

MATERIA

chiodi d'ebano

VOL.

2

SCAF.

206

PREZZO

1/40

**LIBRERIA FORNI
BOLOGNA**

RECESSIONE

35000

RECEIVED

NOV 29 1955

WEST VIRGINIA UNIVERSITY
MEDICAL CENTER LIBRARY

31 / 22
4 45

HISTORIA ANATOMICO-MEDICA, SISTENS

*Numerosissima Cadaverum humanorum Extispicia, quibus in apricum
venit genuina Morborum sedes; horumque referantur
causæ, vel parent effectus.*

T O M U S P R I M U S.

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
LYRASIS members and Sloan Foundation

HISTORIA ANATOMICO-MEDICA, SISTENS

*Numerosissima Cadaverum humanorum Extispicia, quibus in apricun
venit genuina Morborum sedes; horumque reſerantur
cauſæ, vel patent effectus.*

OPUS QUADRIPARTITUM,

Cujus Liber primus recenſet læſiones internas abdominis. Secundus
exhibet variam ſtragem peſtoris. Tertius prodit diverſam labem
cerebri. Quartus vero vitia externa colligit.

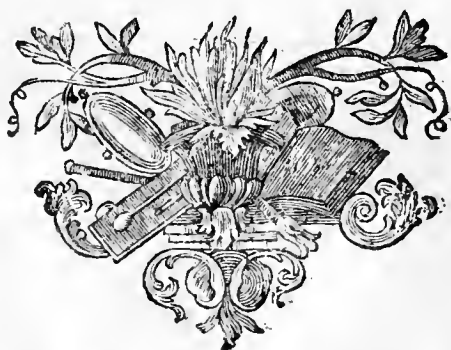
AUCT. JOSEPHO LIEUTAUD,

*Academiæ Regiæ Scientiarum Pariſienſis, & Societatis Regiæ Londinenſis;
Cubiculario Sereniſſimi DELPHINI, necnon Stirpis Regiæ Medico.*

Recenſuit & ſuas obſervationes numero plures adjecit, uberrimumque Indicem noſo-
logico ordine concinnavit ANTONIUS PORTAL Doct. Med. & Societatis Regiæ Scien-
tiarum Monſpelienſis necnon Sereniſſimi DELPHINI Profeſſor Anatomæ.

TOMUS PRIMUS.

EDITIO PRIMA VENETA.

VENETIIS MDCCLXXIX.

APUD THOMAM BETTINELLI
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

PROŒMIUM.

UM nihil antiquius habuerim, quam ut utilitati publicæ, nullis parcens laboribus, consulerem, subiit in mentem, alteram anatomes partem, scientiam nempe clinicam respicientem, tradere; ut scilicet, quæ in synopsi praxeos medicæ, intra arctiores & angustos limites, pro instituti ratione, perstringebam, nunc diffusiora, & dilucidiori ordine prodeant. Quanti sit momenti ad sanioris medicinæ processum hæc ars præstantissima, incidendi & lustrandi cadavera, satis superque notum manet. Illud equidem clinicis, vel inter ægros assidue versantibus, primum incumbit munus, ut in morbis cognoscendis valeant; priusquam ad medelam sese accingant. Egregie vero conferre, ad elucidandam diagnoseos doctrinam, accuratam morbo denatorum perscrutationem, qua ad intimos abditosque organorum recessus paratur aditus, neminem peritum fugit; nec latet, duplicem esse anatomes scopum; primum scilicet, ut referentur situs & fabrica partium, juxta sanctitas a natura leges constitutarum; & hæc scientia præcipuam medicinæ theoricæ basim præbet: alterum vero ut pateat natura morbofa; nimirum ut expiscetur, & oculis subjiçiat labes organica, quam alias alte delitescentem meris dumtaxat conjecturis assequi licet. Hæc est medicinæ practicæ gubernatrix, vel juxta perspicaciorum mentem cynosura, cujus ope declinari solent scopuli e procelloso praxeos pelago emergentes; quos apprime norunt solertiores, vel nonnullis infortuniis moniti, ac nequidem sub.

11-30-52 Libreria Varini 1852

subolfaciunt inexperti & imperiti, quorum potior pars, soli lucro inhians, nobilissimam artem turpi quæstui fœdare solet.

Haud dubitare licet quin ab accurato viscerum scrutinio interna innotescant vitia, ut plurimum atra inter vitam caligine obruta; comperiatur nempe horum genuina sedes; extricentur nonnullæ causæ, alias imperviæ; tutiorque pateat, (bene perspecta morbi indole,) curandi ritus; aut saltem accuratior instituaturn prognosis, ubi non licet rescindere mandata fatorum: sub quo infelici rerum statu pro ultima meta laborum haberi potest hæc futurorum scientia. In hoc cardine versatur tota gravis & altissima scientiæ medicæ moles, cui parcit temporum injuria; dum medicina spuria, inani doctrina, vel hypothesibus innixa, per se funditus ruit, aut leviter impulsâ delabitur. Et enim apud omnes eximioris notæ medicos in confesso manet, sola exenteratione cadaverum, morbo peremptorum, promoveri posse artem medicam; cum haud alia clavi referari queant additiora naturæ morbosæ penetralia, in quibus genuinam morbi & mortis causam, ni deleterii instar oculorum aciem fugiat, perquirere licet: nec inficias imus quod nostræ subtrahatur indagini, hic decantatissimus latex, qui primaria audit causa luis venereæ, scrophulosæ, scorbuticæ, arthriticæ, &c. sed patet labes quam organis imprimere solent hæc virulenta miasmata, quam scilicet apprimere nosse multum interest; cum exhinc prodeant procellosa & exitium minantia symptomata, quæ, prætermisso interdum morbo legitimo, peculiarem, & quam fieri potest, celerrimam curam sibi vindicant.

E recto deflectunt tramite qui morborum phænomena alibi quam in hoc genuino fonte, nimirum in cadaveribus peculiariter arte evisceratis, quærere solent. Posthabito quidem anatomæ practicæ studio, nihil præter commenta in rebus medicis obtruditur: quandoquidem illud solum in medendi arte pro certo habendum, quod sensibus percipi & experimento demonstrari valet. Ratum manet apud oculatiores, qui numerosis sectionibus interfuerunt, altisque cogitationibus indulserunt, latissimum esse naturæ morbosæ theatrum; adeo ut vita humana ad hoc vel obiter lustrandum vix sufficiat; quidquid obganniant nonnulli scioli qui cadaverum conspectum averfantes & relatum naturæ morbosæ

rimatorum despiciatui ducentes, futile esse oculorum ministerium prædicant: ad anticyras mittendi qui omnem fingendis hypothesibus operam impendentes, nil rectum putant nisi quod ipsi commenti sunt: quos non pudet, pessime se gerentes, ut fidem male partam stabiliant, salubriora medicinæ præcepta convellere, & litterarias quisquillas effutire, ut aures titillando incautorum fatuorumve admirationem sibi concilient, qui uno verbo vulgi mentem ludificari palmarium existimant.

Illud solemne medicis, vel prioris notæ, ut inter extricanda variorum morborum organicorum ænigmata anxii hæreant, & nonnisi post decumbentis interitum, vel ejus viscerum intuitum, inter se dimicantes erudiantur. Hancce caliginem discutere valet autopsia anatomica, qua prius edocti peroptatam metam assequi valent. Alias futili morborum nomenclaturæ, & meris commentis inhærentes, suam artem acerbis & turpibus disputationibus temerant; ac præpostera medela morbos sibi commissos aggrediuntur; utpote magna moliantur & turpia efferant: quibus scilicet magis arridet physices pomeria pervadere, quam confragosum medicinæ iter persequi. Equidem nil magis genuinæ medicinæ processui officit, quam inepta commenta imperitæ & incautæ juventuti obtrusa, quæ quotidie primo cogitationis impetu, tamquam e satis a Cadmo serpentis dentibus emergunt, quæ ubi tenellis animis primum infederunt, vix unquam mutari patiuntur. Quam vero sibi obtemperantibus, vel inanis gloriolæ aucupio obcæcatis, pronum sit lascivientis ingenii parui indulgere, nemo non videt; nec minus obvium quam arduum sit & difficile, veram scientiam medicam prosequi exenterationi cadaverum assidue incumbendo, quorum horror in omnium animis alte insidet: præsertim si jam olida retrum & virosi odorem sapius spargant, haud citra præsentis vitæ discrimine hauriendum, uti patet variorum prosectorum exemplo; qui, quamvis posthabita cautela, vel formidinis nescii, curiositatis poenas luerunt. Hisce difficultatibus & angustiis addere licet consanguineorum aliorumque affinium tralatitiis præjudiciis obcæcatorum luctamina, aliosque obices, quibus impeditur quominus cadavera cultro anatomico subjiciantur. Hinc summis laudibus excipiendi qui, ab omni mentis ludibrio alieni, superatis quibuscumque obicibus,

cibus, ac posthabitis ineluctabilibus ærumnis, quæ solita litteratorum stipendia audiunt, huicce labori se impavidos objiciunt; & quocunque excusso metu, a proposito nusquam deflectunt, distrahi- que minime patiuntur.

Constat ex antiquissimis historiæ monumentis, haud prorsus latuisse priscos medicos hanc præstantissimam scientiæ clinicæ partem, quæ multis parasangis cæteras post se relinquit. Nec dubitare licet quin Ægyptii sacerdotes condienda raptim rimarentur corpora; quæ cæteroquin superstitiosa veneratione, excepta introspicere nefas habebatur. Sed parum conducebant illæ rudes indagationes, donec *Æsculapius*, non Epidaurius nec Græcus, uti somniarunt poetæ, sed Memphi natus, corpora humana secanda curavit; ut sibi, ad altiora tendenti, innotescerent partium fabrica, simul & morborum causæ, ni quærentium oculis se subducerent. *Æsculapii* vestigia premere summo honori ducebat latissima *Asclepiadum familia*; e qua non solum prodierunt reges & sacerdotes quos obscura fama recondit; sed ipsemet *Hippocrates* æterna memoria dignus, cujus tamen Opera rudioris anatomes, si accuratam cordis historiam excipias, specimen præbent.

Dein parum inter caliginosa tempora proficiebat anatome, a prisca medicorum gente adumbrata, ac forte philosophorum garulitate extincta; cum, multo post, *Erasistratus*, inter medicos Græcos celeberrimus, Seleucho primo addictus, cujus filium Antiochum, amore percitum, & ad incitas redactum, stupenda solertia curavit, accuratiori cadaverum hætenus quasi invisorum examini invigilavit, ut præsertim scrutaretur morbi rationem & mortis causam. Nec minori encomio celebrandus venit *Herophilus*, scholæ Alexandrinæ parens & decus, qui sexcenta, uti fertur, hominum cadavera, annuente & favente Ptolomeo Lathuro, sectioni tradidit; & investigandis internarum partium læsionibus, strenuam operam navavit. Hinc haud immerito inter primos rei anatomici cultores recenferi debent bini postremi & coævii auctores, quorum opera, proh dolor! ætatis barbarie perierunt.

Occubuit in posterum anatome, per quingentos circiter annos tenebris quasi damnata, donec *Galenus*, alter medicinæ parens & anatomici vindex, suo ingenio ductus propria inventa, vel a præceptoribus priscisve scriptoribus accepta, tradiderit; qui
primus

primus sectionis modum aperuit; ac inter anatomicos nomen immortale sibi comparavit; etsi simiarum descriptionem hominibus applicuisse infimulatur. *Galen*i industria, & labore reviviscens, quantum ferebat ætas, anatome iterum evanuit, nec nisi post annorum chiliada caput rursus extulit; tempore nimirum quo inclaruerunt *Vesalius*, & *Eustachius*, scriptores coetanei, & celebriorum anatomicorum antesignani, qui cadaverum humanorum sectionem singulari & stupenda industria, etsi aliis curis minime soluti, prosequuti sunt.

Dein calcato tramite in hacce palestra desudare haud detre-
starunt innumeri cujusvis subsepii medici; sensimque mos invaluit, præsertim in nosocomiis, ut ægrotantium cadavera cultro anatomico subjicerentur. Hinc prodierunt innumeræ observationes anatomico-medice, quæ sparsim occurrunt in immenso veterum librorum acervo; quos pervolvere vix quibusdam eruditis licet. Ideo parum profecit ars medica, cum omnes fere præcticos latebant hæ sparsæ observationes, nec magis innotescebant libri has recondentes divitias, quorum plerique situ & pulvere squalabant.

Hoc litterarum medicarum infortunio permotus *Thomas Bartholinus*, quem nominasse sat est, de hisce colligendis cogitavit, ut opus collatitium & expectatissimum conderet; quod in fine laborans, vel plane absolutum, lugendo fato, *Vulcanus* haussit; adeo ut fidem minime liberaverit egregius auctor, jam properans ad senectutem; qui alias sedulus & diligens scriptor exquisitorum id genus observationum a proprio penu depromptarum copia medicinam antehac ditaverat. Haud absimile propositum habuit & felicius absolvit *Theoph. Bonetus*, qui observationibus e cadaverum extispiciis depromptis, huc & illuc sparsis, colligendis indefesso labore incubuit; unde prodit Opus anatomico-medicum amplissimum, quod ad umbilicum quasi perduxit *Jacobus Mangerus*, qui nullis parcens laboribus, hanc materiam, exeunte nuperrimo sæculo, penitus exhaustisse videbatur. Sed, pace horumce illustrium virorum, liceat animadvertere, quod hoc opus, jam senescens, Sepulchre-
ti nomine insignitum, inter varia exquisitissima, & scitu sane

quidem digna, pluribus scateat observationibus rudi stylo, & inconcinno ordine ætatis barbariem redolentibus, meris hypothesebus contextis, septuosis & mendacio adulteratis, verborum luxuria, vel ambage solertioribus invisis; quæ demum etiam chartis impallescere solitis tedium pariunt.

Pauca dein prodierunt opuscula ejusdem argumenti, vix memoratu digna, donec *Morgagnus*, inter anatomicos famigeratissimus, suas numerosissimas, una cum *Valsalvianis*, observationes typis mandaverit, probæ fidei scriptor, jamdudum a teneris quasi unguiculis, debito encomio celebratus; omni laude major ni genio plus æquo indulgens diffusiori & intricatiori stylo disseruisset, & ordine parum, ni fallor, composito sua scripta, alioquin elaboratissima, obscurasset. Præterea, ignoscatur clarissimus auctor; historiis amplioribus quam par esset prolixiora adjecit scholia; ut nihil addam de variis observationibus sanorum cadavera respicientibus; non secus ac de multis corpora morbosa spectantibus, in quibus plane desideratur historia morbi.

Præter hæc rerum anatomico-medicarum collectanea, omnium sane manibus terenda, quæ tamen perfunctorie inspiciunt, vel festinanter pervolvunt nonnulli medici, lectitandi satietate brevi capti; aliæ id genus innumeræ prostant observationes in variarum Academiarum Commentariis, in Actis scilicet Parisiensibus, Londinensibus, Lipsiensibus, Berolinensibus, & Petropolitanis; in Ephemeridibus naturæ Curiosorum, in Instituto Bononiensi, in Adversariis Chirurgorum Parisiensium, in Diariis medicis Eruditorum, aliisque libris, quotannis vel statis temporibus in lucem prodeuntibus; quorum series immensa rarissime in medicorum vel peritissimorum Museis occurrit; & latissimam medentium plebem penitus fugit, qui sane ab hac ingenti librorum mole deterrerentur.

Nec desunt observationes ex autopsia anatomica concinnatæ in nuperrimis medicorum scriptis, inter quos eminent *Ruifchius*, qui stupenda industria, cæteris palmam præripiens, naturæ humanæ arcana referavit; & primatum inter oculatissimos duxit; *Boerhaavius* præclarus scientiæ medicæ arbiter, cujus famam

famam vix totus capiebat orbis; & e cujus schola plures prodierunt eruditi quam milites ex equo Trojano; *Senacus* medicinæ antistes, omnigena eruditione conspicuus, rei medicæ, anatomicæ, & chymicæ accuratissimus; & disertissimus scriptor; *Hallerus* multiplici scientiarum genere insignis, & Musarum alumnus, qui omnes abditos medicinæ theoricæ recessus improbo labore lustravit, innumeraque & probatissima opera litteris consignavit; *Van-Swieten* præclarus Boerhaavii interpres, litterarumque medicarum decus & præsidium, qui praxi medicæ promovendæ; & juvandæ strenuam operam navavit; *Pringlus* multiplici experientia fretus, & naturæ morbosæ scrutator eximius, qui multigenis observationibus, inter congeneres conuscantibus, medicinam ditavit; *Tissot* candidissimus & multiscius scriptor, omnique præconio major, qui artem medendi a priscæ medicinæ barbarie & spurcitie vindicavit, iterque salebrosū & asperum scite explanavit; *Huxhamus* in scientia medica peritissimus, qui veneranda verustatis rubigine minime obcæcatus, rem medicam ad experientiæ rationalis incudem revocavit; *Haem* praxeos diligentissimus excultor, qui exquisitiores & selectiores observationes medicas tradidit; *Storck*, qui ad solertissimorum practicorum gradum provectus, materiam medicam inexpectatis remediis, experientia duce, locupletavit, & atrita via recedere haud gravatus est; *Hasenoblt* cujus scripta, cæteroquin eximia, Augustæum ævum sapiunt; *Sauvages* qui mathematicis disciplinis instructus, & in historia naturali versatissimus medicinam multiplici eruditione excoluit; *Imbertus* qui præter varios labores medicos, in illustrandam lapidum biliarum historiam singularem curam adhibuit; *Fournier* autopfia anatomica edoctus, inter egregios praxeos medicæ cultores recensendus; *Baaderus* de re medica bene meritus, qui morbo denatorum exenterationi strenue & summa diligentia incubuit; *Portallus* demum qui sextum lustrum nondum emensus, altis & præmaturis cogitatibus ætate majores æmularatur, & inter anatomicos Parisienses primi ordinis jure numeratur: alique plures per quos profecimus, prioris subseclii medici, suis laudibus minime defraudandi, quorum nomi-

na, ne ingrati animi notam incurramus, passim in hoc Opere prostant.

Addere juvat varios auctores de re chirurgica optime meritos, qui scientia anatomica edocti insignes laudes adepti sunt. Nemo non novit celeberrimum *Petitum* chirurgiæ clinicæ cultorem eximium, qui inter solertiores coetaneos omne tulit punctum; *Morandum* latissima fama nulli secundum & multiplici nomine suspiciendum, qui inter artis proceres jamdudum celebratur; *Lecat* doctrina physica instructus qui encheiresim chirurgicam stupenda industria instauravit; aliosque bene multos auctores chirurgicos, qui historias anatomicas ab extispiciis morbo extinctorum depromptas, & ad nostrum usum accommodatas scriptis mandarunt. Quoniam vero prædicti utriusque ordinis auctores hanc Spartam minime exproffesso coluerunt; & observationes medicas pro re nata tantummodo protulerunt; haud mirum si in aliarum rerum copia quasi immerse ægre deprehendantur; adeo ut absonum nequaquam sit asserere, quod in usum publicum minime veniant.

Exhinc colligitur immensam requiri librorum supellectilem, in quibus passim latent quædam observationes eximiæ, quas nonnisi indefesso, & rædioso labore reperire licet; nedum nitide oculis & menti occurrant; adeo ut pro inopibus divitiis haberi queant; circa quas notandum incumbit, quod præter rei præstantiam & momentum, quibus diversum gradum merentur; pro scriptorum fide, doctrina, vel imperitia, aliæ aliis longe antecellunt; & ab invicem summe discrepant. Nemo nescit arduam & difficilem esse encheiresim anatomicam; quæ scilicet ingentem solertiam expetit, ac dexteritatem quam pauci assequuntur: parum enim conducit manuum administratio quam mens non dirigit; hinc fit ut oleum & operam perdant tot profectores ingenii acie destituti, quibus nusquam fere licet corporis morborum adyta sedulo perlustrare.

Quot inepti, suis viribus minime diffidentes, qui in rebus anatomicis plane cæcutiebant, & vix e medicinæ fontibus ora proluerant, qui hoc Opus temerario ausu contaminarunt; qui scilicet rudem, & inexercitam manum inter secanda cor-

pora:

pora præbebant ; & observationes suum captum superantes, invita quasi Minerva, scribebant ; atque quidquid somniabant illico pro certo & comperto habebant. Tanta est ingenii proclivitas a molesto explorandi labore ad credendi libidinem. Plures insuper, quorum nomini parco, suæ famæ magis quam publicæ utilitati consulentes, & inventi gloriam aucupantes, de vero parum curarunt ; nec erubuerunt commentitias historias, vel meras fabulas suis scriptis intersuere, ut prævium de morbo judicium confirmaretur ; imo quosdam haud puduit fallacias machinari, ut mira de se narrarentur. Quamobrem varias id genus observationes consulto prætermisi : equidem neminem fore arbitror qui fidem adhibeat anguibus, lacertibus, bufonibus vivis in ventriculo repertis ; immani bilis vomitui a disrupta vesicula fellea, &c. Nec minus despiciendæ observationes in quibus historia morbi plane desideratur, vel manca, vix adumbrata, aut perfunctiore enarrata occurrit.

In contrarium vero vitium ruerunt qui in exarandis hisce historiis diutius quam par fuisset immorabantur ; vel illas verborum ambagibus implicitas, aut fusissimis & nauseosis scholiis, ut ferebat ætas, intertextas tradebant ; quæ sane præconceptam hypothesim sapiebant. Nec spectabiliores censentur observationes, in quibus morbus pro alio describitur ; hoc errore haud immunis fuit celeberrimus *Morgagnus*, qui plerumque cadavera secunda curavit eorum quos ægrotantes haud inviserat. Ut fileam de historiis cadaverum semiputridorum, raptim & festinanter a trepidantibus apertorum ; circa quæ notare juvat haud rite distingui læsiones morbosas ab hacce labe, pro producto mortis habenda, quæ crebro animadvertitur in cadaveribus diutius quam par est servatis ; partes enim vitali aura orbatae in sese concidunt ; nonnunquam solvuntur & disfluunt, vel putredine defœdantur : quod sane latet tot ineptos intempestivo hærentes ministerio, qui cadaverum conspectum moleste ferentes, primo læsionis intuitu decepti, in errorem præcipientes delabuntur.

Quibus rite perspectis, atque animo mecum ante peractis, ad omnes quascumque observationes stylo, doctrina, solertia & fide

fide dispares colligendas, contrahendas, & emendandas animum appuli. Brevitati studens, notatu dumtaxat digna e prolixioribus historiis tradidi, ut nitide legentibus occurrerent; haud posthabita tamen cautela, ne vitata Charybdi in Scyllam delaberer. Ideo singulas historias hujusce argumenti, magis veritati consonas ex illis exhaustas fontibus, quos posthabere nefas, excerpti; studioforumque labori & sumptibus parcens in unicum volumen congeffi quæ sparsim latitabant in immensis bibliothecis; quod sane quidem haud parvi refert. Plures insuper tenebris quasi damnatas in lucem protuli, & ab oblivione vindicavi; obscuras & intricatas elucidavi; incultas nonnihil expolivi; corruptas & obsoletas pristino nitori, quantum fivit instituti ratio, restitui. Ad summam in recidendis vel coercendis scriptis nauseosa eruditione luxuriantibus, inanibus phaleris amovendis, manifeste vitiosis, vel a re prorsus alienis, resecandis, vel fuscæ ad meram ostentationem conscriptis contrahendis, sedulus incubui. Innumeras vero plus æquo contractas, salva fide, amplificare haud licuit; ideo illas qualescunque, nonnullis tamen futilibus rejectis, in naturalem ordinem annectere satius duxi.

Haud majori studio jamdudum tenebar, quam ut certæ, & eximia dumtaxat traderem, & ideo silentio prætermitterem varias historias infidas, mutilas, plus æquo contractas, vel a nostro proposito alienas; quæ scilicet seorsim sumptæ nihil scitu dignum præ se ferre videntur. Melius tamen consultus illis, cum grano tamen salis, parcere haud incongruum judicavi; cum ex illarum collectitiarum serie lux forte quædam affulgebit; veluti micæ nonnunquam rutilant aureæ e sordido acervo. Simili ratione ductus nonnullas dubias & parum accuratas admittendas judicavi; licet haud me fugiat quantum distent æra lupinis; quod bene notandum venit, ne incuria vel imperitia infimuler, aut præfixos limites excessisse increper; omnem præterea curam adhibui ut caliginem cui nonnullæ immerguntur observationes discuterem, & a mendis quibus deturbantur liberarem; atque arduo labore digestas, deterso squalore, medicinæ philiatris, quibus suppetias ferre summe exoptavi, traderem.

derem. Etiamfi omnes historias latina barbarie deturpatas compertiori calamo exarare nostræ esset curæ; sapius tamen nequivi quin ipsamet auctorum verba, etiam plane defueta, servarem; minus de inani dicendi copia quam de referenda scriptorum mente sollicitus, de quo lectorem bene monitum velim.

Ordinem anatomicum, quatenus opportuniorem sectamur, non vero a morbis depromptum, qui pro medentium arbitrio varia sortiuntur nomina: præterquam quod plures morbi cognomines multum ab invicem discrepant, tum ratione causæ, tum ratione eventus; cur minime mirum si in conscribendis observationum titulis sapius in errore versantur auctores; ubi præcipue, uti haud raro contigit, morbum unum ob diversam quam induit faciem, pro alio describunt. Instar omnium sint historiae cordis polypum respicientes: quidquid enim de hoc morbi genere effutierunt auctores, pro mero commento apud omnes, ni fallor, re anatomica instructos hodie habetur. Nonnullas tamen de hac re intactas observationes recensui, & legentibus ab hoc errore immunibus exhibui, immutato, uti par erat, titulo. Nemo insuper nescit innumeros esse morbos chronicos complicatos, vel a proprio ingenio desciscentes, quorum nomenclatura dubia & incerta pro cujusvis mente sistitur. Hinc a trita via recedere, ordinemque omnis erroris expertem amplecti, missa quavis vana & umbratili subtilitate, consultius nobis visum fuit. Hac methodo forte concinniori digestæ affatu dignæ historiae nitidius sub oculis versantur, & ab omni, quantum licuit, nebulonum mendacio vindicantur.

Notare expedit quod innumerae observationes multiplicem stragem exhibeant; hinc ad varias classes pro scribentis arbitrio pertineant; inter hæcce dubia in opportuniore & magis congrua serie locum ipsis, cum aliis coincidentibus, concessi; indicatis tantummodo affiniorum numeris, ne recoctam crambem apponerem. Quibus ita dispositis, nullus dubito quin plura obscura & intricata primo intuitu videantur; sed non secus ac aqua maris, quam dulciorem in imo esse fertur, quam in summo, sic dilucidiora aliquibus animo intentis penetrare haud pigebit.

Non

Non omnia sane veritati sunt consona, cum verum, ut inquiunt, in Democriti puteo sæpius lateat; ideo penes laudatos auctores sit fides; quod obiter notandum. Quem laborem insumpserim in hoc condendo Opere, etsi forte ruderato, sat intelligentibus patet; nec silentio premam pluries innumeris, vix superandis difficultatibus pertæsus, vel aliis curis distractus, parum abfuerit quin ab incepto, licet nequaquam tardus ad laborem, destiterim, & promissis haud steterim.

Hoc tandem, haud citra majorem quam animo præceperam, laborem prodit Opus summa cura recisum, ab omni furo alienum, rerum ubertati conspicuum, & multiplici nomine novum, etsi analectorum instar, variis segmentis confarcinatum; ab omnibus commentis, quibus genuina defœdatur medicina, & tument scripta medica, repurgatum; solisque observationibus innixum; ac demum singulis re anatomica nonnihil instructis, ni fallor, profuturum; nec solertioribus & expertis inurile. Subest notandum quod huic condendo nostrum symbolum etiam contulerimus; trecentas ad minimum novas & inauditas observationes cæteris connectendo, vel e veteribus schedis quas fors nobis obtulit excerptas, vel ab amicis communicatas, oblivioni que erepras; vel demum a propriis nostris adversariis post multos exantlatos labores desumptas, quæ nunc primo publici juris fiunt & litteris consignantur; quas nonnisi adhibita diligenti & accurata inspectione & soluto animo, a Dardaniis artibus plane alieno, conscripsimus; plus æquo forte styli elegantia, & nitore; sed rebus memoratu dignis ad rationis semitam revocatis; num sat dilucide viderint quibus jus & norma loquendi.

Hæc est uberrima & fœcundissima cadaverum historia, diurna sane quidem ac nocturna manu versanda; qua bene perspecta ad naturæ morbosæ adyta expeditior sternitur via; cujus præsidio cespitantes firmari queunt. Exhinc depromere licet medicinæ quædam theoremata; quibus ad praxim illustrandam & elucidandam nil accommodatius; hancque repurgandam a tot inanibus systematibus, eruditisque ineptiis, quibus allicitur inconsulta juvenus, nihil aptius; quorum scilicet beneficio vires partium evolvuntur;

tur; læsionum organicarum signa e naturæ gremio eruuntur; futurus eventus prænosceatur; & postremo patet genuina graviorum morborum indoles; si excipias primariam hanc morborum acutorum causam, quæ in latice nervoso, vel humoribus delitescens cuivis indagini subtrahitur. Sed illud inextricabile deleterium, varios, uti supra innuimus, effectus sensibus obvios exerit; vel labem visceribus autopsia anatomica detegendam imprimit; quod nemo nisi in rebus medicis plane hospes non intelligit. E quibus primum esse arbitror concludere hanc doctrinam medicam supra alias eminere, clinicisque cujuscumque subsepii summam opem conferre quæ e cadaverum sectionibus, vel ex ipsamet natura morbofa, fallere nescia, eruitur; cujus demum ope complanatur salebrofa & prærupta tum diagnoseos, tum prognoseos via; atque patet ad veram medicinam aditus.

Hæc est postremo præstantissima observationum anatomico-medicarum sylloge, quæ, etsi in angustum locum congesta, latissimum tamen audit scientiæ medicæ promptuarium; cujus ope breviori & dilucidiori methodo enarrantur morbo denatorum extispicia; & altiora referantur naturæ morbosæ penetralia. Opus sane quidem aurum, sedulaque meditatione dignum, si peritior huic manus imposuisset. Equidem tenuitatis conscii, nulli dubitamus, quin plures irrepererint navi, quos detergere arduum sane & difficile, vel nostris humeris impar. Nec mirum insuper, si nobis forte rerum copia obrutis contigerit in amplissima segete, vel feracissimo labore, jam actum quandoque agere; aut si quædam repetitæ observationes sub diversis obrepererint titulis; quod candide fateri haud incongruum judicamus, ut virulentos invidorum morsus aufugiamus. An minus præstiterimus quam fuerit perspicaciorum expectatio? Viderint æqui & callidi rerum æstimatores. Faxit *supremus rerum humanarum Moderator*, & *omniscius* ut hic luctuosus mortis prospectus in vitæ diuturnitatem vertat.

PROSPECTUS

*Librorum, Sectionum, & Classum Tomi primi
huiusce Operis.*

LIBER PRIMUS,

Sistens Læsiones internas Abdominis.

SECTIO PRIMA.

De Peritoneo.

Articulus I.	<i>Peritoneum crassissimum & scirrhosum.</i>	Pag. 2
II.	<i>Peritonei inflammatio.</i>	3
III.	<i>purulentia.</i>	ibid.
IV.	<i>Peritoneum gangranosum.</i>	ibid.
V.	<i>Peritonei exulceratio.</i>	4
VI.	<i>Peritoneum putre.</i>	ibid.
VII.	<i>absumptum.</i>	5
VIII.	<i>disruptum.</i>	ibid.

SECTIO SECUNDA.

De Ventriculo.

Art. I.	<i>Ventriculus flatulentus.</i>	6
II.	<i>Ventriculi hydrops.</i>	7
III.	<i>Ventriculus ingens.</i>	ibid.
IV.	<i>contractus.</i>	8
V.	<i>exilissimus.</i>	9
VI.	<i>duplex.</i>	10
VII.	<i>bile turgens.</i>	ibid.
VIII.	<i>vas choleodocum recipiens.</i>	11
IX.	<i>atram colluviem recon- dens.</i>	ibid.

Art. X.	<i>Sanguis effusus in ventriculum.</i>	12
XI.	<i>Ventriculus vermibus & pediculis scatens.</i>	ibid.
XII.	<i>Lapides in ventriculo.</i>	13
XIII.	<i>Corpora extranea in ventriculo.</i>	14
XIV.	<i>Ventriculi inflammatio.</i>	15
XV.	<i>Ventriculus pustulosus.</i>	17
XVI.	<i>Abscessus ventriculi.</i>	18
XVII.	<i>Scirrhus ventriculi.</i>	ibid.
XVIII.	<i>Tumor ventriculi.</i>	20
XIX.	<i>Ventriculus steatomatosus.</i>	21
XX.	<i>verrucosus.</i>	ibid.
XXI.	<i>Crusta ventriculum investiens.</i>	ibid.
XXII.	<i>Ulcus ventriculi.</i>	22
XXIII.	<i>Ventriculus disruptus & perforatus.</i>	25
XXIV.	<i>putris & gangranosus.</i>	27
XXV.	<i>Pylorus scirrhus & callosus.</i>	30
XXVI.	<i>nummo obtaratus.</i>	34
XXVII.	<i>Pylori laxitas.</i>	ibid.
XXVIII.	<i>Ventriculus e sede depulsus.</i>	ibid.

SECTIO TERTIA.

De Omento .

Art. I. Omentum extra sedem .	36
II. hydatidibus refertum .	37
III. Omenti hydrops .	ibid.
IV. Omentum adipe obrutum .	ibid.
V. inflammatum .	38
VI. scirrhum & steatomatosum .	ibid.
VII. putridum .	41
VIII. absumptum & gangranosum .	43

SECTIO QUARTA.

De Intestinis .

Art. I. Intestina flatu mire distenta .	44
II. flatu disrupta .	46
III. sanguineurgentia .	ibid.
IV. faecibus infartta .	47
V. pituita repleta .	48
VI. lumbricis scatentia .	49
VII. Tania in intestinis .	50
VIII. Lapides in intestinis .	ibid.
IX. Corpora extranea in intestinis .	51
X. Intestina inflammata .	52
XI. Intestinorum abscessus .	55
XII. Intestina pustulosa .	56
XIII. callosa .	57
XIV. scirrhusa .	ibid.
XV. Tumores intestinorum .	58
XVI. Rectum scirrhum .	59
XVII. Intestina erosa & exulcerata .	60
XVIII. perforata & disrupta .	61
XIX. gangranosa .	62
XX. putrida & syderata .	66
XXI. invicem implicata & accreta .	68
XXII. Intestinorum invaginationes .	69

Art. XXIII. Intestinorum mira dilatio .

XXIV. Intestinum unicum .	71
XXV. Intestinorum contractio .	72
XXVI. Intestina coacta obstrata .	73
XXVII. e sede depulsa .	74
XXVIII. pituita vitrea extus obdusa .	75
XXIX. Rectum vesica implantatum .	ibid.
XXX. deficiens .	ibid.

SECTIO QUINTA.

De Mesenterio .

Art. I. Mesenterii inflammatio .	76
II. Mesenterium obstructum .	ibid.
III. scirrhum .	77
IV. steatomatosum .	79
V. strumosum .	80
VI. Hydatides in mesenterio .	81
VII. Mesenterii purulencia .	ibid.
VIII. Mesenterium putridum & gangranosum .	83
IX. Mesenterium aridum .	ibid.

SECTIO SEXTA.

De Hepate .

Art. I. Hepar exiguum & contractum .	84
II. ingens .	ibid.
III. Hepatis inflammatio .	87
IV. Hepar obstructum .	89
V. scirrhum .	90
VI. tuberosum .	95
VII. tuberculosum .	97
VIII. Hydatides in hepate .	100
IX. Purulencia & abscessus hepatis .	101
X. Exulceratio hepatis .	109
XI. Hepar putridum .	110
XII. gangranosum .	113
XIII. steatomatosum .	114
XIV. absumptum .	ibid.
XV. deficiens .	115
XVI. aridum & exsuccum .	ibid.

Art. XVII.	<i>Hepar fissum.</i>	116
XVIII.	<i>calculosum.</i>	117
XIX.	<i>Vermes in hepato.</i>	118
XX.	<i>Hepatis adhaesio morboſa.</i>	ibid.
XXI.	<i>Hepar cruſta obduſtum.</i>	119
XXII.	<i>Cyſtis fellea bilem atram continens.</i>	ibid.
XXIII.	<i>porracea & arginoſa bile ſurgens.</i>	ibid.
XXIV.	<i>Humor degener in cyſti fellea.</i>	120
XXV.	<i>Pus in cyſti fellea.</i>	ibid.
XXVI.	<i>Cyſtis fellea miretumens.</i>	121
XXVII.	<i>Pſeudo labides biliales.</i>	122
XXVIII.	<i>Ductus biliaris obſtruſtus.</i>	127
XXIX.	<i>Vaſa biliaria lumbricis obſtrata.</i>	128
XXX.	<i>Cyſtis fellea perforata & diſrupta.</i>	ibid.
XXXI.	<i>exhauſta & inanis.</i>	129

SECTIO OCTAVA.

De Pancreate.

Art. I.	<i>Pancreas ſcirrhofum.</i>	144
II.	<i>Tumor e pancreate.</i>	148
III.	<i>Pancreas calcuſum.</i>	149
IV.	<i>purulentum.</i>	ibid.
V.	<i>Pancreatis exulceratio.</i>	150
VI.	<i>Pancreas putridum.</i>	ibid.
VII.	<i>ſyderatum.</i>	151
VIII.	<i>abſumptum.</i>	ibid.
IX.	<i>Ductus pancreaticus duplex.</i>	152
X.	<i>lumbrico obſtratus.</i>	ibid.

SECTIO NONA.

De Renibus & Capsulis.

De Liene.		
Art. I.	<i>Lien ingens.</i>	130
II.	<i>exiguus & marcidus.</i>	133
III.	<i>inflammatuſ.</i>	ibid.
IV.	<i>obſtruſtus & ſcirrhofuſ.</i>	134
V.	<i>tuberculoſuſ.</i>	ibid.
VI.	<i>Tumores & appendices lienis.</i>	135
VII.	<i>Lienis purulencia.</i>	ibid.
VIII.	<i>Lien putriduſ & gangrañoſuſ.</i>	136
IX.	<i>abſumptuſ.</i>	138
X.	<i>ſiſſuſ & diſruptuſ.</i>	139
XI.	<i>calloſuſ & cartilagineuſ.</i>	140
XII.	<i>offeuſ.</i>	ibid.
XIII.	<i>lapideuſ & calcuſoſuſ.</i>	141
XIV.	<i>extra ſium.</i>	142
XV.	<i>duplex.</i>	143
XVI.	<i>Lienis defectuſ.</i>	ibid.
XVII.	<i>Lien inculpatus in melancholicis.</i>	ibid.

Art. I.	<i>Renex ingenteſ.</i>	ibid.
II.	<i>flaccidi.</i>	153
III.	<i>Renum inflammatio.</i>	154
IV.	<i>Renex ſcirrhoſi.</i>	ibid.
V.	<i>cartilagineoſi.</i>	155
VI.	<i>tuberculoſi.</i>	ibid.
VII.	<i>Renum tumoreſ, & hydatideſ.</i>	ibid.
VIII.	<i>hydropſ.</i>	156
IX.	<i>ulcuſ & purulencia.</i>	ib.
X.	<i>Renex gangrañoſi.</i>	159
XI.	<i>putridi.</i>	160
XII.	<i>abſumpti.</i>	161
XIII.	<i>Renum lithiaſiſ.</i>	166
XIV.	<i>Renex ſiſſi.</i>	171
XV.	<i>infarcti.</i>	ibid.
XVI.	<i>lapidei.</i>	172
XVII.	<i>Vermes in renibuſ.</i>	ibid.
XVIII.	<i>Cochlea in renibuſ.</i>	ibid.
XIX.	<i>Renex extra ſedem.</i>	173
XX.	<i>Ren unicuſ.</i>	ibid.
XXI.	<i>Renum defectuſ.</i>	ibid.
XXII.	<i>Capsula atrabiliaria morboſa.</i>	174

SECTIO DECIMA.

De Ureteribus.

Art. I. Ureteres obstructi.	175
II. mire dilatati.	177
III. Ureterum purulentia.	178
IV. Ureter utrimque duplex.	ibid.

SECTIO UNDECIMA.

De Vesica.

Art. I. Vesica ingens.	179
II. Vesica angustia nativa.	180
III. Vesica contracta & callosa.	ibid.
IV. Vesica purulentia.	181
V. Ulcus vesicae.	ibid.
VI. Vesica disrumpita & perforata.	183
VII. Tumores vesicae adnati.	184
VIII. Vesica scirrhusa.	185
IX. Vesica excrecentia fungosa.	186
X. Vesica cum appendicibus.	187
XI. Vesica calculus.	ibid.
XII. Lapides corpus extraneum recondentes.	190
XIII. tunicati.	ibid.
XIV. lithonriptico erosi.	192
XV. innoxii.	193
XVI. Vesica defectus nativus.	ibid.

SECTIO DUODECIMA.

De Utero.

Art. I. Uteri inflammatio.	194
II. Uterus ingens & infarctus.	ibid.
III. scirrhusus & cartilagineus.	197
IV. lapidescens.	ibid.
V. Ulcus uteri.	ibid.
VI. Uterus puris, & gangranosus.	199
VII. perforatus.	ibid.
VIII. absumptus.	200
IX. inter partum disrumpus.	ibid.

Art. X. Uteri hydrops.	202
XI. Uterus effuso sanguine turgens.	203
XII. Mola vesicularis.	204
XIII. carnea.	ibid.
XIV. ossea.	206
XV. Labides in utero.	ibid.
XVI. Fœtus putrefactus.	207
XVII. Os uteri occlusum & obturatum.	ibid.
XVIII. Uterus duplex.	208
XIX. Uteri defectus.	ibid.

SECTIO DECIMA-TERTIA.

De Tubis & Ovariis.

Art. I. Hydrops tubarum.	209
II. Tubarum purulentia.	ibid.
III. Fœtus in tuba.	210
IV. Ovaria tumescunt.	ibid.
V. ingentia.	211
VI. Ovariorum purulentia.	214
VII. Ovaria scirrhusa.	ibid.
VIII. Tumores ex ovariis.	215
IX. Hydrops ovariorum.	216
X. Fœtus extra uterum.	220

SECTIO DECIMA-QUARTA.

De Lætionibus generalibus Abdominis.

Art. I. Ariditas viscerum.	222
II. Viscera adipe obruta.	ibid.
III. pustulosa & tuberculosa.	ibid.
IV. inflammata.	225
V. Viscerum purulentia.	226
VI. Viscera scirrhusa & strumosa.	ib.
VII. putrida.	229
VIII. syderata.	233
IX. transposita.	234

SECTIO DECIMA-QUINTA.

SECTIO DECIMA SEXTA.

De Tumoribus in Abdomine.

Art. I. <i>Aneurisma abdominis.</i>	ibid.
II. <i>Tumores scirrhusi.</i>	236
III. <i>cystici.</i>	238
IV. <i>vesiculares.</i>	243
V. <i>cancrofi.</i>	244
VI. <i>Anthraxes in abdomine.</i>	245
VII. <i>Abcessus in abdomine.</i>	ibid.
VIII. <i>Tumor ab adunatis intestinis.</i>	246

De Colluvie Abdominis.

Art. I. <i>Ascites nulla obrita causa.</i>	247
II. <i>Hydrops cysticus.</i>	ibid.
III. <i>vesicularis.</i>	250
IV. <i>peritonei.</i>	252
V. <i>Colluvies sanguinea.</i>	256
VI. <i>Bilis effusa in abdomen.</i>	257
VII. <i>Hydrops lacteus.</i>	ibid.
VIII. <i>Colluvies sordida.</i>	258
IX. <i>Flatus extra viscera.</i>	262

LIBER SECUNDUS,

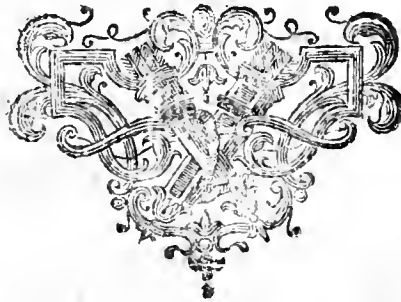
Colligens Læsiones internas pectoris.

SECTIO PRIMA.

De Pulmonibus.

Art. I. Bronchia sanguine obruta.	262
II. Materia sordida & purulenta in bronchiis.	263
III. Pustula, & tubercula in bronchiis.	264
IV. Bronchiorum obstructio a corporibus extraneis.	265
V. Pulmones vicinis annexi.	ibid.
VI. Pulmonum emphysema.	268
VII. Pulmones infarcti.	ibid.
VIII. crusta obducti.	270
IX. Pulmonum inflammatio.	272

Art. X. Pulmones variolosi, & pustulosi.	281
XI. Sanguis effusus intra pulmones.	ibid.
XII. Pulmones purulenti.	282
XIII. Pulmonum abscessus.	288
XIV. Ulcus pulmonum.	290
XV. Pulmones præsuri & scirrhus.	292
XVI. Pulmonum tubercula.	295
XVII. Pulmones calculosi & grandissimi.	298
XVIII. Ossificatio in pulmonibus.	301
XIX. Pulmones tabidi & aridi.	ibid.
XX. gangrenosi.	302
XXI. Pulmonum putredo.	307
XXII. Pulmones absumpti.	311
XXIII. falso incusati.	317
Appendix.	318

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. F. Gio: Tommaso Mascheroni Inquisitor Generale del Santo Offizio di Venezia nel Libro intitolato: *Historia Anatomico-Medica &c. Auctore Josepho Lieutaud Tomi 2. stamp.* non vi esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e Buoni Costumi, concediamo Licenza a Niccolò Berrinelli Stampator di Venezia, che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 21. Agosto 1777.

(ALVISE VALLARESSO Rif.

(FRANCESCO MOROSINI 2do Cav. Proc. Rif.

(GIROLAMO GRIMANI Rif.

Registrato in Libro a Carte 350. al Num. 1081.

Davidde Marchesini Segr.

Adì 26. Agosto 1777.

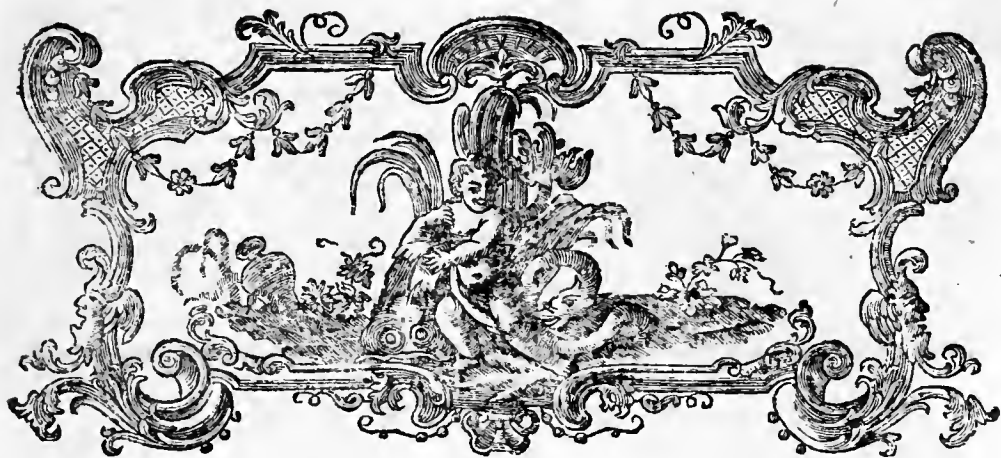
Registrato nel Magistr. Eccellentiss. contro la Bestemmia.

Gio: Pietro Dolfi Segr.

Adì 27. Agosto 1777. Notato in Privilegio.

Pietro Savioni Prior attuale.

HISTORIA

ANATOMICO-MEDICA

SISTENS

*Numeroſiſſima Cadaverum extiſpicia, quibus in apricum venit
genuina morborum ſedes; horumque obvia ſunt
cauſæ, vel reſerantur effectus.*

LIBER PRIMUS.

Speſtans læſiones internas Abdominis.

UBERRIMAM observationum
anatomico-medicarum ſu-
pellectilem exhibet hic pri-
mus quadripartiti operis
liber, reſpiciens morboſam
conſtitutionem diverſarum
partium, in imi ventris
cavo reconditarum; in quarum cenſum
veniunt peritoneum, ventriculus, omen-
tum, tubus inteſtinalis & meſenterium;

Tomus I.

hepar, lien & pancreas; renes, cum vi-
cinioribus capſulis, ureteres & veſica; ac
demum uterus, cum ſuis tubis & ovariis.
De virorum vero genitalibus, extra abdo-
men præcipue ſitis, mentio ſubjicitur in
libro quarto, vitiiſ partium externarum
dicato. Obſervationes circa ſingula viſce-
ra, ſeorſim conſp. Et, excipiunt læſiones
generales; quibus ſcilicet plures abdominis
partes ſimul & conjunctim afficiuntur,
A & de.

& defædantur: id genus sunt ariditas viscerum, qua organa velut exsucca videntur; stupenda adipis moles qua obruuntur viscera; affectus pustulosi & tuberculosi pluribus partibus communes; phlogosis & purulentia; viscerum scirrhusa & strumosa dispositio; putredo, syderatio, &c. Huc etiam pertinent tumores diversæ sortis, & incertæ sedis, qui e processibus membranosis, vasculosis & cellulosis prosapiam ducunt; extra scilicet viscera, quibus tamen nonnunquam partim incumbunt, & hærent. Colophonem huicce libro impo-

nunt stagnationes cujusvis laticis, serosi nempe, sanguinei, biliosi, lactei, purulenti, &c.; nunc per totum abdomen diffusæ, quo scilicet omnia viscera madent; nunc in peculiarem cystim diversæ molis collecti. Quod spectat ad diaphragmatis læsiones, respirationi præsertim officientes; in secundo libro pectori interno adscripto locum magis congruum obtinent. Musculorum vero abdominalium vitia ad quartum librum, vel ultimum, morbos externos respicientem, ablegare consultius visum fuit.

S E C T I O P R I M A.

DE PERITONEO.

A R T I C U L U S I.

Peritoneum crassissimum & scirrhusum.

PERITO-
NEUM.

OBSERVATIO 1. Virgo triginta annos nata, post inconsultam virum periculationem, dolore in sinistro abdominis latere corripitur. Nonnullis elapsis diebus, tumet pars affecta; ac dein totum prominet abdomen. Interea doloribus atrocissimis solo opio compescendis torquetur: lotium parce fluit & alvus manet adstricta. Duobus superatis annis inter hæc angustias, ultimum factum subiit.

Secundo cadavere, occurrit peritoneum stupendæ crassitiei, ad quinque pollices, circa umbilicum accedentis: innumerus tumoribus scatomatosis scatebat hæc membrana, quorum plerique ovum columbinum æquabant, & laticem varii coloris diversæque consistentiæ recondebant. Præterea latus sinistrum, prima morbi sedes, in-

gentem aquæ fuscæ copiam, intra laminas peritonei coacervatam, exhibebat. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 2. In cadavere cujusdam *ascitici*, exenterationi tradito, præter vulgatissimam colluviem abdominalem, reperiabantur omentum scirrhusum, & nonnihil putridum; hepar infarctum & tuberculis exasperatum; lien extus callosus, & intus putridus. Peritoneum insuper occurrebat crassissimum, densissimum, & quasi cartilagineum, variisque prominentiis exasperatum. E NOSTRIS ADVERS.

Ab hancce classẽ revocari queunt observationes Lib. I. 119, 232, 523, 225, 1383, 1475, 1576, 1715.

ARTICULUS II.

PERITONEUM.

Peritonei inflammatio.

OBS. 3. Juvenis, quinque & viginti annos numerans, prævio horrore, *febre acuta* corripitur, dolore acerbissimo in *imo ventre* stipata. Accedunt anxietates, nausæ, spirandi difficultas; & interdum singultus. Dein venter tumet cum renitentia, urgentque dolores: delira loquitur æger; & quarto accedente die ad mortem properat.

Referato abdomine, patet peritoneum phlogosi & gangræna tactum: limbus dia-

phragmatis simili labe afficitur. Intestina flatu ultra modum distenta varias inflammationis notas exhibent. Epiploon peritoneo adglutinatum semi-putridum conspicitur; cum stagnante sero sanioso, & grave olente, in abdomine. ENOSTRIS ADVERSARIIS.

Huic historiæ subnectere licet observationem Lib. I. 341.

ARTICULUS III.

Peritonei purulentia.

OBS. 4. Quidam septuagenarius post peculiarem febrem, inordinato frigore stipatam, de *doloribus in abdomine* circa alterum os innominatum conqueritur. Contrumacissimi sunt prædicti dolores, & post duos, tresve annos ingravescent. Tum erumpit tumor circa *inguem*, in quo fluens materia percipitur; sub quo re-

rum statu ad plures migravit.

Inciso abdomine, ingens puris copia invenitur inter peritoneum & os innominatum. CLAR. MORGAGNUS.

Vix ab similes casus præbent observationes Lib. I. 799. Lib. II. 511.

ARTICULUS IV.

Peritoneum gangrænosum.

OBS. 5. Puer novennis inter herniotomiam dextri lateris *castratus*; ac septimo die ad iram forte concitatus, difficulter deglutire cœpit. Postridie non amplius plane deglutire, nec os aperire valuit. Circa decimum diem *tetano* corripitur. Post graves exantlatos cruciatus vivere desit.

Instituta cadaveris sectione, reperiuntur peritonei reliquæ lividæ & quasi syderatæ; accedente corruptela vicinarum partium. VVEPFERUS.

Circa peritonei gangrænam confer observationem Lib. I. 1479.

A R T I C U L U S V.

Peritonei exulceratio.

OBS. 6. Quidam adolescens operibus arduis addictus, unde victum compararet, cui *testis* cum vehementi dolore intumuerat, nullis adjutus remediis, tandem occubuit.

Sectio cadavere, inventum est ulcus exiguum circa peritoneum, e quo perennis saniei defluxio in testes causa tumoris, & mortis fuit. JACOTIUS.

OBS. 7. Puella septennis, rabe jamdudum confecta, dolore corripitur circa umbilicum, quo brevi ingravescente, intra triduum extinguitur.

Lustrato cadavere, invenitur peritoneum erosum, in loco, quo vivens dolorem indicabat. BYLERUS.

A R T I C U L U S VI.

Peritoneum putre.

OBS. 8. Vir quinquagenarius, post febrem continuam, incidit in *quartanam*, nunc simplicem, nunc duplicem, triplicemve. Sex circiter elapsis mensibus, accedit totius corporis inrumescencia cedematosa, cum duritie in regione hepatis. In immensum sensum ampliatur abdomen, cum omnibus stagnantis colluviei indiciis: hinc celebratur paracentesis, qua educuntur aquæ libræ octodecim. Protelata per vices hac evacuatione, effluxit demum, loco feri, pus foetidissimum. Interea decumescunt femora; subsidet abdomen; imo & durities hepatis plane evanescit. Post viginti dies dejiuntur purulenta per alvum; vires deficient; & accedit mors.

Occurrit peritoneum crassissimum & corruptum. Pus stagnat in abdominis cavo ad decem circiter libras. Omentum tuberculis purulentis refertum conspicitur, quorum nonnulla nucis juglandis magnitudinem assequerantur. Hepar insuper purulentum, & putridum observatur. BONE-TUS.

OBS. 9. Puer septennis, ventris doloribus obnoxius, febre corripitur cum vomitu porraceo, & alvi fluxu putrido & æruginoso. Noctu sæviebant exacerbationes,

cum anxietate, *morfu ventris*, dentium stridore, extremorum frigore & siti inextinguibili. Conspiciebantur *aphte* albicantes in faucibus. Die morbi undecimo, delirus in lecto contineri noluit. Decimo quarto vomitus & diarrhæa aliquantulum sedantur. Dein mitiores evadunt exacerbationes, remanente *dentium stridore*, cum narium pruritu. Die quadragesimo primo accedunt animi deliquia, tremor manuum cum motus impotentia. Tandem die morbi sexagesimo, tanquam frigidum & exanguie simulacrum, exuvias deposuit.

Aperto cadavere, reperiuntur peritoneum nigricans & putridum; hepar lividum; vesicula fellis quintuplo quam par est tumidior; pulmones demum exusti, aridi, & alba mucagine obducti. BID-GOOD.

OBS. 10. Vir septuagenarius doloribus vagis in abdomine obnoxius, tandem de horum exacerbatione conqueritur, & lecto se committere cogitur. *Ventris tormina* in dies fiunt atrociora; vires collabuntur; erumpunt sudores frigidi; atque ingruente vomitu materialium nigerrimarum, de medio tollitur.

Peritoneum & omentum adeo erant cor-
ru-

rupta, ut ad levissimum attractum rumpe-
rentur. Intestina nigro colore infesta ap-
parebant: in conspectum veniebat pancreas
totum ulcerosum. Hepar denique, partim
nigricans, steatoma fessum pugnæ magnitu-
dinem excedens continebat. E MISCEL-
LANEIS CURIOSIS.

dem ingravescente, viribusque exolutis,
ad æthereas sedes convolvit.

PERITO-
NEUM.

Secto cadavere, inveniebatur peritoneum
nigricans & putridum. Omentum & me-
senterium macilentum conspiciebantur; cum
intestinis flatu ultra modum distentis. BO-
NETUS.

OBS. 11. Puellus septennis doloribus in
imo ventre jamdudum torquebatur; atque
lumbricis laborare credebatur. Morbo tan-

Pro affinibus haberi queunt observatio-
nes Lib. I. 3, 261, 685, 707, 1419, 1572,
1660, & Lib. II. 344. Præterea vide Vi-
scera putrida; Colluvies sordida.

A R T I C U L U S VII.

Peritoneum absumptum.

OBS. 12. Puer octennis ab exsiccata fi-
stula in dorso, alteram gestans in femore
dextro, multo pure conspurcaram; de do-
lore hypochondrii dextri queritur; tamen
abdomine & scroto. Interea erumpit
tumor phlegmonosus e femore; incremen-
tum fumente abdominis intumescencia. U-
rinæ turbidæ pus deponunt; & fæces al-
vinæ purulentæ evadunt. Dein accedunt
lypthyimæ; pulsus fit intermittens; &
æger, exhaustis viribus, e vivis discessit.

Omenti & peritonei nulla deprehendun-
tur vestigia. Jecur conspicitur scirrhum,
maximum & decolor. Cystis fellea atro

sanguine turgens. Lien obvisus fit scirrhu-
sus. Annotatur demum pancreas semipu-
tre; cum multa aqua tum in abdomine,
tum in pectore, stagnante. BONETUS.

OBS. 13. In cadavere cujusdam fœminæ
octogenariæ & hydropica, præter ingen-
tem aquæ copiam, tam in capite, quam
in thorace & abdomine nidulantem, in
conspectum veniunt peritoneum & omen-
tum putrida & prorsus absumpta; cum
omnibus intestinis invicem acceratis, & in
unum quasi conglobatis. PAVVIUS.

A R T I C U L U S VIII.

Peritoneum disruptum.

OBS. 14. Quædam mulier hydropica, si-
mul & gravida, paucos dies post par-
tum naturalem ventre æque permanen-
te distento, rebus humanis vale supremum
dixit.

Instituta cadaveris sectione, intestina re-
periebantur livida & corrupta; perito-
neum vero ex ingenti aquæ mole undi-

que disruptum cernebatur. Præterea o-
mentum erat plane consumptum; hepar
scirrhum oculis subjicitur; & lien quasi
lapideus occurrit. FORESTUS.

Huic subnectere licet observationes Lib.
I. 404, 541, 1429, 1589.

De

De peritoneo tuberculoso, vide Lib. I.
 PERITO. observ. 266, 1693.
 NEUM.

De peritonei hydropo, vide Lib. I. ob-
 serv. 1713, 1724.

S E C T I O S E C U N D A.

D E V E N T R I C U L O.

A R T I C U L U S I.

Ventriculus flatulentus.

VENIRE-
 CULUS.

○ OBSERVATIO 15. Vir quadragesimum quintum ætatis annum agens, intemperantius vivens, pluribus abhinc annis *asthmaticus*; incidit in leucophlegmatiam, quæ notissimis præsidiiis intrâ quindecim dies fugatur. Tribus elapsis septimanis revirescit morbus, & ingravescent insultus asthmatici. Præter totius corporis habitum œdematosum, regio *epigastrica*, doloris acerbis sedes, ultra modum *tumebat*. Dein protuberante toto abdomine, cum manifesta fluctuatione, gravior evadit spirandi difficultas; & urget tussis cum sputo cruento. Interea artus inferiores mirum in modum distentos obsident phlyctenæ, e quibus maximus feri proventus, cum nonnullo levamine, educitur. Ingruunt tandem maculæ gangrænosæ, quæ in latum brevi propagantur, & fatum accersunt.

Mirari profecto subit nullam repertam fuisse stagnationem, nec in abdomine, nec in pectore, & pericardio. Viscera abdominalia sana videbantur, si excipias ventriculorum enormi flatuum copia distentum. Cor duplo majus reperitur; alias inculpatum. Pulmones infarcti & quasi scirrhosi deprehenduntur; cum nonnulla adhæsiōne in latere sinistro. Notare expediebat nullum repertum fuisse obicem in utroque ventriculi ostio. Præterea alimenta inter vitam facillime ad ventriculū appellabantur, & ductum intestinale in-grediebantur; atque nullus fuerat vomitus. Hinc latet ratio, qua denegatus fuit exitus flatuum per superiora,

vel inferiora. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 16. Fœmina triginta annorum, post diuturnos artuum dolores, *scabie* humida corripitur; qua intempestive cujusdam unguenti usu *exsiccata*, febris suboritur *acuta* ingenti calore & siti, ac sævissimis doloribus stipata. Hiis postmodum accesserunt delirium, & spirandi difficultas, cum ventre tumido; ac sexto die mors.

Ventriculus & intestina flatibus mire distendebantur; adeo ut ventriculus plusquam dimidium ventris impleret; in quo stagnabat una dumtaxat, aut altera aquæ libra. Pulmones plevræ annectebantur, mediante corpore quodam gelatinoso. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 17. Vir litteratus; ad quinquagesimum ætatis annum proxime accedens, jam dudum flatulentia, & ventris adstrictioni obnoxius; in genuinam demum *symplicitatem* incidit, molestissimis anxietatibus, & animi abjectione stipatam. Frustra omnibus tentatis præsidiiis; accedentibus animi deliquiis, cum extremorum refrigeratione, duodecimo circiter morbi die, mortali vinculo exsolvitur.

Aperto cadavere, in conspectum veniunt stomachus & intestina enormem in modum flatibus distenta, cum variis, passim occurrentibus, phlogoseis & gangrænæ notis. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS.

OBS. 17. (a) Quidam post *colicam flatulentam* per novem menses crebro recurrentem, incidit in *tympanitidem* acerbissimis doloribus stipatam, qua tandem medio tollitur.

Secūm cadaver exhibet epiploon levi phlogosi tactum; stomachum & intestina flatibus mirum in modum distenta. Cystis fellea bile atra scatebat quasi ad crepaturam. Pancreas erat durum & obstruatum, non secus ac mesenterium. E DIARIO MEDICO.

OBS. 18. In cadavere cujusdam mulierculæ, quæ ob *ventrem tumidum* pro gravida habebatur, animadvertitur ventriculus insigni flatuum copia distentus, ipsa inte-

stina cooperiens, & totam fere abdominis regionem occupans; quo secto fœtidus erupit flatus, cum atro humore satis copioso; præter quæ nil aliud continebat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 19. Secto corpusculo pueri vix secundum ætatis annum attingentis; ac diris *ventris torminibus* extincti, deprehendebatur ventriculus mirum in modum flatibus distentus. In conspectu etiam veniebant intestina inflata, & pellucida. E MISCELL. CURIOSIS.

Locum in hac serie assequi valent observationes Lib. I. 622, 1573. Lib. II. 458.

A R T I C U L U S II.

Ventriculi hydrops.

OBS. 20. Mulieris, se gravidam putantis, *abdomen sensim intumuit*. Elapso gestationis tempore, hydrops laborare judicatur. Interea venter per triennium ita increvit, ut oneri ferendo vix sufficeret ægra. Tandem accedente febre, cum siti immani, inquietudine, & dyspnæa, ad plures abiit.

Continebat ventriculus aquæ nonaginta libras: per medium dissectus ulnam vulgarem superabat. Duo orificia se invicem quasi tangebant, & interior facies hydatidibus erat referta. BLANGARDUS.

A R T I C U L U S III.

Ventriculus ingens.

OBS. 21. Vir sexaginta annos excedens cachecticus, cujus abdomen & artus inferiores erant œdematosa; cum pulsu debili & alvo sicca, querebatur de *dolore* quodam obscuro & gravativo in regione *stomachi*; altius cæteris abdominis partibus protuberantibus. Alimenta, & præsertim potum, respuebat, ac irritò vomendi conatu torquebatur. Interea morbus per duos menses increpescens in leucophlegmatiam fa-

fluatatione in abdomine stipatam; persistente prædicto dolore obscuro & gravativo stomachi; omnique denegato vomitu: quibus demum ingravescentibus, ad novissimum diem festinavit.

Lustrato abdomine, reperiebatur stomachus in immensum distentus, ab exhibitis forte per duodecim dies potulentis. Tubus intestinalis ita erat contractus ut aggeries omnium intestinorum vix æquaret molem stomachi; qui atonia jamdiu laborasse

VENTRI-
CULUS.

rasse videbatur; libero manente pylori aditu. Ex hac rara observatione varia colligere licet erga vomitum, sola, uti videtur, vi contractili stomachi movendum. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 21. (a) Fœmina sexagenaria major, superata hemiplegia, insultu nephritico corripitur & calculum phaleoli magnitudine excrevit. Dein ingruunt dolores in regione epigastrica. Vires collabuntur cum pedibus œdematosi. Tandem decimo quarto ante mortem die, erumpit vomitus, primo biliosus & pituitosus, postea chylosus, alvo clausa. Interea dolores sæviunt in abdomine; & præsertim in inguine; urget sitis cum pulsu febrili & debili, pergit vomitus, nulla arte compefcendus; donec tandem cruciatibus confecta animam exhalavit.

Ventriculus invenitur adeo distentus, ut sex mensuras ad minimum caperet. Intestina flatibus mire turgebant. Occurrit hernia inguinalis, cuius protuberantia vix ad avellanæ magnitudinem accedebat. Cystis fellea novem pseudo-calculos recondebant. Ovaria erant tuberculosa. CLAR. BAADERUS.

OBS. 22. Mulier quadraginta circiter annorum, cum cæpam aceto & sale conditam, simulque panem e castanearum farina confectum comedisset, illico de stomachi dolore queritur: quo magis magisque sæviante, rribus a pastu horis, sudore frigidus, & lethali syncope corripitur.

Lustrato cadavere, reperitur ventriculus majorem in modum distentus, ac nonnihil inflammatus; cæteris partibus secun-

dum naturam se habentibus. VALSALVA.

OBS. 23. Quidam juvenis floridæ ætatis, sed vitreæ valetudinis summa pectoris angustia, cum ventris inflatione, post cœnam corripitur; ac subito extinguitur.

Cadavere examini subiecto, occurrit ventriculus tantæ magnitudinis, ut non solum totum abdomen, sed etiam majorem thoracis partem occuparet; diaphragmate in immensum dilatato & repulso. Pulmones reperiuntur putres & partim absumpti. Cor erat contractum; hepar corruptum & depressum; lien minimus & omentum nullum. PLATERUS.

OBS. 24. Quidam cogebatur ab assumpto cibo circiter horam, in os cibum attrahere, & haud sine oblectatione rursum mandere: *ruminabat* enim instar boum.

Mortui aperto cadavere inventus est ventriculus insignis magnitudinis, & interna superficie valde asper. FABRIT. AB AQUAPEND.

OBS. 25. Quædam mulier, ad hypochondriacum proclivis, perpetuo querebatur de volæ manuum siccitate & squalore; *difficili respiratione*; inappetentiæ, ac ructuum & flatuum perennitate. Rebus calidis delectabatur.

In mortuæ cadavere reperitur sanguis nigricans, ac ventriculus amplissimus. BALLONIUS.

In harum numero adscribi debent observationes Lib. I. 180, 230, 632, Lib. II. 326, 946, Lib. IV. 135.

A R T I C U L U S IV.

Ventriculus contractus.

OBS. 26. Quædam phthifica, trigésimum ætatis annum agens, noctu febre & sudore copioso ac foetido laborare solebat. Venter erat tumidus & aqua plenus. In regione epigastrica & umbilicali tangebantur tumores duri & elastici. Appetitus

languebat & urgebat vomitus; alvo remanente sicca. Totum corpus maculis lividis, & scorbuticis erat variegatum. Tandem succubuit.

Pulmo totus corruptus deprehenditur, & foetidissimis ulceribus deturpatus. Intest.

testina subputrida in unum globum coalescebant. Ventriculus mole parvus, extus cartilagineus, intus substantiam lardo similem exhibebat: duos pollices crassus vix ovum columbinum recipiebat. Sanguis ultimo intra vasa contentus acer erat, & dissolutus. CLAR. STORCK.

OBS. 26. (a) Fœmina, per octo menses, variis *ventris torminibus* laborabat; cum pulsus debilis vix exploratur, & dolores exacerbantur. Interea perennis urget *vomitibus* & ultra modum distenditur abdomen. Inter hæc infortunia fatis cessit.

Stomachus mire contractus intestini crassitiei vix superabat. Intestina tenuia phlogoseos & gangrænæ notas præ se ferebant. Coli pars superior & epiploon, invicem accreta, purulentia defœdabantur. Cystis fellea lapillis durissimis scatobat. Duplex erat lien, Mesenterium contractum, scirrhum & quasi lapideum annotabatur, cum colluvie subflava, sordida & fœtida. CLAR. FOURNIER.

OBS. 27. Virgo quintum lustrum agens ad varias ægritudines proclivis, & *chlorotica*, post innumera & futilia cujusvis fortis remedia; præposteræ curationis pœnas luebat. Jamdudum *cibi fastidio* laborans, tandem obiit.

Exenterato cadavere, nulla reperiebatur stagnatio in pectore, nec in abdomine; sed pericardium aquæ copiam continebat. Ventriculus a propria forma degener, & summe contractus, intestini faciem præ se ferebat. Lien ingens & sanus conspiciebatur. Cystis fellea plures concreciones biliales recondebat. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 28. Puella quinquennis, post exhibitum crocum metallorum, gravissimis symptomatibus correpta fuit; *vomitibus* nimis *vehementissimo*, cum alvi dejectione molestissima, & concutionibus fortissimis totius corporis: mors quoque sequuta est.

Ventriculus adeo angustus, & in se contractus fuit, ut magnitudinem ovi vix excedere repertus fuerit. Hepar induratum & quasi elixum deprehendebatur. FABR. HILDANUS.

OBS. 29. In cadavere cujusdam *hydropica*, septuagenariæ, præter ingentem aquæ copiam, tam in pectore quam in abdomine, & vulgatissimam viscerum labem; ventriculus reperitur ita contractus, & coarctatus, ut magnitudinem renis vix superaret, & ejus cavum fere obliteraretur: diu enim nihil comederat. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 30. Instituta cadaveris sectione cujusdam *inedia* diuturna & prodigiosa enecati, ventriculus ita contractus occurrit, ut in intestinum degenerasse dixeris. Simili ratione exiliora & angustiora erant intestina. RUYSCHIUS.

OBS. 31. In cadavere cujusdam *voracis*, & strenui helluonis, reperiebatur ventriculus parvus; sed triplam crassitiei exhibebant ejus latera. DIEMERBROEK.

*In hac classe recipi queunt observationes Lib. I. 190, 191, 1017. Lib. II. 212, 893. Lib. III. 149.

VENTRICULUS.

A R T I C U L U S V.

Ventriculus exilissimus.

OBS. 32. Quædam matrona, annis matura, *anxietatibus* indefinenter conflictabatur. Variis frustra tentatis prædiis; tandem convulsionibus epilepticis corripitur, & mortali vinculo exsolvitur.

Tomus I.

Cadaver cultro anatomico subjectum, exhibebat stomachum simplicem, uti videbatur, membrana tenuissima & exilissima conflatum. Cætera insuper viscera inculcata deprehendebantur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

B

A R.

A R T I C U L U S VI.

Ventriculus duplex.

OBS. 33. In dissectione cadaveris cujusdam viri, trigesimum quintum ætatis annum agentis, creberrimis vomitionibus jam pridem vexati, inveniebatur ventriculus duplex, ita ut prior œsophago continuus, ab altero vel inferiori manifeste distingueretur. Ille minor altero erat crassioris substantiæ, infinitis & insignibus plicis intus

exasperatus; hic vero iis omnino destituebatur, tenuioris valde conditionis; qui forte nil aliud erat quam duodenum summe dilatatum. BLASIUS.

Inter affines memorari debent observationes Lib. II. 923. Lib. IV. 108.

A R T I C U L U S VII.

Ventriculus bile turgens.

OBS. 34. Grassabatur in Italia febris quædam *mali moris*, quæ primo tertianæ simplicis typum referebant; cum capitis gravitate, oris amarore, & dolore ventriculi. Circa septimum diem febris erat continua, & brevi malignæ faciem præ se ferebat: donec decimo quarto morbi die, ut plurimum, moriebantur decumbentes; ni alvi fluor accederet.

Exenteratis cadaveribus, nulla læsio in pulmonibus præter ariditatem conspiciebatur. Cystis fellea insigniter tumebat; ventriculus vero humoris biliosi stupendam copiam retinebat. BORELLUS.

OBS. 34. (a) Quidam juvenis de doloribus *universalibus*, præsertim artuum, querebatur. Ægre respirabat cum oris amarore & nausea. Febre vehemente, erumpit *phlogosis erysipelacea* totum brachium fere occupans. Dein livet facies: pulsus exilis exploratur, cum sudore frigido. Tum brachium læsum gangræna corripitur; & paulo post obiit.

Pulmones costis hærebant: ventriculus & duodenum bile porracea scatebant: ve-

sica plus æquo contracta, & quasi callosa deprehendebatur. E DIARIO NOSOC. MILITAR.

OBS. 35. Vir quidam, post febrem malignam, *maniacuse* vadit: in quo post obitum dissecto, reperiebatur stomachus, materia viscida, gelatinosa, & saturate viridi repletus; nullis obviis alimentorum reliquiis. Cystis fellea bile acerrima, & lutea scatebat. Vasa cerebri, & ipsum met cor, atro sanguine, picis instar, turgabant. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 36. In cadavere cujusdam mulieris, quæ de perpetuo & molesto *ventriculi ardore* querebatur, reperiebatur bilis redundans in ventriculo & duodeno, quorum facies interior colore luteo inficiebatur; vesicula fellea erat etiam ultra modum repleta. PLATERUS.

Ad traditas accedunt observationes Lib. I. 38, 232 (a), 302, 350, 366, 390, 672, 717, 1582. Lib. II, 126, 159, 318, 449. Lib. III. 407.

ARTICULUS VIII.

 VENTRICULUS.
Ventriculus vas choledocum recipiens.

OBS. 37. Vir triginta annos natus, & melancholicus inexplibili ciborum voracitate, & vomitu sæpius recurrente multis abhinc annis laborabat; cum accedente febre quadam epidemica mali moris, nono morbi die ad plures migravit.

Referato abdomine, in conspectum veniunt stomachus & intestina flatu distenta, & variis phlogoseis & syderationis notis signata. Insuper deprehenditur ductus choledocus, vel communis, in ipsum met ventriculi cavum hians. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 38. Quidam arthriticus, artubus contractis, incidit in vomitum contumacissimum, cum flatulentia, qua crebri ructus erumpebant. Accedentibus gravioribus curis exaruit fistula annosa. Dein somnolentus evadit; & de ardore ventriculi, solo vomitu bilioso compescendo, conqueritur. Viribus tandem deficientibus, febris, & doloris expers, placide ad æthereas sedes convolavit.

Reperitur in ventriculo fæx biliosa & melancholici humoris ad libras duas. Pancreas occurrit nigerrimum & quasi induratum; hepar scirrhum, cystis fellea pla-

ne inanis; ac demum ductus choledocus ventriculo insertus. BONETUS.

OBS. 39. Vir consistentis ætatis vomitus contumacissimo, cum alvo duriore, angebatur; ac demum superveniente genuina cholera, brevi occubuit.

Instituta cadaveris sectione, animadvertitur porus choledocus prope pylorum egressum habens; ita ut non minus ventriculo, quam intestinis bilem transmitteret. CABROLIUS.

OBS. 40. Faber lignarius ventriculi dolore diu immaniter premebatur, cum vomitu humoris biliosi, quo levamen experiebatur. Tandem inflammatione ventriculi oppressus, triduo extinctus est.

Lustrato abdomine deprehenditur vas choledocum ad ventriculi fundum implantatum. ZACUTUS.

OBS. 41. In cadavere cujusdam viri voracissimi reperiebatur vas choledocum ventriculo prospiciens, cujus ope bilis ad ventriculum deferabatur. MÆBIUS.

In hoc tractu collocati debent observationes Lib. I. 37, 41.

ARTICULUS IX.

Ventriculus atram colluviem recondens.

OBS. 42. Quidam senex febre quartana laborans, humorem atrum, acidum & fermentem sub frigore febrili evomebat. Triplex deinde febris facta est cum accessibus longissimis; adeo ut nil ferme a continua discreparet; qua persistente, tandem fatis cessit.

Extincti corpus dissectum habuit ventriculum atro succo plenum; jecur firmum,

& plus æque solidum, deprehendebatur; splen vero exiguus. GUARINONIUS.

OBS. 43. Exenterato cadavere cujusdam viri crapulæ indulgentis, & vertigini obnoxii, reperiebatur ventriculus in parte inferiori quasi contusus, atque nigro succo ex dimidio plenus. BONETUS.

— OBS. 44. Instituta sectione corporis cu-
 VENTRI. jusdam voracissimi; occurrit in ventriculo
 CULUS. magna aquæ copia, instar atramenti scri-
 ptorii nigræ. LIBAVIUS.

Haud absimiles casus præbent observa-
 tiones Lib. I. 250, 251, 578, 790, 844, 845, 975, 1573. Lib. II. 306.

A R T I C U L U S X.

Sanguis effusus in ventriculū.

OBS. 45. Vir sexagenarius, nulla præ-
 via causâ manifesta, inexpectata & *subi-
 tanea* necesse extinguitur.

Lustrato cadavere, tota ventriculi cavi-
 tas uno prægrandi, & formam ejus refe-
 rente, sanguinis grumo eum in modum ob-
 sessa & oppleta erat, ut spatium nullum
 vacuum inter pylorum & sinistrum orifi-
 cium relinqueretur. Nonnullæ insuper in
 liene occurrebant putriditatis notæ. EX-
 ACTIS PETROPOLITANIS.

OBS. 46. Quidam, quinquagenario ma-
 jor, nephresi & doloribus ventriculi diu,
 multumque conflictatus, viribus jam defi-
 cientibus, nigra deiciebat per complures
 dies; ac tandem *syncope* oborta, intra di-
 midie horæ spatium expiravit.

Exenteratum cadaver exhibuit ventricu-
 lum concreto sanguine semiplenum. MER-
 MANNUS.

OBS. 47. Lustrato cadavere cujusdam se-

natoris qui post *rejectionem sanguinis*, tam-
 per superiora, quam per inferiora, ad ine-
 lucabile fatum properavit; vas breve, mi-
 nimi digiti magnitudine latum, in ventri-
 culum adaptum deprehenditur. RIOLA-
 NUS.

OBS. 48. Quidam majorem sanguinis co-
 piam rejiciebat per vomitum, & deiciebat
 per secessum; donec viribus exhaustis:
 ad plures migraverit.

Inciso cadavere, occurrit vena quæ a
 liene ad os ventriculi tendit, insignis ma-
 gnitudinis, & disrupta. COLUMBUS.

OBS. 49. In cadaveribus variorum qui
vomitum sanguinis patiebantur, vasa breviter
 ad digiti medii magnitudinem perventa, &
 in stomachum hiantia vidit RONDELE-
 TIUS.

Locum in hac serie obtinent observationes
 Lib. I. 113, 115, 1052. Lib. II. 2.

A R T I C U L U S XI.

Ventriculus vermibus & pediculis scarens.

OBS. 50. Puer sexennis *cardialgiâ* præ-
 henditur, cum pituitæ & quinque lum-
 bricorum vivitium vomitu. Pulsus erat
 inæqualis, modo elatus & magnus, modo
 parvus & intercisus. Post triduum, in-
 graveſcente dolore stomachi, fatis cessit.

Duo vermes reperiuntur in ventriculo;
 cum inusta macula e rubro livescente in

superiori orificio, a punctione scilicet ma-
 joris lumbrici orta. Annotantur insuper
 intestinale undique suffusa. Circa me-
 dium pulmonem sanguinis concreti massa,
 ovum magnitudine æquans continebatur.
 SAXONIA.

OBS. 51. Puer decem annos natus, jam
 dudum.

dudum gestabat ventrem tumidum, a *tympanitide* vix discrepantem; cum ingruente insultu verminoso, nulla arte compescendo, extinguitur.

Secundo cadavere inveniuntur in ventriculo tres & triginta lumbrici, quoad potior rem partem sesquipedales, omnes vivi, ventriculo adeo tenaciter ore hærentes, ut vix avelli possent. Intestina, nullis fere excrementis, flatu distenta occurrebant. SAXONIA.

OBS. 52. Virgo nobilis trigesimum sextum ætatis annum agens, morbo medicis ignoto per sex menses laboravit. Febricula tenebatur: sæviebat *cardialgia*: insignis erat corporis languor cum ventris torminibus. Tandem corpore nequaquam extenuato, subito occubuit.

Deprehenditur vermium agmen conglomeratorum circa orificium superius ventriculi. Intestina etiam passim perforata, vermes

confestim collectos recondebant. BONETUS.

OBS. 53. Puer ictero laborans, incausum rentatis variis prædiis, mulierculæ cuiusdam consilio, septem aut novem voravit fordissimos pediculos. Sensum fugatur icterus, qui brevi recurrit contumacior cum *appetitu canino*, cui accessit atrophica insignis; unde mors.

Aperto demortui ventriculo se obtulit inexpectata pediculorum monstrosæ magnitudinis, & in unum globulorum, colonia. BONETUS.

OBS. 54. Instituta sectione cadaveris, cuiusdam viri, qui dum viveret de dolore *stomachi* perpetuo conquerebatur, reperiuntur vesiculæ, ventriculo affixæ, pediculis turgidæ. HEURNIUS.

Ad hanc classẽ revocari debet observatio Libr. I. 303.

A R T I C U L U S XII.

Lapides in ventriculo.

OBS. 55. Vir quinquagenarius, vino deditus & arthritidis obnoxius, diuturnam *cardialgiam* domare conabatur inconsulto oculorum cancerum fluvitilium, & aliorum terreorum usu. Post triennium dolor stomachi fit gravativus; cum vomitu *pertinaci*, & insultibus nephriticis atrocissimis; quibus tandem e medio tollitur.

Lustrato cadavere, occurrit in stomacho stupendus lapidum albicantium numerus, quorum major, forma irregulari, uncias duas & semi pendebat. Materia quadam glutinosa obolvebantur prædicti lapides. Præterea alter ren calculum minorem recondebant. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 56. Mulier quadraginta annorum continuo *ventriculi dolore*, nausea & inappetentia conflictabatur. *Venter tumebat*, adeo ut nonnulli de tympanitide cogitarent, alii ipsam gravidam esse existimarent: omni posthabita cura, tandem occubuit.

In fundo ventriculi reperiuntur lapilli, nullo cohærentes vinculo, sed granorum pomi granati instar, sese mutuo amplectentes, tam copiosi ut ad manipulum unum accederent. Facile erat colligere ex bile concreta, tartareum quid æmulante, ortos fuisse prædictos calculos, HÆFERUS.

OBS. 57. Vir quinquagenarius, olim miles, incidit in crudelissimum *ventriculi dolorem*, qui a quovis cibo exacerbabatur, adeo ut solo vini pocu per biennium fuerit sustentatus. Tandem satis cessit.

Dissectum cadaver exhibebat ventriculum mole minorem & variis rugis exasperatum; in quo reperitur lapis, instar ovi, non rotundus, durissimus, & aliquo modo asper, cinerei coloris, unciasque quatuor pendens. GARNERIUS.

OBS. 58. Quædam mulier febre hectica, cum ascite, laborabat; præviis lienis & uteri, uti videbatur, obstructionibus, cum

con-

— continuis doloribus in regione epigastrica. Urgebant sitis & vigilæ; tandem lypothymia correpta obiit.

VENTRICULUS.

Pulmones. inveniuntur purulenti, & undique costis adnati. Secto ventriculo, occurrit lapis durus & griseus, pollicis crassitie, huic accretus. Hepar insuperprehenditur scirrhum cum stagnante aqua in abdomine. LANGELOT.

OBS. 59. Nonagenarius per totum vitæ curriculum, singulis diebus, mane, haustum aquæ frigidæ scaturientis ebibebat. Paucis ante mortem mensibus acerbum ventriculi dolorem, nullis prædiis cicurandum patiebatur.

Repertus fuit in ventriculi fundo calculus, nucis avellanæ magnitudine; reliquis visceribus optime constitutis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 60. Vir religiosus, septuagenarius, variis morbis obnoxius præter cæteros, sæpius de dolore tam vehemente, ac si telum ipsi inflictum fuerit, circa regionem carilaginis enisiformis conquerebatur. Tandem naturæ debitum solvit.

Pulmones variis maculis nigris & lividis erant signati. Ventriculus plusquam

triginta calculos diversæ molis continebat, ejus fundo arcte hærentes. Hepar denique variis hydatidibus erat refertum. BILGERUS.

OBS. 61. Muliercula dolore acerbo ventriculi jam pridem torquebatur. Tandem accedentibus aliis symptomatibus, viribusque deficientibus, obiit.

Novem inventi sunt lapides in ventriculo, crassissimæ pituitæ immisos, quatuor unciarum pondus æquantes. Maximus figuram habebat trigonam, reliqui erant rotundi, vel ad figuram ovalem accedentes. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 62. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri, qui dum viveret intolerabilibus ventriculi doloribus torquebatur, in conspectum venit lapis in ventriculi cavo nidulans, ad ovi gallinacei magnitudinem accedens. BORELLUS.

OBS. 63. In cadavere fœminæ de dolore stomachi, perpetuo querulæ, reperiebantur in stomacho decem lapides, quorum major unciam unam pendebat. EX ACTIS PHYSICO MED. GERMAN.

A R T I C U L U S XIII.

Corpora extranea in ventriculo.

OBS. 64. Puella decennis absurdorum comestione ab infantia delectabatur. Circa annum ætatis quintum balbutiebat; atque de doloribus tum ventris, tum capitis querebatur. Interea atrociores fiunt dolores: dein ingruunt insultus convulsivi, quibus prorsus emaciata e medio tollitur.

Tetrum odorem spirabat abdomen apertum. Omentum consumptum fere erat; cum mesenterii glandulis induratis, ventriculus continebat materiam quamdam liquidam & cinream, plumas compactas, & fila. Hepar exangue & chraceum, conspiciebatur. Cerebri anfractus undique gelatina referti erant. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 65. Quidam ob diuturniorem usum

cujusdam aquæ scaturientis, imbecillitatem ventriculi contraxit, ad quam emendandam zinziber conditum sæpe & assatim comedebat. Ingruente demum dolore stomachi, nullis prædiis compescendo, e vita decessit.

Lustrato cadavere, reperiebatur in ventriculo libra circiter una prædicti zinziberis. PLATERUS.

OBS. 66. Cuidam equiti exhibebantur pilulæ ex aloe ante pastum, ad roborandum ventriculum. Tandem ingruit dolor stomachi, a cujus sævitie accedit interitus.

Aperto abdomine reperia fuit, in stomachi latebris, integra massa pilularum. BALLONIUS.

OBS.

OBS. 67. In cadavere cujusdam usum inter diuturnum pilularum extincti, inventa fuit massa pilularum concreta in ventriculo. ALBERTUS.

Hunc ordinem ingreditur observatio Lib. I. 205.

VENTRICULUS.

A R T I C U L U S X I V.

Ventriculi inflammatio.

OBS. 68. Quidam miles, post laborem arduum, domi reversus exæstuans, & sudore persusus ingentem aquæ gelidæ copiam, exutis vestibus, ingurgitavit. Nocte sequenti, febre acuta, prævio horrore, corripitur, cum immani dolore in epigastrio. Simili ferme ratione pergit morbus; donec circa nonum diem delirare incipit æger, qui die quindecimo obiit.

Reperitur in ventriculo liquamen fuscum, e potulentis & ichore foetido, fluens. Ventriculi fundus inflammatus maculas nigricantes, & exulcerationes internas exhibebat; phlogoseos communicatæ vestigia conspiciebantur in duodeno, non fecus ac in proximioribus hepatis & duodeni partibus. CLAR. HELLER.

OBS. 68. (a) Vir quinquagenarius, superata pleuritide, ad morbos pectoris proclivis, post longiorem moram in horto humido & frigido recidit in febrem acutam cum dolore & oppressione pectoris. Accedit singultus pene perpetuus, cum pulsu intermittente & exacerbationibus serotinis. Die octavo nonnihil delirat: dein impeditur deglutitio; omnia exacerbantur & die duodecimo obiit.

Pulmo dexter passim adhærebat. Sinistri pars suprema induruerat & scirrhum purulentum referebat. Diaphragma inculpatum reperitur; sed ventriculus undique inflammatus occurrit; ut sanguis in cellulositatem secundam effusus ramos majores vasorum sequeretur, præsertim prope ingressum œsophagi. CLAR. HALLERUS.

OBS. 69. Vir nobilis quadraginta annorum, in febrem tertianam duplicem, gra-

vissimis stipatam symptomatibus incidit; cum anxietate & plenitudinis sensu in ventriculo. Accedit vomitus materiæ fuscæ & copiosissimæ, in qua innatabant quædam ramenta quasi membranacea. Pluries recurrit vomitus, cæteris sævientibus symptomatibus. Dein accedit delirium cum tremore brachii dextri; illud excipiunt convulsiones, succedentes paralyti ejusdem lateris. Persistentibus & ingravescentibus convulsionibus, ingruit singultus, fatiscunt vires; & moritur.

Secundo cadavere, ventriculus deprehenditur inflammatus. Vesicula bilis inanis occurrit, aerem tamen continens. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 70. Juvenis quinque & vigintianus natus, diarrhæam molestissimam per duodecim dies patiebatur; qua intempestive cohibita emergunt ardores per totum abdomen, anxietates & singultus. Interea venter in molem inæqualem & elasticam elevatur, cum siti ingenti & delirio. Brevi post obiit.

Ventriculus crassus & contractus, hinc inde inflammatus conspicitur. Intestina superiora tenuem chordam referebant: colon in septem locis arctissime contractum conspiciebatur; inter hæc contractiones, flatu turgidum, ad molem capitis infantis protuberabat. CLAR. STORCK.

OBS. 71. Quidam ad sexagesimum annum accedens, ebriosus, & hebes, febre acuta corripitur, cum pulsu parvo, duro & intermittente; ac die decimo tertio moritur.

Reperiuntur in ventriculo & intestinis plures inflammationis notæ. Tenuis meninx

_____ninx leve etiam præbebat inflammationis indicium. Parca demum feri copia passim observatur in variis cerebri recessibus. CLAR. MORGAGNUS.

VENTRI
CULUS.

OBS. 72. Vir quadragenarius graviorebus cogitationibus distentus, de dolore capitis & stranguria querebatur. Post cœnam immani *cardialgia* corripitur, in dies ingravescente. Interea colluvies viridis per os & alvum ejicitur, ac tertio die inter ferociore ventriculi dolores extinguitur.

Lustrato cadavere, reperitur fundus ventriculi maculis sanguineis distinctus, inflammatus & ad gangrœnam vergens. Nil præterea adnotatione dignum fuit in cæteris partibus. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 73. Quidam juvenis post inconsultum, & immodicum, *hydrargyri usum*, illuc abiit unde negant redire quemquam.

Prima abdominis sectione, intactis intestinis, erumpit maxima flatuum copia. Ventriculus inanis faciem internam inflammata exhibebat. Passim observabatur in tubo intestinali mercurius crudus, non secus ac pulvis nigricans, æthiopis instar mineralis. Colon præterea summe distentum, passim inflammatum & scirrhum occurrit. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 74. Vir quinque & triginta annorum, cholericus & vorax, rigore corripitur, quam excipit *febris* intensa, *dolore stomachi* acerbissimo, & vomitu enormi stipata. Tumor epigastrium, & ingruit spirandi difficultas. Mens obnubilatur; erumpunt sudores frigidi, cum extremorum refrigeratione; brevi denique lustrica opus fuit.

Aperto cadavere in conspectum venit ventriculus phlogosi tactus, & passim syderatus; qui insuper ultra modum tumebat, & æruginosa colluvie scatebat. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 75. Quidam juvenis, vigesimum quartum ætatis annum agens, de summo dolore circa scrobiculum cordis, *vomitique* molestissimo, per plures septimanas conque-rebatur; quo demum exacerbato fatis cessit.

Exenterato cadavere, invenitur pericardium aqua ultra modum distentum. Lien fere totus consumptus occurrit; cum omento gangrænoso. Præterea ventriculi

fundus inflammatus materiam quamdam mucosam continebat. BLASIUS.

OBS. 76. Pictor consistentis ætatis immani *colica*, quam *Saturninam* vocant, corripitur. Accedit sanguinis sputum; & ingravescente morbo obiit.

Pulmones & plevra varias inflammationis notas exhibebant cum stagnante sero in dextro pectoris latere. Somachi facies interior inflammata deprehenditur. Duodenum jejunum & ileum varias etiam phlogoseos notas præ se ferebant. Hepar occurrit ingens & obstructum; ac demum pancreas simili modo afficitur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 77. In cadavere cujusdam pictoris eadem *colica* sublata, inveniebantur intestina variis in locis contracta, & quasi strangulata, cum numerosissimis maculis rubro-lividis & gangrænosus; præsertim in tractu jejuni & ilei, quorum vasa ultra modum tumebant. Stomachus denique variis inflammationis notis signatus, latiores maculas livido-nigricantes præ se ferebat. E DIARIO MEDICO.

OBS. 78. Quidam juvenis quatuor & viginti annos numerans, usus fuerat, dum maxime caleret, frigido potu. Altero die *delirio* vehementi corripiebatur, adeo ut ab adstantibus detineri vix potuerit; inter quod obiit.

Inciso abdomine reperiebatur totus ventriculus inflammatus, & repletus materia quadam mucosa qualem aliquot diebus ante obitum accreverat. BONETUS.

OBS. 79. Quidam post assumptum extractum ellebori nigri, incidit in alvi fluxum, vomitu enormi & atrocioribus *ventris torminibus* stipatum, qui ægrum ad libitinæ rationem brevi ducit.

Secundo cadavere ventriculus deprehenditur inflammatus. Hac labe tacta etiam se præbent tenuia intestina. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 80. In cadavere cujusdam e capitis gravi vulnere sublata; qui *ardorem* maximum circa *scrobiculum cordis* perpeffus fuerat, invenitur superficies exterior oris ventriculi, maculis rubris, morsus formicarum instar, signata. SOLENANDER.

OBS.

OBS. 80. (a) Inter sectionem cadaveris cujusdam febre maligna extincti, vasa cerebri sanguine turgida occurrunt. Pulmones erant tuberculosi & nonnihil gangrænosii. Ventriculus vero phlogosi tactus, non secus ac epiploon conspiciebatur; intestinis passim gangrænosus. CLAR. FOURNIER.

doloribus colicis, uti ferebatur, extincti, inveniebatur fundus ventriculi phlegmone correptus, & ad mediam usque tunicam erosus. HENR. AB HEERS.

VENTRICULUS.

His subnectere licet observationes Lib. I. 229, 231, 353, 377, 439, 604, 1266, 1563 & 1683. Lib. II. 304, 779. Lib. III. 478.

OBS. 81. Exenterato cadavere cujusdam

A R T I G U L U S XV.

Ventriculus pustulosus.

OBS. 82. In cadavere feminae quatuor & sexaginta annorum, quæ pectore laboraverat, dein vermibus & hæmorrhagiam fuerat obnoxia; ac tandem, mente læsa, in hydroem lethalem inciderat; pulmones mediastino, pericardio & diaphragmati arcte hærebant. Intestina lumbricis scatēbant. In ventriculi parte pyloro proxima decem aut duodecim fuerunt papillæ hæmisphæricæ, a tunica villosa progeneratæ. Harum apex aut niger aut pure conspurcatus animadvertēbatur. Varia erat molēs, ut diameter in nonnullis effectriuni linearum, in aliis vero ad pollicem accederet. *Ibidem*. HALLERUS.

OBS. 82. (a) Mulier quinquagenaria acerbissimis in abdomine doloribus corripitur, cum stupenda virium debilitate, ad leipothymiam proxime accedente. Frigebant extrema & vix explorabatur pulsus. Intra quindecim horas e medio rapitur.

Stomachus nonnihil inflammatus exhibebat in facie interna & præsertim circa ostium inferius pustulas gangrænosas, for-

ma ad papulas variolosas accedentes. Similes pustulæ passim occurrebant in tubo intestinali. Plexus mesentericus superior gangrænosus conspiciebatur. E DIAR. NOSOC. MILITAR.

OBS. 82. (b) Quidam jampridem vomitum patiebatur post prandium & cœnam; in atrophiam tandem transiens; post sex menses vitam cum morte commutavit.

Instituta cadaveris sectione, inveniebatur affectus, herpetis instar, pustulosus; sedem habens in facie interna ventriculi, circa pylorum. PANAROLUS.

OBS. 83. Exenterato cadavere cujusdam viri febre ardente, & mali moris, sublato, conspiciebantur in superficie externa ventriculi quamplurimæ pustulæ, inculpatas cæteris visceribus. TH. BARTHOLIN.

Huc etiam pertinent observationes Lib. I. 334, 1015.

VENTRI-
CULUS.

A R T I C U L U S X V I .

Abscessus ventriculi .

OBS. 84. Aurifaber, cujus vox erat rauca, de dolore circa stomachi regionem conquerebatur. Sæviebat febris lenta, tussis frequenti stipata; ac demum anno suæ ætatis quinquagesimo, obiit.

Ventriculus recondebatur materiam nigram, lutulentam, sanguinis nigri corrupti colorem æmulantem, & copiose cumulatam: erat enim abscessus in ventriculo qui hanc materiam suppeditabat. BORELLUS.

OBS. 84. (a) Quidam post crapulam, ventriculo larga vini & aquæ vitæ copia faburrato, incidit in vomitum pertinacissimum, æstu molestissimo interaneorum stipatum; quibus persistentibus & ingravescentibus, quinto morbi die migravit ad superiores.

Stomachus in arcu minori scirrhusus & crassissimus nigrescebat, & gangrænæ notas præ se ferebat. Pars opposita recondebatur inter tunicas ingentem abscessum. Pulmones flatu tumidi & gangrænosi annotabantur. E DIAR. NOSOC. MILITAR.

OBS. 85. Muliercula dolore ingenti, circa ventriculi regionem, per multos jam menses torquebatur; febre sæpius recurrente; quibus demum confecta occubuit.

Secundo cadavere, occurrit aposthema in orificio inferiori ventriculi, non secus ac in duodeno. Partes ambientes induratae cernebantur. Ventriculus multum sanguinis effusi recondebatur. Folliculus demum

fellis pugno major annotabatur. JOH. BAUHINUS.

OBS. 86. Quidam nobilis ictero laborabat cum dolore in regione hepatis; & tumore qui e cartilagine ensiformi ad tertiam usque costam spuriam extendebatur. Quatuor superatis mensibus, atque ingravescente morbo, tandem migravit ad Superos.

Inveniebatur abscessus pyloro scirrhuso & exulcerato adnatus; hepatis tantummodo hærens. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 87. In variis denatis, qui, dum viverent, vomitu per plures menses laboraverant, prægrandis abscessus in inferiore parte ventriculi, usque ad pylorum, reperiebatur; qui induratus & quasi cartilagineus pugni molem æquabat. RIOLANUS.

OBS. 88. Exenterato cadavere cujusdam mulieris quæ jamdudum spirandi difficultate & cardialgia laborabat; reperiebatur pus collectum, abscessus instar, inter ventriculi tunicas. CAR. PISO.

OBS. 89. De quodam, qui vomitu continuo occubuit; in cujus cadavere deprehendebatur abscessus exulceratus, circa pylorum, mentionem subjicit G. PATINUS.

In hac serie recipi potest observatio Lib. II. 156.

A R T I C U L U S X V I I .

Scirrhus ventriculi .

OBS. 90. Mulier nobilis melancholica, hysterica & scorbutica, de quodam dolore, statis horis a prandio, epigastricam & hypochondriacam regionem obsidente queri-

tur. Succedunt macies & tussis molesta cum materię viscidæ secreta; ac demum ructus acidi & vomitus. Nil proficientibus remediis, omnia exacerbantur symptomata:

mata : ingruunt deglutiendi difficultas ; manforum & deglutorum eructatio , anhelatio , cum pulsu debili & intermittente . Interea abdomen in magnam extenditur amplitudinem ; ac ultimo ægra squallida , & atrophica absumpta , fatis cessit .

Seçto abdomine profluit aqua putida & fœtidissima ad libras circiter quinquaginta . Omentum crassissimum & scirrhosum , tumoribusque quasi strumosis refertum , ductum intestinalem comprimebat , & arctabat . Pylorum etiam obsidebant intus & extus hæc corpora strumosa ; quæ etiam conspiciebantur circa ostium superius ventriculi . RONCALLUS .

OBS. 91. Vir quinquagenarius , ad melancholiam proclivis , atrisque curis sollicitus , de *cardialgia* , *deglutiendi difficultate* & vigiliis pertinacissimis perpetuo querebatur . Nonnihil protuberabat regio epigastrica , etiam inani ventriculo ; vel inibi percipiebatur , explorantibus digitis , tumor quidam durus & circumscriptus , duos pollices latus , ad cartilagineum ensiformem protensus . Ingruit spirandi difficultas & plane impeditur deglutitio . Hinc macies & virium exolutio ; ac tandem haud invisum lethum .

Eviscerato cadavere in conspectum venit tumor scirrhosus , ovum gallinaceum magnitudine superans , juxta ostium superius ventriculi situs ; quo hic aditus ad ventriculum omnino præcludebatur . Alia insuper annotatur protuberantia ejusdem indolis , ad castaneæ molem accedens , in fundo ventriculi haud procul a pyloro . E NOSTRIS ADVERSARIIS .

OBS. 92. Rusticus quidam melancholicus , cæteroquin prudens , ranam vivam in ventriculo se gestare obnixè credebat : dicens se sperma ranarum cum aqua hausisse ; & se inaudire sæpius coaxationem , stridoremque ranæ , in ventriculo exultantis ; in vomitionibus ranam ad gulam usque ascendere ; sed ob magnitudinem ejici non posse , ac sua relatione medicos detinebat , perplexos . Post ærumnas plurimum annorum macie tandem confectus , obiit .

Reserato abdomine , inveniebatur tumor scirrhosus , ad ovum gallinaceum mole accedens , venis varicosis distinctus , qui pyloro proxime adhærebat & cancrosum ulcus minabatur . THIERMAIR .

OBS. 93. In cadavere mulieris quadraginta annorum , hydropicæ atque vomitu pertinacissimo conflatae ; præter aquam subfuscâ in abdomine stagnantem , reperitur ventriculus extra situm & ad umbilicum descendens . In ejus membranâ , quadruplo crassioribus , firmioribus , & nonnihil cartilaginosis , adnasciebatur tumor scirrhosus , densus & quasi glandulosus ; duos transversos digitos altus , & pondere duarum librarum . Intestina scirrhosa & putrida conspiciebantur ; non secus ac hepatis . EX ACTIS PARISIENSIBUS .

VENTRICULUS .

OBS. 94. Vir quadragenarius inappetentiam , vomitum & languorem , per aliquot menses , patiebatur , sine febre . In abdomine ex carne percipiebatur tumor indolens , durus & circumscriptus in parte dextra sub ventriculo . Urget vomitus ; vires deficiunt , & accedit lethum .

Reperitur in pyloro & parte superiore duodeni tumor scirrhosus . Crassities prædictarum partium sexies circiter naturali major erat ; totam circumferentiam pylori & principii duodeni occupans : hic tumor densus erat & cartilagineus . FANTONUS .

OBS. 94. (a) Quidam obesus , cujusdam scoli consilio ductus per annum & ultra immodico acidorum usu indulgebat : conturbavit miser , & cui innoxia obesitas oneri fuerat , is in ultimam maciem incidit : una ciborum desiderium sensim periit ; successit ad assumpta quæcumque vomitus ; ac tandem misera mors .

Reperitur ventriculus solidus , crassus & scirrhosus , ac utero humano fere similis . Crassities circa œsophagum ad duos pollices accedebat . CLAR. HALLERUS .

OBS. 95. Vir quidam in flore ætatis , diu de ventriculi læsione & dolore conquestus ; demum tale hujusce morbi sensu incrementum , ut præ dolore assiduo diutius aura vesci non potuerit . Præterea vomitus continui , & animi deliquia urgebant ; donec ultimum obiret diem .

Obfessus invenitur fundus ventriculi tumore scirrhoso ad pugni magnitudinem accedente , ac materia atra & renaci scæcente , qualem paucis ante obitum horis rejecerat . RUYSCHIUS .

VENTRI-
CULUS.

OBS. 96. Quidam per plures menses insigni & molesta *deglutendi difficultate* laborabat; quæ tandem adeo adaucta est, ut nil in ventriculum cibi, potiusve descenderit; hinc tabes & mors.

Referato abdomine, conspicitur tumor durus & scirrhus orificio superiori ventriculi adnatus, adeo ut meatus omnino præcluderetur. BONETUS.

OBS. 97. In cadavere mulieris quæ vomitu continuo, & egerendi difficultate vexabatur, cum tumore hypochondrii dextri; inventum est hepar omnino putridum. Præterea occurrit scirrhus ingens, qui fundo ventriculi & intellino colo te-

nacissime adhærebat. FABR. HILDANUS.

OBS. 98. In cadaveribus nonnullorum qui intignem *ventriculi dolorem* per multos annos patiebantur, deprehendebatur scirrhus inter utramque ventriculi tunicam, circa fundum. BOSCHUS.

OBS. 99. In exenterato cadavere mulieris, quæ dum in vivis ageret, de *ventriculi dolore* perpetuo querebatur, scirrhum tumorem in ventriculo vidit JACHINUS.

Haud absimiles casus præbent observationes Lib. I. 84. (a), 187, 238. Lib. II. 259. Lib. IV. 87, 88.

A R T I C U L U S XVIII.

Tumor ventriculi.

OBS. 100. Nobilis quinquagenarius, opipare vivens, febre intermittente vomitu stipata corripitur: dein de *astu stomachi* queritur; & melancholicus evadit. Urgent inquietudines, & arcetur somnus. Interea erumpit quædam purpura miliaris, cum pruritu absque febre: paulo post a suscepto frigore, in horrorem incidit, quem excipit *febris* cum dolore capitis & vomitu, evanescente purpura. Febris post ferrahit *cardialgiam*, difficilem decubitus in latus sinistrum, & *sanguinis vomitum*. Morbo procedente, pulsus fit debilis; ingruit delirium; erumpit sudor frigidus; ac sexto morbi die obiit.

Seçto cadavere occurrit cor molle & corrugatum, foramine ovali pervio. Diaphragma quasdam inflammationis & gangrænæ notas exhibebat. Lien erat semiputridus. Stomachus tumidus & inflammatus exhibebat prope pylorum tumorem malum aurantium æquantem, & quinque uncias pendentem; qui carcinomatis naturam redolebat. Præterea intestina, non secus ac stomachus, sanguinem atrum recondabant. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 100. (a) Presbyter quinquagenarius, fortis admodum & obesus, parces vivens, de *ingurgitationis sensu* a pluribus annis querebatur. Accedente inappetentia, erumpit vomitus nulla arte domandus. Sensim macie confectus in hydropem lethalem incidit. Notandum quod tringinta abhinc annis superaverat *veneni* effectus quod ei in brodio sumendum præbuerat mulier nefaria.

Ventriculus conspicitur contractus & durus; ejus facies interna exhibebat fungosæ excrescentias; quibus ferme replebatur & obturabatur pylorus. CLAR. DULAC.

OBS. 101. Aniculæ septuagenaria, mari avida, laborabat *tussi sicca*, *spirandi difficultate*, capitis dolore, vigiliis & *cibi fastidio*. Tandem peripneumonia lethali corripitur.

Ventre aperto nil observatione dignius occurrit quam tuber subrotundum, pondo libræ, quod posteriori ventriculi faciei annexum erat. Minoribus assurgebat tuberculis albis prædictus tumor, quorum nonnulla ad ossis duritiem accedebant. CLAR. MORGAGNUS.

OBS.

OBS. 102. In cadavere cujusdam *tabidi*, corpus glandiforme, minoris avellanæ magnitudine, juxta pylorum, internæ ven-

triculi parti adnatum vidit PREVO-

TIUS.
VENTRICULUS.

ARTICULUS XIX.

Ventriculus steatomatosus.

OBS. 103. Secto cadavere cujusdam, qui dum viveret continuo vomitus vexabatur; reperitur steatoma, ovi magnitudine, orificio superiori ventriculi adnatum. Alterum conspiciebatur digiti longitudine ad sinistrum orificium. RHODIUS.

fuit ingens steatoma circa fundum ventriculi, ad magnitudinem ovi anserini. CAMERARIUS.

OSB. 105. Cadaver cujusdam *cardialgia* & vomitus jam diu laborantis, exhibuit tumorem anomalum ad pugni magnitudinem accedentem, in parte anteriori ventriculi situm. E MISCELLAN. CURIOS.

OBS. 104. Vir quadragenarius inter varias ægritudines, *obstructione alvi* pertinacissima angebatur. Post mortem repertum

ARTICULUS XX.

Ventriculus verrucosus.

OBS. 106. Miles quidam diu questus de insigni *ventriculi gravitate*, & appetitu colapso, febre lenta & rabe laborabat. Sub hoc rerum statu, corpus quoddam, glandis magnitudine, per os rejecit, cum multo sanguine; atque ab illa hora perpetuo

fit hæmoptoicus; donec ad plures abierit.

Secto cadavere, ventriculus circa orificium sinistrum, utrimque exhibuit verrucam; alteram magnitudine minoris pomi, alteram mole majoris avellanæ. PAULINUS.

ARTICULUS XXI.

Crusta ventriculorum investiens.

OBS. 107. Vir quidam de concoctione læsa, atque *ventriculi dolore*, ut inquit, gravativo, pluribus mensibus ante obitum conquestus erat.

Instituta cadaveris sectione, & inciso

ventriculo, oculis se exhibuit crusta quædam pinguis & densa, semidigiti crassitie, intus undequaque ventriculum investiens. BONETUS.

Ulcus ventriculi.

OBS. 108. Quidam sexagenarius dolores circa hypochondrium dextrum sentiebat, vomitum, singultum, & ructus patiebatur. Non poterat solidos cibos assumere; sed tantum juscula. De verme vivo in ventriculo hospitante, & nonnunquam per œsophagum reptante, haud sine summa cordis anxietate, conquerebatur: ac tandem ultimum diem obiit.

Lustrato cadavere, hepar circa pylorum arcte connectebatur ventriculo, qui liquamen suberuentum & summe foetidum continebat. Pylorus totus erat exulceratus, & variis obfessus sarcomatibus, quæ viam e ventriculo ad intestina obturabant. E

OBS. 109. Mulier provectæ ætatis, jam prænata, pastillos cum arsenico, ad mures interficiendos, paratos voravit. Post horam de molesto ventriculi sensu conqueritur; quo sensim ingravescente, plura vomuit & dejecit cum levamine. Mox redit gravior molestia cum animi deliquiis. Hora demum duodecima, accedunt dolores acriores, cum convulsionibus; ac anus puerilis gulæ pœnas luit.

Interior ventriculi facies hic illic erosa conspicitur, præsertim ad antrum pylori: nec duodenum erosionibus carebat. Pulmones demum nigricabant. CLAR. MOR. GAGNUS.

OBS. 110. Quædam anicula gestabat tumorem dextrorsum, infra umbilicum, satis mobilem sine doloris sensu: sed de ventriculi dolore perpetuo querebatur, & interdum de nausea. Tandem accedente febre continua obiit.

Tumor erat in ovario dextro, quod materia quadam pultacea, & colore excinereo flavescente scatebat. Adnata tuba multo amplior & crassior erat. Ventriculus contractus, hic illic inflammatus intus circa jugum exhibuit ulcus, cujus diameter ad tres transversos digitos accedebat; cum labris crassioribus & quasi callosis. Infu-

per intestina nonnihil inflammata cernebantur. CLARISS. MORGAGNUS.

OBS. 111. Vir quinquagenario major nonnihil emaciari cœperat, cum molestus accessit vomitus materiæ quæ aquam fuligine infectam referebat: similemque materiam nonnunquam per alvum dejeciebat. Levis erat dolor ventriculi. Tandem ulterius sæviante vomitu, viribusque deficientibus consecuta est mors.

Lustrato abdomine patet tumor canerosus & exulceratus in ventriculo versus pylorum. Occurrunt in ejus cavo tres circiter libræ colluvie ejusdem naturæ; ac quæ vomitu ejiciebatur. VALSALVA.

OBS. 112. Quidam juvenis & robustus, post lautum convivium, sequente nocte dolore stomachi correptus fuit, qui primo mitis, dein gravis & vagus evadit. Accedit cephalalgia acerbissima cum maximo cruciatu oris ventriculi, ac totius ventris & artuum: hunc excipit vomitus omnium ingestorum. Alia in posterum se proferunt symptomata, donec post octodécim menses occubuerit æger.

Secto cadavere, reperitur in orificio superiori ventriculi ulcus magnum, foetidum & penetrans in vacuum usque hujusce visceris, quod humoribus corruptis, graveolentibus & atrabiliis scatebat. Insuper stagnabat serum limpidum ad duas libras in ventriculis cerebri. FABR. HILDANUS.

OBS. 113. Vir quinque & quadraginta annorum, macilentus per annum integrum & ultra ægrotaverat. Sputa erant modo cruenta, modo purulenta. Vigebat appetitus inexplibilis; ac nonnunquam recurrebat vomitus cruentus; donec tandem factis cessit.

In conspectum veniebat pulmo sinister undique plevræ adnatus, hinc inde purulentus & grandinosus. Ventriculus erat ingentis magnitudinis, flatu distentus, cruo-

re ad medium repletus; & variis in locis erosus. BLASIUS.

in ventriculum, & intestina. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

VENTRICULUS.

OBS. 114. Juvenis inter sorbendum juleculum *ventriculi dolore* subito corripitur, quem comitatus est *vomitibus*. Persistente dolore contabescit & moritur. Creditum id a veneno; sed perperam: est enim verisimile osciculum aliquod acutissimum rugæ alicui oris ventriculi inhæsisse; quod apparuit post obitum.

Aperto enim cadavere, ulcus in ore ventriculi repertum fuit; cæteris partibus plane inculpatis. FABR. HILDANUS.

OBS. 115. Fœmina vigesimum quintum ætatis annum agens de maxima *præcordiorum angustia* querebatur; & paulo post cruorem ex ore fundens vitam quasi suffocata finivit.

Ventriculus flatu tumens continebat amurcam nigram, cruentam & murosam. Erosa erat ventriculi tunica interna, præsertim circa pylorum. Nonnullæ occurrebant inflammationis & syderationis notæ in intestinis. Pulmones a sanguine stagnante & quasi corrupto nigricabant. PEYERUS.

OBS. 116. Quidam captivus duodecies per noctem *vomitibus* tentatur; atque decies per alvum excrevit. Postea stertit, & brevi moritur.

Reperiuntur in ventriculo arsenici albi varia frustula, quæ ipsi ventriculi tunicis tam acite inhærebant ut vix avelli possent. Fundus ventriculi erat erosus & crassissimus. SALMUTHUS.

OBS. 117. Quidam febre, *vomitibus*, *ventris dolore* & dejectionibus cruentis laborabat; quibus exacerbatis vigesimo morbi die migravit ad Superos.

Secundo corpore, invenitur latissimum ulcus in ventriculo, circa cujus ambitum tunicæ internæ exesæ erant. HOLLERIUS.

OBS. 118. Juvenis sex & viginti annorum immani dolore in regione epigastrica cum nausis corripitur: post viginti dies, erumpit *sanguinis vomitus*, cum dejectionibus nigris; & sequitur mors.

Occurrit circa pylorum ulcus quinque lineas latum, cum copia sanguinis effusi

OBS. 119. Cadaver fœminæ crebro *vomitibus* laborantis exhibet peritoneum innumeris tuberculis refertum; nullum omentum vestigium; intestina invicem coalita pluribus tuberculis hinc inde obfessa; ileum inflammatum; hepatis scirrhum; ac demum sædum ulcus circa orificium ventriculi inferius. JACOBÆUS.

OBS. 120. Cacheticus *doloribus colicis* acerbissimis, succedente *vomitibus*, per biennium vexatur. Alvus erat adstricta. Sensim contabescit, & moritur.

Invenitur epiploon putridum. Hepar intus & extus tuberculosum, cum cysti fellea inani. Duodenum bile turgebat; atque stomachus ulcere erosus & perforatus deprehendebatur. CAMERARIUS.

OBS. 121. Matrona quinquagenaria post esum fungorum venenatorum, *vomitibus* postmodum corripitur, e quo convalescit: sed circa quintum diem, gravissimis conflictata symptomatibus, extincta est.

Reperitur in parte dextra ventriculi erosio & nigredo, veneni erodentis signa. Præterea livebant renes. BONETUS.

OBS. 122. Vetula de dolore obscuro in *scrobiculo cordis* queritur; quo sensim invalescente ingruit febris lenta. Duobus elapsis mensibus per sentitur pulsatio in parte affecta, absque intumescencia. Dolore demum acius sæviante, occubuit.

Secundo cadavere invenitur ventriculus pure sanioso conspurcatus, & ulcere quasi cancroso partim absumptus. E DIARIO MEDICO.

OBS. 123. Quidam, errore pueri, loco medicamenti cathartici, aqua sublimati, ad ulcus cruris parata, propinatur. De molestissimo *erosionis sensu in œsophago* statim queritur; & tertio die, omnibus incassum tentatis, inter cruciatum moritur.

Occurrit ventriculus circa pylorum erosus; cum inflammatione infimæ & vicinioris partis hepatis. SALMUTHUS.

OBS. 124. Quidam per aliquot annos de cibi fastidio, & *vomitibus* querebatur; adeo ut fere solo potu se sustentare cogeretur. Hinc

Hinc viribus sensim deficientibus extinguitur.

VENTRICULUS.

Abdomen aqua turbida repletum occurrit, cum omento putrido. Ventriculus vero corrugatus & exiguus deprehenditur, cum ulcere fistuloso tunicas perforante. SALMUTHUS.

OBS. 125. Vir sexagenarius, post febrem tertianam, cum lienis tumore & hepatis obstructione remansit. Recurrit febris vomitu pituitoso & pertinacissimo stipata; qua tandem confectus vitam cum morte commutavit.

In ima ventriculi regione, juxta pylorum, tunica interior exesa animadvertitur. MARC. DONATUS.

OBS. 126. Quidam vomebat bilem flavam, cum tantis *rustibus* ut de suffocatione metus esset. In mortui cadavere reperiuntur duo ulcera in stomacho; cum stagnante liquore atramenti instar nigro. Hepar erat magnum & durum, quasi coctum; ac passim syderatum; cum liene putri. BONETUS.

OBS. 127. Juvenis, cum convivio interfuisset, eadem nocte dolore stomachi correptus fuit, quem pressio pede sequitur vomitus, cum anorexia; quibus brevi ingravescens, e medio tollitur.

Occurrit ulcus magnum juxta orificium superius ventriculi, qui humoribus corruptis, foetidis & atrabilaribus descēdabatur. BONETUS.

OBS. 128. Muliercula a propinato infuso hellebori albi, creberrime vomebat. Ac tandem horrendis agitata convulsionibus occubuit.

Ventriculus aqua plurima turgebat; & ejus facies interior corrofa deprehendebatur. Intestina erant flatibus distenta; omentum corruptum & laniatum; thoraxque aqua repletus. PEYERUS.

OBS. 129. Mulier vomitu pertinacissimo confictata; atrocioribusque symptomatibus nephriticis divexata, cum dolore circa pubem; tandem ad plures abiit.

Ventriculus passim erat exesus, & pusculis oblitus. Pancreas putridum & fere absumptum; atque uterus summa labefactatus. Cor demum occurrit flaccidum &

inane; cum pulmonibus corrugatis & plevræ accretis. E DIARIO MEDICO.

OBS. 130. Quidam in arte chymica versatissimus, ut stomachum halecibus salis, ac cerevisia tenui saburratum depleret, gillam a se præparatam sumpsit. Eodem die animam cum vomitu ingenti expuit.

Seçto cadavere, totum deprehenditur ventriculi corpus adustum; atque tribus in locis erosum. HENR. AB HEERS.

OBS. 131. Matrona sexagenaria, cui a pluribus annis os fœtebat, dolore assiduo circa ventriculi regionem laborabat. Tandem longo morbo confecta e vita discessit.

Aperto cadavere, occurrit ventriculus extus ab omni parte, superficie tenus, exulceratus. DODONEUS.

OBS. 132. In cadavere cujusdam qui ab haustu pharmaci corrosivi, atrocissimis doloribus oppressus, post aliquot horas, phreniticus obiit; deprehenditur universa ventriculi membrana interna erosa, exesa & putrida. PAVVIUS.

OBS. 133. Inter sectionem cadaveris puellæ, quæ apud mulierculas, fascino laborasse dicebatur; reperitur ventriculus, circa orificium superius in duobus locis erosus; ita ut venenum ei exhibitum potius videretur. PAVVIUS.

OBS. 134. Puer decennis perpetuo capitis dolore torquebatur; quo demum confectus ad cœlestem aulam properavit.

Aperto cadavere saluum reperitur cerebrum; ulcus autem in ventriculo deprehensum est. BONETUS.

OBS. 135. Quædam mulier diuturno & molestissimo alvi fluxu tenebatur; inter quem morte repentina rapitur.

Lustratis interaneis deprehenditur ventriculus in suo fundo ulcere erosus. RIO-LANUS.

OBS. 136. In cadavere fœminæ post diuturnum & inopportunitum spiritus vitrioli usum sublata, inveniebatur tunica interior ventriculi erosa & ferme consumpta. DORINGIUS.

OBS. 137. Inter sectionem juvenis viginti

ti annorum *cardialgia* fœvissima extincti, conspiciebatur facies interior ventriculi muco plane orbata, & sicut ab igne cor-rosa. PANAROLUS.

OBS. 138. Cadaver cujusdam mulieris *ascitica*, præter ingentem aquæ stagnantis

copiam exhibebat ulcus in fundo ventriculi, & pyloro. RHODIUS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 182, 232 (a), 977, 1205, 1592, 1594.

VENTRICULUS.

A R T I C U L U S XXIII.

Ventriculus disruptus & perforatus.

OBS. 139. Mulier septuagenaria jam dudum de *dolore umbilici*, ubi quædam percipiebatur durities, sine prominentia, conquerebatur; cum accedit *vomitibus* pertinacissimis, nunc ingestorum, nunc colluviei cujusdam nigræ & fœtidæ, cum alvo adstricta. Incautum adhibitis cujusvis sortis præfidiis, in eodem statu perstat morbus; imo exasperatur. Dein ingruit febris lenta, vigiliis pertinacissimis stipata; quibus tandem macie confecta ad plures migravit.

Culter anatomicus sequentia detexit; in omento scilicet tumorem albicantem & scirrhum, castaneæ molem superantem, & umbilico hærentem; hepatis minorem lobum putridum & excavatum, stomacho simili labe inquinato, & foramine pervio hærentem. Hæc erat scaturationis materierum nigrarum quæ vomitu rejiciebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 140. Vir quinquagenarius, edacissimus, *dolore* quodam *pulsante* corripitur in regione epigastrica; quem sequitur *vomitibus*. Paucis post diebus exurgit febris cum dolore capitis, anxietatibus, & delirio obscuro. Post nonnullas remissiones exacerbantur symptomata; accedit somnolentia, quam excipiunt convulsiones. Dein sedatus vomitus denuo recurrit vehementior & cruentus, inter quem nonnullæ ejiciuntur concretiones carneæ. Interea dejectiones fiunt nigræ & fœvissimæ; ac demum fœvientibus doloribus extinguitur.

Invenitur cavum abdominis jussculis, aliave materia potulenta, repletum. Occurrit stomachus ulcere interno & calloso ex-
us, & perforatus prope pylorum, exul-

ceratione etiam descædatum. EX ACTIS PARIS. EXTERN.

OBS. 141. Quidam trigessimus ætatis annum agens tumore in hypochondrio sinistro afficitur, qui sensim in suppuratum abit; ac instituta sectione majorem puris copiam præbet. Ulcus successu temporis *fistula* characterem induit; quæ non solum materiem purulentam eruat; sed etiam materiæ in ventriculo contentis exitum largitur. Huic incommodo occurrit misellus æger decumbendo in latus dextrum; & fistulam accurate obturando turunda ad hoc opus comparata. Sub hac rerum conditione vitam traxit per plures annos; donec superveniente diarrhæa pertinacissima ad æthereas sedes convolvavit.

Inter cadaveris sectionem in apricum venit stomachus in parte sinistra callosus & perforatus; atque supra memoratæ fistulæ agglutinatus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 142. (a) Quædam mulier per octo annos a *puerperio* varias *agritudines* patiebatur. Clara voce loqui haud poterat; *nec cibum* quemvis solidum *sumere*; sed cerevisia tenui vitam sustentabat, ut posset per urbem reptitare, stipemque petere.

Post obitum secta; occurrunt peritoneum, ventriculus, duodenum, colon, hepar & vesicula fellea undique fibris albis efflorescentia, & quasi glutine in unum corpus degenerata. Adeo accuratus nexus fuit ut colon a ventriculo separari non posset; & ab intestino in ventriculum via aperta haberet ulcerosa. Ventriculus scirrhus & ab-

scissibus parte qua colon respiciebat erat deformissimus; sanus vero prope œsophagum. CLAR. HALLERUS.

VENTRICULUS.

OBS. 142. Mulier quinquaginta annos superans, post diuturnos & ferocissimos *stomachi dolores*, vomitusque pertinacissimos; tandem inter irritos vomendi conatus subitanea spirandi difficultate opprimitur.

Lustratis interaneis reperitur coactus inter ventriculum & musculofam diaphragmatis partem, ob utriusque partis corruptelam. Cujus ratione inter vomendi conatus dilaceratæ prædictæ partes materiei ingestorum ingressum concedebant ad sinistram pectoris cameram; hinc minime mirum si pulmo ejusdem lateris subito obxeretur. E NOSTRIS ADVERSAR.

OBS. 143. Quidam, alias sanus, inani post cœnam vomendi desiderio angebatur, cum *doloribus* atrocissimis supra umbilicum. Inter hæcce luctamina brevi fati cessit; & totum corpus post mortem mire intumuit.

Cum culter anatomicus intromitteretur, flatus cum strepitu exiliit ex abdomine; ut a colico dolore suffocatum suspicarentur adstantes. Cæterum conspiciebatur ventriculus erosus, maximisque foraminibus pertusus; una cum adjacente colo, reliquisque intestinis passim perforatis. Quo fit ut sordibus omnia viscera conspurcarentur. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 144. Mulier octodecim annorum, cui nusquam menstrua effluerant, *quarta laborabat*, cum splene magno, & *ventris intumescencia*; nonnulla subsequente prægnationis spe. Dein incidit in dolorem ingentem scapulæ sinistræ. Febrem concomitabantur *hypochondriorum dolor*, vomitus & *rufus*. Interea ulterius protuberabat venter, cum spiritu difficili. Dentes interdum stridebant: urgebat sitis: dolore afficiebantur lumbi: tandem prostratis viribus obiit.

Sccto abdomine ingens erupit flatuum copia, cum multo humore cui innatabat materia pinguis. Ventriculi fundus putris erat, & perforatus. Viciniores partes eadem labem contraxerant. JOH. BAUHINUS.

OBS. 145. Vir quinquagenario major,

athletico temperamento, multis abhinc annis ad varios morbos stomachum præsertim respicientes erat proclivis; cum dolore immani in *hypochondrio sinistro* corripitur, ad quem fugandum, suadente quodam circumforaneo, ipsi propinatur emeticum validissimum, inter cujus actionem, prævia paralyti artuum superiorum & inferiorum, e medio rapitur.

Lustratis interaneis, in conspectum venit circa pylorum, ulcus callosum in cuius centro foramen annotatur ingestis exitum concedens. VVINCKERUS.

OBS. 146. Quidam monachus *doloribus* ingentibus circa umbilicum, post cœnam, torquebatur, cum continuo & inani vomendi desiderio. Intra viginti horas, pergente morbo, haud sine veneni suspitione, migravit ad Superos.

Immisso in abdomen cultello, erumpit flatus cum imperu. Ventriculus repertus fuit erosus, variisque foraminibus pertusus; unde irrumpebant potulenta in abdominis cavum. BONETUS.

OBS. 147. Mulier juvenis post duos tresve menses a partu, febre corripitur cum acerbissimo dolore in *epigastrio*. Abdomen protuberabat cum duritie. Tandem, malo in dies acerbiori, extinguitur.

Reperitur ventriculus cum inflammationis & gangrænæ notis, circa orificium inferius dilaceratus. Hinc abdominis cavitas materia alimentorum putrida replebatur. EX ACTIS PARIENSIBUS.

OBS. 148. Quædam matrona diros *stomachi dolores*, ab ipsa infantia, perpeffa; tandem febre continua occubuit.

Sccto cadavere,prehenditur in ventriculo foramen ovale, pollicem unum cum dimidio longum, cujus circumferentia callo cingebatur. Foramen illud adglutinatum conspiciebatur parvo hepatis lobo, & hinc accurate obturatum. COURTIAL.

OBS. 149. Puer novennis e *diarrhæa* decumbebat; cui malo primum mingendi difficultas, mox omnimoda *urina suppressio* succedit. Convulsionibus denique correptus e vivis discessit.

Ventriculus conspicitur perforatus circa pylorum, cum colluvie stagnante in abdomen.

domine. Renes erant inculpati. SALMUTHUS.

OBS. 150. Fœmina triginta annorum *cardialgia* & doloribus in hypogastrio erat obnoxia. Sub qua rerum conditione, exasperantur dolores; sufflaminatur lotium; & adventat mors.

Epiploon, erat semi-putridum cum aqua stagnante in abdomine. Vesica inanis reperitur. Stomachus prope pylorum ulcere *perforatus* & *perforatus* occurrit. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 151. In cadavere ejusdã, qui diuturno *ventriculi dolore* laboraverat, reperiuntur viscera abdominalia liquidiori quadam amurca defœdata. Occurrit ventriculus, sub terno ipso perforatus, magnitudine nucis avellanæ. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 152. Quidam hæmophthificus, inter alia symptomata, continuo vomitu premebatur; quibus tandem exacerbatis extinguitur. VENTRICULUS.

Præter aquam in abdomine stagnantem, deprehenditur ventriculus circa orificium perforatus. Pulmo insuper corruptus erat. SALMUTHUS.

OBS. 153. In cadavere puelli ab immodico uvarum esu, trium horarum spatio extincti, in conspectum venit ventriculus perforatus, & ichorem viridem continens, qui procul dubio erat bilis æruginosa. RHODIUS.

Hunc ordinem ingrediuntur observationes Lib. I. 780. Lib. II. 779. Lib. IV. 145.

A R T I C U L U S XXIV.

Ventriculus putris & gangrænosus.

OBS. 154. Quidam de dolore lumborum conqueritur, & claudicat. Accedunt horrores febriles, & dein *diarrhæa torminosa*, & cruenta; cujus remissiones excipiebant insignes cordis angustia; adeo ut tum necessum erat alvum enemate stimulare. Sequitur febris lenta, cum *anorexia* & virium dejectione. Sputa erant purulenta; fæces præter voluntatem prodibant; urina cum difficultate excernebatur & sedimentum cretaceum deponebat. Postremo generatur *apostema in lumbis*, e quo prodit materia fœtidissima. Sub hoc rerum statu tumet abdomen & æger brevi ad superos migrat.

Secundo cadavere occurrit fundus ventriculi gangrænosus, cum tribus foraminibus exiguis. Colon circa finem erat syderatus. Pulmones insuper muco tenaci & albo erant obducti; atque in sinistro latere plane purulenti. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 154. (a) Quidam sartor arsenici albi drachmam unam, loco cremoris tar-

tari, in potu cathartico hausit. Statim deintolerabili *fancium & ventriculi ardore* queritur. Erumpit vomitus; extrema frigit cum ludore frigido; exurgit brevi *singultus*. Dein pulsus tardus & intermittens exploratur. Urgent *fitis in exhausta*, *anxietates molestissimæ*, & *constrictio pectoris*. Die quarto escharram nigram ex ore & faucibus rejecit. Sexto aliam evomit, pulsu fere obliterato. Septimo accedit priapismus. Octavo demum excandescit febris; ingruunt convulsiones, cum delirio obscuro; & obiit.

Lustrato cadavere, totum patet os membrana sua spoliatum. Nulla erat tunica villosa in ventriculo, qui latice quodam atro quasi a tritis carbonibus scatebat. Pylorus erat etiam gangrænosus; & intestina atro rudebant. CLAR. SAUVAGES.

OBS. 155. Vir quinquagenario major melancholicus & ad flatulentiam proclivis, de dolore in *hypochondrio sinistro* que-

VENTRICULUS. *nis, dolore æstuante & gravante stomachi, cum anxietatibus stipatum. Procedente morbo deiciuntur fæces alvinæ nigerrimæ. Postremo accedunt hypochimie; erumpunt sudores frigidi; ac viribus exolutis obiit.*

Reperitur ventriculus variis gangrænæ notis signatus. Lien occurrit extus cartilagineus & intus putridus. Pancreas erat durum & scirrhum; ut de atra colluvie interiora ventriculi & intestinorum deturpante fileamus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 156. Fœminæ quadragenariæ jam diu *ventriculi doloribus* obnoxia, quositate sanguinis vomitiones, cum febre, siti & vigiliis sequebantur erumpant tumores supra claviculas, in dies crescentes & jam respirationem difficilem reddentes. Accedit febris assidua, cum capitis dolore, siti & oris amaritudine. Tandem ad plures abiit.

Ventriculus a sede depulsus, cum annexo colo, crassiores exhibet tunicas, ita fracidus ut tactu rumperentur; continebat materiam cineream grave olentem, vel purulentam, quæ ortum duxerat a disrupto abscessu partem ventriculi pollicem occupante. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 157. Juvenis ad trigésimum annum accedens, bene constitutus, incidit in *abdominis cruciatus* vehementissimos, insigni ardore & siti stipatos; cum continuis & molestissimis vomitionibus. Nulla erat febris; sed sæviebant cordis oppressio & summa corporis inquietudo; cum alvo adstricta. Dein tumente abdomine, ingruunt suffocationes, cordis deliquia, summæ corporis jactationes, sudores frigidi, donec ex humanis discesserit, haud sine veneni suspitione.

Tota ventriculi substantia putris deprehenditur, cum rubore & manifesta erosionem in variis partibus. Dorsum præterea videbatur gangrænosum. Toto corpore mire tumido. BONETUS.

OBS. 158. Puer duodecennis, a biennio, febre intermittente laborabat. Sitis præsertim noctu erat intensa; adeo ut vix poculo ab ore remoto, protinus clamaret potum. Ventriculus materia potulenta distentus vomitu sæpius sese exonerabat. De dolore ventriculi perpetuo querebatur. Tan-

dem extrema inacie confectus obiit præniticus.

Reperitur in ventriculi fundo gangrænâ tam gravis, ut ipsa hujusce visceris substantia in atrum & fœtidissimum succum diffunderet. Omentum præterea erat fere absumptum. DORINGIUS.

OBS. 159. Paupercula quinquagenaria dolore in epigastrio vexabatur, cum nausea & cibi fastidio. Viribus interea deficientibus erumpit vomitus materierum subnigrarum; atque dejectiones alvinæ eodem colore inficiuntur; dein materies per vomitum rejectæ sunt nigerrimæ & fœtidissimæ, cum animi deliquiis & sudoribus frigidis. Pulsus erat exilis, frequens & inæqualis: ac tandem obiit.

Stomachus variis maculis violaceis signatus deprehenditur; cum parte inferiori putrida & gangrænosa. Pylorus contractus & scirrhus conspicitur. Intestina erant flatulenta, & pancreas scirrhum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 160. Puella, vix annum egressa, enormi diarrhæa laborabat, cum vomitus interdum recurrente, & duritie in hypochondrio dextro. Fæces albicabant; aderant febricula, sitis & dolor capitis. Noctes infomnes ducebat; donec tandem superveniens epilepsia vitæ finem imposuit.

Observatur ventriculus in sinistra parte nigricans, & quasi putrefactus; atque viridi humore inquinatus. Hepar scirrhum deprehenditur. Cystis fellea atra bile turgens; & cerebrum aqua scatebat. BONETUS.

OBS. 161. Quidam de dolore & æstu ventriculi conquerebatur: vigente febre leipyria, æstuabant interna viscera, cum extremorum frigore, & siti intensa. Tandem accedit lethum; haud sine maxima veneni assumpti suspitione.

Dissecto cadavere, ventriculi facies interna nigricabat, tanquam ab igne ustulata; inane omnino deprehenditur prædictum viscus, cum summa tunicarum tenuitate. Lien quoque ob vicinium nigricabat; non secus ac pars contigua intellini coli. BONETUS.

OBS. 162. Puer quindecim annorum febre maligna epidemica laborabat, cardiacum

gia, dolore lateris, tussi & spirandi difficultate stipata. His succedunt vomitus & alvi fluxus, cum tumore in regione ventriculi. Tandem quinto morbi die insultu convulsivo enecatur.

Ventriculus & intestina passim gangrænosa deprehenduntur. Mesenterium varios abscessus sanie repletos recondebat; cum copiosa colluvie, & putidissima, in abdomine stagnante. ROZE.

OBS. 163. Vir quinquagenarius melancholicus, *fistula ani* laborans, cujus fluxus ventriculi valde imminuebatur, de dolore *umbilici* queritur; accedunt inappetentia, *vomitio*nes, languor cum levi perfrigeratione partium extimarum. Perseveravit vomitio ad quadragesimum diem. Præterea ponderis quemdam sensum habebat in ventriculo. Tandem plane emaciatius interiit.

Inter dissectionem cadaveris, ventriculi facies interna corrupta & putris, vel plane syderata deprehenditur. BALLONIUS.

OBS. 164. Quidam post assumptum *venenum corrodens*, miris inquietudinibus vexabatur; nec non *vomitio*nibus, respirandi & deglutendi difficultate, *gutturis ardore* & *motibus convulsivis*. Quæ symptomata brevi misellum ægrum ad ultimam rerum lineam ducunt.

Ventriculi tunica reperitur livida & syderata; atque insignibus maculis conspersa; cum inflammationis notis, non solum in ventriculo, sed etiam in intestinis. BONETUS.

OBS. 165. Faber lignarius, post *hamorrhoides*, fluxum saniei olidæ & putris per annum patiebatur; cujus suppressione incidit in *dolores imi ventris* & *vomitio*nibus perpetuis, cum cibi fastidio & vigiliis. Post palmum ponderis sensationem habebat in ventriculo. Dein accedunt febris lenta, marasmus; extremorum refrigeratio & mors.

Cadaver sectum exhibet syderationem in fundo ventriculi, & pyloro. Proximiore hepatis pars erat quoque livida. BALLONIUS.

OBS. 166. Quidam juvenis *febre pestilenti* prehenditur: lingua erat nigra, arida & scabra. Urgebat sitis molestissima. Accedunt

vomitibus, *animi deliquia* & convulsiones; quibus intra triduum rapitur.

VENTRICULUS.

Occurrit in fundo ventriculi *schara* unguis magnitudine, qualis post impressum cauterium actuale. Reliqua ventriculi pars contracta & dura erat. PARÆUS.

OBS. 167. Paupercula quinquagenaria respirationis difficultati obnoxia per quadrennium; tandem immani *ventriculi dolore* corripitur, quo intra viginti quatuor horas e medio tollitur.

Reperiebatur ventriculi facies interior variis exulcerationibus gangrænosis affecta; quæ etiam in œsophago & duodeno conspiciebantur. Pulmones plevræ annexæbantur. Cordis latera a sinistris crassiora quam par esset videbantur. CLARISS. MORGAGNUS.

OBS. 168. Quidam *febre pestilenti* corripiebatur, cum ingenti capitis dolore & continuo *vomitibus*. Accedit delirium; dein sopor; ac multis ingruentibus animi deliquis, sexdecim horarum spatio obiit.

Occurrit stomachus triplici *schara*, jam perfecta, pertusus; qualis observatur post assumptum arsenicum. HELMONTIUS.

OBS. 169. Quidam litteratus jam pridem patiebatur dolores lancinantes circa umbilicum. Tandem continuo *cardiismo*, *vomitibusque* inani per decem dies tortus, naturæ penum solvit.

Inventa est substantia ventriculi circa medium erosa & gangrænosa, cum materiæ putris stagnantis in abdomine duodecim libris. HENR. AB HEERS.

OBS. 170. In cadavere puellæ immani *vomitibus* intra biduum extinctæ; abdomen erat tumidum & distentum. Bilis copia stagnabat in ventriculo: juxta orificium sinistrum quinque erant stigmata inusta. Vescicula felle bile turgebat. PEYERUS.

OBS. 171. Secto cadavere cujusdam *hydropici* præter serum in utramque pectoris cavitatem effusum; pericardium eodem humore summe distentum conspicitur. In abdomine vero ventriculus & duodenum syderata deprehenduntur. EX ACTIS PETROPOLITANIS.

OBS. 172. In cadavere cujusdam, cui exhib-

exhibitus fuerat *mercurius sublimatus*, deprehenditur fundus stomachi niger & exsuccus; non secus ac si candente ferro inustus fuisset. PARÆUS.

OBS. 173. Lustrato cadavere cujusdam tabidi post diurnam magisterii margaritarum & corallorum usum extincti, tunicas ventriculi nigras & corruptas vidit HOFMANNUS.

OBS. 174. Corpus cujusdam post immodicum terreorum & absorbentium usum extincti exhibet faciem internam ventriculi nigram & quasi syderatam. LIBAVIUS.

OBS. 175. In cadavere cujusdam qui a vomitione molestissima liberari non potuerat, in conspectum veniebat ventriculus

putredine corruptus, & semi-laceratus. BALLONIUS.

OBS. 176. Inter sectionem viri triginta annorum febre dysenterica intra paucos dies sublati, reperiebantur hepar, lien & stomachus gangræna tacta. E DIARIO MEDICO.

OBS. 177. In cadavere cujusdam peste, cum vomitu, enecati, deprehendebatur in ventriculo, circa orificium superius, pars nigricans, instar carbunculi. DIEMERBROEK.

Huc pertinent observationes Lib. I. 410, 421, 454, 785, 977, 1145, 1616. Lib. II. 297, 306, 312 (a), 548, 700, 783, 868. Insuper vide *Viscera putrida*.

A R T I C U L U S, XXV.

Pylorus scirrhusus & callosus.

OBS. 178. Vir quadragenarius & macilentus queritur de dolore obscuro, & sepulto in epigastrica regione: vigebat febris lenta cum vomitu pertinacissimo. Ventre ultra modum complanato, ob defectum alimonie, tactu percipiebatur minor hepatis lobus nonnihil prominens. Procedente morbo vires sensim exhauriuntur; ac tandem cogitatur de exequiis.

Epiploon & mesenterium marcida occurrunt, cum intestinis depressis & corrugatis. Hepar sanum conspicitur. Turgens stomachus exhibet pylorum tumefactum & scirrhusum, albidum, & quasi cartilagineum. Pancreas simili labe tactum arte pyloro & duodeno hærebat. Notandum quod in hoc cadavere, etsi frigidissimo, suam nativam flexibilitatem servabant artus; non secus ac in vita. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 179. Sexagenarius, temperamento bilioso, multis abhinc annis ventriculi dolorem & debilitatem patiebatur. Quædam percipiebatur durities circa hanc regionem cum tensione abdominis & nonnulla flu-

atuatione. Urget flatulentia & interdum vomitus aliquot horis post pastum. Sitiabat cum pulsu debili. Interea vomitus fit frequentior & foetidus; labuntur vires & accedit mors.

Abdomen libram unam vel alteram ferri, instar loturæ carniū, continebat. Occurrit omentum contractum cum variis protuberantiis. Ventriculus circa pylorum durus erat & scirrhusus; intus putridam carnem, colore & foetore, referebat. VALSALVA.

OBS. 180. Fœmina ad sexagesimum annum accedens, porui spiritus vini dedita, sæpius vomebat, cum alvo sicca & adstricta. Anno sub hoc rerum statu elapso, frequentior fit vomitus, sæpius scilicet vel amplius, quotidie recurrens. Tandem exsiccata & arida moriebatur.

Secto abdomine, in conspectum venit ventriculus a nativa forma plane degener; & a diaphragmate ad crepidinem ossis pubis extensus. Pylorus annulo cartilagineo circumdatus, penitus concreverat, ut & fluidis egressum denegaret. Hepar erat siccum.

siccum & aridum. Lien mole parvus in pelvi delitescens; intestina demum ultra modum contracta & inania conspiciebantur. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 181. Quidam melancholicus triginta annorum, inter nimis assiduam negotiorum tractationem, incidit in anorexiam cum frequenti nausea. Post tres menses accedit *vomitibus* ingestorum pertinacissimus, quo ad ultimum vitæ languorem deducitur. Ac tandem obiit.

Deprehenditur universus pylori ambitus exterior materia dura, gypsea, digiti transversæ crassitiem excedente, ad medium usque fere duodenum protensa, corticis instar durissimi, incrustatus. Facies interior simili materia obducta apparuit; adeo ut vix stylo tenui pervia esset. BLEGNI.

OBS. 182. Quidam sexagenario major hemiplegicæ, *vomitibus* & doloribus ventris obnoxius erat, cum vomitus molestior evadit, & alvus adstringitur. Exploratur quædam durities in regione epigastrica, ingruente febre lenta, exacerbatur vomitus, & rejiciuntur materies fœtidæ; viribus denique exhaustis fatis cessit.

Ventriculi facies interna passim exulcerosa annotatur. Pylorus scirrhusosus & crassissimus ingestorum exitum præpediebat. Hepar vero & lien arida, & supra modum contracta cernebantur. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 183. Quidam macilentus vomitu pertinacissimo per septem menses laborabat, cum *alvo adstricta*, pulsu parvo & debili. Explorato abdomine per sentitur tumor ad ovi gallinæ magnitudinem accedens, situs in latere dextro circa umbilicum. Morbo dein exacerbato, urgentibusque anxietatibus obiit.

Reperitur tumor scirrhusosus duodeno adnatus, infra orificium inferius ventriculi, duos pollices longus, qui pylorum quali obturabat. BARRERUS.

OBS. 183. (a) Miles in locis paludosis diu, nocteque excubias agens *asthmate* corripitur; quod sequitur *tussis* frequens & valida, cum sputo cocto & rotundo. Ingrossant anxietates & denegatur decubitus ob suffocationis metum. Interea *tumet hypochondrium dextrum*, & pedes fiunt æ-

dematosi. Dein crumpit *vomitibus* *perstina-*
cissimus; & ingravescent cætera sympto-
mata; donec macie confectus æger ad plu-
res abierit. CULUS.

Hepar durum & contractum occurrit, e cuius parte inferiori emergebat tumor faccatus, pomi majoris molem superans; sub membrana densa & callosa materiam albam & pultiformem continens; a cuius compressione duodenum & colon gangrænam contraxerant. Ventriculus tenuioris intestini instar erat contractus. Pylorus vero crassior & scirrhusosus fere obturabatur. CLAR. BAADERUS.

OBS. 183. (b) Mulier quadragenaria, paulo post infelicem partum, pleuritide corripitur, quam superavit, permanens debilis & valetudinaria. Circa suæ ætatis annum quinquagesimum accedit *vomitibus* *perstinacissimus*; sensim macie ita conficitur ægra, ut cutis ossa nuda tegere videretur. Tum sitis urget; sævit *ardor ventriculi* ad superiorem œsophagi partem ascendens, præcipue post pastum. Post duos annos inter hæc ærumnas tumet venter, & innotescit hydrops. Superveniente postremo *vomitibus* *materia nigra*, occubuit.

Aquæ copia stagnabat in abdomine, & pericardio. Pylorus annulum crassissimum & scirrhusosum exhibebat qui omnem fere aditum præcludebat. CLAR. BAADERUS.

OBS. 183. (c) Fœmina septem & quadraginta annorum, parce vivens, de dolore pungente & lancinante in regione lumborum queritur, cum urinæ difficultate, *tumore duro* & renitente *supra umbilicum* ad lævam. Accedit *vomitibus*, qui iterum post se trahit. Interea os amaricat; exsurgit febris; nigrescit urina cum sedimento laceritio; & interdum urget tenesmus. Post triennium inter hæc molestias, fatis cessit.

Hepar ingens, ventriculus deorsum pellegebat. Pylorus tumens & scirrhusosus annotatur eo in loco ubi erat tumoris sedes. Pancreas etiam scirrhusosum apprehenditur; non secus ac mesenterium. Ren sinister totus exulceratus conspicitur; sine calculo. CLAR. BAADERUS.

OBS. 184. Fœmina duodetriginta annorum,

— rum, a multis annis, una vel altera hora
 VENTRI- a prandio, alimentorum partem, cum
 CULUS. multo glutine, quotidie *vomebat*. Post
 nonnullas remissiones, omnia ingesta reji-
 ciebat; unde cœpit languere & emacia-
 ri. Demum tabe confecta cessit fato.

Lustratis interaneis, pylorus occurrit
 crassus & cartilagineus; ductusque e ven-
 triculo ad duodenum adeo fuit angustus,
 ut vix tenuissimum stylum admitteret.
 CLAR. STORCK.

OBS. 185. In cadavere mulieris, quæ
 diuturno, molestissimoque cibi & potus
vomitum laboraverat, reperitur ventriculus
 ingens, ad regionem usque pubis descen-
 dens; & hypogastrium fere totum occu-
 pans. Pylorus erat scirrhusus; variis pro-
 tuberantiis durissimis, & partim ossis,
 exasperatus; adeo ut omnis aditus ab sto-
 macho in intestina intercluderetur. EX
 INSTITUTO BONONIENSI.

OBS. 186. Vir sexagenarius inter varias
 & pertinacissimas ægritudines de *dolore*
ventris & vomitu humoris acidi & visceri
 conquerebatur. Procedente morbo in co-
 ma somnolentum incidit; quod post non-
 nullas intermissiones, gravius recurrens
 tandem mortem acceperat.

Deprehenditur pylorus summe tumidus,
 scirrhusus & quasi cartilagineus. Secto ca-
 pite occurrit serum circa ambitum cere-
 bri, & in ventriculis summe dilatatis.
 EX ACTIS GERMANICIS.

OBS. 187. In cadavere tabidæ triginta
 annorum, quæ a triennio fere omnia as-
 sumpta *vomitum* rejiciebat, reperiebatur he-
 par mole ingens innumeris steatomatibus
 refertum, cum cylli fellea rugosa & com-
 pressa. Præterea occurrebat in fundo ven-
 triculi scirrhus tuberosus, durus & capi-
 re infantis major: pylorus vero simili mo-
 do læsus, crassus & durus exiguum ran-
 tum aperturam habebat. CLARISS.
 STORCK.

OBS. 188. Quædam mulier *vomitum* con-
 tumacissimum quotidie, aliquot horas post
 pastum patiebatur; hinc rarissimæ erant
 alvi dejectiones. Morbo persistente, ad ex-
 tremam maciem deducitur; donec deficien-
 tibus viribus vivere desierit.

Secto cadavere inventus est pylorus car-

tilagineus; adeoque angustus ut majorem
 dumtaxat aciculum transmitteret. DIE-
 MERBROEK.

OBS. 189. Quidam diuturno *vomitum*,
 tres quatuorve horas post pastum ingruen-
 te, pluribus abhinc annis laborabat. Sen-
 sim labefactantur vires; corpusque macie
 conficitur. Pulsus demum debilis & inter-
 mittens imminentem mortem prænuntiat.

In conspectum venit pylorus scirrhusus
 & callosus: hinc ostium inferius ventricu-
 li summe constrictum; & quasi obturatum
 annotabatur. DIONIS.

OBS. 190. Mulier quadragesimum quin-
 tum annum agens, jam diu vexabatur *do-*
lore stomachi & vomitu colluviei amaræ &
 subviridis. Menfes erant inordinati; cum
 pulsu parvo & debili. Post nonnullas re-
 missiones recrudescit morbus; erumpit su-
 dor frigidus, pulsus fit debilis; ac tandem
 obiit.

Lustrato abdomine stomachus deprehen-
 ditur contractus; cum pyloro tumido,
 cartilagineo, & partim osseo. E DIARIO
 MEDICO.

OBS. 191. Senex *vomitum* contumacissimo
 & *dolore stomachi*, nonnunquam acerbis-
 simo, multis abhinc annis conflictabatur.
 Morbo sensim invalescente tandem omnia
 cujusvis sortis assumpta rejicit; adeo ut
 macie demum confectus, ad plures migra-
 verit.

Inciso abdomine conspicitur ventriculus,
 mirum in modum contractus: pylorus ve-
 ro crassior & scirrhusus, cartilaginis du-
 ritiam æquabat. E NOSTRIS ADVER-
 SARIIS.

OBS. 192. Vir quadragenarius post *mer-*
curialium usum, incidit in *vomitum*, an-
 gore, ventriculi fere continuo stipatum;
singultum etiam pertinacissimo torquebatur.
 Grassam & pravi saporis expuebat sali-
 vam; alvo remanente adstricta; ac deinum
 occubuit.

Inter cadaveris sectionem, pylorus ob-
 servatur angustus & prædurus; atque
 nonnihil exulceratus. CLAR. MORGA-
 GNUS.

OBS. 192. (a) In cadavere cujusdam
hydropici, præter ingentem aquæ copiam
 in

in abdomine & pectore stagnantem, stomachus reperiatur phlogosi tactus: pylorus annulo scirrholo & cancroso constringebatur; ac hepatis & vesiculae felleae morbose hærebant. Pancreas etiam scirrholum præsertim versus basin conspiciebatur. E DIARIO NOSOC. MILITAR.

OBS. 192. (b) Instituta sectione cadaveris cujusdam mulierculæ, quæ per octodecim menses vomitu contumacissimo laboraverat: in conspectum veniebat tumor enormis, quasi cancrusus in pyloro; qui hinc contractus exitum materiæ ingestis præcludebat. E DIAR. NOSOC. MILITAR.

OBS. 193. Quidam post haustum vappæ sensit pondus in fundo stomachi; qui sensum insularum, cum ructibus foetidis.

Post obitum reperitur in ventriculo materia arramento similis, foetida & corrupta. Pylorus scirrholus arctissime concludabatur. Menterium quoque deprehenditur scirrholum. BONETUS.

OBS. 194. Vir consilientis ætatis doloribus colicis, nonnunquam ferocissimis per tres menses laboravit, quos excipiunt vomitus perpetui, qui tandem ægrum ad libitinæ rationem ducunt.

Seçto cadavere, occurrit pylorus prædurus, & quadantenus cartilagineus. Pancreas hac labe tactum invenitur. HARDERUS.

OBS. 195. In cadavere cujusdam qui vomitu perenni ultra mensem detentus tandem occubuit, in conspectum venit pylorus tumore scirrholo obsessus, & fere in cartilaginis naturam induratus; atque molis ter amplioris quam naturaliter esse solet; unde meatus ipsius adeo strangulabatur ut nil illac pervadere posset. HARDERUS.

OBS. 196. Quidam juvenis cachecticus vomitu crebro ac fere continuo laborabat; donec tandem viribus attritis mortem obierit.

Deprehendebatur pylorus tuberculis scirrholis circum circa oblitus, quæ hiatum

ejus pene occludebant. VVILLIS.

VENTRICULUS.

OBS. 197. In cadavere cujusdam qui dum viveret vomitu pertinacissimo conflabatur, cum cardialgia & anxietatibus molestissimis; occurrebat pylorus tumidus, scirrholus, ac plane obturatus. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 198. Quidam continuus & molestissimis affligebatur vomitionibus, ut cibos assumptos rejicere statim cogeretur.

Post obitum dissecto, deprehenditur pylorus scirrholus cum meatu ita coarctato, ut ingestis transitu plane intercluderetur. SALMUTHUS.

OBS. 199. Rusticus vomitu post pastum torquebatur: pergente morbo, atrophia tandem occubuit.

Cadaver exenteratum ostendit pylorum scirrholum, exili dumtaxat restricto foramine in medio. SCHENCKIUS.

OBS. 200. Febre hectica quidam cum perierat, in eviscerato cadavere nihil observatum est quam quod pylorus duritiem scirrholam contraxerat. C. BAUHINUS.

OBS. 201. Quidam vomitu pertinacissimo ita tabescit, ut vix pellis & ossa superessent; adeo ut ad mortem sensim deductus sit.

Invenitur pylorus ita occalescens, ut nihil ad inferiora transmitti potuerit.

OBS. 202. Aperto corpore cujusdam melancholici, qui semper cibum removebat & simul aliquid nigri; occurrit pylorus scirrholus. BONETUS.

OBS. 203. Lustratis interaneis cujusdam assidue vomitioni obnoxii, cartilagineus videbatur pylorus. BONETUS.

OBS. 204. In cadavere cujusdam qui dum viveret vomitu continuo vexabatur, occurrit pylorus callosus. TH. BARTHOLINUS.

Hujusce læsionis alia exempla prostant in observationibus Lib. I. 86, 90, &c. 108, 159, 210, 230, 331, 405, 620, 1011, 1015, 1573, 1577.

A R T I C U L U S XXVI.

Pylorus nummo obturatus.

OBS. 205. Puella quinquennis, inter ludendum, nummulum argenteum deglutierat. Quarto ab hoc infortunio die, de dolore in abdomine queri cœpit, locumque affectum designabat in *epigastrio*. Interea exacerbatur dolor, perit appetitus & quicquid ciborum sumit rursus per vomitum ejicitur. Sub hac rerum conditione vires

fenfim collabuntur; ac tandem misere extinguitur.

Instituta cadaveris sectione, deprehendebatur nummus pyloro affixus, & non secus ac cooperculum ollæ incumbens, omnem salientis ad intestina transitum prohibebat. KERCKRINGIUS.

A R T I C U L U S XXVII.

Pylori laxitas.

OBS. 206. Quædam mulier a longo tempore appetitum canino vexata, assidua aviditate cibos ingerebat. Post passum fere semper de ventris torminibus conquerebatur; donec mors hisce miseriis finem imponeret.

Aperto cadavere, omnia abdominis viscera satis bene constituta reperiiebantur,

solo excepto stomacho, cujus pylorus ita erat relaxatus ut omnes digitos junctim compositos admitteret. RUYSCHIUS.

OBS. 207. In corpore cujusdam qui oris fœtore, ad stercoreum odorem accedente, laborabat, deprehendebatur pylori laxitas. PLATERUS.

A R T I C U L U S XXVIII.

Ventriculus e sede depulsus.

OBS. 208. Juvenis viginti quatuor annorum, miles athleticus, post immodicum cerevisiæ potum, anorexia, *cardialgia* & *singultu*, cum lassitudine spontanea corripitur; quibus accedunt vomitus frequentissimi materiæ adustæ, piceæ & fœtentis, cum insigni virium prostratione, & ejusdem, similisve, materiæ per alvum dejectione; ac tertio die fatis cessit.

Seçto cadavere reperitur ventriculus in sinistro pectoris latere situs, cum omenti

portionem continebat adhuc tres libras prædictæ materiæ; & sphincter erat ultra modum dilatatus. Libera semper fuerat respiratio, etsi stomachus fere claviculas attingebat, ut vix sinistri pulmonis particulæ locus superesset. Cor de sua sede in dextrum latus depellebatur. Œsophagus ad altitudinem diaphragmatis ventriculo inferebatur. E contra pylorus duodeno annexus prope claviculam erat insitus. Hepar demum erat insolitæ magnitudinis.

nis. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 209. Vir quadragenarius, cachecticus, doloribus in imo ventre acerbissimis torquebatur præsertim in epigastrio, circa scrobiculum cordis. Præterea *singultui* chronico & molestissimo obnoxius erat. Sub hac rerum conditione habitus corporis sensim fit œdematosus; & tumet abdomen; in quo dein manifesta observatur fluctuatio. Procedente morbo, omnia in pectus ruunt; donec inter ferociorem singultum mortali vinculo exsolvatur.

Instituta cadaveris sectione, præter ferrosam & copiosissimam colluviem in abdomine stagnantem; in conspectum venit epiploon crassissimum & scirrhum, ac ventriculum versus inferiora detrahens; diaphragmate paululum depresso. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 210. Bajulus quinquaginta annorum, bibacissimus, diu querebatur de quadam molestia in epigastrio, circa scrobiculum cordis. In crebras dein vomitiones incidit; quibus tandem diutius protractis, emaciatus enecatur.

Inter exenterationem cadaveris, deprehenditur cor præter expectationem exiguum; adeo ut cor pueri videretur. Ventriculus & diaphragmate per sinistram ventris latus recto ad pubem se extendebat; inde se reflectens sursum ac deorsum in duodenum desinebat. Pylorus demum solitum firmior duas prominentias exhibebat duras & scirrhasas. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 211. Mulier sexagenaria, cui a biennio educus fuerat e vesicula calculus, ovi asserini magnitudinem æquans; pectoris doloribus, cum respiratione difficilioribus, *bubonocelam* in dextro inguine gestabat, quam manibus ipsa repellebat. Tandem nulla vi reponi potuit; hinc vomitus materię chylosæ & stercorosæ, cum alvi insigni obstructione, usque ad interitum.

Hepar intra costas omnino latitabat; & ventriculus omnia intestina cooperiebat, ad pubem usque devolutus, cum nonnullis maculis gangrænosus. Pancreas erat scirrhum & semi-corruptum. Ileum hærens & reduplicatum in bubonocèle, & stercore duro infarctum, annotabatur; adeo ut nil elabi posset. Pulmones erant tuberosi. BONNETUS.

OBS. 212. Juvenis studiosus de summa ventriculi debilitate querebatur. Alvuserat sicca; hinc *singultus* & vomitus enormes; quibus persistentibus sensim vires deficiebant. Accedente postremo vomitu colluviei cruentæ brevi animam efflavit.

Lustratis interaneis, reperiebatur in latere pectoris sinistro ventriculus cum adnata parte omenti; adeo ut pulmo ultra modum contractus videretur; & cor de sua sede in dextrum latus depulsum. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 213. Mulier quadragenaria gravioribus paroxysmis hysterice obnoxia, conquirebatur de *tumore in regione hypogastrica*; qui post partum durissimus & major explorabatur; post nonnullas horas humilior; quem sæpius concomitabantur dolores acerbissimi, cum animi defectionibus. Tandem febre lenta confecta obiit.

Seçto cadavere occurrit ventriculus ad hypogastrium delapsus, prope scilicet pubem. VALSALVA.

OBS. 214. Mulier quinquagesimum ætatis annum agens, ad horrendos insultus hystericos jam pridem proclivis de *dolore stomachi*, post partum molestiore, perpetuo querula; tandem febre incertæ indolis corripitur, qua tertio die e medio tollitur.

Cadaver evisceratum exhibet ventriculum e sede depulsum, & quasi infra umbilicum situm, ab hernia epiploica; de qua dum in vivis ageret altum silentium. E. NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 215. Juvenis viginti & quatuor annorum, melancholicus, febre intermittente per plures annos laborabat. Vomitorium sumpsit, quo excitati sunt vehementissimi vomendi conatus, absque ullo effectu. Ab irrita illo conatu intra septem horas ad extremam redigitur; & obiit.

In conspectum venit ventriculus, variis humoribus repletus, & in parte thoracis dextra situs; ubi nullus videbatur pulmo. RIVERIUS.

OBS. 216. Puer biennis spirandi difficultate conflatur cum crebris doloribus colicis, tussi & dolore gravativo circa epigastrium, post partum. Morbo per triennium

—nium protelato, & exasperato, tandem ex
 VENTRI-tinguitur.
 CULUS.

Mediastinum desideratur. Pulmones cum corde & hepate latus dextrum pectoris replebant. Stomachus & lien in latere sinistro situm habebant. BECKERUS.

OBS. 217. In cadavere puellæ *cholera morbo* extinctæ, hæc annotabantur in abdomine; fundus scilicet ventriculi transversum palmum infra costas spurias demersus. Omentum infra umbilicum ad ichion protensum; atque lien duplo major solito, & quasi in globum mutatus. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 218. Puella sexennis post diuturnam & lentam *tabem*, cum dolore *hypochondriorum* & inappetentia; tandem viribus fracta expiravit.

Hepar universum fere occupabat abdomen; & ventriculum adeo ad inferiora depresserat, ut quasi ab œsophago separatus videretur. Pulmo sinister erat consumptus.

TH. BARTHOLINUS.

OBS. 219. Virgo senescens quindecim abhinc annis spirandi difficultate post partum premebatur, vomitu sæpius succedente. Tandem febre inflammatoria occubuit.

Nullus erat ventriculus in abdomine. Hepar mole amplissimum totum epigastrium replebat. Aperto pectore deprehenditur stomachus supra diaphragma situs; & forma insolita. E DIARIO MEDICO.

OBS. 220. In cadavere fœminæ quæ per plures annos ferocissimis *ventris torminibus* & vomitu pertinacissimo stipatis, laboraverat, reperiebatur diaphragma foramine duos pollices lato disruptum, cum maxima ventriculi & omenti parte in cavo pectoris. EX ACTIS BEROLINENSIBUS.

Hoc historiarum agmen subire queunt observationes Lib. I. 93, 156, 185, 243, 531, 585, 669, 915. Lib. II. 362, 366, 417. Lib. IV. 170.

S E C T I O T E R T I A.

D E O M E N T O.

A R T I C U L U S I.

Omentum extra sedem.

OMEN-
TUM.

OBSERVATIO 221. In cadavere cujusdam puerperæ, quæ *tumorem* durum & oblongum gestabat in abdomine; reperiebatur omentum contractum, duos digitos crassum & tres latum, vel farciminis instar in seipsum adactum; atque uteri fundo connatum. RUYSCHIUS.

pectoris sublato, totum epiploon in hypochondrio dextro reperiebatur, inter scilicet diaphragma & hepar decrussum, præter modum pingue & trium librarum pondus excedens. CARONIUS.

His subnectere licet observationes. Lib. I. 621, 622, 955.

QBS. 222. In cadavere cujusdam *hydropo-*

ARTICULUS II.

OMEN-
TUM.*Omentum hydatidibus refertum.*

OBS. 223. Instituta cadaveris sectione cujusdam mulierculæ, jamdudum *ascitica* præter ingentem colluviei serosæ copiam in abdomine stagnantem, notatu dignæ se

obtulerunt innumeræ vesiculæ, intra peculiarem pelliculam per se aquam continentes, quæ per substantiam omenti dispersæ occurrebant. BOSCUS.

ARTICULUS III.

Omenti hydrops.

OBS. 224. Quidam circa quinquagesimum ætatis annum, *ascite & anasarca* ope vini scillitici curatus est: sed remansit ad fundum ventriculi quædam durities immobilis. Post nonnullas septimanas revertitur morbus cum stranguria. Paracentesi prodierunt libræ octoginta aquæ crassæ & rubræ. Postea tumor durus & major quam antea, in epigastrio tangebatur. Post mensem, ventris moles & anxia respiratio alteram paracentesim expostulant; & eadem aquæ quantitas educitur. Post septimam denique paracentesim venter longe citius increvit; & accedebant horror, febris & sudores nocturni. Apperitus & vires evanuerunt. Dein ob enormem ven-

tris molem necessum fuit ut ad octavam operationem deveniretur, qua prodierunt centum libræ aquæ turbidæ. Tandem viribus plane collapsis obiit.

Reperitur omentum ad pelvim usque extensum, crassi instar sacci tenacis & membranacei, cujus pars anterior undequaque peritoneo adhæsit, posterior hinc inde cum intestinis concrevit. Discisso sacco effluxit aqua copiosa rubra & fœtida. Præterea recondebatur tumor emphysematosus duo & viginti libras ponderantem. In utroque pectoris cavo multum stagnabat serum. CLAR. STORCK.

Huc pertinent observationes Libri I, 1694; 1697. Libri III. 371.

ARTICULUS IV.

Omentum adipe obrutum.

OBS. 225. Quidam asthmaticus vehementiori spirandi difficultate corripitur paulo post cœnam. Ægre ad cubile deductus se reclinat ad sedem; & respirare desinit.

Aperto abdomine, apparuit pinguedo totum corpus circum circa obsidens, ad trium digitorum transversorum altitudinem. O-

mentum adipe obrutum libras triginta pendit. Hepar erat grandius. Lien triplo major; in gibba parte omnino osseus deprehenditur. BONETUS.

OBS. 226. Mulier macilenta & debilis tumorem gestabat in abdomine, præcipue cr-

OMEN-
TUM.

circa umbilicum protuberans. Vomitu præterea pertinacissimo tenebatur; ac demum obiit.

Epiploon exhibebat, prope stomachum, tumorem mere adiposum ad capitis infantis magnitudinem accedentem. Pylorus etiam eadem materia quasi obruebatur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 227. Quidam consistentis ætatis obesus, & jam dudum *asthmaticus*; tandem in *ischuriam* lethalem incidit.

Seçto cadavere, deprehenditur omentum ingens, ob majorem adipis copiam; & pondus triginta librarum. Hepar erat mole maximum; lienis involucrum durum, & passim ossium. Vesica pinguedine obruebatur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 228. In cadavere mulieris, quæ jamdudum *dyspnæa* laborabat, reperiebatur stupenda adipis copia in omento, septum transversum sua mole comprimente. RHODIUS.

A R T I C U L U S V.

Omentum inflammatum.

OBS. 229. Quidam a gravi *dysenteria* in febrem intermittentem mali moris incidit, qua circa quadragesimum diem, e medio tollitur.

Lustrato cadavere & inciso ventriculo, levis occurrit phlogosis in facie interna

hujusce visceris. Venæ portæ rami nigro sanguine turgebant. Omentum vero inflammatum & semiputridum reperitur. SPIGELIUS.

Huic adde observationes Lib. I. 30. (a), 1563, 1564; Lib. II. 548.

A R T I C U L U S VI.

Omentum scirrhosum & steatomatosum.

OBS. 230. Quidam trigessimus sextus ætatis annum agens, post laborem arduum, ardente syrio, gelidam aquam copiose ingurgitat. Nocte insequenti de dolore colli & lumborum queritur, & venter intumescere capit. Hoc supra modum crescente tumore, post occiduum paracentesi educuntur octo & sexaginta libræ colluviei ferossæ & subflavæ. Aequali temporis spatio iterum depleto abdomine, manifesto deprehenduntur tumores in ejus cavo. Tandem urgentibus circa umbilicum doloribus, & collapsis viribus, obiit.

Adparuit ventriculus ingens, lieni arcte connatus. E fundo ventriculi durum, crassumque scutum nascebatur, universum explens abdomen; quod null aliud erat

quam omentum constans tuberculis innumeris, diversæ fortis, partim durissimis & quasi cartilaginosis. Pondus totius omenti ad sex libras accedebat. Mesenterium similibus ferme tuberculis scatebat, quorum series ramos quasi referebat. Cæteræ abdominis partes adiposæ, etiam duriores & quasi scirrhosæ cernebantur. Pylorus tumorem tres digitos latum extus gerebat. Haud abssimiles, sed minores prominentiæ annotabantur in facie concava abdominis. CLAR. DE HAEN.

OBS. 231. Fœmina sexagenaria doloribus nephriticis, cardialgiæ & ischuriæ multis abhinc annis obnoxia, tandem in *hydropem*, & summam spirandi difficultatem,

rem, incidit. Urgent *stomachi dolores*; & erumpit tumor durus in scrobiculo cordis. Dein accedunt *vomitibus* enormes, dolores colici, alvus adstricta, ac postremo convulsiones lethales.

Secundo cadavere, oculis subjicitur epiploon ingens & scirrhusum, imo & cartilagineum; tuberculis purulentis scatens. Stomachus contractus varias inflammationis & gangrenæ notas exhibet. Hepar erat parvum, deforme, & scirrhusum, cum vesicula semiputrida & inani. Ren dexter majorem lapidem recondebatur, cum utribus lapidibus obstructis. Stagnabat demum colluvies serosa in abdomine ad libras circiter duodecim. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 232. Virgo quadraginta annorum, *ascite & orthopnea* jamdiu laborans, per aliquot menses suffocari videbatur. Non solum labia, verum etiam tota facies sædum contraxerat livorem. Tandem laboris variis lypothymiis, vitam cum morte commutavit.

Culter anatomicus sequentia detexit; musculos nimirum abdominales laxè cohærentes; uti sæpius observatur in hydropo. Præter aquam copiosam, obvia sunt peritoneum incrassatum; omentum scirrhusum & induratum; intestina coarctata & contracta; membranæ hepatis & renes ambiens duræ admodum & solito crassiores. Pulmo insuper erat plevræ adnatus; cor solito grandius, cum aqua copiosiori in pericardio. RUYSCHIUS.

OBS. 232. (a) Juvenem inter poculos amici ebrii *calce ad abdomen percusserant*; inde exsurgit dolor perpetuus anteriorem *ventris*, superioremque partem occupans, cum insigni coctionis alimentorum debilitate. Accedit tandem *febris lenta*, quæ sensim hominem ad libitinæ rationem ducit.

Reperiebatur in cadavere omentum convolutum arctis limitibus, ita crassum ut sesquipollicem æquaret. Pertinaciter hærebat hepatis & ventriculo, in cujus cavea foetidissimum pus visum est; & ipsa natura ventriculi in grumofam cancri cruenti speciem abierat. Pancreas nonnihil scirrhusum deprehenditur. Renes, ureteres & vesica quid morbofi etiam præ se ferebant. CLAR. HALLERUS.

OBS. 232. (b) Homo tenuis fortunæ, mediæ ætatis & obesus, prævisam mortem & optatam amplexus in stabulo, absque cura cujusquam, *inadia* periit.

OMENTUM.

Inter sectionem cadaveris, ventriculus & intestina inanissima, absque ullo stercoreis vestigio occurrunt. Sola bilis nidulabat in ventriculo & intestinis, atque omnia vicina viscera tangebatur. Omenti stupenda erat moles, cujus crassities unciam unam æquans intestinorum vestigia sibi impressa servabat. Obesum conspiciebatur mesenterium; mirum sane post summam inædiam adipem non absumi. CLAR. HALLERUS.

OBS. 233. Vir trigelimum annum agens, post *suppressas hæmorrhoides*, tussi sicca & molesta corripitur. Venter & crura tumet; difficilis fit respiratio; & accedente macie, vires sensim deficiunt. Interea *venter* magis *protuberat*, referens *tympanitidem*. Debitis præsidiiis fugatur hydrops; sed ulterius decrescunt vires, & accedit lethum.

Nil tympanitici inventum est; sed omentum crassum, densum & tuberosum; vel in se revolutum quasi cartilagineum, & ubique cum peritoneo connatum. Intestina, mesenterium & pleura superficiem granulofam exhibebant. Pulmones tuberculosi pure scatebant. Pauca demum stagnabat aqua, tum in pectore, tum in abdomine. CLAR. DE HAEN.

OBS. 234. Mulier a quindecimo ætatis anno *hydropica*, post multos cruciatus, incidit in *grangrænam* supra umbilicum, cujus schara separata, erumpit magno cum impetu humor in abdomine contentus. Fluxu cohibito, ut partitis vicibus daretur exitus, quinto post apertionem die misera obiit patiens.

Omentum erat scirrhusum; cum tumore ad pugni magnitudinem accedente, qui continebat materiam albam, pultracem & inodoram; nec-non globum durum e capillis intricatis & crispis constantem. RUYSCHIUS.

OBS. 235. Cachectica undeviginti annorum *diarrhæam* per tres menses ante obitum patiebatur. Pullius erat languidus; urina pauca & incensa; atque *abdomen subhumidum* cum difficili decubitu in latus dex-

OMEN-
TUM.

dextrum. Accedunt tussicula, *spirandi difficultas*, & febris lenta cum linguæ ariditate. Viribus tandem fractis, & macie confecta, obiit.

Invenitur jecur pallidum; cum vesicula atra bile turgida. Omentum in craffatum & fere coriaceum cernebatur; quod intestina arte complectebatur. VVARTHON.

OBS. 236. Virgo vetula triginta abhinc annis de quodam pondere & tumore infra regionem stomachi querebatur. Tandem ingravescente morbo, *hydropica* evadit; & ad ineluctabile fatum properat.

Præter aquæ copiam in abdomine stagnantem, oculis visendum se præbet omentum scirrhum, & plane osseum, atque cultro secari nescium; quod scilicet quatuordecim libras pendebat. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 237. Nobilis mulier jam dudum ventrem tumidum gestabat. Tactu deprehenditur *tumor circa umbilicum*, qui pro scirrho uteri, aut fœtu mortuo habebatur. Denique inter *dolores* acerbissimos extincta fuit.

Scito abdomine, repertum fuit omentum multis corporibus quasi glandulosis referum, & conglobatum; ac sex & viginti libras pendens.

OBS. 238. Quidam melancholicus incidit in *vomitum* pituitosum, viscidum & contumacissimum. *Flatulentia* etiam cum tumore hypochondriorum consistebatur. Vomitum tandem persistente, obiit.

Invenitur epiploon crassum, scirrhum & contractum; adeo ut hepar prima fronte referret; ejusque crassitiem adæquaret. Ventriculus insuper erat lividus, & parte superiori scirrhus. RIVERIUS.

OBS. 239. In cadavere cujusdam militis a quadriennio *hydropici* præter aquæ libras sexaginta supra centum, reperitur omentum innumeris corpusculis glandulosis diversæ magnitudinis refertum; quorum nonnulla racematim congesta cernebantur. Materia quadam sebacea scatebant prædicta tubercula. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 240. Lustrato cadavere cujusdam *hydropica* occurrit omentum in vastam &

compactam molem concretum, duos digitos latos crassum ubique; nisi quod in ambitu parum gracileceret. Ventriculus, duodenum, jejunum & colon sub omento ita coaluerant, ut nonnisi destruendo a se divelli potuerint. CLAR. DE HAEN.

OBS. 241. Lustratis interaneis cujusdam juvenis *hydropici*, observantur præter viginti aquæ libras in abdomine, epiploon crassissimum & scirrhum. Stomachus & intestina erant ultra modum contracta. Cor & majora vasa concretiones polyposas recondebant. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 242. In cadavere pueri *tabidi* quinqueannis cernuntur omentum scirrhum, & intestina passim hac labe tacta. Nec immunia erant pancreas & mesenterium. Pulmones præterea observantur grandinosi; dextro coalescente cum plevra & sterne. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 243. Instituta sectione cujusdam qui ante obitum *singultu* pertinacissimo laboraverat, reperitur omentum scirrhum, & ira auctum, ut quatuor aut quinque librarum pondus æquaret; & ventriculum ita deorsum e sua sede distraheret. BONETUS.

OBS. 244. In corpore cujusdam *hypochondriaci* deprehenditur omentum scirrhum, quatuor digitorum transversorum crassitiem æquans, & totam epigastrii regionem occupans. RIVERIUS.

OBS. 245. Quidam melancholicus crebris *ructibus* & *vomitu* contumaci jamdiu laborans, tandem illuc abiit unde negant redire quemquam.

Cadaver sectum exhibet epiploon crassum, rubrum & scirrhum. BONETUS.

OBS. 246. In cadavere viri trium & quadraginta annorum, *hydropes* denati, præter aquam copiosam, occurrit epiploon crassissimum & scirrhum; cum glandulis mesenterii tumidis, duris & quasi cartilagineis. E MISCELLAN. CURIOSIS.

In harum numero adscribi debent observationes Lib. I. 2, 8, 91, 139, 179, 209, 224, 339, 720, 798, 817, 1052, 1060, 1104, 1121, 1465, 1497, 1408, 1697, 1700; Lib. II. 136, 225, 761; Lib. IV. 87. Vide insuper *Viscera scirrhusa*. OMEN-
TUM.

ARTICULUS VII.

Omentum putridum.

OBS. 247. Quidam nobilis incidit in vomitum cruentum, gravioribus symptomatibus stipatum, e quo evasit. Post aliquot menses recurrit morbus ferocior cum virium lapsu, inappetentia, rugitu, dolore hypochondriorum, atrophia & discoloratione. Dein dolor per totum abdomen propagatur, donec accedentibus nauseis & sudoribus frigidis placide in Domino obdormiverit.

Inter corporis sectionem, reperiuntur pulmones cum nonnullis maculis gangrænosus. Ventriculus inanis, & corrugatus conspicitur. Lien marcidus levi attractu diffinit. Omentum vero putridum occurrit; & mensenterium hujusce labis minimè erat expers. Tota demum abdominalis cavitas ichore purulento, foetido, sanioso, ac viroso replebatur. BONETUS.

OBS. 243. Virgo duo & viginti annorum, mœrore confecta, in suffocationes hystericas incidit. Menses inordinate fluunt cum lassitudine, dolore capitis gravante, hypochondriorum inflatione, & appetitu dejecto. Febrem vespertinam sequuntur insultus hysterici, quibus jacet sine sensu & motu, moribundæ instar. Ter quaterve invadunt per diem prædicti paroxysmi, qui de n sunt convulsivi & violentissimi, succedente delirio. Tandem innumeris aliis symptomatibus per annum & ultra confictata, fatis cessit.

Pulmones collis hærentes tuberculis duris & scirrhis scatebant. Tenuia intestina velut erysipelate affecta, rubicunda conspicebantur. Omentum denique corrugatum & fere consumptum occurrit. Uterus ad vitu præ se ferebat. BONETUS.

OBS. 249. Puella laborabat tumore totius abdominis duro, qui in hypogastrio
TOMUS I.

tantus erat, cum dolore acerbissimo, ut pro deplorata haberetur: dein urinæ excernuntur purulentæ cum quodam levamine: sed brevi recurrunt symptomata; erumpunt maculæ quasi scorbuticæ, in pedibus præsertim & cervice. Accedente demum diarrhæa, viribusque prostratis, interiit.

Aperto corpusculo, omentum cum magna parte mesenterii putredine consumptum apparer. Hepar insolitæ magnitudinis totam fere abdominis cavitatem repleverat. Pancreas erat putridum, renque sinister totus purulentus. E MISCELLAN-
CURIOSIS.

OBS. 250. Quidam crapulæ indulgens, vertigine corripitur. Accedit vomitus cum ventriculi dolore, & levi febricula. Nunquam delirat; & inter sudandum occubuit.

Secundo cadavere, invenitur omentum plane putridum, cum jecore scirrhuso. Ventriculus nigro humore semiplenus erat, & ejus facies inferior circa pylorum quasi contusa apparebat. MANGETUS.

OBS. 251. Juvenis octodecim annorum de dolore in regione epigastrica jamdudum conquerebatur. Accedit vomitus, omnibus remediis obsurdescens. Sensim collabuntur vires, pulsus sit debilis; & tandem naturæ debitum solvit.

Lustratis interaneis occurrit epiploon putre, cum hepate male affecto. Ventriculus nigra colluvie scatebat. E MISCELLAN-
EIS CURIOSIS.

OBS. 252. In cadavere infantis vix annum nati & hydropse sublati sequentia annotantur: omentum scilicet putrefactum; pancreas ita assumptum ut ejus nullum
F fere

OMEN-
TUM. fere vestigium animadvertere liceret. Lien erat monstruosus & tribus appendicibus instructus. Pericardium aqua foetida distentum occurrit; cum pulmonibus nonnihil purulentis. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 253. Inter sectionem cadaveris mulieris *ascitica*, observatur omentum fuscum, vel luridum, corruptum, ac pene consumptum. Intestinis sparsim hærebant carunculae ichore scatentes. Parcior erat aquæ copia in abdomine, ob paracentesim pluries celebratam. Pulmones erant nonnihil scirrholi, cum aquæ largiori copia, tum in pericardio, tum in pectoris cavo. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 254. Mulier quinquagenaria, repulsa scabie incidit in dolorem continuum, circa regionem epigastricam. Intra biennium sensim molestior evadit hic morbus; quem demum concomitantur *cardialgia*, *nausea*, *vomitus* & *colici dolores* acerbissimi; quibus tandem emaciata enecatur.

Stagnabat aqua purulenta & foetida ad libras decem in abdomine, cum epiploon scirrholo & putrido; pancreas erat infarctum & durum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 255. Quidam nihil nisi *ventriculæ* accusabat; quod nullum cibum appeteret, coquereturque. Multa adhibita fuerant stomachica vel exquisitiora; sed omnia inefficacia: adeo ut tandem exhaustis viribus ad plures migraverit.

Dissecto cadavere omentum occurrit plane putrefactum; ventriculo reliquisque visceribus inculpatis. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 256. Instituta sectione corporis cuiusdam melancholici & *scorbutici*, in conspectum veniebat omentum nigricans, laceratum, friabile & fere putridum; venis sanguine nigro turgentibus; quod insuper pinguedine destituebatur, & peritoneo pluribus in locis, infra umbilicum adhærebatur. VVARTHON.

OBS. 257. Puella undecim annorum, a septennio *ventris* & *hypochondriorum doloribus* assiduus est vexata. Febre acuta demum superveniente, diris ventris torminibus correpta, quinto die obiit.

Aperto imo ventre, occurrit foetidissima & purulenta colluvies, cum omento toto corrupto & pene absumpto. ZACUTUS.

OBS. 258. In cadavere pueri biennis *hydrope* extincti, annotantur in abdomine, præter aquæ sordidæ copiam, numentum & pancreas putrida, hepar quasi retortitum & hydatidibus oblitum; cum serosa colluvie tum in pericardio, tum in pectoris cavo. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 259. Cadaver pueri quadrimestris, *hydrope* sublato, exhibet præter aquam in pectore & abdomine stagnantem, omentum putridum & quasi colliquatum; hepar mole maximum, & scirrholum, æque ac lienum; ac demum mesenterium hydatidibus oblitum. DILLENIUS.

OBS. 260. In cadavere cuiusdam vetulæ septuagenariæ & veteri *lencophlegmatia* extinctæ, deprehendebatur omentum fere consumptum; cum hepate flaccido, & colluviei serosæ & flavescentis copia in abdominis cavo. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 261. Lustratis interaneis cuiusdam mulieris *hydropica*, cuius stupenda erat abdominis moles; præter maximam feri cruenti & foetentis copiam reperiebatur omentum putridum, cum peritoneo simili labe tacto. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 262. In cadavere cuiusdam *scorbutici*, omentum totum fere putridum & corruptum annotabatur; lien vero plane inculpatus conspiciebatur. SENNERTUS.

OBS. 263. Exenterato cadavere *scorbutici*, patet omentum putridum. Pulmones vero flaccidi & variegati deprehendebantur. TH. BARTHOLINUS.

Numerosissimæ de hac læsione prostant observationes videlicet Lib. I. 10, 120, 124, 128, 290, 330, 396, 407, 408, 409, 414, 422, 436, 438, 569, 579, 641, 650, 685, 708, 748, 782, 811, 933, 994, 1011, 1025, 1061, 1088, 1132, 1205, 1225, 1419, 1475, 1498, 1514, 1575, 1636, 1663, 1731. Lib. II. 98, 140, 195, 223, 242, 297, 326, 344, 360, 366, 393, 417, 428, 520, 565, 613,

613, 614, 622, 697, 724, 766. Lib. III.
232, 414, 472. Lib. IV. 171, 179. Præ-

terea vide *Viscera putrida. Colluvies for-*
dida abdominis.

OMEN-
TUM.

A R T I C U L U S VIII.

Omentum absumptum & gangrenosum.

OBS. 264. Quidam melancholicus quadragesimum secundum ætatis annum agens, post multos labores & ærumnas, febre duplici tertiana corripitur, cum capitis dolore & vigiliis. Minguntur urinæ rutilæ, flammæ & saturatæ. Sæviunt crebra ventris tormina: eminet tumor indolens, cuti concolor, in latere abdominis sinistro, juxta mucronatam cartilaginem, ab ægto ante aliquot annos animadversus. Hypochondria etiam dura & tumentia annotantur. Interea febris in quartanam facessit & imminet hydrops, qui dein manifestus evadit, cum tumentibus seroto & artubus inferioribus. Tandem sexto mense accedentibus delirio, stertore & convulsionibus fatis concessit.

Sectio abdomine protinus effluxit aqua limpidissima & inodora ad libras quatuor & viginti. Nullæ supersunt omenti reliquæ. Lien ingens & deformis libras quinque & ultra ponderabat; intus erat putris cum membrana crassissima & cartilaginea. Ductus pancreaticus vermiculum vivum recondebat cum quatuor lapillis nigerrimis. Cystis demum fellea atra bile erat repleta; & pulmones semiputridi annotabantur. BONETUS.

OBS. 265. Miles trigessimum quartum ætatis annum agens, gangrena a frigore oborta, omnes fere pedis dextri digitos amiserat. Lecto hinc affixus tussi molestissima diu noctuque conflictatur. Interea sputa cum striis sanguineis excernuntur: tumet venter cum dolore: appetitus aboletur: tabe demum & febre hectica e medio tollitur.

Omenti nullum erat vestigium. Intestina semiputrida in glomeramen collecta conspiciebantur, stagnante latice sanioso fordido & copioso. Pancreas erat scirrhum, hepatis parvum & siccum. Facies concava diaphragmatis granulis albicantibus erat

exasperata. Pulmones partim scirrholi deprehendebantur; sinister sero sanguinolento innatabat, a quo mollis & friabilis reddebatur. CLAR. HAZENHORL.

OBS. 266. Mulier utero gerens & ascite simul laborans, sindromem malorum gestationis tempore perpessa est. Enixo fœtu maturo, non desiere illam vexare ascites, præcordiorum anxietates, dolores intolerabiles, aliaque mala bene multa; docepit placuit Deo ter optimo maximo miseris ejus finem morte imponere.

Sectio abdominis latici aqueo exitum paravit. Omentum totum erat absumptum. Peritoneum variis in locis, particulis duris, arenulas mentientibus conspersum animadvertebatur. Postremo vena porta passim osseam duritiem quasi assequabatur. RUYSCHIUS.

OBS. 267. Puer triennis abdomen habebat prætumidum, ad genua fere propendens & contactu durum; pedes erant œdematosi, & difficilis erat respiratio. De dolore demum abdominis cum insigni clamore querulus, migravit ad Superos.

Cautè sectis tegumentis, nil aderat nisi pinguedo ad sæbi consistentiam proxime accedens, quæ unius, & quidem majoris, palmæ latitudinem superabat. Secto peritoneo profudit aquæ copia: nullæ erant omenti reliquæ. Cæterum hæc materia sebacea & steatomatosa, facile a cute separata, libras octo & amplius pendebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 268. Mulier biennio mensum suppressione, ex animi mœrore, laborans, doloribus conflictabatur in omnibus corporis partibus. Ad somnum proclivis sæpissime evomebat saburram viridem. Ac tandem viribus exolutis fatis cessit.

OMEN-
TUM.

Cadaver apertum hoc dabat: abdomen aquæ subcruentæ libras viginti continebat. Omenti nullæ erant reliquię. Hepar conspiciebatur pallidum, undique abdomini annexum. Intestina denique versus diaphragma propulsa, & mire circumvoluta, crusta quadam erant circumdata. E MICELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 268. (a) Muliercula post infelicem partum, præter varias ægritudines, de dolore renfivo & gravativo in sinistro hypochondrio querebatur; sensum dein tumente abdomine, cum duritie & renitentia. Post septem annos contusionem patitur in capite, dorso, & hypochondrio sinistro; hinc dolores in abdomine acerbissimi, spirandi difficultas, cum gravioribus symptomatibus hysterici; donec accedente febre acuta ad plures migravit.

Omentum erat plane absumptum; & mesenterium tuberculolum. Viscera insuper tum pectoris, tum abdominis, invicem

accreta cernebantur. CLAR. BAADERUS.

OBS. 269. In quodam milite ascite sublati, & cultro anatomico subiecto, stagnabat in abdomine aqua subcruenta & fetida ad octo circiter mensuras. Omentum totum fere erat consumptum. Hepar læsum & hydatidibus refertum; non secus ac lien. Pulmones plevræ hærebant, cum nonnullis hydatidibus & stagnante aqua subcruenta. E MICELLANEIS CURIOSIS.

Hunc ordinem ingrediuntur observationes Lib. I. 12, 13, 14, 23, 64, 75, 119, 158, 255 (a), 274, 278, 290, 291, 337, 390, 404, 419, 468, 573, 630, 633, 645, 679, 680, 697, 707, 723, 851, 933, 1015, 1064, 1154, 1247, 1400, 1500, 1507, 1537, 1647, 1660, 1754; Lib. II. 93, 144, 150, 199, 222, 298, 303, 371; Lib. IV. 168, 171. Præter quas vide Viscera putrida; Colluvies sordida abdominis.

De Epiplotele vide Lib. I. Observ. 669.

S E C T I O Q U A R T A.

D E I N T E S T I N I S.

A R T I C U L U S I.

Intestina flatu mire distenta.

INTESTI-
NA.

OBSERVATIO 270. Vir quinquagenarius, chartis indefinenter hærens, duobus abhinc annis, inter varia incommoda, flatulentia torquebatur; cum subito in veram tympanitidem incidit, vomitu & alvo adsistita stipatam. Nil proficientibus remediis omnia in deteriora ruunt. Tandem virium lapsus, pulsusque nunc convulsus, nunc oblitteratus brevi misellum ægrum, semper mente constantem, ad ultimam rerum lineam ducunt.

Prima peritonei sectione magna aeris, extra viscera stagnantis, copia, cum impetu profilit. Præterea flatibus mirum in

modum turgébant intestina: cæcum præsertim ad capitis humani molem accedebat; & miculis gangrænosus passim erat signatum. Stomachus, hepar & lien, alias sana, depressa & exigua deprehendebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 271. Piscator annum superans quadragesimum, procerus & herniosus, necnon flatulentia obnoxius; cum repente insultu flatulento in sua navicula correptus esset; illico ibi mortuus est.

Ventriculus & intestina aere ultra modum turgébant. Portio ilei in scrotum delapsa,

lapſa, colore gangrænoſo ſcœdabatur. Sta-
gnabat ſerum cruentum in abdomine. Pe-
ricardium cordi arte hærebat. Vaſa cere-
bri ſanguine nigro & ſpumolo mire erant
diſtenta. Serum reperitur circa ambitum
cerebri, & in ventriculis; ſed parca co-
pia. Plexus choroides plures habebat hy-
drides. Cerebri demum ſubſtantia erat fir-
miſſima. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 271. (a) Inter ſectiõnem ſcœminæ
tympanitide & *anaſarca* extinctæ nullus
erat aer in abdominis cavo; ſed inteſtina
enormiter diſtendebantur; atque in iſtis
celluloſis ſpatiis, extus inteſtiniſ circum-
poſitis, inter ſcilicet muſcularem mem-
branam & extimam, aer bullas excitave-
rat, cum retro ſortore. Hinc pater pri-
mam morbi ſedem in cavea inteſtinarum
eſſe: ſed eadem via, per quam ſtatus tu-
bo inteſtinali vi mechanica, inter experi-
menta, impulſus in cellulosa inteſtinarum
ſpatia penetrat; ſimili ratiõne in morbo
poſſe aerem ea ſpatia occupare, cui redit
membrana extima in bullas elevata. CLAR.
HALLERUS.

OBS. 272. Puer ſexennis & macilentus
iſteriti colore pluribus abhinc annis de-
ſcœdabatur. Venter jam *tumidus* inter ulti-
mum menſem, in immanem molem excre-
verat, cum dura alvo. Haud æquabiliter
extendebatur abdomen, quod percuſſus nil
undulationis, ſed obſcurum tympaniſonum,
unde morbus nomen habet, referebat. Sub
hac rerum conditione, brevi fatiſ ceſſit.

Exenterato cadavere, inteſtina craſſa
ſtatu ultra modum diſtenta deprehende-
bantur; pars præſertim coli ſiniſtra, &
ad anum deſcendens ingentem ſaccum ef-
formabat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 273. Quædam mulier *aſthmate* pe-
riodo, per triennium, tenebatur, cum
ventre *tumido*; tandem inter inſultum fe-
rociorẽ ſuffocatur.

Pulmones inveniuntur inculpati. Secto
abdomine multum diſtento, ne gutta aquæ
effluxit; ſed omnia inteſtina, imprimis je-
junum mire inflata, diſtenta & tota va-
cua conſpiciuntur. Veſicula fellis nihil
continebat bilis; ſed lapidem incluſum ha-
buit magnum & inæqualem, pondere qua-
tuor drachmarum officinalium, E MISCEL-
L. CURIOSIS.

OBS. 274. Vir quinquagenarius colica
flatulenta & dein *tympanitide* laborabat, INTESTI-
cum extrema corporis macie. Accedenti-
bus tandem gravioribus ſymptomatibus e
medio tollitur. NA.

Aperito abdomine deprehenduntur inte-
ſtina flatibus mire diſtenta; cum variis in-
flammationis & putredinis notis. Omen-
tum nullum cernitur. Meſenterium circa
duodenum erat corruptum. E MISCELL.
CURIOSIS.

OBS. 275. Cujuſdam mulieris, poſt an-
nuam ægri tudinem, pedes fiunt œdemato-
ſi. Dein *intumuit venter*, cum lumbis et-
iam œdematoſis. Morbo tandem ad ulti-
mum gradum proveſto, interiit.

Prima abdominis ſectiõne protinus efflu-
xit aquæ citrinæ parva copia. Venticu-
lus & inteſtina flatibus turgidiſſima erant:
hepar maximum & lividum, inæquale &
tuberofum: meſenterium ſcirrhoſum, æ-
que ac pancreas. VVEPFERUS.

OBS. 276. Tonſor quidam in dextro hypn-
chondrio ſibi quidquam afferri conquere-
batur quod in ſiniſtro conquieſceret; quod
ſuper ventriculum tranſiens *vomitus* mo-
vebat.

In mortui cadavere reperitur inteſtinum
colon ventriculi fundo incumbens, & fla-
ru omnino diſtentum; reliquis inteſtiniſ
ſæcibus repletis. DODONEUS.

OBS. 277. Quidam *ſpirandi difficultate*,
per vices recurrente, jam pridem labora-
bat; cum ſubito ingruente *coli dolore* fero-
ciſſimo rapitur.

Omnia inteſtina ita flatibus intumuerunt,
ut ventre aperto in adſtantes proſilirent;
ſuſum igitur repulſo ſepto tranſverſo,
difficilis erat reſpiratio. RHODIUS.

OBS. 278. In cadavere virginis triginta-
annorum, chloroticæ, quæ ſex ante obi-
tum menſes, diris *ventris torminibus* vexa-
batur, ac tandem *tympanitica* occubuit;
occurrunt inteſtina flatibus in immenſum
turgida, non ſecus ac ventriculus. Omen-
tum inſuper erat plane abſumptum; &
meſenterium ſcirrhoſum. BONETUS.

OBS. 279. In cadaveribus variorum vera
& genuina *tympanitide* extinctorum, repe-
riebantur ventriculus & inteſtina flatibus
ſum.

summe distenta; ac præsertim cæcum & colon quæ femoris crassitiem æquabant. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 280. Secto cadavere cujusdam sæminæ *iliaca* passione defunctæ, intestina occurrunt mirum in modum dilatata. Colon potissimum brachii crassitiem longe superabat. BONETUS.

OBS. 281. In cadaveribus variorum borygmis & *colica flatulenta* obnoxiorum, colon summe dilatarum & brachii amplitudinem superans. vidit. FERNELIUS.

OBS. 282. Lustratis interaneis mulieris *tympanitide* sublatæ, ventriculus & intestina flatu distenta inveniebantur; absque ullo flatu aut humore: extra prædicta viscera. SMETIUS.

OBS. 283. In cadavere puellæ cujus ab-

domen in modum tympani *extensum* fuerat; non solum intestina maxima flatuum copia turgabant; sed etiam ventriculus. FABRI. HILDANUS.

OBS. 284. Inciso abdomine cujusdam inter *colicos dolores* acerbissimos extincti, intestina stupendâ flatuum copia distendebantur. ROLFINGIUS.

OBS. 285. Variâ exempla consimilium dilatationum tubi intestinalis & præsertim colici etiam tradidit PANAROLUS.

OBS. 286. Simillimas dilatationes in pari casu pluries vidisse nobis contigit, quas recensere superfluum fore judicamus. E. NOSTR. ADVERSARIUS.

In hacce classe locum merentur observationes Lib. I. 413, 426, 632, 779, 941, 1028, 1309; Lib. II. 37, 151, 332, 530. Præterea vide: *Mira intestinorum dilatatio*.

A R T I C U L U S I I.

Intestina flatu disrupta.

OBS. 287. Mulier corpulenta *colica flatulenta* tam atroci premebatur, nullo erumpente flatu, ut ingruente ferociori insultu præ nimia distensione scisso intestino vitam finierit; quod deprehensum fuit inter exenterationem cadaveris. BENEVENIUS.

OBS. 288. In cadavere cujusdam rusticæ qui post diuturnas *ventris torsiones* & *inflationes* ultimum diem obiit; inveniebatur

longior fissura in tubo intestinali; qua etiam recentes uvas, quas paulo ante comederat, prorupisse constitit. BENEVENIUS.

OBS. 289. Post atrocissimos *colica dolores* a constrictione intestinorum, ea nunquam disrupta, & sordes in cavum abdominis effusas, cum repentina ægrorum interemptione vidit. V.V.PFERUS.

A R T I C U L U S I I I.

Intestina sanguine turgentia.

OBS. 290. Artifex sextum emensus lustrum sævissimos *ventriculi dolores* patie-

batur; qui opportuna cura fugantur. Post aliquot hebdomadas recurrit morbus ferocior.

cior cum dolore renum & vomitu; tum accedit summa debilitas, imminente *leipothymia*. Materię nigrę & copiosę dejiuntur & innotescit *morbus niger*. Accedunt animi deliquia; omniaque in pejus ruunt; ac tandem ultimum diem clausit.

Referato abdomine, nullum occurrit omentum. Tumet ventriculus: intestina flatibus turgida, hic robra, hic nigra & gangrænosa videbantur. Lien erat parvus, non secus ac hepar. Vesicula fellis nihil præter aerem habebat. Apertis ventriculo & intestinis effluxit stupenda sanguinis copia; qui liquorater & piceus annotabatur in crassioribus intestinis. CLAR. TISSOT.

OBS. 290. (a) Vir triginta annorum, cachecticus, de dolore gravativo & æstu quodam in hypochondriis cum respiratione difficili querebatur. Sub hoc ærum statu

horripilatione corripitur, quam sequitur vomitus sanguinis puri, grumosi & copiosissimi. Flatus erumpebant, motu quodam ventriculi singultuoso. Pulsus debilis explorabatur; & urgebant animi deliquia cum frigore extremorum. Vomitus per aliquot horas cohibitus denuo recurrit, ac vehementior; adeo ut æger exanguis vitam cum morte brevi commutaverit.

Secto abdomine invenitur omentum per medium disruptum. Lien erat solito major. Duodenum sanguine atro turgebat; similesque sanguinis stagnantis grumos continebant alia intestina exilia; unde haud falso conjiciebatur cruorem prorupisse e vasis meseraicis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

Inter affines recenseri queunt observationes Lib. I. 331; Lib. II. 80, 141, 284.

ARTICULUS IV.

Intestina fœcibus infarcta.

OBS. 291. Quidam juvenis post grave infortunium in *maniam* incidit. Pluribus elapsis annis semel tantum intra mensem alvum exonerabat; quæ tamen certis intervallis ultra modum solvebatur; unde constipatio pertinacior. Intererea abdomen mire intumuit; vigente appetitu: quod postea concidit a dejecta stupenda stercoris sarcina. Ultima demum fœcum rerentio ad sexdecim septimanas protrahitur; deficiente appetitu & urgente siti. Tum venter magis magisque protuberat; vires deficiunt & placide anno trigésimo a primo insultu expiravit.

Secto abdominæ profilit aqua ad tres menstras. Anum obrurabat scybalarum massa durissima. Stupenda erat intestinorum moles cum variis syderationis notis. Omenti nulla conspiciebantur vestigia. Nil postremo notatu dignum occurrit in cerebro. THEOD. ZVINGERUS.

OBS. 292. Senex litterarum amans, verigini & flatulentia obnoxius, adstrictione alvi jamdudum torquebatur. Accedentibus

ventris torminibus & anxietatibus plane desiderantur dejectiones alvinæ. Interea tumet abdomen; ingruit vomitus; respiratio nonnihil impeditur; caput obnubilatur; erumpunt sudores frigidi; ac tandem viribus exolutis, occubuit æger.

Reperiuntur inflammationis & syderationis notæ tum in ventriculo, tum in tubo intestinali. Colon in immensam asurgebat magnitudinem ob copiam materiæ subalbicantis & quasi lapideæ quam recondebat; a qua plane obturabatur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 293. Matrona quadragenaria, obesa, insultibus hyttericis & convulsivis obnoxia; de alvo adstricta perpetuo querula; tandem incidit in vomitum, nulla arte compescendum; alvo plane sicca remanente. Sub hoc rerum statu, abdomen sensim tumet, cum manifesto ponderis sensu in hypogastrio. Accedunt tormina, singultus, hypothymia, sudores frigidi; quibus tandem undecimo die, ab ineunte vomitu, ad ultimam rerum lineam ducitur.

INTESTI-
NA.

Inter sectionem cadaveris, obvia sunt intestina tumida & inflammata cum ligamentibus gangrænosus. Coli pars sinistra, vel ano prospiciens, sæcibus induratis, & quasi gypseis plane obturabatur. E NO-STRIS ADVERSARIIS.

OBS. 294. Vir consistentis ætatis *alvo* summe *adstricta* conflabatur. Quævis alimenta vomebat, cum magna pituitæ vitreæ quantitate. Tandem invalescente morbo & accedentibus gravioribus symptomatibus interiiit.

Aperto abdomineprehenditur totum intestinum dundenum stercore durissimo & atro repletum; quod in plures partes quasi divisum, tubera ad unguem æmulabatur. BONÉTUS.

OBS. 294. (a) Introspecto cadavere cujusdam mulieris, jamdudum *ventrem protuberantem* gestantis, cum *alvo* summe *adstricta*, patet stupenda dilatatio in parte coli epigastrica, cujus inferior mire erat contracta, callosa & quasi cartilaginosa; ac vix angustissimo ostio pervia. Hinc intelligitur cur scibala in hanc amplissimam

tubi cavitatem collecta, ægre ad podicem appellerent. CLAR. DULAC.

OBS. 295. Lustratis interaneis cujusdam pueri qui *ventris tormina* jamdudum patiebatur; cum *alvo adstricta*; deprehendebantur universa intestina fecibus duris & siccis plane infarcta, quales ante obitum, summa cum molestia, vomitu profunde-
bat. PARÆUS.

OBS. 296. Inspecto cadavere cujusdam *ileo* extincti; nullæ reperiuntur plicæ, nec volvulus; sed circa intestinum cæcum occurrit materia quædam indurata & quasi lapidescens, quæ tubum intestinale plane obturabat; cum maxima adhæsi-
one. FONTANUS.

OBS. 297. In cadavere sexagenariæ, quæ colica, dum viveret, erat conflictata, in morbum, *miserere mei* dictum incidit; invenitur intestinum colon durissimo stercore & quasi lapidescente repletum. HIP. BOCS.

Ad traditas proxime accedunt observationes Lib. I. 502, 503, &c.

A R T I C U L U S V.

Intestina pituita repleta.

OBS. 298. Cuidam gravis affectus alvum prorsus cohibuit; qui tandem *ventre* supra modum & sensim *intumescens* ferocissimis *doloribus* conflictatus, ad Superos migravit.

Referato abdomineprehendebatur intestinum colon usque adeo pituita infarctum, ut solum corpus censeretur; nihilque omnino sæcis in alvum delabi li-
neret. FERNELIUS.

OBS. 299. In cadavere mulieris *fameli-*
ca quæ dum in vivis ageret, singulis fere

horis, etiam noctu, comedere cogebatur, imminente leipothymia, intestinum colon valde distentum deprehensum est, totumque viscida & vitrea pituita repletum; una cum flatibus. HEURNIUS.

OBS. 300. In cadavere cujusdam *dolori-*
bus colicis acerbissimis obnoxii, in conspectum veniebat totum colon pituita crassa obductum; relicto tamen foramine, digiti crassitie, pro sæcibus transmittendis, SAL-
MUTHUS.

ARTICULUS VI.

INTESTI-
NA.*Intestina lumbricis scatentia.*

OBS. 301. Puer duodecim annos natus, febre cum horroribus inordinate recurrentibus laborabat; cum in *cardialgiam* & *vomitum* incidit: accedunt cibi fastidium, *denitum strepitus* inter somnum, & sudores nocturni. Interea urget vomitus, alvo remanente sicca; abdomen in altum attollitur; & convulsus moritur puer.

Lustrato cadavere, animadvertuntur circa finem ilei vermes denso agmine in glomeramen, pugni molem æquans, convoluti, & mire contorti; quibus plane obturabatur tubus intestinalis, variis phlogoseis & gangrænæ notis signatus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 302. Quidam febre intermittente corripitur, cum quadam vermium suspitione. Febris notissimis præditiis fugata post quindecim dies recurrit, nunc tertiana, nunc duplex tertiana, quæ tum, posthibita cura, pertinacior & gravior evadit. Viribus tandem deficientibus ingruunt *convulsiones*; ac insultu epileptico vehementiori rapitur.

Inter exenterationem cadaveris reperiuntur in intestino jejuno variis stigmatibus gangrænosus defœdato, numerosissimi lumbrici in varia glomeramina contorti & aggesti. Ventrículus bilem porraceam recondebant. E DIARIO MEDICO.

OBS. 303. Puer sexdecim annorum *hydropicus*, cum per quatuordecim dies *excrementa alvi per os evomeret*; nec per secessum quicquam egeret; viribus tandem fractis expiravit.

Inspecto abdomine, flatu prima sectione e-rumpebant. Verum intestina tantopere erant distenta, ut femoris crassitiem passim adæquabant; & vermibus vivis numerosissimis scatentibus. Depressiora adeo erant convoluta, intorta & implexa, ut nulla illic nec excrementis, nec flatibus pateret via. Præter quæ, hepar corruptum, arenulis, lapidibusque *infarctum*prehenditur. PLATERUS.

TOMUS I.

OBS. 304. Puer bimulus tussi laborabat, cum erebris ejulatibus & inquietudinibus nocturnis. Nutrix eum dentibus laborare putabat; donec tandem in gravissimos & continuos *motus convulsivos* incideret; quibus intra triduum e medio tollitur.

Aperto corpusculo, deprehenditur intestinum duodenum a lumbrico terete perforatum, & exesum: cæteris partibus plane inculpatis. LOSSIUS.

OBS. 305. Puella undecim annorum, nulla prævia ægritudine, in *affectum lethargicum* incidit; quo postridie, variis incallum adhibitis, ultimum satum subiit.

Cerebrum falso incusatum deprehenditur, sed lustrato abdomine occurrunt duodecim vermes oblongi & conglobati in intestinis tenuibus, quæ insignem ruborem, & inflammationis notas præ se ferebant. CHIFLETUS.

OBS. 306. Grassabatur in Italia *morbus* quidam *malignus* & epidemicus, cum horrore & febre invadens, qui intra paucos dies feralem habebat exitum.

Instituta plurium cadaverum sectione, mira & vix credibilis minorum vermiculorum copia deprehendebatur. VELSCHIUS.

OBS. 306. (a) In cadavere cujusdam *inflammatione pectoris* extincti, reperiuntur pulmones inflammati & plevræ arcte hærentes; quæ membrana erat etiam ejusdem mali consors. Stomachus & intestina flatulenta & phlogosi tacta conspiciebantur; lumbricisque maximis, passim conglomeratis scatentibus. E DIAR. NOSOC. MILITAR.

OBS. 307. In cadavere pueri qui *erosione gingivarum* jampridem gravissime vexabatur; tanta inventa est abundantia vermium, ut in nonnullis locis intestina eroserint; multique in vacuo ventris reperti fuerint. FABR. HILDANUS.

G

OBS.

INTESTI-
NA.

OBS. 308. Inſpecto cadavere cujuſdam viri *febre tertiana* & continua extincti; deprehendebatur ſtupenda lumbricorum copia, non ſolum paſſim in tubo inteſtinali, ſed etiam in ventriculo, uſque ad œſophagum. PANAROLUS.

OBS. 309. Puer gravi *dysenteria* corripitur; quæ tandem atrocioribus ſymptomatibus ſtipata, decumbentem ad libitinæ rationem ducit.

Sectò cadavere, in conſpectum venit ſtupenda lumbricorum copia, partim ſolitariorum, partim conſertim collectorum. FONTANUS.

OBS. 310. Quidam mendicus, dum in vivis ageret *diſcoloratus*, capite multatus, inter cadaveris ſectionem, exhibuit

maximam lumbricorum viventium copiam, in tubo inteſtinali nidulantium. PLATERUS.

OBS. 311. In cadavere virginis acerbifſimo *ventris dolore* ſublata, erant inteſtina non ſolum exefa, & vermibus tranſſixa; ſed etiam hepar ab iis eroſum, & alte excavatum; non ſecus ac cor. RIVERIUS.

OBS. 312. Alia virgo *conſimili morbo* enecata exhibebat lumbricos qui inteſtina & præſertim colon paſſim perforaverant. RIVERIUS.

Pro affiniſ ſubſcribi debent obſervationes Lib. I. 82, 350, 408, 907, 1591. Lib. II. 61, 123, 385. Lib. III. 414.

A R T I C U L U S VII.

Tenia in inteſtinis.

OBS. 313. Quædam mulier jampridem *horrendis ſymptomatibus* divexabatur, quorum ratione perpetui erant ejulatus; & cubili contineri minime poterat, de ſcincino cogitantibus medicis. Ea tamen mortua nulla alia cauſa ſe exhibuit præter ingentem vermem latum, ſive tæniam, inteſtina omnia, tum tenuia, tum craſſa inveſtientem. BONETUS.

OBS. 314. Quidam morbo prehenditur ignoto, miris & *terribilibus ſymptomatibus* ſtipato, quibus ferendis impar tandem rebus humanis vale ſupremum dixit.

Sectò cadavere in conſpectum venit vermis inſignis rotam inteſtinorum longitudinem occupans. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 315. In cadavere puellæ quæ varias partes *tæniæ* rejecerat, & de *dolore hypocondrii* dextri conquerebatur; reperitur copioſum ſerum in abdomine. Renes erant ampliffimi; jecur ingens & copia vermis tæniæ in inteſtinis. J. BAUHINUS.

In harum numero adſcribi debet obſervatio Lib. I. 1508.

A R T I C U L U S VIII.

Lapides in inteſtinis.

OBS. 316. Juvenis macilentus, cujus alvus erat adſtriſta, immanem *ventris dolo-*

rem experiebatur inter dejiciendum. Nonnullos interdum excernebat lapillos ciceris magni-

magnitudine, nonnunquam ad avellanam accedentes, & coloris cineritii. Tandem sævienribus ferocioribus doloribus, & alvo plane suppressa occubuit.

Inter cadaveris exenterationem, deprehendebatur calculus castaneæ magnitudine & forma, colo intestino tenaciter adhærens; qui antehac tragædiam excitaverat. ZACUTUS.

OBS. 317. Quædam matrona doloribus colicis acerbissimis corripitur, cum vomitu & alvo adstricta. Variis incassum adhibitis præfidiis; tandem migravit ad superos.

Referato abdomine in conspectum venit lapis mole magnus & tubum intestinale plane obturans. EX ACTIS GERMANICIS.

OBS. 318. Faber ferrarius de dolore stomachi gravativo querebatur; qui sensim varia post se trahit symptomata, ac tandem obitum.

Lustrato cadavere deprehenditur in intestino jejuno magnus & candescens lapis, qui integrum tubum obstruxerat; ut nihil permeare potuerit. SCHNEIDERUS.

OBS. 319. Crassior pituita in cæci & coli intestini cellulis diutius coercita; non-

nunquam concrevit in calculos & album cohibet; quales sæpe vidit instar nucis juglandis, in dissectis cadaveribus FERNELIUS. INTESTINA.

OBS. 320. In cadavere cujusdam femine, passione iliaca extinctæ, deprehendebatur tubus intestinalis obstructus a quodam lapide, ad nucis juglandis magnitudinem accedente. EX ACTIS PARIISIENS.

OBS. 321. Cadaver sexagenarii cruciatibus intestinorum per annum integrum conflictati, exhibuit globulos ovum gallinaceum adæquantes, colo affixos & semi-lapideos. HORSTIUS.

OBS. 322. Aperto cadavere cujusdam inter ventris tormina extincti invenitur lapis perforatus in intestinis, quo liquidiori materiæ via patebat. BALLONIUS.

OBS. 323. In cadavere cujusdam colicis doloribus defuncti, in conspectum venit lapis ovi asserini forma & magnitudine, in colo delitescens. SEVERINUS.

OBS. 324. Calculos, haud raro, in tubo intestinali generari oculata fide testatur SILVATICUS.

ARTICULUS IX.

Corpora extranea in intestinis.

OBS. 325. Quidam quadragenarius per triennium nihil nisi potulenta assumens de dolore abdominis continuo querebatur. Mirandas intestinorum agitationes & circumvolutiones cum murmure sentiebat. Aderat tumor durus & renitens in hypogastrio; ac tandem fatis cessit.

Referato abdomine, exeunt e colo sphacelato & rupto nuclei ceraforum. Infartus erat & repletus prædictus tubus ceraforum & prunorum nucleis, ad tres circiter libras. Præterea cum hisce nucleis occurrebant quatuor globuli plumbei bombardarum portatiliū, quos forte alicu-

jus consilio deglutierat ad referandas vias. BINNINGERUS.

OBS. 326. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri, ab urina interceptione perempti in propatulum veniebat intestinum rectum repletum & infartum nucleis ceraforum, diu ante ingestorum, illuc detrusorum & subsistentium. MANGETUS.

OBS. 327. Puella septennis diarrhæa corripitur. Ab intempestivo adstringentium usu alvus plane sicca evadit, hinc tormina & dolores acerbissimi qui mortem post se trahunt.

INTESTE-
NA.

Cæcum intestinum adeo cydoniato obturatum erat, ut illac nil transire posset. FERNELIUS.

OBS. 328. Maniacus ferramenta, araneas, lacertos & bufones eadem temeritate ma-

sticabat & devorabat. Tandem febre continua cum *diarrhæa terminosa* correptus obiit.

Reperiuntur duo cultri frustra, alterum in cæco, alterum in recto prope anum. Cæcum pure scatebat. BINNINGERUS.

ARTICULUS X.

Intestina inflammata.

OBS. 329. Mulier gracilis, ætatis annum tertium & quadragesimum agens; temperamento bilioso, ad sputum sanguinis proclivis; deficientibus mensibus, dolore corripitur infra mammam sinistram cum rigore, febre & difficili respiratione. Aderant sitis, tussis, & sputa alba, crassa, & spumosa, & nonnunquam cruenta. Interea accessit dolor sævissimus circa umbilicum. Paucis post diebus omnia remittuntur. Dein fatiscentibus viribus, frigore corripitur sine pulsu. Sub hac rerum conditione nullum perferentis dolorem, fœtidum sanguinem cum fœcibus alvinis deiecit, accedit delirium, cum tendinum subfultus, ac tandem vivere desit.

Inter cadaveris eviscerationem, in conspectum veniebant tenuia intestina ex rubro colore ad lividum & nigrescentem inclinantia. Pancreas erat solito crassius, durum & tuberosum. Jecur nonnihil durum annotabatur. Vesicula fellis a viginti & centum calculis distendebatur, quorum majores, numero viginti, nucis avellanæ magnitudinem æquabant. Antica denique pulmonum pars compacta, cum nonnullis hærentiis, percipiebatur. MORGAGNUS.

OBS. 330. Juvenis viginti annorum ad varios pectoris morbos proclivis, & macilentus, cum alvo adstricta; post exercitationem immodicam, dolore interaneorum, cum rigore, nausea & lassitudine, corripitur. Tumor abdomen; lotiumque parce fluit. Pulsus exilis exploratur, cum sudore frigido. Interea erumpit vomitus inglorum, cum nonnullo levamine. Peristentem vomitu colluviei viscidæ & biliosæ, solvitur alvus cum dejectionibus biliosis &

porraceis. Postea exacerbantur abdominis dolores, cum tensione & renitentia præsertim in hypogastrica regione. Tandem refrigerantur artus, & septimo morbi die ultimum fatum subit.

Stagnabat in abdomine copia seri sordidi & purulenti. Epiloon, intestina, & peritoneum invicem hærebant; epiloon purrido, ad pelvim usque descendente, vesicæ accreto. Intestina demum invicem adglutinata, inflammata, & partim sphaclara deprehendebantur; cum mesenterio toto purulento. E DIARIO MEDICO.

OBS. 331. Vir sexagenario major incidit in vomitum materierum nigrarum, cum dejectionibus ejusdem naturæ, & fœtidissimis. Tum exandescit febris cum doloribus obscuris in abdomine. Tempestivis remediis fugatus hic morbus pluries per triennium recurrit. Ingruente tandem insultu vehementiori e vivis tollitur.

Secundo cadavere inveniebatur pylorus, variis tuberculis quasi obrutus. Glandulæ mesenterii solito tumidiore cernuntur. Jejunum & ileum phlogosi tacta observantur, cum variis maculis nigris & gangrænosus. Cæcum sanguine nigro & grave olente ultra modum repletum, & distentum stomachi magnitudinem quasi æmulabatur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 332. Quidam sexagenarius hemiplegiæ, arthritidi & nephritidi obnoxius, pridie quam moreretur cibum rejicit aquosa materia permixtum. Dolorem asnuantem cum pulsatione ad stomachi regionem perferentem. Urget vomitus: deficit appetitus, cum pravo oris sapore & siti. Dein ingruit

gruit *febris*, exasperatur dolor stomachi, pulsus ex multa sanguinis arri & fœtidi dejectione aboletur: tremores ad præcordia percipiuntur & paulo post obiit.

Intestina omnia inflammata materiem cruentam continebant. Ventriculus & renes sani deprehenduntur. Pulmones vero in parte postica nonnihil inflammati occurrunt. VALSALVA.

OBS. 333. Vir quinquagenarius & gracilis, febre ardente ante biennium liberatus, magna postmodum siti, summa capitis & ventriculi debilitate, & virium languore afficiebatur. Accedit ingens cordis oppressio quam antecedeat corporis tremor. Mero interea cum combibonibus se ingurgitans accerbissimo ventris dolore corripitur, una cum febre & vomitu bilioso; quibus ineunte quarto die extinguitur.

In inciso cadavere magna intestini ilei pars inflammata deprehenditur. Multum feri continet cranium, quo scilicet ventriculi cerebri ultra modum erant distenti. VALSALVA.

OBS. 334. Quidam juvenis atrocissimo dolore in regione umbilicali, cum vomitu bilis porraceæ & æruginosæ laborabat. Abdomen erat tensum, & pulsus humilis. Accedit delirium: oculi convelluntur; & impeditur respiratio; ac demum secundo die a primo morbi insultu moritur.

Instituta cadaveris sectione hæc annotabantur. Intestina scilicet hic illic inflammata, livere incipiebant. Peritoneum matris maculis erat distinctum. Ventriculus vero nigris tuberculis oblitus conspiciebatur. VALSALVA.

OBS. 335. Quinquagenarius post arduos labores de magno ad guttur & pectus calore queritur; qui eas deserens partes ad lumbos & ventrem se prodidit, cum dolore vehementi & pungente; atque rigore sæpius recurrente. Tandem accedit *volutus* cum sæcum rejectione, quo intra sex dies, & circatragesimum e decubitu diem, obiit æger.

Abdomen erat sanie plenum, quæ omentum & intestina inter se colligaverat. Præterea intestina erant inflammata, una cum hepate & liene. Denique passim occurrebant in mesenterio parvi abscessus ut ulcuscula. VALSALVA.

OBS. 336. In cadavere juvenis die decima septima *febris* continuæ cum *diarrhæa* extincta; deprehenditur inferior omenti pars inflammata & putrida. Remoto omento diffusa videtur inflammatio cum putredine in omnibus subjectis partibus. Ventriculus phlegmone obfessus apparuit; ileum inflammatione & necrosi tactum cum nonnullis tuberculis, & foraminibus, observatur. Colon corruptum, ulcusculis fœdaturum cum variis excrescentiis externis annotabatur. Pericardium ubique & undique cordi accretum erat. BONETUS.

INTESTINA.

OBS. 337. Vir triginta annorum incidit in *dysenteriam*, cum febre continua, singulis diebus ferociente. Fluebant *dejectiones* sinceræ, mox nigra cum summo dolore & calore: sanguis aderat paucus, modo sincerus, modo permixtus, qui duobus ante mortem diebus suppressus est. Lingua erat scabra. Accedit tandem extremorum frigus, quod pressio pede sequitur mors.

Hepar erat spahacelatum; & epiploon simili labe tactum. Occurrit insignis inflammatio in pyloro, & tenuibus intestinis, propagata usque ad rectum, nonnihil gangrænosum. LAMONIERE.

OBS. 338. Mulier sexagenaria, robusta nil excrevit per anum spatio novem dierum; nec clysterem admittere voluit. Sub quo rerum statu incidit in *febrem malignam* cum vomitu bilioso; & intra biduum moritur.

Reperiuntur pulmones semi-putridi, cum hepate nonnihil scirrholo & inflammato. Ventriculi tunica interior erat etiam phlogosi tacta. Ileum occurrit in medio gangrænosum & putridum; atque in superiori parte inflammatum. Pars ilei inferior tota coaluit, ut nihil pertransire potuerit. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 339. Vir quadragenarius, ab aliquot jam annis, ad varios morbos proclivis, tandem febre corripitur. Decimo die nihil excrementorum per inferiora deiecit. Decimo tertio *faeces per os*, fœdum in modum, deiecit; quas triduo post anima sequebatur.

Principium coli inflammatum, arctius compressum & intus ulcerosum deprehendebatur. Pancreas erat ingens & scirrholo, & ponderis novemdecim unciarum.

Omen-

Intestina. Omentum etiam occurrit scirrhosum. KERCKRINGIUS.

OBS. 340. Puellus, quatuor annorum *dysenteria* correptus, quæ tunc erat popularis, excrementa exercebat cruenta, flava, ac tandem nigra; quibus mucus pellucidus & copiosus adhærebat. Septimo morbi die, deficientibus viribus expiravit; inter vomitum, excrementorum flavorum & nigrorum, qualia per alvum deiecerat.

Inveniebantur crassa intestina tumentia & livore affecta, cum omnibus inflammationis notis, PLATERUS.

OBS. 341. In cadavere cujusdam *ascitici*, peritoneum infra umbilicum valde inflammatum conspiciebatur, & gangrænosum circa hepar, materiaque quadam alba & viscida circum circa obductum. Intestina inflammatione insigni, quasi erysipelate, erant corrupta; similemque materiam conjunctam habebant. RAYGERUS.

OBS. 342. Puer decennis, scrophulosus, *hubonibus pestilentialibus* in utroque inguine corripitur, qui suppurationis necis brevi evanescent, hinc subitanea mors.

Epiploon aridum inveniebatur. Intestina inflammata, si excipias rectum, atrabile & lumbricis scatebant. Mesenterium erat scirrhosum, non secus ac hepar nonnihil syderatum. Pectus feri copiam recondebat; & pulmones crusta quadam gelatinosa obducebantur. COUZIERUS.

OBS. 343. Herniosum ex epiplocele *febris* corripuit cum vomitu enormi, ventris doloribus, siti molesta & inquietudine. Alvus erat sicca. Tandem refrigeratis extremis & pulsu deficiente obiit.

Deductum erat intestinum colon in hypogastrium, a prolapsu omenti in scrotum. Intestina omnia phlogosi affecta conspiciantur. Cystis fellea turgidissima deprehenditur ab incluso flatu intra ejus tunicas. FONTANUS.

OBS. 344. Quidam juvenis in *febrem ardentem* malignam incidit. Venter tumet cum dolore præsertim in latere sinistro. Pulsus durus exploratur; accedit phrænitis, quam excipiunt convulsiones lethales.

Intestina passim occurrunt inflammata. Renes maculis nigricantibus erant signa-

ti. Ureteres & vesica inflammationis notas exhibebant; pulmones nonnihil erant gangrænosii. EX ACT. PARISIENS. EXTERN.

OBS. 345. Miles *febre maligna* epidemica laborans, alvi fluxu pertinacissimo corripiebatur, quo persistente solvuntur vires; & mors præ foribus imminet.

Secundo mortui cadavere, intestina in conspectum veniunt inflammata; crassioribus jam putridis. Nonnullæ insuper occurrebant inflammationis notæ in substantia corticali cerebri. CLAR. PRINGLE.

OBS. 346. Vir quadragenarius *colica saturnina*, e qua jam septies evaserat, corripitur: hanc concomitatur *febris* vehementis cum cephalalgia immani & dolore artuum acerbissimo. Ingruit denique delirium: sæviunt convulsiones, & æger diem extremum claudit.

Stomachus in parte superiori lividus annotatur. Duodenum, jejunum, cum maxima ilei parte inflammata occurrunt. E. DIARIO MEDICO.

OBS. 346. (a) Cadaver cujusdam militis, inter *colicos dolores* ferocissimos extincti, exhibebat colon mire dilatatum ultra decem pollices latum, inflammatum & gangrænosum; præter abscessum ingentem inter rectum & vesicam situm, pure ferroso repletum. E. DIARIO NOSOG. MILITAR.

OBS. 347. In cadavere vetulæ *diarrhæa diuturniori* extinctæ, cystis fellea bile obscuriori tumebat, quæ latius quam plerumque solet infecerat intestina tenuia. Colon ex inflammatione intus rubebat. Rectum tumidum, etiam phlogosi tactum, jam livebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 348. Lustratis interaneis cujusdam juvenis qui post fluxum *dysentericum*, in *febrem semitertianam* incidit, qua circa vigesimum diem e vivis tollitur; reperiuntur intestina tenuia phlogosi tacta & pars ilei sphacelata. SPIGELIUS.

OBS. 349. Inter sectionem cadaveris cujusdam adolescentis *febre semitertiana* correpti, & vigesimo septimo morbi die e vivis sublata, occurrebant tenuia intestina

inflammata; non secus ac jecoris pars concava; cum ileo partim ad gangrænam vergente. SPIGELIUS.

OBS. 350. In cadavere fœminæ septuagenariæ, peste subito enecatæ, hepar obstructum invenitur. Ventriculus maculis purpureis signatus, amurcam viridem & foetidissimam continebat. Ileum erat inflammatum; cætera intestina vermibus scatēbant. Cor solito majus sanguinem atrum recondebat. COUZIER.

OBS. 351. Homini cuidam inter colicam viginti dierum extincto, inventum est colon ingens inflammatum & gangrænosum, fœcibus flatibusque scatens. Hepar insuper erat flaccidum & subnigrum, cum sanie crassa & putrida in abdomine stagnante. SEVERINUS.

OBS. 352. Exenterato cadavere cujusdam, inter colicam sævissimam, quasi subito extincti; in conspectum veniebant intestina passim inflammata, & partim gangrænosa. Nonnullas etiam syderationis notas exhibebat hepar. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 353. In cadaveribus variorum fœbre maligna, ingenti siti, vomitu & faucium ardore stipata sublatorum; obvia fiebant ventriculus & intestina inflammata, & quasi exusta. TH. BARTHOLINUS.

INTESTINA.

OBS. 354. Inter dissectionem plurium doloribus colicis sublatorum, inflammationes coli, nonnunquam jejuni & ilei, rarius vero ventriculi, vidit SPIGELIUS.

OBS. 355. In variis colicorum dolorum sævitie raptis, intestini coli inflammationem, cum flatulentia in tubo intestinali, se vidisse narrat VVILLISIUS.

OBS. 356. Secto cadavere cujusdam colica subito extincti, reperiebatur intestini coli inflammatio, quæ jam ad nigredinem vergebat. VALSALVA.

OBS. 357. In quadam fœmina fluxu dysenterico enecata, in conspectum veniebant intestina phlogosi tacta. CLAR. MORGAG.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 371. (a), 378, 441, 465, 599, 604, 807, 844, 1081. Lib. II. 112, 679. Vide insuper *Viscera inflammata*.

A R T I C U L U S X I.

Intestinorum abscessus.

OBS. 358. Adolescens vigesimum secundum ætatis annum agens, diarrhæa febri continua juncta per integrum mensem laborabat. Post nonnullas inducias de stomachi dolore & spirandi difficultate queritur, cum dolore & tensione in hypochondrio dextro. Tussis erat sicca & sonora; cum exurgit febris intensissima nausea & siti stipata, cum pulsu parvo; & difficili decubitu in latus sinistrum, ad quod dolor interea vergit, ad claviculam usque ascendens. Biliosæ erant dejectiones cum tenesmo, lotio crasso & rubro. Septimo die urget spirandi difficultas, absque tussi: accedunt sudores putidi, frigus extremorum, cum pulsu formicante. Die nono ingruit

lypothermia; pulsus dein fere obliteratur; ruunt crura; atque os foetet. Die undecimo supervenit delirium; exacerbantur alia symptomata & decimo quarto obiit.

Maxima erat puris copia in ima abdominis parte. Totus intestinorum tractus inflammationis notas habebat. Colon præcipue lividum & nigrum exhibebat in parte hepatis substrata abscessum ingentem, quo disrupto erumpit pus foetidum, fœcibus permixtum. MANGETUS.

OBS. 359. Vir triginta & amplius annorum, jam pridem doloribus colicis obnoxius, quatuor mensibus ante obitum ferocioribus torminibus vexabatur, cum alvo

ad-

INTESTI-
NA.

adstricta. Dein intumescit venter; sufflamatur lotium; accedit vomitus alimenterum; dein fecum cum anxietate, extremorum frigore & pulsu formicante, quæ brevi misellum ægrum illuc mittunt unde negant redire quemquam.

Referato abdomine in conspectum veniebat peritoneum passim maculis nigris signatum. Omnia apparebant intestina subrubra, livida & nigra. Colon exhibebat abscessum apertum, cujus præcipua puris pars in infima abdominis parte stagnabat; prædicti intestini parietes pollicis crassitiam æquabant; & materiam quamdam steatomatosam recondebant. MANGETUS.

OBS. 360. Quidam juvenis *alvi torminibus* vexabatur; atque in dies, magis magisque vim capiebat dolor; adeo ut tandem inter ejus sævitiam e vita discesserit.

Instituta cadaveris sectione, in apricum veniebat ingens abscessus in intestinis; e quo præciso materia multa, fusca & fæcens profluxit, *encausto sutorio fere similis*. BENIVENIUS.

OBS. 361. Exenterato cadavere cujusdam *fluxu dysenterico* extincti, conspiciebantur apostemata in intestinis; in colo præsertim, & recto, quorum nonnulla rupta deprehendebantur. TH. BARTHOLINUS.

A R T I C U L U S XII.

Intestina pustulosa.

OBS. 362. Quædam fœmina incidit in *hydroem*, qua congruis remediis intra mensem fuit liberata. Remanet tumor exiguus in *abdomine*, laxi ferme duritiem æmulans. Interea recurrit morbus gravior, cum ventre ad tactum durissimo, qui tandem misellam ægram ad libitinæ rationem ducit.

Inciso abdomine, aqua statim ubertim profluit; intestina multis millibus granulis referta visebantur. Insuper illud spatium quod inter intestina & melenterium occurrit mucosam quodam viscido, gelatinæ colore & consistentiam referente replebatur. Cystis demum fellea lapidem recondebat. HORSTIUS.

OBS. 363. Inter dissectionem cadaveris cujusdam fœminæ *fluxu dysenterico* mali moris extinctæ; cui dum viveret, ne clyster quidem ob puris contrahentis scopiam intrudi poterat; in conspectum veniebant intestina tuberculis purulentis scatentia. BARTHOLINUS.

OBS. 364. Quidam juvenis variolis laborans, ob febris & *dysenteriae* vehementiam, septimo morbi die ad plures abiit.

Lustratis interaneis, pulmones, jecur, lien & intestina, non secus ac cutis, papulis manantibus erant referta. HORSTIUS.

OBS. 365. Quædam virgo consistentis ætatis jam pridem *cachexia* laborabat. Accedentibus denique gravioribus symptomatibus occubuit.

Referato abdomine deprehendebantur innumeræ verrucæ juxta tractum tubi intestinalis. SALMUTHUS.

OBS. 366. Cadaver fœminæ intra triiduum *peste* sublata exhibet pustulam anthracis instar nigram in ileo. Cystis fellea & ventriculus bile atra turgebant, & cor sanguine nigro erat distentum. SOULIERS.

In hac serie recipi debent observationes Lib. I. 521, 1475.

ARTICULUS XIII.

INTESTI-
NA.*Intestina callosa.*

OBS. 367. Miles duodeviginti annorum in *dysenteriam* epidemicam, ferocissimam incidit, quam post quadraginta circiter dies excipit diarrhæa incruenta, nulla arte compescenda, & febré lenta stipata, quæ post plures menses ægrum in orci fauces præcipitem mittit.

Reperiebantur intestina tenuia callosa, variis prominentiis, vel tumidis cicatricibus, intus exasperata; quibus præcludi videbantur venarum lactearum oscula. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 368. Quædam mulier per plures menses *doloribus intestinalium* conflictabatur, cum *alvo dura*; adeo ut decimo tantum die dejiceret. Quibus tandem ingravescens fatis cessit.

Secto cadavere inventa sunt intestina al-

tiore callo constricta, ac iter adeo angustum erat ut sæces alvinæ ægre transmitti possent. BENIVENIUS.

OBS. 369. In nonnullis tabidis, post graves *fluxus dysentericos*, marasmo lethali corruptis, reperiebantur intestina quasi callosa, ob innumeras cicatrices quibus occludebantur oscula venarum lactearum. BONETUS.

OBS. 370. Cicatricem latissimam in tunica villosa intestinalium post graves *alvi fluxus dysentericos*, qua plane impediatur chyli percolatio, observavit in pluribus cadaveribus SYLVIVS DE LEBOE.

Hunc ordinem ingredi queunt observationes Lib. I. 496, 815.

ARTICULUS XIV.

Intestina scirrhusa.

OBS. 371. Vir triginta annorum poculis indulgens, vomitu pertinaci, anxietatibus continuus & *alvo adstricta* laborabat; cum pulsu mirum in modum tardo. Præterea querebatur de dolore in hypochondrio dextro duriori, qui obfistere propagabatur per totum abdomen. Interea viribus deficientibus pulsus obliteratur; frigentibus demum artubus, accedit lethum.

Aperto cadavereprehenditur tumor scirrhusus, ovi gallinæ minoris magnitudine, in intestino duodeno, tres transversos digitos infra pylorum; qui accurato examini subiectus e congerie corporum glandulosorum exturgere videbatur. BONETUS.

OBS. 371. (a) Vir duorum & septuagennarius I.

ginta annorum *febre putrida* corripitur, e qua evasit: neglecto dein regimine, incidit in *diarrhæam* molestissimam, nulla arte curandam; qua viribus fractis occubuit.

Intestina erant inflammata & nonnihil gangrænosa. Portio coli præter hanc labem communem latera habebat scirrhusa, & ita crassa ut transversum digitum æquarent. E DIARIO NOSOC. MILITAR.

OBS. 372. Inter sectionem cadaveris cuiusdam qui a sex mensibus de *dolore abdominis* querebatur, cum *alvo* præter modum *sicca*, & aliis gravioribus symptomatibus hinc oriundis, deprehendebantur intestina corporibus quasi glandulosis intus referta, quæ in quibusdam locis ita con-

H fer-

ferunt erant aggesta, ut via omnino præcluderetur. EX ACTIS PARISIENSIBUS. NA.

OBS. 373. In cadavere cuiusdam trigessimum quartum ætatis annum agentis, qui inter diversas ægritudines, *hydrope* præsertim, & *vomitum* conflictatus fuerat; annotabatur hepar magnum, nonnihil durum & subalbum. Duodenum præterea scirrhum reperiatur; cum pancreate infarcto. VALSALVA.

OBS. 374. Cuidam melancholico quinquagenario ita *alvus* erat *pigna* ut non sol-

veretur, nisi clismate, aliave arte. Post obitum dissecto, intestinum jejunum ita angustum & cartilagineum deprehenditur, ut vix chylus per illud deflueret. BAL-LONIUS.

OBS. 375. Mulier octogenaria *doloribus nephriticis* affici videbatur; prout signa ostendebant. Mortuæ dissecto corpore, observatur scirrhus in intestino ileo supra renum regionem. BOSCUS.

Prostant affines casus in observationibus Lib. I. 93, 395, 412.

A R T I C U L U S X V.

Tumores intestinorum.

OBS. 376. Bajulus triginta annorum, inter movendum onus iusto gravius, subitaneo dolore corripitur in *abdomine*. Post annum integrum, persistente dolore, erumpit tumor durus & molestus, qui nonnihil mobilis, sedem habebat in regione ilei sinistri. Nonnumquam vomituriebat, cum *alvo sicca*. Febris erat lenta, quæ dein exacerbabatur cum sævissimis doloribus in abdomine & vigiliis contumacissimis; sub qua rerum conditione ad novissimum diem festinavit æger.

Aperto cadavere, occurrit stupenda moles intestini coli, circa cuius finem annotabatur invaginatio quatuor transversorum digitorum. Simile quid conspicitur in hypochondrio sinistro. Præterea reperiatur in cavo ejusdem intestini, inter binas invaginationes, tumor quidam, tubi lateribus adnatus; sex pollices longus; diametro ad duos pollices accedente; & quasi cylindriciformis; e cuius ima parte tria protuberabant corpora densiora, nucis castaneæ magnitudine. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 377. Quidam variis ægritudinibus jam pridem laborabat; haud sine *luis venereæ* suspitione; cujus ratione pluries, & incassum, adhibita fuerat hydrargyrosis. Inter varia symptomata, *alvo* pertinaciter

adstricta vexabatur. Omnibus demum in pejus ruentibus occubuit.

Prima abdominis ultra modum distenti sectione, intus sane quidem ventriculo & intestinis, maxima erumpit, cum imperu, flatuum copia. Ventriculi facies interna phlogosi tacta reperiatur. Colon summe dilatatum & inflammatum stupendam recondebatur excrementorum copiam, cum mercurio crudo & abscessu in parte sinistra, putrida & perforata. Ejus pars inferior tumore scirrhus obturabatur, qui sæcum alvinarum egressui obstitabat. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 378. Vir septuagenarius de *alvo sicca* per duodecim dies conquerebatur; cum incidit in affectionem *iliacam*, dolore acerbissimo in latere abdominis dextro stipatam. Interea *venter tumet*, acceduntque graviora, & notissima symptomata; quibus brevi migravit ad Superos.

Sexto abdomine, visenda se præbent tenuia intestina inflammata & livida. Inter colon & ileum, ubi sita est valvula Bauhini, deprehenditur corpus carneum & scirrhus, duos transversos digitos latum; quo plane obturabatur rubus intestinalis. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 379. Puer decennis febre prehenditur,

cur, cum dolore ventris & vomitu. Tumor oblongus exploratur in *hypochondrio dextro*, quem antea gestabat. Interea febris exacerbata feralem habet exitum.

Lustrato abdomine, conspicitur intestinum colon in latere sinistro, sub ventriculo, longitudine palmari, valde durum & tumidum; cujus tunica exterior purulento humore infarcta, & fracidâ secedebat. Inibi occurrebat tumor carnosus, fibrosus & admodum densus, qui cavitatem coli coarctabat. FANTONUS.

OBS. 380. Quidam per multos annos de ventris torminibus querebatur, quibustandem exasperatis e medio tollitur.

Secutum cadaver exhibet scirrhum durissimum in ea parte intestini coli quæ prope renum sinistram jacer; quo tumore tubi cavitatis intercepta erat. Pars vero ejusdem intestini in latere dextro sita, ad instar ingentis vesicæ dilatata & extensa deprehendebatur. HOLLERIUS.

OBS. 381. In cadaverculo puellæ quinque & viginti dierum, cujus *alvus* a navivitate fuerat plane sicca, reperiebantur intestina excrementis infarcta, cum quodam sarcomate circa finem ilei, quo hic tubus plane obturabatur. Hinc minime mirum si intestinum colon tenue & angustissimum, vel prorsus inane deprehenderetur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 382. Mulier quinquagenaria, tempore æstivo, in dolorem *iliacum* incidit; qui triduo in *volvulum* lethalem desit. INTESTINA.

Referato abdomine, reperitur tumor scirrhus in orificio intestini coli, qui erat repletus officulis summe acutis, & veluti intestinum pungentibus & vellicantibus. BOSCU.

OBS. 383. Quidam per totam fere vitam *alvum* summe adstrictam habebat, adeo ut pharmacis perpetuo esset sollicitanda.

Mortui aperto cadavere, inveniebatur in medio intestini coli annulus crassus & durus, tumoris scirrhi instar, qui plus quam mediam tubi partem occupabat. BALLONIUS.

OBS. 384. Quædam muliercula incidit in *iliacum* dolorem atrocissimum, qui intra biduum illam enecavit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum venit tumor fungosus, pugni magnitudine, cæco intestino adnatus; omnino putris cum summo fœtore. MANGETUS.

OBS. 385. In cadavere cujusdam qui inter excrementorum vomitiones, extinctus fuerat, inveniebatur tumor quidam cancrusus in tractu intestini coli sirus; quo plane obturabatur tubus intestinalis. SALIUS DIVERSUS.

A R T I C U L U S XVI.

Intestinum rectum scirrhusum.

OBS. 386. Vir consistentis ætatis, & melancholicus, de *mingendi difficultate* conquerebatur, quæ brevi facessit in stranguriam molestissimam; quam sequebatur *egerendi difficultas*. Intestinum rectum incrassatum & scirrhusum fere in totum coaluisse videbatur; unde miser nec urinam, nec sæces excernere potuit, nisi guttatim & quidem continuo, ichorosa & purulenta materia permixtas cum immanibus cruciatibus; qui demum vitæ imponunt finem. Invenitur calculus horrendus in utroque

rene; duplex erat in dextro. Ureteres & vesica inculcata ac bene constituta deprehendebantur. Intestinum vero rectum in universum ita erat incrassatum, ut pollicis crassitiem fere superarent ejus latera; quæ alias tanta duritie erant prædita ut mere cartilaginosa viderentur. Præterea ossi sacro firmiter connatum observabatur prædictum intestinum. RUYSCHIUS.

OBS. 387. Fœmina quinquagenaria hæmorrhoidibus obnoxia, jam ante triennium

H: 2- inci-

INCIDENTA. — incidere in multo gravius *intestini recti vitium*. Doloris erat expers; sed multum *materia fœtida & crassioris* egerebat. Tandem ingruente febre, macie confecta mortua est.

Intestinum rectum sex transversis digitis supra anum incipiebat durius & crassius fieri, cum variis protuberantiis ad fœbæ magnitudinem accedentibus, imo & majoribus prope anum, e quo pendebant duæ excrescentiæ: cute circa anum leviter exulcerata. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 388. Vir sexagesimum septimum ætatis annum agens, doloribus colicis, cum borborygmisprehenditur, qui ultra quatuor menses cum variis remissionibus protrahuntur: dein *tumet regio epigastrica*; ac paulo post totum abdomen, cum *alvo plane sicca*. Superveniente demum vomitu pertinacissimo, quem concomitatur singultus, septimo die ad Superos migravit.

Exenterato cadavere, ante oculos versatur, in superiori parte intestini recti, obex vel tumor carnosus, qui totum tubum accurate replebat. E DIARIO MEDICO.

A R T I C U L U S X V I I .

Intestina erosa & exulcerata.

OBS. 389. Adolescens viginti annorum in *dysenteriam* incidit, quæ post quindecim dies, in *flavam diarrhæam* facessit. Accedit febris tertiana quæ post mensem definit. Persistente alvi fluxu, *acuta febre* ex improvise corripitur, cum manifestis accessionibus & pulsu debili. Dein ingruit mentis stupor, cum turditate, ac demum decimo quarto acuti morbi dies, ad Superos migravit.

Abdomen multum continebat saniosi ichoris, qui ex intestinis prodibat, pluribus in locis erosis. Ilei scilicet finis, & principium coli erant: erosa, exulcerata & gangranosa; cum nonnullis glandulis tumidis & ichorosis in proximiori mesenterii parte. Lien præterea triplo major observatur. VALSALVA.

OBS. 390. In cadavere cujusdam militis qui per annum integrum languebat *fluxu ventris æruginoso*, tussi sicca & *dyspnœa* insigni; reperta fuere omentum & mesenterium ferme assumpta; & intestina sibi invicem adnata. Lien maxime contractus occurrebat; jecur innumeris maculis signatum luridis, pallidis, flavis & viridibus. Cystis fellea bile æruginosa turgens. Ventriculus & intestina erosa insignem bilis copiam retinuerant: ac demum dexter pulmo costis & diaphragmati adnatusprehenditur. BONETUS.

OBS. 391. Juvenis quinque & viginti annorum, poculis deditus, & præsertim aquæ vitæ plus quam par esset indulgens, in *fluxum dysentericum* atrocissimis doloribus stipatum incidit. Sanguinem copiosum excernebat cum crebris *animi deliquiis*; quæ vitæ tandem imponunt finem.

Exenterato cadavere, ileum & jejunum passim exulcerata occurrunt, & pluribus in locis sphacelata. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 392. In cadavere cujusdam *asthmatici* quinquagenarii, & *affectu dysenterico* extincti, deprehendebantur pulmones summe turgidi & flatulenti. Bronchia materia quadam crassa & lymphatica replebantur. Vesicula fellis inanis observatur. Jejunum & ileum livida & maculis gangrenosis signata occurrunt. Detegitur demum exulceratio interna in parte infima coli; non secus ac in intestino recto. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 393. Vir triginta annos natus *dysenteria* corripitur; quam excipit *sanguinis spatum*; quibus ingravescentibus tandem accedit mors.

Crassa intestina passim atro colore infecta intus varias erosiones exhibebant. In thoracis cavo non parum reperitur sanguinis effusi. Infarcta demum pulmonum pars,

pars inferior plevræ hærebat. MORGA-
GNUS.

OBS. 394. In cadaveribus variorum In-
dorum ex *dysenteria epidemica* mortuorum,
inveniebantur intestina vehementer infla-
ta; & eorum tunica interior plane abra-
sa; tum folliculus bilis distentus humore
viscido albo, instar pultis, ne relicto bilis
vestigio, annotabatur. BONTIUS.

OBS. 395. Inter sectionem viri sexage-
narii, *aysenteria* sublata, conspiciebatur cy-
stis fellea, alias sana; bile ultra modum
turgens. Stomachus & intestina tenuia fla-
ribus distendebantur. Facies interior inte-
stini coli & recti exulcerata, scirrhusa &
callosa deprehendebatur. E NOSTRIS AD-
VERSARIIS.

OBS. 396. Puer duodecennis *fluxu dy-*
*senterico*prehenditur, quem concomitantur
febris, sitis & vigilæ. Quibus exaspera-
tis circa nonum morbi diem occubuit.

Aperto cadavere invenitur œsophagus
niger & corruptus. Epiploon etiam erat
putridum; & intestinum rectum exulcera-
tum. HOLLERIUS.

OBS. 397. In cadaveribus variorum qui-
bus diurnæ diarrhææ successerat *fluxus*
cæliacus, reperiebatur fistula intestinalis di-
stenta, ac attenuata, cum erosione tunicæ
villozæ. DRELINCURTIUS.

INTESTI-
NA.

OBS. 397. (a) Dissecto puero novenni
fluxu dysenterico extincto, reperiuntur in
intestino colo, & recto, plusquam ducen-
ta ulcera rotunda, mixta cum apollemati-
bus. FONTANUS.

OBS. 398. In sectione variorum *dysente-*
ria sublatorum, intestina tenuia inculcata
reperiiebantur & sanguinis plane expertia;
solis crassis exulceratione & sanguine de-
fœdatis. PANAROLUS.

OBS. 399. Lustrato cadavere cujusdam
virginis *dysenteria* ferocissima raptæ, con-
spicitur colon intus exulceratum; appenso
mesenterio simili labe tacto. E DIARIO
ERUDITORUM.

Circa hanc læsionem consule observatio-
nes Lib. II. 153, 200.

A R T I C U L U S XVIII.

Intestina perforata & disrupta.

OBS. 400. Juvenis vigesimum quintum
ætatis annum agens, ex *inflammatione ab-*
dominis, & numerosissimis venæ sectioni-
bus evaserat, remanentibus variis hujusce
truculenti morbi reliquiis; febre scilicet
lenta, abdomine & cruribus œdematosis;
dolore sepulto supra umbilicum; ac de-
mum nonnullis horripilationibus inordina-
te recurrentibus. Tractu temporis, vel
congruorum remediorum præsidio ad con-
firmatam valetudinem properare videbatur
æger; cum subito *tumet abdomen*, antea
complanatum; & alvus frustra exoneratio-
nem molitur. Intra breve tempus altius
protuberat abdomen cum dolore acerbiori
& manifesta fluctuatione. Tum *desideran-*
tur dejectiones alvine & lotium parce fluit,

Accedit tandem vomitus, imminens fati
prænuntius.

Abdomen ultra modum distentum mate-
riam ingestorum continebat, jusculorum
nempe, ptisanæ, olei amygdalarum dul-
cium, &c. Pars superior jejuni, veteris
phlogoseos notas exhibens, crusta quadam
purulenta obducebatur, qua sublata dete-
gitur ulcus sinuosum quo tubus intestinalis
perforabatur. Præterea passim occurrebant
inflammationis & gangrænæ stigmata. E
NOST. ADVERSARIIS.

OBS. 401. Vir quidam consistentis æta-
tis, macilentus, post *diuturnum alvi flu-*
xum, quadam febre, vomitu violento stipa-
taprehenditur; cum dolore & *intumescen-*
tia

INTESTI-
NA. *na abdominis*, atque alvo plane adstricta. Interea, imi ventris tensio & dolor maxima sunt incrementa; sensimque prosteruntur vires; refrigerantur extremæ; quibus bene notatis hæcæ mortis prodromis, ad tibiçines mittitur.

Cadaver cultro anatomico subjectum intestina exhibet crassa, livida & semi corrupta; quorum unum erat perforatum. Abdomen vero materia fordida & fætidissima repletum invenitur. RIVERIUS.

OBS. 402. Quædam muliercula ventris cruciatibus per aliquot septimanas torquebatur, cum multo evomendi conatu. Tum ingruit alvi fluxus: excernuntur sputa cruenta, & exacerbantur ventris tormina; donec rebus humanis vale supremum dixit.

Secundo abdomine, occurrit in ejus cavo materia fæculenta, chylosa & purulenta, Annotatur ileum gangrænosum, atque variis foraminibus pervium. Mesenterium se præbet scirrhum. Pulmones denum erant putridi. HARDERUS.

OBS. 403. Vir quidam quinquagesimum septimum ætatis annum agens, post diversas, diurnas & molestissimas ægritudines, facies alvinas desiciebat partim per umbilicam, partim per anum. Sub hac rerum conditione ærumnosam trahebat vitam; quam tandem, fractis viribus, cohibuit ineluctabile fatum.

Referatur abdomen odorem reterrrimum spargebat: totum scilicet abdominis cavum stercoreibus repletumprehenditur: inte-

stina enim variis in locis erosa, putrida & perforata: apparuerunt. VELSCHIUS.

OBS. 404. Mulier famosa, post partum infelicem, ventrem protuberantem gestabat, cum torminibus. Intra biennium tantam molem attollitur totum abdomen, ut vix genitalia manu contingeret. Accessit successu temporis spirandi difficultas, quæ sensim crescens tandem vitæ imposuit finem.

Aperto corpore, ingens sordidum copia, cum omenti putridi ramentis, abdomen replebat. Intestina gangrænosæ passim erant disruptæ. Peritoneum etiam fissum occurrit. Repulsum denique diaphragma pectus mire coarctabat. DODONEUS.

OBS. 405. Juvénis cachecticus tumore duro versus umbilicum laborabat; quo rupto fæces hanc viam iniere, alvo remanente sicca; donec post mensem, & ultra, fatis cessit.

Reperiuntur excrementa in abdominis cavo. Pars sinistra coli ulcus callosum, intus pervium exhibebat. Tumor erat in mesenterio scirrhus durus & insignis, quo rectum adeo comprimebatur, ut nil exinde excerni posset. Hepar, pancreas & pylorus duritiem scirrhusam referebant. Passim denum occurrebant steatomata in pectore, & abdomine. FABR. HILDANUS.

His subnectere licet observationes Lib. I. 52, 304, 307, 309, 310, 420, 423, 431, 443, 457, 486, 536, 715, 1296, 1399, 1465, 1466, 1507, 1636.

A R T I C U L U S XIX.

Intestina gangrænosæ.

OBS. 406. Quidam melancholicus dolore ventriculi, renum & dorsi, inappetentia & rufibus austeris stipato conflabatur. Accedunt alvi obstructio, noctes insomnes, ac dolores gravativi circa ilia ad ventriculum in sinistro latere quasi scandentes. Tum vigeat febris lenta, quæ sub vesperam exacerbabatur. Urinæ crassiores sedi-

mentum tartareum, album & mucosum deponebant. Supervenit sanguinis nigricantis vomitus, cum pulsu debili. Accedunt tandem animi deliquia pro mortis præconibus habita.

Autopsia anatomica patet hepar ingens, cum intestinis proximioribus lividis, nigricantibus & spaciatis. Colon, supra ventri-

ericulum, sanguine sæculento, instar picis nigerrimo, qualem vomitu rejecerat æger, erat admodum repletum. Renes insuper calculos recondebant, materiei cuiusdam lacteo-tartareæ innatantes. **ORTHLOBIUS.**

OBS. 407. Quinquagenarius temperie sanguinea præditus, prævio horrore, incidit in febrem cephalalgia, lumborum & artuum dolore stipatam. Tumet abdomen, præsertim circa hypochondria: urgent vigiliæ pertinacissimæ: ingruit delirium cum levi spirandi difficultate: os fœda amurca inquinatur, lingua amaricante: *vermibus* scærent dejectiones alvinæ. Demum fatiscientibus viribus undecimo morbi die convulsus obiit.

Occurrit omentum putridum. Intestina varias inflammationis notas, & maculas gangrænosas exhibebant; atque lumbricorum copiam recondebant. Conspiciebatur mesenterium purulenta tactum, cum sero sordido & purulento in abdomine stagnante. **E NOSTRIS ADVERSARIIS.**

OBS. 408. Vir quadraginta annos natus, temperamenti biliosi, & *scorbuto* laborans, jamdudum doloribus colicis, præsertim in regione hypogastrica; nec non flatulentia molestissimæ obnoxius; duobus annis ante obitum *alvi fluxu* corripitur, cum dejectionibus biliosis, mucosis, cruentis, purulentis & tenesmo. Dein excernuntur carunculæ subnigricantes, diversæ molis, quarum nonnullæ nucis moschatæ molem assequebantur. Tandem post varias remissiones & exacerbationes, macie confectus occubuit.

Omentum erat putridum & fere absumptum. Hepar tumens tuberculis scirrholis duris & albicantibus sætum annotatur. Pancreas scirrhosum etiam se præbet. Ileum partim inflammatum, nonnullas gangrænæ notas præ se ferebat. Colon postremo & rectum intus nigra, gangrænosa, & ulcerosa deprehendebantur. **EX ACTIS LONDINENSIBUS.**

OBS. 409. Guidam alvus per tredecim dies substitit. Dein per os excrevit colluviem fœtidam, sæculentam, viridem, nigram & verminosam. Tandem soluta alvo persentiscere cœpit murmura & rugitus insignes in abdomine, cum dolore vehementi.

ti. Rebus interea in pesusruentibus, *venter protuberat*; tumet artus; doloresque acerbiores ad interitum vergunt. **INTESTINA.**

Iocifo abdomine reperiebatur abdomen materia serosa, purulenta & fœtida repletum. Ileum occurrit gangrænosum. Hepar aridum, scirrhosum & putre annotatur; lien simili modo læsus conspicitur. In apicem denique venit abscessus in omento, & in hypogastrio. **HARDERUS.**

OBS. 409. (a) Juvenis viginti annorum tribulationes carnis ita pertimescebat, ut membrum genitale pie sibi abscederet. Inter hydrargyrosim chirurgi consilio adhibitam vulnus consolidatur; artus vero debiliores & quasi paralytici evadunt. Accedentibus *hypochondriasis* signis, membra sensim pristinam mobilitatem recuperant. Dein ingruit *ascites* cum atrocissimis *ventris torminibus*; quibus tandem conficitur.

Abdomen quindecim mensuras aquæ sordidæ & fœtenti continebat. Intestina occurrebant gangrænosa. Hepar erat durum & contractum. Lien glauco colore præditus, durus erat & rugosus. Pulmones demum se præbebant undique partibus vicinis accreti, etsi nulla fuerat spirandi difficultas. **CLAR. BAADERUS.**

OBS. 410. Matrona quinquagenaria, ventre pinguisima, & pulso inæquali, in gravissimum *intestinorum dolorem*, vesicam in consensum trahentem, cum *urinae difficultate*, incidit. Cum ex his evasisse videretur, silente dolore, paucis post diebus *nigris dejectionibus* & postea morte corripitur.

Lustrato cadavere, ventriculus & intestina gangræna affecta deprehenduntur. Vesicula fellea calculum ad pyri magnitudinem accedentem recondebat. Renes arenulas continebant. Cor & pericardium pinguedine obruebantur. **MORGAGNUS.**

OBS. 411. Adolescentulus vino peditus dolore ventris conflabatur, præsertim in hypogastrio; ubi tactu nonnunquam percipiebantur plures globuli. Dolebat stomachus, cum vomitu pertinacissimo, & *abdominis protuberantia*. Post nonnullas remissiones recurrit dolor acerbissimus, cum immani vomitu. Pulsus demum obliteratur; & accedit lypothymia lethalis.

Maxima effluxit copia sanguinis putridi & ster.

INTESTI-
NA.

& stercorosi ex ore cadaveris. Simili materia repletus erat venter. Tenuia intestina sphacelata, & carbonis instar nigraprehendebantur. MORGAGNUS.

OBS. 412. Quidam sexagenarius, doloribus ventris obnoxius, de dolore fixo circa regionem iliacam præsertim querebatur, absque febre. Interdum vomebat. Variis frustra adhibitis remediis, febricitare cœpit; exacerbatis doloribus, ac ventre duro & tumido, vires deficient; frigent extrema; & obiit.

Intestinum cœcum ingens & gangræna affectumprehenditur; sicuti etiam principium coli; intra quorum tunicas concreverat caro quasi musculosa, & fibris sat conspicuis distincta, quæ illorum crassitiem multo auxerat. Reliqua intestina erant livida. FANTONUS.

OBS. 413. Quædam gravida in tantam ventris constipationem incidit, ut intra quindecim vel viginti dies, vix semel alvum dejiceret. Tumet interea venter cum torminibus & anxietatibus. Post partum haud infelicem, ne tantillum quidem detumuit venter; exacerbatis demum doloribus, fatis cessit.

Colon e sua sede dimotum sese oculis offerebat, totum gangrænosum, & stupendæ molis. Intestina vero superiora flatibus supra modum distendebantur. BONETUS.

OBS. 414. Mulier quadragenaria, optimi corporis habitus, dysenteria corripitur. Dejectiones primo nigre, dein rubescebant cum torminibus circa umbilicum, & siti molesta. De dolore insigni circa anum inter dejectiones querebatur. Post varias remissiones, recidivam passa elapsis tribus septimanis obiit.

Omentumprehenditur atro-lividum & sphacelatum; non secus ac intestinum ileum, & pars infima coli. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 415. Quidam melancholicus dolorem ventriculi, cum ructibus austeris patiebatur. Superveniente vomitu cruento & nigro, crebris lypothymis stipato, tandem ad superos migravit.

Aperto corpore, intestina in dextro latere livida, nigricantia & sphacelata visa sunt. Vasa mesenterica sanguine atro tur-

gebant. Intestini coli pars superior sanguine concreto, sæculento, instar picis nigerrimo, repleta animadvertitur.

OBS. 416. Vir septem & sexaginta annorum, hernia inguinali laborans, ventris torminibus & vomitu corripitur. Interea tumet venter; accedunt rigores, quos pressio pede sequitur fatum.

Stagnabat in abdomine copia laticis sublutei & fœtidi. Intestina tumida varias inflammationis & gangræne notas exhibebant. Portio vero ilei extra abdomen in scrotum depulsa, nigra & dura occurrit. VVOLFIUS.

OBS. 417. Quidam stomachi dolore corripitur; quo postea exacerbato, emergit vomitus materia, atramenti instar, nigra. Paulo post moritur.

Ventriculus prædictæ colluviei libras decem continebat. Duodeni interior facies, non secus ac in ventriculo, eodem colore infecta erat; extus vero exhibebat amplam maculam nigerrimam, digito quatuor latam. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 418. Quidam post incautum esum radicis cujusdam plantæ, quæ ænanthe audit apud botanicos, nausæ molestissima, vomitus & cardialgia corripitur. Brevi ingruunt convulsiones, quæ intra paucos dies ægrum illuc mittunt unde negant redire quemquam.

Lustratis interaneis, se offerunt intestina variis notis gangrænosus signata, sed absque erosione interna. E DIARIO MEDICO.

OBS. 419. Vir quinquagenarius multis abhinc annis de summo dolore circa umbilicum querebatur; cum ingruit vomitus pertinacissimus assumptorum; & dein excrementorum. Interea sæpius ad interiora ita retrahebatur ventriculus, ut cavitas hinc emergens ovum recipere potuisset. Tandem obiit.

Reperitur omentum plane consumptum. Ileum & colon morbo flexu contigua, arte coalita observabantur. Colon insuper mire dilatatum manifestas inflammationis & gangræne notas exhibebat. BLASIUS.

OBS. 420. Quidam juvenis assuetus bibere aquam vitæ, in dysenteriam summis tor-

torminibus stipatam incidit. Sanguinem concretum elegantissimi coloris, id est arteriosum, eumque sæpius ad libras duas deieciat. Tandem fatis cessit.

Secundo cadavere visenda se præbent intestina tenuia hac illac sphacelata; quorum tunicæ passim erosæ, quatuor in locis erant perforatæ. BARBETTE.

OBS. 421. Inter exenterationem cuiusdam juvenis febre dysenterica maligna vigesimo quinto morbi die extincti; inveniuntur intestina sphacelata, & stomachus partim gangrænosus. Hepar extus putridum varios abscessus pure ichoroso repletos recondebat. Lien quoque hujusce labis confors animadvertēbatur. CLAR. PRINGLE.

OBS. 422. Juvenis viginti annorum febre corripitur cum vomitionibus assidue rerum variarum, deinde cineritiarum & nigricantium. Urgebat dolor implacabilis in abdomine. Alvus erat sicca; & quinto morbi die, repentina morte tollebat.

Colon erat veluti nigrescens & gangrænosum. Epiploon totum putre conspiciēbatur, cum sanie purulenta circa hepatis. BALLONIUS.

OBS. 423. Matrona quinquagenaria per septem integros dies nihil deiecerat; atque cathartica vomitu rejiciebat; cum vigesimo primo morbi die intestinum aliquod crepassè afferebat; postmodum occubuit.

Instituta cadaveris sectione, invenitur intestinum colon, haud procul a recto sphacelatum, & disruptum. BARBETTE.

OBS. 424. Vir quadraginta annorum, temperamento bilioso, & lue venerea laborans, peste corripitur. Post triduum nullo erumpente tumore, neci datur.

Hepar occurrit scirrhus & subileum; cysti fellea bile atra & viscida turgente. Intestinum ileum gangrena tactum conspiciētur. Pulmones aridi varias maculas purpureas in ambitu exhibebant. Ventriculi demum cerebri amplissimi sero replebantur. COUZIER.

OBS. 425. Inter dissectionem cadaveris cuiusdam juvenis fabri ærarii, colica Saturnina denati, intestina summe tumida, maculisque lividis & nigris signata depre-

hendebantur. Colon variis in locis contractum apparebat. Præterea pulmo dexter durus & purulentus conspiciēbatur. Sinister vero maculas gangrænosas præ se ferebat. E DIARIO MEDICO.

INTESTINA.

OBS. 426. Infans viginti dies natus, miris, ab ortu vexabatur torminibus. Impediebatur deglutitio; & singultientis instar clamitabat. Postea ingruunt convulsiones, inter quas fatis cessit.

Aperto corpufculo, reperiuntur intestina flatibus distenta; tenuia hic illic gangrænosa. HARDERUS.

OBS. 427. Puer quatuordecim annorum diris torminibus excruciabatur. Sursum & deorsum assumpta, faciesque regerebat. Postea accedunt convulsiones cum dentium stridore; & dein lethum.

Instituta cadaveris sectione conspiciēbatur intestinum ileum haud procul a cæco, nigrum & sphacelatum. MANGETUS.

OBS. 428. In cadavere cuiusdam volucri extincti, colon ita infarctum deprehendebatur, ut musculis abdominalibus sectis, statim erupuerit, & adstantes sæcum alvinarum mole conspurcaverit. Itaque omnibus fœtorem fugientibus, nil ulterius observatum fuit. HENR. AB HEERS.

OBS. 429. Nobilis sexagenarius dysenteria ferocissima corripitur; qua quinto die rebus humanis vale supremum dixit.

Cadaveri examini subiectum exhibet intestina undique gangrænosa, procul dubio, propter ingentem inflammationem. FABR. HILDANUS.

OBS. 430. In cadavere cuiusdam viri consilientis ætatis, qui post febrem malignam dysenteria lethali correptus fuerat, inveniebantur tenuia intestina lividis maculis notata & quali gangrænosa. Gandulæ insuper mesentericæ omnino corruptæ deprehendebantur. BONETUS.

OBS. 431. Referato abdomine cuiusdam febre acuta septimo die extincti, hepar annotatur exsuccum & nigricans; ac mesenterium putre. Obvia sunt intestina sub-tumida & nigricantia. Ileum vero duobus in locis erat exesum & perforatum; cum

I

fabur-

faburra nidulante in cavo abdominis. BONETUS.
 INTESTINA.

OBS. 432. Inter exenterationem cadaveris cujusdam viri febre acutissima, *lienteria*, & fluxu hepatico stipata extincti, deprehendebantur intestina tenuia & inculcata: sed omnia crassiora livida & gangrænosa occurrebant. BONETUS.

OBS. 433. Calcearius colica Saturnina correptus in delirium incidit; ac intra triduum vitam cum morte commutavit.

Visenda se præbent colon & rectum ultra modum distenta, cum variis maculis gangrænosus, & nonnullis constrictionibus. E DIARIO MEDICO.

OBS. 433. (a) Inter dissectionem cadaveris cujusdam *dysenteria* contumacissima extincti, præter levem stomachi phlogosim

in conspectum veniebant intestina purulenta & gangrænosa. E DIAR. NOSOC. MILITAR.

OBS. 434. In cadavere puellæ octennis *dysenteria*, epidemice grassante, extinctæ, totus tubus intestinalis niger apparebat; cum tunica interiori passim erosa, & exulcerata. PUERARIUS.

OBS. 435. In cadavere variorum ex *iliaca passione* defunctorum, omentum & intestina gangrænosa vidit FABR. HILDANUS.

Ad traditas accedunt observationes Lib. I. 77, 80 (a), 291, &c. 302, 391, 565, 578, 627, 672, 825, 1026, 1035, 1169, 1522, 1767. Lib. II. 136, 343, 459, 622, 783. Insuper. Vide *Viscera putrida*.

A R T I C U L U S XX.

Intestina putrida & syderata.

OBS. 436. Vir triginta annos natus, gracilis & biliosus, crapulæ assuetus, de *cardialgia* contumaci ac dein de appetitu prostrato & nausea queritur; ac per annum integrum, nonnullis accedentibus remissionibus vel intermissionibus ægrotat. Dein ingruit dolor lateris, quasi pleuriticus, cum dolore capitis gravativo & vertigine. Atrociores fiunt ventriculi dolores cum *singultu*. Accedunt *convulsiones* inordinate recurrentes; & dein pectoris summa angustia, cum tussi, sici & sputo sordido. Supervenit cholera, quam excipit diarrhæa biliosa, brevi faciens in *dysenteriam* atrocissimam cum dejectione puris & ramentorum, qua tandem inter convulsiones enecatur.

Reperitur omentum putridum. Ileum & colon erant variis in locis erosa & putrida; hepate & pulmonibus illæsis. PLATERUS.

OBS. 437. Vir quatuor & triginta annorum, temperamento sanguineo, tormi-

nibus atrocioribus corripitur; & paulo post vomitu & alvi fluxu cruento: e quibus evasit, remanente anorexia cum colicis doloribus nonnumquam recurrentibus. Post annum denuo invadunt atrocissimi dolores cum diarrhæa cruenta & purulenta; quibus per quatuor menses excruciatu, mortem demum inter animi deliquia subit.

Intestinum colon non solum erat valde contortum & veluti inversum; sed etiam corruptum, nigrum & sphacelatum, adeo ut levissimo attritu in frustula discerperetur. VATERUS.

OBS. 438. Quidam vigesimum annum agens febre *petechiali* laborabat. Pulsus erat parvus & debilis; respiratio difficilis & inæqualis; ruficula sicca cum subfultu rendinum. Septimo die deliravit; postea erumpunt paroides; duodecimo sublime respiravit, urinam & fæces inscius dimisit. Vesperscente die mirum in modum oculos pervertebat; ac inter

ter delirium & convulsiones expiravit.

Lustraro cadavere, deprehenduntur omentum & intestina flaccida, semiputrida. Lien occurrit ingens. Pulmones undique plevræ erant adnati, & in suprema parte nonnihil scirrhusi. CLAR. HASSENHÖRL.

OBS. 439: Mulier sexagenaria nil per alvum excernebat, spatio novem dierum; cum incidit in *febrem malignam*, vomitu immani & bilioso stipatam, qua intra biduum e medio rapitur.

Secundo cadaver exhibet pulmones fere putridos. Hepar nonnihil scirrhusum deprehenditur. Inciso ventriculo patet tunica interior inflammata. Præterea annotatur ileum intellinum gangræna in medio obfessum, & putridum; cujus pars inferior tota coaluerat; adeo ut nihil hac via pertransire potuerit. BARTHOLINUS.

OBS. 440. Miles quidam post curatum alvi fluxum vulgarissimum, *dysenteria* corripitur. Præterquam *lithias* & *hemorrhoidibus* laborabat. Post quattriduum a *dysenteria* ortu occubuit.

Exenterato cadavere, in conspectum venit cystis fellea bile fusca & viscida repleta. Lien mole maximus tres libras & amplius pendebat, alias, uti videbatur, sanus. Intellinum rectum cum proxima parte coli gangrenosum & putridum deprehenditur. CLAR. PRINGLE.

OBS. 441. Puella rachitica atrocissimos ventris dolores jam pridem patiebatur. Accedentibus tandem *singultu* & vomitu perstinacissimis, tabida moritur.

Hepar erat grandius, maculis lividis conspersum, & diaphragmati morbose hærens. Cystis fellea bilem instar picis atram, continebat. Ren dexter purulentus occurrit. Intestina nonnullas inflammationis notas præ se ferebant: cæcum vero tumidum prorsus syderatum & putridum invenitur. MANGETUS.

OBS. 442: Miles a tribus septimanis *alvi fluxu cruento* laborabat. Pulsus erat debilis cum viribus fractis. Sæviebant tormina & tenesmus cum dejectionibus ichorosis. Interea ingruit delirium quod præceps exitum affert.

Obvia sunt intestina crassa, nigricantia.

& putrida, intus ulcerosa, cum membranis crassissimis præcipue in recto. Intestina quidem tenuia sana & flatulenta deprehendebantur. CLAR. PRINGLE. INTESTINA.

OBS. 443. Mulier cachectica de dolore umbilici, in dies crescente, querebatur; cum *alvo adstricto*. Dein tumet umbilicus, cum manifestis purulentæ notis. Sponte rumpitur *apostema*, & egressæ sunt tres libræ puris mixti cum stercoreibus; quibus ærumnis fracta, brevi misera occubuit.

Secundo cadaver in conspectum veniebat renua intestina putrida, & erosione perforata. JOH. HESSUS.

OBS. 444. Mulier jam partui vicina, cum intemperantius vixisset, statim incidit in *dolorem abdominis*, sub regione hepatis cum alvi adstrictione. Frustra omnibus tentatis, quinto die periit.

Exenteratum cadaver exhibebat in loco designato partem intestini coli denigratam & putridam. JOH. HESSUS.

OBS. 445. Mulier quadragenaria *hemorrhagia uteri* ultra duos menses laborabat; qua demum sufflaminata, *venter intumuit*. Sensim incrementum sumit ventris prominentia, donec innotescat *tympanites*, asciti adjunctus. Morbo ad biennium protracto, tandem emaciata extinguitur.

Ventris cavum maximam laticis foetidi & foetidissimi copiam recondebat. Intestina summe contracta & vix conspicua, putrida reperiuntur; utero etiam labefactato. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 446. Quidam cum intemperantius cœnasset, incidit in *dolorem ventris*, circa pubem acerrimum, cum sensu caloris, & *alvi adstrictione*. Tandem variis incassum adhibitis præfidiis quarto die occubuit.

Videndum se præbet intestinum colon, in loco supra indicato, plane putridum; ita ut etiam ad levem tactum rumpere-tur. JOH. HESSUS.

OBS. 447. Fœmina post comestionem fructuum horariorum & lactis, superhaurita cerevisia frigida, statim corripitur *dolore lateris dextri*, sub regione hepatis, I. 2. cum.

INTESTI-
NA. cum *alvi adstrictione*. Die quinto morbi ad plures migrat.

Inciso corpore inventa est, in loco supra notato, pars intestini coli, maculis nigris defœdata & putrida. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 448. In cadavere cujusdam *dysenteria* pertinacissima extincti, in conspectum veniebant intestina contracta, depressa, & liventia; atque usque adeo syderata & corrupta, ut levi contrectatione in lamellas abierint, & summa fœteditate cunctos abergerint. DRELINGURTIUS.

OBS. 449. Matrona sub quinto graviditatis mense, male se habere cœpit, & conqueri de summo ardore circa *hepatis regionem*. Morbo sensim in pejus ruente, octavo graviditatis mense, periit.

Inventum est intestinum colon prope hepares denigratum & putrefactum. Hoc malum in duobus aliis simili modo afflictis deprehensum fuit. COITERUS.

OBS. 450. Pistor juvenis *colica Saturnina* corripitur, quam excipit delirium. Accedunt spirandi difficultas, & *convulsiones* horrendæ quæ ægrum ad libitinæ rationem ducunt.

Epiploon erat gangrænosum. Colon angustius, suis cellulis oblitteratis, mere cylindricum videbatur. Cœcum cernebatur mire distentum & putrefactum; cysti fellæ atra bile turgente. E DIARIO MEDICO.

OBS. 451. Muliercula ad iram proclivis, jamdiu *herniam inguinalem* gestabat; cum subito ira percita, dolore ventris acerbissimo, rigore & vomitu corripitur;

quibus intra paucos dies ingravescentibus, e medio tollitur.

Sc̃to cadavere in conspectum venit portio ilei in hernia contenta, putrida & purulenta. HEISTERUS.

OBS. 452. Juvenis octo & viginti annorum *febre* continua & *dysenteria*, jam a mense, decumbebat; cum exolutis viribus ad plures abiit.

Inveniuntur intestina variis in locis erosâ, sphacelata & putrida, cum vasis sanguineis omnino depletis. BOTALLUS.

OBS. 453. In cadavere cujusdam qui per viginti dies *dysenteria* molestissima ægrotaverat, in conspectum veniebant intestina passim exesa & corrupta. BOTALLUS.

OBS. 454. Cadaver cujusdam *colica Saturnina* sublato exhibebat stomachum gangrænosum; jejunum & ileum passim putrida & disrupta. Cum simili labe in liene & mesenterio. E DIARIO MEDICO.

OBS. 455. In cadavere cujusdam *ascitici* erant intestina syderata & corrupta; cum flagante plurimo humore subcruento loturæ carniū simili. HOLLERIUS.

OBS. 456. In quodam sc̃to, ex *iliaca passione* demortuo, totum intestinum ileum nigrum, gangrænosum & corruptum vidit GUIDO PATINUS.

Huicce classi adscribi debent observationes Lib. I. 10, 14, 486, 630, 663, 725, 1011, 1145, 1721; Lib. II. 222. Vide insuper *Viscera putrida*.

A R T I C U L U S XXI.

Intestina invicem implicata & accreta.

OBS. 457. Quidam ex intenso frigore, vehementi dolore colico corripitur. Tertiò die accedit vomitus cum alvo sicca. Ingruit febris cum linguæ ariditate, sedatis tamen

doloribus. Septimo materiam *stercorosa* vomere cœpit, alvo remanente sicca; quæ tandem referatur, cessante vomitu. Ad quinque dies productus alvi fluxus desinit.

nit, pergente febre cum virium imbecillitate. Die demum decimo tertio gravioribus inquietudinibus affectus est; & plane exolutis viribus occubuit.

Inventum est ileum tribus complicationibus involutum, & quasi compactum in unam massam circa illius finem. Tota illa intestini portio complicata, gangræna defædabatur, cum portione mesenterii sibi adjuncta. Disruptum erat intestinum, sphacelatum; per quod foramen tota excrementorum illuvies in abdomen effluerat. RIVERIUS.

OBS. 458. Puer septemdecim annorum *hydropicus*, cum per quatuordecim dies *excrementa per os evomeret*, nec per secesum quicquam egeret, expiravit.

Instituta cadaveris sectione, occurrunt intestina tantopere distenta, ut femoris crassitiem certis in locis adæquare viderentur. Aliis vero locis adeo erant convoluta, intorta & implexa, ut nulla illic nec excrementis, nec flatibus pateret via. Præter hæc hepar corruptum, arenulis & lapidibus infarctum conspiciebatur. PLATERUS.

OBS. 459. Quidam *alvum plane adstrictam & siccam* a quindecim diebus patiebatur; cum accedente vomitu, nulla arte domando, tandem *faeces alvinae rejecit*; usque ad obitum.

Intestina omnia, tenuia & crassa, fæcibus turgabant. Intestinum vero rectum reduplicatum inveniebatur ob anulum ena-

tum e proximo peritonei processu in scrotum abeunte, quo arcte constringebatur. BALLONIUS.

INTESTINA.

OBS. 460. Cadaver cujusdam viri inter *affectionem iliacam* defuncti, cultro anatomico subjectum, exhibebat intestinum ileum contortuplicatum; non secus ac pannus a lotricibus convolutus; adeo ut omnis aditus ad intestina crassiora præcluderetur. DILEMANNUS.

OBS. 461. Puella post epilepsiam in *affectionem iliacam* incidit; vermefque cum excrementis alvinis dejecit. Post mortem exenterata, occurrunt circa finem intestini ilei quinque tubi complicationes. BONETUS.

OBS. 462. In cadavere cujusdam *volvulo* sublato invenitur ileum septem diversis in locis ita convolutum, ut cibus, potui & fæcibus, omnem denegaret transitum. BARBETTE.

OBS. 463. In puero qui dum viveret *faeces alvinae per os reddebat*, reperiebantur intestina volvulo impedita, & invicem implicata. BARTHOLINUS.

Huc pertinent observationes Lib. I. 13, 26, 119, 240, 265, 268, 303, 330, 335, 390, 437, 623, 688, 692, 1397, 1579, 1600, 1654, 1693, 1754, 1773. Lib. II. 225. Lib. III. 149, 368. Cæterum vide *Viscera putrida. Colluvies sordida*.

A R T I C U L U S XXII.

Intestinorum invaginationes.

OBS. 464. Quidam vomitu violento, immanibus ventris torminibus stipato, de repente corripitur. Accedunt sitis ingens & diarrhæa. Tandem ingruunt *convulsiones*, quæ brevi mortem accersunt, haud sine magna assumpti veneni suspitione.

Occurrunt llygmata gangrænosa in minori arcu ventriculi. Reperiuntur inter rugas prædicti visceris, phlogosi tacti,

æris flores & hydrargyrus. Intestina vero tenuia exhibebant nonnullas invaginationes, quarum major ad octo pollices accedebat. Vesica demum erat corrugata & summe contracta. CLAR. DULAC.

OBS. 464. (a) Puella in *excernendis fæcibus*, etsi liquidis, *summam* patiebatur *difficultatem*; & talem quidem ut ex con-

natu

INTESTI-
NA.

natu nimio & respiratione retenta tota facies nigresceret. Tandem ex dentitione difficili convulsa fatis cessit.

Exenterationi tradito corpusculo, inveniantur in intestino ileo tres nodi inter se distincti. In horum quolibet magna portio huius intestini, ipsi mesenterio non adhærens, abscondita latitabat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 465. Cadaver fœminæ sex & triginta annorum, quæ inter *continuos vomitus* æruginosos extincta fuerat, exhibebat ventrem magnum & tensum. Intestina omnia erant inflammata & gaugrænosa, & crusta flava & tenaci obducebantur. Præterea latebat in intestino jejuno volvulus sesqui-spithamam longus, a quo tubus intestinalis firmissime strangulabatur. CLAR. STORCK.

OBS. 466. In cadavere puellæ bimestris, *dirissimis convulsionibus* subito trucidatæ, reperitur volvulus in intestino ileo, cuius superior pars, ad trium fere pollicum longitudinem, in inferiorem erat intrusa. Flatibus valide extensa erant tenuia intestina; sed nullum erat inflammationis vestigium & nulla patebat manifesta convulsionum causa. CLAR. HELLER.

OBS. 467. Quidam a longo tempore, dolore fixo continuo circa dextrum hypochondrium conflictabatur. Tandem in *illam passionem* incidit, & moritur.

Cæcum intestinum erat contractum, & in ileum insinuatum; adeo ut nil ex ileo in colon descendere potuerit. Cæcum extractum, prætumidum & cancerosum reperiebatur. BLANCARDUS.

OBS. 468. In cadavere pueri triennis qui per quinque & viginti dies decubuerat a *ventris torminibus*; ac ex lumbricis ægrotasse putabatur; occurrit hepar scirrhum & sanguine nigricante plenum. Pars ilei inter se contracta & convoluta, vel quasi in se infarsa, sub tumore duri specie deprehenditur, cum omento plane absumpto. SMETIUS.

OBS. 469. Inter sectionem cadaveris *passione iliaca* denati, ileum alicubi plane contractum, ac velut injecto laqueo strangulatum deprehenditur: nimirum ejus portio

quatuor transversos digitos longa, plurimum contracta & angustata intra proximæ superioris cavitatem abscondita prorsus latebat. PEYERUS.

OBS. 470. Cadaver puellæ decennis, jamdiu *cephalea* & *vermibus* laborantis, duas susceptiones in intestino ileo exhibebat. In magis conspicua pars superior intestini ab inferiore fuscipiebatur: fuscipia portio semi-digitum longa quinque lumbricos recondibat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 471. Instituta sectione cadaveris cujusdam puellæ octavum ætatis annum agentis, *affectu iliaco* extinctæ, in conspectum veniebant tres introsusceptiones in intestino ileo, distinctis intervallis spectandæ. PEYERUS.

OBS. 472. In cadavere pueri post diuturnum dolorem sub regione hepatis, *vulvulo* sublati; cæcum contractum in ileum sese insinuaverat, & id opplexerat. Adeo ut nil e superioribus ad colon permeare posset. Cæcum vero erat inflammatum & exulceratum. FABR. HILDANUS.

OBS. 473. Lustrato cadavere cujusdam saltatoris, *passione iliaca* intra paucos dies extincti, reperiebatur intestinum ileum ita replicatum; ut digitis instar chirothecæ contraheretur; & omnem excrementorum descensum præpediret. RIOLANUS.

OBS. 474. Inter exenterationem cadaveris pueri *affectu iliaco* sublati, duplicem invaginationem notare licebat: in prima pars intestini superior sese inferuerat in inferiorem: in alia vero inferior in superiorem. BLASIUS.

OBS. 475. Secto cadavere cujusdam pueri ileo extincti in conspectum veniebant intestina flatu turgida; & pars intestini ilei intra se contracta & convoluta; quasi in se infarsa, tumoris speciem referens. BONETUS.

OBS. 476. In quodam inter *vomitum* excrementorum interempto, animadvertebatur ileum tribus in locis involutum. Nodi, si ve involutiones, digiti longitudinem æquabant; & aliqua intercapedine ab invicem distabant. MANGETUS.

OBS.

OBS. 477. Inciso cadavere cujusdam juvenis *volvulo* enecati oculis subjiciebatur intestinum ileum in cavitatem intestini descendens; seu ejus intus-susceptio. PANAROLUS.

OBS. 478. Cadaver cujusdam mulieris *volvulo* denatæ, cultro anatomico subiectum, exhibebat intestini ilei invaginationem: superior scilicet tubi pars in inferiorem inferebatur. PLEMPIUS.

OBS. 479. In corpore cujusdam inter *insultum iliaceum* extincti, intestini tenuis partis ingressum in partem proximam se vidisse refert SYLVIVS.

OBS. 480. Examini subiecto cadavere cujusdam *volvulo* denati, culter anatomicus detexit ilei partem superiorem jejuni proximam partem recipientem. FONTANUS.

OBS. 481. In cadavere cujusdam *affectione iliaca* perempti in conspectum veniebat intestinum ileum triplici modo invaginatum, & sic obturatum. MANGETUS.

OBS. 482. Lustratis interaneis nonnullorum *affectu iliaco* defunctorum, tenuium intestinorum mutuum ingressum, spatio ampliore quam sit digiti longitudo vidit COLUMBUS.

INTESTINA.

OBS. 483. Aperto corpore cujusdam *ileo* rapti, occurrunt intestina tenuia inflammata, cum ilei invaginatione, ad pedem gallicum in colon summe tumidum adacti. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 484. Cadaver cujusdam *affectione iliaca* extincti exhibebat cœci ingressum in proximam intestini coli partem. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 485. In alio *simili affectu* perempto, in conspectum veniebant variae intestini ilei susceptiones, vel invaginationes. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

De hac læsione mentio etiam subjicitur in Lib. I. observatione 376. Vide insuper *Tumores abdominis. Intestina invicem accreta.*

A R T I C U L U S XXIII.

Intestinorum mira dilatatio.

OBS. 486. Vir quinquagenarius *acerbissimam colicam* sæpius, sed inordinate recurrentem pluribus abhinc annis pariebatur. Hac remittente, remanebat obscurus & continuus interaneorum dolor. Interea post quasdam inducias recrudescit morbus cum tanta sævitie, ut exuvias victori dederit misellus decumbens.

Cultro anatomico subiectum cadaver exhibebat præcipuam intestini jejuni partem, ob stupendam dilatationem, coxæ magnitudinem æquantem, e genuina sede depulsam; atque in decliviori parte syderatam, & dilaceratam. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 487. Puella quinque annorum jam a longo tempore de *ventris torminibus* conquerebatur; quibus tandem ultra modum

exacerbatis; tanto oneri impar fatiscens.

Referato abdomine vix ullum (mirum dictum) conspiciebatur abdominis viscus, præter enormem extensionem partis sinistræ intestini coli, in rectum abeuntis; sub qua latitabant contracta viscera. RUYSCHIVS.

OBS. 488. Exenteratis cadaveribus nonnullorum qui, dum viverent, de molestis *rugitibus* & immanibus doloribus, lancinationibus, & *anxietatibus* conquerebantur, in conspectum veniebat intestinum duodenum, insigni amplitudine præditum; instar scilicet minoris ventriculi, majori adjuncti. DIEMERBROECK.

OBS. 489. Cadaver cujusdam, jamdiu gestantis *ventrem tumidum* ascitem mentien-

IENTEM, exhibebat intestini coli portionem, tam intense flatibus dilatatam, ut utrem globosum mentiretur; quæ in nonnullis locis rupturam & gangrænam minabatur. Lien præterea sphacelatus & putridus erat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 490. Quidam tumorem infra lienis regionem a biennio gestabat. Tandem supervenientibus aliis accidentibus occubuit.

Aperto abdomine occurrit tumor se extendens ad extremitatem ilei intestini; quo

aperto, nihil præter fæces induratas reperiebatur. SANCTORIUS.

OBS. 491. In cadavere juvenis quindécimannorum, cujus *alvus* adeo erat *adstricta*, ut intra quindécim dies semel tantum dejeceretur; stupenda pater dilatatio intestini coli & præsertim recti, quod saccum ingentem scybalis repletum referebat. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

Exemplum hujusce læsionis prostat in observatione Lib. III. 226. Præterquam, Vide *Intestina flatu distenta*.

A R T I C U L U S XXIV.

Intestinum unicum.

OBS. 492. Examini subiecto cadavere cuiusdam viri, quadragesimum ætatis annum agentis, qui dum viveret voracissimus *fame canina*, ut inquirunt, laborabat, spectatu sane dignum occurrit, inter ventriculorum mole amplissimum ac solito crassio-

rem, & podicem, unicum intestinum, insigni crassitie præditum, instar litteræ S inflexum; atque ingenti mesenterio appendens; quod scilicet sine ullo anfractu, ad pelvim descendebat, & solito modo podici inferebatur. CABROLIUS.

A R T I C U L U S XXV.

Intestinorum constrictio.

OBS. 493. Mulier nobilis, & sexagenaria ex animi mœrore in corporis languorem incidit; de dolore *ventriculi*, *renum* & *lumborum* querula. Dein ingruit febricula, anorexia & vigiliis stipata. Accedunt animi deliquia, nonnunquam recurrentia. Post varias remissiones & intermissiones, dejectis pluribus *vermibus* per sedes, tandem viribus plane deficientibus occubuit.

Scito cadavere, conspiciebatur hepar decolor, & exangue. Mesenterium scirrhum deprehendebatur. Ileum & colon mire erant coarctata. Postremo ventriculus

nonnullas erosionis, & inflammationis notas præ se ferebat. DEODATUS.

OBS. 494. Quidam a triennio *tympaniticus*, ileo gravissimo corripitur: vomitus nimirum accedit stercoreosus, cum singultu pertinacissimo. Brevi collabuntur vires; & intra triduum rebus humanis vale supremum dixit.

Inter exenterationem reperitur, septem pollices supra rectum firma & callosa coarctatio intestini coli, veluti circumductum filum id arcte constringeret. Stupenda erat dilatatio supra podicem, non solum

lum coli, sed etiam aliorum intestinorum, & ipsiusmet ventriculi. Hac ingenti mole repulsum diaphragma ad quartam superiorem costam pertingebat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 495. Quidam post lapsum ab alto de *inguinis dextri dolore & vomitu* per tri-mestrem querebatur. Ingravescente morbo; excrementa cineritii coloris, alternis diebus excernuntur; cum vomitu materiem cremori hordei similem. Macie tandem confectus, & lecto affixus, obiit.

Inveniebatur pars intestini ilei, quæ cæco proxima est, adeo contracta, ut vix digitum auricularem pueri admitteret. SCULTETUS.

OBS. 496. Quædam mulier, multis jam mensibus, *dolore immani intestinorum*, consistebatur cum *alvo adstricta*; adeo ut decimo tantum die dejiceret.

Mortuæ inciso corpore, inventa sunt intestina, arctiore callo contracta; adeoque iter angustum relinquebatur ut dejectiones ægre transmitti possent. BENEVENIUS.

OBS. 497. Filius cujusdam pictoris, diuturna *febre tertiana* maceratus & extenuatus; inter diras *convulsiones* tandem occubuit.

Intestina ad contractum mesenterium erant ætracta; horum tunicis frigidis & quasi

exsiccatis. Ventriculus multam bilem æruginosam continebat. CLAR. MOR-GAGNUS.

INTESTINA.

OBS. 498. In cadaverculo recens nati, qui nil per anum & vesicam excreverat; inveniebantur intestina flatibus turgida. Præterea intestinum rectum ita occludebatur, ut ne vestigium quidem transitus apparuerit. SALTZMANNUS.

OBS. 499. Puellus *pleuriticus*, ultimis vitæ diebus sævissima patiebatur tormina, quæ excipiunt *convulsiones* lethiferæ.

Reperiuntur aliquot portiones ilei arcti contractæ, cum partibus intermediis flatu distentis. VVEPFERUS.

OBS. 500. Inter sectionem variorum, doloribus colicis denatorum, obvia sunt intestina, tam pertinaciter in quibusdam locis contracta, ut rubi meatus omnino intercluderetur. VVEPFERUS.

501. Referato abdomine cujusdam *volvulo* sublato, inveniebatur intestinum ileum ita arctatum, ac si filo circumducto constringeretur. PANAROLUS.

Hoc historiarum agmen subire debent observationes Lib. I. 70, 622. Lib. II. 231. Lib. III. 226.

A R T I C U L U S XXVI.

Intestina coalitu obturata.

OBS. 502. Quidam inter usum pilularum aloeticarum, de *alvo sicca* querebatur. Dein accedit *singultus*, ac demum *vomitibus excrementorum*. Interea ventre in dies crescente tandem ejulantem ægrum interficit ileus.

Ventriculus & intestina flatibus & excrementis fluidis erant distenta, variis notis grangrænosus signata, & nonnullis in locis exesa. Rectum vero fibris quasi totidem filis decussatim textis erat contractum,

& ita obturatum ut nil transire potuerit. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 503. Cuidam seni *alvus supprimebatur*. Omnibus incausum adhibitis præsidiiis, undecimo a decubitu die, accedente febre ad superos migrat.

Intestinum rectum in parte superiori coaluisse & coivisse repertum, ut vix renioris funiculi crassitiem æquaret; utrinque in confinio intestini, partibus in tu-

K morem

morem quemdam, velut glandulosum, elevatis. BONETUS.
INTESTINA.

OBS. 504. In cadavere militis ileo defuncti, animadvertebatur in tenuis intestini portione, quæ stomachum respicit, notabilis dilatatio, cum sacco pendulo, gangrenoso, ad ovi gallinæ magnitudinem accedente, ichore putrido repleto; infra quem crassa & indurata cernebantur intestini latera, quibus tubi cavum penitus occludebatur, cum variis gangræne notis. CLAR. HALLERUS.

OBS. 505. Secto cadavere juvenis, cujus inter alios morbos, *alvus erat adstricta*, reperiuntur in vesica duo calculi, quibus deprimebatur eo usque rectum intestinum, ut coarctatum produxerit plurima filamenta membranosa tam arcte interiorem situam intertextentia, ut nil excretorum potuerit amplius transmittere. TULPIUS.

OBS. 506. Anicula jam per multos annos ægrotaverat, & tota contabuerat, *colicis discruciatâ doloribus*; qui pergentes & exacerbati, hanc tandem ad libitinæ rationem ducunt.

Lustratis interaneis, patent intestina, olim forte exulcerata, multis in locis mu-

tuo connexa, spatio fere duorum digitorum ex transverso. JOUBERTUS.

OBS. 507. Cuidam militi post gravem *dysenteriam, venter supprimitur*. Hinc emergunt graviora symptomata quæ brevi mortem post se trahunt.

Exenterato cadavere inveniuntur intestina plane obrurata, a contactu scilicet & coalitu laterum exulceratorum. RHODIUS.

OBS. 508. Quidam post *fluxum dysentericum, sævissimis coli doloribus*, cum *alvo* plane *sicca* excruciabatur; quibus tandem occubuit.

Inter sectionem cadaveris visenda se præbent intestina crassiora passim a veteribus exulcerationibus conglutinata. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 509. Mulier robusta & sexagenaria *nil excrevit per alvum* spatio novem dierum, & obiit.

Referato abdomine inventa est pars ilei tota inferior intus coalescens; adeo ut nil hac via pertransire potuerit. BARTHO-LINUS.

Haud absimiles casus exhibent observationes Lib. I. 338, 439.

A R T I C U L U S XXVII.

Intestina e sede depulsa.

OBS. 510. Cuidam *globulo sclopetario* transfoditur pectus a costis mammæ sinistræ subiectis, ad infimas nostras lateris dextri. Post annum integrum a curato vulnere, oboritur dolor intolerabilis in abdomine, *colica* instar, qui nulli cessit remedio.

Morruo dissecto, invenitur diaphragma, parte sua carnosa, perforatum superiore istu; qua rima intestinum colon sensim subiverat thoracis cavitatem. BALLONIUS.

OBS. 511. Quidam post biennium a curato vulnere abdominis per *globulum sclope-*

ticum incidit in *colicam passionem* lethalem.

Referato abdomine in conspectum veniebant intestina ultra modum flatulenta. Pars vero coli, ventriculo proxima, supra diaphragma hærebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 512. In cadavere cujusdam, qui post diuturniores ægritudines occubuerat, omnia intestina ad hypochondria redacta erant & spina erat detecta. Quamobrem medico licebat abdomen attrectanti, aortæ motum persentire; imo & duritiem vertebrarum. COLUMBUS.

ARTICULUS XXVIII.

INTESTI-
NA.*Intestina pituita vitrea extus obducta.*

OBS. 513. Puella decimum quartum ætatis annum agens, dolore colico atrocissimo, cum ventris inflatione, confitebatur; quibus persistantibus, & accedentibus gravioribus symptomatibus, intra viginti dies e medio tollitur. Per biduum ante mortem magnam sanguinis nigerrimi

copiam per anum excrevit.

Instituta cadaveris sectione, inventa est multa pituita vitrea externæ intestinorum tunicæ hærens; & frustulatim dispersa; quæ frustula diversæ erant molis, usque ad avellanæ magnitudinem. CHOMEL.

ARTICULUS XXIX.

Rectum vesicæ implantatum.

OBS. 514. Puellus, ano clauso, excrementa per urethram, simul & urinam exercebat. Tandem cum duriora excrementa per angustum illum ductum amplius permeare non possent, inflatus est venter; exorta est febris; aliaque suborsuntur sym-

ptomata, quibus decimo sexto a nativitate die ad plures migravit.

Dissectioni traditum corpusculum exhibebat intestinum rectum fundo vesicæ adnatum, vel a genuino tramite deflexum. FABR. HILDANUS.

ARTICULUS XXX.

Rectum deficiens.

OBS. 515. Examini subiecto cadavere cuiusdam infantuli, qui ne vestigium quidem podicis habebat; patet totum intestinum rectum plane deficere: colon enim in extremitate omnino constrictum, & quasi fune circumligatum conspiciebatur.

BENNINGERUS.

De intestinis crusta obductis vide Lib. I. Observationes 268, 465, 1361, 1593. Lib. II. 360.

S E C T I O   Q U I N T A.

D E   M E S E N T E R I O .

A R T I C U L U S   I .

Mesenterii inflammatio.

MESEN-
TERIUM.

OBSERVATIO 516. Quidam post gravem contusionem in infima parte hypochondrii dextri; statim dolorem illic sensit, qui in dies adauctus in crus dextrum propagatur. Hoc pergente & exasperato, accedit febris; exsurgunt varia & graviora symptomata, quæ tandem ægrum illuc mutant unde negant redire quemquam.

Relato abdomine, in conspectum veniebant intestina maculis lividis & subfla-

vis notata. Omentum intestinis instratum haud ab simili læsione deturpabatur. Præterea animadvertebantur mesenterii vasa penitus cruenta, veluti contusa & phlogosi tacta, præsertim prope musculos psoas, qui simili modo affecti deprehendebantur. PLATERUS.

Huic subjungere licet observationem Lib. I. 1624.

A R T I C U L U S   I I .

Mesenterium obstructum.

OBS. 517. In cadavere foeminae quindécim annorum, *hectica*, atque immani *diarrhæa* extinctæ, deprehendebantur, præter pulmones purulentæ & putredine defædatis, glandulæ mesenterii infarctæ, aliæ atheromatosæ, aliæ purulentæ. Hepar se offerebat tabidum; passimque occurrebant aliæ læsiones, solitæ morborum chronicorum reliquæ. BARTHOLINUS.

OBS. 518. Puella duodecennis pauperula, fluxu caliaci, cum ventris torminibus jamdudum laborabat; cum tandem exolutis viribus, plane emaciata obiit.

Reperiebantur glandulæ mesenterii ad-

modum tumidæ & duriores; continentess materiam quamdam lacteam, in casei formam concretam. DIEMERBROEK.

OBS. 519. Exenterato cadavere cujusdam pueri octennis, *atrophia* & ventris torminibus, nec non *diarrhæa* chylosa, post multos menses confecti, visendæ se præbebant glandulæ mesentericæ mirum in modum tumidæ, & colorem lacteum referentes. DIEMERBROEK.

Inter affines recenseri queunt observationes Lib. I. 64, 666, 1027. Lib. II. 83. Lib. III. 232.

ARTICULUS III.

MES-
TERIUM.*Mesenterium scirrhum.*

OBS. 520. Puella undecim annos nata in *febrem ephemeram*; mox in *hecticam* incidit. Hinc cum spatio trium mensium, *doloribus totius corporis*, deglutiendi difficultate, cum tussi & linguae ariditate laborasset; tandem erumpentibus sudoribus nocturnis plane extenuata occubuit.

Aperto cadavere reperitur mesenterium scirrhum, & materia quasi gypsea refertum. Hepar nonnulla steatomata recondebatur, & firmiter diaphragmati adnatum erat. Circum circa venam portae, hujusce gypseae materiae moles, ad pugni magnitudinem accedens, adhærebat. Lien eadem materia scarebat. Præterea pulmones inveniebantur passim purulenti & steatomatosi; cum hydrope pectoris: circa exortum tracheæ occurrebat steatoma ovigallinaei magnitudinem excedens. FABR. HILDANUS.

OBS. 521. Puella septennis per totum vitæ curriculum variis ægitudinibus fuit obnoxia; præsertim vero *tumoribus œdematosis*, circa articulos manuum, cum *ossium carie*. Dein accedunt *spirandi difficultas*, & *cordis palpitatio*. Tandem marasmo confecta obiit.

Inveniebatur intestinum cæcum, cum sua appendice vermiformi, crassissimum, quasi meris glandulis rubentibus conflatum. Conspiciebantur mesenterii glandulae tumidae & scirrhusae. Hepar plus justo magnum, ejusdem mali confors apparebat. Ventriculus flatulentia distendebatur. Pericardium denique aqua turgebat. GASP. BAUHINUS.

OBS. 522. In cadavere cujusdam pueri jamdudum *scrophulosi*, febre lenta & extrema macie confecti, usque ad obitum orthostadii, reperiebantur omnia viscera tum pectoris, tum abdominis, arida & corrugata. Mesenterium scirrhum, glandulas nuce jiglandi majores, intus & extus albicantes, & quasi cartilagineas, exhibebat. Aliæ insuper occurrebant ejusdem

indolis, & numerosissimæ circa chyli receptaculum & ductum thoracicum. Thy-mus etiam induratus animadvertebatur; etsi solitam molem minime superabat. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 522. (a) Fœmina octo & quinquaginta annos nata post laboriosum partum, *doloribus vagis* in abdomine conflatur. Sensim *tumet venter*, & pedes fiunt œdematosi. Dein difficilis respiratio somnum arceat. Post varias remissiones, *diarrhaea immensi*prehenditur; inter quam, viribus deficientibus, supremum diem obiit.

Pectus & abdomen sero flavo & sordido scarebant. Omentum gangrænosum & semiputridum observatur; pancreas ingens & scirrhum. Mesenterium vero mole portentosum, & scirrhum, majorem abdominis partem replebat. CLAR. BAADE-RUS.

OBS. 522. (b) Vir quinquagenarius, strenuus aquæ vitæ helluo, *ardore ventriculi*, & vomitu corripitur; cum dolore in hypochondrio dextro. Quibus pergentibus & ingravescentibus, tandem marasmo confectus extinguitur.

Mesenterium ingens, totum scirrhum & steatomatosum deprehenditur. Ventriculus livido colore erat tinctus; non secus ac pars hepatis huic incumbens. CLAR. BAADERUS.

OBS. 523. Quædam fœmina per duos postremos vitæ menses febre laborabat. De gravi pondere in abdomine conquerebatur. Alvus erat dura & respiratio difficilis. Præterea ab octo annis *abdomen tumens* gestabat; sed sine molestia.

Post obitum dissecta, exhibet mesenterium & pancreas scirrhusae, & ingentis molis; antè connexa erant cum peritoneo etiam scirrhuso & cartilaginis speciem referente. Passim occurrebant exulcerationes tum in mesenterio, tum in hepate etiam indurato. BLANCARDUS.

OBS.

MESENTERIUM. OBS. 524. Juvenis octodecim annorum, jamdiu siti immani & ventriculi imbecillitate laborans *ascite* corripiebatur. Procedente morbo cum suis incrementis, supervenit *alvi fluxus*, qui tandem ægrum conficit.

Præter magnam aquæ subflavæ copiam in abdomine stagnantem inveniebatur intestinum rectum corrosum. Glandulæ mesenterii summe tumidæ lapideam duritiem mentiebantur. Vesicula fellis bilem nigerrimam, spissam, vel amurcæ similem, continebat. Pancreas denique erat induratum. DOLÆUS.

OBS. 525. Puer octodecim menses natus, febre inordinate recurrente, *appetitu canino*, & *diarrhæa biliosa* laborabat. Tandem marasmo confectus, & exolutis viribus, animam efflavit.

Instituta cadaveris sectione, deprehendebatur hepar stupendæ molis & scirrhum; cum cysti fellea supra modum tumente. Lien etiam ingens tartaream substantiam exhibebat. Ac postremo glandulæ mesentericæ omnes tumidæ & scirrhusæ conspiciantur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 526. Puer triennis imum *ventrem* ultra modum *prominentem*, paucis abhinc mensibus gestabat cum febre *lenta*, cibi fastidio, *alvi fluxu* contumacissimo, & stupenda totius corporis emaciatione. Tandem abdomine ulterius renitente, atrophiam confectus, supremum diem obiit.

Referato abdomine, in conspectum venit mesenterium mole amplissimum, & scirrhum. Hepar quoque ingens, & similibus læsionis confors deprehenditur. E NOST. ADVERSAR.

OBS. 527. Puer octennis *baculo* circa lumbos *percussus*, paulo post male se habere cœpit. Exsurgit febris *lenta*, & sensim *prominet abdomen*. Accedit atrophia, qua demum consumptus, migravit ad Superos.

Inter cadaveris exenterationem, inveniebantur glandulæ mesenterii non solum tumentes, sed etiam scirrhusæ; ita erant conglobatæ ut hinc corpus exurgebat duorum pugnorum magnitudinem superans. BONETUS.

OBS. 528. Puer duodecennis, ante biennium cephalalgia & vertigine, cum tumens glandulis *tyroideis* laborabat. Oritur dolor in sinistro cervicis latere, cum tumore *pone aurem*, & in pollice. Accedente tussicula, cum paucis sputo, hecticus tandem obiit.

Repertæ sunt glandulæ mesenterii rubræ & siccæ, induratae & scirrhusæ, cum nonnullis exulcerationis & putriditatis notis. MANGOLT.

OBS. 529. Puer undecim annorum summe debilis, febre *lenta* cum *ventre tumido* & *alvi fluxu* jamdudum laborabat, doloris quidem expertus. Tandem contractis, præ ariditate, manibus, ad beatorum domicilium subvolavit.

Omnia pectoris & abdominis viscera illæsa deprehenduntur, si excipias mesenterium glandulis durissimis, scirrhusis & albicantibus refertum. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 530. Puer septennis in *febrem lentam*, cum rigore singulis septimanis recurrente incidit. Accedunt vomitus biliosi; hæmorrhagia narium & artuum contractio, nec non macies. Septimo mense, abortu febris, obiit.

Obvium sit mesenterium scirrhum; cuius glandulæ ingentes materia quadam gypsum, vel lapidea, scæbant. Præterea pulmones, hepar & lien arenulas & lapillos recondabant. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 531. Vir consistentis ætatis, ingluvie deditus de dolore *gravativo* in regione lumbari, cum imi *ventris* inæquali tumore & dolore hypochondrii sinistri obtuso, conquerebatur. Tandem *alvo adstricta*, contabuit, & naturæ satisfecit.

Totum deprehendebatur mesenterium scirrhum. Lien durior capsulam osteocartilaginosa exhibebat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 532. Puer novennis, villiori visu affuetus, respiratione difficili, inappetentia & siti intensa laborabat. Accedunt *ventris sormina*, cum pedibus oedematosis; *venter prominet*, una cum scroto, quod brevi gangræna corripitur. Tandem inter *diarrhæam* obiit.

Præ.

Præter aquæ copiam in abdomine stagnantis, mesenterium totum se præbet scirrhum; cum coalitu omnium ferme viscerum. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 533. Vir consistentis ætatis *anhelosa respirationi* per intervalla recurrenti obnoxius; in insultum tandem ferociorem & pertinaciorem incidit; quo, nil conferentibus præsiidiis, ad ultimam rerum metam ducitur.

Lustrato cadavere, occurrebat totum mesenterium scirrhum, & quasi callosum. BENIVENIUS.

OBS. 534. In cadavere mulieris quinquagenariæ & *ascitica* deprehenditur mesenterium stupendæ molis, atque variis tumoribus cysticis, e genere meliceridum & steatomatum, referrum, atque scirrhum; præter alias læsiones hepatis, lienis & tubi intestinalis, hunc affectum concomitari solitas. BALLONIUS.

OBS. 535. Juvenis sexdecim annorum, diuturno morbo consumprus & sævissimis interdum *ventris doloribus* divexatus, tandem interiit.

Inveniebatur intestinum ileum disruptum.

Mesenterium occurrit scirrhum, lapidisque instar durum. SALTZMANNUS.

MESEN-
TERIUM.

OBS. 536. Quidam, cum abdomine *tumore & alvo adstricta*, doloribus colicis pertinacissimis excruciabatur, quibus tandem evictus occubuit.

Lustrato abdomine reperiebatur totum mesenterium induratum, & glandulis scirrhis infarctum. PLATERUS.

OBS. 537. Inter exenterationem cujusdam *melancholici*, *rabe* confecti, in conspectum veniebat totum mesenterium scirrhum, cum hepate & liene obstructis & induratis. EX ACTIS GERMANICIS.

OBS. 538. Dissecto cadavere cujusdam *volvulo* enecati, in conspectum veniebat tumor scirrhus in mesenterio intestinum ileum comprimens. RIOLANUS.

Hunc ordinem ingrediuntur observationes Lib. I. 26 (A), 193, 230, 246, 259, 275, 278, 342, 402, 405, 577, 590, 741, 798, 898, 940, 1011, 1020, 1024, 1045, 1385, 1498, 1731, 1736, 1763. Lib. II. 222, 331, 357, 407, 545, 548, 622. Lib. III. 66, Insuper vide *Viscera scirrhusa*.

A R T I C U L U S IV.

Mesenterium steatomatosum.

OBS. 539. Juvenis qui singulis diebus vino muscatellino inebriabatur; unde incensa viscera refrigerare cupiens frigidam fatis copiosam ingurgitabat, incidit in cruciatus & *dolores ventris* intensissimos per intervalla recurrentes; & tantæ sævitiei ut protinus humi sese prosterneret, unguibus terram scalperet & sanguinem e digitis eliceret: donec dolorum acerbitate mortuus fuit.

Lustratis interaneis, reperiebantur innumera steatomata venis mesenterii & pancreatis adnata, quæ omnia materiam quamdam sebaceam continebant; quorum majora ad uvas grandiores accedebant. SALMUTHUS,

OBS. 540. Cujusdam pauperculæ, multis doloribus per triennium vexatæ, *venter in majorem molem assurgit*, cum distinctis tumoribus. Post enixum infantem debilem, dolores non deliere & venter remanet inæqualis. Interea *dolores* exacerbantur, accedit *singultus*. Macie demum confecta obiit.

Lacerum & erosum invenitur peritoneum. Conspiciuntur bini tumores mesenterio adnati, qui erant mera steatomata, diversis materiis scatentia, cum seri stagnantis copia. Pulmones denique lituris gangrænosus erant maculati. HÆSCHTETTERUS.

OBS.

MESENTERIUM. OBS. 541. Exenterato cadavere virginis, cujus *venter*, dum viveret, *gemino tumore distendebatur*; inveniebantur in mesenterio duo steatomata, quorum alterum nullas putriditatis notas præ se ferebat; alterum vero ita pure vitiatum, ut non tantum effuderit plurimum saniei & aquæ sordidæ in cavitatem abdominis; sed etiam exferit proximiorum uteri fundum. TULPIUS.

OBS. 542. In cadavere cujusdam juvenis *tubidi* occurrunt pulmones sanguine & humore destituti, collis, vertebri & diaphragmati maxime coherentes. Cor occurrit exsuccum, ejusque uterque sinus sanguinis expertus. Hepar nonnullas corruptionis notas præ se ferebat. Lien erat exilis & aridus. Mesenterium vero tumoribus steatomatosis, cartilagineæ duritiei, scatebat. BONETUS.

OBS. 543. Quædam virgo jampridem *menstruum suppressione* laborabat; cum sensim incidit in *febrem hæcticam*, quæ marasimum lethalem post se trahit.

Referato abdomine, deprehendebantur in mesenterio varia steatomata, a lymphâ crassâ oriunda; præterea reperiebatur in sinistro latere manus veluti fæccus, materia pituitosa, turbida & cruenta repletus. BARBETTE.

OBS. 544. Cuidam juveni *excrevis abdomen* intra biennium, in tantam molem, ut crederetur hydropes ascite laborare: sed mortui sectio exhibet ingens steatoma ponderis octodecim librarum, mesenterio adnatum; nulla sane stagnante colluvie in abdominis cavo. TULPIUS.

Inter affines recenferi debent observationes Lib. I. 535, 1025, 1572; Lib. IV. 173, 190.

A R T I C U L U S V.

Mesenterium strumosum.

OBS. 545. Ancilla quædam sponfa, antequam nuptias contraheret, in morbum incidit, quo *venter* sensim *intumuit*. Gravida ab omnibus judicabatur: pertinaciter illa negabat; donec inter remedia hydropi dicata, migraret ad Superos.

Cadaver cultro anatomico, & examini subiectum exhibebat mesenterium tumoribus strumosis undique refertum; adeo ut eorum mole quasi obrutum, vix esset conspicuum. CAILLEUS.

OBS. 546. Puer duodeviginti annorum, post parentis obitum, in melancholiam incidit, quam brevi excipiunt *scrophulae*, in collo conspicuæ. Interea accedit macies febre lenta stipata, qua tandem contemnitur, interiit.

Aperto cadavere, mesenterium innumeris glandulis obitum apparuit, quarum

nonnullæ inter majores, nucem juglandem mole æquabant. MANGOLT.

OBS. 547. In cadaveribus variorum puerorum qui *strumis* extus scædabantur; mesenterium exhibebat tumores congeneres, avellanae & nucis juglandis magnitudine; nonnullis pugni molem æquantibus; qui omnes materia quadam gypseâ, vel purulenta, erant referti. PARÆUS.

OBS. 548. Exenterato cadavere cujusdam mulierculæ inter *scrophulas* extinctæ, deprehendebatur totum mesenterium strumosum innumerabilibusque glandulis tumidis, & diversas materias recondentibus, scatens. SCULTETUS.

Ad hanc seriem revocanda observatio Lib. II. 170.

ARTICULUS VI.

MESENTERIUM.

Hydatides in mesenterio.

OBS. 549. Quædam juvencula, altero post nuptias anno, cœpit variis torqueri doloribus in imo ventre, qui tantam nonnumquam sævitiem exercebant, ut hinc sequerentur lypothymia. Venter interea in tumorem sensim assurgebat, persistentibus doloribus. Dein cum inter varia & opportuna præsidia melius se habere videbatur, subito concidit epileptica; & ipsa die obiit.

Exenterato cadavere reperitur totum mesenterium hydatidibus refertum; quarum major capitis infantis molem assequebatur; minores vero ad ovum gallinaceum accedebant. HORSTIUS.

OBS. 550. In corpore cujusdam virginis hydropæ extinctæ deprehendebatur in mesenterio insignis tumor viginti & amplius libras pendens; qui innumeris hydatidibus scatebat diversæ magnitudinis; cum aquæ copia in abdomine stagnante, ob disruptionem nonnullarum vesicularum. TULPIUS.

OBS. 551. Referato abdomine cujusdam mulieris hysterica, uterus insons & plane inculpatus annotabatur: sed mesenterium innumeris vesiculis refertum invenitur. VVILLISIUS.

ARTICULUS VII.

Mesenterii purulentia.

OBS. 552. Vir intemperantissimus & hypochondriacus, nausea continua & crebro vomitu conflictabatur. Tumebat, cum dolore, sinistram genu: cum erumpit tumor circa pubem, flatibus adscriptus, & vesicæ orificium comprimens; qui quotidiano incremento ita augetur, ut sese ad umbilicum & latus sinistrum extenderet; cum nonnulla spirandi difficultate. Procedente morbo & urgentibus doloribus conrascit; donec tandem, septimo a morbi principio mense, ad plures migraverit.

Instituta cadaveris sectione, invenitur collectio materiæ purulentæ & fœtidæ inter duas mesenterii tunicas; quæ tanta erat ut occuparet majorem abdominis partem; & hepar sua putredine afficeret. COITERUS.

OBS. 553. Mulier sex & triginta annorum post diuturnos ventris cruciatus, calidulum magnitudinem nucis juglandis supereminens.

rantem, asperum & inæqualem per alvum ejecit; quem dein minores eadem via sæpius sequuti sunt: imo & per vesicam quoque, una cum sabulo copioso, plures lapillos a prædictis minime discrepantes excrevit. Tandem de atrocissimo dolore lumbum dextrum, totumque crus occupante conquesta, urinam albam & turbidam reddidit. Vomitu etiam & vigiliis continuis vexabatur; quibus tandem occubuit.

Mesenterium ingentem abscessum recondebat, continentem cum copioso pure multos calculos, quorum tres majores amygdalæ magnitudinem superabant. Pancreas etiam dissectum majorem exhibuit calculum asperum & inæqualem. MERCKLIUS.

OBS. 554. Quidam febre valida corripitur. Circa decimum quartum morbi diem, cruenta sunt dejectiones; ita ut sanguinem

MESENTERIUM. nigerrimum, corruptum, & pessime n-
lentem, ad quindecim circiter libras ex-
creverit, ad animi scilicet deliquium. De-
in fæces conspersæ erant saniosa & san-
guinolenta quadam materia. Sensim tan-
dem emaciatus circa sexagesimum tertium
morbi diem occubuit. Norandum quod per
totum ægritudinis tractum nusquam de do-
lore ventris conquestus fuerit; nec ven-
ter intumuerit.

Examine anatomico subjectum cadaver
exhibuit ingentem abscessum in mesente-
rio. DONATUS.

OBS. 555. In demortuis sæpe deprehen-
ditur mesenterium cum abscessu, vel ul-
cere fordido; e quibus nunc febres acutæ
cum sanguinis vomitu, dejectionibus cruen-
tis & lypothymiis; nunc ventris tormina
acerbissima; nunc nausæ, vomitus, cac-
hexia & atrophia; nunc dolores colici
cum lotio purulentum; nunc perpetuæ vi-
gilæ, animi deliquia, sudores frigidi,
&c. originem habuerunt. SENNER-
TUS.

OBS. 556. Quædam virgo incidit in do-
lores, colicis similes, & acerbissimos; qui-
bus sociatur febris cum rigore crebro re-
currente. Frustra variis tentatis præsidiiis
intra paucos menses marasmo consumpta
obiit.

Dissecto abdomine ingens puris copia,
qua mesenterium refertum & quasi turgi-
dum erat, erupit. MERMANNUS.

OBS. 557. In cadavere cujusdam tabidi,
qui inter dejectiones purulentas obierat, de-
prehenditur pulmo totus purulentus. He-
par erat exsuccum. Mesenterium pure dif-
fluebat; atque intestinum colon ejusdem
tabis erat particeps. E MISCELLANEIS
CURIOSIS.

OBS. 558. In cadavere cujusdam melan-
cholici & litterati, qui obstructis hamor-
roidibus continuo per alvum materiam pu-
rulentam excreverat; & etiâ cum uri-
nis; deprehendebatur mesenterium totum
purulentum. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 558. (a) In cadavere mulieris ju-
venis, quæ per septem & vigintidies ven-
tris torminibus conflictata erat, occurrit
abscessus in mesenterio & colo, ea potissi-
mum parte quæ fundo ventriculi subster-
nitur. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 559. Cadaver cujusdam juvenis vi-
ginti annorum, colico dolore extincti, to-
tum abdomen exhibebat pure repletum;
atque integrum mesenterium purulentia
deturpatum. VVEPFERUS.

OBS. 560. Inter exenterationem vario-
rum doloribus colicis ferocissimis sublato-
rum, ulcera deprehendebantur fordida,
& abscessus in mesenterio; talvis intelli-
nis. SENNERTUS.

OBS. 561. In cadavere cujusdam melan-
cholici & voracissimi, febre lenta crebris
horroribus stipata extincti, erat colluvies
purulenta inter duas mesenterii tunicas.
BONETUS.

OBS. 562. Muliercula ventris tormini-
bus enecata, exhibet in mesenterio absces-
sum disruptum; a cujus diffuso pure inte-
stina fuerunt erosa & syderata. TULPIUS.

OBS. 563. In cadavere fœminæ multis
abhinc annis hydropica, reperitur tumor
prægrandis scirrhusus in epigastrio; atque
in mesenterio abscessus pure terribi odor-
is repletus. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 564. Secto quodam ascitico, oc-
currunt intestina sphacelata, & totum me-
senterium purulentum. Hepar etiâ ab-
scessibus scatebat; & renes erant putridi.
E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 565. In cadaveribus variorum ta-
bidorum bulimia & lenteria denatorum,
insignem abscessum in mesenterio vidit
BONETUS.

Ad traditas accedunt observationes Lib.
I. 162, 330, 399, 407, 737, 741, 1712.

ARTICULUS VIII.

MESEN-
TERIUM.*Mesenterium putridum & gangrænosum.*

OBS. 566. In cadavere cujusdam viri viginti quinque annos, plus minus, nati, & *tabe* extincti,prehenditur sub lienem, tumor scirrhusus propria membrana inclusus, caput infantis magnitudine superans; ita ut prima fronte alter videretur ventriculus; mesenterio omnimode consumpto. Intestina omnia in dextrum latus devoluta apparuere. Glandulæ mesentericæ partim erant absumptæ, partim scirrhusæ. RUYSCHII.

OBS. 567. In cadavere cujusdam pueri *tabidi*, decennis, omentum erat putre & prolapsum ad vesicam, tenaciter intestinis & peritoneo annexum. Occurrebat etiam mesenterium putrefactum & fere consumptum; potissimum versus os pubis; ubi maxima erat puris copia coloris æruginosi. JOH. FORTIS.

OBS. 568. In cadaveribus variorum *cachecticorum* & *scorbuticorum*, inter cætera vitia, mesenterium præsertim friabile & male cohærensprehenditur; ita ut le-

vissimo negotio pars a parte divelli potuerit. VVARTHON.

OBS. 569. Inter sectionem nonnullorum Indorum *bulimia* laborantium; & *lienteria* extinctorum totum reperiebatur mesenterium fere absumptum, intestinis invicem cohærentibus. BONTIUS.

OBS. 570. In aliis bene multis, etiam Indis, qui dum viverent sine causa manifeste *tabescerant*, occurrebant purulentia & abscessus in mesenterio. BONTIUS.

OBS. 571. In cadavere *hæticæ* inveniebatur mesenterium scirrhusum & putridum, cum omento penitus absumpto, & copia aquæ subviridis in abdomine. TH. BARTHOLINUS.

Locum in hoc censu obtinent observationes Lib. I. 274, 390, 430, 454, 672. Lib. II. 387, 697. Vide insuper *Viscera putrida*.

ARTICULUS IX.

Mesenterium aridum.

OBS. 572. Quidam post multos & diuturnos dolores, tandem in *hydropem siccam* lapsus est; quo pergente, ad ultimam rerum lineam ducitur.

Exenterato cadavere animadvertebantur glandulæ mesenterii plane *tabidæ* & *aridæ*. BALLONIUS.

OBS. 573. Inter sectionem cadaveris cujusdam juvenis *atrophia* consumpti, inventum fuit mesenterium siccum & induratum, & quasi totum lapidosum. PANAROLUS.

De hacce læsione mentio subicitur in observatione Lib. III. 70,

S E C T I O S E X T A.

D E H E P A T E.

A R T I C U L U S I.

Hepar exiguum & contractum.

HEPAR.

OBSERVATIO. 574. E fœmina ætatis undequinquaginta annorum, a tribus mensibus *hydropica*, educuntur quadraginta libræ aquæ limpide, ope paracenteseos. Duobus elapsis mensibus ventris tumor alteram paracentesim expostular, quæ similem aquæ copiam suppeditavit. Post quinque septimanas ad tertiam operationem deveniendum fuit, qua prodierunt quatuor & sexaginta aquæ libræ cum maximo levamine. Post quatuordecim dies cœpit languere, amisso appetitu. Dein *venter* celerrime intumuit, cum pulsu debili, *respiratione anhelosa*, & extremorum frigiditate. Quarta instituitur paracentesis, & *pedes* paulo post sunt *œdematosi*; atque dexter *gangræna* corripitur, quam brevi sequitur mors.

Reperiebatur in abdomine aqua fœtida & turbida. Omentum erat tenuissimum & ad fundum ventriculi convolutum. Hepar penitus siccum, durum & rotundum, pugni magnitudinem vix æquabat. Vesicula quidem fellea, rigida & exsiccata, calculum albicantem recon-

debat. CLAR. STORCK.

OBS. 575. Vir quidam studiosus, vino deditus & catarrhis obnoxius, incidit in cibi fastidium; quod excipiant *sapor & vertigines*, cum colore faciei *ïterico*; lotio subflavo, nonnihil nigricante & fœtido. Accedit *diarrhœa* cum pulsu frequenti & exili. Tum conqueritur de *dolora in scrobiculo cordis*, & *pectoris angustia*. Interea persistente febre lenta, vires sensim deficiunt. Ingruit delirium obscurum; accedunt denique convulsiones lethales.

Deprehenditur hepar exiguum & compactum, proximis partibus morbose hærens. Cystis fellea bilis glutinosæ uncias duas continebat. Mesenterium annotabatur scirrhum. Lustrato capite occurrit major aquæ copia, intus & extus, cerebrum quasi obruens. E DIARIO MEDICO.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 823, 993. Lib. II. 405, 698. Lib. III. 16, 36.

A R T I C U L U S II.

Hepar ingens.

OBS. 576. Quidam litteratus quinque & quadraginta annos numerans, atris curis confectus, in meram *hypochondriasm* incidit. Caput dolore & torpore gravabatur,

crebro recurrentibus *vertiginibus*; tactu percipiebatur *pulsatio in abdomine*, cum dolore circa limbum costarum spuriarum. Interea de *abdominis cruciatibus*, paroxysmorum.

morum instar invadentibus, anxie querebatur, & se mori præ anxietatibus perpetuo exclamabat. Dein hæmorrhoidum fluxus, hætenus uberrimus, sufflaminatur; exsurgit febris erraticæ; ingruunt motus convulsivi; ac mens obnubilatur. Post biennium tandem inter febris exacerbationem e vivis discessit.

Lustrato cadavere, hepar maximum & scirrhum deprehenditur. Vena portæ tantæ erat magnitudinis ut intestini faciem, haud sine adstantium admiratione, præ se ferret. Lien etiam ingens occurrit, alias sanus. Stomachus flatulentus saburra nigricante scatēbat. Intestina demum mire distenta inflammationis & gangrænæ notas exhibebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 577. Quidam princeps *tumore* & summa duritie abdominis per sex annos laborabat. Accedit corporis habitus œdematosus, cum nonnulla spirandi difficultate, & dolore in hypochondrio sinistro, versus ventriculum. Postea incidit in diarrhæam cruentam, nigricantem & fœtidam sine dolore; quam excipit vomitus sanguineo-carnosus, una cum sanguine sincero. Interea viribus prostratis, & pulsu fere oblitterato, semimortuus quasi jacet. Pluries recurrit vomitus; cum secessu ejusdem naturæ. Omnia postremo bene se habere videbantur, & quædam affulgebat sanitatis spes; cum subito *febre acuta* corripitur, qua brevi ad plures mittitur.

Reperiuntur in abdomine quædamamenta ab omento divulsa. Hepar ingens dimidiam, fere abdominis partem occupabat, & ad ossis ilei cavitatem pertingebat; passim exhibens quasdam putriditatis notas. Lien scirrhusosus, lapidis duritiem in nonnullis locis assequebatur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 578. Mulier quadragenaria duritiem in dextra ventris parte diu tulerat, usque ad os ilium, & infra, descendenter cum dolore a tactu. Siti interdum torquebatur, ac de ventriculi dolore post partum, mense ante obitum, querebatur, cum difficili respirations. Postremo accedit vomitus immanis; dolor exacerbat; & vitam cum morte commutavit.

Venter aqua flava & amara plenus invenitur. Ventriculus in medio angustus

duos ventriculos quodammodo repræsentabat. Hepar ingens, quali ad ventris fundum perveniebat. Inferior pars dura variis tuberculis, quorum nonnulla nucem avellanam æquabant, exasperata; cum imminente putrefactione. Ac denique vesicula fellis crassam & atram bilem continebat. VALSALVA.

HEPAR.

OBS. 579. Quidam de languore stomachi perpetuo querulus, sensim extenuabatur, ob impotentiam sumendi alimenta; quæ scilicet deglutita ad stomachum non posse pervenire videbantur. Tandem in vomitum atri humoris incidit, quem excipit febris, quæ brevi jam marasmo confectum, illuc mittit unde negant redire quemquam.

Hepar mole maximum totum epigastrium occupabat, cum vesicula fellea amplissima. Vix apparebat lienis vestigium. Propulsus conspicitur ventriculus ad regionem umbilicalem; cujus orificium superius a superincumbente hepate valde comprimebatur, & quasi strangulabatur; atque hic erat obex qui descensum alimentorum præpediebat. FONTANUS.

OBS. 580. Quidam arthriticus catarrho, cum capitis dolore & vomitu corripitur. His accedit mictus laboriosus. Excluso calculo dolor fugatur, sed remanet vomitus. Tum de præcordiorum angustia molestissima conqueritur: urgent anxietates; vires deficiunt; pulsus antea debilis obliteratur; & die vigesimo quinto occubuit.

Deprehenduntur pulmones in angustum coacti, ob repulsam diaphragma ab ingenti hepatis mole, cujus alter lobus livore inficiebatur. Ren sinister ulcus cavum & quasi cancrosum exhibebat, nonnullosque calculos recondebatur. Præterea vesica conspiciebatur putrida & livida. SCHENKIUS.

OBS. 581. Vir inter magnates conspicuus, jam pridem variis ægritudinibus obnoxius; vomitu præsertim, nausea, dolore circa inguina, cum mictu laborioso & stranguoso, laborabat. Interea excluso calculo evanescit dolor, & lotium libere fluit. Sed persistit vomitus; & ad ultimum factum producit.

Occurrit ingens hepatis moles qua repellebantur diaphragma & pulmones. BONETUS.

OBS.

HEPAR.

OBS. 582. Quidam incidit in *dolorem lateris dextri*, paululum supra nothas collas, cum calore febrili, & inquietudine. Accedit *alvi fluxus*, qui demum in contrarium morbum facessit; & die decimo quarto obiit.

Seçto corpore invenitur hepar subrubens, & portentosæ magnitudinis, interius flavescens, & bili innatans. Pulmones præterea semi-putridi conspiciebantur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 583. Puella sexennis post lentam tabem *hypochondriorum dolore* querebatur. Appetitus plane deficiebat. Tandem viribus fracta, expiravit.

Reperiebatur hepar ingens, & fere universum occupans abdomen; quod ventriculum adeo ad inferiora depresso, ut quasi ab œsophago videretur separatus. Præterea pulmo sinister erat fere consumptus. BARTHOLINUS.

OBS. 584. Puer decennis jamdiu *tuberculis* laborabat in diversis partibus, e quibus suppuratis *ulcera* emergebant *fætidissima*, cum ossis corruptione. Post triennium ab initio morbi, urgente *febre* continua, macie confectus, convulsus tandem obiit.

Jecur occurrit maximum, & costis agglutinatum. Invenitur præterea abscessus, juxta dorsi vertebrae superiores, membranæ ipsius spinæ obvolutus. RODERICUS A FONSECA.

OBS. 585. Fœmina quæ parum comedeat, ob *anxietates & suffocationes* quæ post pastum patiebatur; derepente obiit.

Jecur & splen insignis erant magnitudinis; hinc angustia & compressio ventriculi. Vasa insuper sanguine destituebantur, a crebris ejus amissionibus. BONETUS.

OBS. 586. Cadaver cujusdam puellæ octodecim annorum, jamdiu *anhelosa*, ac *febre tertiana continua* extinctæ, exhibebat hepar tantæ molis ut ad quintam pectoris-costam pertigerit; ubi usque adeo pulmones arctabat, ut respirationem difficilem redderet. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 587. In cadavere mulieris quadragenariæ, quæ sæpius pepererat; modo ob *menstruam suppressionem*, gravidæ frustra

habitæ; occurrit hepar ingentis molis; quod scilicet quadraginta libras pendebat. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 588. Cadaver cujusdam *hamorrhagiæ* immodica extincti, hepar ingens, pondus quindecim librarum exhibebat; quod diaphragma ultra medium pectus propellebat, & totum ventriculum plane obtegebat. Pancreas insuper, & mesenterium erant scirrhusa. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 589. Reserato abdomine cujusdam viri qui per aliquot annos *ingenti struma* juxta imam inferioris maxillæ regionem laboraverat, patet hepar triplo majus solito; ac intus forisque innumeris glandulis, pili fabæque magnitudinem æquantibus, refertissimum. GLISSONIUS.

OBS. 590. In cadavere cujusdam mulieris *ascitica*, hepar tam immensæ magnitudinis animadvertitur, ut hominum fidem fere superaret: ultra enim dextri renis regionem protendebatur. Durum insuper fuit, cum nonnullis putriditatis notis. HARDERUS.

OBS. 591. Lustratis interaneis cujusdam fœminæ, quæ dum viveret *struendi difficultate* premebatur; conspiciuntur hepar tantæ magnitudinis, ut fere totum abdomen occuparet, ac diaphragma sua magnitudine fortiter comprimeret. MARCHETTIS.

OBS. 592. In cadaveribus variorum puerorum *serophulis* extinctorum, inveniebatur hepar mole maximum, & subalbicans; cum cysti felleæ bile glutinosa, similem colorem referente, turgida. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 593. Inter eviscerationem juvenis duodetriginta annorum, quem sustulerat *hydrops ascies*, in conspectum veniebat hepar insignis magnitudinis, in parenchymate densum & exangue. Lien insuper durus & siccus occurrit. HEURNIUS.

OBS. 594. Seçto corpore cujusdam *cattarrho suffocativo* sublari, hepar occurrit immensæ molis, octodecim libras pendens. Folliculus fellis concretionem biliari deris

deris unius unciae replebatur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 595. Lustrato cadavere cujusdam feminae *edacissima*, inter graviditatem, *peripneumonia* extincta, deprehendebatur hepar insolite magnitudinis, ubique hypochondrio coextensum; alias probe constitutum. ARGENTERIUS.

OBS. 596. In cadavere cujusdam mulieris *corpulenta* obruta, quæ dum viveret *fame canina* laboraverat, annotabatur præ-

ter stupendam adipis copiam, hepar sanguine turgidum, ac mole ineffabili. GEMMA. HEPAR.

His addere licet observationes Lib. I. 76, 218, 249, 406, 525, 526, 610, 655, 713, 727, 816, 866, 873 (a), 893, 904, 913, 925, 922, 956, 1011, 1023, 1027, 1631. Lib. II. 8, 17, 77, 125, 159, 303, 308, 362, 397, 417, 422, 428, 477, 518, 519, 678, 705, 885, 893. Lib. III. 222, 232, 342, 414. Lib. IV. 147.

A R T I C U L U S III.

Hepatis inflammatio.

OBS. 597. Adolescens decimum octavum ætatis annum agens, florido gaudens corporis habitu, horrore & rigore corripitur, quos excipit *febris acuta*, dolore æstuantæ & gravativo in *hypochondrio dextro* stipata. Facies pallore subviridi perfunditur: urgent *tussis* & *spirandi difficultas*, tumente *hypochondrio* affecto, cum remittentia. Interea dolor lancinans ad cæteras abdominis partes propagatur, non secus ac ad pectus. Abdomen in dies altius prominet: ingruit *singultus*: mens obnubilatur; & quinto morbi die ad plures migravit.

Lustratis interaneis, reperiatur hepar ingens & inflammatum, partibus vicinioribus ejusdem mali confortibus accretum. Major lobus abscessum disruptum, & hiantem in abdominis cavo exhibebat; cum stagnante colluvie purulenta & fordida. Intestina insuper etiam phlogosi tacta, & nonnihil passim gangrænoxa conspiciebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 598. Puer novennis, scabie diu infestatus, *febre* prehenditur continua, cum extremorum refrigeratione, vomitu immani & alvi profusio; adeo ut a cholera parum discreparet hic morbus, qui tantam sævitiem exercet, ut æger intra quadriduum ad atrophiam quasi deduceretur, quinto die ad libitinæ rationem ductus.

Secundo cadavere pulmones se exhibuerunt flaccidi & exangues; dexter vero costis & diaphragmati hærebat. Cor erat marcidum & rugosum: pericardium aqua destitutum. In abdomine peritonei & omenti nulla erant vestigia. Mesenterium scirrhum. Hepar denique magnum nonnihil scirrhum circa extremos lobos gangræna infectum, a prægressa inflammatione. E MISCELL. CURIOS.

OBS. 599. Vir consistentis ætatis incidit in *hydrophobiam*; adeo ut ne guttulam liquidi cujuscumque posset deglutire; cum tamen solida alimenta promptè per gulam demitteret. Tertio die a primo insultu genuina rabie correptus est; saliva uberrime ex ore effluente, adstantes conspuebat. Quarto demum die facto uno & altero corporis subsultu, subito suffocatur.

Aperto corpore præter modum extenuato, omentum penitus absumptum reperiatur. Hepar in parte concava inflammatum occurrit, cum imminenti gangræna notis. Ventriculi interior tunica putredine tacta videbatur. Lustrato pectore pulmones se præbent exsiccii, & costis undique adnati. Pericardium erat siccum; cum corde flaccido & extenuato. BRECHT-FELD.

OBS. 600. In quadam muliere annosa *febris*

HEPAR,

febris erat assidua, noctu exacerbationes habens, alternatim minores & majores in morem semitertiana. Hanc comitabantur anxietates, calor acris circa præcordia; implacabiles renum dolores, & animi deliquia. Uno die quinquies vel sexies rigebat, succedente calore adurente, cum pulsu validissimo. Tandem vigesimo septimo morbi die occubuit.

Deprehendebatur hepar inflammatione correptum; & vesicula fellis novem continens lapillos ciceribus rubris duplo majores. Lustrato pectore occurrit sinister pulmo purulentia defædatus. BALLONIUS.

OBS. 60r. Quidam lacertosus & robustissimus febre prehenditur, cum dolore lateris dextri acutissimo, tussi molestissima & sicca, ac levi delirio, quod excipit genuina phrenesis, quæ brevi interitum post se trahit.

Hepar & diaphragma phlogosi erant affecta. Intestina omnia bile tincta erant, non secus ac cutis. Lien erat monstruosus cum capsula crassissima, partim cartilaginea, ac fere ossæa. Pulmo sinister a contactu diaphragmatis nonnihil inflammatus occurrit. FANTONUS.

OBS. 60z. Quidam juvenis in febrem, prævio horrore, incidit; quam concomitantur lassitudo spontanea & dolor capitis gravativus. Interea urget vomitus, quem brevi sequitur alvi fluxus, primo biliosus, dein cruentus. Pulsus erat debilis, cum frigore totius corporis, etiam sub primis diebus. Quarto die efflorescunt maculæ purpureæ. Quinto ingruit somnolentia, quam pressio pede sequitur delirium, mortem post se trahens.

Vasa cerebri sanguine turgébant. Hepar inflammatum deprehendebatur. Simili læsione affecta ventriculus & intestina, variis maculis lividis erant signata. CHIRACE.

OBS. 603. Juvenis ætatis viginti annorum febre quadam epidemica laborabat, cum diarrhæa biliosa & siti inextinguibili. Die vigesimo accedunt animi deliquia, quæ brevi comites habent convulsiones, quibus tandem exanimis concidit.

Referato imo ventre, sat notabilis aquæ cruentæ copia invenitur. Occurrit jecur

immensæ magnitudinis & crassitie, ima parte livens & niger; ac prægressæ inflammationis notas gerens. Cystis fellea omnino exhausta deprehendebatur; cum intestinis flatu admodum turgidis. BONETUS.

OBS. 604. Juvenis quatuordecim annos natus, hunc pestilentiali in inguine dextro corripitur; qui solitum incrementum minime assequitur. Hinc delirium, & motus convulsivi lethales.

Secundo cadavere deprehenditur cor duplo majus, cruorem atrum & crassissimum continens. Pulmones maculis gangrænosissimis infestabantur. Hepar partim inflammatum haud absimiles maculas præ se ferebat. Vesicula fellis bile atra viridi scatebat. DEIDIER.

OBS. 605. In cadavere cujusdam febre continua & ardente sublati, se obrulit hepatis lobus orificio ventriculi, diaphragmati & nothis costis affixus; adeo ut nonnisi frustulatum avelli potuerit. Hæc hepatis portio ex inflammatione, quæ præcesserat, nigricans observabatur. Reliquum vero hepatis inculpatum apparebat. PLATERUS.

OBS. 606. Quidam vulnus capiti infligitur, cum fractura. Post perturbationem emergit icterus, in facie & pectore præsertim conspicuus. Interea difficilis evadit respiratio, omniaque in pectus ruunt, donec undecimo die ad plures abierit.

Hepar erat tumidum & inflammatum, sine tamen purulentia & putredine. Cystis fellea atra & viscida bile turgēbat. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 607. Adolescens octodecim annorum, optimæ cæteroquin constitutionis, victui inordinato indulgens, incidit in febrem continuam cum respirationis difficultate. Cum aliquandiu, nil proficientibus remediis, ægrotasset; diarrhæa superveniente obiit.

Secundum cadaver exhibet hepar inflammatum. Pulmones etiam simili modo læsi annotantur. RUMLERUS.

OBS. 608. In cadavere pueri novennis febre ardentissima, intra paucos dies extincti, inveniebatur hepar imminens magni-

gnitudinis; prorsus sanum, nisi quod in extremis partibus esset a prægressa inflammatione tostum, nigrum & durum. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 609. Inter sectionem cadaveris cujusdam *singultu* pertinacissimo ante obitum conflictati, deprehendebatur hepar tumens

& inflammatum, cum compresso ventriculo. SAXONIA.

HEPAR.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 335, 819, 1048, 1645. Lib. II. 106, 128, 284, 449, 679, 774. Lib. III. 270. Vide etiam *Viscera inflammata*.

A R T I C U L U S I V.

Hepar obstructum.

OBS. 610. Mulier juvenis dolore & tensione in *hypochondrio dextro* jamdudum laborabat, cum in febrem tertianam notham; ac deinde in *affectum iliacum* incidit. Paulo post *paralytica* evadit; sub quo rerum statu integrum annum vixit; circa cujus finem, marasmo confecta, de appetitu prostrato, siti & *ventriculi ardore* querebatur. Tandem accedit alvi difficultas, quam brevi sequitur lethum.

Instituta cadaveris sectione animadvertitur hepar ingens & obstructum; cum vesicula fellea bile crassa & atra turgida. Præterea ventriculus tumens colluvie viridi scatebat. BIANCHI.

OBS. 611. Vir quadragesimum ætatis annum agens, de *hypochondriorum tumore* & obstructione querebatur, cum in *acutam febrem* incidit, pulmonum phlogoseos signis stipatam, qua intra duodecim dies e medio tollitur.

Lustrato cadavere, deprehendebatur hepar amplum & obstructum, durum & pallido-fuscum. Lien vero erat duplo major quam solet. Pulmo dexter plevræ annexus durus occurrit. Pericardium denique aliquot aquæ cruentæ cochlearia recondebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 612. Juvenula viginti quatuor annorum, per triennium laboraverat, nunc immodico menstruum fluxu; nunc *ventris torminibus*, vel *diarrhæa* cum cibifastidio. Tandem in *leucophlegmatiam* incidit, quæ sub finem vitæ, tussim cum sputo nonnihil purulento post se trahit.

Tomus I.

Exenteratum cadaver exhibet hepar obstructione læsum, & sublivido colore tinctum; cum pulmone multis ulcusculis obfuso. DIEMERBROEK.

OBS. 613. Quidam sexagenarius obesus, *difficili mictu* multos annos laboravit. Variæ fuerunt sententiæ de causa morbi, quam alii in vesica, alii in renibus collocabant: sed exitus ostendit omnes deceptos fuisse. Cum enim *apoplexia* mortuus esset; in lustrato cadavere nil animadvertitur vitii, nec in renibus, nec in vesica. Cætera viscera etiam sana deprehendebantur, si excipias hepar duriusculum & obstructum. HESSIUS.

OBS. 614. Quidam insignem in utroque *hypochondrio*, sed præsertim dextro, *tumorem febri* vehementi conjunctum, pariebatur. Procedente morbo, omnia in pejus ruunt & tandem quadragesimo morbi die ad Superos migravit.

Reperitur hepar tumidum, induratum vel retorridum; & pumicis instar hiulcum. Pectus aquæ copiam continebat. CAR. PISO.

OBS. 615. Instituta cadaveris sectione cujusdam mulieris *ascitica*, ob suppressos menses a mœrore; præter duodecim libras colluviei serosæ in abdomine stagnantis, reperiebatur hepar durum & obstructum; siccum & variegatum. BALLONIUS.

OBS. 616. In cadavere cujusdam *febre tertiana* laborantis, & inexpectato casu

M sub.

sublati, occurrit hepar durum & exangue.
HEPAR. RUMLERUS.

In hoc ordine collocari debent observationes Lib. I. 28, 126, 160, 350, 538 & 876. Lib. II. 223, 231, 233, 306, 387.

A R T I C U L U S V.

Hepar scirrhosum.

OBS. 617. Vir quadragesimum quintum ætatis annum agens incidit in vomitum frequentem, cum tensione hypochondrii dextri. Postea magna perſentitur durities in abdomine; & præſertim in *hypochondrio dextro*; cum dolore in altero latere. Materia per vomitum rejecta erat fusca, atra & varia. Interim accedit febris cum pulſu obſcuro & urinis velut ictericorum. Pedes dein tument: ingruit ſpirandi difficultas, & æger vivendi finem fecit.

Inter exenterationem cadaveris deprehendebatur hepar maximum, ſcirrhoſum & ſteatomatibus reſertum. Veſicula fellis ſeptem calculos biliares recondebat. Lien erat perpuſillus: pancreas ita extenuatum cernebatur, ut deeſſe prima fronte videretur. Sectus ventriculus exhibet interiorem faciem maculis nigris ſignatam; cum tumido & calloſo pyloro. CLAR. MOR-GAGNUS.

OBS. 618. Vir quatuor & triginta annorum tertiana vernali laborabat, qua intempeſtiva curatione fugata, deficit appetitus & accedit obſuſus dolor cum quadam gravitate & duritie in *hypochondrio dextro*. Paulo poſt ſimili modo aſſicitur hypochondrium ſiniſtrum. Dien venter & ſcrotum intumuerunt; & œdema ſenſim per totum corporis habitum ſe extendit. Reſpiratione fit anhelofa; ingruunt cordis palpitaciones, anxietates & lypothymia; ac demum mors.

Magna aquæ ſubrubbellæ & turbidæ copia fluctuabat in abdomine. Hepar erat ſcirrhoſum, & innumeris granulis duris & flavis compactum. Cyſtis fellea continebat liquorem albumini ovorum plane ſimillimum. Lien ſquamofus & tenax, mole magnus tres libras pendebat, Peſtus de-

nique utrimque aqua limpidiſſima ſcætebat. CLAR. STORCK.

OBS. 619. Bajulus conſiſtentis ætatis, inter attollendum gravius onus, moleſtiam ad lumbos ſentit; qua ſenſim debilior evadit. Dein ingruit febricula, quam concomitatur intumeſcentia in ſcrobiculo cordis. Abdomen interea aqua ſtagnante diſtenditur; ac demum poſt duos circiter meſes, placide migravit ad Superos.

Reſerato abdomine præter aquæ copiam, deprehenditur omentum retractum in hypochondrium ſiniſtrum. Ventriculus parvus & contractus conſpicitur; liene duplo majore quam æquum eſſet. Hepar autem mole maximum univerſam & ſuperiorem ventris regionem occupabat: totum erat durum & tuberculoſum; necnon ichore quodam, quaſi purulento reſertum. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 620. Vir ſex & triginta annos numerans a quartana intempeſtively ſuppreſſa fit aſciticus. Variis incaſſum tentatis, ſolito incrementum ſumit hic morbus. Pulſus ſic parvus & inæqualis; reſpiratione ſublimis & anxia; ſitis magna; ac venter tumidus & durus. Tandem vires plane deſciunt; & miſellus æger inter medias aquas ſitibundus, ſuffocatus interiit.

Stagnabat aqua copioſiſſima & ſubflava in abdomine. Occurrebat omentum fundo ventriculi retractum & tenuiſſimum. Hepar magnum & ſcirrhoſum ad duodecim libras accedebat. Lien duros & quaſi cæruleus quinque libras ponderabat. Intestina erant naturalia; ſolum colon in chordam contractum reperiēbatur. CLAR. STORCK.

OBS. 621. Quædam mulier de doloribus duri-

auritie & pondere dextri lateris perpetuo fere conquerebatur. Quoties noctu supina dormiebat, toties largissimas sanguinis *eruptiones e faucibus* experiebat; haud sine suffocationis periculo. Tandem accedunt vomitus ingestorum, & deinceps *fecum alvinarum summe* fœtentium. Inter quos diem suum misere obiit.

Lustrato cadavere, intestinum ileum tres nodos exhibet, nulla intercapedine a se distantes; qui nil aliud erant quam duplicaturæ intestini in se retracti. Hepar erat julto majus, scirrhum & maculatum. VVOLGNAD.

OBS. 622. Quidam *febris tertianis* & continuis, ac *erysipelatibus* obnoxius, extremo quinquennio *orthopnea*, *diarrhœa* & stranguria vexabatur. Dein *tumore rotius abdominis* corripitur, qui sensim in tantam molem excrevit, ut etiam umbilicum rumperet. Tandem viribus exolutis vitam cum morte commutavit.

Deprehendebatur abdominis cavum aqua citrina, urinam deferente, ultra modum repletum. Hepar vero occurrit durum & album; liene parvo & albo. Lustrato pectore, pulmones annoctantur ampli & cor magnum. TRAFELMANNUS.

OBS. 623. Vir sex & viginti annorum *ictero* per triennium laborabat. Erumpunt *tubercula*, verrucarum instar, in *dorso* & *artubus* inferioribus. Durum erat hypochondrium dextrum cum dolore. Discusso colore ictérico, omnia bene se habere videbantur; cum recidivam patitur. Tum accedit *hydrops*: venter prominere, cum cœdemate scroti, & artuum inferiorum. Per gente & crescente malo, post plures menses occubuit.

Præter ingentem aquæ copiam reperitur in abdomine jecur induratum & scirrhum, atque exsuccum, instar ligni putredine consumpti. HORSTIUS.

OBS. 624. Quædam muliercula post vehementiorem *impetum*, a quodam ebrio, in *sinistrum hypochondrium* illatum, *dolorem* inibi atrocissimum patiebatur. Prorumpit e parte læsa *tumor* ad pugni magnitudinem. Dein protuberat totum abdomen: dolores exasperantur & ad umbilicum propagantur. Interea urgentibus mole, pondere, & doloribus; difficilis admodum

fit respiratio. Quibus persistens conatabescit ægra; ac demum post octennium obiit.

HEPAR.

Inciso ventre exiit aqua putrida ad viginti quatuor libras. Occurrit in dextro hypochondrio folliculus crinitus, vel quidam capillorum contextus mire contortorum, & quasi glutine junctorum. Hepar demum ingens & scirrhum, & quasi lapideumprehenditur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 625. Vir quinque & triginta annorum, mero indulgens, *febre* corripitur continua, cum *dolore lateris sinistri*. Pluries celebrata venæ sectione, intumuit totum abdomen, cum urinis igneis. *Hypochondrium dextrum durum* & tensum exploratur. Venter interea in immensum attollitur, cum scroti & crurum tumore cœdematoso. Lingua aspera nigricabat. Celebrata paracentesi, detumuerunt venter, scrotum & crura; & omnia melius se habere videbantur, cum inter salutis spem, interiit.

Reperiebatur hepar scirrhum & ita induratum, ut ligni naturam referebat. Intestina insuper varias syderationis notas exhibebant. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 626. Quidam post *ictærum flavum* contumacissimum, de appetitu prostrato querebatur. Deprehendebatur durities manifesta in regione hepatis. *Abdomen* flatuum copia *tumebat*; & urgebat *asthma* molestissimum. Tandem persistente, & crescente morbo, satis concessit.

Ultra triginta libras aquæ recondebat abdomen. Occurrebat hepar scirrhum, flavum & extangue. Folliculus fellis bile crassa & viscida, cum lapillo, repletus annotabatur. Latitabat demum vomica in pulmone. VVEPFERUS.

OBS. 627. Quædam virgo variis ægritudinibus jam pridem obnoxia; præ *hypochondrii dextri pondere*, *tumore*, & inæquali duritie, vix ambulare poterat. Tandem resolutis viribus ad Superos migravit.

Sccto corpore inventa est massa carnea & scirrhusa in regione hepatis usque ad umbilicum extensa; quæ extracta sex & triginta libras ponderabat. Hepar nullum occurrit. In substantia interna massa duomagni abscessus reperiebantur. (Quid hinc

— sit intelligendum nemo non videt). ZACHARIÆ HEPAR. CUTUS.

OBS. 628. Vir quinquagenarius jamdudum *ascite* laborans, cum artubus inferioribus œdematosis; aqua abdominis, paracenteseos ope, plurieseducta; tandem febre, sopore lethargico stipata, corripitur. Viribus obrutis quarto morbi die ad Superos, migravit.

Præter laticem in abdomine stagnantem, hepar se præbet extus tuberculosum, & intus durum & scirrhosum. Epiploon putridum & fere absumptum deprehenditur. Intestina putredine defœdata, odorem terribissimum spargebant; & ideo ulterius scrutinyum prohibuerunt. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 629. Fœmina, ætatis quadraginta annorum, *hydropica*, paracentesi amisit sexaginta circiter libras aquæ subrubellæ & glutinosæ, cum levamine: postea difficile decumbit in latus sinistrum. Epigastrio inæqualiter protuberante, totius ventris tumor in dies crevit; & bimestri spatium interiit ægra.

Abdomen explebat plurima aqua. Hepar occurrebat omnino scirrhosum, & sinistro lobo suo instar farciminis productum, & spleni accretum. Lacus thoracis dextrum colluviam ferofam etiam recondebant. CLAR. DE HAEN.

OBS. 630. In cadavere cujusdam matronæ *ulcere cancroso* in mamma sinistra extinctæ occurrebant ventriculus & intestinalia portentose inflata, & aqua turgida. Jecur erat durum, scirrhosum, & quasi lapideum, integre labefactum. Lienis vestigia quædam putrida annotabantur. Uterus demum materiam albam concretam, durissimam, & quasi lapideam continebat. GARNERUS.

OBS. 631. Paupercula diu gestabat tumorem in hypochondrio dextro. Tandem *hydropis* correpta brevi extinguitur.

Instituta cadaveris sectione, reperitur abdomen stupenda aquæ citrinæ copia distentum; cum omento plane absumpto. Hepar vero non solum in scirrhum mutatum; sed in lapideam quasi duritiem conversum deprehendebatur: nam sparsim con-

creverant in ipsa substantia lapilli, fabæ magnitudine. FORESTUS.

OBS. 632. Quinquagenarius *scorbuticus*, febribus vagis aliquandiu laborans, de appetitu prostrato, & intensissimo ventriculi dolore querebatur. Accedit vomitus pertinacissimus, donec tandem victus malo factis concessit.

In evisceratione hæc notantur: tota scilicet interior ventriculi facies rubicunda, & tantum non exoriata. Hepar erat ingens & durissimum, ac circa vesiculam fellis nigricans. Lien grandis & durus. In mesenterio demum non procul a pancreate, cystis quædam fero repleta. BARTHOLINUS.

OBS. 633. Quædam mulier annosa, a suppresso fluxu fistula, quam jamdudum gestabat, dolore in hypochondrio dextro corripitur; cum ciborum fastidio & vomitu interdum bilioso. Interea hypochondrium dolens in insignem tumorem sensim attollitur. Ingruit *icterus*, quem concomitantur gravia & varia symptomata, quæ tandem ægram e medio tollunt.

Stupenda conspicitur hæpatis scirrhosti moles; quatuordecim enim pendebat civiles libras. Occurrit insuper in mesenterio tumor quidam sarcomatosus, caput infantis magnitudine æquans. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 634. Juvenis viginti quatuor annorum tumido epigastrio per quadriennium laborans, tandem acute decumbere cœpit. Die febris quinto deliravit; ac nono obiit.

Occurrit jecur monstruosæ molis, & pluribus veluti scirrhis obfessum, recondensque cystis plures lymphæ menfuras continentem; præter alios loculos passim in ejus substantia sparsos, & humore diversæ fortis repletos. CLAR. HAZENHORE.

OBS. 635. Cuidam quinquagenario venter maxime tumebat, cum cruribus nonnihil œdematosis. Ulterius protuberante abdomine emergit spirandi difficultas. Humor diu effluxit ab scroti vulnere, quod dein coaluit. Exsurgit febris, præcipue sub vespere. Lien tumidus tactu depre-

henditur. Jecur non potest sentiri, quoniam fere totum collis tegitur.

In mortui cadavere deprehenditur hepar scirrhum & durissimum; & lien haud ab simili modo læsus. GUARINONIUS.

OBS. 636. Quidam juvenis, potator strenuus, incidit in *istherum*; qui demum *asci-rem* post se trahit. *Hypochondrium dextrum durum*, & tumidum deprehendebatur. Procedente morbo cum solitis incrementis; tandem fatis cessit.

Instituta cadaveris dissectione, præter ingentem in abdominis cavo aquarum colluviam; in conspectum veniebat hepar durissimum, & scirrhum; atque flavedine tinctum. BONETUS.

OBS. 637. Vir consistentis ætatis dolore in epigastrio & vomitu nulla arte sedando, decem abhinc mensibus conflabatur. Procedente morbo, & in pejus ruente; morte jam instante *evomit* haud sine summis cruciaribus, & intolerabili *cardiismo*, meræ bilis porraceæ res vel quatuor libras.

Referato abdomine reperiebatur hepar mole maximum, scirrhum, & atro virore totum luridum. GAR. PISO.

OBS. 638. Quidam a pluribus mensibus febre lenta laborabat, cum siti & vomitu contumacissimo. *Hypochondrium dextrum tumidum* & tensum explorabatur. Sensim increvit in ingentem molem prædictus tumor; donec ad plures abierit æger.

Mira erat musculorum abdominalium extenuatio supra corpus hepatis, vix apparente vestigio fibrarum carnearum. Ingens hepar totum steatomatosum reperiebatur, albicans scilicet, compactum & durum. FANTONUS.

OBS. 639. Quidam miles, post febrem tertianam, *isthero* prehenditur. Accedit *febris continua*, cum dolore in *hypochondrio dextro*. Ingruit postremo affectus comatosus, qui brevi lethum accersit.

Inciso cadavere occurrit hepar durum & scirrhum. Omnia viscera colore luteo erant infecta, haud excepto cerebro, cujus vasa insuper summe dilatata conspiciantur. DEZON.

OBS. 640. Quidam *isthero* defœdatus, anxiam vitam inter mortem & inediam tra-

hebat. *Vomitus* perpetuo tandem fractus occubuit.

Invenitur hepar mole maximum & scirrhum; ac ea parte qua renum regioni vicinior erat, rubens & quasi sphacelo correptum. Vesicula fellis amurca quadam argilloso scatebat. Lien erat scirrhus, non secus ac pancreas. Pulmones demum semiputridi conspiciantur, TH. BARTHOLINUS.

OBS. 641. Inter exenterationem cadaveris cujusdam juvenis *ventris terminibus*, & *tube* extincti, in conspectum veniebat hepar durissimum, ac mole maximum; quod accurato examini subiectum exhibebat mille minutos abscessus, materia quadam dura, alba & quasi purulenta & exsiccata repletos. Nec immunis erat lien ab eodem malo. Pulmo erat versicolor, alias sanus. BORRICHIVS.

OBS. 642. Secto cadavere cujusdam virginis *cachectica*, inter *febrem continuam*, & *biliosam* extinctæ, reperiebatur abdomen ichore fœtido repletum; cum omento putrefacto. Hepar vero scirrhum occurrebat, & lien simili modo afficiebatur. Cor insuper duplo majus continebat circa valvulas dextri ventriculi calculum ex tartaro concretum. HORSTIVS.

OBS. 643. In cadavere cujusdam vetulæ *hydropis ascite* extinctæ annotabatur omentum putridum ac pene consumptum. Hepar conspiciantur scirrhum cum superficie aspera. Lien pustulosus, cum pancreate solito durior & grandinosus. Pericardium aqua erat destitutum; cor vero adeo vastum, ut longitudine & latitudine superaret bovinum, E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 644. Referato abdomine cujusdam militis, qui post *gravissimam dysenteriam*, in *hydropem* febre stipatam inciderat, inveniebantur pulmones collis hærentes, cum variis gangrænæ notis; & fero subcruento innatantes. Hepar vero scirrhum animadvertitur, cujus vesicula fellea erat fere inanis; cum majori aquæ copia in abdominis cavo. LAUBIVS.

OBS. 645. Vir quidam quinquaginta circiter annorum, post varias ægritudines a qua-

HEPAR.

HEPAR. quatuor mensibus insigni tumore *hypochondrii dextri* opprimebatur; adeo ut cathedræ toto eo tempore insidere, & dormire cogeretur, vel usque ad obitum.

Cadaver culto anatomico subiectum exhibebat hepar maximum & scirrhum; una cum liene in tabem verso. Nec deerat colluvies serosa in abdomine. CAR. PISO.

OBS. 646. Fœmina per septem annos de *alvo sicca* querebatur; & nonnisi ingentibus conatibus fæces albicantes deponebat. Erumpunt dein *pustula* per totum corporis habitum, quæ numerosiores prostabant *circa regionem hepatis*, cujus durities tactu percipiebatur. Tandem febre hæctica conficitur.

Occurrit hepar mole maximum & scirrhum, cum vesicula fellis in sese collapsa, & fere tota consumpta. KERCKRINGIUS.

OBS. 647. Quidam post numerosissimas venæ sectiones, inter *febrem continuam* celebratas, in *hydropem* incidit. Progrediente morbo, *mittu* tandem *sanguinis* corripitur, quo brevi illuc mittitur unde negant redire quemquam.

Sexto cadavere hepar scirrhum & tuberculorum deprehenditur; cum uberrima aquæ copia in abdominis cavo; cæteris visceribus sanis. E DIARIO MEDICO.

OBS. 648. Quidam per quinque menses *isthmo nigro* laborabat; cum tandem post virium lapsum e medio tollitur.

Inter exenterationem abdominis patet hepar scirrhum, ligni instar durum; atque tartareis, & quasi assatis humoribus infarctum; cum vesicula fellea plane vacua. Omentum vero erat putrefactum. MOLLENBROCCIUS.

OBS. 649. Vir quadragesimum quintum annum agens, inter summam annonæ difficultatem, *isthmo* corripitur; quo intra mensem occubuit.

Inveniebatur hepar totum scirrhum; & vesicula fellis prorsus inanis. Glandulæ mesentericæ erant induratae; & stagnabat in abdomine major aquæ copia. E DIARIO MEDICO.

OBS. 650. Quidam per multos annos

morbo regio laboraverat; cum subito e bilis in ventriculum miro confluxu expiravit.

Referatq. abdomine, inveniebatur hepar durum, magnum & quasi viride. Lien vero erat etiam ingens, sed mollis. VESALIUS.

OBS. 651. In corpore bimuli *diarrhæa*, *atrophia*, & aliis gravibus symptomatibus defuncti, inveniebatur hepar ingens, albicans & durum. Insuper vesicula fellea bile ex nigro-viridi turgebat; qualis subinde majori proventus per alvum excernebatur. BONETUS.

OBS. 652. Lustratis cadaveribus nonnullorum qui a morbo regio in *hydropem ascitem* delapsi erant, in apricum veniebat hepar scirrhum, & adeo durum, vel lapillis adeo plenum, ut novacula vix præscindi potuerit. BENIVENIUS.

OBS. 653. In cadavere mulieris quæ jamdiu de tumore & dolore in *hypochondrio dextro* querebatur, hepar sese obtulit, magnitudine tanta, ut vix credi possit. In hoc hepate scissuræ habant variæ satis longæ & profundæ. Ejusque substantia erat scirrhusa & tuberculosa. EX INSTITUTO BONONIENSI.

OBS. 654. Inter sectionem cujusdam *hydropica*, in conspectum veniebat hepar magnum, durum & ponderosum; parte sinistra crassa, rotunda & albida. Ejus substantia rota erat scirrhusa. Abdomen & pectus seri copiam continebant. Pulmones variis maculis lividis erant conspersi. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 655. Quidam belluo, quotidie inter potationes & comestiones vitam degens, tandem *hydropem* corripitur; & perit.

Hepar in tantam molem excreverat, ut universam fere diaphragmatis cavitatem repleret, tam in dextra, quam in sinistra parte, cum summa duritie. PANAROLUS.

OBS. 656. Sexto corpore cujusdam *hydropici* conspiciebatur hepar induratum, scirrhum & quasi callosum; ac pluribus tuberculis scatens. Lien etiam sanus erat triplo major, quam alias esse solet. SALTMANNUS.

OBS.

OBS. 657. Lustratis interaneis variorum *istericorum*, hydropse *ascite* extinctorum, occurrit hepar mole majus, durum & scirrhum; cujus substantia tuberculis lapideis scatēbat. DODONÆUS.

OBS. 658. Cadaver mulieris *ascitica* cultro anatomico subiectum exhibebat hepar omnino durum, & colore subpallido; perinde ac si coctum fuisset; cujus substantia tota erat granulosa. POSTHIUS.

OBS. 659. In cadavere cujusdam *tabidi*, præter pulmones exsuccos, reperiēbatur hepar scirrhum, cum pancreate duro. Erat etiam colluvies serosa in pectore, & abdomine stagnans. BLANCARDUS.

OBS. 660. Lustratis interaneis cujusdam multis abhinc annis *ascitici*, deprehēdēbatur præter ingentem aquæ copiam, hepar totum scirrhum, cum vasis lymphaticis in ejus superficie conspicuis. EX-

ACTIS PARISIENSIBUS.

HEPAR.

OBS. 661. Referato abdomine mulieris *ascite tympanitica* sublata, præter ingentem feri copiam, occurrunt hepar & lien scirrhus; cum intestinis corruptis. VERZASCA.

OBS. 662. Sectum cadaver pueri septennis, *hydropse* sublato, hepar visendum se præbet tumidum, durum, & scirrhum. BLASIUS.

In hanc classē revocandæ sunt observationes Lib. I. 10, 12, 14, 38, 93, 119, 231, 250, 259, 342, 424, 468, 709, 851, 867 (a), 1016, 1029, 1081, 1121, 1205, 1286, 1383, 1638, 1701, 1769; Lib. II. 135, 150, 178, 190, 253, 326, 356, 366, 425, 547, 565, 613, 663, 675, 845, 856, 894, 898; Lib. III. 548; Lib. IV. 171. Vide etiam *Viscera scirrhusa*.

A R T I C U L U S VI.

Hepar tuberosum.

OBS. 663. Vir Texagenarius jamdudum *cacheeticus* & *asthmaticus* sensim in *hydropse ascitem* incidit; venter scilicet ultra modum tumebat cum fluctuatione manifesta. Crura erant oedematosa, & urinæ lateritiæ parce fluebant. Nihil proficientibus remediis, ad paracentesim devenit, qua educuntur viginti libras aquæ saponaceæ. Pluries interea celebrata hac operatione, venter complanatur, & fugatur oedema cutis. Dein elapsis viginti circiter diebus, cum æger bene se habere videbatur, & omnia faustum exitum pollicebantur; febre quasi subito corripitur; & post triduum ultimo die conficitur.

Lustrato cadavere nullam læsionem conspicuam præ se ferebant epiploon & intestina; sed totum hepar tumidum, scirrhum & tuberculis oblitum deprehēdēbatur. Præterea pulmones nonnihil infarcti plevræ & diaphragmati hærentes

occurrebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 664. Virgo triginta annorum, per integrum biennium, *hemorrhagia narium* laborabat, sola venæ sectione compescenda. Postea, mensibus inordinate fluentibus, incidit in cachexiam & *hydropem*. Urget tussis sicca, cum nonnullo sputo foetido; & de dolore in regione hepatis queritur. Evomit bilem pralinam & corruptam, cum vermibus. Tum exurgit *febris mali moris*, delirio, vigiliis & siti inextinguibili stipata. Hanc sequuntur faciei dextri lateris resolutio; dolor & æstus in latere sinistro pectoris & hypochondriorum; difficilis in utrumque latus decubitus, cum urinis subnigris. Tandem occubuit.

Deprehenditur vena umbilicalis sanguine turgida, & varicosa. Hepar erat durum,

HEPAR. rum, tuberosum & exangue. Thoracis capacitas dextra erat aqua subnigra & foetida plena. Occurrunt demum pulmones corrupti & nigri. COITERUS.

OBS. 665. Vir quidam melancholicus habitu corporis squalido & strigoso, alvo adstricta laborabat. Lotium erat saturate rubrum vel biliosum: sputatione cruenta ab erosionem gingivarum per aliquot annos afficiebatur; cum ructibus crebris & dejectionibus nonnunquam cruentis. Interea oedematose tument venter & artus inferiores: quibus sic se habentibus erumpit vomitus sanguineus cum dejectionibus pieis instar nigris; quo per triduum saeviente, viribus consumptis, tandem naturæ debitum persolvit.

Ventriculus & intestina nigricantia sese offerebant, atramento quasi futorio intus oblinita. Jecur deprehendebatur scirrhosum, intus & extus tuberosum. Lien occurrit triplo major quam secundum naturam esse solet; alias optime sanus. Mesenterium denique erat etiam tuberosum, & crassum, valis sanguineis quasi obliterratis. HORSTIUS.

OBS. 666. Cuidam tussi & distillatione laboranti erumpit tumor infra cartilagineam eniformem, qui durus sensim augetur; ac post se trahit cachexiam, cibi fastidium & vomitum. Molestissima dein fit tumoris moles, cum virium defectu. Aperto tumore prodeunt plurimæ vesicæ; partim disruptæ, partim integræ, & aqua turgidæ, quarum majores ad ovum columbinum accedebant. Cum prædictis folliculis emanabat humor crassus, sevi instar concretus. Exierunt, pluribus vicibus, ultra trecentæ vesiculæ. Vigebat febris lenta, cum atrophia; ac post plures menses, viribus exolutis, macie confectus æger obiit.

Aperto cadavere reperiebatur in hepate, solito grandiori, abscessus plenus supra memoratis vesicis, & materia putrida circumdatus. Similiter in pulmonibus adhuc major occurrebat abscessus, continens materiam putrem. CAMERARIUS.

OBS. 667. Vir sexagenario major a juvenili ætate epiplocele laborans in cibi fastidium incidit cum imminente macie. Alvus nunc erat adstricta, nunc soluta cum dejectionibus purulentis & foetidissimis.

Parcior erat urinæ flammæ proventus. Interea duobus mensibus ante obitum de pondere circa stomachi regionem queritur; cum insolito herniæ incremento; & flatulentia molestissima. Tum vigiliis vexatur, cum pulsu valido, sed lento. Viribus tandem fractis migravit ad Superos.

Epiploon in scrotum delapsum testis sinistro hærebat. Stomachus a genuina sede quasi detractus umbilicum attingebat. Hepar vero mole maximum tumoribus steatomatosis intus & extus scatebat, in parte infima nonnihil exulceratum. Pancreas denique scirrhosum occurrit. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 668. Quædam vidua febre laborans a multis mensibus decumbebat. Tumor percipiebatur in abdomine, versus umbilicum, ad dextram partem inclinans; isque durus absque dolore, nisi cum premeretur. Dolores lateris nonnunquam pleuritidem mentiebantur. Tandem magis intumuit abdomen; & hydropica facta est; ac paulo post suffocata interiit.

Referato abdomine, inventum est hepar tumoribus scirrholis, magna ex parte suppuratis refertum; in cujus extremo adnari erant duo tumores cancriosi, usque ad umbilicum prominentes, & pugni magnitudinem æquant. Totum hepar viginti libras, & amplius pendebat. RIVERIUS.

OBS. 669. Vir trigessimæ ætatis annum agens, post casum, dolore per sensit gravativum in hypochondrio dextro. Post plures menses, persistente morbo, crura sunt oedematosa; & abdomen sensim prominet. Ingravescente morbo deficit appetitus; urget sitis; prosternuntur vires, & decumbere cogitur æger. Dein insignem materiæ ex atro-livescens copiam per alvam excrevit, quasi hepar dissolutum fuisset; ac postmodum obiit.

Deprehendebatur in ventriculo amurca materiæ excretæ similis. Circa vesiculam fellis hepatis hærebat steatoma nucem juglandem magnitudine superans; præter aquæ copiam in abdomine stagnantem. SCHROKIUUS.

OBS. 670. In cadavere cujusdam scorbutici quinquaginta annos nati, qui inter cætera symptomata, de dolore quodam gravativo in hypochondrio dextro tumente, per-

perpetuo conquerebatur, in conspectum venit hepar durum & quasi lapideum; ac variis tuberculis exasperatum. Nil vitii præ se ferebat lien. Obvium erat mesenterium semi-putridum. Intestina demum flatu præter modum distenta varias gangrænæ notas exhibebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 671. Virgo quinque & triginta annorum, integro biennio ante mortem, copiosissima *narium hæmorrhagia* laboravit, quam excipit *cachexia* cum imminente *hydrope*. Menses erant inordinati. Sentiebat dolores & punctiones in regione *hepatis*. Bilem prasinam & corruptam evomebat, usque ad obitum.

Cadaver exenterationi traditum ostendit hepar album, tuberosum, inæquale, durum & exangue COITERUS.

OBS. 672. Quædam mulier *ventris cruciati* per intervalla torquebatur. Accedit tamen immanis paroxysmus, quo viribus jam deficientibus, macie confecta extinguitur.

Conspiciebatur tumor adnatus hepatis cavo, ovum aserinum magnitudine æquans, qui proprio folliculo materiam adipi concretæ similem continebat; verum scilicet steatoma. VELSCHUIS.

OBS. 673. Secto cadavere fœminæ *anasarca* laborantis; sequentia erant notanda. Præter aquam subflavam & fœtidam in abdomine contentam; peritoneum, omentum & intestina parvis serophulis durioribus inquinata, inflammata, & mucobus, inveniebantur. Hepar vero serophulis scatebat, quæ materiam albican-

tem & raphaceam continebant. Pulmones nonnihil erant inflammati. RAYGERUS. HEPAR.

OBS. 674. In cadavere viri triginta annorum, qui dum viveret, *diarrhæa pertinacissima* laborabat; occurrit tumor amplius, atheroma dictus, in gibba hepatis parte situs, juxta venam cavam & posticam diaphragmatis regionem. Pugni molem prope modum adæquabat prædictus tumor globumque quasi mentiebatur. GLISSONIUS.

OBS. 675. Inter exenterationem cadaveris cujusdam matronæ, quæ pluribus abhinc annis, *tumorem durum, oblongum, & ad tactum renitentem, gestabat, circa mucronatam cartilagineam*, in conspectum veniebat tumor oblongus, instar pyri, parti convexæ hepatis adnatus. BONETUS.

OBS. 675. (a) In cadavere qui per aliquot annos *ingenti struma*, juxta imam inferioris maxillæ regionem, laboraverat, reperiatur hepar intus forisque innumeris glandulis, pisi vel fabæ magnitudine, refertissimum, pituitam quamdam gypseam recondentibus. GLISSONIUS.

OBS. 676. Referato abdomine cujusdam ancillæ *hydrope extinctæ*, occurrit hepar, una parte male affectum, fungum veluti adnatum habens, qui materiam concretam continebat. Lien quoque erat lævis & totum abdomen sero replebatur. PLATERUS.

In harum numero adscribi debent observationes Lib. I. 275, 520, 1225, 1577. Lib. II. 842. Lib. IV. 145.

A R T I C U L U S VII.

Hepar tuberculosum.

OBS. 677. Viro quadraginta annos nato, post varias ægritudines, *venter intumuit*. Congrua curatione fugato hoc morbo; accedit *diarrhæa*, cum siti, & lotio intente saturato; quæ intra plures annos

varias remissiones subit; interdum recurrente ventris prominentia. Postea assiduo & molestissimo tumore tendi cœpit abdomen, & artus inferiores fiunt œdematosi. Urinæ minguntur pauca &

flammæ; cum siti intensa. Tandem obiit.

HEPAR,

Inter exenterationem cadaveris annotabatur abdominis cavum aquæ fœtidæ ac viridi-flavæ copia distentum. Huic latitanti innatabant frustra omenti putrida. Hepar conspicitur induratum & tuberculis summe conspicuis scatens. Ventriculus, intestina & mesenterium maculis nigricantibus defœdabantur. Reperitur demum in utroque thoracis latere colluvies serosa; sed parca copia. CLAR. MORGA-
GNUS.

OBS. 678. Vir octo & triginta annorum, a quinque jam annis valetudine admodum infirma, ab integro semestrio decumbebat, lento consumptus igne, cum *tussi & spirandi difficultate*. His superveniunt *cordis anxietates*, & *lypothermiae*, quibus satum acceleratur.

Reperiebantur omentum putredine partim absumptum; hepar vicinioribus partibus morbose hærens, grandinibus miliaribus, tophosis & albidis intus & extus conspectum; cum stagnante aqua ad libras quinque. Præterea pericardium crassissimum feri glutinosi libram unam continebat; corde concretionibus polyposis infarctis. Pulmones demum tuberculis scirrhoris scatant. MANGETUS.

OBS. 678. (a) Lanio post casum ab equo, sanguinem floridum per tussim aliquoties rejecit. Ab hoc malo jamdiu liberatus erat, cum circa quadragesimum ætatis annum, subito inter noctem *spirandi difficultate*, haud sine suffocationis metu, corripitur; e quo morbo ad plures menses protracto tandem opportuna cura evasisse videbatur; cum denuo redit cum dolore & tumore in dextro hypochondrio. Omnibus demum sensim in deteriora ruen-
tibus occubuit.

Hepar occurrit maximum & tuberculofum, vicinis partibus valide & morbose accretum. Vescicula præter bilis copiam quinque calculos nucem moschatam magnitudinis æquantem, continebat. Thorax & pericardium aqua scatant. CL. BAA-
DERUS.

OBS. 679. Quidam a triennio pedibus œdematosis laborabat; cum naufragio in mari factis, multum frigoris perpeffus, in

veram *ascitem* incidit. Hanc concomitantur anxietates molestissimæ & crebro recurrentes; sub quibus tandem occubuit.

Referato abdomine, in apicem veniunt viscera optime constituta, si solum hepar excipias. Totum enim deprehendebatur induratum, cum superficie aspera & inæquali, propter tubercula numerosissima, quorum plura lentis semen æquabant. Magna insuper stagnabat aquæ copia, absque ulla notabili graveolentia. RUYSCHIUS.

OBS. 680. Vir quidam quadragenarius post longam anorexiam in hydropem *ascitem* incidit, qua tandem, nihil proficientibus remediis, enecatus est.

Aperto cadavere in conspectum veniunt omnia abdominis viscera in aquis macerata & subalbida. Hepar inter alia prorsus album, membrana crassa callosa, variis tuberculis exasperata, vestitum occurrit. Ventriculus flatibus ultra modum distentus & quasi lacerus annotatur. MANGETUS.

OBS. 681. Vir sexagesimum quintum ætatis annum agens *febre lenta* laborabat, cum dolore in regione hepatis. Accedit *vomitibus sanguinis*, ac colluviei fœtidæ, & viridis. Sub hac rerum conditione solvuntur vires & mors adventat.

Lustratis interaneis, reperitur hepar viride & pustulis oblitum. Vescicula fellis bile viridi, & putrida turgebat. Lien durus animadvertitur. Pulmones maculis nigris erant signati, cum nonnullis inflammationis notis in plevra. E MISCELL.
CURIOSIS.

OBS. 682. Juvenis quinque & viginti annorum, jamdudum *cachecticus*; tandem in *ascitem* incidit. Malo incrementum celebratur paracentesis, cujus beneficio multa aqua, intra quatrimum, educitur. Ac mane sequentis diei mortem obiit.

Inciso corpore, in proptulium venit hepar intus & extus granulosum, aut glandulosum; haud tamen insolitæ magnitudinis. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 683. In cadavere cujusdam *hydropica* præter aquæ quadraginta libras in abdomine contentas, occurrit peritoneum putridum; epiploon amplissimum cum variis corruptionis notis; hepar ingens, scirrhor-

rhosum & tuberculis oblitum. Insuper pulmo dexter plane consumptus, & quasi in saniem versus percipiebatur. SPONIUS.

OBS. 684. Instituta cadaveris sectione cujusdam viri jamdudum *ulcera prava & cancrrosa in femoribus & tibiis* gestantis, deprehendebatur hepar induratum admodum, & quasi callosum, atque pluribus tuberculis undequaque refertum. Lien, etsi sanus, triplo major annotatur, quam alias esse solet. SALTZMANNUS.

OBS. 685. Quidam consistentis ætatis febre lenta, siti & cibi fastidio stipata, laborabat. His accedit biliosum alvi profusum pertinacissimum, qui post plures menses ægrum ad ultimam rerum lineam duxit.

Inciso cadavere reperiebantur tubercula & abscessus, furunculorum instar, hepar obfidentia. FERNELIUS.

OBS. 686. In cadavere cujusdam vetulæ ex *hydropse ascite* extinctæ, reperiebatur maxima humoris flavi, lenti & limosi copia in abdomine. Intestina non solum undequaque peritoneo, verum etiam sibi invicem connata occurrebant; superficies hepatis tumidi, tuberculosa conspiciebatur. RUYSCHIUS.

OBS. 687. Inter rimandum cadaver cujusdam *hydropici*, deprehenditur hepar induratum, cujus superficies inæqualis innumera tubercula exhibebat, quorum nonnulla lentis semen æquabant; præter aquæ magnam copiam in abdominis cavo stagnantem. RUYSCHIUS.

OBS. 688. In cadavere cujusdam *hydropici*, quadragesimum secundum ætatis annum agentis; vomitu & diarrhæa ante obitum confecti, invenitur hepar scirrhum, cum ambitu inæquali & tuberculo-

so; stagnante aquæ copia in abdomine. E DIARIO MEDICO.

HEPAR.

OBS. 689. Inter exenterationem cadaveris cujusdam mulieris *hydropse ascite* sublatæ, præter aquæ copiam, visendum se præbebat hepar tuberculis duris & albican- tibus, intus & extus obfessum; cum pancreate scirrhus. CLARISS. MOR- GAGNIUS.

OBS. 690. Secundo cadavere cujusdam vetulæ *hydropica*, præter humoris flavi & limosi copiam, inveniebatur hepar intus, & foris, tuberculolum, cum intestinis sibi invicem connatis, & peritoneo accretis. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 691. Apertum cadaver cujusdam *istherici*, & *hydropici*, præter stupendum aquæ proventum; conspiciebatur hepar, minus quam par erat, granulolum; cum vesicula fellis inani. EX ACTIS PARI- SIENSIB.

OBS. 692. In cadaveribus variorum *febre lenta*, cum siti & cibi fastidio denatorum, inveniebatur hepar tuberculis, & abscessibus, obfessum. FERNELIUS.

OBS. 693. *Tabida* octodecim annorum, post obitum dissecta, exhibebat millenas verrucas circa hepar, & alia viscera. Intestina insuper lumbricis scatebant. SAL- MUTHUS.

OBS. 694. In cadavere cujusdam meretricis, *lue venerea* extinctæ, in conspectum veniebat quædam scabies in convexa hepatis parte. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

In hoc ordine collocari debent observationes Lib. I. 2, 120, 408, 695, 855, 947, 994, 1011, Lib. II. 158, 222, 252, 760, 850.

ARTICULUS VIII.

Hydatides in hepate.

OBS. 695. Mulier quadragenaria, cujus *menfes* multis abhinc annis erant *sufflaminati*, ac variis ægritudinibus obnoxia; tandem e cachexia, in *hydropem* incidit, qui brevi lethum accersit.

Lustrato cadavere, occurrit hepar maximum, hydatides acervatim intus congestas, & superficiem exasperantes, exhibens. Lien erat portentosus, & nonnihil putridus; cum omento ejusdem mali confortis. Intestina maculis lividis conspersa colluviei fordidae innatabant. Pulmones tuberculosi plevræ passim hærebant, cum stagnante aqua, tum in pectoris cavo, tum in pericardio. E. NOSTR. ADVERS.

OBS. 696. Quidam tumorem in regione hepatis patiebatur, qui cum ad suppurationem tenderet, scalpello aperitur. Educuntur multæ vesicæ, ova piscium repræsentantes, aquoso humore repletæ; quæ integræ, & fractæ, quotidie cum modico pure egrediebantur. Ita ut intra quindecim dies mille forte vesicæ exierint: sed cum æger in deterius laberetur, mortuus est.

Cadaver, cultro anatomico subjectum, exhibebat hepar in convexa parte innumris vesicis, tam parvis quam magnis, repletum. PANAROLUS.

OBS. 697. Vir triginta annorum de dorsibus in hypochondrio dextro tumente, qui per totum ferme corpus propagabatur, quatuor abhinc annis, conquerebatur. Urgebant anxietates molestissimæ cum lassitudine spontanea. Præterea tussi periodica consistebatur, cum pulsi debili. Refrigeratis tandem artibus obiit.

Hepar mole maximum, recondebat faccum duos pugnos æquantem, steatomatis instar, hydatidibus turgentem, & nonnihil extus prominentem. Latius curdam sebaceo innatabant prædictæ vesiculæ. EX ACT. PHYS. MED. GERMAN.

OBS. 698. Vir quadragenarius dolore

pertinacissimo circa hepatis regionem laborabat cum variis ventris torminibus. Interea deiciebat, una cum fæcibus, varia corpora, a vesiculis haud dissimilia. Ac demum obiit.

Secundo cadavere, deprehendebatur in majori hepatis lobo, fovea quædam hydatidibus plena. Intestinum colon passim erat exesum, non secus ac rectum; nullo remanente vesicularum vestigio. EX ACT. PARISIENSIS.

OBS. 699. Lustratis interaneis cujusdam fœminæ, quæ spirandi difficultate divexitæ, hydropes pectoris laborare credebatur, omnia sana se præbent in pectore. In abdomine vero hepar peritoneo morbose conexum, & propriæ substantiæ loco ex hydatidibus magna ex parte coagmentatum, sese obtulit. RUYSCHII.

OBS. 700. Inter exenterationem corporis cujusdam juvenis hydrope ascie interempti, præter stupendam aquæ copiam in abdomine, inveniebantur hepar & lien hydatidibus diversæ magnitudinis scatentia. Nec deerat colluvies serosa in pectore, cum concretionibus polyposis in cordis thalamis. E MISCELLANEIS GURIOSIS.

OBS. 701. Aperto cadavere cujusdam fumo carbonum enecati, eminebat propensum vesiculæ felleæ, tumor globosus hepatis adnatus, innumeras propemodum continens vesiculas, racematim quasi congestas, quarum nonnullæ ovi columbini magnitudinem æquabant. EX ACTIS PETROPOLITANIS.

OBS. 702. Vesiculas tenuissimas, pellucidas, aqua distentas, ad pomi magnitudinem nonnunquam accedentes, majores interdum, interdum minores, hepatis substantiæ accretas sæpius inventas fuisse in cachecticis & asciticis testatur PLATERUS.

OBS;

OBS. 703. In cadavere cujusdam militis, morbo regio denati, conspiciebatur hepatis mole maximum, & hydatidibus repletum. Cystis fellea ingentem pseudo-calcium bilialem recondebatur; qui scilicet nucis moschatæ magnitudinem assequer-

batur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

HEPAR.

Hanc classem subeunt observationes Lib. I. 60, 258, 269, 236, 826, 1462. Lib. II. 36, 644. Lib. III. 67.

ARTICULUS IX.

Purulentia & abscessus hepatis.

OBS. 704. Fœmina viginti quatuor annorum post febrem continuam dolore acuto in hypochondrio dextro & siti immani sitipatam, de dolore gravante in eadem parte querebatur; qui tamen non impedit quominus ad priores suos labores se contulerit. Post binos menses respiratio fit difficilis, & oritur tussis sicca; dein sputa excernuntur glutinosa. Accedunt pectoris anxietates, noctes infomnes cum difficili decubitu in latus sinistrum. Post duos annos tussis ferociori, & respiratione difficiliore vexata, cœpit emaciari. Tum exsurgit febris ingens, prægressa horripilatione; & exacerbantur omnia symptomata: sæviebat dolor in hypochondrio dextro, valde prominente; dein accedit icterus; ingruit dysenteria cum ventre tumido & variis mortis imminenti præfagiis.

Mortui secto cadavere pulmo sinister invenitur totus scirrhusus, recondens abscessum ichore foetidissimo turgentem. Cor exiguum vix ad ovum gallinaceum accedebat. Hepatis lobi in unum scirrhum coaluerunt, in quo latebat abscessus amplissimus, liquore nigro, acerrimo & foetidissimo tuigens. CLAR. STORCK.

OBS. 705. Vir sex & triginta annos numerans, de dolore hypochondrii dextri jam pridem querulus, febre lenta corripitur; dein macilentus evadit, & ictericorum colorem induit. Ulterius contabescente corpore, sævit tussis sicca; tumet hypochondrium dextrum, & accedit cibi fastidium, cum siti immani. Inter tumorem hypochondrii laxior fit, & apostema maturum apparet; quod scilicet ruptionem minatur. Quo aperto sanies virulenta & sanguino-

lenta educitur. Dein emanat pus copiosum & foetidissimum ita ut vix quispiam in cubiculo perflare possit. Tandem septimo die ab incisione mortuus est.

Tota ventris capacitas pure sordidissimo replebatur. Consumptum conspiciebatur omentum; cum peritoneo putrido. Intestina nigredine plumbea infecta spectabantur. Hepar vero ingens & durum videbatur; in parte dextra putridum, ulcerosum & gangrænosum. FORESTUS.

OBS. 706. Vir octo & quadraginta annos natus, tussi & dolori in hypochondrio dextro obnoxius, securi inversa prope suturam sagittalem percussus fuit; mox omni sensu orbatus humi concidit; post longam & opportunam curam chirurgicam vulnus plane consolidatum fuit; & æger consueta munia obiit. Post unum aut alterum mensem de dolore hypochondrii dextri & ventriculi conqueritur. Dein accedit spirandi difficultas; ac tandem vivere desinit.

Nil notatu dignum occurrit in capite; sed pectus exhibet in utroque latere pulmones pertinaciter accretos. sinister partim scirrhusus, & lapidis instar durus deprehenditur. Referato abdomine patet hepatis purulentum, ulcere latissimo defœdatum; cum omento putrido. Intestina vicina hepatis rubra erant & gangrænosa. Stagnabant demum in abdomine duæ mensuræ feri turbidi. VVEPFERUS.

OBS. 707. Mulier quemdam dolorem puncturatum in hypochondrio dextro patiebatur, qui sensim acerbior evasit. Novem elapsis mensibus, persistente dolore, quid mobile & vi-

HEPAR.

& vivens perferre afferebat in parte affecta, quæ tum protuberabat, cum cute œdematosa, & quadam fluctuatione sub costis spuris. Mense ante obitum dolor ad latus sinistrum propagatur, & sævit præsertim in stomacho cum nausea & tussi vehementi. Omnia remittuntur dejectione cuiusdam vermis annularis viginti pollices longi. Post biduum tamen interit ægra, decimo octavo scilicet mense a primo insultu.

Exenterato cadavere, deprehenditur hepar mole maximum passim scirrhum, cum vesicula fellis ingente, bile atra & viscida repleta. Secto hepate in conspectum venit abscessus continens quatuor libras fæciæ, cum sanguine congruato. E DIARIO MEDICO.

OBS. 703. Vir quadragenarius post febrem intermittentem longo corticis Peruviani usu curatam, de dolore & duritie in regione hepatis querebatur; cum flatulentia. Decem elapsis annis sub hoc rerum statu, istero corripitur: dein urget dolor lancinans in hypochondrio dextro, cum inflammationis signis; unde emergit abscessus, e quo instituta sectione educitur maxima puris foetidi copia, materiæ biliosæ immixti. Peristente fluxu, cum vigiliis & inappetentia die vigesimo quinto ab abscessus sectione obiit.

Reperitur cyllis ingens in parte inferiori hepatis, quæ accuratiori examini subiecta, nil aliud erat quam vesicula fellis summe dilatata, quæ pus vicinioris abscessus, in ipsamet hepatis substantia reconditi, excipiebat. Partes circumambientes e situ naturali depulsæ, tuberculosæ deprehenduntur, vel alio modo contaminatæ. BONETUS.

OBS. 709. Vir quinquaginta annorum colica hepatica obnoxius, inter ferociorem paroxysmum febre inflammatoria corripitur; quæ in putridam intermittentem, delirio, & tussi quadam asthmatica stipatam facessit; qua persistente intra spatium sex circiter hebdomadarum tabibus occubuit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebat vesicula fellea pseudo-lapidibus, vel concretionibus biliosis diversæ magnitudinis repleta; atque marsupii instar valde distenta, sine bilis vel minima guttula. Præterea animadvertetur in

concava hepatis parte apostema amplum, maximam puris copiam continens, ultra scilicet libram unam. Pulmones insuper erant infarcti, & plevræ accreti. MOR-TON.

OBS. 710. Mulier sexagenaria jamdiu querebatur de quodam dolore supra umbilicalem regionem: sitiebat & tussiebat cum sputo catarrhali. Postremo urgebat spirandi difficultas. Dein quasi derepente intumuit abdomen, cum pedibus œdematosis. Paucis post diebus, silente dolore, & deficientibus viribus, occubuit.

Cadavere examini subiecto, præter ingentem aquæ copiam in abdomine stagnantem, reperiebatur cum liene duplo majori, hepar durum & insolitæ magnitudinis, prægrandem abscessum, plus tertia visceris parte occupantem, recondens. Eruperat, diaphragmate perforato, pus in dextrum thoracis cavum, quod totum hac foeda colluvie repletum annotabatur, pulmone sano. Præterea vesicula fellea pseudo-calculis erat distenta. VALSALVA.

OBS. 711. Quidam juvenis, prius dysenteriam intempestive sufflaminatam perpessus, ventrem tumidum gestabat, cum suspitione hydropis: tumor magis erat conspicuus supra umbilicum. Dein urgebat spirandi difficultas; quam excipit febris inflammatoria; post quam curatam erumpit alvi fluxus. Hactenus tumens abdomen in sese concidit; ac inter quamdam sanitatis spem, subito obiit æger.

Referato abdomine, tenuia intestina flatu distenta occurrunt: colon amplissimum, sed inane deprehenditur. Hepar vero ingens fere ad umbilicum descendebat, & decem libras pendebat; in cujus parte postica delitescibat amplissimus abscessus. CLARK PRINGLE.

OBS. 712. Fœmina quadragesimum ætatis annum numerans, mensibus suppressis, de tumore & dolore hypochondrii dextri jamdudum querebatur; urgente spirandi difficultate. Variis incassum tentatis, accedunt anxietates, lypothymia, aliaque graviora symptomata, inter quæ occubuit.

Deprehendebatur in hepate mole amplissimo, vel quindecim libras pendente abscessus ingens stupendam puris saniosi & for-

fordidi copiam recondens; cum innumeris hydatidibus diversæ molis & sero flavo turgidis. Pulmones insuper, ob repulsum diaphragma, usque ad tertiam costam legitimam, mire coarctati occurrebant. ENOSTR. ADVERSAR.

OBS. 713. Quædam matrona mœrore & tristitia confecta in tumorem hepatis inflammatorium incidit, qui in abscessum abit, sectione, aliisque opportunis remediis curatum. Post quinque menses ab absoluta sanatione, febre vehementi corripitur, cum *alvi fluxu* & immani dolore in abdomine. Notandum quod nullus esset dolor, nec tumor in parte prius læsa. Interea die decimo tertio nonnihil purulentæ observantur dejectiones, sine levamine; ac obscuro quinto obiit.

Reperitur abscessus in parte concava hepatis, cum hærentia intestini coli, inibi putridi & perforati. Pars vero convexa hepatis, sedes prioris abscessus, peritoneo arcte hærebat. EX ACT. CHIR. PARI-SIENS.

OBS. 714. Vir septem & quadraginta annorum, e digiti indicis punctura, dolorem & tumorem insignem in brachio passus est, cui accessit abscessus, seu bubo, sub axilla, cum dolore adeo gravi, ut non solum brachium, sed totum corpus immobile evaderet cum febre acuta, vigiliis & virium languore. Die vigesimo sponte erupit abscessus, triduo effundens magnam saniei copiam. Tum dolor remittitur; sed persistit febris vehementior, cum tensione & dolore hypochondrii sinistri cui successit diarrhœa primo biliosa; mox saniosa. Die tandem sexagesimo tertio extinctus est.

Secundo cadavere, invenitur abscessus in concava hepatis parte, cum læsione partium ambientium. SILVATICUS.

OBS. 715. Vir quadraginta annorum morbo regio laborans, de doloribus acutis in epigastrio, & de dolore gravativo, præsertim circa hepâr, conquerebatur. Procedente morbo, post varias remissiones & exacerbationes erumpit vomitus enormis materiarum nigrarum & viscidarum. Dein impeditur respiratio, & occubuit æger.

Invenitur materia purulenta stagnans in abdomine, e tribus abscessibus hepatis disruptis ortum trahens. Vesicula fellea præ-

ter bilem fuscâ, & viscidâ, octo pœudo-lapides recondēbat, quorum major ad fabæ magnitudinem accedebat. Stomachus, haud abstinili labe scatens varias inflammationis notas exhibebat. EX ACTIS E. DIMBURGENSIBUS.

HEPAR.

OBS. 716. Quidam ante duos menses globulo ligneo ad regionem hepatis valide percussus, in febre lentâ, dolore in hypochondrio dextro stipatam incidit. Quatuor elapsis mensibus ingruunt *lymphimie*: curis flavedine inficitur. Dejectiones alvinæ sunt biliosæ, purulentæ & fœtidissimæ. Ac demum tertio ante obitum die pus copiosum expectoravit æger.

Reperitur abscessus totam magni hepatis lobi concavam faciem occupans. Pus huc collectum omnem hepatis altitudinem pervadens diaphragma exeserat: quo foramine patula erat via, ab abscessu hepatis ad pulmonem dextrum, etiam erosum, hinc etiam ad bronchia. Nulla insuper occurrebant vesiculæ felleæ vestigia. CLAR. IMBERTUS.

OBS. 717. Quidam post lapsum ex equo, de immani lateris dextri dolore queritur; hinc de costis fractis cogitatur. Accedunt febris, nausæ & ictus. Paulo post ingruit summa spirandi difficultas, cum tussi ferociori & sputo cruento. Lotium exercebatur lateritium; oculique erant torvi. Decimo septimo a lapsu die pars dolens tumida & dura deprehenditur; crescente tumore cum fluctuatione, sectione opus fuit, qua erupit stupenda puris copia. Ingruit *alvi fluxus*: febris exacerbatur: sufflaminatur lotium; ac die vigesimo septimo a sectione obiit.

Præter aquam in abdomine stagnantem, reperiebatur abscessus ingens in parte hepatis diaphragmati prospiciente. Diaphragma vero costis & pulmonibus hærebat. MANGETUS.

OBS. 718. Miles viginti quinque annorum, per sesqui anni spatium, febre intermittente, nunc tertiana, nunc quartana laboravit. Dein in cachexiam incidit cum ingenti tumore in hypochondrio sinistro, qui hypogastricam regionem attingebat. Tandem dysenteria leihali corripitur.

Omentum patet convolutum, nodosum & tuberosum. Hepar ingens & durum re-

con-

HEPAR. condebat in parte convexa abscessum pure albo repletum ad libram unam & semis. Cystis fellea tres & triginta calculos cum pauco liquore glutinoso & nigricante continebat. Lien denique durus & mole maximus quatuor & amplius libras pendebat. CLAR. HAZENHORL.

OBS. 719. Vir quadragesimum secundum ætatis annum agens, totus cholericus tussi corripitur, & dolore in *hypochondrio dextro*, cum cibi fastidio. Accedit corporis languor, cum æstu faciei & manuum, orisque ariditate. Corpore dein extenuato & viribus decrefcentibus decumbere cogitur. Erat febris erratica cum tumore duro, & tensivo, in hepatis regione ad umbilicum usque protenso. Interea exacerbatur dolor pungens & ulcerosus; ac postremo accedentibus animi deliquiis, e medio tollitur.

Instituta cadaveris sectione, deprehendebatur vomica, in ima hepatis parte; fatis magna, & aperta. COITERUS.

OBS. 720. Homo octo & quadraginta annorum, a pluribus mensibus *hepatitem*, uti videbatur, perpeffus, horripilationibus vespertinis succedente calore, sæpius affligebatur. Totus corporis habitus ex fusco nigricante colore tingebatur. Urinam fuscam excernebat; & de die in diem fiebat macilentior. Accedentibus tandem animi deliquiis, miserrimam vitam morte finit.

Intestina deprehendebantur flatulenta. Hepar ingens fovebat abscessum puris graveolentis copia repletum. Vesicula fellis bile nigricante mire distenta, ad cristam ossis ilei fere descendebat. CLAR. HAZENHORL.

OBS. 721. Vir quadraginta annos natus; post curatum *ifterum*, de virium exsolutione querebatur. Dein de dolore *hepatis* in dies vehementiore, & demum lacinante, cum febricula crebro rigore stipata. Interea dolor per totum abdomen propagatur, cum tumore & fluctuatione; ac demum obiit.

Exenterato cadavere inveniebatur colliculus lutulentus & purulentus in abdominis cavo stagnante. Omentum erat absumptum. Hepar, si majorem molem excipias, nil morbofi extus exhibebat: sed in parte

inferiori recondebat abscessum ingentem, pure fordido repletum. Pars proximior coli putrida annotabatur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 722. Rusticus quadragenarius, post duos menses ab inflicto *vulnere ad duram meningem* penetrante, *istero* corripitur, cum quodam *gravitatis sensu* in *hypochondrio dextro*, doloris tamen experte. Interea caput portentofo *emphysemate* deformatur, quod ad pectus descendebat. *Respiratio* erat *difficilis* & anhelosa cum sibilo; quibus in dies ingravescentibus tandem occubuit.

Nihil in lustrato capite notatu dignum occurrit; *emphysema* vero capitis insolationi jure refertur: sed hepat mole maximum ingentem puris copiam recondebat. EX ACTIS CHIR. PARIENSIS.

OBS. 723. Quidam juvenis post *confusionem capitis vomitu* corripitur; *sanguisque e naribus & auribus erumpit*, talvis sensibus. Decimo die ingruit *febris cum somnolentia* & doloribus capitis acerbissimis; nonnullis identidem accedentibus rigoribus. Arte chirurgica evacuatur sanguis stagnans infra duram meningem ad unciam unam circiter. Febris interea exacerbatur; urget sopor lethargicus; & die decimo septimo obiit.

Cadaver examini subiectum, præter fracturam cranii, aliaque capitis læsiones chirurgis notissimas, exhibebat abscessum in hepate. EX ACTIS CHIR. PARIENSIS.

OBS. 724. In cadavere mulierculæ quæ spirandi difficultati obnoxia, pro *asthmatica* habebatur, reperiebatur hepar tantæ molis, ut diaphragmate sursum, ad tertiam scilicet veram costam, repulso, mire angustaretur pectus cavum. Fovebat prædictum viscus abscessum ingentem, qui præter innumeras hydatides, quarum majores tres quatuorve pollices latæ occurrebant, maximam puris fordidi & foetidissimi copiam continebat. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 725. Quædam mulier ad dolores nephriticos prona, *febre hypochondrii dextri dolore* stipata quasi subito corripitur. Malo

Malo pergente & crescente, die octavo ab invasione fati cessit.

Inter cadaveris sectionem deprehenditur hepar ingentem puris copiam continens. Ren dexter plane absumptus erat, sola tunica supersistere, quæ, marsupii instar, sexaginta calculos recondebat. CHABREUS.

OBS. 726. Vir sexagenarius jamdiu cachecticus de summo dolore in hypochondrio dextro semper querebatur; ventre & cruribus adematosis. Tandem fractis viribus, extremum diem clausit.

Reperiebatur foetidissimus abscessus in hepate, puri viridi & teterrimi odoris turgens; atque disruptus, cum fœda colluvie stagnante in abdominis cavo, qua inficiebantur omnia viscera. HEURNIUS.

OBS. 727. Mulier viginti annos nata, toto graviditatis tempore, de dolore hypochondrii dextri querula, tertio a partu die pleuritide sinistri lateris corripitur, & nono interiit.

Reperta est puris copia in abdomine, a disrupto hepatis abscessu huc delati. Cistis fellea materiam etiam purulentam, cum bile mixtam continebat. Occurrit demum colluvies sordida in sinistro pectore. COITERUS.

OBS. 728. Vir triginta annorum febre corripitur cum pulsu duro, spiritu difficili ac dolore in pectore circa regionem hepatis. Aderat vomitus biliosus cum cardialgia & diarrhœa, siti & vigiliis. Tandem quindecimo die morbi magna puris graveolentis quantitas per alvum excernitur; & brevi sequuta est mors.

Referato abdomine, ingens vomica, pure sordido & foetidissimo repleta, inventa est in hepate. PANAROLUS.

OBS. 729. Hominem juvenem & robustum, post celebratam, ob capitis grave vulnus, cranii terebrationem, invadit febris, quæ sitim immanem comitem habet. Dein accedit îcterus cum dolore & tumore hypochondrii dextri, quo elevantur costæ mendoisæ. Tandem ingravescente morbo obiit.

Occurrit hepar mole majus recondens in parte gibba, prope diaphragma, ingentem abscessum. EX ACTIS CHIR. PARIENSIS.

Tomus I.

OBS. 730. In cadavere cujusdam matronæ vigesimum quintum ætatis annum agentis, & hydropediuturno extinctæ, præter majorem aquæ copiam, tum in pectore, tum in abdomine contentam, deprehendebatur hepar in parte convexa aridum: inferior vero putrida & purulenta annotabatur; nullo remanente vesiculæ fellis vestigio. Lien præterea durus erat, & contractus. E DIARIO MEDICO.

HEPAR.

OBS. 731. Quidam post contusionem capitis cum fractura cranii, febre corripitur, somnolentia & delirio stipata. Dein accedit îcterus cum dolore obscuro in regione hepatis. Febris exacerbatur cum rigore & spirandi difficultate. Ac nono die obiit.

Præter duræ meningis putriditatem circa vulnus; hepar varios recondebat abscessus. EX ACT. CHIR. PARIENSIS.

OBS. 732. Quidam dolore hypochondrii dextri jamdudum laborabat, cum ventriculi & diaphragmatis compressione: quibus ingravescitibus nec in dorsum, nec in latus recumbere poterat. Tandem atrocibus doloribus confectus extremum diem obiit.

Hepar magnum, multis abscessibus refertum, materia quadam indurata & sub-lutea scatebat. CATTIERUS.

OBS. 733. Adolescens sexdecim annorum de acerbissimo dolore cruris dextri querebatur. Accedit febris acuta, cum delirio & urina fæculenta. Tribus ante mortem diebus obscuratum est lumen cum palpebris lividis. Dein dolet sinistrum crus; & die decimo quarto obiit.

Abscessus erat in apice gibbæ partis hepatis, & musculus obliquus. Secto crure invenitur pus album & crassum in mediis musculis. HOLLERIUS.

OBS. 734. Juvenis post variolas confluentes, elapsis tribus hebdomadis, febre lenta, tussi molestissima & spirandi difficultate, cum difficili decubitu in utrumque latus, corripitur; quibus pergentibus post tres menses obiit.

Pulmo dexter occurrit inflammatus; & aqua stagnabat in sinistro pectoris latere. Hepar ingentem abscessum recondebat,

O tunica

tunica densissima, ac fere cartilaginea in-
HEPAR. struatum. LAUBIUS.

OBS. 735. Rusticus, circa quadragesimum ætatis annum, post *dysenteriam* intempestive suppressam, *doloribus ventris* per septem hebdomadas continuis, confectus, tandem accedentibus exacerbationibus obiit.

Lustratis interaneis, in conspectum veniebat abscessus in hepate prope vesiculam fellis, qui pugni magnitudinem superabat. Alius etiam inveniebatur in mesenterio, sed minor. LA MONIERE.

OBS. 736. Quidam post *icterum*, *febre lenta* nonnullis rigoribus stipata prehenditur. Dein sævit *astus interaneorum*; accedente macie. Post sex menses in soporem lethalem incidit.

Hepar, cui colon morbose hærebat, mole maximum occurrit; fovens abscessum pure foetido replem. Cystis fellea, & ductus biliaris calculis scærebat, quorum majores ad nucem juglandem accedebant. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 737. Militem juvenem, post *vulnus manui inflatum*, invadit *febris*, cum inflammatione partis læsæ & moribus convulsivis in brachio. Post triduum de *dolore obscuro in hypochondrio dextro* queritur. Variis frustra adhibitis, ingravescit morbus; & vigesimo die fatis cessit æger.

Secundo cadavere deprehendebatur in substantia hepatis abscessus puris libram unam, & amplius continens. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 738. Quædam mulier variis ægritudinibus per duos annos conflictata; tandem *hydropica* evadit; & post quatuor menses obiit.

Stagnabat aqua copiosa tum in pectore, tum in abdomine; jecur parte gibba admodum exsiccatum se præbuit, in parte cava admodum purulentum, nullo remanente cystidis felleæ vestigio. Lien erat nonnihil scirrhusus. BORELLUS.

OBS. 739. Quidam juvenis post *febrem intermittentem* contumacissimam, & præposteram curationem, incidit in *hydropem*; quo sensim crescente tandem migravit ad Superos.

Præter aquæ ingentem copiam in abdomine stagnantem, annotabantur glandulæ mesenterii scirrhusæ & purulentæ. Hepar varios abscessus fovebat. Lien erat durus, & quasi gypseus; cum renibus putridis. CUMMENUS.

OBS. 740. Vir consistentis ætatis *febre intermittente*, e genere subintransientium, laborabat; cum capitis dolore & *cardialgia*. Tumebat corporis habitus cum pruritu immani; *ventre etiam protuberante*. Ingruit sopor, cum delirio lethali.

Lustrato cadavere; cerebrum, hepar, ventriculus & intestina colore atro-rubro infecta se præbent. Hepar abscessum saniosum recondebat; & cystis fellea bile atro-viridi turgebat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 741. Potator quidam stenuus febribus, & *rheumaticis insultibus*, obnoxius, tandem incidit in *icterum*; qui ipsum, citra febrem, tandem neci dedit.

Referato abdomine pars jecoris convexa prati instar, viridescens se obrulit: concava autem pure confpurcata invenitur. Vesicula fellis bile crassiori turgebat. Pulmo vero saniosus & purulentus observatur. G. PATINUS.

OBS. 742. Inter dissectionem cadaveris cuiusdam, qui post dolores acerbissimos in *hypochondrio dextro*, cum *tumore & renitentia*; *vomitum purulentum*, cum dejectionibus alvinis ejusdem indolis, paulo ante obitum passus fuerat, deprehendebatur ingens abscessus in hepate, continens duodecim circiter libras puris subcruenti, fœdidi & grave olentis. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 743. Lustrato cadavere cuiusdam juvenis qui post diurnum & molestissimum *hepatis affectum* fatis concesserat, inveniebatur infima hepatis pars sphacelo correpta; quæ insuper tantam puris albi & concocti copiam intus continebat, ut ad viginti libras accederet. Accuratori examini subiecto abdomine invenitur quoque ren dexter purulentus. PAVVIUS.

OBS. 744. Quidam juvenis *anasarca* jam pridem laborans, subito incidit in *morbum regium*.

regium. Dein pergente morbo erumpit hæmorrhagiarum. Demum derepente obiit.

Instituta cadaveris sectione, deprehenditur hepar subalbidum & tumidum, cum magno abscessu in parenchymate. Lien supra modum maximus, lapillis albissimis scatebat. FONTANUS.

OBS. 745. Quidam pistor, cum in gramine dormivisset, querebatur de dolore quodam obscuro in *hepatis regione*; cum febricula. Sub hac rerum conditione, tandem accedunt animi deliquia, interdum recurrentia, quæ paulo post mortem accesserunt.

Reperitur totum fere hepatis parenchyma in pus merum degenerasse, intacta & integra membrana. HEURNIUS.

OBS. 746. Vir quadraginta annorum *febre erratica* per quatuor menses laborabat, de dolore in utroque *hypochondrio* querulus; cum erumpit *alvi fluxus* molestissimus, & domari nescius, qui tandem mortem post se trahit.

Lustrato cadavere reperiebatur omentum fere consumptum. Hepar ingens recondebatur in parte convexa insignem abscessum, continentem maximam puris glutinosi, & subruenti copiam. FANTONUS.

OBS. 747. Virgo paupercula *febre lenta*, cum siti & *alvi fluxu* colliquativo per aliquot menses confectabatur; cum erumpit tumor rotundus in *regione epigastrica*, qui tactu exploratus apostema videbatur. Post solitum incrementum, & hinc oriundas molestias misellam ægram neci dat.

Deprehenditur lobus hepatis, supra stomachum, continens abscessum ingentem, & putidissimum. FORESTUS.

OBS. 748. Quidam *febre tertiana* per annos, cum *tumore in hypochondrio dextro*, laborabat; quæ demum in *quartanam* lethalem facessit.

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur hepar insigniter tumefactum, & quasi retorridum, ac pure refertum. Lien quoque niger conspiciebatur, & quasi ambutus. CAR. PISO.

OBS. 749. Vir consistentis ætatis *febre continua* prehenditur, non admodum ardente; cum siti tamen, cibi fastidio & al-

vi profluvio interdum recurrente. Nullus erat in *hypochondrio* dolor; nullus tumor; nec difficilis erat decubitus.

HEPAR.

Post obitum secto, animadvertitur hepar tuberculis & abscessibus, instar furunculorum, obfessum. FERNELIUS.

OBS. 750. Juvenis robustus, post *capitis gravem contusionem*, & ter institutam *cranii terebrationem*; convulsus tandem moritur.

Nil notatu dignum præter levem necrosim *piæ meningis* occurrit in capite: sed occurrit in convexa hepatis parte pustula alba, quæ disrupta puris male olentis uncias septem fundit; de qua nulla fuerat suspicio. EX ACTIS CHIR. PARISIENSIB.

OBS. 751. Nobilis mulier duodequadraginta annos nata; post numerosissimos partus, iterum gravida; cum tempus pariendi fuisset præterlapsum, in mortis terrorem incidit; & paulo post *epilepsia* rapitur.

Reperitur fœtus mortuus in utero, cum putridis secundinis. Hepar præterea quasi totum corruptum, & instar lanæ discceptibile, ingentem abscessum recondebatur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 752. In cadavere cujusdam mulieris, quæ *pregnans credebatur*, reperiebatur totum hepar in empyema conversum; in pus scilicet album, crassum & fœtidum, integra tunica; cum mole ad minimum triplo majore. Lien quoque magnus & induratus deprehendebatur. Intestina demum occurrebant flatibus supra modum distenta cum stagnante copioso sero. HEURNIUS.

OBS. 753. Vir triginta annorum, qui a triennio *fistulam* patiebatur in *inguine dextro*, de dolore gravissimo hepatis, præsertim ubi manu premebatur latus dextrum, conquerebatur.

Defuncti dissecto corpore, in conspectum veniebat ingens abscessus in ipsa substantia hepatis; præter puris copiam, circa vicinia fistulæ inguinalis. BLASIUS.

OBS. 753. (a) In cadavere puellæ quatuordecim annos natæ, quæ dolores immanes in ventre protuberante passa erat, & in-

HEPAR. & inter febrem lentam *tabida* perierat, reperiatur in hepate abscessus pure plenus. Hepar intestino colo, atque jejunum, cellulositate præter naturam genita, arte hærebat. Omentum evanuerat; & totum abdominis cavum pure erat repletum. CLAR. HALLERUS.

OBS. 754. Vir quidam ætatis consistentis incidit in *dolorem laseris dextri pectoris*, & *hypocondrii sinistri*, pungentem & lancinantem, cum febre ardente, qua septimo die interiit.

Instituta cadaveris sectione, præter pulmonis dextri purulentiam, reperitur magna puris copia in hepate. BALLONIUS.

OBS. 755. Quidam adolescens *ventris dolore*, quasi *colico*, torquebatur. Solitis adhibitis præidiis compescuntur dolores; & inter proximam sanitatis spem, repente moritur, cum ore pure repleto.

Lustratis interaneis, invenitur in cava hepatis parte incredibilis puris quantitas, ut nemo præsentium fortorem potuerit tolerare. RIOLANUS.

OBS. 756. Quidam post levem, uti videbatur, *tibia contusionem*, dolorem acutissimum patitur, qui tamen congruis topicis brevi fugatur, nulla remanente ecchymosi. Decimo circiter die a contusione, febre corripitur, qua intra quinque dies e medio tollitur.

Secundo cadavere invenitur abscessus pure sincero repletus, in substantia hepatis. EX ACTIS CHIR. PARIENSIS.

OBS. 757. Vir consistentis ætatis febre *inflammatoria* prehenditur, cum dolore acerbissimo, & *tensione hypocondrii dextri*; ac die decimo septimo obiit.

Exenteratum cadaver exhibet hepatisunicam a parenchymate separatam; & intra illud spatium quinque libras puris albi. SANGTORIUS.

OBS. 758. Quidam *arthriticus* in febrem continuam incidit, una cum catarrho in pectus decumbente. De insignibus præterea doloribus internis querebatur, quibus tandem confectus obiit.

Referato abdomine deprehenditur abscessus in hepate. Pulmo vero sinister erat putridus. G. PATINUS.

OBS. 759. Quidam puero erumpit tumor manifestus, digitis cedens, in ea abdominis parte, qua muscoli recti ad sternum pertingunt.

Secundo mortuo reperitur abscessus ingens in proximiori hepatis parte, pus virosum, & graviter foetens continens. HOLLERIUS.

OBS. 760. In cadavere cujusdam nobilis, quidam viveret, *penitenti vomitu* vexabatur, occurrebat pars convexa hepatis putrida; concava vero recondebatur abscessum, pugni magnitudine, atque pure refertum. BONETUS.

OBS. 761. Quidam de dolore & tensione *hypocondrii dextri*, per annum integrum, perpetuo querulus, tandem incidit in febrem *quartanam* continuam, & lethalem. Inciso corpore deprehendebatur hepar scirrhum cum parte suppurata. CAR. PISO.

OBS. 761. (a) In cadavere cujusdam, pro *empyemato habiti* nil notatu dignum reperiatur in utroque pectoris latere: sed occurrit ulcus purulentum in hepate, sub diaphragmate & costis spuris lateris; unde ortum traxit mentium error circa locum affectum. CLAR. HALLERUS.

OBS. 762. Inter sectionem cadaveris cujusdam qui dolore *hypocondrii dextri* per plures annos conflictatus fuerat; annotabatur hepar ingens, multis abscessibus refertum, & materia quadam indurata vitellos ovorum colore referente, infarctum. GATTIERUS.

OBS. 763. In cadaveribus variorum febre quadam maligna epidemica sublato, inter multiplices & notissimas læsiones, occurrebat hepar, partim purulentum, partim gangrænosum, cum cysti fellea bile viridi turgida. E. DIARIO MEDICO.

OBS. 764. Quidam juvenis febre continua, cum exacerbationibus quotidianis, laborabat. Accedebat crebra horripilatio. Duodecimo morbi die periit.

Hepar se offerebat purulentia tactum; & stagnabat aquæ copia in pectoris cavo. GRENDALE.

OBS. 765. Quidam post febrem lentam aliquot annorum de dolore in hypochondrio dextro; tumore hepatis & spirandi difficultate querebatur. Quibus ingravescens fati cessit.

Exenterato cadavere inveniebatur ingens abscessus in substantia hepatis. BARTHOLINUS.

OBS. 766. In corpore cujusdam qui jam pridem de dolore in hypochondrio dextro querebatur; erat hepatis maximum, & diaphragmati præter naturam arctissime connexum, ingens apostema recondens. BARTHOLINUS.

OBS. 767. Quemdam febre lenta laborantem invadit hæmorrhagia narium, nulla arte compescenda. Ventrem gestabat tumidum, cum macie totius corporis.

Post obitum dissecto, occurrit hepatis tumidum, & abscessibus repletis scatens, cum cysti fellea inani. LAUBIUS.

OBS. 768. Quidam temperamenti biliosi

dolore acuto circa regionem hepatis laborabat, qui pro pleuritico habebatur. Intra paucos dies extinguitur. HEPAR.

Seçto cadavere, deprehendebatur vomica in hepate, cum maxima puris coacervatione. PANAROLUS.

OBS. 769. In cadavere cujusdam juvenis inflammatione jecoris extincta reperiuntur ulcera in hepate, ad interiora penetrantia. Præterea latitabat abscessus qui dimidiam urnam puris fœtidi continebat. PAVVIUS.

OBS. 770. Celebrata sectione cadaveris cujusdam, qui dum viveret urinam viridem mingebat, quasi bile æruginosa infectam; reperiatur abscessus in cava jecoris parte. RHODIUS.

Ad hanc classem revocandæ sunt observationes Lib. I. 8, 421, 565, 643, 945, 973, 1123, 1435. Lib. II. 389. Lib. III. 39, 263. (a). Lib. IV. 37.

A R T I C U L U S X.

Hepatis exulceratio.

OBS. 771. Quædam matrona dolori hepatico per triennium obnoxia, febre acuta corripitur, cum vomitu bilioso & immani hypochondrii dextri, nonnihil tumentis, dolore. Dein evanescentibus hypochondrii tumore & dolore, permanente vomitu, cæterisque in pejus ruentibus; mortali vinculo exsolvitur ægra.

Seçto abdomine, reperitur in regione lumbari dextra magna puris saniosi & fœtidi copia; cum ulcere latissimo & fœdissimo in parte concava hepatis; erolis & dilaceratis ductibus biliosis, una cum parte proximior duodeni; in cujus cavo reperiuntur duodecim calculi biliares, quorum majores nucem ponticam æquabant. CLAR. IMBERTUS.

OBS. 772. Quidam post violentam in regione stomachi contusionem, in vomitum

sanguinis immanem incidit; e quo evasit, superlute tamen dolore, qui per plures annos ingravescens, vomitum, dysenteriam, aliaque graviora symptomata post se trahit; donec tandem tot miseriis finem imposuerit lethum.

Inter sectionem cadaveris, magna deprehenditur hepatis pars ulcere cancroso exesa. Similem quoque labem contraxerat pancreas. CLAR. VAN-SVVIETEN.

OBS. 773. Mulier dolore gravi in dextro hypochondrio torquebatur. Corpus colore icterico infestum sensim extenuabatur; nec deerat febris, cum urinis saturatis. Dolor demum nullis remediis cedens, vitæ finem fecit.

In hepatis convexa parte, magnum, amplum & profundum conspicitur ulcus; quod

quod verisimiliter inflammationi successit.
 [HEPAR.] DODONEUS:

OBS. 774. Quidam, cum diu laborasset ab hepate, tandem circa ejus regionem tumor apparuit, quo maturo & aperto sanies fluxit cum ægri levamine; qui tamen paulo post, inter sanitatis spem, interiit. Instituta cadaveris sectione, inveniebatur hepar quasi marasmo tactum, & ulcere cancroso erosum. BALLONIUS.

OBS. 775. In cadavere cujusdam qui post diuturnos, & immanes hepatis dolo-

res, subitanea morte raptus fuerat, in conspectum veniebat ulcus in convexa hepatis parte, quod ad suppurationem devenerat. BRASSAVOLUS.

OBS. 776. In cadaveribus duorum juvenum *lue venerea extingtorum*, animadvertatur tota fere jecinoris tunica exulcerata. CAPIVACCIUS & ALEX. BENEDICTUS.

In hac serie recipi debent observationes Lib. I. 309, 523, 1572, 1867 (6).

A R T I C U L U S XI.

Hepar putridum.

OBS. 777. Vir quinquagesimum quintum ætatis annum agens, *asthmaticus*, molesta cordis palpitatione conflictabatur; non secus ac de pondere in *hypochondrio dextro*. Sub hac rerum conditione ingruunt dolores colici ab intestini incarceratione in scroto; urgente lypothymia, quibus tandem e medio tollitur.

Pulmones occurrunt putridi, cum nonnullis hærentiis. Diaphragma sursum, vel ad mediam thoracis partem ab intestino colo, flatulentia ultra modum distento, compulsum erat. Hepar putridum, instar fungi, friabile ad minimum digitorum contactum. Præterea in propatulum venit abscessus infra jecur intra duplicaturam peritonei, puse foetido repletus. BONETUS.

OBS. 778. Quidam sartor vorax, macilentus & diu valetudinarius, vomitionibus biliosis, ventris torminibus, atque dolore ventriculi post assumptum cibum, affligebatur. Tribus ante mortem mensibus sanguinem purum & copiosum vomitu rejecit; dein materiam nigram. Interea accedit ischuria cum frequentibus animi deliquiis. Venter postremo in tumorem attollitur; & ad plures migrat æger.

Præter colluviem nigram, & serosam, in abdomine stagnantem; major ventriculi pars hepati accreverat, adeo ut pars he-

patis ad latitudinem duorum digitorum ab ipsomet ventriculo continebatur, & putris erat. Hinc minime mirum si ventriculus materia nigerrima scateret. C. BAUHINUS.

OBS. 779. Quidam juvenis jampridem laborabat febre lenta, cum cibi fastidio & alvi fluxu. Dejectiones erant subcruentæ, & loturæ carniū similes. Procedente morbo, & hypochondriis flatulentia ultra modum tumentibus, sensim vires deficiunt, donec tandem elapsis octo circiter mensibus ad Superos migraverit.

Summe distenta, & maculis nigris defœdata reperiébantur intestina. Hepar erat partim scirrhum, partim putridum. Pulmones insuper costis accreti exanthemata, maculasque lividas præ se ferebant. E. NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 779. (a) Quidam litteratus, post febrem acutam, in varia ac diuturna hepatis mala, iterumque flavum incidit. Ingruit febris inflammatoria, perpetuo vomitu stipata. Icterus niger cum innotescit cum sensu pressionis in scrobiculo cordis. Rebus tandem in deteriora ruentibus obiit.

Vesicula fellea tota consumpta deprehenditur, cum pseudo-calculo in media pu-

putrilagine, perfecte ovali & lignei coloris, modice subaspero & unciali longiore. Hepatis pars proximior etiam computruerat. CLAR. HALLERUS.

OBS. 780. Vir quinquagenario major post febrem continuam incidit in *hecticam* cum macie, *hemorrhagia narium* frequenti, & sudoribus nocturnis. Dein accedunt tussis, *spirandi difficultas* cum spūto fordido. His addere licet vomitum & diarrhæam; cum cibi fastidio, *cardialgia* & anxietatibus. Tandem marasmo confectus occubuit.

In apricum veniebant pulmones plevræ agglutinati, & gangrænosii. Dexter abscissum amplum recondebar. Pericardium, quasi cartilagineum, cordis ambitui arcte hærebat. Epiploon erat putridum; atque hepar aridum, gangrænosum & friabile. E DIARIO MEDICO.

OBS. 781. Quidam cachecticus incidit in nauseam & vomitum biliosum. Accedit dolor ventris qui ægrum excruciauit per menses aliquot; & adeo *vehemens* fuit, ut dies noctesque ejulare coactus fuisset. Aluum constipatam habebat, cum febre lenta, tandem ad obitum vergente.

Hepar totum putrefactum invenitur; cum vesicula fellis omnino vacua. Intestina tenuia tam flava erant, ac si croco infecta fuissent; cum nonnullis gangræne notis. BONETUS.

OBS. 782. Puella sexennis prius *cachectica*, dolore lateris dextri sub veris colicis, calore & siti corripitur. Pedes œdematose tument, cum urinis turbidis. Accedunt febris & inquietudines; venter fit tumidus; dolet regio lienis; *spuria sunt cruenta*; ac demum obiit.

Secundo cadavere, hepar valde magnum, maculis infectum, & ex parte corruptumprehenditur. Abdomen sero fœdo & fœtido scatēbat. Pulmones erant purulenti & putridi. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 783. Vir sexagesimum ætatis annum attingens dolore stomachi, cum obstructione hepatis & spirandi difficultateprehenditur. Dein ingruit icterus niger, sensum post se trahens tumorem crurum

œdematosum. Ingruentibus postremo animi deliquis, moritur.

HEPAR.

Invenitur orificium ventriculi quodam modo corrosum & syderatum. Occurrit hepar marcidum & putrescens; cum vesicula fellis ultra centum lapillos continente. Pancreas, omentum & mesenterium erant sphacelata. HELVIGIUS.

OBS. 784. Vir nobilis incidit in vomitum cruentum, & pituitosum; cum appetitu insigni. Sanguinis rejectio cessaverat; sed persistebat vomitus; adversus quem varia roborantia & adstringentia incassum præscribebantur. Tandem *agere spiritum trahens*, occubuit.

Celebrata cadaveris sectione, in propatulum venit hepar gangræna penitus corruptum, & putrefactum. MARTIUS.

OBS. 785. Quidam per biennium doloribus ad ventriculi regionem incredibilibus, præsertim noctu, aliisque symptomatibus alvinis discruciatuſ erat. Pridie quam moreretur per os excrevit sanguinem atrabilem.

Inventum est hepar plane albicans, & semiputre. Cartilago xiphoides valde induruerat; & inferiore sui parte eminebat. BALLONIUS.

OBS. 786. Mulier quinquagenaria per septennium laboraverat *ascite*, a suppressis mensibus ortum ducente. Increſcente malo, cum siti clamosa, corpore tabefacto, & ventre supra modum tumente, tandem obiit.

Inventum est jecur putridum, ita ut solis digitis impoſitis diffunderet. Occurrebant inter peritoneum & intestina numerosæ vesicæ inter se junctæ, e quibus disruptis emanavit aqua salissima ad libras duodecim. ZACUTUS.

OBS. 787. Quidam inflammationem hepatis primum patiebatur: hanc excipit fluxus hepaticus, quo per sex menses ad extremam maciem perductus; tandem occubuit.

Aperto corpore invenitur loco hepatis sola membrana ipsū vestiens, fatiſ crassa, instar sacci, cui adhuc portio saniei, loturæ carniū similis inerat, qualem scilicet tam longo tempore excreverat. BONATIUS.

OBS.

HEPAR. OBS. 738. In cadavere cujusdam *febre ardente*, delirio stipata sublato, reperiēbatur ventriculus materia viscida ex viridinigricante repletus: major hepatis pars, prope cistim felleam, ab exundante bile acerrima erosa, & putredine tacta conspicietur. Simili labe afficiebantur aliæ partes, circa vesiculam sitæ. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 789. Quidam diuturno morbo consumptus, de dolore in *hypochondrio dextro* querebatur. In mortui cadavere repertum fuit hepar ita putridum & corruptum, ut integræ substantiæ vix quadrans superesset. Lien vero solito major, alias sanus, deprehendebatur. COITTERUS.

OBS. 790. Quinquagenarius dolore quodam *stomachi* gravativo per sex hebdomadas laborans, cum vomitu & difficili decubitu in alterutrum latus, tandem interiit.

Superior hepatis pars diaphragmati accreta putris occurrit. Pulmones etiam læsi conspiciuntur. BALLONIUS.

OBS. 791. In secto quodam *hydropico & hernioso*, inveniebatur hepar & lien vicinioribus partibus arctissime adnata. Hepar extrinsecus cruorem nigerrimum condensatum referebat: ingens præterea stagnabat aquæ flavæ & foetidissimæ copia. PLATERUS.

OBS. 792. In cadavere viri quinquagenarii, *febre acuta*, cum dolore & tensione *hypochondrii dextri*, sublato, cernitur hepar torridum, & quasi adustum; cujus parenchyma universum abierat in putrilaginem, maximamque puris copiam effundebat; purissimum in parte gibba. PAVVIUS.

OBS. 793. Quidam in *dysenteriam febre stipatam* incidit, quam excipit fluxus hepaticus, quo nunc purum sanguinem, nunc loturæ carniū similem excernebat. Exacerbata febre, die septimo obiit.

Sectio cadaveris ostendit hepar universum putridum, & sece dissolutum, cum læsione vicinarum partium. JORDANUS.

OBS. 794. Vir quinquagenarius *profluvio hepatico* a sex integris annis laborabat;

adeo ut viribus sensim decrefcentibus, extremum tandem diem obiit.

Inventus est minor hepatis lobus consumptus & colliquefactus; superfluit tantum ambiente membrana. BALLONIUS.

OBS. 795. Lustratis interaneis cujusdam mulieris *hydropica*, quæ se gravidam dicebat; abdomen continebat majorem aquæ foetidæ, & purulentæ copiam. Omnia viscera crusta quadam purulenta obducta cernebantur. Hepar occurrit omnino putridum; omniaque sphacelata videbantur. SALTZMANNUS.

OBS. 796. In cadavere vetulæ macie confectæ & veterem *ascitem* gestantis, præter maximam aquæ copiam in abdominis cavo stagnantem, reperiēbatur epiploon in epigastrio contractum & scirrhum. Hepar erat exiguum & putridum, absque purulentia conspicua. Lien erat extus cartilagineus. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 797. In variis cadaveribus *lue* quadam *scorbutica*, & epidemica extinctorum reperiēbantur mesenterium obstructum; hepar putridum & varios abscessus recondens; lien justo major & putris; purulentia demum in aliis, cum pectoris, tum abdominis visceribus. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 798. Quidam per sex hebdomadas de quodam *ventriculi affectu* querebatur; videlicet quoddam sentiebat pondus molestissimum, & sæpe vomebat. Ac demum fatis concessit.

Sectio cadavere deprehendebatur superior hepatis pars plane putris & diaphragmati hærens. BALLONIUS.

OBS. 799. Quidam morbo *profus* ignoto per quinque & quadraginta dies laborans, animo sæpe deficiens tandem interiit.

Referato abdomine, totum hepar deprehendebatur pene putridum. Pulmones etiam erant corrupti. BALLONIUS.

OBS. 800. In corpore cujusdam, spatium triginta horarum, quasi angina *strangulati*, nil præter naturam invenitur in larynge: sed jecur in conspectum venit putre-

putrefactum; adeo ut, quasi gleba, dissolveretur. GUARINONIUS.

OBS. 801. Examini subiectis interaneis cuiusdam qui per plures annos fuerat valetudinarius, cum *pravo cutis colore*, inventa est pars hepatis concava fere putredine absumpta. VESALIUS.

OBS. 802. Cadaver cuiusdam muliercu-

læ *hydropica*, quæ pro gravida habebatur, exhibuit præter magnam aquæ foetidæ copiam, hepar pene corruptum. PAVVIUS. HEPAR.

In harum numero adscribi debent observationes Lib. I. 23, 97, 139, 303, 409, 955, 977, 1313; Lib. II. 323, 723, 766, 930; Lib. III. 872; Lib. IV. 168. Præter quas vide *Viscera putrida*.

ARTICULUS XII.

Hepar gangrænosum.

OBS. 803. Quidam, post casum ab alto, omni caret sensu, erumpente copioso sanguine e naribus, & ex auribus. Postea insurgit *febris vehemens*, cum somnolentia & delirio. Caput erat œdematosum, cum cranio detecto, sed integro. Dum omnia bene se habere videbantur, ingruunt vomitus biliosi, cum crebris *lypohymis* & sopore lethargico. Febris interea exacerbatur; recurrit delirium; ac tandem *vulnere exhausto*, dia vigesimo primo & casu interiit.

Lustrato cadavere, reperitur sanguinis copia in basi calvariae inter meninges. Hepar erat mole maximum & gangræna ractum: ejus involucrum solito crassius subalbicabat; ejusque demum substantia, partim putrida occurrit. EX ACTIS CHIR. PARTIENSIB.

OBS. 804. Senex quatuor & septuaginta annorum, vinosus, *ventris dolore* corripitur, quem theriaca sumpta expulit. Deinde incidit in *dolorem gravativum* & quasi *erodentem in regione iliaca dextra*, paululum tumente. Intumescencia & dolor ad cæteras abdominis partes se extendunt. Pulsus fit major, & vibratus; postea humilis observatur. Erumpunt ructus crebri amari, & acidi. Ingruit delirium; artus convelluntur, & satis cessit.

Inveniebatur sinister hepatis lobus prorsus sphacelatus. Ventriculus & intestina passim rubra & livida observantur, cum

Tomus I.

fero purulento stagnante in abdominis cavo. VALSALVA.

OBS. 805. Vir trigessimum quintum ætatis annum agens, temperamento melancholico, quatuor abhinc mensibus e *peste* evaserat; cum denuo hoc nefando morbo percutitur; tribus erumpentibus *anthracibus*. Pulsus erat debilis; urgebant nausæ; ac demum accessit delirium lethale.

Cordis stupenda erat moles; ac præsertim auriculæ dextræ quinque digitorum transversorum latitudinem æquantis. Pulmones maculis lividis erant signati. Hepar gangrænæ notas exhibebat. Simili labe affecta vesicula semi-lacerata atram bilem fovebat. Duodenum denique & rectum inflammata annotabantur. DEIDIER.

OBS. 806. Quidam de vehementi dolore in regione hepatis querebatur, cum *dejectionibus* perpetuo nigris. Tandem singultu correptus ad plures migravit.

Examini subiectis interaneis, invenitur ren dexter duplo major, altero plane deficiente. Hepar circa limbum plane nigricabat; & varias gangrænæ notas exhibebat. Simili labe nonnihil afficiebatur lien & ren dexter. Intestina prorsus erant livida, propter contenta similia illis quæ per totum morbum dejecit. Ventriculus erat inanis. Cor flaccidissimum; ac demum vesica lapillum, fabæ magnitudinem æquantem, recondebat. SOLENANDER.

P

OBS.

HEPAR. OBS. 807. Quidam post varia infortunia mœrore confectus delira loquebatur. Dein cibum & potum averfatur; cum pedibus œdematosis. Pergente inadia, vires sensim deficiunt: corpore tandem plane emaciato e vita migravit.

Inciso cadavere in conspectum venit hepar undequaque nigrum & quasi sphacellatum, ac digitorum vestigia retinens. DODONEUS.

OBS. 808. In cadavere cujusdam mulieris, quæ ventris inferioris tumorem insignem, & pene incredibilem per septem annos gestaverat, reperiebatur stupenda aquæ putidissimæ copia in abdomine. He-

par, parte convexa, livido & nigro colore erat infectum. Occurrebat lienis substantia, quasi colliquefacta, illæsa capsula. SEBITZIUS.

OBS. 809. Referato abdomine cujusdam monachi, qui de dolore coli intestini cum ardore acutissimo partium vicinarum queiebatur, hepar inventum est inflammatum, & gangræna correptum; quæ labes intestina, proximioresque partes infecerat. BARTHOLINUS.

Ad hanc seriem revocandæ observationes Lib. I. 337, 342, 431, 458, 607, 1516, 1636; Lib. II. 319, 368, 389.

A R T I C U L U S XIII.

Hepar steatomatosum.

OBS. 810. Miles quinquaginta annorum, post validum & improbum corporis nifum in hepatitis incidit, quem sequitur *icterus*. Quibus superatis, dum sanissimum se crederet, cholera corripitur, e qua etiam evasit. Icterus denuo recurrit & fugatur. Dein ingruit dolor acerbus in regione ventriculi, cum magna præcordiorum anxietate. Deprehendebatur tumor in hypochondrio dextro, dolore stipatus. Alvus erat dura, cum vomitu nonnun-

quam recurrente. Sub hac rerum conditione tandem obiit.

Præter serum in abdomine stagnans; hepar occurrit maximum, intus totum steatomatosum, cum variis tuberculis in superficie. Cystis fellea callosa & sicca multos calculos recondebat; ductus cysticus ab impacto calculo plane obturabatur. Pancreas denique rotum scirrhosum deprehendebatur. CLAR. BAADERUS.

A R T I C U L U S XIV.

Hepar absumptum.

OBS. 811. Virgo quinque & viginti annos nata, *ictero pertinacissimo* laborans, incidit in hydropem ascitem, qui post solitum incrementum ad ultimam rerum lineam ducit in fellam decubentem.

Abdomen continebat aquæ rubeæ & quasi lotulentæ libras sex. Intestina livida flatulentia erant admodum distenta.

Epiploon annotatur quasi absumptum. Major hepatis lobus summe tumens deprehenditur; internus vero erat quasi absumptus, & vasa duntaxat membranæque exhibebat. Vasa biliaria ultra modum dilatata conspiciuntur. Vesicula demum felleis amplissima & a nativa forma degener, pondo quatuor vel quinque librarum, in-

nume-

numeris hydatidibus scatēbat. EX ACTIS
PARISIENSIBUS.

OBS. 812. In cadavere fœminæ quatuor & triginta annorum, *hydropica*, præter ingentem aquæ crassæ, & amurcæ similis, copiam, reperitur jecur fere totum consumptum, venosis solummodo ductibus, iisque perpaucis superstitibus. Lien & renes simili ferme modo afficiebantur. Ventriculus pratinam bilem continebat. Diaphragma aliquot in locis sphacelo correptum conspiciebatur. Uterus molam recondebat, quæ in materiam, melli similem, conversâ erat. PAVVIUS.

OBS. 813. Quidam post grave capitis vulnus, nonnullis elapsis mensibus ab integra curatione, in *morbum hepatis* incidit. Primo scilicet se prodit *icterus*, cum

febre lenta : sequitur atrophia, *tumescit* & indurata *hepatis regione*. Tandem accenditur delirium, quod brevi mortem post se trahit. HEPAR.

Aperto abdomine, hepatis substantia fere tota consumpta, ipsiusque loco putrilago & purulentia, tanquam in sacco inclusa, inventa est. MERMANNUS.

OBS. 814. In cadavere cujusdam *lenta tabe* extincti, reperti sunt in vesicula fellea lapilli pluresquam fere ducenti, partim quadranguli, partim cineritii, partim subflavi, & auro quasi micantes. Jecoris substantia plane erat exesa. De dolore tamen gravativo dextri lateris nunquam conquestus est. HORSTIUS.

De hac læsione hepatis mentio etiam subjicitur in observatione Lib. I. 1031.

ARTICULUS XV.

Hepar deficiens.

OBS. 815. Inter exenterationem cadaveris cujusdam viri *hydropice* extincti ; cum sub septo transverso hepar & lien quærerentur, ne vestigium quidem illarum partium invenitur. (Quod sane quidem omnem fidem superat.) Substantia vero omnium intestinorum crassa & carnosa

prorsus deprehendebatur ; multoque solidior quam ipsa musculorum caro ; adeo ut densitate cordis contextui fere responderet. Insuper vena cava ex intestinis suam originem sumebat, eodem ferme modo quo vena portæ solet ipsis implantari. C. BAUHINUS.

ARTICULUS XVI.

Hepar aridum & exsuccum.

OBS. 816. Quidam febre per spatium semestrem afflictus, tandem in *delirium* incidit ; quod ita exacerbatur, ut in furore animam efflaverit.

Cadaver cultro anatomico subjectum exhibebat hepar mole ingens, & friabile ; levissimo contactu in rimas & fissuras dilabens. Vesicula recondebat bilem cras-

sam, picis instar liquidæ. Pancreas scirrhosum occurrit. Stagnabat copia humoris subcærulei in cerebro. Plexus choroidei albicans, & quasi glandulosus annotatur. MANGETUS.

OBS. 817. Lustrato cadavere cujusdam mulieris quadragenariæ, *icterico chronico*

HEPAR.

extinctæ, in conspectum veniebat hepar lividum, durum & exsiccatum, cum vesicula fellea in sese concidente & inani. Ventriculus & intestina livore affecta, flatu distendebantur. Occurrebat lien mole amplior, & nonnihil putridus. Pancreas infarctum & tumidum cernebatur; non secus ac epiploon crassissimum & scirrhum, cum stagnante sero copioso & subflavo. Cæterum ossa cum cæteris partibus colore flavo tingebantur. E NOTIS ADVERSARIIS.

OBS. 818. In variis febre intermittente epidemica mali moris enecatis, deprehendebantur cordis atria, & pulmonum vasa, sanguine nigro turgentia, cum aqua effusa in thoracis cavum. Ventriculus flatulencia distendebatur. Hepar quasi inustum vel albidum & exanguie, ac nonnihil induratum conspicitur. Pancreas erat scirrhum, cum liene putrido. CLAR. SENACUS.

OBS. 819. Inter sectionem cujusdam inflammatione hepatis, & febre continua, cum diarrhæa serosa, & biliosa, extincti, repertum est hepar insigni tumore protuberans, cujus superficies erat mollis; & interior substantia, ligni instar, dura & retorrída deprehendebatur. GAR. PISO.

OBS. 820. In cadavere cujusdam juvenis, qui ascite & anasarca laboraverat, præter aquam flavam & subatram inveniebatur hepar nigricans, durissimum, & tanquam corium torrefactum; adeo ut cul-

tro incidi vix posset. GUARINONIUS.

OBS. 821. In cadaveribus plurium scorbuticorum, qui dum viverent, urinam exercebant rubicundam, deprehensum fuit hepar exanguie, & exsuccum; cum vesicula felleis, nunc inani, nunc amurca, vel lapidibus foeta. VVILLISIUS.

OBS. 822. Referato abdomine cujusdam mulieris, quæ sit intensa a teneris erat confictata & dein variis morbis complicatis confecta; reperiebatur hepar intus aridum, & velut semi-coctum. HILDANUS.

OBS. 823. Corpus sectum cujusdam fœminæ istero & hydropse sublatæ, exhibebat jecur aridum, atrum, exsuccum, & instar corrugati corii, ita in se contractum, ut vix æquaret geminum pugnum. TULPIUS.

OBS. 824. In cadaveribus variorum cholera morbo denatorum, aridum annotabatur hepar & exsuccum cum turgente vesicula fellea. RIOLANUS.

OBS. 825. In cadavere cujusdam ascitici, inveniebatur hepar retorrídum; cum intestinis syderatis, & altero rene putrido; præter aquæ copiam in ventre stagnantem. TULPIUS.

His addere licet observationes. Lib. I. 180, 182, 265, 517, 558, 910, 1024, 1038, 1396, 1551, 1577; Lib. II. 186; Lib. IV. 209.

A R T I C U L U S XVII.

Hepar fissum.

OBS. 826. Instituta sectione cadaveris cujusdam fœminæ, cui crura summopere inflata erant, deprehendebantur calculi innumerati in cysti fellea reconditi. Renes nigricabant, quibusdam in locis adeo pertusi & foraminibus patentes, ut citra divisionem, digiti in cavum intendi possent. He-

par præterea hinc inde fissum, & variis hydaridibus obsitum, annotabatur. PLATERUS.

OBS. 827. Exenterato cadavere cujusdam juvenis febre ardente extincti, hepar deprehendebatur aridum, & quasi combustum. cum.

cum quatuor rimis in parte convexa conspiciis. HESSIUS.

tenuis pelliculæ, post varias ægritudines, pluries vidit GLISSONUS.

HEPAR.

OBS. 828. Rimas & hiatus, in hepate quorum labia invicem annectebantur, ope

Pro affinibus haberi debent observationes Lib. I. 616, 655, 1016; Lib. II. 614, 869.

A R T I C U L U S XVIII.

Hepar calculosum.

OBS. 829. In cadavere cujusdam mulieris, de dolore & astu hepatis perpetuo querulæ, comperiebatur in inferiore parte lobi hepatis accrerat cystis, longa, densa & ita dura, ut vix forcipe scinderetur; cujus cavitas repleta erat tumore glutinoso, ex nigro-splendente; in cujus meditullio repertus fuit lapis paulo minor ovo gallinaceo, qui securi per medium fractus resplendebat; ac si nitro repletus fuisset. GREISELIUS.

OBS. 830. Quædam mulier diuturno & molestissimo hepatis dolore angebatur; quod demum invalescente & vita migravit.

Reperiebantur in decliviori hepatis parte lapilli figura & colore diversi, qui sua gravitate ex tunica sacculum, longitudine palmi, latitudine vero duorum digitorum, effecerant. BENEVENIUS.

OBS. 831. Quidam crebras pressiones & punctiones dextri lateris, sub nothis costis sentiebat. Accedunt febris & dysenteria, quibus brevi e medio tollitur.

Lustratis interaneis in conspectum venie-

bat totum hepar tartaro induratum. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 832. Vir quidam qui nusquam conquestus fuerat de hepate, post obitum exhibebat calculum, ovi columbini magnitudine, lobo jecinoris adnatum; eique sub finem parenchymatis appensum. HENR. AB HEERS.

OBS. 833. In cadavere fœminæ de repente extinctæ, repertus fuit lapis ad ovi anserini magnitudinem accedens, ponderis levissimi, intus candicans, & hærens hepatis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 834. Hepar cujusdam viri hydropo extincti, arena copiosa refertum conspiciebatur. LUCIUS.

OBS. 835. Post varios morbos, concretiones lapideas in substantia hepatis narrant se vidisse FALLOPIUS, BLASIUS &c.

In hac serie recipi queunt observationes Lib. I. 303, 458, 530, 633, 654, 659, 904, 1011, 1576, 1706, Lib. III. 549.

ARTICULUS XIX.

Vermes in hepate.

OBS. 836. Quidam melancholicus gravi *hepatis obstructione* laborans, in *icterum* incidit; dein accedit *febris lenta* cum *alvi fluxu* pertinacissimo; quibus tandem absumptus obiit.

Secundo cadavere, inveniuntur vermes in ipsamet hepatis substantia, qui cellulas, tanquam distinctas cryptas, & lustra, sibi excavasse videbantur; minimi sane; sed tamen oculis nudis conspiciui, capite nigri-

cante, sex pedibus erant instructi: totius animalis habitu, ad rotundum, cimicis instar, accedente. BIANCHUS.

OBS. 837. Exenterato cadavere cuiusdam viri, qui intricatissimo vel prorsus ignoto quodam affectu laboraverat; in propatulum veniebat, intra hepatis substantiam, insignis vermium foetura. GEMMA.

ARTICULUS XX.

Hepatis adhesio morbofa.

OBS. 838. Quidam *febre ardente* correptus, spumantem sanguinem ore rejiciebat, cum *hypochondrii dextri dolore*. Pergente morbo, & ingravescente, tandem occubuit.

Inter dissectionem cadaveris, deprehendebatur hepar fibris quibusdam, vel contextu fibroso, connexum cum nothis costis; ut inde vix avelli potuerit. DURETUS.

OBS. 839. In cadavere cuiusdam qui quasi perpetuo de insigni dolore in *hypochondrio dextro* conquerebatur, visendum se præbet hepar tota sua superficie diaphragmati proximiori adnatum. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 840. Cultro anatomico subjectis nonnullorum corporibus qui dolore lateris.

dextri, speciem pleuritidis referente, conflabantur; inventum fuit hepar variis fibris costis spuris hærens. ZECCHIUS.

OBS. 841. Lustrato cadaverculo infantis bimuli, qui *dispnea* laboraverat, occurrebat hepar durum & albicans, arcte costis mendosis & diaphragmati accretum. BARTHOLINUS.

OBS. 842. In cadaveribus variorum *astmaticorum*, deprehendebatur hepar diaphragmati præter naturam agglutinatum. CAR. PISO.

Haud absimilem casum sistunt observationes Lib. I. 108, 268, 441, 520, 599, 701, 1011, 1111, 1516; Lib. II. 17. 545, Lib. III. 147.

ARTICULUS XXI.

HEPAR.

Hepar crusta obductum.

OBS. 843. Introspectis cadaveribus variorum *hydrope* variæ indolis extinctorum, in aprium veniebat crusta quædam, e materia quadam alba pituitosa, & incrassata, instar albuminis ovi cocti, undequaque cingens hepatis ambitum, & nonnun-

quam lienis, cæterorumque viscerum. BARTHOLINUS, PANAROLUS &c.

Hujusce læsionis exemplum prostat in observatione Lib. I. 341.

ARTICULUS XXII.

Cystis fellea bilem atram continens.

OBS. 844. Vir quinquagesimum quintum ætatis annum agens horrore corripitur, quem excipit *febris acuta*, immani vomitu, & virium defectu, stipata. Erumpit *bubo pestilens* ex axilla sinistra, cum nonnulla remissione. Quinto a primo insultu die siti intentia vexatur æger; & *spirandi difficultate* premittitur. Postindie exanthematibus atro-purpureis deturbatur pectus, & paulo post rebus humanis vale supremum dicit.

Exenterato cadavere, in conspectum veniebant intestina phlogosi tacta. Hepar inculpatum se præbet; sed vesicula fellea bile glutinosa & nigricante distendebatur; nec absimili colluvie scatebat ventriculus. Pulmones insuper maculis purpureis signa-

ti, collis hærebant. COUZIERS.

OBS. 845. Inter sectionem cadaveris pueri undecim annosnati, & *peste* sævissima rapti, in conspectum veniebat vesicula fellea, bile atra & glutinosa turgens; quæ etiam ventriculum conspurcabat; varias præterea gangrænæ notas præ se ferentem. COUZIERS.

Vulgatissimæ hujusce læsionis exempla prostant in observationibus Lib. I. 424, 440, 441, 450, 580, 606, 608, 612, 653, 709, 722, 742, 807, 816, 826, 1017, 1620, Lib. II. 312, 315, 316, 753, 759; Lib. III. 30, 70, 142, 262, 381, Lib. IV. 86, 33.

ARTICULUS XXIII.

Cystis fellea porracea & æruginosa bile turgens.

OBS. 846. Lustratis interaneis cujusdam puellæ duodecim annos natæ, post *alvi fluxum* contumacissimum & æruginosum extinctæ, deprehendebatur hepar sanum;

sed vesicula fellea ingens, vel ovi gallinæi magnitudinem superans; bile æruginosa repleta. DIEMERBROEK.

OBS.

HEPAR. OBS. 847. Referato abdomine pueri decennis post *cholera*, *febre leipyrria* correpti, & *inflammatione hepatis* extincti, occurrit vesicula fellis ovum gallinaceum magnitudine æquans, bile saturate viridi repleta, qua etiam tumebat porus choledocus. BONETUS.

OBS. 848. In cadaveribus variorum in-

fantium inter *cholera* morbum extinctorum, in conspectum veniebat folliculus felleus bile æruginosa scatens. DIEMERBROEK.

In hac serie locum assequi valent observationes Lib. I. 683, 449; Lib. II. 539, 540, 930. Lib. III. 33.

A R T I C U L U S XXIV.

Humor degener in cystis fellea.

OBS. 849. Instituta cadaveris sectione cujusdam mulieris, jamdiu *cachectica*, & ad varias ægritudines proclivis, deprehendebatur in vesicula fellea, latex quidam serosus & pallidus; non solum minime amarescens; sed etiam insipidus, dulcique proximus; a genuina scilicet bile plane degener. GLISSONIUS.

OBS. 850. Inter exenterationem cadaveris cujusdam viri *cachectici* & *leucophlegmaria* diuturna extincti, in conspectum veniebat vesicula fellea humorem albicantem & mere lacteum continens; a mera bile plane alienum; inculpatis cæteris visceribus. RIVALIERIUS.

OBS. 851. Lustrato cadavere cujusdam hydrope *ascite* defuncti, præter colluviei serosæ, flavæ & corruptæ copiam, deprehendebatur omentum fere absumptum. Hepar vero occurrebat valde induratum & scirrhusum, intusque croceum; vesicula

fellea sanguinem atrum, crassum & fæculentum continente. PAVVIUS.

OBS. 852. In Cadavere cujusdam consuetis ætatis intra triduum *peste*, *vomitibus biliosis*, & anthracibus, stipata, sublati, occurrunt ventriculus & intestina flatu turgida. Vesicula fellis triplo major bile serosa nigerrima replebatur. Ventriculus cordis sinistè ingentem polypum recondebat. LE MOINE.

OBS. 853. In cadavere cujusdam nutricis *peste* intra triduum raptæ, annotabatur intestinum ileum nonnihil inflammatum. Hepar vero mole maximum, vesiculam felleam sero quodam nigerrimo turgentem exhibebat. LE MOINE.

Hanc classẽ ingrediuntur observationes Lib. I. 12, 394, 620, 903, 983; Lib. II. 98, 422.

A R T I C U L U S XXV.

Pus in cysti fellea.

OBS. 854. Vir quinquagesimum & quintum ætatis annum agens, vini intemperans, dolore pectoris cum spirandi difficul-

tate ante annum tentabatur; pulsus sitinæqualis; lotium parce fluit, cum pedibus œdematosi. Sub hac rerum conditione

erum.

erumpit media nocte per totum corporis habitum quædam *efflorescentia*, cum calore & immani pruritu; quæ intempestivo frigore repulsa, derepente interiit.

Inter cadaveris anatomem, deprehendebatur hepar mole majus. Vesicula fellea, forinsecus albicans, & intus ulcerosa, sin-

cerum pus continebat. Cor erat prægrande, cum auricula dextra amplissima. Ventrliculi cerebri modicam seri turbidi quantitatem recondebant. LANCISIUS.

HEPAR

Haud ab similibus purulentæ exemplum præbet observatio Lib. I. 710.

A R T I C U L U S XXVI.

Cystis fellea mire tumens.

OBS. 855. Puer duodecim annos natus, post casum ab alto, & hypochondrii dextri gravem contusionem queritur de dolore obscuro & gravativo in parte læsa. Nonnullis elapsis mensibus solito tristior evadit, deficit appetitus. Tandem accedit macies cum vomitu & dolore stomachi. Sequitur febris lenta, cum siti & cute arida. Sedes rariores albicant; & tument crura. Sub hoc rerum statu, erumpit tumor durus in hypochondrio dextro, qui post certum incrementum ad latus sinistrum pertingit. Dein in altum elevatur abdomen, cum manifesta fluctuatione. Urget spirandi difficultas & plane impeditur decubitus, usque ad mortem.

Reperiebatur omentum intestinis adglutinatum. Hepar variis tuberculis scatebat. Vesicula fellis mire distenta libras octo bilis continebat; ejus cavum variis cellulis erat distinctum. Præterea in parte sinistra abdominis occurrit saccus lieni adnatus, aquæ limpidæ libras sex continens. EX ACT. EDIMBURGENSIB.

OBS. 856. Vir quadragenarius per quatuor menses febre duplici tertiana laborabat, quæ in tertianam simplicem mutata, tandem in quartanam desinit. Tum corpus fit œdematosum: paulo post tumor evanuit & supervenit molestissima suffis. Postremo macie confectus in motus convulsivos lethales incidit.

Seçto cadavere, occurrunt in superficie cordis hydatides concrescibili sero turgidæ. Pulmones erant phlogosia affecti. Vesicula fellis ingentis erat magnitudinis: intra cujus tunicas recondebatur materia quæ-

dam compacta & gelatinosa, unde horum laterum crassities digitum æquabat. Meatus demum cysticus callosus ab eadem concreta materia obstruebatur. FANTONUS.

OBS. 857. Vir quinque & quadraginta annorum, post nonnullos febris intermittentis paroxysmos, & defluxionem catarrhalem, in marcorem incidit, tussi sicca & pravis digestionibus stipatum. Dein ictero corripitur cum duritie, doloris experte, circa regionem hepatis. Lotium erat turbidum & subrubrum, cum dejectionibus albicantibus. Paulo post deficit appetitus; prosterountur vires; & obiit æger.

Referato abdomine inveniebatur vesicula fellea mirum in modum tumens, & peritoneo accreta; quæ scilicet bilis viscidæ & glutinosæ libram unam & amplius, continebat, cum sexaginta pseudo-lapidibus, multiformibus & diversæ molis. EX ACTIS CHIR. PARIENSIS.

OBS. 858. E quodam juvene hydropico duodecim educebantur libræ lymphæ viridescentis, ope paracentesis; ac postmodum moriebatur.

Triplici causæ fuit adscribenda ventris moles; 1. asciti; 2. hydropi lienis, qui supernumerariam a peritoneo accipiens membranam; inter hanc & propriam tunicam aquæ limpidæ & inodoræ, sed muriaticæ libras sex continebat; 3. immani vesiculæ felleæ amplitudine, quæ in varios loculos divisa octo libras bilis spissioris gerebat. CLAR. DE HAEN.

HEPAR. OBS. 359. Quidam puer *cephalgia* lævissima, & *paraphrenitide* laborabat; subsequente tandem *sopore*, nulla arte fugando, ad plures migravit.

Inciso cadavere, nullum occurrit vitium notatu dignum in cerebro; sed vesicula fellea bile subfusca mirum in modum distendebatur, & porrentosa apparebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 360. Inter secundum *ictericum*, cuius *alvus*, dum in vivis ageret, erat *obstructa*, in propatulum veniebat folliculus felleus, stupendæ magnitudinis, & ingentem bilis copiam retinens. BARTHO-LINUS.

In hoc censu collocari debent observationes Lib. I. 811. Lib. II. 487.

A R T I C U L U S XXVII.

Pseudo-lapides biliares.

OBS. 361. Vir sextum & sexagesimum ætatis annum agens, gravibus ad *ventriculum cruciatibus* correptus est, cum bilioso & copioso vomitu, *alvi obstructione* & *febre*. Opportunis præsiidiis fugatus morbus, paulo post denuo recurrit, cum pulsu parvo & intermittente; atque appetitu prostrato. Dein nigerrima per alvum redduntur, atram antiquorum bilem referentia. Accedit grave animi deliquium; & subdelirare cœpit æger, de acerbissimo capitis dolore querulus. Ac tandem sexto a morbi initio mense decessit.

Lustrato abdomine, vesicula fellea triplo major quam par esset, bilem nigerrimam, amurcæ instar continebat; cum octodecim pseudo-calculis diversæ molis & multiformibus, quorum maiores ipsi vesiculæ parietibus quasi hærebant. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 362. Quidam sexagenarius de insigni corporis debilitate, appetitu prostrato, & noctibus inquietis querebatur. Pulsus erat durus & celer. Urina sabulum rubrum deponebat. Gravitationem circa præcordia; & vespere calorem cum oris siccitate experiebatur. Noctu vero symptomatico sudore plestebatur. Sic paulatim ad extremum diem se composuit.

Lustrato cadavere, lien reperitur proterius marcidus. Vesicula fellea bile exinanita, lapillis quasi filiceis diversæ magnitudinis scatebat, quorum major cicerem exsuperans porum biliarium obruebat. Remanes arenas rubras recondebant. Pericar-

dium omni humore orbatum se præbet. Aperto cranio invenitur processus falciformis ad sui dimidiam longitudinem penitus ossis. BONETUS.

OBS. 363. Marrona triginta annorum ad *colicam hepaticam*, nonnunquam immanem, prona, cum tumore *cystis felleæ*, tandem incidit in insultum ferociorem; sub quo totum abdomen protuberat, & sensus per biduum obnubilantur. Postea dolores leniuntur & solvitur alvus, cum dejectionibus biliosis & purulentis. Post septem elapsos anno ab hoc insultu, cujusvis doloris nescia ægra, *febre maligna* corripitur, qua ad ultimam rerum lineam ducitur.

Hepar & vesicula fellea morbose hærebant intestino colo, non secus ac peritoneo. Vesicula exigua pseudo lapidem, nucis molchatae magnitudinem æquantem recondebat. Lateribus vesiculæ adeo hærebant prædictus lapis, ut ne quidem bilis guttam continebat illud receptaculum. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 364. Vir septuagenario major ad *dolores colicos*, viginti abhinc annis, erat valde proclivis; sub morum paroxysmis, dolor primum sævebat in hypochondrio dextro, dein ad dextrum & cartilaginem ensiformem propagatur, cum *pectoris angustia* & spirandi difficultate. Accedebat vomitus materiem hypticarum, quibus dentes stercorem continebant. Intra quatuor horas circiter continebantur paroxysmi,

mi, ac bis, terve in mense recurrebant. Tandem accedit peripneumonia; quæ medio tollitur.

Præter pulmones inflammatos, saniosos, & sphacelatos, reperiebatur folliculus felleus solito amplior, & undetriginta calculis biliaribus repletus, quorum plerique nucem avellanam magnitudine æquabant. E DIARIO ERUDITOR.

OBS. 865. In cadavere cujusdam femine doloribus colico-hepaticis obnoxia, & post excretionem variorum lapidum biliarium per sedes extinctæ, deprehendebatur in vesicula fellea calculus ad nucis juglandis magnitudinem accedens, intense flavus & satis fragilis. Notatu dignum insuper occurrit ductus choledoci orificium in intestino duodeno: hoc enim ostium, quod cæteroquin nonnisi accurata inspectione detegi potest, adeo amplum animadvertitur, ut minimum digitum facillime admitteret; procul dubio a calculis majoribus, qui antea exierant, eo usque dilatatum. HEISTERUS.

OBS. 866. Virgo viginti annos nata *ictero*, levi dolore in regione hepatis stipato, & mense laborabat; cum quasi subito corripitur cordis palpitatione & respiratione anhalosa. Accedit pedum intumescencia œdematosa; quam pressio pede sequitur *hydrops pectoris*, quo inter sex hebdomadas occubuit.

Præter aquæ copiam in pectore stagnantem, reperitur hepar mole majus. Vesicula fellea plus æquo distensa binos pseudocalculos ad nucis moschatæ magnitudinem accedentes recondebat. Alter calculus, fabæ magnitudine, ductum cysticum obturabat. CLAR. IMBERTUS.

OBS. 867. Inter exenterationem cujusdam *phthisici*, qui dum viveret plures insultus colica hepatica passus fuerat, in conspectum veniebat folliculus felleus mirum in modum distensus; continens scilicet centum & triginta lapillos biliolos angulosos & multiformes, quorum nonnulli majores nucis avellanæ magnitudinem æquabant; minoribus vero pisum æmulantibus. Ne minimam humoris biliiosi guttam recondebat prædictum receptaculum. Reserato pectore pulmones conspiciebantur pure in-

fasci, & putridi. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

HEPAR.

OBS. 867. (a) In cadavere cujusdam femine *hydrope* extinctæ, præter aquæ ingentem copiam occurrit hepar scirrhotum, cum ampla vesicula fellea, quæ multum liquoris albi, & penitus insipidi, continebat, cum enormi farragine calculorum; numero scilicet quadraginta & centum. Ductus cysticus tribus lapillis obturabatur; choledocus vero bile flava & amara turgebat, cui ingressus ad vesiculam plane denegabatur. CLAR. HALLERUS.

OBS. 867. (b) Lustrato cadavere cujusdam mulieris *icterica*, deprehenditur omentum corporis carnei naturam referens. Hepar ulcere erosum se præbebat. Cystis fellea quindecim calculos continebat, quorum quatuor majores nucem avellanam superabant; reliquis parvis: angulosi omnes erant cum aliqua cubi similitudine. Unius rostrum in ductum cysticum, hinc obturatum, producebatur. Bilis reliqua pauca parum amara, & parum flava. CLAR. HALLERUS.

OBS. 867. (c) In cadavere cujusdam latronis, laqueo suspensi, cujus firma erat *valetudo*, deprehendebantur in vesicula fellea duo pseudo-calculi albo lutei, ex granulis compositi. Alter major ovatus cœcum finem siccæ vesiculæ replevit; alter parvus in principio ductus cystici, infra obicem summe dilatati, arcte hærebat, & hinc impediēbat quominus bilis ab hepate secreta ad vesiculam appelleret. CLAR. HALLERUS.

OBS. 868. Quidam arthriticus in *morbum regium* incidit; qui dein hydropem ascitem post se trahit. Quo pergente varia & graviora caput exerit symptomata, cum quibus ultra sex menses colluctatus tandem leniter expiravit.

Occurrit calculus biliaris totam vesiculam felleam replens. Hepar croceo colore partim tinctum conspiciebatur. Intestina maculis lividis & nigris hinc inde distincta cernebantur. Renes præterea parvi & flaccidi nucis juglandis molem vix æquabant. TIMÆUS.

HEPAR.

OBS. 869. Nobilis mulier inter præputera adversus sterilitatem remedia, vomitu bilioso, permolesto & quasi continuo corripitur. Tandem accedit pleuritis, quæ brevi decumbentem mittit illuc unde negant redire quemquam.

Cultro anatomico subiectum cadaver exhibebat vesiculam felleam summe extensam; vel plane obstrictam propter decem pseudo-lapides, satis grandes, & glandis faginæ figuram exacte referentes. CAME-
RARIUS.

OBS. 870. Quædam mulier sexagesimum ætatis annum superans jampridem morbo regio laborabat, & continuo vomitu excruciebatur. Quibus pergentibus, & ingravescentibus, tandem ad plures migravit.

Inter corporis exenterationem multi reperiuntur calculi in vesicula fellea, quorum unus prægrandis meatum choledocum subierat; adeo ut undequaque obstrictus annotaretur prædictus-tubus. COITERUS.

OBS. 871. Quidam septuagenarius multis abhinc annis, quoties in lecto se convolveret, magnum, molestumque pondus, ex una in alteram partem delabens circa regionem hepatis percipiebat.

Huic post obitum dissecto, inventi sunt duo lapides ingentis magnitudinis in vesicula fellea, hinc summe distenta. Hepar, & cætera viscera abdominis, inculpata videbantur. FABR. HILDANUS.

OBS. 872. Adolescens novem & viginti annorum de stomachi & hypochondrii dextri læsionibus, cum nausea querebatur. Alvus erat adstricta & noctes erant insomnes. Tandem macilentus, & mœrore confectus, obiit.

Corpus sectum exhibuit cor tabidum. Vesicula fellis duo & viginti calculos angulosos & magnitudine disparēs recondibat; quorum minimi pis, & maximi fabis, respondebant. KENTMANNUS.

OBS. 873. Vir quadragenario major colica hepatica obnoxius, dejectis per sedes variis pseudo-lapidibus biliaribus diversæ molis: tandem ingruente insultu longiori & ferociori extinguitur.

Hepar sanum occurrit: sed vesicula fellea innumeris lapillis atro-viridibus & angulosis scatebat; quorum bini in ductum

communem deturbati, hunc canalem, ad crepaturam, ultra obicem distentum, obturabant. E NOSTRIS ADVERSAR.

OBS. 873. (a) In cadavere cuiusdam, ad fatuitatem hypochondriaci, lienoso morbo, & frigore enecti, occurrebat hepar maximum, proprio processu ad lienem extensum. Bilis pauca, & vix amara coacervabatur in folliculo felleo, qui recondibat calculum totum fere spatium replens, forma oblonga, e colore fusco variegatum, & elegantissimum. CLAR. HALLERUS.

OBS. 873. (b) Instituta sectione cadaveris cuiusdam femine, quæ istero nusquam laboraverat, ventriculus reperitur circa pylorum valde contractus. Vesicula fellea alba, absque bilis vestigio fovebat duos albos calculos, avellanæ mole; sub cortice saturate virides, quæ viriditas in flavedinem abibat. Quenlibet sua quasi capsula continebat. CLAR. HALLERUS.

OBS. 873. (c) Introspetto cadavere cuiusdam femine centum annorum, in propatulum veniebat vesicula fellea continens, præter bilem paucam vix amaram, calculum biliarem, exiguum & angulosum sub prima valvula orientis ductus cystici, quoplane obturabatur hic tubus. Alter conspiciebatur, avellanæ molem superans, circa fundum vesiculæ, cum pluribus aliis minoribus. CLAR. HALLERUS.

OBS. 873. (d) Inter sectionem mulieris laqueo suspensæ, quæ sanissima, dum viveret, videbatur, intestina, ut solent in strangulatis, deprehendebantur ruberrima. Vesicula fellea continebat undecim pseudo-lapides; quorum unus latitabat in choledoco ductu; & tres in canali cystico. Omnes mori forma e multis quasi acinis confari videbantur. Bilis erat pauca & vix amara. CLAR. HALLERUS.

OBS. 874. Quidam isterum cum dolore immani ventriculi prius perpesus, febre corripitur cum dolore hepatis. Interea abdomen in altum protuberat; respiratio fit difficilis, & adventat mors.

Instituta cadaveris sectione, vesicula fellea solito amplior quinque & octoginta calculos biliares complectebatur; ab uno quo-
rum

rum transfixi erant vesiculæ parietes. CL. IMBERTUS.

OBS. 875. In cadavere cujusdam mulieris summe obesæ, quæ ex *hydrope universali* decesserat; præter aquam, tum in pectore, tum in abdomine patet vesicula fellea plus æquo tumida bile lenta & viscida, cui innatabant quatuor calculi magnitudine impares. EX INSTITUT. BONO-NIENSI.

OBS. 876. Inter anatomen cujusdam mulieris morbo regio extinctæ, deprehendebatur hepar decolor, & durum. Vesicula fellea tres lapides recondebatur nucis juglandis molem æquantem & colore gagatem referentes; cum pluribus aliis minoribus ductus biliares distendentibus. DEODATUS.

OBS. 877. Vir quatuor & sexaginta annorum *arthriticus* & *asthmaticus* *isthmo* corripitur. Accedentibus demum gravioribus symptomatibus obiit.

Inveniebantur bina tubercula in pulmonibus. Vesicula fellea & porus choledocus duo & septuaginta lapides, pisorum & fabarum magnitudinem æquantem, recondebant. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 878. Quidam dolore fere perpetuo, compressivo & tensivo *præcordiorum*, jampridem querebatur. Quo demum ingravescente, extinguitur.

Lustratis interaneis occurrit vesicula fellea bile turgens, & lapidem biliarium, nucem moschatam magnitudine superantem, continens. VVEPFERUS.

OBS. 879. Cadaver cujusdam mulieris, quæ spatio quatuordecim annorum molestissimo *alvi fluxu* laboraverat præbet vesiculam felleam ultra dimensionem naturalem distentam a pseudo lapide duro, & inæquali, totam cavitatem accurate replente. CRETERUS.

OBS. 880. In corpore cujusdam senio & morbis confecti, inveniebantur in folliculo fellis duo insignes lapides cærulei, quorum alter ovi columbini magnitudinem æquabat. Laboraverat quidem diu morbo regio, & ultimo febre correptus occubuerat. FERNELIUS.

OBS. 881. Quidam ferociori *colica hepatica* frequenter tenebatur. Tandem incidit in *febrem continuam* cum dolore in tota abdominis parte dextra. Nonæ die supervenit *isthmus*, quem brevi sequitur mors.

Referato abdomine reperta est vesicula fellea lapillis biliaribus plena, cum hepate albicante. BALLONIUS.

OBS. 882. In cadavere fœminæ quæ per septem annos morbo prorsus ignoto laboraverat, reperiiebantur in cytti fellea ultra triginta lapides, variæ figuræ & diversæ coloris; inter quos unus animadvertitur qui nucem moschatam magnitudine superabat. DECKERS.

OBS. 883. Quædam vetula, quæ bene se habere videbatur, casu ab alto subito necatur.

Lustrato cadavere, annotatur vesicula fellis nullam bilem continens; sed replebatur pseudo lapide pondo duarum unciarum & semis, qui e congerie sexaginta minorum calculorum constari videbatur. EX ACTIS PHYS. MED. GERMAN.

OBS. 884. Cadaver cujusdam *isthmici* & *hydropici* exhibebat hepar grande, colore nigricante. Vesicula fellis bile turgens. Porus biliaris lapide huc adacto omnino obturatus conspiciebatur, præter colluviem serosam in abdomine stagnantem. BONNETUS.

OBS. 885. Quidam adolescens jamdiu querebatur de *stomachi* & *hypochondrii dextri doloribus*, fere continuis; quibus demum exasperatis fractus decessit.

Exenteratum cadaver exhibebat duo & viginti calculos in vesicula fellea contentos. KENTMANNUS.

OBS. 885. (a) Secto cadavere cujusdam jam senescentis, & dysuria calculosa sublati; qui nusquam *isthmus*, vel *colica hepatica* laboraverat, reperiiebantur centeni pseudo calculi pisi formes in cavo folliculi fellei. CLAR. SAUVAGES.

OBS. 885. (b) In cadavere infanticidæ laqueo suspensæ, vesicula fellea paucam bilem, vix amaram continebat: sed fovebat

HEPAR.

— pseudo-calculum, mori forma, subnigrum, rotundum & undique tuberculofum. CL. HEPAR. HALLERUS..

OBS. 886: Quædam virgo continuis sub dextro hypochondrio doloribus conflictabatur, quibus tandem ultra modum sævientibus fatis cessit..

Folliculus fellis ob pondus inclusi lapidis in substratum intestinum, & attritum, incumberebat. BALLONIUS..

OBS. 887: Quidam litteratus per multos annos de gravibus lateris dextri doloribus querulus, tandem in hydropem lethalem incidit.

Reperiebantur novem lapides biliares, prægrandiores, in vesicula fellea reconditi. E MISCELL. CURIOSIS..

OBS. 888: In cadaveribus variorum quidam viverent de nullo dolore in hypochondrio dextro conquerebantur, reperti sunt plures calculi, usque ad septem & sexaginta in vesicula fellea latitantes. HEL. VVIGIUS..

OBS. 889: Instituta sectione cadaveris cujusdam asthmatica cujus alvus erat adstricta, reperiebatur lapis pondere quatuor drachmarum, qui accurate replebat vesiculam; bile plane deficiente. E MISCELL. CURIOSIS..

OBS. 890: In cadavere cujusdam diarrhæa biliosa per tres septimanas perseverante extincti, deprehendebatur vesicula fellea artefacta, & lapillos tres durissimos recondens. RIOLANUS..

OBS. 891: Referato abdomine cujusdam principis, qui inter alia mala ex alvi suppressione & vomitu pertinacissimo obierat,

sex inveniebantur lapides nigri in cysti fellea. CRUCCIUS..

OBS. 892: Inter dissectionem cujusdam qui per septennium iætero laboraverat, deprehensus est lapis totam vesiculam felleam occupans. E MISCELLANEIS CURIOSIS..

OBS. 893: In cadavere cujusdam qui iætero nigro laborabat inveniebantur novem & nonaginta lapides in cysti fellea, pisorum magnitudinem æquantes. E MISCELLANEIS CURIOSIS..

OBS. 894: Lustrato abdomine cujusdam matronæ, quæ dolore gravativo laborabat in regione hepatis tumente, inveniebatur maxima calculorum copia in vesicula fellea. STIEBERUS..

OBS. 895: In corpore cujusdam morbo regio jamdiu laborantis, & hydropem extincti deprehendebantur plures pseudo-lapides, diversæ molis & figuræ in folliculo felleo. MÆBIUS..

OBS. 896: Multi rerum medicinalium scriptores de lapidibus biliaribus in vesicula repertis post colicos dolores, iæterum & hydropem, mentionem fecerunt usque ad satietatem. Addere licet innumeras nostras observationes quas tradere superfluum fere judicavimus. E NOSTRIS ADVERSARIIS..

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 26 (a), 273, 329, 410, 602, 620, 705, 711, 712, 717, 720, 738, 785, 814, 857, 1086, 1087, 1130, 1168, 1317, 1318, 1319, 1572. Lib. II. 40, 77, 136, 147, 232, 235, 342, 614, 859. Lib. III. 39, 42, 55, 179, 226, 406.

ARTICULUS XXVIII.

HEPAR.

Ductus biliaris obstructus.

OBS. 897. Fœmina a tribus septimanis sædo *istero* afficiebatur; oculi nempe, labia, palatum, lingua & ungues eodem colore tincta percipiebantur. Tandem inveterascente malo, & accedentibus gravioribus symptomatibus, ad Superos migravit.

Omnia viscera, vasa & membranæ croceo colore erant imbuta. Stagnabat serum luteum in ventriculis cerebri. Cartilaginee & ossa intus, & extus etiam flava deprehendebantur. In hepate nihil præter colorem accusari potuit: sed occurrebat in ductu cyptico calculus durus & inæqualis, pilum majorem superans; adeo pertinaciter impactus, ut sectione duntaxat potuerit extricari. In cavitate vero vesiculæ fellæ fuit pauca bilis, eaque lenta & glandulosa. CLAR. STORCK.

OBS. 898. Mulier sexagenaria per triginta ferme annos, atrocissimos dolores in abdomine per intervalla patiebatur. In *hydropem* demum incidit; qui opportunis, uti videbatur, præsidiiis curatus, postea recruduit, & vitæ imposuit finem.

Præter aquæ stupendum proventum, hepar se obtulit ingens, & nonnihil scirrhum. Vesicula fellis calculos recondibat, quorum unus arte hærebatur vesiculæ cervici, adeo ut vix detrahi potuerit. Præterea mesenterium scirrhum & erosum deprehendebatur. Pulmones vero toti erant purulenti, tuberculis nigris & cæruleis ferrecti. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 899. Recens natus horrendo ejulatione omnibus molestus erat. Accedebant leviores *insultus epileptici*. Tussis erat continua, & vomitus frequens. Materiam spumosam & nigricantem per sedes deiciebat. Quibus tandem pergentibus & in-gravescentibus octavo ætatis mense occubuit.

Stupenda bilis copia stagnabat in abdomine. Vesicula fellæ ingens deprehende-

batur. In ductu biliari occurrebat obstructio, adeo ut sufflaminata bile, & vesicula ad crepaturam turgida, bilis per diapedesim in abdomen effundebatur. BLASIUS.

OBS. 900. Quidam vegetæ ætatis, & inter bibones celebris, febre acuta, prævio horrore, corripitur, qua intra paucos dies e vivis eripitur.

Lustrato cadavere, occurrit vesicula fellæ juvenis, vel tantillum aquæ limpidissimæ continens. Ejus cervix pseudo-lapide nigricante plane obturata deprehenditur. Vasa biliaria, infra obicem, stupenda bilis copia turgebant: sed supra obicem nullum intus & extus flavedinis veligium apparebat. E NOSTRIS ADVERSAR.

OBS. 901. In cadavere viri quinquaginta annorum, qui inter pravam victus rationem, post pertinacem *diarrhæam*, in *ascitem* inciderat; præter plures aquæ subcruentæ mensuras, inveniebatur omentum grandinosum, partim in scrotum delapsum. Hepar totum albicabat: vesicula quidem fellis ad ovi gallinæci magnitudinem distenta puram lympham nulla flavedine tinctam continebat. Ductus cypticus calculo arte occludebatur. E NOSTRIS ADVERSAR.

OBS. 902. Inter exenterationem cadaveris cujusdam virginis *ascitæ*, reponebatur hepar induratum. Vesicula fellis admodum magna, aquosa, ac nullo modo amaro aut biliolo, humore repleta conspicitur; in cujus ductu cyptico calculus occurrebat, ciceris majoris magnitudine, qui meatum accurate obturabat. RUYSCHIIUS.

OBS. 903. In cadavere mulieris triginta annorum, *ascite* extinctæ inveniebatur folliculus fellis omnino candidus, intus forisque, & nullam bilem continens; sed minorem duntaxat humoris candidi copiam.

HEPAR. *piam. Vasa biliaria, infra cervicem lapide obturatam, bile ultra modum tuebant. DIEMERBROEK.*

OBS. 904. Quædam matrona jamdudum *tumore molesto hypochondrii dextri* laborabat: tandem *ictero* correpta, intra aliquot dies fatis cessit.

Hepar ingens, & pondo duodecim librarum, diffusum, durum, flavum, & calculis flavis hinc inde sparsum invenitur. Vesicula fellea lapides, & arenulas recondebat; meatus vero hepaticus lapide obturabatur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 905. In cadavere *sceminæ ictero nigro* extinctæ, hepar nihil consideratu di-

gnum offerebat: sola vesicula fellea, ulcero grandior; aspectu terrior, e cinere concretos continebat globulos; quibus etiam porus biliaris infarctus deprehendebatur. Parvus præterea & exiguus erat lien. VESALIUS.

OBS. 906. Secto corpore cujusdam *ictero* extincti inveniebatur porus choledocus versus hepar summe, vel ad crepaturam dilatatus; & prope intestinum summe angustatus, & constrictus, in quod scilicet hiabat meatu capillari. Obex erat in medio canali a lapide biliari arcte inibi hærente. CABROLIUS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 356, 362, &c.

A R T I C U L U S XXIX.

Vasa biliaria lumbricis obturata.

OBS. 907. Puer quatuordecim annorum in *febrem acutam*, variis torminibus stiprati, incidit. Uberrim fluebat saliva. *Tumebat abdomen*, & præsertim *hypochondrium dextrum*. Facies & ipsius oculi *subfeveritium colorem* præ se ferunt. *Sæviunt cardialgia*; pulsus inæqualis exploratur; albicant dejectiones alvinæ; ac demum ingruunt inter *ferociore dolores*, convulsiones lethales.

Hepar tumidum & croceum occurrit. Cystis fellea bile ultra modum turget.

Ductus communis a lumbrico proceriori, hac educto, repletur & obruratur. Venter & intestina vermibus scatant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 908. Instituta sectione cujusdam puellæ, *hydrope* extinctæ, præter colluviem serosam, vulgatissimæque viscerum læsiones, inventi sunt duo vermes, quorum unus adhærebat poro choledoco declivi; & alter penetraverat in hepar. VVIERIUS.

A R T I C U L U S XXX.

Cystis fellea perforata & disrupta.

OBS. 909. Mulier sexagenaria major, hysteri & colica hepatica obnoxia, *tumore scirrhus* in latere dextro abdominis consistebatur, qui in dies crescendo, a costis spuris ad os ilium protendebatur.

Ferociore, recurrunt insultus colici, cum febre & vigiliis. Dolor, antea nullus, tumorem invadit, qui intra duos menses, summam opem conferentibus topicis, in suppuratum abit. Ab spontanea puris eruptione

ptione intra plures menses evanescit tumor; remanente fistula, quæ processu temporis non solum materiam purulentam, sed etiam biliosam eructabat. Tandem accedente febre, & fractis viribus occubuit.

Deprehenditur abscessus inter musculos obliquos abdominis, cui prospiciebat fistula. Vesicula fellis a forma naturali degener, perforata occurrit. Hinc bilis per peculiarem canalem, quinque pollices longum, in substantia quadam ligamentosa excavatum, viam sibi paraverat ad fistulam. EX ACTIS CHIR. PARISIENSIBUS.

OBS. 910. Puer duodecim annorum post violentam *contusionem in latere dextro*, admodum queritur de hypochondrio, præ-

sente manifesta *hepatis duritie*. A medicis curatur, ac si ex illius inflammatione laboraret; ac intra quatrimum extinguitur.

HEPAR.

Omnia viscera felle tincta apparebant. Hepar instar silicis durum & exangue observabatur, cum vesicula fellis disrupta. SALMUTHUS.

OBS. 911. Exorta inter conjuges lite, *mulier baculo percussa*, illico resoluta, rebus humanis vale supremum dixit.

Exenterato cadavere, deprehenditur vesicula fellis inanis, & disrupta, bile effusa in abdomen. HOFFMANNUS.

Haud absimilis læsionis exemplum præbet observatio Lib. I. 1769.

A R T I C U L U S XXXI.

Hepatis exulceratio.

OBS. 912. Introspectis cadaveribus nonnullorum, *morte subitanea* sublatorum, maximam biliseffusionem in intestina, exhausta & plane inani vesicula fellea, vidit BALLONIUS.

De vulgatissimo hoc casu mentio subjicitur in observationibus Lib. I. 58, 120, 290, 392, 605, 648, 650, 651, 693, 769, 783, 817, 867, 1169, 1516, 1582. Lib. II. 61, 306, 308, 312, 417, 459, 619. Lib. III. 89.

De Hepate a lumbricis eroso, vide observ. Lib. I. 309.

De Hepate extra sedem, vide observ. Lib. II. 873.

De Hepate falso incusato, vide observ. Lib. II. 385.

De Cysti fellea absumpta, vide observ. Lib. I. 718, 732, 740, 781 (*).

De Cysti fellea amurca argillosa repleta, vide observ. Lib. I. 642.

De Cysti fellea inflammata, vide observ. Lib. I. 1682.

S E C T I O S E P T I M A.

D E L I E N E.

A R T I C U L U S I.

Lien ingens.

LIEN.

OBSERVATIO 913. Quidam post diuturnas febres intermittentes tumore insigni lienis laborabat; cum stranguria & lotio purulento. Accedunt cibi fastidium, vomitus biliofus, noctes infomnes & macies cum tumore testiculi sinistri. Interea erumpit e peritoneo tumor durus, dolorificus, latus & oblongus; e quo tandem aperto prodit pus steatomatosum. Dein exsurgit tumor in regione renis sinistri qui nullum suppurationis indicium exhibebat. Postremo tumente abdomine, omnibusque in pejus ruentibus, ad plures migrat.

Aperto cadavere lien & hepar inveniuntur stupendæ magnitudinis: ille sexuplo ad minimum major; hoc extrinsecus stratum. Ren sinister erat etiam solito amplior, & totus purulentus. DORINGIUS.

OBS. 914. Juvenis viginti annorum limum carminans, hypochondriacorum more, de levibus ventris & thoracis affectionibus querebatur. Tandem se prodidit tumor in hypochondrio sinistro, cum ponderis sensu, & difficili inter ambulandum respiratione. His repente accessit largus sanguinis vomitus, cum virium debilitate, tumoris incremento & febre. Post remissionem trium mensium, recurrit vomitus cruentus cum febre, siti, utriusque hypochondrii dolore, pondere & tensione; quibus tandem nono die sublatus est.

Lien ingens, & pondo quinque librarum, in nonnullis locis durus, hepatis magnitudinem superabat. Hepar pallidum conspiciebatur; non secus ac cætera viscera. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 915. Juveni melancholico prominerebat abdomen, ob tumorem partem sinistram occupantem, a costis mendosis ad pelvim protensum. Hemorrhagia narium, hæmorrhoidibus tumentibus, & cordis palitationi ac animi deliquio erat obnoxius. Accedit gravis spirandi difficultas cum dolore lateris, & ventris torminibus. Ingruit febris cum delirio; & ad plures abit.

Reperiebatur monstruosus lien, qui suspensus lance libras quatuor & semis pendebat. Hepar etiam erat maximum, & passim scirrhusosum. A liene & hepate compressus ventriculus sua sede extrudebatur. Sinister pulmonum lobus, hepatis instar compactus, nigro, cruentoque tabo squalebat. RIVALERIUS.

OBS. 916. Mulier octo & quadraginta annorum melancholica, post diuturnas ægritudines incidit in tumorem abdominis, in sinistro latere. Dein annotatur gingivarum, & totius oris corruptio, cum dolorifica corporis lassitudine, & alvi duritie. Tumor in dies incrementum sumit, cum gravitate & mobilitate singulari: adeo ut decumbens in alterutrum latus, corpus quoddam durum in ventris cavo, de loco in locum moveri manifeste sentiret; animalculum ventrem pererrare credens. Tandem post tres annos placide obiit.

Secundo cadavere, repertus fuit lien insignis admodum magnitudinis, latus sinistrum & totum epigastrium occupans. Laxatis ligamentis pendulus hærebat; adeo ut pro varia corporis agitatione diversimode moveri potuerit. BLASIUS.

OBS,

OBS. 917. Vir quidam post *post lapsum ab alto* in latus sinistrum, levem dolorem in *hypochondrio sinistro* patiebatur; qui congruis remediis compescitur. Paulo post tamen latus læsum in *tumorem* attollitur, cum febre lenta & *spirandi difficultate*. Quibus demum sensim ingravescentibus, post quindecim menses a lapsu, obiit.

Inter exenterationem cadaveris, in conspectum veniebat lien maximus & induratus; qui sua mole diaphragma sursum repellebat. Cætera insuper viscera integra, & inculcata deprehendebantur. KERCKRINGIUS.

OBS. 918. Mulier duodeciginta annorum infœcunda, febre interdum laborabat, cum *liene tumida*. Mensibus a biennio deficientibus *ulcus in crure sinistro* contumacissimum gestabat: Cum subito *deprecordiorum angustia*, & summa pectoris anxietate queritur. Verbum proferre vix potest: multam spumofam & cruentam materiam expuit; & intra horam moritur.

Lien ingentis molis totum sui lateris ventris cavum occupabat; & libras octo cum semisse pendeat. Vasa sanguine ultra modum tumeant; & lymphatica erant summe conspicua. Postremo ovaria reperiuntur scirrhusa. GLAR. MORGAGNUS.

OBS. 919. Vir quidam post contumacissimam *febrem intermittentem* incidit in affectum abdominalem: *venter* scilicet erat durus & tumidus, præsertim in latere sinistro a nothis collis ad umbilicum. Erumpit *hemorrhagia narium*: dein supervenit dysenteria cum dolore ossis sacri. Interea labuntur vires, & advenat mors.

Referato abdomine, animadvertitur torus lien durus, magnus, crassus, uncias scilicet quadraginta pendens. Materiam copiosissimam, instar sæcis vini rubri, continebat. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 920. Juvenis quinque & viginti annorum, a sex circiter mensibus *febre quartana* laboraverat, cum accedit *cachexia*, tumorem œdematosum pedum & crurum comitem habens. Languet appetitus & prosternuntur vires; ac tandem a vehementiori insultu febrili e vivis eripitur.

Lien præter solum triplo major, &

nigro sanguine infarctus deprehendebatur; cum majori glandularum copia circa Ramos venæ portæ. Pulmo sinister plevræ & diaphragmati adnatus occurrit; cum colluvie serosa in dextra thoracis cavitate. HEURNIUS.

LIEN.

OBS. 921. Vir triginta annos numerans, *sinistri lateris tumore & dolore*, multis abhinc annis, laborat; quo morbo tandem emaciatus, *colorem istericorum* induit. Urinæ ægre fluunt; & accedente genuina stranguria, triennio elapso, mortalitatem exiit.

Lien erat insolitæ magnitudinis, & longitudinis duarum spithamarum, supra renem sinistrum, ad cavitatem ossis ischii extensus, & quatuor libras ponderans. Steatoma adiposum, nucis magnitudine recondebat: cum tunica crassissima, & corio bovino simili. BARTHOLINUS.

OBS. 922. Quædam mulier jampridem variis morbis obnoxia, *tumorem in sinistro abdominis latere* gestabat, durum, oblongum, & ex inferiori parte rotundum, qui ad ilia usque se extendebat; comprehendentem simul regionem umbilici, una cum nothis collis lateris dextri. Tandem ingruentibus gravioribus symptomatibus e vivis discessit.

Lustratis interaneis reperiebatur hepar ingens. Splen quoque occurrebat portentosus, vel immensæ magnitudinis, durus & inferiori parte versus ilium rotundus. FABR. HILDANUS.

OBS. 923. Vir trigessimæ ætatis annum agens, crapulæ deditus, jam duodecim abhinc annis ingenti *ventris tumore*; *crurum inflatione & anhelitus difficultate*, laborabat. Pro vero hydropico habitus; tandem inter ærumnas & medicamina, obiit.

Aperto abdomine, reperitur lien ingentis molis; adeo ut totum impleteret abdomen & viginti libras ponderaret: & alias sanus videbatur, etiam secta substantia. GARNERUS.

OBS. 924. Quidam inter varias ægritudines *tumorem* gestabat in *hypochondrio sinistro*, prope lumbos, qui contresciantium manibus ita cedebat, quasi humorem contineret.

LIEN.

Corpore post obitum dissecto in propatulum veniebat lien tumidus, cujus pars ima a ventriculo & intestinis flatulentis ad latus protuberans propellebatur, in macilento corpore. CLAR. MORGA-
GNUS.

OBS. 925. Examini subiecto cadavere cujusdam mulieris *tympantide* extinctæ. lien deprehendebatur maximus, in epigastrio situs, membranæ contextus dentis; inter quas aquæ limpidissimæ portio asser-
vabatur. Basis vero hujusce visceris fuit caro rubicundissimi coloris, solidæque subs-
stantiæ & ponderis unius libræ. ANT.
DE POZZIS.

OBS. 926. Puella undecim annorum vomitu cruento laborabat; sanguine per anum erumpente cum ventris torminibus; & dolore in *hypochondria sinistro*; cum febre putrida lethali corripitur.

Lien, cujus vasa erant sanguine crassissimo diluenta, major solito invenitur. Ren sinister lapidem fovebat. E MISCELLAN.
CURIOSIS.

OBS. 927. Quædam muliercula post febrem intermittentem contumacissimam tumore in *hypochondrio sinistro* laborabat. Post plures annos in colicam sævissimam incidit, qua brevi sublata fuit.

Referato abdomine, occurrit ingens lienis moles, cum nonnullis inflammationis & putriditatis notis. BARTHOLINUS.

OBS. 928. Quidam immodico fluxu cruento per sedes, ab anno integro, conflictabatur, cum summa virium debilitate, tussi & difficili respiratione. Tandem superveniente inappetentia moritur.

Instituta cadaveris sectione occurrit lien scirrhusus, & mole maximus. Simili modo afficiebatur pancreas. HARTMAN-
NUS.

OBS. 929. Quidam per sex dies dolore capitis gravatissimo acerbissimo laborabat, & biduo ante obitum spirandi difficultate corripiebatur.

Nil notatu dignum conspicitur in capite. Pectus maximam aquæ copiam recondebat. Lienis erat portentosa moles. CRENDAL.

OBS. 930. Vir quadragenarius affectu hypochondriaco per aliquot annos mire divexabatur. Maxime de dolore *hypochondrii sinistri* conquerebatur.

Post obitum cultro anatomico subiectus, lienem magnum, lividum, & flaccidum exhibuit. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 931. Instituta sectione cadaveris cujusdam *hypochondriaci*, in conspectum veniebat lien solito major; vel ponderis quatuor librarum, & insuper durus; cæteris visceribus inculpatis. BLASIUS.

OBS. 932. In cadavere cujusdam diarise febre demortui, inventus est lien ingentis magnitudinis ac ponderis duodecim librarum; occupabat enim totum sub epigastrio ventris spatium. HELVIGIUS.

OBS. 933. Cadaver mulieris quæ per septemdecim annos ventrem protuberantem gestaverat, sistit lienem in tantam molem excretum, ut totum fere abdomen reple-
ret. Pendebat tres & triginta libras. BOS-
SCUS.

OBS. 934. Eustrato cadavere cujusdam diuturno *hypochondrii sinistri* tumore laborantis; reperitur lien quadratus, durus, & capitis humani magnitudinem æquans. DIEMERBROEK.

OBS. 935. In cadavere virginis, cujus ventris moles, nunc pro graviditate, nunc pro ascite habebatur, occurrit lien stupendæ molis, & totum abdomen fere occupans. BOSCUS.

In hunc censum veniunt observationes Lib. I. 252, 359, 438, 440, 525, 578, 587, 620, 622, 652, 697, 720, 913, 948, 981, 1000, 1061, 1225; Lib. II. 74, 86, 102, 171, 421, 478, 621, 698, 848, 866, 874, 906; Lib. III. 55.

ARTICULUS II.

LIEN.

Lien exiguus & marcidus.

OBS. 936. Quidam melancholicus & macilentus, Baccho indulgens, *affectione hypochondriaca* per viginti annos conflictabatur, inter creberrimum remediorum usum. Aliquot septimanis ante obitum gravissimas destillationes e capite in asperam arteriam subito irruentes passus est. Emergit demum *spirandi difficultas*, haud raro impendente suffocationis discrimine.

Aperto mortui cadavere deprehendebatur purulentia in ipsis pulmonibus, & extra pulmones. Lien inveniebatur admodum pusillus & lividus, vix ad unciam accedens. THONERUS.

OBS. 936. (a) In cadavere cujusdam *ascite* demortui præter summam hepatis & pancreatis indurationem lien adeo exi-

guus annotabatur, ut vix nucis moschatæ æquasset volumen: textura ejus valde alterata apparebat; involucre enim quasi osseo obvolvebatur; & intus numerosissimæ concretiones grano milii similes nidulabantur. PORTAL.

OBS. 937. In cadavere cujusdam *cachectici* repente inter lypothymiam sublato, observatur lien ovi columbini magnitudinem haud excedens; adeo durus & compactus, ut fere lapidis duritiem æmularetur. VIDUS VIDIUS.

Inter affines recenferi debent observationes Lib. I. 543, 862, 1016, 1537, 1551; Lib. II. 179, 342.

ARTICULUS III.

Lien inflammatus.

OBS. 938. Quidam juvenis post varias ægritudines in *febrem* incidit vehementissimam, maxima *hypochondriorum tensione* & *urinae suppressione* stipatam; qua brevi extremum diem clausit.

Inter exenterationem cadaveris deprehenditur lien, cum lobo dextro hepatis, inflammatus. Renes præterea occurrunt ingentes; cum vesica ad crepaturam dilata. RUMLERUS.

OBS. 939. Lustrato cadavere cujusdam juvenis *febre ardente* cum siti immani, e vivis erepti, in conspectum veniebat lien inflammatione tactus; hepate, cæterisque visceribus inculpatis. BOSCUS.

Hujusce læsionis exemplum prostat in observatione Lib. I. 1572.

LIEN.

A R T I C U L U S I V.

Lien obstructus. & scirrhusus.

OBS. 940. Quidam miles qui diu pravis cibis usus fuerat, fluxu caliaco, cum ventris terminibus corripitur. Quo per plures menses persistente, & ingravescente, tandem emaciatu occubuit.

Señto cadavere sese obtulit lien magnus, durus & ater. Pancreas nimis tumidum, durum & cinerei coloris conspicitur. Glandulæ mesenterii erant etiam mole majores; nonnullis equidem avellanæ magnitudinem superantibus. DIEMERBROEK.

OBS. 941. In cadavere cujusdam principis qui vomitu contumacissimo confectus fuerat, sequentia observata sunt. Habitus nempe corporis œdematosus; abdomen flatibus distentum; ventriculus supra modum extensus; hepar plumbei coloris & totum scirrhusum: lien denique atro carbone nigror, & durus. HORSTIUS.

OBS. 942. Inter exenterationem cadaveris cujusdam pueri insulibus epilepticis admodum obnoxii, conspiciere licet lienem lividum & nigrum; substantia admodum induratum, scirrhusum & fere lapideum; cæteris visceribus plane inculpati. TILINGIUS.

OBS. 943. In cadavere mulieris quæ hypochondriacas molestias, & lienis tensiones, annuatim quasi, vel circa solstitia, & æquinoctia, patiebatur; in propatulum

lien veniebat induratus & scirrhusus, appendice ovum columbinum æquante instructus. HORSTIUS.

OBS. 944. Quidam hypochondriaco affectu jampridem laborabat; ac nephriticis doloribus identidem divexabatur; sub qua rerum conditione vires sensim collabuntur; & obiit.

Instituta cadaveris sectione in conspectum venit lien durus & scirrhusus. HORSTIUS.

OBS. 945. In cadavere isfærici, hæmorrhagiarum sublati, hepar subalbidum abscessum fovebat. Lien cernebatur magnus, scirrhusus, ac lapillis albisimis refertus. (Plura alia prostant exempla hæmorrhagiæ narium a liene scirrhuso, æque ac ab hepate.) FONTANUS.

OBS. 946. Inter sectionem cujusdam hydropici, præter aquam flavam & fœtidissimam in abdomine stagnantem, deprehendebatur lien maximus & induratus. PAVVIUS.

Hoc historiarum agmen subire queunt observationes Lib. I. 259, 520, 637, 642, 643, 644, 663, 1031, 1163, 1769; Lib. II. 125, 155, 172, 231, 307, 387, 446, 565, 675. Insuper vide viscera scirrhusa.

A R T I C U L U S V.

Lien tuberculösus.

OBS. 947. Puer duodécim annorum fœbre lenta laborat, cum habitu corporis œdematoso. Languebat appetitus, vires

que deficiebant. Venter interea tumidus; evadit, cum fluctuatione in posterum manifesta. Accedente demum dolore in regio-

me epigastrica; & exacerbatis cæteris symptomatibus, e vivis eripitur.

Venter majorem aquæ lutulentæ copiam continebat. Viscera abdominalia; intestina præsertim & mesenterium crassa quadam gelatinosa obducebantur. Lien duplo major, tuberculis albicantibus oblitus deprehenditur; ejusque substantia pu-

trida similibus corpusculis scatebat. Eadem labe hepar afficiebatur; sed mitiori gradu. Pectus insuper, & caput, colluviem ferofam recondebant. E NOSTR. ADVERSAR.

LIEN.

Similem casum sistit observatio Lib. I. 645.

A R T I C U L U S VI.

Lienis tumores & appendices.

OBS. 948. Vir septem, & quadraginta annorum arduis laboribus assuetus inter vehementiorem conatum de *dolore pectoris* queritur, qui postea remisit, succedente *fluxu hamorrhoidali* copioso, cum flatulentia molestissima. Dein respiratio fit difficilis. Exsurgit febris lenta cum *dolore pectoris in hypochondrio sinistro*. Urina crassa mingebatur, alvo dura. Habitus fit œdematosus & abdomen insigniter tumet. Tandem sævientibus doloribus accedit lethum.

Præter aquæ fœtidæ copiam conspicitur omentum emaciatum & gangrænosum. Hepar ingens se præbebat, alias uti videbatur sanum. Lien vero etiam erat maximus, cum tumore cystico, ad nucis juglandis magnitudinem accedente; materiam sebaceam recondense; inferiori prædicti visceris parti adnato. CLAR. BAADE-RUS.

OBS. 948. (a) Nobilis quinquagesimum ætatis annum agens, *obstructione hypochondriorum* ab adolescentia laborans, tandem

in *hydropem* lethalem incidit. Dum contrectarentur a medicis præcordia obvius fiebat *tumor globosus* in epigastrica regione, ad lævam deflectens, cuti concolor, indolens, nucis juglandis molem superans, quam ante plures annos se gestare asseruit.

Post obitum dissecto, reperiebatur lien ingens, & hypogastricam regionem attingens; cui adnatus erat tumor extus protuberans. BONETUS.

OBS. 949. Quidam per triennium carcere detentus, in *isterum nigrum* incidit; quo tandem gravioribus accedentibus symptomatibus, extinguitur.

Lultratis interaneis, patet lien exiguus, cum corpore quodam adiposo gibbæ parvi adnato, instar candidissimi, durissimique lapidis, concreto. VESALIUS.

His subnectere licet observationes Lib. I. 855, 943; Lib. II. 26 (a).

A R T I C U L U S VII.

Lienis purulentia.

OBS. 950. Fœmina quinque & viginti annorum, post *febrem acutam*, cum tumo-

re & dolore in *hypochondrio sinistro*, incidit in *hydropem ascitem*; quo venter sensim

LIEN. sim in stupendam magnitudinem attollitur, donec urgente spirandi difficultate, fati cessit.

Abdomen trecentas aquæ libras continebat, stagnantis inter peritoneum & musculos abdominales. Viscera mirum in modum contracta, & inculcata, deprehendebantur; si excipias lienem peritoneo morbose hærentem, & variis ulceribus fistulosis confossum. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 951. Adolescens octodecim annorum, post febrem quartanam contumacissimam, incidit in cachexiam. Procedente morbo, acerbissimis doloribus in abdomine corripitur, cum febre acuta. Venter interea tumebat cum notabili fluctuatione: respiratio difficilis evadit; & brevi sequitur lethum.

Secundo cadavere occurrit lien situ, mole & forma monstrosus, ac fere totum abdomen replens; qui scilicet triginta circiter puris libras recondebat. EX ACT. PARISIENSIB.

OBS. 952. Quidam apostemate laborabat in sinistro abdominis latere; e quo aperto

educitur materiæ coctæ, & fœtidissimæ; nonnihil cruentæ, maxima copia. Diu protelato hoc fluxu purulento, franguntur vires, & accedit interitus.

Referato abdomine, omnia pure conspurcata inveniebantur. Lien ad inguina devolutus, & purulentus deprehenditur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 953. Quidam a calculo vesicæ enectus, triennio ante obitum febre affectus fuit cum dolore in hypochondriis per duas septimanas, a quo tempore semper pondus in eo loco sensit.

Illi lien compactus inveniebatur, qui dissectus multum puris fudit; quod amplam cavitatem exederat. HÆCHSTETERUS.

OBS. 954. In cadavere cujusdam matronæ hydropica lienem apoltemate infectum, pressumque puris copiam effluentem, observavit DODONÆUS.

In harum numero describi debent observationes Lib. I. 421, 429.

A R T I C U L U S VIII.

Lien putris & gangrænosus.

OBS. 955. Vir quadragenarius, gracilis & melancholicus, ventris doloribus crebro constitatus, incidit in febrem acutam, cum vigiliis & hypochondrii sinistri dolore acerbissimo, ad humerum usque tendente. Tandem futilibus omnibus prædiis, morbo superatus naturæ satisfecit.

Secundo cadavere reperitur omentum in se circumvolutum, & in formam orbiculi globatum. Lien totus erat putrefactus, & parte interna pene absumptus; vel in putrilaginem, picis instar nigram, & fœtidissimam conversus. Hepar quoque, sinistra parte, in consortium malignitatis raptus erat; ubi putredine corripere incipiebat. LOSSIUS.

OBS. 956. Juvenis quinque & viginti annorum, enormem patitur sanguinis vomitum, quo, etsi robustus, ad exitum ferme deductus est. Hunc excipiunt ingentes pectoris & lateris dolores, ad dorsum etiam diffusi. Exacto bimestri, recurrit vomitus cruentus; a quo vires labefactantur. Post biennium inter hæc molestias fati cessit.

Hepar se obtulit insignis molis, quod discissum feri flavi libras duas emisit. Lien vero putriditate diffuebat. Pulmones etiam hac labe tacti, quamquam libera toto morbi decursu fuerit respiratio. BONETUS.

OBS. 957. Vir quadagesimum ætatis annum agens, pravæ victus rationi indulgens,

gens, inter curas & sollicitudines, de vi-
rium lapsu queritur. *Respiratio fit diffi-*
lis, cum tussi secca. Accedit febris ardens
continua, toto abdomine in altum protube-
rante. Urgent sitis & vigilæ, pulsusque
fit debilis & intermittens, usque ad o-
bitum.

Quando abdomen incisione hiavit, illico
prorupit ingens humoris fœtidissimi co-
pia. Lustratis visceribus, lien deprehende-
batur putridus. BONETUS.

OBS. 958. Quidam uxoris morte ita per-
cussus, & prostratus est, ut ex summo a-
nimi mœrore in *febrem continuam* incide-
rit. Septimo morbi die fit quædam remis-
sio cum sanitatis spe; sed die undecimo o-
mnia mirum in modum exasperata sunt:
ac demum viribus attritis die decimo octa-
vo, morte immatura eripitur.

Exenterato cadavere inveniebatur lien
tumidus, lividus & virescens, qui disse-
ctus magnam saniei, picis instar nigerri-
mæ, copiam profudit. PLANTIUS.

OBS. 959. In quodam pictore *apoplexia*
derepente subato, inter *febrem intermit-*
tentem mali moris, cor ingens deprehen-
debatur. Alter pulmo conspicitur plane
corruptus, remanente sacco fæce puti-
dissima repleto. Lien vero simili labe de-
curpabatur, superfluit dumtaxat capsula.
Aperto cranio occurrit pia meninx crassi-
tie & densitate, duram matrem æquans;
cæteris partibus inculpatis. FANTO-
NUS.

OBS. 960. Vir quinquagenarius per ali-
quot septimanas dolore *hypochondrii sini-*
stri, & cibi fastidio, laborabat. Postea
desiciebat sanguinis atrii copiam, una cum
fæcibus alvinis; & multa frustra carnifor-
mia solida, castaneæ magnitudine; & nul-
la aqua solubilia.

Mortui aperto cadavere repertus est lien,
prima facie integer; sed tota dissecti sub-
stantia, instar amurcæ, effluxit. SEN-
NERTUS.

OBS. 961. Sexagenarius immanibus ven-
triculi doloribus per aliquot annos vexa-
tus fuit, qui terebræ perforantis speciem
referebant. Dein erumpebant *vomitibus bi-*
lis atramento simillima, cum quodam levan-
tamine. Tandem obiit.

Tomus I.

Ventriculus integer reperitur. Lien li-
vidus & nigricans, summa parte trunca-
tus, quasi mordicus amputatus esset. BO-
NETUS.

LIEN.

OBS. 962. Quidam dolores in *hypochon-*
driis, & præsertim sinistro, patiebatur.
Manifesta erat *pulsatio in regione lienis*,
haud sine suspitione aneurismatis.

In defuncti cadavere invenitur lien pu-
tris, cum magna copia sanguinis grumosi
in hypochondrie sinistro. BALLONIUS.

OBS. 963. Quidam *melancholicus* ad va-
rias ægritudines proclivis, & atris curis
divexatus, se ipsum e clavo fenestræ sus-
pexit.

Instituta cadaveris sectione in conspe-
ctum veniebat lien, instar crassæ amurcæ,
diffuens. BARTHOLINUS.

OBS. 964. Mulier *febre quartana* labo-
rans, quam parum curabat, solitis & de-
mandatis muniis addicta, repente concidi
mortua.

Deprehendebatur lienis soluta compages;
cum multa sanguinis copia, per abdomen
effusa. CLAR. SENACUS.

OBS. 965. In cadavere *scorbutici*, lienis
substantia, instar fæcis vini rubri, dissol-
vebatur; adeoque liquecebat, ut præter
multas fibrillas, & tenuia vesicula, fere
nihil solidi intra membranas ejus contineri
videretur. DIEMERBROEK.

OBS. 966. Quædam puella, post hauritum
venenum, incidit in *vomitum cruentum*,
cum *cardialgia* & siti intensa. Totus deit
corpus intumuit & brevi moritur.

Ventriculus totus lividus comparuit.
Lien erat gangrænosus, & partim corru-
ptus. HARDERUS.

OBS. 967. Quidam dolore *lateris* corrip-
itur; & sexto morbi die e vivis discessit.

Señctum corpus exhibet serum stagnans
copiosum, cum purulentia in utroque pul-
mone. Lien putridus peritoneo morbose
hærebat; & abdominis cavum copiam feri
saniosi continebat. CRENDAL.

OBS. 968. Viro cuidam, qui a frequenti
sanguinis vomitu *asciticus* factus est, lien
sanguini concreto similis repertus est; qui
sub-

S

sub-

substantiæ soliditatem haud retinens facile
LIEN, in partes solvebatur. DODONEUS.

OBS. 969. Quidam, post crapulam, *isthe-*
ro corripitur, quo sensim totum corpus
virore defœdatur. Tandem in dementia
lapsus obiit.

Intestina erant tenuia. Lien vero mollis
& diffuens cernebatur. Pericardium omni
humore carebat. ZACCHIAS.

OBS. 970. In cadavere cuiusdam *perip-*
neumonia intra septem dies sublato, occu-
rebat uterque pulmo purulenta defœda-
tus, cum aquæ copia in pectore. Lien
erat gargarænosus & putridus. GREN-
DAL.

OBS. 971. In quodam rustico triginta
annorum *hydrope* denato; præter aquæ co-
piam invenitur lien corruptus, & tota fe-
re ipsius substantia pici liquatæ similis.
Jecur sanum deprehendebatur. RIVE-
RIUS.

OBS. 972. In cadavere cuiusdam *anasar-*
ca extincti, inveniebatur hepar mole ma-
ximum; sed inculpatum. Lien vero occur-
rebat semiputris, & velut in saniem con-
versus. RHODIUS.

OBS. 973. In quodam viro *febre guar-*
tana pertinacissima extincto, deprehensum
fuit lienis parenchyma in succum quem-
dam piceum, ac fulgentem dissolutum.
CAR. PISO.

OBS. 974. In cadaveribus binorum *eda-*
cissimorum repertus fuit lien putridus &
diffuens. BALLONIUS.

Huc pertinent observationes Lib. I. 45,
126, 247, 264, 409, 454, 489, 647,
799, 808, 818, 1205. Lib. II. 46, 146,
240, 328, 337, 343, 860. Lib. IV. 126,
168.

A R T I C U L U S IX.

Lien absumptus.

OBS. 975. Quædam mulier, toto noven-
nio, *cruciatibus abdominis* torquebatur,
cum sensu ardoris acerrimi. Erumpunt
postea *vomitibus acidi & nigri*; quibus per-
gentibus tandem fatis cessit.

Lustrato abdomine in conspectum venit
ventriculus amplissimus. Nullum erat lie-
nis vestigium præter materiam quamdam
putridam, locum lienis occupantem: fæ-
ces, vel quædam ramenta, lienis substan-
tiam redolentia videbantur. Similis insuper

materiæ copiam recondebat fundus ventri-
culi. HENR. AB HEERS.

OBS. 976. Instituta sectione cadaveris cu-
iusdam *poagrici* deprehendebatur lien pla-
ne exsuccus & omni pulpa carens, marsu-
pii in modum inanis, & sinistris hypo-
chondriis affixus. MOCCIUS.

Inter affines recenseri debent observatio-
nes Lib. I. 75, 581, 632, 810, 812.

ARTICULUS X.

LIEN.

Lien fissus & disruptus.

OBS. 977. Vir triginta annos natus, per quindecim menses *febre quartana* laborabat, cum variis tamen, uti mos est, intermissionibus. Bene se habens, ut videbatur, omnique metu deposito, post largissimam cœnam, duabus aut tribus elapsis horis, *subito exanimis* corruit.

Referato abdomine patet ingens concretæ sanguinis massa, omnia quasi viscera recondens; sublata hac massa in conspectum veniebat lien portentosus & disruptus, vel mali granati instar hians. Cætera viscera erant inculcata. CLAR. FOURNIER.

OBS. 977. (a) Quidam diu conquerebatur de totius corporis imbecillitate præsertim vero de *hypochondrii sinistri dolore*, cum siti & cibi fastidio. Tandem inrer usum mercurii fixi, cum antimonio præparati, facis cessit.

Lustratis interaneis, in propatulum veniebat hepar semi-putridum; conspiciebatur lien simili modo læsus, cum aliquot incisuris. Utrumque viscus arcte alligatum, ita ut vix separari potuerit. Præterea interior ventriculi tunica omnino corrosa reperiebatur & totus ventriculus putridus erat. SALTZMANNUS.

OBS. 978. In cadavere cujusdam juvenis viginti annorum, post diuturniorem *febre intermitte dynteriam* extincti, hepar maximum, & variegatum, abscessum in parte postica fovebat. Lien, capsula hiulca, putris & tactu diffuens annotatur. Intestina flatu tumida, maculis lividis signantur. Colon denique, intus exulceratum, & extus lividum deprehenditur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 979. Referato abdomine cujusdam *æstetici*, reperiebatur aquæ flavæ & non-

nihil cruentæ copia. Lienis membrana erat tenerrima, & in exigua parte dilacerata, e qua fissura profluxerat sanguis. Ventriculus & intestina tumentia flavebant; atque hepar obscure virescebat. Folliculus fellis solito major bile tumebat; nullo tamen obice in ductibus biliariis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 980. Juvenis quatuordecim annorum, inter Ludricæ puerilia *ictus fuit* scipione, in *regione lienis*. Hinc emerfit dolor tam immanis, ut postridie ejus diei, frequenti accedente animi deliquio, vitam cum morte commutaverit.

Inveniebatur lien in parte cava, tantarima dilaceratus, ut in illa facile duos oculatasses digitos. TULPIUS.

OBS. 981. Juvenis melancholicus, & *fa-melicus*, *febre quartana* pertinacissima detentus erat, cum dolore *ad hypochondrium sinistrum*. Fugata febre, *arthriticus* evadit, cum toto corpore scabie infecto. Urget dolor hypochondrii sinistri, cum difficili in utrumque latus decubitu; atque mors repente ingruit.

Inveniebatur lien stupendæ magnitudinis, putridus & semilacerus. BALLONIUS.

OBS. 982. Quidam juvenis athleticus *pu-gnis* cum altero *se se exercens*, *inexpectata morte* rapitur. Aperto cadavere reperiebatur abdomen sanguine effuso repletum. Lien vero parte quæ ventriculum respicit, in medio disruptus observatur. EX ACTIS PETROPOLITANIS.

Consimilem ferme casum præbet observatio Lib. II, 850.

ARTICULUS XI.

Lien callosus & cartilagineus.

OBS. 983. Cuidam *hydropica* celebratur paracentesis, quam anxie efflagitabat, quæ per triduum, distinctis vicibus, & temporis interstitiis, derivatur lymphæ, vel amurcæ, ad libras sex. Rite, uti videbatur, succedente hac evacuatione, fatis cessit ægra.

Lustrato cadavere: deprehendebatur lien subalbicans & cartilagineus. Vesicula fellea aqua limpida replebatur, hepate parum læso. Omentum postremo erat plane absumptum. E. MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 984. Vir quidam, cujus artus inferiores per duos menses, tremore & palpiratione continua agitabantur; tandem superveniente totius corporis stupore, interit.

Aperto cadavere observatur lien exacte quadratus, trium palmarum latitudine; crassitie quatuor digitos æquans; & unde quaque cartilaginosa substantia incrustatus. RIOLANUS.

OBS. 985. Vir septuaginta annorum de dolore & aestu intensissimo querebatur in hypochondriis: tandem ingruente ischuria ad plures abijt.

Secundo abdomine, lien occurrit cartilagineus, renesque observantur purulencia tacti; cum ureteribus summe dilatatis. E. MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 986. In cadavere cujusdam qui de tumore & tensione hypochondrii sinistri jam diu querebatur, in conspectum veniebat lien ex media sui parte, substantia quadam cartilaginea incrustatus. HELVVIUS.

OBS. 987. Exenterato cadavere cujusdam famina hypochondriaca, reperiebatur lien, ea parte quæ arteriam respicit, crassa cartilaginea, & fere lapidosa donatus. MANGETUS.

OBS. 988. Lienem in quodam eunucho, tam densa & dura cartilagine incrustatum, ut inde adimeretur, instar crassioris alicujus corticis, vidit TULPIUS.

OBS. 989. In cadavere cujusdam senis quæ de tensione & molestia hypochondriorum jam dudum conflictabatur, occurrit lien mole major & exus mere cartilagineus. E. MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 990. Lienem maximum, vel pondus viginti librarum, quem cartilago exterius obvolvebat, nonnunquam se vidisse refert COLUMBUS.

Hunc ordinem subeunt observationes. Lib. I. 2, 155, 264, 531, 792. Lib. II. 362, 364. Lib. III. 477.

ARTICULUS XII.

Lien ossæus.

OBS. 991. In cadavere cujusdam mulieris diuturna viscerum obstructione sublatæ, repertus fuit lien tantæ duritiei, ut vix cultro magna vi intruso cederet. Equidem inter secandum non dissimilis audie-

batur sonitus, quem animadvertitur in lignis spongiosis discissis. BARTHOLINUS.

OBS. 991. (a) In cadavere cujusdam hydropici sexaginta annorum præter decem-

mensuras aquæ foetidæ & flavescens, occurrit lien exiguus partim osseus, partim exulceratus. Omentum erat fere absumptum. Intestina passim erosa, nonnullas gangrænæ notas præ se ferebant. Peritoneum maculis lividis & nigris erat notatum. CLAR. BAADERUS.

OBS. 992. Inter exenterationem cujusdam *ostrogenarii*, optime dum viveret se

habentis, & casu ab alto sublato, reperitur lienis capsula tota ossea. Eandem duritiem contraxerant arteria cœliaca, & splênica; non secus ac larynx & trachea, cum arteriis coronariis. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

LIEN.

In hac ferie admitti queunt observationes Lib. I. 225, 227, 603, 1648.

A R T I C U L U S XIII.

Lien lapideus & calculosus.

OBS. 993. Quidam tumorem circa umbilicum durum & renitentem, septem ab hinc annis, gestabat. Accedit *anasarca*, cum dolore in *hypocondrio sinistro* & spirandi difficultate. Sequitur vomitus sanguinis, cum dejectionibus foetidissimis & nigris. Urget interea dolor *hypocondrii*; ac tandem ingruit febris continua, qua die octavo extinguitur.

Præter magnam aquæ copiam in abdomine stagnantem, reperitur epiploon semiputridum. Hepar in stupendam molem, dimidiam ventris partem replentem, accreverat; scilicet ad pelvim usque descendebat, cum putritate in parte postica. Lien triplo major lapidis instar induruerat. Venter & intestina latice nigro scatēbant. CLAUDERUS.

OBS. 994. Juvenis triginta annorum jamdudum *cacheeticus* de spirandi difficultate querebatur cum ingruit febris lenta *hypocondriis tumentibus* & inappetentia stipata. Dein urget flatulentia, & accedit corporis segnitie cum arduo torpore. Postrremo œdematosa fiunt crura; mens obnubilatur, & obiit.

Hepar mole majus, decolor & grandis exasperatum occurrit. Lien vero contractus, durus & quasi lapideus annotatur. Epiploon semiputridum vicinioribus partibus hærebat; nec illæsum videbatur pancreas. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

tempore, gravissimo dolore in sinistro latere ad triduum usque affligebatur; quo exacto dolor eo usque remittebat, donec novum plenilunii punctum instaret.

In mortuæ cadavere reperiebatur lapis in liene, castaneæ magnitudine, alabastrum mollior; subalbidus; laminis, ovorum putaminibus invicem crustatim involutis, similibus, concretus, ad uncias tres pondere accedens. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 996. Vidua quatuor & quadraginta annorum gravi dolore dorsi, & liti immani, vexata, urinis suppressis fit *hydropica*. Natura, spretis omnibus medicamentis, debitum suum persolvens, ægram cultro decernit anatomico.

Præter aquæ copiam lien quasi convolutus, calculis plenus conspicitur. Insuper ren dexter lapidem recondebatur totam pelvis cavitatem implentem. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 997. Juvenis cum diu *anasarca* laborasset, subito incidit in *isterum*; deinde in *hæmorrhagiam narium*; postea vero in subitanam mortem.

Inspecto corpore apparuit hepar subalbidum, ac abscessum ingentem recondens. Lien conspicitur supra modum magnus, & lapillis albis refertus. FONTANUS.

OBS. 995. Fœmina juvenis, plenilunii

OBS. 998. In scorbuticorum & *hypocondriis*

LIEN.

atriacorum penitioribus lienis meatibus; non secus ac lateribus arteriæ splenicæ, & cœliacæ, materiam multam tartaream, & tabulosam, adhærescentem vidit. CHAR. LETON.

OBS. 999. In lustrato cadavere cujusdam casu ab alto enecati, qui alias *pro sano*,

& hilari, *habebatur*, reperitur lien plane lapideus. EX ACTIS: PARISIENSIBUS.

Ad traditas accedunt observationes Lib. I: 14, 530, 579, 741, 745, 942, 945, 949, 1383, Lib. IV: 171.

A R T I C U L U S XIV.

Lien extra situm.

OBS. 1000. Mulier post dolorosum & difficilem partum, *duritiem in hypogastrio* contraxit, non sine dolore vehementissimo; quo tandem incassum adhibitis variis prædiis ad plures abiit puerpera.

Lien reperitur octuplo major, & quatuor libras pendens, in pelvim prolapsus; in cujus naturali loco comparuit corpus lieni analogum, castaneæ majoris magnitudine, colore & substantia lienem exacte referens. RUYSCHIUS.

OBS. 1001. Rusticus quinquagenarius macilentus, & ejulans ob dolorem gravissimum *circa lumbos* a sex mensibus continuum; cibi fastidio & pertinaci vigiliæ corripiebatur, cum renitente hypochondrio sinistro, fere ad ossis ilii spinam. Post nonnullam intermissionem recrudescente dolore, intra quadriduum, obiit.

Secundo cadavere occurrit lien scirrhusosus sede depulsus, & reni sinistro incumbens. BOGDANUS.

OBS. 1002. Inter anatomem cujusdam qui tumorem gestabat *in dextro inguine*, præter herniam sinistri lateris; lien ad inguen dextrum, ponderis trium librarum invenitur. Annexus erat ventriculo per quemdam quasi funem a peculiari vasorum contorsione conflatum. C. L. A. R. M. O. R. G. A. G. N. U. S.

OBS. 1003. Ex introspectis cadaveribus patet situm lienis interdum mutari; dum scilicet laxatis ligamentis & utriusque for-
tis vasis, pondere proprio deorsum pro-
pendit; vel plane disruptis ligamentis pro-
cumbit in epigastrium; quod quater se vi-
disse testatur RIOLANUS.

OBS. 1004. Instituta cadaveris sectione cujusdam diuturno morbo, & ignoto defun-
cti, deprehendebatur lien, ab omnibus li-
gamentis solutus: ideo natans per rotam
imi ventris capacitatem. CABROLIUS.

OBS. 1005. Ruptis ligamentis visus fuit lien ad hypogastrium prolapsus, supra ute-
rum; qui per biennium *mola speciei me-
dicos* fefellit. Quod cernere licebat in a-
perto cadavere cujusdam mulieris. RIO-
LANUS.

OBS. 1005. (a) In cadavere cujusdam mulieris, quæ tumorem dum viveret in
hypogastrio gestabat; reperitur lien prola-
psus in hypogastrium, utero & vicinis
partibus hærens; ac decem libras pen-
dens. CABROLIUS.

Ad hanc classem revocandæ observatio-
nes Lib. I: 180, 216, 952, 1589.

ARTICULUS XV.

LIEN.

Lien duplex.

OBS. 1006. Quidam sexagenarius hypochondriacus; flatibus in ventriculo lascivientibus perpetuo torpuebatur, quos multos eructabat. Tandem vomitu nigro, acidissimo & diutius protracto exhaustus animam expiravit.

Occurrit duplex lien, alter in sede naturali; alter inter pylorum & vas cholecodum, adnatus scilicet principio duode-

ni, peculiaribus ligamentis membranaceis e lumbis ortum ducentibus firmatus, vasisque numerosissimis rigatus. Colore & fabrica lieni tam similis visus est ut nihil magis; cæterum nigriori paulo colore saturatus, odorem acidum spirabat; non fœcus ac acetum naribus admotum. LAUTHIER.

ARTICULUS XVI.

Lienis defectus.

OBS. 1007. Quædam mulier atro colore stercora sicut & defœdata, ut ejus aspectus horrorem omnibus obviis incuteret. Tandem accedente & crebra recurrente leipothymia, inter continuam febrem interiiit.

Instituta cadaveris sectione, & lustrato abdomine, ne vestigium quidem lienis reperitur. ZACUTUS.

OBS. 1008. Introspectis interaneis cujusdam fœminæ, atro colore stercora, & inquinatæ; ac perpetuo mœstæ, absque febre, desideratur lien. BONETUS.

Haud absimilem casum exhibet observatio Lib. I. 815.

ARTICULUS XVII.

Lien inculpatus in melancholicis.

OBS. 1009. In quinquaginta, & ultra, cadaveribus melancholicorum vix unquam se lienis vitia deprehendere potuisse testatur FR. SYLVIUS.

OBS. 1010. In pluribus melancholicis post obitum exenteratis, lien sanus & inculpatus repertus fuit. GLISSONIUS. HYGMORUS.

De Liene crusta obducto, vide observationem Lib. I. 843.

De Liene vesiculoso, vide observ. Lib. I. 702.

De Lienis hydropæ, vide observ. Lib. I. 868.

S E C T I O O C T A V A.

D E P A N C R E A T E.

A R T I C U L U S I.

*Pancreas scirrhosum.*PAN-
CREAS.

OBSERVATIO 1011. Vir triginta annorum *ventriculi dolore* laborabat, cujus sævitie tandem lecto affigitur. Infomnes erant noctes, *alvo summe adstricta*. Hic dolor contumacissimus sedem habebat inter mucronatam cartilagineam & umbilicum; ac pastu exacerbabatur. Selectioribus remediis obsurdescit prædictus dolor, adeo ut post plures menses inter ærumnas ad opium confugiat, morbo conclamato. Ultimas vitæ hebdomadas ululando egit, donec stupenda macie confectus, turbata mente, supremum diem obierit.

Seclis marcidis & nigrescentibus abdominis musculis, vix apparent omenti reliquæ. Fœdierant aspectus intestina. Omni labe carens Ventriculus ad sinistra devolutus latebat sub hepate immenso & lieni continuo. Tuberculosa hepatis superficies duritiem quasi lapideam referebat: cultro vix cedens cartilagine durius deprehenditur; hinc inde ex annulis crepitans; cujus resectum frustum marmoris gravitatem æquabat. Cystis fellea contracta parum bilis nigerrimæ continebat. Lien æquo paulo major atro sanguine turgebat. Pancreas vero triplo majus quam par esset, hepate durius & magis arenaceum, atque ejusdem gravitatis, præcipuam dolorum causam ostendebat. CLAR. TISSOT.

OBS. 1011. (a) Miles quinque & triginta annorum, post multos & arduos labores, de *doloribus acerbissimis in abdomine* conquerebatur; quibus tandem victus lectulo sese commisit, sex menses, ante obitum. Dolor erat in hypochondriis, lumbis & toto abdomine: sævit postea in

coxis, cum totius corporis prostratione. Vomitus erat biliosus, & frequens; urgebat febris assidua, cum siti inexhausta & vigiliis. Supervenit tumor circa *nothas costas* sinistri lateris, versus cartilagineam ensiformem, cum punctorio & immani dolore. Tandem syncope prehenus, fato concessit.

Seclis cadavere reperitur hepatis lobus nigricans, orificio ventriculi superiori, diaphragmati & nothis collis ita affixus, ut nonnisi frustulatim inde avelli potuerit. Pancreas ingens & scirrhosum conspicitur. Pylorus & mesenterium simili labe inquinabantur. Adeps tum pectoris, tum abdominis duritiem scirrhosam etiam mentiebatur. Præterea pulmones purulento ichore erant infarcti. PLATERUS.

OBS. 1012. Vir quinquagenarius dolore corripitur *in abdomine supra umbilicum*; post varias remissiones, per duos menses, cutis colore *icteritia* defœdatur. Dolores interea sunt acerbiores, & quarto ab ictero die tumet *hypochondrium dextrum*. Deinceps rociora urgent tormina; misellusque æger clamans & ejulans in convulsiones lethales incidit.

Inter sectionem cadaveris reperitur ductus biliferus mirum in modum a bile stagnante dilatatus; adeo ut venæ portæ amplitudinem superaret. Vesicula fellis ab statu naturali minime recedebat; si excipias cervicem contractam quæ appellenti bili additum præcludebat. Pars dextra pancreatis, protuberans & premens ductus cystici ollum, dura & scirrhusa deprehenditur; sinistra vero putrida. Duodenum hujusce mali consors callosum depre-

prehenditur. E NOSTRIS ADVERSA-
RIIS.

OBS. 1013. Fœmina octodecim annorum alias sana, inter mensium fluxum vomitu violento corripitur, quo fluxus menstruus retentus est. Accedit pectoris angustia; fringunt extrema, & palpitat cor. Dein ingruunt anxietates, pergente cordis palpitazione; quas excipiunt animi deliquia. Ad fundum ventriculi percipiebatur continua pulsatio, cordis motui correspondens, & dein tumor. Interea ægra de molesto pondere in epigastrio querebatur: alvus erat adstricta, & urgebant noctes insomnes. Post quatuor circiter menses inter hæc ærumnaserumpunt vomitus ætuginosi, & alvi fluxus biliosus, quos brevi sequitur lethum.

Lustrato abdomine in conspectum venit pancreas maximum, & scirrhum, tredecim libras pendens, & recondens saccum sanguine grumoso repletum. CLAR. STORCK.

OBS. 1013. (a) Virgo quinquagenaria ob tenuem & prævum victum, in œdema crurum incidit, quod brevi sequitur spirandi difficultas. Dein innatescit ascites. Post nonnullas inducias ingravescit morbus; cor palpitat; & urget dolor circa scrobiculum cordis, ubi tumor durus perfertitur. Pulsus exploratur intermittens; & sæviebat tussis. Omnia demum exacerbantur usque ad obitum, prævio omnium ingestorum vomitu pertinacissimo.

Præter aquam sætentem in abdomine, lien occurrit durus & cartilagineus. Pancreas reperitur ingens & scirrhus. Similem labem exhibebant mesenterium & appendices intestinorum. Pectus insuper & pericardium aqua scatebant, pulmonibus nonnihil purulentis. CLAR. BAADE-
RUS.

OBS. 1014. Muliercula laborabat palpitazione cordis, torminibus ventris, & appetitu prostrato. Accedit dyspnea, cum tussicula. Post quatuor annos, macie confecta; supore & frigore in nano sinistra correpta est: succedente, absque dolore, syderatione, qua sentium digiti sunt instar carbonum nigri & frigidissimi. Post brachii abscissionem, gangræna truncum inva-

Tomus I.

sit; adeo ut paucos post dies e vita discesserit.

Aperto cadavere, deprehendebatur præter aquam stagnantem in abdomine, pancreas maximum & scirrhum. Hepar erat durum & pallidum. Pulmo dexter purulentus & scirrhus concretiones lapideas recondebat. Cor erat parvum, & sanguine plane exhaustum; arteria venosa in monstrosam amplitudinem extensa annotabatur. FABR. HILDANUS.

PAN-
CREAS.

OBS. 1015. Rustica quædam quinquagenaria, jamdiu post subitanam catameniorum suppressionem, de gravissimis doloribus circa præcordia conquerebatur. Distentum erat epigastrium, cum crebris vomitibus. Tum sese obrulit tactu explorantibus corpus quoddam mobile in regione ventriculi. Alius percipiebatur tumor in parte dextra, quem digitis tangere, sine atrocioribus doloribus vix licebat. Tandem exhaustis viribus obiit.

Præter tres mensuras feri flavi in abdomine contentas, consumptum erat omentum. Pancreas undique scirrhum & tumidum annotabatur. Pylorus insigniter tumebat cum nonnullis abscessibus. Interna facies ventriculi, undique scatebat glandulis induratis, albicantibus, & diversæ molis. HARDERUS.

OBS. 1016. Quidam nobilis mœrore confectus de dolore in epigastrio per quadriennium queritur. Nec tumebant, nec dolebant hypochondria. Tandem quadam affulgente curationis spe, subito gangræna corripitur a pede dextro ad superiora celeriter reptante, ex decubitu ferosi humoris crura & tibiae inflantis; cum diris cruciatibus, intra sex horas expiravit.

Aperto cadavere deprehenditur jecur induratum, instar corporis sphaerici rotundum, fractum & transfixum gypsea puita, sebum referente. Pancreas totum scirrhum, amplitudine sua, & pondere jecur ipsum æquabat. Lien ita erat exiguus, ut vix unciam ponderaret. RIO-
LANUS.

OBS. 1017. Matrona quatuor & triginta annorum, cepit in puerperio vomitu laborare, quo rejectus fuit quidam globus duos pollices diametro superans, & mollis. Vomitus persistit ad mortem usque; id

T est,

PAN-
CREAS.

est, *quatuor & viginti annos* perduravit; redibat quotidie duabus horis a prandio. *Alvus* erat *adstricta*, cum pulsu sub potestremis mensibus intermittente. Novissimo vitæ mense decumbere cogitur; ingruit febris; gravis accedit *cordis palpitatio*, & tandem mors.

Inter exenterationem cadaveris, ventriculus occurrit contractus. Pancreas erat scirrhum, & vesicula fellis crassissima bile atra turgebat. CLAR. MORGA-
GNUS.

OBS. 1018. Vir sexagenarius vino supra modum deditus, & ad tabem vergens, subito in *istherum* incidit. Tum vires deficient, arcetur somnus; accedunt *nausea* cum *ventris doloribus*. Dein manus tremore debilitantur, subsequente totali impotentia, quæ artus inferiores etiam invadit. Tandem exolutis viribus occubuit.

Lustratis interaneis deprehendebatur pancreas tumidum, universali, & obfirmato scirrhum induratum. Cætera viscera, non secus ac cutis, bile infecta videbantur. MANGETUS.

OBS. 1019. Quidam a tribus mensibus de dolore circa regionem ventriculi acerbissimo, & continuo sæviante conquirebatur; ita ut præ dolore & pertinacissimis vigilis ad ultimam maciem perductus fuisset. Quæ demum confectus interiit.

Referato abdomine, deprehenditur scirrhus ingens totum pancreas cum parte haud exigua mesenterii occupans, & jejuni principium ambiens. Materia alimentorum plenus erat ventriculus; cujus orificium inferius tam arcte erat occlusum, ut vix aliquid excerni potuerit. BLAN-
CARDUS.

OBS. 1020. Aurifaber a tribus mensibus, dolore circa ventriculum acerbissimo, & indefinente, laborabat; adeo ut tandem doloribus victus fatis cessit; multis incassum adhibitis prælidiis, vel exquisitoribus.

Sccto cadavere occurrit pancreas ingens & scirrhum, cum proxima mesenterii parte ejusdem mali consorte. Hic scirrhus pancreatæ non apparebat tactui, quia sub ventriculo & intestinis latitabat, RIVE-
RIUS.

OBS. 1021. Quædam mulier ingenti ventriculi dolore subito correpta fuit, subsequente vomitu, quem excipit febris cum anxietatibus & vigilis pertinacissimis; persistentibus doloribus. Post viginti circiter dies omnia bene se habere videbantur, adeo ut paulo post in publicum prodierit ægra. Ipsa die, sub vesperum denuo adoriuntur dolores, vomitus, febris & anxietates, inter quæ obiit.

Pancreas erat ingens, durum & undique scirrhum. Ren sinister in colliquamentum abierat. CAR. SPONIUS.

OBS. 1022. Juvenis sexdecim annorum, *scrophulosus & scorbuticus*, deglutiendi difficultate laborabat; cum tandem macie confectus, obiit.

Inveniuntur pancreas & mesenterium scirrhusa, & durissima. Cystis fellea bile atra & glutinosa replebatur. Pulmones aridi occurrebant, & purulenti. Quædam glandula scrophulosa, inter alias passim annotatas, nucem juglandem magnitudine superans, pharyngem comprimebat. DEI-
DIER.

OBS. 1023. Virgo viginti annorum post destillationem ferinam ad pectus dilabentem, *febre duplici tertiana* mali moris corripitur. Nulla erant spæta cruenta nec purulenta; atque respiratio nonnisi ultimis vitæ temporibus, difficilis evasit.

Sccto cadavere, hepatis ingens observatur, & utrumque fere hypochondrium occupans. Pancreas erat scirrhum, cum stagnante sero in abdomine. Uterque ultimo abscessum recondebat. HARDERUS.

OBS. 1024. Mulier septuagenaria, a quindecim retro annis, de languente appetitu & anxietatibus querebatur. Senlim contabescens, tandem fato cessit.

Omentum erat breve & tenuissimum, cum intestinis summe contractis. Pancreas scirrhum, æque ac mesenterium; cum hepate sicco & friabili. Principium aortæ erat passim osseum; omniaque ossa summe fragilia deprehendebantur. CLAR.
HASENOHRL.

OBS. 1024. (a) Puer octo annos natus, sanus & robustus *febre putrida* corripitur. Pergente morbo, exacerbantur symptomata; & aphonus per intervalla evadit; ac
de.

dēnum *emaciatuſ* e vivis deceſſit; inſtituta cadaveris ſectiōe omnia abdominis viſcera inculcata deprehendebantur, ſi ex cipiās pancreas mole majus & ſcirrhoſum. GLAR. DULAC.

OBS. 1025. Puella quindecim annorum *cachectica*, & macilenta, de dolore circa *præcordia* querebatur, cum ventre tumido. Dein exſurgit tuſſis ſicca, cum pulſu celeri. Poſtremo ſputa erant purulenta.

Aperto abdomine, patet omenti putredo. Meſenterium gelatinam cum glandulis ſubatrīs & induratis exhibuit. Pancreas ſcirrhoſum deprehenditur, & purulentum. Pulmones ſimili labe afficiebantur. HARDERUS.

OBS. 1026. Quidam, inter *febrem acutiſſimam*, *hepaticum fluxum*, *lienteriam*, & diarrhæam biliolaſam patiebatur. Accedunt *vomitibus* & *torpor*; quibus perſiſtentibus, incaſſum adhibitis remediis; imo & iplamet in uſum vocata tranſuſione, tunc temporis celebri, ad Superos migravit.

Incifo cadavere inveniebantur inteſtina livida, gangrænoſa & ſumme ſtætida. Pancreas erat ſcirrhoſum; ac demum cor valde ſiccum & quaſi toſtum. BONE-TUS.

OBS. 1027. Puella *præviſ* alimentis ſæpius ſe ingurgitabat, cum male ſe habere incipit. Deſicit appetitus; languent vires; & accedit *vomitibus* cum *diarrhæa pertinaci*. Hinc *febris lenta* & macies; ac tandem mors.

Inſtituta cadaveris ſectiōe hepar mole majus deprehenditur. Pancreas omni ex parte induratum, & plane ſcirrhoſum annotatur. Glandulæ meſentericæ etiam inſarctæ reperiiebantur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1028. In cadavere pueri decennis, qui de *doloribus in ſiniſtrâ abdominis parte* & in univerſo ventre, aliquot annis ante obitum conqueſtus fuerat; in conſpectum venit ventriculus exiguus, cum inteſtinis flatibus mire diſtentis. Pancreas vero ſcirrhoſum, vel calculi inſtar induratum, occurrit. Ren demum ſiniſter putredine taſtus, lapidem recondebat. PAVVIUS.

OBS. 1029. Quidam *febre tertiana* laborabat, cum *tumore duro circa regionem hepatis*: qua demum ingraveſcente, gravioraque poſt ſe trahente ſymptomata, ad plures abiit.

PANCREAS.

Incifo cadavere, præter hepar ſcirrhoſum, & oppido grande; obſervatæ fuere glandulæ omnes dextri lateris, una cum pancreate, ingentes, retorridæ, duræ & quaſi lapideæ. CAR. PISO.

OBS. 1030. Vir robuſtus vomitu corripitur, ſiti ſtipato. *Dolorem acerbiffimum in regione ventriculi* patiebatur; & crebris animi defectionibus conſiſtabatur; quibus tandem poſt undecim dies occubuit.

Hepar ſe ſiſtit maximum, ſed ſanum. Pancreas conſpicitur æquo majus, tuberculolum & inæquale, duritie ad cartilagineum accedens. Præterea plurimum aquæ ſubcruentæ ſtagnabat in pericardio. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1031. Puer biennis, macie conſectus laborabat *exulceratione in muſculomæſoideo*, quæ ad venam jugularem penetrare videbatur.

Mortui corpore diſſecto invenitur in dextro cordis ventriculo puris haud exigua copia ſanguini permixta. Lien erat magnus & induratus. Occurrit pancreas magnum & ſcirrhoſum; hepate fere conſumpto. KERKRINGIUS.

OBS. 1032. In cadavere puellæ duodecim annos natæ, & hæticæ, quæ per octennium *mira ſymptomata* patiebatur, adeo ut a populo crederetur incantata, reperiébatur aquæ virulentæ copia intra pericardium. Pancreas mirum in modum intumuerat, & lapidis duritiem aſſuebatur. PAVVIUS.

OBS. 1033. Quidam de *doloribus immanibus in abdomine* querulus, gangræna corripitur, quæ a pedis digitis ad ſuperiora brevi propagatur, quæ intra paucos dies occubuit.

Reperitur hepar ſcirrhoſum. Pancreas occurrit ingens, & ſimili labe affectum. BONETUS.

OBS. 1034. Quædam mulier poſt *tertiam intermittentem pertinaciſſimam*, includit in *febrem continuam, lentam*, ſæviſſimis

PAN- mis *doloribus*, duas tresve horas ab assumpto cibo, stipatam; qua diu persistente **CREAS**, tandem conficitur.

Lustratis interaneis, in propatulum viebat pancreas ingens, induratum, vel scirrhum. **CAR. PISO.**

OBS. 1035. In cadavere pueri decimum quartum ætatis annum agentis, morbo lento, vel ignoto extincti, reperiebatur pancreas ingentis molis, & scirrhum; cum mesenterio simili labe affecto. Insuper intestina passim gangrænosa, conspiciebantur, & invicem coalescentia. **BLASIUS.**

OBS. 1036. In quadam vetula herniosa, & *ascite* extincta, detegitur insignis portio omenti in umbilico facciformi. Hepar erat nonnihil scirrhum & flavis punctis notatum. Pancreas durum & scirrhum etiam deprehenditur; cum stagnante sero. **E MISCELLAN. CURIOSIS.**

OBS. 1037. Inter exenterationem cuiusdam febre intermittente epidemica, & mali moris extincti, animadvertuntur cor & vasa sanguine nigro scatentia; hepar exangue; pancreas vero induratum & scirrhum. **CLAR. SENACUS.**

OBS. 1038. Secto quodam juvene, qui vomitu contumaci, cum *dejectionibus nigris*, usque ad obitum laboraverat; in conspectum veniebat pancreas scirrhum, & quasi cartilagineum. **RHODIUS.**

OBS. 1039. Quædam vetula *quotidianum vomitum*, post pastum patiebatur. In *atrophia* lethalem incidit.

Aperto corpore, pancreas ita durum inventum est, ut lapidem æmularetur. **PANAROLUS.**

OBS. 1040. In cadavere cuiusdam, quæ per quatuor annos de *seuissimis stomachi doloribus* querebatur, occurrit pancreas solito majus & scirrhum. **CAR. PISO.**

OBS. 1041. Inter exenterationem cuiusdam viri, consistentis ætatis, *anasarca* enecti, deprehenditur pancreas durum & grandinosum. **E MISCELL. CURIOSIS.**

OBS. 1042. Lustrato cadavere pueri novennis, *atrophia* extincti, invenitur pancreas induratum & scirrhum. **BLASIUS.**

OBS. 1043. Secto quodam *melancholico*, diuturno morbo, extincto, reperiebatur pancreas durum & scirrhum. **HEISTERUS.**

His adde observationes Lib. I. 17. (a), 76, 115, 159, 170, 211, 234, 265, 275, 329, 339, 405, 408, 523, 590, 642, 669, 816, 817, 818, 828, 940, 1500, 1647, 1648, 1649, 1726; Lib. II. 407, 413, 415, 417, 446, 622, 664 (a), 743, 863, 864, 922; Lib. III. 67, 472. Vide insuper *Viscera scirrhusa*.

A R T I C U L U S II.

Tumor e pancreate.

OBS. 1044. Juvenis vigesimum secundum ætatis annum agens, a tredecim mensibus febre lenta correptus; tussi, *pectoris oppressione* & *hæmoptysi* afflictus, in marcorem, dein in *hydropem* incidit. Ultra modum *protuberat abdomen*; ac tandem exolutis viribus faris cessit.

Secto abdomine effluxit serum subflavum ad septem vel octo pintas. Mesenterium scirrhum conspicitur. Occurrit

tumor ad capitis infantis magnitudinem accedens, & pancreati adnatus; e pluribus invicem unitis corporibus compactus, & quasi racemosus; materiaque quadam sebacea scatens. Alter occurrit in pectore tumor scirrhusus, diaphragmati hærens, nucis juglandis magnitudinem æquans. Pericardium multo sero turgebat. Pulmones denique plevræ accreti, materiæ fabulosæ, sebaceæ, alivæ.

aliisque viscidioribus, erant infarcti. BO-
NETUS.

Haud abfimilem ferme casum præbet
observatio Lib. I. 1637.

PAN-
CREAS.

A R T I C U L U S III.

Pancreas calculosum.

OBS. 1045. Vir triginta annos natus, *melancholicus* & ad defluxiones catarrhales proclivis, fructuum horariorum intemperanti usu incidit in vomitum & alvi fluxum, quibus per intervalla subsequetur fluxus sanguineus. Quibus persistentibus sensim collabuntur vires, & valetudinariam, molestissimamque vitam cum morte commutavit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebant septem vel octo calculi, ad ciceris magnitudinem accedentes, in parte dextra pancreatis, circa exirum ductus pancreatici induodenum. GRAAF.

De hacce læsione mentio subjicitur in observatione Lib. I. 545.

A R T I C U L U S IV.

Pancreas purulentum.

OBS. 1046. Quidam *melancholicus* incidit in febrem, cum dolore ad dorsum & lumbos, quem paucis post diebus sequitur fluxus hemorrhoidalis; accedente totius corporis tremore insolito. Interea febris exacerbatur, cum fœtore totius corporis. Desiciunt vires, & supremum diem obiit æger.

Lustratis interaneis, deprehendebantur pulmones sero putri & fœtido infarcti. Cerebrum colluvie serosa & subviridi, ejus portio in spinam dorsii erat decidua, scatebat. Præterea in proptatulum venit abscessus ingens in pancreate, cum multo pure, & fœtore intolerabili. BARTHO-LINUS.

OBS. 1047. Juvenem, cui perperam exsectus fuerat testis, febris quartana prehendit, tam acerbis doloribus in lumbis, & abdomine, stipata, ut sit ipsi quasi interdicta omnis decumbendi copia; etiam argente maxima dormiendi necessitate.

His oppressus miseris non invitatus e vita discessit.

Inciso corpore deprehenditur hepar inflammatum, cum intestinis vitellinis, & ventriculo atra bile perfuso. Insuper pancreas solito majus pure sordido erat infarctum. TULPIUS.

OBS. 1048. Quidam de vigiliis pertinacissimis conquerebatur: cum enim dormire conabatur, rum in leipothymiam & totius faciei frigidum sudorem incidebat. Dubitantibus medicis, varia incassum adhibentur auxilia. Tandem cum prorsus nil dormire posset, miser interiit.

Instituta sectione cadaveris, in conspectum veniebat pancreas abscessu putrefactum. AUBERTUS.

OBS. 1049. Juvenis a febre quartana in eas redactus angustias, ut nequiverit unquam in cubili quiescere; interdici ipsi quasi omni decumbendi copia; tandem exolutis viribus ad superos migravit.

In-

PAN-
CREAS.

Inter cadaveris exenterationem, deprehendebatur, præter alias læsiones, pancreas extuberans, & pure fordido infarctum. TULPIUS.

OBS. 1050. Quidam incidit in febrem

continuum, dolore dorsi & lumborum affatam, qua tandem e medio tollitur.

Inventus est ingens abscessus, in toto pancreate latitans, cum multo pure subviridi & foetidissimo. GUID. PATI-NUS.

A R T I C U L U S V.

Pancreatis exulceratio.

OBS. 1051. Fœmina quadragenaria major, a tribus annis catameniis carebat; enormesque ventris dolores patiebatur, pluries intra nycthemeri spatium recurrentes. Inter paroxysmum mirum in modum se contorquebat; in omnes latus sese vertebat, levamen dolorum quæsitura; modo gemitu, modo ejulatu mali acerbitatem exprimebat. Tandem erumpente sanguine ex ore & naribus, animam efflavit.

Ventriculus & intestina sanguine grumoso plenissima inveniebantur. Pancreas erat omni ex parte durum & scirrhum, ulcusculis cancris hinc inde oblitum; quæ etiam ventriculi substantiam erosisse videbantur. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 1052. Quædam mulier octo & viginti annorum, obesa, jamdiu doloribus nephriticis, & vomitui violento obnoxia; tandem in febrem continuam acutam incidit, quæ lethum accersit.

Exenterato cadavere, reperitur pancreas exulceratum, cum proximioribus ventri-

culi & intestinorum partibus sphacelatis. Occurrit præterea in pelvi renis corpus testaceum, materia quadam mucosa obductum. EX ACTIS LIPSIENSIBUS.

OBS. 1053. In nobili fœmina, quæ annos retro plures epilepsia & passione hysterica laborabat; & tandem post dolores & cruciatus exquisitos, vitam cum morte commutavit; solum pancreas male affectum, & exulceratum, inveniebatur. HIGMORUS.

OBS. 1054. Quædam per plures annos ad affectus convulsivos proclivis, tandem incidit in ventris termina vehementiora, quibus persistentibus, e vivis eripitur.

Reserato abdomine, in apricum venit pancreas exulceratione defœdatum. BLASIUS.

In hac serie recipi queunt observationes Libr. I. 10, 774.

A R T I C U L U S VI.

Pancreas putridum.

OBS. 1055. Quidam in febrem tertianam incidit pertinacissimam, sæpiusque recurrentem; donec fractis viribus, ad plures migraverit.

Seçto cadavere, reperiebantur perito-

neum, pancreas & mesenterium nonnihil corrupta, & saniosa. Hepar quoque durius quam secundum naturam esse consuevit, annotatur. BONETUS.

OBS.

OBS. 1056. Quidam factor nil retinebat assumptorum alimentorum, potuumve; & etiam pituitam crassam *evomebat*. Variis incassum adhibitis remediis, brevi periit.

Referato abdomine, pancreas comperitur totum corruptum, imo & sphacellatum. BARBETTE.

OBS. 1057. In corpore cujusdam *tabidi* membranam pancreatis crassiorem, a pa-

renchymate abscessisse, & veluti saccum quemdam constituisse testatur. RIOLANUS.

PANCREAS.

OBS. 1058. Lustrato cadavere cujusdam *hydropici*, inter alias læsiones, pancreas semi-putridum observatur. GLASERUS.

Hanc classem subeunt observationes Lib. I. 12, 129, 249, 258, 781. Vide *Viscera putrida*.

A R T I C U L U S VII.

Pancreas syderatum.

OBS. 1059. Vir quidam, quadragesimum annum superans, ad *dolorem colicum* pronus, de frigore interno conqueratur; quem excipiebant *animi deliquia*: quibus spatio octodecim horarum ex medio tollitur.

Aperto cadavere, omnia viscera pinguedine quasi obruta conspiciebantur. Omentum annotabatur pingue scirrhum & globosum. Occurrebat pancreas plane sphacellarum: ac simili labe insciebantur viciniores partes. GREISELIUS.

A R T I C U L U S VIII.

Pancreas absumptum.

OBS. 1060. In cadavere puelli *ascite & sympanitide* sublatis, sequentia notata sunt. Præter ingentem aquæ fœtidæ copiam in abdomine stagnantis, omentum cernebatur penitus putrefactum. Pancreas ita erat consumptum, ut nullum ejus vestigium animadvertere liceret. Lien occurrebat monstruosus & induratus, ac tribus ap-

pendicibus instructus. Pericardium aqua fœtida distendebatur: cor demum inane, ne guttulam sanguinis continebat. BONETUS.

Consimiles casus præbent observationes Lib. I. 252, 1599. Lib. II. 135, 150, 545.

PAN-
CREAS.

A R T I C U L U S IX.

Ductus pancreaticus duplex.

OBS. 1061. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri quadraginta circiter annos nati, qui dum in vivis ageret, *fame* qualicunq; laborabat, acerbissimisque ven-

tris torminibus divexabatur; in conspectum veniebat, inter alia notatu digna, ductus pancreaticus duplex; plane inculpato pancreate. BLASIUS.

A R T I C U L U S X.

Ductus pancreaticus lumbrico obturatus.

OBS. 1062. Inter exenterationem cadaveris mulierculæ annosæ, febre quadam maligna epidemica extinctæ, præter varias & vulgatissimas læsiones, reliquias febris inflammatoriæ exhibentes, deprehendebatur vas secretorium pancreatis lumbrico

huc adactio plane obturatum. E NOTIS ADVERSARIIS.

Aliud exemplum hujusce læsionis profertur in observatione Lib. I. 264.

S E C T I O N O N A.

D E R E N I B U S E T C A P S U L I S.

A R T I C U L U S I.

Renes ingentes.

OBservatio 1063. Matrona trium & triginta annorum, vitam agens sedentariam, queritur de dolore in sinistro hypogastrio, qui cum in ad latus dextrum se propagavit. Post annum, & innumera remedia, tantum incrementum sumpsit venter, ut nec stare, nec decumbere posset, nec sonnum capere. Lotium parce fluebat, ventre ultra modum tumen-

te emaciebatur corpus; haud exceptis crucibus. Taetu deprehendebantur *bini* tumores in hypochondriis siti, & alius in regione renis dextri. Educitur paracentesi, & partitis vicibus, aqua ad libras quadraginta & centum. Paucis tandem ab hac evacuatione diebus, & circa quartum a primo insultu annum obiit.

Ren dexter ingens, ampullæ instar, repe-

reperitur; qui præter aquæ copiam plures hydatides recondebat. Ren sinister colliquatus erat; & fusus. Epiploon pene consumptum, infimo hypogastrio affixum, & mesenterium scirrhum conspiciebatur. Utraque demum uteri tuba in immensam molem extenta binos tumores præbebat, qui majorem feri copiam continebant. SPONIUS.

OBS. 1064. Quidam sexagenarius, viginti abhinc annis, post exercitium immodicum sanguinem copiosum emisit per uretram. Duravit per octo dies. Elapsis decem annis, interdum recurrente prædico fluxu ingruunt dolores in renibus. Venter tumet, & sensim crevit in immensam molem, emittebat subinde per uretram majorem copiam hujus materiæ, quæ post ejus obitum in corpore reperta est.

Sectio corpore invenitur tumor totam propemodum ventris capacitatem occupans; quo aperto exierunt materiæ consistentia & colore diversæ; inter quas annotabantur calculi asperi diversæ figuræ; quorum nonnulli pollicis crassitiem æquabant. Tota hæc materia, e tumore effusa sexaginta libras & ultra pendebat: involucrium vero ad novem accedebat. Nil aliud erat quam ren sinister. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1065. Cujusdam mulieris septem & quadraginta annorum, mentem in violentos impetus præcipitem agebat grave

infortunium, unde emerfit languor, cum febre lenta & macie. Interea tactu explorabatur tumor durus in hypogastrio. Mensibus suppressis, eorum tumebat abdomen cum quadam spirandi difficultate, & nimia scilicet ventris mole. Paracentesi pluries incassum adhibita, crura œdematosa fissuras patiebantur; unde profluebat copiosum serum; cum nonnullo levamine respectu pectoris. Pergente demum febre lenta, macie confecta, obiit.

Reserato abdomine inveniebatur ren sinister in immensam molem auctus, & pondendo quinque & triginta librarum, cum aquæ copia in abdominis cavo. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1066. Instituta cadaveris sectione cujusdam viri consistentis ætatis, qui jam pridem doloribus implacabilibus, intra regionem lienis, circa umbilicum torquebatur; deprehenditur ren sinister ingens, loco dimotus, & ad regionem lienis quasi detrusus. BALLONIUS.

OBS. 1067. In cadaverculo fœtus recens nati, cui erat ingens tumor sub hypochondrio sinistro, in conspectum veniebat ren sinister stupendæ magnitudinis, ob feri copiam, quam continebat, uretere impervio. E MISCELL. CURIOSIS.

In hoc tractu collocari debent observationes Lib. I. 938, 1122; Lib. II. 854.

A R T I C U L U S II.

Renes flaccidi.

OBS. 1068. Lustratis interaneis cujusdam, qui per totam vitam a Veneris usu, & omni sceminarum consortio abstinuit, reperiuntur renes flaccidi, & adeo parvi, ut nucis juglandis magnitudinem vix æquarent. TIMÆUS.

OBS. 1069. Quædam virgo octodeciman-

nos nata, aliquot ante obitum annos, diutè laboraverat. Huic renes annotantur solito flaccidiores & cinerei. PAVLIUS.

Similem ferme casum sistit observatio Lib. I. 363.

ARTICULUS III.

Renes inflammari.

OBS. 1070. Puer septennis, alias sanus, per unum aut alterum diem cephalæa affectus est; successit *lumborum dolor* cum febre conjunctus; sicut etiam *urinae retentio*; ita ut ne guttulam fere excernere posset; qua demum, frustra omnibus tentatis, septimo morbi die enecatur.

Seçto cadavere, deprehenditur ingens & insignis renum, partiumque circumjacentium inflammatio, cum variis gangrænæ notis. HILDANUS.

OBS. 1071. Quidam nil lotii mingeat, nisi ope cateteris. Conspicuus erat tumor durus, ab anno integro, circa pubem. Exsurgit interea febris cum gravi circa pubem pondere. Tandem inter usum cantharidum obiit.

Referato abdomine, patet ren sinister cum appenso uretere inflammatus. Vesica erat crassissima; tunicis ad medii digiti crassitiem fere accedentibus; & continens

materiam lentam & cruentam. GUARINONIUS.

OBS. 1072. Vir quinquagenarius febre continua corripitur, cum exacerbationibus ferotinis. Superveniunt maculae in toto corpore latiores, & violacei coloris. Sensum & motum utriusque cruris amittit. Lotium supprimitur, & quartodecimo die obiit.

In conspectum venit ren sinister inflammatus & syderatus. Læsa etiam erat medulla spinalis in eodem latere. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 1073. Puer septennis ischuria correptus interiit. Inciso abdomine inventi sunt renes, cum vicinis partibus, inflammati, & gangræna tacti. HILDANUS.

Hunc ordinem ingrediuntur observationes Lib. I. 1166, 1752; Lib. III. 270.

ARTICULUS IV.

Renes scirrholi.

OBS. 1074. Vir quidam dolorem acerbissimum in teste sinistro tumido patiebatur. Nil conferentibus remediis seclus fuit æger, & testis ademat. Paulo post integram curationem & sanationem vulneris, de lumborum dolore & gravitate querebatur. Dein erupit in pubis tumorum dolore, circa cicatricem. Lotium erat sabulosum, Tandem accedentibus aliis symptomatibus, mors sequitur.

Seçto tumore pubis, humor effluxit aquosus & copiosus. Ren sinister admodum durus erat & iusta quantitate major; parenchymate candidiori, & concreti puris faciem referente. DODONEUS.

Vix absimilis casus prostat in observatione Lib. II. 477.

ARTICULUS V.

RENES.

Renes cartilaginei.

OBS. 1075. Vir quinquagenarius, crapulæ deditus, *ischuria* subito corripitur. Frustra adhibetur cateter; nullus enim dolor, nec tumor in vesica. *Dolor erat gravativus in sinistro rene.* Dein, vel post septemdecim dies, accedit vomitus; corpus intumescit; læditur memoria, impeditur loquela, ac tandem suffocatus obiit.

Exenterato cadavere; loco renis dextri invenitur corpusculum induratum & car-

tilagineum, ovi gallinacei minoris magnitudine. Quo dissecto intus apparuere grumi sanguinis, cum hydatidibus, & exigua portiuncula substantiæ renis putridæ. Sinister naturali triplo major, semi-cartilagineus, in parte convexa reperitur. SCHROECKIUS.

Hujusce læsionis mentio subjicitur in observatione Lib. I. 1213.

ARTICULUS VI.

Renes tuberculosi.

OBS. 1076. Inter exenterationem cadaveris cujusdam calculo vesicæ laborantis, & *ischuria* sublato, deprehendebantur renes exsiccati, obscuri, & undequaque tuberculis referti. De dolore renum, quando ægrotavit, nusquam conquestus fuit. EUSTACHIUS.

OBS. 1077. Secto corpore cujusdam a *missu abscliso* interempti; in conspectum veniebant renes interne pustulosi, lividisque carunculis obsiti. Vesica erat sanie defœdata; & callus enormis annotabatur sub ejus collo. SEVERINUS.

ARTICULUS VII.

Renum tumores & hydatides.

OBS. 1078. Quædam virgo, a longo jam tempore, intolerabilibus torquebatur doloribus circa regionem renum; ut ineffabile sit. Paroxysmos ferocissimos comitabantur *missus sanguinei*, sæpe redeuntes. Variis incassum adhibitis præsidiis, tandem migravit ad Superos.

Exenterato cadavere, nullus reperiebatur lapis in renibus; ne quidem arenulæ: sed superficies utriusque renis omnino in-

æqualis deprehenditur, & quasi multis particulis durioribus coagmentata. Simillimi casus aliud exemplum præbuit vir quidam adultus. RUYSCHIUS.

OBS. 1079. Quidam melancholicus novemdecim annorum, de dolore *hypochondrii sinistri* perpetuo querebatur, vigente fluxu *hemorrhoidali*; quo suppresso, bis intra semestrem spatium, hæmorrhoidi corripitur;

RENES. tur; cujus demum reditu, una cum sanguine, animam vomit.

Inter sectionem cadaveris, occurrat lien magnus & flaccidus. Venæ meseraicæ & gastri - epiploicæ varicosæ atro sanguine turgébant. Ren dexter cysti donabatur ad magnitudinem pilæ luforiæ, sero flavescente turgida. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1080. Cadaver cuiusdam viri triginta annorum, intra nyctemeri spatium peste sublati, exhibebat hepar mole maximum & scirrhosum, Stomachus maculis & pustulis gangrænosus descædabatur. Intestinum jejunum inflammatum vermibus sca-

tebat. Pancreas erat scirrhosum. Occurrit demum tumor, carbunculi instar, in parte externa renis sinistri. COUZIER.

OBS. 1081. Quidam doloribus nephriticis obnoxius, tandem incidit in ischuriam lethalem.

Referato abdomine, reperiebantur renes variis hydatidibus obducti, pelvis vero multis lapidibus scatebat. MERCLINUS.

Inter affines recenserit debent observationes Lib. I: 1121, 1175, 1286, 1516. Lib. IV: 151.

A R T I C U L U S VIII.

Renum hydrops.

OBS. 1082. Inter exenterationem nonnullorum hydropis extindorum, deprehendebatur ingens aquæ copia, in alterutro rene, mirum in modum distento. VVIL-

L I S I U S.

Similis casus exemplum præbet observatio Lib. II: 1065.

A R T I C U L U S IX.

Renum ulcus & purulentia.

OBS. 1083. Quidam post exsectum in pueritia calculum, nunquam deinceps solium per colêm; verum per anum reddidit. Sub hoc rerum statu ad quadragesimum ætatis annum pervenit. Tum lumborum dolore affligitur, cum perpetuo deieciendi conatu, ac perenni pruritu in colle, e quo dein vix minima prodiit urinæ guttula. Hæc incommoda, integrum decennium, clam præ verecundia patitur. Quidquid ab ano effluebat arenulis & membranis erat permixtum. Brachia tremula, vigilie pertinacissimæ; febris lenta; cibi fastidium cum viribus fractis, tandem ipsius miserrimæ vitæ imponunt finem.

Inter sectionem cadaveris, reperitur dextrum latus renis expers. Sinister vero ren pure & steatomate infectus deprehenditur. Occurrit denique inter velicam & rectum, sordidum & inæquale carcinoma urinæ pervium. TULPIUS.

OBS. 1084. Mætrona laute vivens, obesa & ad quemvis motum inepta, pluribus abhinc annis urinam mingebat fætidam & purulentam; cum in hepatidem incidit, e qua opportuna cura evasit. Dein sensim extenuata, difficili respirazione, cum metu suffocationis corripitur, qua tandem e vis rapitur.

Pauca.

Pauca erat aqua in pectore: pulmones spumosa materia infarciebantur. Ventriculus cordis sinister concretionem polyposam in arteriam pulmonarem late protensam recondebat. Cystis fellea lapidem unciam unam & ultra pendentem continebat. Loco renis sinistri apparuit corpus adiposum compactum, & admodum durum, caput infantis, magnitudine, æquans, in quo nulla reperiiebantur parenchymatis vestigia; inibi stagnabat puris copia. Appensus ureter crassa quasi calcaria intus obducebatur. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1085. Puellus triennis lapide laborabat, qui solita sectione e vesica feliciter extrahitur: optime demum convaluit. Post biennium, insigni casu, gravem patitur *contusionem in regione renis sinistri* unde inflammatio & abscessus; quo aperto, successit *ischuria*; ac post diuturnos dolores occubuit.

Lustrato cadaveris abdomine, deprehenditur ren sinister ingentis molis & purulentia conspurcatus; cum appenso uretere phlegmate & arenulis infarcto. Ren sinister calculis omnino fuit obstructus, cum annexo uretere. Postremo inanis cernebatur vesica; & instar chartæ pergamenæ, sicca. BONETUS.

OBS. 1086. Quædam vetula per viginti annos *dyuria* confictata; tandem *tabida*, & lecto perpetuo affixa, *febre*, tussis & *asphæa* laborabat. Urinæ sedimentum copiosum, fœtidum & purulentum deponebant. Accedunt *leipthymia* frequenter recurrentes; ac tandem lethum.

Ren dexter, instar marsupii, calculis & pure refertus, ac dissentus, deprehenditur. Venæ emulgentes, quasi lapidei canales, crassa calculosa intus obducebantur. Vesicula fellea concretionibus biliosis erat repleta. Pulmones demum tuberculis crudis & calculis cretaceis ubique fere obfessi reperiuntur. MORTON.

OBS. 1087. Quidam post prægressum *sinistri renis dolorem gravatissimum* excerniturinam turbidam, cujus sedimentum inodorum, lac ipsum refert. Sequitur febris lenta horis nocturnis increscens, cum genarum rubore. Rebus in deteriore conditionem delapsis, tandem ad ultimum vitæ exitum, die quadragesimo perducitur.

Lustratis interaneis, inventus est abscessus in rene sinistro. Vesica fellea lapidibus erat repleta: ictero tamen nunquam fuit detentus. LÆLIUS A FONTE.

RENES.

OBS. 1088. In corpore cujusdam principis, qui post *febrem intermittentem*, continuam, occubuit, reperitur omentum disruptum & putridum, cum duodeno putri & purulento. Ventriculus & œsophagus nonnullas syderationis notas præ se ferebant. Pulmones putres & saniosi, plevræ & diaphragmati arcte hærebant. Ren dexter pure conspurcatus occurrit, cum corruptela vicinarum partium. Præterea vesicæ cervix ulcus magnum, & sordidum exhibebat, cum partibus vicinis purulentis & gangrænosus. HOLZACHIUS.

OBS. 1089. Quidam juvenis septem & viginti annos numerans, a prima infantia de *doloribus circa pubem, menses difficultate*, aliisque symptomatibus calculum vesicæ indicantibus, querebatur. Tandem exacerbatis doloribus, urgente *stranguria*, cum urinis crassissimis, & grave olentibus, fractisque viribus naturæ debitum solvit.

Cultro anatomico subjecto cadavere, deprehendebatur lapis asper in vesica exulcerata, & purulenta. Ren dexter totus etiam ulcerosus, & puris fœtidissimi plenus, annotabatur. SCHOLZIUS.

OBS. 1090. Quidam vir vigesimum octavum ætatis annum agens, jampridem *dyuria*, cum *doloribus lumborum*, obnoxius; tandem incidit in *stranguriam* acerbissimam. Doloribus attritus obiit.

Aperto cadavere, in apricum veniebant renes ingentes & subnigricantes; ac crassa quadam gelatinosa obducti. Pelvis & ureteres materia purulenta & fœtidissima replebantur. Renes insuper maxima lapidum copia scatebant; supra scilicet quadraginta, quorum minores ad amygdalæ magnitudinem accedebant. E DIARIO ERUDITOR.

OBS. 1090. (A) Mercator quadraginta annorum, temperamentum atrabilarium, inflammatione renis sinistri corripitur, quæ in suppuratum abit; hinc *urina crassa, fœtida & purulenta*; tandem ante obitum cruenta.

Cystis

RENES.

Cystis fellea recondebatur bilem nigricantem & tenacissimam. Abdomen quatuor libras materiæ purulentæ a disrupto renis abscessu continebat, inter peritoneum & musculos lumbares reconditæ. Renis substantia fere ex integro absorpta conspiciabatur; pluresque calculos angulosos & asperos colligebat. Vesica erat tota scirrhusa & densa, cujus latera crassitiem pollicis æquabant. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1091. Vir triginta circiter annorum a quarto ætatis anno *stranguria* obnoxius, plures excrevit calculos. Multis frustra tentatis, post *mißum purulentum*, labefcentibus sensim viribus, contabuit, & periit.

Renis magni saccos pure plenos referebat. Ureteres ita erant amplissimi, ut sinister intestinum colon magnitudine superaret. Vesica deprehenditur circa calculum contracta, ac plene ulcerosa. Calculus vero uncias quatuor pendebat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1092. Quidam *lithias* laborans cytoromiæ submittitur, qua lapis facile extrahitur: sed præter solita symptomata, de *immani renum dolore*, cum cibi fastidio querebatur, quo, post lapidis extractionem persistente, tandem accedunt *typhymia*, atque die vigesimo, nono a sectione interiit.

Referato abdomine, animadvertentur renes erosi & purulenti; cæteris visceribus plane inculpatis. HEISTERUS.

OBS. 1093. Quædam virgo corripitur ingenti vomitu & febre: ille sedatur, hæc remanet. Vehemens *sub costis* accendit dolor, a quo intra biduum interficitur.

Stagnabat colluvies serosa in abdomine. Ventriculus & intestina flatu tumebant. Ren uterque naturali triplo major: sinister vero, parte qua lienem spectabat, paululum sanie continebat. Pericardium sero turgebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1094. Quidam gonorrhæa virulenta duodecim annos laboraverat: symptomatum tandem sævitie, nil conferentibus remediis, extinguitur.

Ren uterque solito major, concreti vel indurati puris colorem & similitudinem

referebat. Ureteres inferius erant exulcerati. Vesica plane rigida, nec extendi, nec contrahi potuit. Extus variis tuberculis obstita, abscessum inter membranas recondebatur. DODONEUS.

OBS. 1095. Quidam ingluvie indulgens febre assidua corripitur, & inordinata. Urinæ sedimentum album deponunt. Adest tussis sicca. De *astu in regione lumborum* queritur, nec sine adminiculo incedere potest. Tandem ingravescente malo post integrum mensem interiit.

Introspectis interaneis, inventa est corruptio, cum abscessu in sinistri renis exteriori carne. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 1096. Puer decennis jam ab aliquo tempore *urina suppressione*, dysuria, & *mißu purulento* per intervalla recurrentibus laboraverat; cum tandem macie confectus interiit.

Ren dexter saccum membranaceum pure repletum repræsentabat, in quo nullus annotabatur calculus. Appensus ureter erat etiam summe ampliatus. Reperitur in sinistro rene, sanie conspurcato, calculus niger triangularis, acuminata sui parte in ureteris principium satis se demittens. BLASIUS.

OBS. 1097. Quædam vidua, post gravem cephalalgiam, de *lumborum dolore* queritur. Ingravescit malum, nullis induciis, post mensem. Lotium erat cruentum, & copioso pure refertum. Tandem nil proficientibus remediis, obiit.

Ren dexter magnitudinem naturalem quater superabat; discissus, totus cancerosus erat, & foetido pure scateas, sabulo hinc inde conspersus, pondere septemdecim unciarum. Sinister lapidem ingentem fovebat. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1098. Adolescens novemdecim annorum, jampridem immanibus doloribus circa vesicam & sinistri renis regionem laborabat. Accedentibus vomitu frequenti & *stranguria* tandem extinguitur.

Aperto cadavere, deprehenditur in vesica sinus, pugni magnitudine, pure foetidissimo turgens. Ren sinister totus erat purulentus, sola remanente tunica. Calculus in vesica latitabat cum exulceratione. SEGERUS.

OBS.

OBS. 1099. Sexagenarius *calculosus cystostomia* submittitur, felici, uti videbatur, successu. Post biduum tamen, accedente spirandi difficultate, vitam effudit.

Cadaver exenteratum exhibebat vesicam crassissimam, & callosam, materia sabulosa scatentem. Ren sinister & appensus uterque purulentia conspurcabantur. HELSTERUS.

OBS. 1100. Quædam mulier crebris vomitibus obnoxia, abscessum in reno sinistro per plures annos gellavit, tam immanem, ut totam abdominis capacitatem impleret, sursum repulso ventriculo cum cæteris visceribus; ita ut nil fere cibi continere posset. Pendebat hic abscessus quindecim libras. CAR. PISO.

OBS. 1101. Juvenis mulier jamdiu de doloribus nephriticis querebatur, cum multo purulento. Tandem ingravescente morbo; aliisque accidentibus symptomatibus extinguitur.

Sccto cadavere deprehenduntur renes mole majores, scirrhusi & tuberosi, purulentia & lapidibus asperis scatentes. EX ACT. LONDINENSIB.

OBS. 1102. In cadavere cujusdam nephritici, qui dolore lumborum savissimo, cum multo purulento laboraverat, occurrunt renes solito ampliores & variis protuberantiis inæquales, recondentes varios lapides quasi racemosos, colluviei purulentæ innatantes. E NOSTRIS ADVERS.

OBS. 1103. Quadragenarius post ingentes æniam cæcatus, cum urinis purulentis; tandem obiit.

Rotato abdomine deprehendebatur in æne sinistro abcessus ingens, cujus pon-

cus, cum cysti & rene, erat quatuordecim librarum. Cystis vero pellem vervecinam crassitie æquabat. CABROLLIUS, RENES.

OBS. 1104. Quidam a decennis immanibus ventris doloribus, torquebatur; quibus magis magisque ingravescens, tandem macie confectus extinguitur.

Reperiuntur in mesenterio duæ glandulæ, ponderis quindecim unciarum, decussatim sibi mutuo incumbentes, quæ renem sinistram ita compresserant, ut pene totus in pus erat conversus. KERCKRINGIUS.

OBS. 1105. Quidam cum frequenter dysuria, renumque doloribus torquebatur; tandem inter calidiorum remediorum usum, urinæ suppressione lethali corripitur.

Lultratis interaneis, inventus fuit ren sinister albus, semiputridus & materiam purulentam intus continens. TRAFELMANNUS.

OBS. 1106. Sexagenarius diuturnis doloribus nephriticis, ardore urinæ & mingendi difficultate premebatur, cum tandem, attritis viribus, satis cessit.

Ren dexter in pus crassum & foetidum totus conversus, salva dumtaxat membrana reperitur. Vesica etiam pure scatebat. COITERUS.

OBS. 1107. In cadavere puellæ, cujus respiratio erat difficilis; inveniebatur ren dexter purulentus; pulmonibus plane inculpatis. BALLONIUS.

Hanc seriem subeunt observationes Lib. I. 249, 441, 582, 745, 913, 985, 1156, 1269, 1318, 1443, 1567, 1575, 1643, 1766; Lib. II. 80, 186, 235, 359, 519.

A R T I C U L U S X.

Renes gangrenosi.

OBS. 1108. Quidam ab insultu apoplectico liberatus, paulo post de dolore circa renes, & in pube querebatur; ex quo tan-

dem emergit ischuria renalis, quæ brevi mortem accersit.

Vesica continebat libram circiter unam puris

RENES.

puris crassi & fordidi: extus nigra cernebatur, & quasi gangrænosa. Renes similiter subnigri & gangrænosi; viciniore partes eadem labe inquinabantur: ureteres vero erant obstruati. NASCIUS.

OBS. 1109. Quidam consistentis ætatis, febre continua laborans, in ischuriam incidit. Dein ingruit *paralysis artuum inferiorum*,

quæ paucis elapsis diebus mortem post se trahit.

Exenterato cadavere compertus fuit ren sinister niger, cum spinali medulla hujusce lateris haud ab simili morbo labefacta. E MISCELL. CURIOSIS.

Huc pertinent observationes Lib. I. 826; Lib. II. 543.

A R T I C U L U S XI.

Renes putridi.

OBS. 1110. Quidam sexagenario major, *bithiassi* laborans, cum *enterocoele sinistri lateris*; dolore acerbissimo a vesicæ calculo, stranguria & tenesmo corripitur. Dein accedit *dolor nephriticus*, cum nausea & vomitu: *lotium* excernitur paucissimum & *purulentum*; & urget quoddam pondus circa perineum: quibus demum in dies ingravescentibus, e medio tollitur.

Secundo cadavere, occurrit ren sinister plane absumptus, superstitibus duntaxat membranis. Dexter exulceratus & purulentus nonnullos calculos recondebat; cum variis hydatidibus superficiem obidentibus. Vesica urinæ copia distenta, tres calculos continebat, quorum unus in cervicem vesicæ adactus liberum urinæ exitum præpediebat. EX ACT. LONDINENSIB.

OBS. 1111. Juvenis octodecim annorum post mensem ab extracto calculo per lithotomiam, pejus se habebat. Repertum fuit in vulnere frustum materiæ lentæ, pugni magnitudine, post cuius extractionem effluxit copiosum pus. *Vulnus apertum* servatur per annum integrum, ob uberiores & indefinentem puris profluvium. Accedente tandem *urina suppressione*, cum ingentibus doloribus, & difficili respiratione, sequitur hydrops abdominis, qui vitæ imposuit finem.

Apertum cadaver exhibet hepar & pulmones diaphragmati adnata; renem sinistrum putridum & consumptum, cum uretere eadem labe tacto. Ren dexter continebat lapidem, cuius acumen in ure-

terem impactum erat. BARTHOLINUS.

OBS. 1112. Quædam virgo quadragenaria *nephritidi* obnoxia, plurimos subinde calculos excreverat. Cum subito terrore, ante triennium, percelleretur, in symptomatica parturientis incidit; quibus tandem referato vesicæ orificio plures calculos deiecit, quorum majores ad nucem avellanam magnitudine accedebant. Similem insultum pluries perpeffa, postremo migravit ad superos.

Ren dexter plane computruerat. Sinister fellis instar extensus pure replebatur; nec non calculis diversæ molis & figuræ. BEVEROCIUS.

OBS. 1113. Quidam a decennio sævissimis doloribus *nephriticis* divexatus febre continua mali moris corripitur, quæ demum facessit in lentam, diarrhæa nunc serosa, nunc biliosa, jugibus vigiliis, hæmorrhoidibus, & universi corporis colliquatione, stipatam. Qua pergente tandem placide fatis cessit.

Lustratis interaneis, inter varia notata digna, occurrebat ren dexter totus putris, & in tabem redactus; in cuius pelvi comperitur calculus oblongus & angulosus. GUID. PATINUS.

OBS. 1114. Vir tres & triginta annos ætatis, post exercitium immodicum, insultu *nephritico* corripitur, quem pressopede sequitur violentus vomendi conatus. Interea excandescit *febris* cum æstu, sitis & do-

& dolore capitis. Post plures dies urget *singultus*, cum dolore circa præcordia. Exolutis tandem viribus, obiit.

Ren sinister fœde computruerat. Cætera viscera leviter inflammata conspiciebantur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1115. Juvenis, post diuturnam *gonorrhæam*, febre assidua laborabat, cum exacerbationibus serotinis & lotio crassiore. Decem elapsis diebus accedit diarrhæa; ac tandem circa trigessimum diem ingruit rigor, cui successit febris vehementissima, cum intensiori genarum rubore; quibus paulo post interiit.

Cadaver cultro anatomico subiectum exhibet corruptionem gangrænosam in parte interna renis dextri. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 1116. Exenterato cadavere cuiusdam juvenis duorum & viginti annorum, qui urinas cruentas & purulentas, cum maximo *renum & hypogastrii dolore*, excernebat, deprehendebatur vesica exulcerata & pure diffuens; tota corrupta & superne rupta. Ren dexter erat plane consumptus; sinister vero duplo major sanie erat conspurcatus. SEVERINUS.

OBS. 1117. Inter sectionem cuiusdam viri ab octo annis *hydropici*, ren dexter quatuor exiguos continebat calculos, quorum major in ingressum urineris adactus, hunc canalem obturabat. Sinister vero erat putridus & purulentus. Erat insuper maxima aquæ citrinæ copia in abdomine stagnantis. BEVEROCIUS.

OBS. 1118. Referato abdomine cuiusdam consentientis ætatis, qui jampridem hydrope *ascite*, laborabat in conspectum veniebat ren sinister putrilagine diffuens. Ureter detri lateris calculo obstruebatur; unde lotium, via denegata ad vesicam, in abdominis cavum se effundebat. BORRIGHIUS.

OBS. 1119. Introspetto cadavere alterius *ascitici*, cujus *urina* per duos ante mortem dies fuerant *sufflaminata*, deprehendebatur ren sinister totus fere absumptus, integro involucro, colluviem saniosam & sordidam continente. Dexter vero ren calculo ureterem obstruente erat obfessus. HOLLERIUS.

OBS. 1120. In corpore cuiusdam viri, qui post diuturnum & acerbissimum *renum dolorem* interiit, in propatulum veniebat ren dexter magnus, tumidus & purris; calculis ac materia viscida, & saniosa refertus. Alter vero conspiciebatur adeo imminutus, ut parvam castaneam vix æquaret. EUSTAGHIUS.

OBS. 1121. In cadavere cuiusdam *tabidi* inveniebatur ren dexter totus corruptus; sinister vero glandulis, ovi columbini magnitudinem æquantibus, undique oblitus, & quasi obvolutus, conspiciebatur. Hepar insuper erat scirrhum; & omentum simili labe tactum. E MISCELLAN. CURIOSIS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 741, 825, 1021, 1023, 1064, 1310, 1435. Lib. II. 143, 331, 781.

A R T I C U L U S XII.

Renes absumpti.

OBS. 1122. Vir sex & triginta annorum, jamdudum laborabat dolore obtuso *lumborum*, in latere sinistro vehementiori; qui dein ad inguina se extendens *lotium retinuit*: hinc emerit suspicio de calculo re-

num. Post septennium, inter usum variorum lithonripticorum e quibus melius se habere videbatur; accedit *dolor acutissimus in sinistro latere hypogastrii*, qui ad *lumbos propagatur*, cum *suppressione urinae*.

RENES.

Supervenit febris acuta, siti immani stipata & vomitu. Dein ortus est dolor in latere dextro, qui a lumbis ad *inguen dextrum* se extendit. Accedunt tormina per totum ventrem, & anxii vomitus. Pulsus interea debilis & inæqualis exploratur, corpore plane emaciato cum pedibus tumidis; urina parce fluente; & tumore molli circa lumbos. Postea *tumet venter*; urgent *tormina*, vomitus & *singultus*. Tandem soporofus & delirans æger moritur.

Abdomen multam aquam subflavam continebat. Ureteres in varias flexuras incurvati ultra modum erant dilatati: sinistri quidem diameter quatuor pollices superabat. Renes absumpti saccum membranaceum referebant: sinister ad magnitudinem capitis pueri accedebat. Ureter sinistri lateris exhibebat prope vesicam quamdam duritiem callosam, mole nucis avellanæ, qua plane obturabatur: dexter vero ad pollicem vesicæ erat contractus, inflammatus, & semi-gangrænosus. CLAR. STORCK.

OBS. 1123. Juvenis quatuor & viginti annos natus, post ingentem virium conatum, subito corripitur dolore acutissimo in latere sinistro, cum *missu sanguinis copiosissimo*; qui tandem sufflaminatus, paulo post recurrit. Dein minguntur *urina purulenta*, accedente macie cum febre lenta, quæ post mensem exacerbatur cum immanibus doloribus in lumbis & hypogastrio. *Tumet venter*, & præcipue in regione hypochondriaca dextra. Interea urget febris, cum dolore capitis & vomitu; erumpunt vermes per utramque viam: sitis vix compescitur; tandem suppressio lotio purulento, & sedatis doloribus, accedunt *cardialgie*, quæ brevi misellum ægrum ad libitinæ rationem ducunt.

Abdominis cavum sanie purulenta erat repletum. Occurrebant intestina tumida & gangrænosa; non secus ac hepar partim purulentum, partim scirrhum. Ren sinister, marsupii instar, pure repletus conspiciebatur. Vesica recondebatur duo ulcera cancrofa, circa cervicem sita. Præterea latus pectoris dextrum colluvie sordida scatebat cum pulmone purulento, & diaphragmate inibi putrido & pervio. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1124. Vir quinquagenarius a pueritia *lithiasi* obnoxius erat. Post varias intermissiones *urina fluxus intercipitur*; vel guttatim cum maximo dolore excernitur. *Dolor renum* fit perpetuus, & circa vesperam exacerbatur. Interea macilentus æger *tremore* manuum corripitur; noctes inquietas ducit, doloribus in universum corpus excurrentibus, cum *alvo adstricta* & tenesmo. Tandem lecto affixus inter rigorem obiit.

Ren sinister sacci instar ad minimum continebat puris libras duas; adeo ut parenchyma erat fere consumptum, & in pus conversum. Ureter ejusdem lateris summe dilatatus pollicem excipiebat. Vesica urinx copia distenta, gangrænosa, in parte postica, conspiciebatur. Nec hujusce putredinis expers erat intestinum rectum. Calculus asper vesicæ cervici hærebatur; cui exterius adnatum erat steatoma, ad sinistram vergens, & versus ureterem tendens, quem comprimebat; adeo ut puris introitum in vesicam denegaverit. ZVVINGERUS.

OBS. 1125. Quædam matrona *materiam cruentam & purulentam*, cum ramentis membranaceis a longo tempore *mingebat*, cum sedimento albo & copioso, instar puris in fundo matulæ subsidente. Quibus remittentibus ingruit febris lenta, cum doloribus hinc inde vagis, aliisque mali moris symptomatibus. Erumpit tumor in latere, circa regionem renis sinistri qui maturatus copiosum pus fundit; e quo emergit ulcus profundum & sinuosum, ichorem tenuem exsudans. Hinc per biennium, vitam trahebat molestissimam, cum post *urina suppressionem* quatuordecim diebus, apoplectica interiit.

Deprehendebatur ren sinister plane consumptus, superflite membrana, materia saniosa scateote, quæ in ulcus saniosum exterius ferebatur. Ren alter materia sabulosa & calculis replebatur, quorum unus adactus occurrebat in ureterem. VVILLISIUS.

OBS. 1126. Quidam juvenis ad dolores nephriticis proclivis, nonnullos lapillos identidem excreverat. Tandem ferociori insultu, febre & delirio stipato, corripitur: pari passu accedit *ischuria renalis*, quæ septimo die lethum accersit.

Inter

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur ren sinister stupendæ magnitudinis, & a nativa forma plane degener; sacci scilicet instar colluvie fœtida, arenulis & lapillis repleti. Appensus ureter lapide anguloso prope vesicam obruratus, eadem sæculentia supra obicem mire distensus annotatur. Ren sinister, alias sanus, lapidem minorem in pelvi recondebatur, libero uretere. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1127. Vir triginta annorum jamdudum *nephriticus* tandem in paroxysmum acerbiorum incidit, lotio plane suppresso. Tercio die *prominebat venter* cum renitentia. Quarto omnibus persistentibus symptomatibus, ingruit *singultus*; dolores exasperantur; & abdomen magis protuberat. Interea vires deficient, pulsus obliteratur, & sexto die satis cessit.

Stagnabat serum subcruentum ad libras quatuor in abdomine. Renes nativam magnitudinem longe superantes, & sacciforines, maximam urinæ lutulentæ copiam, cum variis lapillis, continebant. Postremo ureteres calculis fœti obrurati reperiebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1128. Matronæ multris abhinc annis, gravissimis *renum doloribus*, in sinistro præsertim latere, divexabatur; quatuor dies circa octavam graviditatis mensum abortum passa. Tandem, una cum ætate, doloribus invalescentibus, præcipue in dextro latere ita ut nec contactum, nec decubitus in illam partem ferre posset, rejectis per morbi tractum multris calculis, cum *lotio cruento & purulento*, tandem occubuit.

Sexto cadavere, deprehendebatur ren sinister penitus consumptus, & marsupii instar membranofus, tuberculis scirrhis referretus; cum uretere intestini instar dilatato. Ren dexter amplissimus calculum ingentem recondebatur, quo obstruebatur ureter. PLATERUS.

OBS. 1129. Vir quinquagenarius post crebros *dolores in ilio sinistro*, cum excretionem arenularum, per biennium, ex quolibet corporis motu, *urinam cruentam* rededit. Dolore invalescente, cum vomitu, urina mingitur crassa, & sedimentum deponit quasi lacteum. Accedentibus, demum

gravitatis sensu in parte affecta, *cruris stupore*, febre lenta, & insigni corporis macie, mors ægrum præripuit. RENES.

Inter exenterationem cadaveris, in propatulum veniebat calculus longitudinis digiti pollicis, in quatuor ramos diremptus, in rene sacciforini, cujus substantia erat plane absumpta. SILVATICUS.

OBS. 1130. Vir ad septuagesimum ætatis annum accedens, *dysuria*, & *purulentis mictionibus* per plures annos conflictabatur, cum vulgatissimis aliis symptomatibus. Tandem fato sanctus e vivis decessit.

Instituta cadaveris sectione, in apicem veniebant ambo renes suppurari, paucum parenchymate superflite. Vesica purulenta colluvie replebatur. Occurrebant intestina exulcerationibus hinc inde exesa. Cystis fellea quinquaginta & centum lapides recondebatur, nulla bile. Prædictorum calculorum major castanæ molem assequebatur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1131. Mulier juvenula immanibus *doloribus circa renes & vesicam* divexata, cum urinis mucosis & purulentis; ac febre lenta a biennio decumbens, tandem satis concessit.

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur in vesica lapis nuci juglandis magnitudine, cum suo putamine. Ren sinister materia mucosa & purulenta erat repletus. Appensus ureter eadem materia infarctus erat. Ren dexter magnus & consumptus, tunica superflite, simili colluvie turgebat. LAIGNEAU.

OBS. 1132. Quædam nephritica, post abortum *ventris tormina* patiebatur; adeo ut dubitaret num secundinæ successerint, nec-ne. Paulo post supervenit diarrhæa cum lypothymiis, suffocationibus uterinis, *doloribus atrocissimis renis dextri, cardialgia, vomitu*, capitis gravedine, horribus & insultibus febrilibus, cum delirio per tres menses alternatim recurrentibus. Tandem macie confecta e vivis migravit.

Omentum erat putridum. Uterque ren, præsertim dexter, carne absumpta, pure & calculis plenus conspicitur. Pulmo sinister purulentus occurrit. PLATERUS.

OBS. 1133. Vir quidam in ætatis flore atrocissimis *doloribus nephriticis* diu vexatus.

tus, renis abscessum passus; tandem in *diabetem* lethalem incidit.

RENES.

Gadaver examini anatomico subjectum exhibuit renem dextrum plane consumptum; relictis membranis, marsupii instar, pure repletis. Sinister etiam simili modo labefactus cernebatur; nondum tamen absumptus. Ureteres utrimque admodum tortuosi, & variis in locis expansiprehenduntur. RUYSCHIIUS.

OBS. 1134. Juvenis quinque & viginti annorum post diurnam corporis conflationem, a *dyspnæa* tandem, *marasmo* & *vesica calculo* extinguitur.

Pulmo sinister putris occurrit. Cordi duplo majori accretum erat corpus. quoddam quasi glandulosum, pollicis magnitudinem excedens. Hepar exangue, retortidum & solito majus conspicitur. Ren dexter putridus & arenulis repletus annotatur: sinister, sacci instar, aquæ ichorosa libras quadraginta continebat. Vesica demum lapidem novem unciarum recondit. BLONDINUS.

OBS. 1135. Vir, quidam septuagenarius, de intolerabili *lateralum dolore*, per viginti circiter annos conquectus erat; nimirum, circa nothas costas. *Mucosam substantiam una cum urina* diu excreverat, nunquam tamen arenulas & calculos. Tandem accedente febre ardente, migravit ad Superos.

Aperto cadavere occurrit ren sinister, intus plane absumptus, continens calculum duas radices habentem, fatis insignes. Ren dexter calculi expertus annotatur; vesica vero magnum, fovebat lapidem, lævem & æqualem. RAVVIUS.

OBS. 1136. Inter exenterationem cuiusdam viri *phibisim* & *diabetem* passi, in oculos incurrit ureter dexter mirum in modum distortus, atque hic illic multum expansus; ut intestinum ratione crassitie repræsentaret. Pelvis quoque adeo erat distenta, ut aurantium malum admittere posset; parenchymate omnimode consumpto; liberitibus duntaxat membranis. RUYSCHIIUS.

OBS. 1137. Quidam ganeo post *gonorrhæam diurnam*, crapulæ deditus, *dolorem* gravem in regione renis sinistri, cum

crebro vomitu, febre inordinata, rigore stipata, & lorio sabuloso, patiebatur. Tandem inter ferociorem insultum, magnum excrevit lapidem. Novo recurrente rapitur.

Instituta cadaveris sectione, inveniuntur renes consumpti, ut portio, quæ reliqua fuit, facile frangeretur. SCHNEIDERUS.

OBS. 1138. Quidam dolore gravativo in regione renum divexabatur, cum urinis sabulosis, mictu frequenti & *crurum imbecillitate*. Quibus pergentibus, & sensim ingravescentibus, tandem ad ultimum vitæ exitum perductus fuit.

Insecto cadavere, in propatulum veniebat ren sinister, crumenæ instar, sine substantia; cum sola pelle sanie ichorosa & lapillis turgida. LÆLIUS A. FONTE.

OBS. 1139. Quidam *nephriticis accidentibus* obnoxius, non paucos calculos cum urina projiciebat. Dein omnimodam *urinae suppressionem* per triduum patitur, cum insigni lumborum & perinei dolore, frustra adhibito cathetere. Accedit febricula; ingruunt convulsionēs, & decimo quarto die obiit.

Ren sinister plures fovebat lapillos, ceteris magnitudinem æquantes. Dexter duplo major, totus erat absumptus, pure fetore foetidissimo scatens. LOTICHIUS.

OBS. 1140. Vir quinquagenarius, multis abhinc annis, molestissimo *urinae stillicidio* laboraverat; accedentibus plurimis calculis, in vesica latentis indicii. Urina interea albæ & purulenta, cum maximo foetore minguntur; ac tandem moritur.

Ren sinister purulentus & fere consumptus occurrit, vesica vero continebat duodecim calculos, quorum major myrsicæ nucleum æquabat. DODONEUS.

OBS. 1141. Mulier septem & quadraginta annorum, habitu corporis gracili, pluribus annis, *calculo* per periodos sævientē, laborabat. Nonnullos rejiciebat cum maxima arenularum copia. Tandem ingravescēte malo, ad plures migravit.

Ren sinister totus absumptus erat, ut nil præter membranam restaret: calculum bifidum powderis unius uncie recondit. AL.

Alter vero calculum minorem fovebat. LOSSIUS.

OBS. 1142. Quidam jamdiu *dolorem in latere dextro* patiebatur, cum *tumore in hypochondrio dextro*, ad inguen protenso. Accedente *tabe*, tandem febre acuta extinguitur.

Referato abdomine patet in latere affecto ureter magnus, ventriculū flatu tumentem sua mole superans. Nil aliud erat quam ren dexter pure & flatu distentus. GUARINONIUS.

OBS. 1143. Inter exenterationem cadaver cuiusdam juvenis quatuor & viginti annorum, qui per plures annos *urinam cruentam & purulentam* mingeat, in conspectum veniebat ren similiter plane absumptus, & nihil nisi membranofam capsulam exhibens; altero inculpato. BLASIIUS.

OBS. 1144. Cultro anatomico subjectum cadaver cuiusdam *rabidi*, ostendebat renem dextrum plane consumptum & purulentum, in cuius folliculo continebantur sexdecim lapides, quatuor uncias pendentes. Lustrato pectore, pulmones quoque conspiciuntur gangrænosī. GUID. PATINUS.

OBS. 1145. In cadavere cuiusdam *atrocibus ventris doloribus* per multos menses afflicti, inveniebatur tunica ventriculi villosa, inflammata & syderata. Omnia etiam intestina livida & nigra, ac passim corrupta conspiciuntur. Ren vero dexter consumptus occurrit, cum aqua sordida & foetente in abdomine. E MISCEL. LANEIS CURIOSIS.

OBS. 1146. Puella octodecim annorum *purulentas urinas* per longum tempus exercebat; ac *febre diurna*, & *hectica* detinebatur. Macie tandem confecta interiit.

Res inventi sunt omnino in pus conversi, sola superstitie tunica, nullo apparente parenchymatis vestigio. FORMIUS.

OBS. 1147. Inter sectionem cadaveris cuiusdam *calculis* reperiatur ren dexter, duplo major sinistro, nigricans; cuius tota

substantia conversa erat in pus mucosum & cruentum. Vesica lotio mucoso purulento oppleta recondebat unicum lapidem, fabæ magnitudine, in cervice adactum. SMETIUS.

RENES.

OBS. 1148. Introspecto cadavere cuiusdam virginis nobilis, quæ jampridem *renum dolore*, & simul *mingendi ardore* afflicta fuerat, deprehendebantur renes fere absumpti, superstitie involucro: vesica etiam putredine tacta conspiciatur. PLATERUS.

OBS. 1149. In cadavere mulierculæ anosæ, & *nephritica*, ren dexter totus erat flaccidus & consumptus, marsupii modo, minores calculos, liquori sordido innantes, continens. Magnus insuper occurrit lapis, ureteris principio impactus, quo plane obturabatur hic ductus. RHODIUS.

OBS. 1150. In lustratis corporibus variorum *nephriticorum*, renium substantiam plane absumptam, salva tantum membrana materiam calculosam & purulentam recondente, vidit FERNELIUS.

OBS. 1151. Quidam per novem menses *dolore in rene sinistro* laborabat. Pergente morbo extenuatus obiit.

Exenterato cadavere, ren sinistri lateris totus consumptus deprehendebatur, & pure sordido scatens. J. BAUHIUS.

OBS. 1152. In cadavere cuiusdam triginta annorum, qui *dolore nephritico & dysuria* laboraverat, tota renis sinistri substantia consumpta erat; superstitie duntaxat involucro longe crassiori. BARBETTE.

OBS. 1153. Examini subjecto cadavere cuiusdam mulieris, jamdiu *nephritica*, inveniebatur ren alter membranofus, & quatuordecim puris libras recondens. CAR. PISO.

In harum numero adscribi debent observationes Lib. I. 727, 808, 1164, 1280. Libr. II. 884.

Renum lithiasis.

OBS. 1154. Infans trimulus, & parentibus nephriticis natus, torminibus torquebatur, cum diarrhæa & virium prostratione. Annum dimidium agens, & gradiri incipiens, in spinam dorsii cecidit. Post octo menses accedit febris lenta cum atrophia; *urina parce fluunt, & nonnisi summo dolore.* Dein ingruunt motus convulsivi, quibus tandem ingravescuntibus e vivis tollitur.

Intestina & ventriculus erant flatulenta. Cystis fellea bile turgebat. Epiploon occurrebat fere absumptum. Albicabant glandulæ mesenterii. Ren vero sinister materia fabulosa infarctus se præbebat, & exhibebat in ipso ureteris ostio calculum oblongum, membranisque tenaciter involutum; cuius silicea erat durities. HARDERUS.

OBS. 1155. Vir trium & quinquaginta annorum, torosus, temperamento sanguineo, a quatuor annis dolore in latere lumborum dextro laborabat. Nonnullis gaudebat remissionibus; sed crebriores patiebat exacerbationes. Urinæ quieti traditæ albuminis ovi speciem referebant. Sæpius urgebat diarrhæa; sed vesica sua munia rite obibat. Fluxu demum catarrhali gravissimo corripitur; qui tabem & mortem post se trahit.

Sexto cadavere reperiuntur in rene dextero bini lapides, quorum major triangularis, & superficie granulosa, semi-unciam pendens, in pelvi latitabat. Alter vero minor in substantiam renum quasi adactus videbatur. EX ACT. EDIMBURGENSIB;

OBS. 1156. Quidam post dolores arthriticos, & contumacissimos, stranguria corripitur, cum subsidencia materiæ crassæ, viscidæ & tartareæ in urinis. Immisso cathetere, nullusprehenditur lapis in vesica. Iter habuit in curro, & equo cum levi molestia. Tandem febre ardentissima corripitur cum siti & vigiliis. Lingua erat

sordida, & corpus extenuabatur; ac tandem obiit.

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur vesica recondens calculum, magnitudine æquans ovum gallinaceum. Ren dexter continebat calculum minorem, & triangularem. Latebat in rene sinistro abscessus jam suppuratus. Hepar insuper, vesica & intestina passim inflammationis notas præ se ferebant. SILVATICUS.

OBS. 1157. Mulieri post felicem partum, lochiis solito modo prodeuntibus, omnino supprimebatur urinæ excretio. Nullus erat tenesmus, nec tumor in vesica. Levem tantum dolorem percipiebat in sinistro abdominis latere. Quinto a partu die frustra immititur catheter in vesicam. Sexto ingruit vomitus continuus; nulla febre, & lochiis rite fluentibus. Tandem persistente ischuria, periit undecimo post partum die.

Aperto cadavere, deprehendebatur uterque ren tumidus, cum evidentibus inflammationis notis. Sinister vero recondebatur calculum asperum, vix pisum magnitudine superans. PAUL. DE VVIND.

OBS. 1158. Quædam mulier de dolore lumborum aliquandiu querebatur. Procidit tandem in calculi renalis tormentum, cum urinæ difficultate, & interdum tanta ejus suppressione, ut per totos octodecim dies nil lorii reddiderit. Hinc emergit affectus quidam soporofus; cui sociantur motus convulsivi, qui brevi decumbentem ad libitinæ rationem ducunt.

Referato abdomine, apparuit ren sinister intus maxima aquæ copia & pluribus calculis repletus, quorum maximus se insinuaverat, acuto suo apice, tam alte in ureteris principium, ut id integre occluderetur. TULPIUS.

OBS. 1159. In cadavere quinquagenarii, mero dum viveret indulgentis, & doloribus nephriticis interempti, reperiatur.

cur cystis fellea bile crassiori, cum variis lapillis angulosis, turgida. Ren dexter calculus luteum fovebat, cujus cuspis ureterem subjerat; præter duos alios qui parenchymati quasi infixi erant. Calculus etiam latitabat in rene sinistro, cum plurimo sabulo, cujus pars initium ureteris pene obstruxerat. Lpillus denique in vesicam jam deturbatus inveniebatur. In conspectum insuper veniebant ureteres amplissimi, & solito carnosiores. VVOLLGNAD.

OBS. 1160. Instituta cadaveris sectione cujusdam, qui *nusquam de quolibet nephritico symptomate conquestus fuerat*; & senio confectus interierat; haud sine adstantium admiratione deprehendebatur in altero rene lapis tuberosus, nucem juglandem magnitudine adæquans. In altero vero rene deprehendebantur duo calculi paulominores: liberis sane quidem ureteribus, & inculcata vesica; quæ sua muniarite obje-rant. PRASSIUS.

OBS. 1161. Quidam *arthriticus respiratione difficili* laborabat, cum sputo partim pituitoso, partim purulento; cum ingruente febre suffocatus interiit.

Aperto cadavere, reperitur pulmo inflammatus, maxime dexter; & in eo plurima materia pituitosa deprehenditur. Ren dexter lapidem magnum habebat, quo pelvis replebatur; cujus tamen nullum signum fuerat nisi quod urinæ minus turbidæ ab usu balneorum fuissent. GUARINONIUS.

OBS. 1162. Vir quinquagenarius *nephriticis symptomatibus* conflictatus erat. De dolore scilicet fixo querebatur, & nonnullos lapides ex intervallis excernebat. Accessit febris cum siti & lingua squallida. Urinæ aqueæ major & insolitus erat proventus. Tandem macie confectus, diabete obiit.

Reperitur ren sinister lapide anguloso, in ureteris principium implantato obsessus. Altero rene minore, & collapsio. BAL-LONIUS.

OBS. 1163. Quidam *hypochondriacus nephriticis doloribus* crebro laborabat, cum ardore, dysuria, lapillorumque, vel arenularum excretionem. De pondere sinistri renis, quoties rheda vehebatur, querulus; tandem incidit in *ascitem*, cum tumido

ascroto. Post tres menses *catarrho suffocativo* rapitur.

Secundo cadavere lien scirrhusus observatur. Ren sinister fovebat calculum ad ovi gallinacei magnitudinem accedentem. In utroque rene delitescabant minores calculi. ROLFINGIUS.

OBS. 1164. Vidua *nephritica*, cui aliquando detractus fuit lapis e vesica, de dolore inguinis *sinistri* querebatur. Accedente febre cum doloribus acerbissimis in abdomine, jactationibus & vomitionibus assiduis, apparetumor magnus & durus in *hypochondrio sinistro*. Dein febris lenta evadit; ingruunt convulsiones & frequentes lypothymiae, cum *urina subcruenta fluxu involuntario*, usque ad lethum.

Invenitur ren sinister ingens, lapidem exiguum cum sanie recondens. Dexter marcidus vix reperiri potuit. BALLONIUS.

OBS. 1165. Quidam *nephriticus*, multis calculis identidem excretis, in *ischuriam spuriam* demum incidit, vehementissimis ventris & crurum doloribus stipatam, cum vomitu *materiæ* cujusdam nigricantis. Quibus sensim ingravescentibus vitam demum cum morte commutavit.

Aperto cadavere, deprehendebantur duo calculi in rene dextro; sinister erat ingens, cujus appensus ureter recondebat lapidem olivæ similem, præter arenulas innumeras, quibus omnis urinæ transitus præpeditabatur. RUYSCHIIUS.

OBS. 1166. Quidam *doloribus dorsæ & lumborum*, cum *mingendi difficultate*, per aliquot retro annos divexatus; tandem accedente gravissimo paroxysmo, lecto affigitur. Interea urget *vomitibus & urina plane suppressitur*. Dein exacerbatis doloribus, accedunt febris & convulsiones, quibus brevi enecatur.

Lustratis interaneis, deprehendebantur renes solito majores & penitus inflammati. Pelvis & ureter utriusque lateris immani calculorum & arenularum copia infarciebantur. DANIEL MAJOR.

OBS. 1167. Vir quatuor & sexaginta annorum, *nephritidi & arthritidi* obnoxius, cum alvo adstricta, de capitis gravitate, & ad somnum proclivitate querebatur. Accedunt

RENES.

dunt animi deliquia non rara. Post gravem mentis affectum materia arthritica ad artus expelli desit; hinc præcordiorum angustia & spirandi difficultas. Superveniunt gravis sopor, convulsiones, & mors.

Ren dexter ingens, durus & callosus deprehendebatur; cujus pelvis undecim lapides magnos & ramosos continebat. CL. MORGAGNUS.

OBS. 1168. Sexagenarius quidam, & potator strenuus, in *urina suppressione* incidit, cum vomitu enormi, dolore renum & vesicæ. Venter flatulentia tumebat; pulsus erat durus & parvus. In cassum variis tentatis præsiidiis, intra paucos dies migravit ad Superos.

Renes sex & triginta lapides recondabant. Vesica sex fovebat, quorum major ad uncias quatuor accedebat. Præterea reperiuntur in vesicula fells decem pseudocalculi, nucleum cerasi æquantes. E DIARRIO MEDICO.

OBS. 1169. Vir duodetriginta annorum jamdiu querebatur de dolore pectoris, & spirandi difficultate; non secus ac de quodam ponderis sensu in abdomine, cum vomitu quasi periodice recurrente. Quibus sensim ingravescentibus tandem e vivis decessit, quovis renum dolore expertus.

Pulmones occurrunt aridi & corrugati, & plevra inflammata. Ren dexter mole maximus, & quasi cartilagineus fovebar lapidem uncias sex pendentem. Vesica erat inanis, & callosa. Nulla erat bilis in cysti fellea. EX ACT. PARIISIENSIB.

OBS. 1170. In cadavere cujusdam nephritici, calculus reperitur in rene dextro tuberosus, prominentia quadam longiori donatus, & in ureterem procumbens. In altero rene duo erant calculi fabæ magnitudine. Præter quos in utroque rene maxima adhuc erat calculorum minutorum, & arenularum copia, cum colluvie lutosa & sabulosa. Præterea ureteres, & vesica, calculos quoque plures & parvos recondabant. SALTZMANNUS.

OBS. 1171. Fœmina quinque & triginta annorum doloribus nephriticis per triennium obnoxia, cum difficili decubitu in latus sinistrum, ischuria & spirandi difficultate,

cum pulsu debili corripitur. Accedunt convulsiones lethales.

Lustratis interaneis in conspectum veniebat ren dexter ingentis molis, & varios lapides recondens, cum nonnulla purulencia. Ren sinister exilissimus deprehenditur. EX ACT. EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1172. In cadavere cujusdam, qui post varios ischuria insultus, tandem occubuit, inveniebatur in rene sinistro lapis ad magnitudinem ovi gallinacei accedens, cujus altera extremitas, magnitudine digiti auricularis, ureterem ingressa urinæ descensum prohibebat. Præterea uterque ren innumeris lapillis & arenulis scatebat. SCHENCKIUS.

OBS. 1173. Instituta cadaveris sectione cujusdam puellæ duodecim annorum, epileptici insultibus identidem divexatæ, nil post accuratum examen inventum fuit in capite, quod pro causa hujusce morbi haberi posset. Sed in pelvi renis dextri reperiebatur triangularis calculus, quinque drachmas pendens. LA MOTHE.

OBS. 1174. Quidam doloribus nephriticis & ischuria obnoxius; inter insultum molestissimum vomitu stipatum, de gravitate in lumbis, & de tensivo dolore utriusque inguinis conqueritur; ne minima quidem mejendi cupiditate. Tandem quindecimo die lethargicus obiit.

Renes occurrebant calculis infarcti, cum obturatis ureteribus, supra obicem summe dilatatis. SEGERUS.

OBS. 1175. Quidam calculoso, inter graviores paroxysmum, urinæ mox substiterunt, mox profluxerunt, dolore intensissimo in rene sinistro. Tandem urina nullatenus profluente, cum crure sinistro tumido, obiit.

Ren sinister prægrandis fuit magnitudinis, cum ingenti hydatide in superiori parte: varios lapides cum sabulo copioso recondabat. Dexter erat flaccidus, cum uretere lapillis infarcto. HORSTIUS.

OBS. 1176. Quidam puer obstructionibus, uti videbatur, laborans, inter præposteræ remedia, convulsionibus ocliduatim fere recurrentibus corripitur, cum maxima

RENES. cujusdam pueri septennis qui *missione cruenta*, cum *ventris torminibus* laboraverat, deprehendebatur ren sinister ingens, calculus, arenulis, & materia quadam viscida, limosa & calcaria scatens. **EMISCELLANEIS CURIOSIS.**

OBS. 1189. Puella octennis *vomitionibus crebris* erat obnoxia; cum febre continuo corripitur, qua intra paucos dies e medio tollitur.

Lustratis interaneis omnia se præbebant viscera inculcata: sed accuratori examine, repertus fuit lapis in altero rene. **BALLONIUS.**

OBS. 1190. Quædam mulier *atrocissimis ventris torminibus*, quæ pro dolore colico vulgatissimo habebant medici, torquebatur; cum ultra modum sævientibus extinguitur.

Cultro anatomico subjectum cadaver exhibebat prægrandem lapidem in altero rene. **GERARDUS.**

OBS. 1191. In quodam *nephritico*, inter *ischuriam renalem* extincto, inveniebantur renes calculis ex cerulæo nigriscentibus infarcti; non in pelvi solum, sed etiam in ipsa substantia; quorum majores vix ciceris magnitudinem superabant. Vesica erat inanis. **PLATERUS.**

OBS. 1192. Secto cadavere cujusdam mulieris *doloribus nephriticis*, & *ischuria interemptæ*, reperiebatur lapis magnus in renibus, varia habens brachia. A teneris annis hoc morbo divexata fuerat, uti & ejus mater simili affectu enecata. **BAUHINUS.**

OBS. 1193. Cuidam *nephritico* in altero rene deprehendebatur lapis, tot particulis constans, quot in rene occurrebant venarum ramuli. Marmoris sane quidem rotundi, & candidi, frustulum referebat prædictus calculus. **GESNERUS.**

OBS. 1194. In cadaveribus nonnullorum *nephriticorum*, diuturnis & ferocissimis insultibus sublatorum, annotabantur lapides insignis magnitudinis, multis radicibus in utriusque renis substantia implantati. **FERRANDUS.**

OBS. 1195. Secto cadavere cujusdam viri *doloribus nephriticis*, jampridem conflictati, in propatulum veniebat lapis ramosus coralli instar; & flavo colore quasi saturatus, liberis vesica & ureteribus. **ROLFINCKIUS.**

OBS. 1196. Introspecto corpore cujusdam viri, *dolori renum* obnoxii, deprehendebatur in dextro rene lapis duorum articulorum magnitudine, remedium lithontripticorum vi nonnihil attritus. **KENTMANNUS.**

OBS. 1197. Exenteratum cadaver cujusdam *nephritici*, exhibebat in altero rene lapidem albicantem insignis magnitudinis, ureteris principium occupans; cum innumeris minoribus calculis. **EUSTACHIUS.**

OBS. 1198. In corpore senis immanibus *renum doloribus*, dum viveret, obnoxii, reperitur in rene dextro lapis corallo necdum levigato, densitate, duritie & ramulorum dispositione similis. **COLOT.**

OBS. 1199. In alio *nephritico* occurrit in rene sinistro lapis insignis magnitudinis, qui ab amplo caudice principium sumens, in octo ramos divisus, coralli truncum, & furculos æmulabatur. **EUSTACHIUS.**

OBS. 1200. Quidam puer, *calculo* prius cum urina *excreto*, febre continua corripitur; & inter clamores, & ejulatus, obiit. Secto cadavere deprehensus fuit lapis in pelvi alterius renis reconditus. **BALLONIUS.**

OBS. 1201. Cadaver *nephritici* cultro anatomico subjectum ostendebat in utroque rene, insignem calculum cruciformem, in universum renem se dispergentem. **TULPIUS.**

OBS. 1201. (a) Instituta cadaveris sectione cujusdam viri, ad *dolores nephriticos* summe proclivis, in propatulum veniebat alter ren quadruplo major, & viginti calculos, & ultra, continens. **RIVERIUS.**

OBS. 1202. In corpore cujusdam matronæ *nephritica* binos calculos rancæ magnitudinis recondabant renes; alter quippe duos digitos transversos, latus, crassus;

sus; & alter pollicem æquabat. RAY-GERUS.

OBS. 1203. In cadavere cujusdam, qui nusquam de dolore renum conquestus fuerat, reperiēbatur, haud citra adstantium admirationem, stupendus calculorum numerus in utroque rene. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1203. (a) Exenterato quodam nephritico, in conspectum veniebat in altero rene calculus cordiformis & nigricans. RENES, REISELIUS.

Ad hanc classē revocandæ sunt observationes Lib. I. 331, 408, 996, 1028, 1082, 1090, 1299, 1394, 1551. Lib. III. 119, 147, 179, 344. Lib. IV. 135.

A R T I C U L U S XIV.

Renes fissi.

OBS. 1204. In cadavere pueri post ortum brevi demortui absque ulla prægressa excretionē, intestina maxima distenta meconio intus contento reperiēbantur; renes fissuris numerosissimis scatebant, tantoque ordine exerebantur, ut sese alternatis vicibus in-

currentes numerosissimas areas figuræ rhomboideæ pollentes efformarent; prædicti renes præterea oborta putredine in plures conos dividebantur, quorum apicem subibat ramificatio arteriæ emulgentis. PORTAL.

A R T I C U L U S XV.

Renes infarcti.

OBS. 1205. Quidam hypochondriacus de curibus debilioribus querebatur. Dein parcius fit urina proventus. Difficilis erat respiratio, cum anxietatibus, œdemate pedum, appetitu dejecto, siti & vigiliis. Urina quasi supprimitur, cum adstricta alvo. Dein tumor abdomen, fractisque viribus imminet suffocatio. Tum erumpit vomitus materiarum nigrarum, & sequuntur animi deliquia, quæ tandem mortem post se trahunt.

Lustrato cadavere duo ulcera reperiuntur in stomacho. Hepar magnum & durum, in nonnullis partibus syderatum conspicitur; cum liene putrido. Renes vero annotantur duri, materiæque crassæ & viscidæ infarcti. Omentum erat nigrum & disruptum; atque pulmones inflammati & purulenti. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1206. Quidam sexagenarius multis ab hinc annis doloribus nephriticis obnoxius; tandem ischuria corripitur. Venter sensim prominet, atque distenditur; atque octavo die migravit ad superos.

Facta cystotomia in cadavere; urinæ parum profluebat. Uterque ren sabulo infarctus deprehendebatur. ROLFINKIUS.

OBS. 1207. Inter exenterationem cujusdam hydropici; in conspectum veniebat ren dexter materia calci simili infarctus. Alter exhibebat hydatidem insignem. HARDERUS.

Inter affines numerari debent observationes Lib. I. 1592, 1598.

ARTICULUS XVI.

Renes lapidei.

OBS. 1208. Quædam mulier provectæ ætatis, cum aliquandiu diros cruciatus perpeffa esset, secundum illa sinistra, subter hypochondria; multis jam frustra adhibitis remediis; tandem vitam cum morte commutavit.

Instituta cadaveris sectione repertus fuit ren istius regionis in lapideam substantiam quasi degenerasse. MOCCIIUS.

Huic subnectere licet observationes Lib. I. 1177, 1178.

ARTICULUS XVII.

Vermes in renibus.

OBS. 1209. Quidam juvenis a pueritia dolore renum torquebatur; quo sensim in-
gravescente, post duos menses, ad orci fauces deducebatur. Extenuatum erat corpus, cum febre lenta & siti immani. Viribus tandem deficientibus vitam finivit tabidus.

Inter cadaveris exenterationem, inventi sunt in utroque renum cavo vermes crassiusculi, albi & vivi, dimidii digiti longitudine, qui interiora ita eroderant, ut totum corpus contabescerint. ZACUTUS.

OBS. 1210. Quidam dolore in regione re-

num jampridem laborabat; quo tandem ulterius sæviente e medio tollitur.

Referato abdomine inventi sunt vermes in renibus nidulantes, coloris rubicundi, quasi ex annulis plurimis affabre junctis, constantes; acque ad ulnæ longitudinem accedentes. BLASIIUS.

OBS. 1210. (a) In rene cujusdam tabidi annotabatur vermis oblongus & vivens, qui illius visceris parenchyma adeo erodit, ut haud alia fuerit mortis causa. JANSONIUS.

ARTICULUS XVIII.

Cochlea in renibus.

OBS. 1211. Mulier quædam nobilis octo & viginti annos numerans, pariebatur multis, abhinc, annis, vomitum perstinacissimum, & molestissimum; cum incidit in febrem quandam continuam, epidemicam, & mali moris: qua, nil proficientibus re-

mediis, brevi ad libitinæ rationem ducitur.

Instituta cadaveris sectione, præter vulgatissimas læsiones, febrium malignarum reliquias, deprehendebatur in altero rene, exigua cochleæ terrestris testa, pulchre
ad-

admodum elaborata. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

Vix abhñmlem casum videre est in observatione Lib. I. 1053.

RENES.

A R T I C U L U S XIX.

Renes extra sedem.

OBS. 1212. Virgo septemdecim annorum post suppressionem catameniorum, per tres menses, in largam *e genitalibus hamorrhagiam*, cum enormi sanguinis vomitu, incidit. A persistente hoc duplici fluxu intra breve tempus, supremum diem clausit.

Aperto cadavere, reperitur ren dexter extra situm; ossi scilicet sacro incumbens; atque aortam, cum venæ cavæ trunco haud parum comprimens. Substantia hu-

jusce renis erat callosa & quasi cartilaginea. Pendebat prædictum viscus libram unam & semis; atque recondebat octo lapides, quorum majores, ad ova columbina accedebant. Arteriæ & venæ emulgentis vix vestigium apparebat; nec magis conspicuus erat ureter. DROUIN.

Affinis casus prostat in observatione Lib. I. 1067.

A R T I C U L U S XX.

Ren' unicus.

OBS. 1213. In quodam sexagenario, qui diu laboraverat doloribus nephriticis, ren unicus multis lapillis scatens reperiēba-

tur; volumine multo majori quam par est & duobus ureteribus pollebat. PORTAL.

A R T I C U L U S XXI.

Renum defectus.

OBS. 1214. Quædam matrona sanguinis, & materia purulenta, cum ramentis membranaceis, multum patiebatur. In urina suppressionem subito incidit, quæ ad quatuordecim dies protelata, tandem apoplexiam accersit.

Illi ren dexter omnino defuerat. Alter materia sabulosa & calculis undique op-pletus erat. BONETUS.

OBS. 1215. Virgo quindecim annorum iscuria renali corripitur; quam paulo post concomitatur spirandi difficultas, cum quadam pulsus inæqualitate. Quibus ad septimum diem protractis, occubuit.

Ren dexter plane deficiebat a nativitate. Sinister duplo major superficiem inæqualem præ se ferebat. Pectus aqua scatēbat, cum pulmone dextro purulento. MANGETUS.

OBS.

RENES. OBS. 1216: In cadavere *nephritici*, *ischuria renali*, extincti, ren. sinister desiderabatur; dextro ampliore. Vesica tres lapides fovebat; quorum minor pisiformis in urethram adactus annotabatur. E DIARIO MEDICO.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I: 1084, 1223, 1301, 1460; Lib. III. 424.

A R T I C U L U S XXII.

Capsulæ atrabiliaræ morbosæ.

OBS. 1217: Inter exenterationem cadaveris cujusdam viri quinque & quadraginta annorum, & temperamenti biliosi, post *colicam diurnam*, & contumacissimam, interempti, inveniebatur coli exterior tunica ablumpta, & quasi sphacellata, ex illa parte, quæ reni sinistro adjacebat. Ren succenturiatus sinister ingentis erat molis; & recondebatur abscessum materia saniosa putidissima, ad libras duodecim, repletum; quæ effusa, ren succenturiatus libras duas, & amplius, ponderabat. GREISELIUS.

OBS. 1117: (a). Puer bimensis, absque causa evidenti continuo æ quindecim diebus ejulans, *convulsionibus* corripitur; quibus per triduum vigentibus tandem e visus est sublatus.

Secundo ejus cadaverculo renes succenturiati vulmine ovi columbini majores cernuntur; scrutata eorum substantia apparebant cavitas, & ductus quamplurimi in ea patentes liquore atramenti instar nigerrimo infarcti. PORTAL.

OBS. 1218. In cadavere mulieris quinquagenariæ, quæ jampridem *urina purulenta* laborabat, cum sedimento crassiore & nigro, invenitur ren succenturiatus insignis magnitudinis; adeo ut vel pugnum referret. Mollis admodum erat, colore subrubër; ac materia atra, & purulenta, cum pluribus arenulis refertus. BLASIIUS.

OBS. 1219: Cadaver cujusdam *melancholici*, cultro anatomico subiectum, exhibebat lienem exilem & rotundum. Capsula atrabiliaria dextra major & longior, & duplici cavitate instructa reperiebatur; sinistra vero lator, sed brevior annotabatur. BARTHOLINUS.

Hiscæ subnectere liceat observationem Lib. II. 415.

De Renibus falso incusatis, vidè observationes Lib. I: 375, 1446; Lib. II: 512.

S E C T I O D E C I M A.

D E U R E T E R I B U S .

A R T I C U L U S I.

Ureteres obstructi.

OBSERVATIO 1220. Quædam matrona sanguinem & materiam purulentam, cum membranis a longo tempore, mendo ejiciebat. Dein cessante mitione cruenta, urinæ deponebant sedimentum copiosum album, instar puris. Postea cum sedimentum deesse cœperat, successit febricula, cum doloribus vagis & virium languore. Interea suboritur tumor in regione renis sinistri, qui facessit in abscessum; e quo copioso educto pure, remanet fistula, ichorem exsudans. Superveniente demum ischuria, die decimo quarto obiit apoplectica.

Ren sinister erat plane consumptus, & marsupii instar ichorem continebat per fistulam extus stillantem. Alter calculis & materia fabulosa scatebat: appensus vero ureter, lapide huc adacto, arte obturatus invenitur. **VVILLISIUS.**

OBS. 1221. Quidam ischuria renali laborabat, cum impotentia corpus flectendi & erigendi: vomitu etiam contumacissimo conflictabatur. Pluries immisso cathetere deprehendebatur vesica inanis & vacua. Tandem septimo die, ultimum clausit.

Alterius ureteris caput lapillis cum phlegmate, inter se velut glutine cohærentibus, & ferruminatis, ita obstructum & clausum fuit, ut ne quidem impulsu stylo aperiri potuerit. In altero vero uretere calculus grandior utrimque acuminatus, ductum undique distendebat prope vesicam; quæ, præter plures lapillos, lapidem, ovi columbini magnitudine, recondabat. **PUERARIUS.**

OBS. 1222. Vidua quadragenaria a re-

num cruciatu, & calculi excretionem aliquandiu afflicta, doluit intense ex utroque lumborum dolore, cum præcordiorum angustia, cibi fastidio, vomitu continuo, & mitione primum imminuto, mox integre suppressa. Accedunt febris, sopor & mentis stupor; ac demum coma & convulsiones; quibus decimo octavo ischuriæ die e medio tollitur.

Ren sinister lividus & tumidus tres calculos fovebat, quorum major acuto suo apice obturabat ureteris principium. Ureter dexter non minus obstructus erat a plano, & lato calculo, instar operculi eum claudente. **TULPIUS.**

OBS. 1223. Quidam consistentis ætatis, ab aliquot annis, querebatur de dolore in hypochondrio sinistro, vomitu, & ejectione nonnullorum lapillorum, cum urinis. Post nonnullas remissiones recurrunt dolores nephritici, cum sensu continuo gravitatis in regione lumbi sinistri, non sine aliquo dolore in corporis flexu. Tandem supprimitur urina, & die undecimo satis cessit.

Ren dexter & ureter plane deficiebant. In sinistro rene reperiebatur calculus ovi columbini magnitudine, cujus apex principio ureteris impactus erat. **SYLVATICUS.**

OBS. 1224. Vir septem & quinquaginta annorum, a pluribus annis nephritidi calculosa obnoxius, tandem incidit in lumborum dolores atrocissimos, diu noctuque sævientes, cum omnimoda urina suppressione, vomitu, & febre acutissima, siti immani & anxietatibus stipata. Biduo post, fin-

ingultus, delirium & convulsiones vitæ sinem imponebant.

URETERES.

Ren dexter binos recondebat calculos, pisi magnitudinem vix excedentes. Mira erat ureterum distensio ab ingenti urinæ fœtidæ copia. Dexter calculo obturatus, sub ingressu in vesicam, deprehenditur. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 1225. Quædam vidua *ascite* a septem annis laborabat, cum *nephritide* corripitur, inter quam suppressa urina, post tres & viginti dies fati concessit.

Peritoneum occurrit durum & cartilaginofum cum stagnante aqua in abdomine ad libras quinque & viginti. Omentum erat corruptum. Hepar tuberosum & contractum; lien ingens sed sanus. Vesica plane inanis conspiciebatur. Ren dexter in solitæ magnitudinis, calculos nonnullos exiguos recondebat. Ureter demum sinistri lateris calculo accurate obturabatur. MECKEREN.

OBS. 1226. Quidam *urina suppressionem* inopinato patiebatur per undeviginti dies, aliquot urinæ guttas reddens, cum dolore in inguine sinistro, & vomitu enormi. Accedente demum animi deliquio migravit ad Superos.

Ren sinister ingens apparuit, ac majorem aquæ copiam, cum multis arenulis continebat. Appensus ureter calculo semen cucumeris referente obturabatur. Ren dexter inculpatus deprehenditur. Thorax fero scatebat. VERZASCHA.

OBS. 1227. Quidam *paroxysmis nephriticis* obnoxio *urina* fuit suppressa, sine ullo dolore. Pergente ischuria, decimo quarto die, migravit ad plures.

Referato abdomine, reperiebatur in utroque rene calculus turbinatus, vel pyramiformis, in ureteris principium illapsus; qui scilicet omnem urinæ transitum præcludebat. DIEMERBROEK.

OBS. 1228. Septuagenaria *renum, ureterum, & vesica* dolore premebatur, guttatim stillante urina, quæ demum omnino suppressa animi defectiones post se trahit, & mortem.

Secundo cadavere omnibus patuit non fuisse lapidem, sabulum, aut grumum; sed lentam, gypseamque pituitam; ob quam

ureteres, veluti callo, erant obstructi. ZACUTUS.

OBS. 1229. Puerulus undecim mensium, per plures dies non minxerat; & ejulando se intorquebat, cum vomitu. Irritis omnibus præsiidiis, inter tormina, extinguitur.

Inanis erat vesica. Ureter dexter duobus calculis gypseis & duris obstruebatur. Simili ferme modo obturabatur sinister. Renes vero lapillis ejusdem indolis scatebant. AICHOLTZIUS.

OBS. 1230. Quidam per octiduum *urina suppressione* laborabat, cum dolore in renis sinistri regione. Intempestive exhibitis cantharidibus, brevi extinctus est.

Secundo cadavere deprehenduntur exulcerationes in ventriculo & vesica. Ureter vero sinister obstructus reperiebatur a calculo illi impacto. BONETUS.

OBS. 1231. Cadaver cujusdam inter immanes dolores nephriticos extincti; exhibebat varios, asperos & angulares calculos intra unum ex ureteribus impactos. Alter vero, una cum rene, ex toto fere contabuerat; & nullo penitus humori pervius apparuit. CRUCIUS.

OBS. 1232. Exenterato cadavere cujusdam nephritici, inter paroxysmum acerbissimum interempti, in conspectum veniebat lapillus niger, in altero uretere impactus & semi drachmam pendens; qui scilicet ob asperitates & inæqualitates elabi non poterat. KERCKRINGIUS.

OBS. 1233. In cadavere puellæ decennis, quæ biduo duntaxat ægrotaverat, ab omnino suppressa *urina*, vesica erat lotio admodum distenta. Pelvis renis dextri ab aquæ copia erat admodum amplificata, ob obstructum appendum ureterem e calculo aspero. MANGETUS.

OBS. 1234. Instituta cadaveris sectione cujusdam viri, pertinaci admodum *urina suppressione* enecati, in propatulum veniebant ureteres albidia materia sabulosa infarcti, & plane obturati; cum maxima urinæ graveolentis copia in renibus. SCHNEIDERUS.

OBS. 1235. Quidam post casum gravissimum

num incidit in *ischuriam*. Futilibus omnibus præfidiis, nono die, migravit ad fufperos.

Repertus est grumus sanguinis in uretere dextro, e rupto vafculo renis proximi deciduus, quo plane obturabatur canalis. DE SEVE.

OBS. 1236. In cadavere cujufdam *infultu nephritico* fublato, reperiabantur ureteres utrinque fumme dilatati, & fub ingreffu in veficam, lapide huc adafcto obturati. PANAROLUS.

OBS. 1237. In pluribus *nephriticis* inter *ifchuriam renalem* extinctis, deprehendebantur ureteres a lapidibus diverfæ molis & figuræ planæ obturati. VIDUS VI- DIUS.

OBS. 1238. Secto cadavere matronæ, quæ per fexdecim dies *ifcuria vera* laboraverat, in aprium veniebant ureteres calculis grandifculis plane obftructi. SCROE- KIUS.

URETE- RES.

OBS. 1239. In quodam *nephritico* poft *ifchuriam* viginti dierum denato deprehendebatur lapillus faxeus ureteri dilacerato impactus. CAR. PISO.

OBS. 1240. Similes ureterum obftructiones, poft *ifchuriam* lethalem fe obfervaffe teftatur in duobus cadaveribus TRIN- CAVELLA.

Ad hanc claffem revocandæ obfervationes Lib. I. 231, 1068, 1085, 1661.

A R T I C U L U S II.

Ureteres mire dilatati.

OBS. 1241. Puella *ifchuria pertinaciffima* corripitur, cruciatibus atrociffimis ftipata. Pudoris finum occupabat tumor quidam cyfticus, magnitudine ovi gallinacei e meatu urinæ propendens, & aqua repletus. Interea morbus exacerbatur; ingruunt convulfiones; & fequitur lethum.

Inveniuntur ureteres mirum in modum dilatati, adeo ut amplitudinem inteftini coli æquabant, fub ingreffu in veficam quali obturati. Tumor vero externus urina repletus, ab inverfa membrana interna veficæ oriri videbatur. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENSIBUS.

OBS. 1242. In cadavere viri fexagenarii, apoplexia fublato, qui dum viveret, *nufquam de dolore renum & veficæ* conquæftus fuerat, in præputium veniebat ren finifter infolitæ magnitudinis & arenulis fcatens: fimili modo infarciebat appenfus ureter, ultra pollicem diftentus. Vafa cerebri fanguine ultra modum tumebant, & ventriculi hujufce laticis con-

grumati copiam recondebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1243. Senex doloribus *nephriticis* obnoxius, infultu vehementiori, *ifchuria renali* ftipato, corripitur, qui lethargum lethalem poft fe trahit.

Ren finifter exiguus deprehenditur, cum appenfo uretere arenulis infarcto, & plane obftructo. Ren dexter mole maximus, cum uretere inteftini inftar diftentus, & lapide obturato circa ingreffum in veficam, occurrit. EX ACTIS EDIMBURGENS.

OBS. 1243. (*) Introfecto cadavere cujufdam mulieris feptuagenariæ, & *ifchuria extincta*, deprehenditur vefica plane inanis, contracta & callofa; cujus cervix quali obliterata videbatur, omnemque urinæ exitum denegabat. Ureteres vero inftar tenuium inteftinorum, ab urina retenta mire erant diftenti. PORTAL.

OBS. 1244. Non dilatatos quidem, fed in

URETE-
RES.

in longitudinem extensos ureteres, adeo ut duplo longiores viderentur, post contumacissimam *nephritidem* in quadam muliere vidit ASSUERUS.

OBS. 1245. In pluribus, qui jampridem *doloribus nephriticis* conflabantur, usque adeo dilatatus comperiebatur ureter, ut in eum major digitus immitti posset. FERNELIUS.

OBS. 1246. Ureteres summe expansos, in variis *nephriticis*, qui sæpius calculos reddiderunt, sectione observavit PLATERUS.

Pro affinibus haberi debent observationes Lib. I. 1091, 1122, 1136. Lib. II. 280.

A R T I C U L U S III.

Ureterum purulentia.

OBS. 1247. Quidam juvenis de dolore acerbissimo in regione hypogastrica, cum tumore, inflammatione, pullatione & febre, conquerebatur. Innotescit *abscessus*, e quo secto maxima educitur puris copia. Facessit infistum vulnus in ulcus fistulosum, materiam purulentam continuo eructans; una cum lotio. Tandem post plures menses obijt.

Reperiebatur omentum gangrænosum. Ureter dexter ulcerosus summe dilatatus, & pure repletus conspiciebatur; recondens insuper aciculam crusta tartarea obvolutam. HACHINUS.

OBS. 1248. Quidam pluribus abhinc annis dolore sinistri lateris gravativo, cum vomitu, febre, & *mittiore cruenta*, aliquoties recurrentibus laborabat. Urinæ erant nonnumquam arenulosæ. Post quam-

dam intermissionem acius sævit dolor lateris cum vomitu siti & inquietudine febrili. Interea post quasdam remissiones accedit ischuria, quæ septimo die mortem accersit.

Ureter dexter calculo obturatus deprehenditur, rene libero. Ren sinister purulentia defœdatus duplicem calculum recondabat, quorum unus sese insinaverat acuto apice in sinum ureteris. BLASIUS.

OBS. 1249. In cadavere cuiusdam mulieris, quæ a longo tempore immanibus ventris torminibus, & cruciatibus cum lotio purulento, torquebatur, ren dexter superficiem admodum inæqualem exhibebat. Annexus ureter supra insertionem in vesicam, calculo plane obstrictus ita distendebatur ut libras duas materiæ purulentæ continebat. RUYSCHIUS.

A R T I C U L U S IV.

Ureter utrimque duplex.

OBS. 1250. Exenterato cadavere cuiusdam nebulonis, ob trigamiam strangulati, in conspectum veniebant in utroque rene,

alias sano, bini ureteres, qui in vesicam diversis in locis inferebantur. RIOLANUS.

S E C T I O U N D E C I M A.

D E V E S I C A.

A R T I C U L U S I.

Vesica ingens.

OBSERVATIO 1251. Quædam fœmina sex & viginti annos nata, circa quintum graviditatis mensem, post casum de dolore vehementi in lumbis, & pube querebatur, cum *ischuria* molestissima. Frustra omnibus tentatis remediis, inter tormina obiit.

Deprehenditur in sinu pudoris tumor quidam carnosus; magnitudine ovi columbini, variis hydatidibus oblitus. Secto abdomine in proptatulum venit vesica ingens, ad regionem epigastricam attingens; viginti urinæ libras continens. Pelvis renum & ureteres stupendam etiam dilationem patiebantur. Tumor vero externus ortum trahebat a prolapsu uteri, qui binos fœtus mortuos recondebat. R E I N I C H.

OBS. 1252. Mulier quadragenaria post diuturnum sanguinis profluvium ex utero, incidit in fluorem album cum acerbissimis *hypogastrii doloribus*, præsertim noctu sævientibus. Dein tumore extus prominente, renitente, & prope umbilicum scandente afficitur. Accedit urinæ stillicidium; urget dolor spasmodicus ad guttur, cum nausea & vomitu. Tum invalescit febris, & macie confecta obiit.

Reperiebatur vesica lotio ultra modum distenta; ejus latera digiti crassitiem superabant; alte coaluerat vesica supra pubem, cum ventris parietibus. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1253. Quædam gravis *doloribus* infestabatur. Post varia & præpostera remedia partum moventia, in *urina suppressionem* incidit, cum acerbis cruciatibus. Increvit abdominis tumor cum febre,

Tandem doloribus & vigiliis exhausta, VESICA. diem supremum obiit.

Inciso cadavere, vesica ex lotio retento tumida, caput adulti hominis æquabat, tunica interiori nonnihil gangrænosa. Uterus cum fœtu mortuo, ligamenti laxatis, collum vesicæ arcte comprimebat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1254. Sexagenaria dolore in *hypogastrio*, & *podice* subito corripitur, cum lotii suppressione. Brevi totum abdomen tumet, & frustra immittitur catheter. *Ischuria* in *stranguriam* vertitur, & parcissimum fluit lotium. Febris accedit inordinata; quæ dein ingravescit cum nonnullo delirio; & decimo die occubuit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebat vesica ad umbilicum usque protensa & turgida; nec lapides, nec arenulas recondens; sed urinam crassam & viscidam. MANGETUS.

OBS. 1255. Vir sexaginta annorum *ischuria vesica* cum ventre tumido per mensem integrum laborabat; ob inflammationem cervicis vesicæ. Hanc suppressionem excipit urinæ stillicidium. Incremente ventris tumore, decimo die interiit.

Exenterato cadavere, deprehenditur vesica ingens, ultra modum distenta & mediam abdominis partem replens, cum summa membranarum exilitate. EX ACT. PARISIENSIB.

OBS. 1256. In cadavere cujusdam *ischuria* denati vesica distenta occurrit; quatuor libras & amplius urinæ continens. Nullum aderat ulcus, nullus callus: non grumus sanguinis, nec materia viscida, quæ

alias ischuriæ causæ sunt; unde incusabatur vesicæ imbecillitas, vel atonia. **MARTIUS.**

OBS. 1257. Quidam nimiam vesicæ dilatationem inconsulto patiebatur: hinc paulatim minuebatur urina proventus; ac demum plane supprimebatur. Adhibito tandem cathetere melius se habere videbatur. Paulo post tamen obiit.
Sectio cadavere, deprehendebatur vesica

cum variis inflammationis, & gangrænæ, notis. **PANAROLUS.**

OBS. 1258. Similem ferme casum, senibus familiarem, ter observavit; in quorum uno vesica duas & viginti urinæ libras continebat. **PANAROLUS.**

In hac serie locum assequi valent observationes Lib. I. 938, 1390, Lib. II. 862, Lib. IV. 154.

A R T I C U L U S II.

Vesicæ angustia nativa.

OBS. 1259. Juvenis quidam a primis incunabilis frequenti missione urgebatur; adeo ut raro ultra horam unam ab urinæ excretionem se contineret; quoad cætera sanus & vegetus.

Hic cum in conflictu, sclopeto trajectus.

occubuisset, apertum fuit cadaver, quod exhibuit vesicam adeo parvam ut vix ovium asserini magnitudinem adæquaret, & liquoris uncias tres vel quatuor tantummodo contineret. **TIMÆUS.**

A R T I C U L U S III.

Vesica contracta & callosa.

OBS. 1260. Quidam sexagenarius dysuria, & stranguria, jamdiu obnoxius, tandem ischuria vesicali interiit.

Renes dimidio majores solito deprehenduntur. Ureteres erant amplissimi, & minorem digitum facile admittebant. Vesica duo corpora recondebat, nucis juglandis magnitudine; quorum unum densum, alterum sanguine coagulato refertum annotabatur. Vesica insuper erat callosa, crassa & contracta, vix capax unciae lotii continendæ. **RIOLANUS.**

OBS. 1261. Instituta dissectione cadaveris viticujusdam octogenario majoris, qui multis abhinc annis missione involuntaria, & molestissima, conflictabatur, in apicem

veniebat vesica contracta & callosa; vix ad quamvis dilatationem inepta. **ENOSTRIS ADVERSARIIS.**

Ad traditas accedunt observationes Lib. II. 1072, 1099, 1294, 1308, 34 (a).

OBS. 1261. (a) In binis cadaveribus senum ischuria demortuorum vesica maxime contracta & ejus parietes callosi apparebant, adeoque tam erat imminuta ejus capacitas, ut vix cochlear liquoris recepisset; peripheria orificii quo vesica prospicitur urethræ, instar pergameni ustulati, corrugabatur, oblitteratoque meatu urinæ fluxus omnimodo denegabatur. **PORTAL.**

ARTICULUS IV.

VESICA.

Vesicæ purulentia.

OBS. 1262. Mulier duodexaginta annorum jamdiu querebatur de quodam pondere in abdomine, cum stranguria sæpius recurrente. Explorata vesica ope catheteris, aperitur abscessus, de quo nulla erat suspicio, & prodit libra una, & amplius, puris: dein minguntur urina purulenta. Tum febre laborabat, sudores erant uberrimi & foetidi, cum ore inquinato. Interea febris exacerbatur cum alvi fluxu, vomitu frequenti, & animi deliquiis; ac demum interiit.

Intestina semi-gangrænosa peritoneo hærebant. Vesica viridescens, & utero accreta, varia continebat ramenta ossæ, & glomeramen e pilis confarum, materiæ purulentæ innatantia. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1263. Cuidam mulieri rusticæ, quæ ante annum a calcitrante vacca violenter circa pubem percussa fuerat, hypogastrium ita in dies intumuerat, ut gravida putaretur. Misera tamen post menses un-

decim, viribus fractis, & corpore tabe consumpto, supremum diem obiit.

Reperiebatur in abdomine humor lentus & foetidus ad libras tres. Vesica insigniter intumuerat ob abscessum ingentem pure foetido scatentem, qui inter ambas vesicæ tunicas amplum spatium ambiebat; illæsa penitus tunica interiore. HELVIGIUS.

OBS. 1264. In cadavere juvenis quinque & viginti annorum, qui dum viveret, lithiasi laborabat, ingens calculus totam vesicam ita replebat, ut paucis tantum urinae guttis locus superesset. Tunica digitum transversum crassa, separabilis erat in laminas innumerabiles; inter quas materiæ purulentæ copia stagnabat. Parum prædictæ colluviei reperiebatur inter calculum & vesicam. RUYSCHIUS.

Huicce classi adscribi debent observationes Lib. I. 582, 1089, 1094, 1098, 1103.

ARTICULUS V.

Ulcus vesicæ.

OBS. 1265. Vir quadragenarius, arthriticus & scorbuticus, dysuria per annum integrum torquebatur. Urina foetidissima sedimentum viscidum, & purulentum, deponerat. Post varias remissiones excernuntur cum lotio bini ascarides, vivi & salientes. Tandem circa septimum morbi mensem accedit febris quædam intermit tens, cum diurno rigore, anxietatibus præcordiorum, cephalalgia, vomitu, & imminente lypothymia. Viribus tandem fatiscen tibus abiit ad plures.

Sectio cadavere, ren dexter calculosus

deprehenditur. Aperta vesica exhibet exulcerationem late se extendentem, cum purulenta materia, & uno vermiculo; quales in putridis carnibus reperiuntur. Præterea occurrebat calculus, majoris pili instar, cysti obvolutus. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1266. Puer undecim annorum a prima infantia, calculi symptomata passus; tandem accedentibus acerbioribus doloribus, ischuria, tenesmo, sopore comatoso, & convulsionibus, e medio tollitur.

Oc.

VESICA.

Occurrit ventriculus inflammatus, cum gangrænâ incipientis notis. Deprehenditur inter rectum & vesicam, quidam saccus nigro mucro turgens, & gangrænofus, foraminibus patulis hians in vesicam & rectum; cum inflammatione parrium vicinarum. Renes præterea erant ingentes, non secus ac ureteres. Vesica vero tres lineas crassa & callosa, parte postica perforata, calculum oblongum, asperum, ponderis binarum fere unciarum arcte comprehendebat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1267. Quædam aniculâ doloribus ad infimam ventris partem, præsertim intermingendum per septem menses laboraverat. Urina sæpius mingebatur purulenta; & tum sæviebant acerbissimi cruciatus. Sub hac rerum conditione convulsionibus violentis prehenso, decessit.

Ovaria conspiciebantur parva & scirrhusa. Vesicæ facies interior exulcerata apparuit, crasso & fœtidissimo pure conspurcata, & quasi carcinomatosa. Simili ferme labe afficiebatur vagina. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1263. Quidam post melancholicas perturbaciones, & varias ægrotudines, lotium crassius mingit, cum sedimento viscido, fundo matulæ hærente; interdum sanguine grumoso permixtum, cum dolore in collo vesicæ. Interea dolor exasperatur; febris incandescit, cum lotii suppressione, & intra quadriuum migravit ad superos.

Lustratis interaneis inventum est ulcus in collo vesicæ, cum variis inflammationis notis. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 1269. Quidam milës tota nocte, cum famula jugiter coivit: mane valde labefactus, ad venerem redire gestiens; sumit consilio cujusdam vetulæ meretricis pulverem *cantharidum*. Paulo post de dolore vesicæ quæritur; urina interceptur; inflammatur penis. Demum inter ferocissimos dolores perit.

Sectio cadavere: deprehendebantur ulcera in renibus & vesica. Urethra etiam non nihil erosa cernebatur. LANZONUS.

OBS. 1270. Adolescens a longo jam tempore urinam sine ejulatu reddere non poterat; quæ purulenta erat. Accesserunt macies, febris, & reliqua mala: quæ vesicæ lapidem concomitantur, quibus tandem

absumptus extinguitur.

Vesica conspiciebatur crassa, exulcerata, & ex parte scirrhusa, magnum lapidem subasperum contineus. Pure autem scatuebant, tum renes, tum ureteres. CL. MORGAGNUS.

OBS. 1271. Quidam rebus veneris additissimus, subito castitatem servandam rigide proposuit. Post sex menses accedunt nausæ & vertigines; ac demum epilepsia tollitur.

Inveniuntur feminis receptacula ultra modum repleta, & ulceribus fœtidis conspurcata; proximiorque vesicæ pars hujusce labis erat confors. ZACUTUS.

OBS. 1272. Sexagenarius post cursum vehementionem, urinam oruentam reddidit; deinde gravi dysuria corripitur. Exacerbato malo tandem fatis cessit.

Vesica excoriata & ulcerata continebat calculum exiguum, asperum cum ingentis copie materiæ purulentæ & sabulosa. Renes etiam innumeros calculos minimos recondabant. BLASIUS.

OBS. 1272. (a) Introspetto cadavere cujusdam senis quomodo lithiasis symptomata passus fuerat; nullus omnino reperitur calculus in vesica; sed solummodo ulcus fœdum, inferiorem potissimum vesicæ regionem infestans. CL. BAADERUS.

OBS. 1273. In cadavere cujusdam matronæ, quæ diu ante obitum rejecerat ex meatu urinario membranam quamdam, crassam & latam, materia sabulosa refertam, inveniebatur tota vesica exulcerata, & a calculis ibidem conclusis attrita, & disrupta. VVILISIUS.

OBS. 1274. Inter dissectionem cujusdam calculosi reperiebatur in vesica lapis ponderans tres uncias & amplius. Vesica collisione lapidis erat ulcerosa. Renes quoque læsi & quasi ulcere tacti spectabantur potissimum sinister. FORESTUS.

OBS. 1275. Sectio cadavere cujusdam quidam decem circiter annis, febre lenta laborans, lotium purulentum reddebat, cum quodam sedimento foliaceo, reperiebatur vesica.

vesica tota ulcere sordido conspurcata. E
MISCELL. CURIOSIS.

raverat, inveniebatur ulcus in cervice ve-
sicæ. SALMUTHUS.

VESICA.

OBS. 1276. Lustratis interaneis cujusdam
juvenis qui *stranguria* contumacissima labo-

Inter affines memorari debent observa-
tiones Lib. I. 1088, 1091, 1123.

A R T I C U L U S VI.

Vesica disrupta & perforata.

OBS. 1277. Tantis *vesica* torminibus tor-
quebatur quidam juvenis, ut coactus fuerit
integrum annum sedendo transigere. Nus-
quam in pulvinar inclinare ipsi licebat,
quin subito tetano corripere; adeo ut
angue & rana pejus *fugiebat*, misellus æger
qualecunque decumbendi genus. Tandem
inter hæc ærumas obiit.

Duo occurrebant in vesica insignes cal-
culi, mucos & puri penitus immersi. Ve-
sica adeo fuit calculis attrita, & pure con-
sumpta, ut lorium proprio receptaculo de-
stitutum libere fluctuaverit per universa
intestina. TULPIUS.

OBS. 1278. Quidam *stranguria* labora-
bat, cum *urina* mucosa, *purulenta* &
squamulis referta; induciis identidem gau-
dens, quæ ad nonnullos menses accede-
bant. Post quinque annos sub hoc statu,
ingruente gravissimo paroxysmo, morte
fuit sublatas.

Inveniebatur vesica spissa carnosâ, nigra
& gangrænosa, cum callis aliquot duris &
exulceratis. Præter calculum magnum,
occurrit foramen in vesica, quod exitum
largebatur colluviei purulentæ, & feti-
dæ, in cavum abdominis, ad mensuras sex
collectæ. PLATERUS.

OBS. 1279. Juvenis sponsum tres & vi-
ginti annos natus incidit in *ischuriam*.
Tumet abdomen cum maximo dolore &
vomitu. Frustra immittitur catheter, &
varia adhibentur remedia. Tandem ulte-
rius crescente abdomine; cæterisque in
pejus ruentibus, satis concessit.

Referato abdomine, vesica in fundo dis-
rupta ita niabat, ut duos digitos nimæ

immittere liceret, per quam lorium in ab-
domen effluxit. PEJERUS.

OBS. 1280. In cadavere cujusdam ma-
tronnæ, quæ per multos annos inter varia
symptomata, *missione cruenta* & *puru-
lenta* laborabat, invenitur ren dexter pla-
ne consumptus; superflite tunica recon-
dente materiam purulentam, calciformem
& pultaceam. Ren sinister plurimis vesti-
culis scatebat, cum insigni copia puris.
Vesicæ fundus gangræna perforatus depre-
henditur. MECKEREN.

OBS. 1281. Quidam juvenis dolore tor-
quebatur a duobus calculis in vesica lati-
tantibus, qui continuo attritu vesicæ tu-
nicas consumpserunt, unde lorium diffun-
debat in abdomen. Hinc emergit dolor
acris, cum *continua mendi difficultate*.
Accedunt extrema macies, & mors. Hæc
exhibuit cadaver. TULPIUS.

OBS. 1282. Virgo quinquagenaria sum-
pripem dolore circa *inguina*, & *pubem*,
conflictabatur; cum tandem supervenit ven-
tris tumor, cujus incrementum mors se-
cura est.

Abdomen urina plenum extitit. Uterus
erat ulceratus. Vesica quoque labefacta,
aliquot foraminibus niabat, per quæ uri-
na in ventrem delata fuerat. DODO-
NEUS.

OBS. 1283. Quidam *vesica calculo* labo-
rans, post varios cruciatus, *convulsionibus*
corripitur, quibus rigidus evadit, & tan-
dem e medio tollitur.

Occurrit vesica duobus insignibus calcu-
lis

— lis ita attrita, ut effusa ex ea urina per
VESICA. universa intestina libere fluctuaverit. BO-
NETUS.

OBS. 1284. Quidam ebrius humi stratus, vesica turgida, ab inflicto ictu in hypogastrium, incidit in tumorem ventris, suppreffis urinis.

Dissectum cadaver exhibuit vesicam disruptam, cum urina per totum abdomen effusa. PLATERUS.

OBS. 1285. Senex omnem urinam per podicem, sine insigni molestia excernebat. Post ejus obitum reperitur urethra circa sphincterem scirrbo occlusa; vesica erosa, & hiant in rectum. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

In harum numero adscribi debent observationes Lib. I. 1084, 1266, 1286, 1581, 1752.

A R T I C U L U S VII.

Tumores vesicæ adnatæ.

OBS. 1286. Quidam a nimio recentis vini usu colica & ischuria corripitur. Paulo post accedit febris; tumet venter, cum duritie & renitentia. Duodecimo die extrahitur urina ad libras quinque, ope catheteris; & sic deinceps. Notandum exitum catheterem nusquam potuisse in vesicam immitti, ob obstaculum quod circa sphincterem laticabat; crassior vero multo facilius. Tandem urina per alvum fluit; & viribus deficientibus placide expiravit.

Invenitur scirrhus ad ovum gallinaceum accedens in ipsa vesica ante collum. Ex cavitate præterea vesicæ usque ad intestinum rectum, ulcus quasi fistulosum conspiciebatur. Uterque ren insignis magnitudinis, pluribus hydatidibus extus oblitus conspiciebatur. Hepar denique pariter scirrhosum deprehendebatur. FABR. HILDANUS.

OBS. 1287. Vir sex & quinquaginta annorum, febre cum dolore renum & hamorrhoidum corripitur. Accedit stranguria; vires deficient; sufflaminatur urina atque suboritur tumor magnus & intensus circa vesicæ regionem. Duodecimo morbi die extrahitur urina catheteris beneficio. Dein crescit abdominis tumor, cum imminente suffocatione. Urina haud amplius educitur ob denegatum catheteris ingressum. Tot denique laboribus fractus animam Deo reddidit.

Vesica, papyri instar madefactæ, vel le-

vi attracta discerpebatur; copiosum phlegma, cum multis arenulis continebat. Ad sphincterem occurrebat caruncula callosa, quæ meatus orificium obstruebat. Ren dexter calculis & arenulis infarctus deprehenditur; GASSENDUS.

OBS. 1288. Quidam novem & quadraginta annorum; post equitationem, urina suppressionem patiebatur; cui mox successerunt febris, singultus, tumor & dolor circa inguina. Urina cathetere extrahitur: sed in collo vesicæ occurrit quidam obex. Post quinque septimanas extinctus est.

Reperiuntur in vesica bina tubercula, utrinque orificio apposita; forma & magnitudine testium. Horum substantia erat candida, & quasi glandulosa. Proximiores vesicæ partes gangrænosæ conspiciebantur. BARTHOLINUS.

OBS. 1289. Vir sexagenarius in ischuriam vesicarem incidit. Venter sensim tumet. Denegatur catheteris immissio ob peculiarem obicem sub ingressu in vesicam situm; hinc brevi accedit mors.

Vesica ab urinæ copia in immensam molem adducta, ad binos pollices supra umbilicum ascendebat. Inepta exhibit tuberculum in cervice situm, urinæ exitum, & ingressum catheteris præpediens. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1290. In cadaveribus trium viro-
rum

tum *ischuria vescari* denatorum, reperiebatur circa cervicem vesicæ tuberculum ad avellanæ molem accedens, imo & superans, quod ratione situs urinæ egressum præcludebat; haud tamen obstans catheteris intromissioni. Nil aliud erat quam uvula vesicæ tumida, de qua in ACTIS ACAD. REG. Scientiarum. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1291. Vir septuagenario major, tatis vegetus, refrigeratis pedibus; undecimo hinc die in *urina suppressionem* incidit. Hanc sequitur febricula; ac demum, omnibus incassum tentatis, mors.

Vesicæ orificio appendicula callosa, interius adnata, in articuli magnitudinem excreverat; sic sita ut præpediret lotii fluxum, & ingressum catheteris. Vesica lotio turgebat. RHODIUS.

OBS. 1292. Septuagenarius incidit in *ischuriam*, doloribus ingentibus stipatam. Viribus tandem deficientibus duodecimo morbi die, inter tormina expiravit.

Circa cervicem vesicæ occurrit tuberculum, ovi gallinæ magnitudine. Renes & ureteres inculpati cernebantur. Dexter pulmo nonnihil putridus deprehenditur. REISELIUS.

OBS. 1293. Exenterato cadavere cuiusdam *ischuria vescari* extincti, deprehendebatur corpus quoddam glandulosum, in cavum vesicæ protuberans, & in cervice situm; quasi prostatæ adnatum, quod in-

gressum catheteris præpediebat. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

VESICA.

OBS. 1294. In cadavere cuiusdam qui *mittu assiduo*, cum *gravissimis doloribus*, & pertinacissimis, laborabat, inventus est tumor, instar ovi auferini, viscida, tenacique materia repletus. Totum vesicæ corpus ita erat durum & callosum, ut novacula vix diffecari potuerit. ZACUTUS.

OBS. 1295. Exenteratum cadaver cuiusdam *hydropse ascite* sublato, exhibebat in orificio vesicæ protuberantiam subrotundam, uvæ acini magnitudine, quæ si magis excrevisset, urinæ fluxum procul dubio impedivisset. CL. MORGAGNUS.

OBS. 1296. Lustrato corpore cuiusdam qui *diabese spuria* laboraverat, contracta reperta fuit vesica, cum tumore & gangræna in ejus cavo. BALLONIUS.

OBS. 1297. In cadaveribus variorum *ischuria* interemptorum, excrementiam fungosam, juxta orificium internum vesicæ adnatam vidit RIOLANUS.

OBS. 1298. Quidam inter *ischuriam* denatus, sectione exhibet in cervice vesicæ carunculam, quæ urinam supprimebat. BALLONIUS.

Prostat affiniæ casus in observatione Lib. I. 1124.

A R T I C U L U S VIII.

Vesica scirrhusa.

OBS. 1299. Quidam nobilis, *lithiasi* laborans, lithotomiæ subicitur. Vulnere glutine nutritio, paulo citius forte quam par esset, ferruminato; de dolore vesicæ queritur, cum tumore in perineo, sensim ad pugni magnitudinem accedente. Inter ea sæviante dolore ad sectionem tumoris devenitur, cujus ope extrahitur lapis in-

Tomus I.

gens, situs inter peritoneum & vesicam. Vulnus in fistulam abit, qua lotium deinceps fluebat, haud sine magna molestia; quo statu vitam duxit miseram per septemdecim annos.

Secundo cadavere deprehendebatur lapis cum purulentia in utroque rene. Vesica corpus scirrhusum solidum mentiebatur;

A a

reli-

relicto duntaxat angustissimo canali in medio ad urinæ fluxum. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1300. Quidam, in quo *omnia calculi signa* adfuerunt, nisi quod, cum cathetere immisso nil calculosi deprehendi potuit; tandem morbi sævitie extinguitur.

Inter sectionem cadaveris inventus est scirrhus, vel tumor durus in vesica, qui adeo creverat, ut totam vesicam impleret; vixque spatium, quod urina, ubi in vesicam influit, permeare posset, reliquisset. FABR. HILDANUS.

OBS. 1301. In cadavere puellæ, quæ *vesica calculo* jamdiu torquebatur, reperitur vesica dura, callosa, & crassa, duos calculos continens. Ren dexter deficiebat. Sinister triplo major copioso pure, innumerisque calculis, & arenulis, scatebat. MECKEREN.

OBS. 1302. Vir propectæ ætatis *min-gendi difficultate*, cum *maximis doloribus*, aliquot annos, laborabat, cum tandem fatis cessit.

Occurrebat scirrhus ingens in vesica ad capitis infantis magnitudinem accedens. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1303. Septuagenarius *ischuria perti-nacissima* conflictabatur, qua demum post magnos perpeßos dolores, vitam cum morte commutavit.

Reperitur vesicæ cervix dura alba & scirrhusa; ejus vero corpus inflammatum, & sphacelatum. DEODATUS.

OBS. 1304. Quidam *stranguria* laborans, cum *immani dolore* in vesica, & lotio purulento, tandem obiit.

Lustrato cadavere, deprehenditur vesica omnino callosa, pustulisque pisum æquantibus referta; qua compressa prodibat pus album. PARÆUS.

A R T I C U L U S IX.

Vesica excreſcentiæ fungosæ.

OBS. 1305. Obiit vir mediæ ætatis, qui jam permultos annos, *mittu sanguineo* laboraverat; ultimis autem mensibus *carunculas cum urina* excreverat.

In hoc, præter aquam in peßore & abdomine, reperitur vesica lotio cruento distenta, continens fungum insignem adnatum lateri dextro, ovi gallinacei magnitudinem superans, & ulcerosum. BLASIUS.

OBS. 1306. In cadavere cujusdam *diuturno vesica dolore*, cum *stranguria* & *urinæ purulentæ excretionem*, vexati, inve-

niebatur vesica crassissima, e cujus interiori tunica propullulabant varix excreſcentiæ carneæ, & duræ; quæ pro scabie vesicæ ab adstantibus habebantur. RUYSCHIUS.

OBS. 1307. Sexagenarius post *dolores acerbissimos* a calculo vesicæ, in *ischuriam* incidit. Lithotomo se subjecit, cujus ope calculus trium unciarum extrahitur. Die vigesimo quinto a sectione obiit.

Lustratis partibus læsis, inveniuntur novem corpora quasi pyramidalia, vesicæ intus adnata. DRELINCURTIUS.

ARTICULUS X.

VESICA.

Vesica cum appendicibus.

OBS. 1308. Vir septem & quinquaginta annorum, debilis constitutionis, *faburram arenosam* aliquando deponebat, cum ardore *urethrae* inter mejendum. Post annum morbus exacerbatur: urget *stranguria*, cum *tenesmo*. Tam exeuntem urinam comitabatur dolor acerbissimus: praesertim in glande. De ingenti dolore in dorso querebatur: urinæ pallidæ deponebant sedimentum mucosum, cum granis arenosis crassioribus, & nonnullis lapillis, qui haud raro tritici granum æquabant. Nullus erat, cathetere immisso, ad vesicam aditus, ob repagulum, uti videbatur, carnosum. Interea erumpit circa pubem tumor, qui sensim ad pugni magnitudinem accedit, cum fluctuatione, & nonnullis inflammationis notis; quo compresso dolebat vesica; & micturiebat æger. Post quemvis corporis motum *urina* erant cruenta, cum suspicione puris. Tandem omnibus in pejus ruentibus incandescit febris, & post viginti dies, doloribus attritus, obiit.

Secundo cadavere sequentia fidelibus oculis objecta fuerunt. Prostata nempe quadruplo major, quam naturalis fert conformatio. Vesicæ corpus crassum, contractum, cum variis cuniculis, innumeris lapillis rotun-

dis scatentibus. Ad sinistrum latus perforata videbatur vesica desinens in saccum, qui vesicam adscititiam multo ampliorem repræsentabat, continentem *faburram putrem*, vel olidum mucum, qui maximo nisu & immani dolore a misello ægro profundebatur. Ren insuper dexter totus erat purulentus. MAYERNE.

OBS. 1309. Vir sexagenario major, alias sanus & robustus, incidit in *ischuriam vesicæ*, cum quodam sensu ponderis in abdomine: sed de nullo dolore conquerebatur. Persistente morbo, tandem obiit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebat vesica cum binis appendicibus, sacciformibus, & urina turgidis. Præterea occurrebat intestinum colon a flatibus ultra modum distentum. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1309. (a) In cadavere cujusdam pueri, *hydrops anasarca* extincti reperiebatur membrana interna vesicæ quæ areolas contextus lacertosi subierat; efformans saccum quemdam cochlear urinæ circiter unum continentem. PORTAL.

ARTICULUS XI.

Calculus vesicæ.

OBS. 1310. Quædam fœmina quadragenaria a triennio doloribus nephriticis laborans, febre maligna corripitur, qua feliciter curata, recrudescunt dolores nephritici, qui ad inguina propagantur, cum quodam pondere. Malo in dies crescente, perferuntur gravitas circa pubem, quam concomitatur mictio involuntaria, ardens, & purulenta, cum desidendi desiderio. Ob-

stetrix, cui se commisit ægra, affectum prosteri prolapsu recognovit. Omnibus postremo in deteriora ruentibus, vitam cum morte commutavit.

Exenterato cadavere, in propatulum veniebant renes, & ureteres sabulo albo infarcti, & putredine quasi tacti. In collo vesicæ durus lapis invenitur duas uncias pendens. Uterus solito grandior materia.

A a 2.

qua-

VESICA. quadam alba, viscida & compacta erat repletus; cum inflammatione, & exulceratione pudendorum. THILESII.

OBS. 1311. Mulier quinquagenaria e vineis redux *acutissimos dolores* subito sentit in abdomine & circa inguina; quibus per quatuor annos continuis, lecto affixa manet. Insuper fertur per alvum deiecisse; præcedentibus doloribus immanibus, ossicula, lapillos, ligna, aristas, &c. Tandem tabe consumpta, moritur.

Inter dissectionem cadaveris, invenitur pubis valde protensus & crassus; ac substantia tophiacea quasi incrustatum. Vesica erat sphaeculo corrupta, & intus tota exulcerata, continens calculum, ovi gallinæ magnitudine, album & echinatum. Alius erat paulo minor in urethram adactus. HERMANNUS.

OBS. 1312. Vir sexagenarius, *dysuria* & *stranguria* obnoxius, gravissimum paroxysmum ter quaterve quotannis patiebatur; quem præcedebat lotium copiosius, cum alvi exoneratione. Dein ad lapidis quasi duritiem distendebatur abdomen; & utraque suppressibatur excretio; urina ardentissima guttatim fluente. Durabat hæc accessio dies aliquot; tandem inter graviores occubuit.

Instituta cadaveris sectione, reperitur in vesica lapis scaber & durus; cuius color erat fuscus; & pondus trium unciarum; nulla adhesionem. BINNINGERUS.

OBS. 1313. Vir ætatis quadraginta annorum per plures annos *dysuria* & *stranguria* torquebatur. Ingravescens symptomatibus cogitatur de lithotomia; sed vires minime sinunt. Tandem inter cruciatu faco functus est.

Deprehenduntur renes urina turgidi & distenti, cum uteribus etiam amplissimis. Vesica continebat calculum ad uncias quinque accedentem; præter quem alius reperitur minor in vesicæ substantia delitescens. Hepar insuper lividum & corruptum occurrit. Pulmones quoque male affecti videbantur. CATTIERUS.

OBS. 1314. Quidam diris *cruciavibus nephriticis*, ac interdum *mingendi difficultate*, tenebatur. Excrementa dura & nigra exercebat. Immisso in vesicam cathetere,

nullus deprehensus fuit calculus. Deinde *urina* excernitur *cruenta*; atroces mingen-di conatus in dies ingravescunt; quibus tandem morte liberatus fuit.

Referato abdomine, ingens lapis erat in vesica, quæ intus tota carnosæ, & multis filamentis intertextæ, nonnullas gangrænæ notas ostendebat. PLATERUS.

OBS. 1315. Vir sexagenario major, lascivus & viribus valens, nulla prævia ægritudine, *stranguria* corripitur cum dolore circa glandem penis. Post annum integrum in genuinam *ischuriam* incidit, cui medetur catheter: inter cuius usum febre ardente corripitur, cephalalgia atrocissima, siti & vigiliis stipata. Accedentem singultu obiit.

Sectione abdomine, reperitur lapis mirramosus & quasi echinatus; vel vegetationis speciem accurate referens. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1316. Quidam septuagenarius *stranguria* laborabat, cum vehementi simul *exgerendi cupidine*. Urina erat sabulosa & cruenta. Inter hunc rerum statum, accedit febris cum siti & linguæ scabritie, quæ brevi e medio tollitur.

Introspecto cadavere, inveniebantur in vesicæ alveo duo lapides inæquales & horridi, acutis eminentiis obducti. Conspiciebatur facies interna vesicæ aphcis lividis & nigris; atque pluribus ulcusculis defædata. CALDERA.

OBS. 1317. Vir provectæ ætatis, per plures annos *calculi vesicæ* conflictatus; tandem atrocissimis enervatus doloribus, ad plures migravit.

Ureter sinister calculum fovebat, magnitudine avellanæ. In vesica vero deprehendebatur calculus, sat grandis, rufus & filiceus, novem uncias pendens. Vesicula fellis plures pseudo-lapides continebat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1317. (a) Vir sexagenarius *lithiasis* conflictatus tandem in *ischuriam* pertinacissimam incidit. Adacto cathetere ut via lectio panderetur, erumpit sanguinis mistus, quem excipit materiæ mucosæ & purulentæ excretio usque ad obitum.

Renēs deprehenduntur sani; vesica vero nonaginta calculos cicera magnitudine æ-

quan-

quantas vel superantes continebat. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1318. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri quinque & quinquaginta annorum, post dolores *nephriticos* & *arthriticos* contumacissimos demortui, reperiebatur in vesica ingens calculus triangularis & decem uncias pendens. HELVVI-GIUS.

OBS. 1319. Lustratis interaneis cujusdam, qui post immanes a *lithiasi* dolores, occubuerat, deprehendebatur in vesica lapis instar ovi anserini. Præterea vesicula fellea tres & quinquaginta calculos biliaris recondebat. VECKERUS.

OBS. 1319. (a) In cadavere cujusdam viri *lithiasi* laborantis, & post immanes dolores extincti, in propatulum veniebat lapis ingens in vesica delitescens. Insuper cystitis fellea concretionibus biliaribus etiam fcebat. SALMUTHUS.

OBS. 1320. Quidam integro triennio *urinae difficultate* laborabat; cum maxima calculi vesicæ suspitione. Superveniente tandem febre comatosa, occubuit.

Inter sectionem cadaveris occurrit vesica continens calculum quindecim uncias pendentem. BEVEROVICIUS.

OBS. 1321. Sexagenarius melancholicus *dysuria* & *stranguria*, diu noctuque, torquebatur. Urina erat alba, nonnunquam foetida, & turbida. Ingravescente malo, obiit.

Cadaver in aprium protulit geminos calculos asperos, quorum major ad uncias quatuor accedebat. THONERUS.

OBS. 1322. Vir dundetriginta annorum *lithiasi* diu excruciat, tandem incidit in febrem lethalem.

Inveniuntur in vesica septem calculi, forma & magnitudine nucis juglandis, o-

mnes æquales mole & pondere. PAV-VIUS.

VESICA.

OBS. 1323. In cadavere cujusdam qui diu *vesica calculo* laboraverat, inveniebatur lapis duo & triginta uncias pendens, compactus & durissimus; ex quo scilicet, ut ex silice, eliciebatur ignis. ZACUTUS.

OBS. 1324. Quidam theologus jamdiu *dysuria* & *stranguria* conflictatus, tandem doloribus victus occubuit.

Evisceratum cadaver exhibebat vesicam foveantem ingentem calculum, quatuor scilicet & triginta uncias pendentem. LOSSIUS.

OBS. 1325. Inciso cadavere cujusdam pueri *dysenteria* & *stranguria* per plures annos laborantis, deprehendebatur in vesica lapis durissimus, plus quam septem uncias pendens. VALLESIUS.

OBS. 1326. De lapide in vesica cujusdam *calculosi* reperto, ponderis libræ Anglicæ, mentionem subiecit HELMONTIUS.

OBS. 1327. In cadavere senis *vesica* doloribus enecati, novem reperiuntur lapides, nucis avellanæ magnitudine, cum erosâ vesica. FONTANUS.

OBS. 1328. Decem lapides ova columbina æquantes, in cadavere cujusdam senis *immanibus doloribus* confecti, vidit BRAS-SAVOLUS.

OBS. 1329. Corpus cujusdam *lithiasi* laborantis exhibebat plusquam quinquaginta lapides, avellanæ magnitudine. FONSECA.

OBS. 1330. In alio *simili affectu* extincto tres lapides portentosæ molis se invenisse testatur DONATUS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 505, 1091, 1110, 1684.

ARTICULUS XII.

Lapides corpus extraneum recondentes.

OBS. 1331. Juvenis viginti annorum ictus fuit a globulo scopetario ad coccygem. Curatum fuit vulnus, globulo in corpore delitescente. Quindecim elapsis annis de dysuria & dolore ad vesicam conqueritur. Tandem exacerbatis doloribus, accedente febre continua, e vivis discessit.

Secundo cadavere, deprehendebatur in vesica calculus, ovi magnitudine adæquans, & recondens in medio globulum plumbeum. OFFREDUS.

OBS. 1332. In cadavere cujusdam viri robusti & quadragenarii, inveniebatur in vesica calculus etiam recondens globulum plumbeum. Se circa inguen, obvia cicatrícula, olim a viginti annis, globo laesum fuisse, & globum evanuisse, amicis suis narrare solitus fuerat. SEGERUS.

Affinem casum præbet observatio. Lib. I. 1247.

ARTICULUS XIII.

Lapides tunicati.

OBS. 1333. Quidam senex vesica calculo jamdiu laborans, præter acerbos cruciatus intermingendum, rarissime deambulabat, sine doloris sensu. Variis tamen gaudebat intermissionibus, inter quas videbatur sanissimus. Doloris expers per integrum quinquennium, subito omnimoda urina suppressione corripitur, qua persistente e vivis tandem discessit.

Lustrato cadavere reperiebatur durustumor prope vesicæ cervicem situs, qui urinæ fluxum præpediebat. Erat saccus in ipsamet vesicæ tunica efformatus, quiduos ingentes calculos recondebat. TULPIUS.

OBS. 1333. (a) Juvenis quidam jamdiu lithiasicos doloribus vexabatur; cum exasperatis doloribus e vivis tollitur.

Occurrunt tres calculi in vesica, mole ad ovum columbinum accedentes, quorum unus delitescit in processu sacciformi membranæ internæ vesicæ. PORTAL.

OBS. 1334. Quidam juvenis per biennium dysuria, cum excretionem variorum lapillorum, laborabat. Accedebat spirandi

difficultas, cum rursi & dolore capitis immani. Quibus exacerbatis in orci fauces præceps delabatur.

Deprehenduntur pulmones scirrholi plevræ & diaphragmati accreti. Ileum varias ecchymoses exhibebat. Colon ultra modum contractum vix minimum digitum admittebat. Vesica vero tres lapides tunicatos recondebat, qui avellanæ molem vix superabant. VVATERUS.

OBS. 1335. In cadavere cujusdam juvenis viginti annorum, lithiasis extincti, vesicæ pars sinistra erat inflammata, cum ulcere exiguo. Juxta idem latus protuberabant bini tumores a totidem lapidibus, qui fovea intra vesicæ fibras insculpta recipiebantur; quorum alter ad avellanæ magnitudinem accedens erat superficie aspera; alter quasi triangularis & acuminatus videbatur. Ren insuper sinister ulcere tactus deprehenditur. EX ACTIS. PARISIENSIBUS.

OBS. 1336. Vir sexagenario major calculo vesicæ laborabat. Tribus lapidibus litho-

lithotomia extractis, inter atrociora tormina; ingruit febris ardens, prævio rigore: urinæ sufflaminantur: venter tumet, accedit delirium, & quinto ab operatione die e medio tollitur.

Prostata tumida, & scirrhosa deprehenditur. Occurrunt in vesica tres lapides, intra foveas vesicæ lateribus insculptas adacti; adeo ut inibi erant quasi incarcerationati. EX ACTIS CHIR. PARIS.

OBS. 1337. Vir quinque & septuaginta annorum, post diuturnos & acerbissimos vesica cruciatus, sectionis periculum subire voluit. Nullus lapis manu lithotomii deprehensus, aut exemptus est. Octavo post operationem die moritur.

Vesica continebat triginta lapides in propriis tunicis inclusos; in peculiaribus quibusdam alveolis, quibus tota vesica replebatur, exiguo tantum meatu emissioni urinæ relicto. HOLTZAPPELLIUS.

OBS. 1338. Quidam mercator dysuria & stranguria, aliisque omnibus calculi signis, & symptomatibus torquebatur: sed immisso cathetere in vesicam, nil deprehenditur. Omnibus interea in pejus ruentibus ultimum diem clausit.

Exenterato cadavere, & secta vesica inveniebantur duo magni calculi, membrana seorsim inclusi. HOLLERIUS.

OBS. 1339. Juvenis trium & viginti annorum calculo vesica laborans, lithotomiæ submittitur; qua nonnulla duntaxat lapidis ramenta extrahuntur. Postridie obiit.

Lustrato abdomine deprehendebatur in vesica lapis variis prominentiis exasperatus, nidulans in peculiari cysti a retropulsis vesicæ membranis efformata. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 1340. Vir sexagesimum ætatis annum agens, macilentus & debilis, jamdudum lithiasi laborans, incassum celebrata lithotomia, ad plures migrat.

Inter cadaveris exenterationem occurrebat lapis, parvum ovum gallinaceum æquans, in vesicæ quadam fovea, cujus aditus angustior erat fundo, reconditus. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 1341. In cadavere cujusdam æthiopis quinquaginta annorum; & calculo labo-

rantis, bis infausto successu secti, invenitur in parte postica vesicæ, lapis incarcerationatus in quadam cysti callosa, & in corpus vesicæ quasi immersa. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

VESICA

OBS. 1342. Vir quidam, omnibus lapidis in vesica signis, vitam molestissimam trahabat. Immisso cathetere nullus persectitur lapis. Post multos tandem cruciatus e vivis discessit.

Aperto cadavere invenitur lapis ingens in vesica, involucro anguillæ pellis instar, circumvestitus. DONATUS.

OBS. 1343. Instituta sectione cadaveris cujusdam calculo jamdiu confecti. In propatulum veniebat intra vesicam calculus peculiari membrana involutus, & vesicæ tunicis arcte alligatus. TULPIUS.

OBS. 1344. In cadavere cujusdam, qui omnia calculi signa exacte habuerat, licet immisso cathetere explorari nequiverit, reperiatur in vesica lapis nuci juglandi haud dissimilis, & propria quasi tunica obvallatus. VERZASCHA.

OBS. 1345. Quidam a multis annis calculo atrociter vexabatur. Nullus tamen lithotomus unquam calculum in ipso deprehendere potuit. Post obitum reperti sunt calculi peculiari sacco vesicæ adnato inclusi. BAUHINUS.

OBS. 1346. In cadavere cujusdam inter calculi tormina extincti, reperiabantur in vesica duo lapides a corrugatis vesicæ tunicis arcte circumdati. Præterea alter reu putredine erat consumptus. TULPIUS.

OBS. 1347. Inter sectionem cadaveris cujusdam mulieris, febre maligna sublatæ, nullis, dum viveret, doloribus nephriticis confectæ, reperitur in tene sinistro calculus triangularis peculiari cysti obvolutus, & immobilis. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 1348. Quidam senex post acerbissimos cruciatus plurimos calculos eminxit. Tandem inter ischuriam obiit. Fluviabant in fundo vesicæ undecim calculi, præter duos sat insignes, qui intra vesicæ tunicas latebant. TULPIUS.

OBS.

VESICA. OBS. 1349. In cadavere cujusdam *calculi*, deprehendebantur novem lapides in totidem faccis, e vesica prognatis; adeo ut sic siti omnem catheteris explorationem fugerent. Ren sinister semi-putridus occurrit. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1350. Inter exenterationem ejusdam viri ætatis consistentis, *lithiasis* extincti, detegitur lapis reconditus in cellula, processu quodam membranaceo, e lamina vesicæ interna oriundo, conflata & accurate clausa. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1351. Secundo cadavere cujusdam, post diuturnos *calculi cruciatus* interempti, reperiabantur in vesica novem & triginta calculi, figura & magnitudine disparibus. Laritabat unusquisque in suo receptaculo membranaceo, TULPIUS.

OBS. 1352. Inter anatomen cujusdam viri quinquagenarii inter *calculi termina* extincti, reperiabantur tredecim calculi, in totidem vesicæ cellulis adacti. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENSIBUS.

His subnectere licet observationem Lib. I. 1265.

A R T I C U L U S   X I V .

Lapides lithontriptico erosi.

OBS. 1353. Viro octo & quinquaginta annorum, *calculo vesica* cathetere explorato, exhibetur remedium lithontripticum Anglicanum; cujus ope materiam viscidam, sabulosam, cum laminis & ramentis lapideis excernebat; imo & calculum nuclei olivæ molem æquantem. Elapsis octodecim mensibus, doloribus fugatis & lotio libere fluente, bene se habebat æger; adeo ut medicamen haud ultra propinatur. Postea *arthritis* obnoxius, *stranguriam* fugacem nonnunquam patiebatur. Post duodecim annos *dolore stomachi* atrocissimo, *immani vomitu* stipato, e medio tollitur.

Secundo cadavere inveniebatur pylorus tumidus & obstrictus: renes erant putridi & purulenti: ac delitescibat in vesica lapis crusta mucosa obductus. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1354. Quinquagenarius *calculo vesica*, cathetere explorato, consistebatur, cum febre lenta & marasmo; ac omnibus signis ulceris in vesica. Huic tamen remedium Anglicanum per mensem subministratum fuit. Postea morbo in pejus ruente, ad incitas redactus, occubuit.

Lapis invenitur in vesica ad minoris

ovi gallinacei molem accedens; in quem stupendum effectum exeruerat laudatum remedium: etenim fere tota superficies erat erosa. Præterea renes, & vesica, exulcerata deprehendebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1355. Quidam quatuor & triginta annorum, lapidem in vesica gellabat cum signis exulcerationis in ipsomet organo. Ipsi propinatum fuit lithontripticum Stephen per tres menses; quibus elapsis exacerabantur dolores, & cætera symptomata, usque ad obitum.

Occurrit lapis in vesica ad majoris cananæ molem accedens, passim erosus & alte excavatus; quasi fuisset aquæ ex alto cadenti diu subiectus. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1356. Vir quatuor & septuaginta annorum post usum lithontriptici Anglicani per tres menses, lithotomiæ submititur; cujus ope extrahitur lapis asper & inæqualis; ejus enim laminæ superiores mirum in modum absumptæ, inæqualiter, deprehenduntur. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

ARTICULUS XV.

VESICA.

Lapides innoxii.

OBS. 1357. In cadavere cujusdam nobilis sexagenarii, qui dum viveret *nullam de lithiasi suspicionem* habebat, & insultu apoplectico illico fere sublatu fuerat, reperiēbatur in vesica lapis ingens accurate sphericus, & summe perpolitus, mali aurantii magnitudinem ferme æquans, & siccis instar durissimus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1358. Vir septuagenarius febre quadam *lenta*, ut plerumque solent senes, cum apoplexia, virium languore aliisque symptomatibus laborabat, quibuscum tandem mortalitatem exiit.

Erat in vesica calculus durissimus, & pyriformis, in medio secundum longitudinem pervius ad urinæ fluxum; qui qua-

tuordecim uncias pendebat. Nulla fuerat calculi suspicio. LOSSIUS.

OBS. 1359. Nonagenarius integra valetudine vixit. Postea feliciter præ caloris vivifici inopia extinguitur. Neque de urinæ suppressione, nec de dolore vesicæ unquam queri auditus est.

Inventi sunt in vesicæ alveo tres lapides leves & tota sua superficie æquales, quorum major ad ovum columbinum accedebat. BONETUS.

OBS. 1360. In cadavere cujusdam qui dum viveret *omni calculi signocarebat*, lapis in vesica, quem inscius & absque molestia gestabat, repertus fuit. MERCURIALIS.

ARTICULUS XVI.

Vesicæ defectus natus.

OBS. 1361. Inter exenterationem cujusdam viri, ætatis quinque & triginta annorum, *frequentissime* per totum vitæ tempus laborantis, annotatur, haud citra omnium admirationem, vesicam plane defecisse. Ureteres vero, qui vesicæ munia obibant, magni admodum, vel summe dilatati deprehendebantur; & circa pubem coeuntes, in urethram desinebant. BLAISIUS.

De vesica inflammata, vide Lib. I. observationem 1567.

- - - gangrænosa, vide Lib. I. observ. 1257, 1303, 1592, 1681. Lib. II. 331.

- - - putri, vide observationem Lib. I. 1402.

- - - falso incusata, vide observationem Lib. I. 615.

De Hernia vesicæ, vide observationem Lib. IV. 135.

S E C T I O D U O D E C I M A .

D E U T E R O .

A R T I C U L U S I .

Uteri inflammatio .

UTERUS. OBSERVATIO 1362. Puerpera suppressis lochiis de dolore in regione uteri dura & tumida querebatur, cum febre, cephalalgia & tussi. Quarto die post partum in sese concidunt mammæ, & postridie obiit.

Uterus & ovaria phlogosi tacta deprehenduntur. Intestina quadam lactea obducebantur. Simili ferme humore scarebant pulmones; cum copia feri subalbican-
tis tum in pectore, tum in abdomine. EX
ACTIS PARIENSIBUS.

A R T I C U L U S II.

Uterus ingens & infarctus .

OBS. 1363. Juvenis mulier extra tempus imprægnationis, *fluori albo copioso* obnoxia, cum doloribus gravativis immanibus in regione hypogastrica, incidit in hydropem uterinum; ac tandem post ingentes cruciatus, obiit.

Secundo cadavere, hæc se obtulere. Uterus scilicet ingens, & ponderis centum librarum; qui aquæ subcrevissent octo & viginti pintas continebat; præter quatuor molas, quarum majorad. magnitudinem capitis foetus nonimestris accedebat. Erant insuper varia corpora, quasi glandulosa, materia alba & viscida infarcta. Non apparebant ovaria & tubæ. Mesenterium firmiter utero annectebatur. Ac demum jecur erat aridum. CARONIUS.

ingravescente; tandem viribus fractis ad plures migravit.

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur ingens uteri moles, octoginta libras ponderans; partim ichore flavo; partim materia adiposa & oleoginosa infarctus erat. Occurrebant in medio crines, insar lanæ flavescens, materia illa adiposa involuti. FABR. HILDANUS.

OBS. 1365. In cadavere puellæ, cujus abdomen erat altissimum, deprehenditur uterus adeo expansus, ut fere universam abdominis cavitatem adimpleret; & hinc viscera in angustissimum spatium coacta erant. Infarctus erat materia quadam rubicunda, carni minutim dissectæ haud dissimili; & ejus latera partim erosa conspicebantur; adeo ut pluribus in locis ad chartæ tenuitatem deducta essent. BAU. GRANDIUS.

OBS. 1364. Viduæ quinquagenariæ ventris tumuit, sine noxa. Sed incrementum in dies tumore, de molesto pondere querebatur. Interea artus inferiores fiunt cedematosi. Morbo per quadriennium persistente, &

OBS. 1365. (A) Introspetto cadavere cu-
jus

jussdam mulieris quæ *post partum* obierat, uterus maxime distensus & sanguine plenus reperiatur, os ejus, labiorum cica-trice, obturabatur; & ovaria maxime tumescit. PORTAL.

OBS. 1366. Fœmina in tertium mensem gravida vapulat a marito, pedibusque ad hypogastrium conculcatur. Venter postea crevit inæqualiter. Inter denique difficilimum partum subita & enormi hæmorrhagia e medio tollitur.

Reperitur in substantia lateris dextri uteri steatoma ingens & rotundum, tredecim libras pendens. Ovaria & tubæ erant in statu naturali. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1367. Cuidam mulieri *intumuit* UTERUS.
venter absque dolore. Sensim crescente tumore, de molesto pondere querebatur. Sub hac rerum conditione, post triennium factis cessit.

Uterus ingens occurrit, ac diversis materiis infarctus, carnosus nempe excre-scentiis, membranis, tendinibus, ossiculis, lapillis, &c. adeo ut pondus omnium ad quadraginta libras accederet. ROUSSETUS.

Hunc ordinem ingrediuntur observationes Lib. I. 1363, 1426, 1429, 1431, 1443, 1454. Lib. IV. 143.

A R T I C U L U S III.

Uterus scirrhusus & cartilagineus.

OBS. 1368. Fœmina quinque & viginti annorum, formosissima, *febre ardente* corripitur, cum horribus inordinatis & dolore *astuante in hypogastrio*. Accedunt anxietates, cardialgiæ, cum spirandi difficultate. Interea *tumet abdomen*: dolor ad dorsum propagatur. Opportunis remediis omnia compescuntur circa nonum morbi diem, cum sanitatis spe; persistentibus tamen febre mitiori, & tumore abdominis. Ad quatuor menses, cum nonnullis induciis, protelatur hic status; donec adveniente ascite, cum tibiis œdematosis, ad plures demum abierit.

Lustrato cadavere, præter colluviem ferrosam in abdomine stagnantem, reperitur uterus a naturali magnitudine parum recedens, densior & firmior, cartilagineam, vel ossæam duritiem æmulans. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1369. Mulier sexagenaria a quinque & triginta annis, gestabat *tumorem scirrhusum* in regione uteri, qui *inter ventris tormina* acerbiora, sensim increverat. Circa quinquagesimum ætatis annum menses fuerant suppressi. Hanc suppressionem sequebatur *mania*, post septennium ab uteri hæmorrhagia fugata. Tandem com-

pressis omnibus visceribus ab stupenda tumoris mole; erumpit exomphalos, & dein bubonocoele, a cujus incarceratione necatur.

Reperitur uterus ingens & pondo novem circiter librarum: ejus latera densissima & crassissima duritiem ossæam extus assequebantur. Hæc crusta ossæa scalpello secari nescia, nonnullas interfectiones quasi tendineas præ se ferebat. Cavum uteri erat plane oblitteratum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1370. Mulier quadragenaria *insultibus hysteriis*, convulsivis, & vehementioribus obnoxia, in uteri tumorem durum & indolentem incidit, quo fugatur affectus hystericus. Sufflaminatis solito tempore mensibus, erumpunt *hemorrhoides*, nonnihil fluentes; quibus per viginti annos vexatur. Tandem tabe confecta, obiit.

Lustratis interaneis, conspiciebatur uterus ingens, vel ad capitis molem accedens, cujus ambitus erat durissimus, & mere ossæus. Intus vero recondebat materiam purulentam, sordidam & fetidissimam. EX ACT. CHIRURG. PARIS.

OBS. 1371. Quædam gravida circa finem
B b 2 noni

UTERUS. nonimeus parturientium doloribus torquetur, tam acerbis, ut hinc emergant lypothymia, cum maximis horroribus. Accedunt sudores frigidi: brachium dextrum infantis mortui extra collum uteri propendebat. Ac tandem interiit mater.

Abdomen sero sanguineo replebatur. Exemplo fœtu, invenitur scirrhus durissimus in substantia uteri, qui magnitudinem capitis infantis fere adæquabat. FABR. HILDANUS.

OBS. 1372. Fœmina quadragenaria maximo abdominis tumore afficiebatur; donec tandem eo quotidie incrementum sumente, & magis indurescente, viribus deficientibus, naturæ debitum solveret.

Uterus, una cum abdomine, totus scirrhosus repertus est. Tanta pollebat duritie, ut vix cultro discindi potuerit. SCHOLTZIUS.

OBS. 1373. Quædam matrona quinque & sexaginta annorum post casum e rheda, in lævam capitis partem, defluxum persensit in maxillam diuturnum, & dolore stipatum; unde febris, sudores nocturni, phantasmata melancholica, & mors.

Pulmo erat inflammatus cum maculis nigris. Uterus scirrhosus immenso tumebat, cum proflatis purulentis. DEODATUS.

OBS. 1374. Virgo triginta annorum, mensium suppressione laborabat, & dein doloribus rheumaticis. Accedit macies, & dein ascites cum dolore immani circa pubem; tumente pede cum dolore; ac demum malo incrementum obiit.

Præter aquam in abdomine stagnantem, erat tumor orbicularis, carnosus, vel scirrhosus, subalbicans, externo uteri fundo adnatus. CRELLIUS.

OBS. 1375. Cuiusdam mulieri post partum laboriosum, remanet venter tumidus, unde emerit molæ suspicio. Accedentibus gravioribus symptomatibus, sequentia partu die, interiit.

Inter cadaveris exenterationem, reperitur insignis uteri crassities, per totum ambitum scirrhosi, ad trium digitorum spissi-

rudinem. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1376. Quædam mulier ob ventrem tumidum, pro gravida habebatur; cum incidit in urina suppressionem, cum dolore in hypogastrio. Tandem evanescente partu spe; & morbo ingravescente, fatis cessit.

Referato abdomine, in conspectum venit uterus ingentis magnitudinis, deformis & callosus. SALMUTHUS.

OBS. 1377. Lapidiculæ uxor summa cum difficultate fœtum edit, qui paulo post extingitur. Venter remanet tumidus, cum suspitione molæ; die sequenti a partu interiit.

Insignis erat uteri crassities per totam substantiam scirrhosi; lateribus pollicis crassitiem superantibus. MANGETUS.

OBS. 1378. Mulier quinque & triginta annorum, ventrem ultra modum protuberantem, tredecim abhincannis gestabat, a subito suppressis mensibus. Post varios & diuturnos cruciatus tandem extinguitur.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebat uterus ingens & scirrhosus; quatuor & quadraginta libras pendens. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1379. In cadavere cuiusdam virginis septuagenariæ, cui venter a pueritia intumuerat, & menses quinquagesimo ætatis anno adhuc fluebant, deprehendebatur uterus ingens, durus & quasi cartilagineus; vel ponderis octodecim librarum. BLASIVS.

OBS. 1380. In quadam muliere hydropæ ascite extinctæ, præter triginta mensuras lymphæ flavescens, uterus ingens & scirrhosus occurrit. ROMMELIUS.

OBS. 1381. In cadaveribus variarum mulierum, quarum venter erat protuberans, uterum scirrhosum, & ad capitis humani molem accedentem vidit PARÆUS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 1406, 1431, 1433, 1443, 1458, 1505, 1647.

ARTICULUS IV.

UTERUS.

Uterus lapidescens.

OBS. 1382. Matrona sex & sexaginta annorum, nusquam de dolore vel gravitate in regione uteri querula; *diarrhæa biliosa* obnoxia, *febre* corripitur; & fortuito contusionem patitur in osse sacro, quæ inflammationem & gangrænam lethalem post se trahit.

Deprehendebatur corpus lapideum ultra sex uncias pendens in ipsomet corpore uteri, inter tubam dextram, & uteri cervicem. In altero latere aliud occurrit etiam in ipsomet contextu uteri, sed minus: adeo ut pro scirrhis lapidescentibus haberi debeant prædicta corpora. P E C Q U E T U S.

OBS. 1383. In cadavere cujusdam mulieris septem & triginta annorum, quæ *venærem durum & protuberantem* jampridem gestabat, inveniebatur uterus lapideus,

septem libras pendens. Lien simili ferme modo erat affectus. Hepar passim cartilagineumprehenditur. Peritoneum vero crassum & durissimum vix cultro dividi poterat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1384. Exenterato cadavere cujusdam fœminæ *diuturno morbo* extinctæ, in conspectum veniebat uterus ingentis magnitudinis, & quasi lapideus; in cujus cavo annotabantur prominentiæ ad stalaçites, forma & duritie accedentes. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 1385. Inter sectionem cadaveris virginis sexagenariæ, observatur uterus triplo major, superficie inæquali, & substantia mere lapidea. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

ARTICULUS V.

Ulcus uteri.

OBS. 1386. Fœmina quinque & triginta annorum, post laboriosum partum *dolorem circa inguen* dextrum patiebatur; cum *menstruum suppressione*. Decem elapsis annis *hæmorrhagia uteri* corripitur enormi, qua superata remansit fluor albus, hæmorrhagia nonnunquam recurrente. Sæviebat dolor in utroque inguine. Interea languet appetitus; urget sitis; ingruit molestissima cordis palpitatio & accedit hydrops. Viribus demum deficientibus inter hæmorrhagiam enormem anno ætatis sexagesimo quarto extinguitur.

Renes a variis sacculis conflati nullum parenchyma exhibuerant: ureteres summe dilatati deprehendebantur. Uterus occurrit mole major & scirrhusosus: cujus tota

facies interna ulcere cancroso conspurcatur. Simili ferme modo lædebatur proximior vaginæ pars. CLAR. BAADE-RUS.

OBS. 1386. (a) Fœmina ætatis quinquaginta annorum, menstruis ab octennio deficientibus, *fluore albo* corripitur copioso, cum virium debilitate. *Pudenda erodebantur* ab acrimonia hujusce humoris; inde grumi sanguinis prodierunt, ingenti cum dolore præsertim in hypochondriis; & alvo adstricta. Tandem supervenientibus *immanibus circa pubem & anum doloribus*, cum vomitu materiæ biliosæ, mortua est.

In-

UTERUS Introspetto cadavere, occurrit mesenterium scirrhum. Uterus morbose hærebat vesicæ & intestino recto. Conspiciebantur hydatides sat magnæ circa ovaria purulentæ & ulceratæ. Uterus erat mole major, exulceratus, & pure conspurcatus. Ulcus extra uteri pomæria in vicinam quoque vaginam serpsit; nam hic canalus quasi gangræna tactus, prorsus nigricare visus est. MURALTUS.

OBS. 1387. Mulier de *maximo ventris dolore* & *lumborum* conquerebatur, non secus ac de anxietatibus circa præcordia, cum difficili decubitu ob ventrem qui intra viginti annorum spatium in *horrendam molem* excreverat. Inæqualis erat ventris durities, absque fluctuatione. Tandem inter hæc angustias ad Superos migravit.

Seçto abdomine protinus effluxit liquor admodum putridus ad quatuor scilicet pintas. Tumor ingens & rotundus reliquam abdominis cavitatem adimplebat. Erat hic tumor uteri quadraginta libras pendens; quo seço patet substantia scirrhusa, cujus postica pars duodecim transversos digitos æquabat; & varia corpora glandiformia continebat. Uteri cavum replebat materia nigricans & putrida, instar pugni majoris crassa; quæ a mola, vel placenta non excreta, ortum forte sumebat. GRAAF.

OBS. 1388. Quædam matrona *dolore circa uterum* gravativo, & lancinante per triennium confistebatur; cum quodam *fluxu albicante per vaginam*; intra quam detegitur corpus lapideum ad ovi gallinacei magnitudinem accedens, quod facile extrahitur. Procedente morbo & sævientibus doloribus excrementa & enemata per vaginam exitum sibi parabant; & paulo post occubuit.

Instituta cadaveris exenteratione,prehendebatur ulcus sordidissimum, & gangrænolum in orificio uteri; labefactis vagina & intestino recto. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 1389. Mulier nobilis vigesimum nonum ætatis annum agens, de *dolore circa orificium uteri* querebatur. Dein in *hæmorrhagiam* uteri incidit; quam recurrentem excipit *fluxus ichorosus & sætius*.

Interdum erumpit sanguis majori provenitu; succedente saniei fluxu. Tandem immani sanguinis profluvio extinguitur.

Lustrato cadavere inveniebatur ulcus cancrum, circa ostium uteri, cujus fundus sphacelo tactus conspiciebatur. EMISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1390. In cadavere mulieris triginta annorum, quæ *fluxu albo* per septem menses laboraverat; ultimis temporibus gravi, dolorifico & *sætidissimo*, cum *dysuria*; reperiebatur vesica ira distenta, ut ad capitis humani magnitudinem accedebat. Vagina ulcere sordido afficiebatur, cum variis occalescentiis. Uterus, tubæ & ovaria erant etiam purulentia defœdata. BLASIUS.

OBS. 1391. Matrona diuturno *fluore albo* detinebatur tam *acri*, ut præ nimio dolore incedere, aut quiescere non valeret. *Febbris* incandescit, & *pudendi* labia tumefacta & *ulcerata* erant; urgente dolore hypogastrii. Omnia postremo in pejus ruunt, usque ad mortem.

Seçtum cadaver exhibuit uterum exulceratum & scirrhum; ac vagina a fœda manante colluvie putris evaserat. GRAAF.

OBS. 1392. Quædam mulier post sufflaminata catamænâ, dolorem & inflammationem genitalium patiebatur; quæ propter verecundiam neglecta facessit in abcessum & *ulcus in collo matricis*. Tandem variis incassum tentatis, *dolores urgent*; accedunt febris & vigilæ: ac postremo syncope lethali e medio rapitur.

Introspetto cadavere, tota uteri cervix exulcerata, & plane cancræosa, offenditur. FABR. HILDANUS.

OBS. 1393. Mulier a partu laborioso in *fluorem album* incidit, cum *dolore circa uterum*. Post quatuor menses inter hæc molestias, tandem vitam cum morte commutavit.

Inciso abdomine, reperiebatur uterus omnino purulentus & exulceratus. BLASIUS.

Ad hanc classẽ revocari debent observationes Lib. I. 1292, 1436, 1572. Vide insuper *Viscera putrida*.

ARTICULUS VI.

UTERUS.

Uterus putris & gangrænosus.

OBS. 1394. Matrona sex & triginta annos nata *nephriticis doloribus* per octiduum gravissime divexata, *morbillis purpuratis* corripitur; qui cum altero die mox evanuiscent; accesserunt convulsiones, quæ brevi misellam ægram ad libitinæ rationem mittunt.

Cor inveniebatur flaccidum, absque humore in pericardio. Ren sinister fovebat calculum phaseoli magnitudine: minorerat in dextro. Præterea uteri fundus intus & extus sphacelo tactus annotatur, E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1395. Fœmina quadragenaria post casum, dolores in regione uteri acerbissimos patiebatur; qui septimo die cum vita cessarunt.

Exenterato cadavere, conspiciebatur uterus capitis puerilis magnitudine; qui scilicet in tumorem carnosum & gangrænosum, sine exulceratione, degeneraverat. Ejus cavitas erat angusta & concreto sanguine plena. Omentum ligamenti instar, externo uteri fundo firmissime alligatum erat. BARTHOLINUS.

OBS. 1396. Quædam mulier, cum per

aliquot annos sensim emarcuisset, & omne alimentorum genus fastidivisset, paroxysmo febrili, *tertiana* typum referente, cum maximo ad *hypogastrium dolore*, corripitur. Accedente rigore tertii insultus e vivis tollitur.

Pulmones erant nonnihil inflammati; cum hepate exsucco. Præterea uterus corruptus conspicitur & quasi gangræna affectus; plenusque tabo & sanie. THEVART.

OBS. 1397. Muliercula dolores ineffabiles in uteri regione patiebatur, cum continuo sanguinis profluvio. Mors sæpius optata hisce miseriis finem tandem imponit.

Uterus putridus deprehenditur; adeo ut cervix solo attractu a corpore uteri sese disjunxerit. Intestina a prægressis inflammatione & excoriatione, extrinsece coalita conspiciuntur. RUYSCHIUS.

OBS. 1398. In cadavere cujusdam mulieris *hydropica*, inter alias læsiones, uterum plane putrefactum, vidit POSTHIUS.

In harum numero adscribi debent observationes Libr. I. 1403. Libr. II. 363. Vide *Viscera putrida*.

ARTICULUS VII.

Uterus perforatus.

OBS. 1399. Mulier *quartana* laborans, de mensum suppressione querebatur. Tumbat venter absque gravitatis suspitione; hinc opem medicam efflagitabat. Inter præposita remedia, fœtus in utero enecatur, & putrescit; tractu temporis denudata ossa cadavericuli, uterum posteriora versus, circa intestinum rectum perforarunt; ita ut sensim per alvum una cum excrementis

ossâ fuerint excreta. Viribus tandem exhaustis, interiit.

Secundo cadavere reperiebantur in utero ossa capitis, nonnullæque aliæ fœtus reliquiæ, cum putrido utero qua parte inspicitur rectum perforato. ROUSSETUS.

OBS. 1400. Muliercula *lne veneræ* affecta, a novem annis gravida, fluxum
uber-

UBERRIMUM, & PUTIDISSIMUM pariebatur per genitalia. Tandem ventre semper protuberante in ischuriam incidit, & fluxum alvi molestissimum. Progrediente morbo, vires deficient; & macie confecta extinguitur.

Invenitur, præter epiploon absumptum, tumor cysticus intestinis hærens & fœtum continens; in quo innotescunt genuina fœtus involucria. Uteri fundus perforatus, & lato ulcere confossus annotatur. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1401. Gravida de dolore uteri su-

binde conqueſta, laborioſo partu miſere torquebatur. Quinto die fœtu jam extincto, periit.

Reſerato abdomine, occurrit puer robustus extra uterum, omnibus involucriſolutus, pedibus extenſis lienem contingens. Uterus erat in parte ſiniſtra diſruptus; intus exulceratus & gangrænoſus; cum tumore ad cervicem uteri uſque ſe extendente, craſſitie quatuor digitorum. E MISCELLAN. CURIOSIS.

De hacce læſione mentio ſubjicitur in obſervatione Libr. I. 1693.

A R T I C U L U S VIII.

Uterus absumptus.

OBS. 1402. Fœmina trigefimum tertium ætatis annum agens, levem dysuriam per plures menses tacite tulit. Dein malo ingravescente, ejulatu horribilo præſentes terrebat; cum fatore insigni a partibus afflctis. Simul querebatur de dolore atrocissimo femoris & tibia, quem solum opium in tripla doſi miteſcere valebat. Interea morbus in dies exasperatur; tumet abdomen, cum ingentibus circa uterum cruciatibus, & fluxu sanioſo fatidissimo. Sæviti febris hectica cum macie: urget tuſſis vio-

lenta, cum ſputo cruento. Tandem fatiſſe imperantibus paruit.

Exenterato cadavere, nulla deprehendere licuit uteri veſtigia, præter quædamamenta fræcida, paſſiva, & in tetricam materiam euntia. Simili ferme labe inquinabatur veſica, uſque collum. Intraſpectopectore pulmones conſpiciebantur. exulcerati. NOZET.

Affinem caſum exhibet obſervatio Libr. I. 129. Vide etiam *Viſcera putrida*.

A R T I C U L U S IX.

Uterus inter partum diſruptus.

OBS. 1403. Juvençula inſtante partus tempore, urgentibus doloribus, fœtum excludere fruſtra allaborabat: ac demum viribus fractis interiit.

Luſtrato cadavere, uterus patet laceratus, & quaſi ex ulcere perforatus; fœru maſculino perfectò, ſed mortuo, cum ſe-

cundinis extra uterum inter inteſtina latitante; manu tantum dextra in vagina prominente. Uterus diſſectus in fundo, ad palmæ craſſitiem ſcirrhoſa duritie tumidus; apparuit. SCHOLZUS.

OBS. (a) 1403. In cadavere cujuſdam mulie-

lieris *inter partum extinctæ*, in conspectum veniebat uterus quinque fere uncias latus, & totidem longus, ante & retro compressus, & paulum supra ossis pubis marginem eminens. Apparuit foramen in ipso utero ad latus dextrum ostii; cujus caro spongiosa dissoluta abierat in multas, cruentas, tenues & araneosas membranas. Pars superior vaginæ erat enormiter dilatata; non adeo inferior. CLAR. HALLERUS.

OBS. 1404. Gravida septem & quadraginta annorum; post casum gravissimum *immanibus doloribus in latere dextro abdominis* torquebatur, fœtu nullum amplius motum edente. Post octiduum *parturientium dolores* patitur; inter quos frustra omni adhibita arte chirurgica, intra triiduum rapitur.

Aqua subcruenta & fœtidissima stagnabat in abdomine, cum fœtus capite & brachio, suis involucris integris; quæ exitum sibi paraverant per uteri dilacerationem. BEHLING.

OBS. 1405. Paupercula uterum ferens, toto gestationis tempore semper de *doloribus in abdomine* querula, iusto appropinquante partus tempore, inter ingentes conatus, cum parere nequiret, expiravit:

Secundo abdomine, in conspectum venit infans mortuus extra uterum situs. Uterus disruptus, semi-putridus & sphacellatus occurrit. RAYGERUS.

OBS. 1406. Quædam mulier totos sex dies *parturiens*, tandem *dolorum vehementia* enecatur.

Reperitur uterus laceratus, & caput infantuli in ventris capacitatem dimissum. Erat autem in utero scirrhus, qui capitem infantis propemodum æquabat. FABR. HILDANUS.

OBS. 1407. Mulier quadragenaria, inter vigesimam graviditatem, circa solitum partus terminum fœtum mortuum enixa, *immani hæmorrhagia* nulla arte compescenda extinguitur.

Lustratis interaneis, reperiebatur uterus circa cervicem dilaceratus, unde hæmorrhagia. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1408. Mulier ad quadagesimum ætatis annum accedens, cum jam septem

fœtus mortuos peperisset; tandem octavo partu, fœtu non edito, succubuit.

UTERUS.

Reperitur fœtus, omnibus numeris absolutus, in cavo abdominis, nullo velamine cinctus; ob uteri disruptionem. DOLDIUS.

OBS. 1408. (a). In cadavere fœminæ cui *inter sudores frigidos infans extraxus* fuerat, reperiebatur in latere sinistro uteri prope cervicem insigne foramen. Uterus erat fere scirrhusus, crassissimus, ad intervallum tubarum tenuior quam alibi. CLAR. HALLERUS.

OBS. 1409. In cadavere cujusdam gravidæ *inter partus tormina* extinctæ, in conspectum veniebant in abdomine, placenta, & fœtus mortuus, quæ ex utero dilacerato exitum sibi paraverant. MULDERUS.

OBS. 1410. Quædam fœmina *inter pariendum* moritur; quæ dissecta exhibet infantem extra uterum supra intestina; a dilaceratione scilicet uteri prope cervicem. SALMUTHUS.

OBS. 1411. In cadavere mulieris *ex partu* mortuæ, compertus est uterus erumpente infante laceratus, cum capite in lævam ventris capacitatem dimisso. FABR. HILDANUS.

OBS. 1412. In cadavere *parturientis* occurrit in utero fœtus maturus & robustus, qui maximo impetu se movens ad exitum, uterum in latere dextro laceraverat. FABR. HILDANUS.

OBS. 1413. Corpus mulierculæ *inter partus tormina* extinctæ, exhibebat uterum disruptum, cum fœtu mortuo in abdominis cavo. Placenta erat ostio uteri accretæ. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1414. Lustrato cadavere mulieris *inter partum* sublata, deprehendebatur fœtus nonimestris mortuus in abdomine; ab utero dilacerato circa cervicem. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1415. In cadaveribus plurium mulierum *inter partum difficilem* raptarum, uterus erat dilaceratus nunc in fundo,

Cc

nunc

— nunc circa latera ; sed sæpius in cervice.
 UTERUS. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

incumbens, rupto utero; cum magna sanguinis copia in abdomine. GUILLEMEAU.

OBS. 1416. Aperto abdomine *parturientis* extinctæ, repertus est fœtus intestinis

OBS. 1417. Similem ferme casum observavit in pauperculæ parturientis cadavere PINEAU.

A R T I C U L U S X.

Uteri hydrops.

OBS. 1418. Fœmina post partum retinuit *ventris tumorem*, qui sensim per quatuor annos increfcens, tandem tres ulnas in ambitu excedebat.

In mortuæ cadavere occurrit uterus in tantam molem extensus, ut totum ventrem occuparet. Omentum & peritoneum comptruerant, omniaque viscera gracilia in angustum locum erant redacta. Incredibilem aquæ copiam, purpureæ & cruentæ continebat uterus, cujus cavitas tantæ capacitatis fuit judicata, ut puer decem annorum facile potuerit in eo delitescere. Annotabatur in orificio uteri tumor orbicularis, quo arcte claudabatur prædictum ostium. Recondebat hic tumor materiam albam tenacem, & glutinis instar concretum. BONETUS.

OBS. 1419. Mulier quinquagenaria, cujus menses ab anno duntaxat supprimebantur, incidit in *tumore ventris*, qui quotidie increfcens, tandem elapsus quatuor annis, misellam suffocat.

Instituta cadaveris sectione, deprehenditur uterus in immensam molem distentus, & peritoneo adglutinatus, stupendam aquæ copiam, vel septuaginta libras continens. Observabantur in ejus ambitu innumeræ vesiculæ humore viscido turgidæ. Præterea reperiebatur circa cervicem uteri tumor durus, ovi anserini magnitudinem æquans. Pulmones quoque erant labefacti, cum stagnante aqua in thoracis cavo. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1420. Mulieri ab infelici partu

& suppressis lochiis, tumor protuberat; & sensim increfcens malo instantur pudendi labra. Dein accedunt strangulationes, & suffocationes. Ingruente demum febre hectica, & fractis viribus, e vita decessit.

Prima sectione multum saniei emisit abdomen. Reperitur uterus mole maximus, ad diaphragma sese extendens; omnibus aliis reconditis visceribus; Peritoneo, aliisque partibus hærebat; sanguinem purulentum, cum aqua commixtum, qualis prima sectione educebatur, continebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1421. Fœmina quædam leprosa *tumorem in ventre* habebat, qui prægnationem ostendere videbatur. Præterito tandem partus tempore, cogitatur de *hydropse*; qui accedentibus solitis symptomatibus tandem manifestus evadit; & postea lethum accersit.

Introspectis interaneis, in propatulum veniebat uterus ingentis molis; & colluvie aquea citrina, & putrida, mire distentus. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1422. Quædam muliercum uterum se gerere existimare. *intumescens* quotidie *ventre*, prægresso statuto partus tempore; tandem malo corporis habitu, febre lenta corripitur, & post plures menses obiit.

Cum inter ægritudinem dispar sententia a medicis prolata esset; lustrato cadavere, invenitur uterus aqua plenus; quod nullus animadverterat. DONATUS.

OBS. 1423. In cadavere fœminæ quæ per

per plures annos *ventrem mole stupendum* gestaverat, uterus ingens ultra centum aquæ libras continebat: Peritoneo erat conatus. Ovarium dextrum mire etiam excreverat; quasi e novem ovibus anserinis conflatum videbatur. VESALIUS.

OBS. 1424. Inter sectionem cuiusdam mulierculæ *hydrops extinctæ*, invenitur uterus plurima aqua turgens, & vesiculis quibusdam purulenta materia prægnanti-

bus distinctus. Pariterque abdomen multa aqua erat distentum. CAR. PISO.

UTERUS.

OBS. 1425. In cadavere virginis quinquagenariæ, cachecticæ, & *ventris tumore* a triennio laborantis, deprehendebatur uterus pustulis aquosis refertus; cum faniosa, & foetida colluvie in abdomine. BLANCARDUS.

Exemplum huiusce læsionis præbet observatio Lib. I. 1363.

A R T I C U L U S XI.

Uterus effuso sanguine turgens.

OBS. 1426. Mulier post infelicem partum, *immanes cruciatus in cervice uteri* persensit; nec mariti congressum amplius ferre potuit. Nulla postea fluxerunt menstrua. Tandem incidit in dolores ventris & lumborum intolerabiles. *Uterus durus & tumens* e contactu deprehendebatur. Accedente demum febre gravissima, & ultra modum sævientibus doloribus, exringuitur.

Secundo cadavere, invenitur abdomen aqua cruenta, nigra & foetidissima repletum. Cervix uteri spississima, ac velut cartilaginosa, transversidigiti crassitie coaluerat. Uterus demum mole ingens sanguine purrido & grave olente turgebat. PLATERUS.

OBS. 1427. Quædam fœmina quinquagenaria, infœcunda, mensium difficultate laborabat; inter quorum scilicet fluxum *dolores immanes* patiebatur in abdomine subhumido: sanguine nonnunquam e naribus erumpente. Sub qua rerum conditione casu fortuito enecatur,

Exenterato cadavere deprehendebatur osculum uteri processu quodam membranoso, e vagina oriundo obturatum: relictis duntaxat duobus exiguis foraminibus. Uterus vero occurrit mole major ab stagnante sanguine in ejus cavo distentus. EXACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1428. Quædam mulier post difficilem & laboriosum partum, *inflammationem in cervice uteri* patiebatur; cujus latera brevi coaluerunt; adeo ut præpediretur lochiorum fluxus. Abdomen postea permanet tumidum, cum atrocibus doloribus, quibus tandem conficitur misella decumbens.

Lustrato cadavere, reperitur muliebris sinus gangræna tactus. Uterus vero aqua cruenta, putredinem redolente, erat distentus. SCROCKIUS.

Ad traditus accedit observatio Lib. II. 186.

UTERUS.

ARTICULUS XII.

Mola vesicularis.

OBS. 1429. Mulier juvenis de molesto tumentis abdominis pondere, ante & post puerperium querebatur; alias sana. Menses interea, & urinæ rite fluebant. Accedit autem ut levi lapsu corrueret, tertio ante obitum die; hinc dolores atrociores, suffocatio, & mors.

Referato abdomine exiit humor cruentus. Uterus omnem fere implebat cavitatem, compluribus ligamentis ad peritoneum & diaphragma revinctus. In tunica uteri, ubi casus ipsam alliserat, sugillatio conspiciebatur, cum disrupto peritoneo. Molam recondebant uterus, circa fundum sitam, cucurbitam æquantem; cum ingenti

hydatidum copia, diversis materiebus turgentium, quarum majores ad ovum gallinaceum accedebant. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1430. Introspetto cadavere cujusdam mulieris quæ pro gravida habebatur; sectione uteri in conspectum venit substantia membranacea globosa, innumeris vesiculis aquosis, & pellucidis referta. MERCATUS.

Haud absumilis læsionis exemplum præbet observatio Lib. I. 1438.

ARTICULUS XIII.

Mola carnea.

OBS. 1431. Quædam mulier de dolore ventris & lumborum, ac de anxietatibus circa præcordia conquerebatur. Interea venter in horrendam molem sensim excreverat, cujus primordia jam ante quinque & viginti annos persentire cœperat. Inæqualis erat ventris durities, & nulla percipiebatur fluctuatio. Urget dolorem ferocia: collabuntur vires; ac demum anno ætatis quinquagesimo, vitam cum morte commutavit.

Inter sectionem cadaveris reperiebatur in abdomine præter octo circiter libras liquoris admodum putridi, ingens tumor rotundus, qui totam fere abdominis cavitatem adimplebat. Ex adhærescentibus tubis & ovariis uterus dignoscitur, qui ad minimum quadraginta libras pendebat; cujus substantia partim scirrhusa, partim glandulosa videbatur. Ejus cavum occupabat materia crassa, instar majoris pugni, nigricans, & putris. GRAÆF.

OBS. 1432. Pæupercula se uterum gestare opinabatur; exactis novem mensibus, nil producit; & perseverat tumor. Cum annos sexdecim has tumoris molestias tulisset; tandem emaciata, ad Superos migravit.

Referato abdomine; uterus undequaque distentus magnam cucurbitam referebat. Ejus laterum crassities quinque transversos digitos æquabat. Massam carneam continebat, quæ pro mola utero accreta habebatur. Præterea deprehendebatur in collo uteri abscessus steatomatis naturam referens. BALLONIUS.

OBS. 1433. In cadavere mulieris quæ a septemdecim annis tumorem abdominis gestabat, reperitur uterus ingens unico ovario præditus, ita durus & scirrhusus, ut vix cultro secari posset. In ejus cavo deprehendebatur carnea moles caput pueri æquans; diversis materiebus, atheromatibus

inflat, referta & utero hærens. Insuper conspiciebatur in media uteri cervice tumor durus, carrilagineo - osseus, totam viam occupans. PARÆUS.

OBS. 1434. Cadaver mulieris, cujus *abdomen* ita intumuerat ut tres haberet in ambitu ulnas, exhibebat præter ingentem aquæ copiam, uterum in eam molem elatum, ut totum fere abdomen occuparet. Recondebat molam ex multis duris & scirrhosis condylomatibus, & nonnihil purulentis constantem. Diaphragma multis in locis exesum conspiciebatur PAVVIUS.

OBS. 1435. Matrona gravidam se esse putabat. Elapsis aliquot mensibus pejus se habere cœpit, ventre de die in diem crescente. Interea deficit appetitus, urgent *ventris dolores*, præsertim in latere sinistro. Tandem cum in hac miseria ultra duos annos languesceret, aucta febricula, e vita discessit.

Seçto abdomine, plurimum aquæ subcreuentæ effluxit. Uterus conspiciebatur ingens, molam carneam, duram, hinc inde putridam recondens, cum aquæ fœtidæ libris sex. Ovaria ad pugni magnitudinem excreverant. Ren sinistè erat putris, & hepar purulentum. FABR. HIL. DANUS.

OBS. 1436. Puella ttedecim annos nata, post casum ab alto, de colli dolore queritur. Post plures hebdomadas emerfit *dolor in dorso*; dein in *hypogastrio*. Gravidam pronunciatur. Aucta tamen in dies ægritudine post duos menses ad meliorem vitam transit.

Uterus ovi gallinacei magnitudine reperitur ulceribus oblitus; sed sine pure & fœtore. Continebat frustulum carnis spongiosæ, & putridæ, uncias quatuor pendens. BARTHOLINUS.

OBS. 1437. Quædam mulier quadragesimum primum ætatis annum agens, per sexennium, *abdomen utrifforme* gestabat, sine tamen molestia, si excipias pondus. Tandem fatis cessit.

Instituta cadaveris sectione, reperiebatur in utero ultra modum tumente, mola rotunda e pluribus vesicis, juglandis ma-

gnitudine, conflata, & utero adnata, ponderis quindecim librarum. LOSSIUS. UTERUS.

OBS. 1438. Mulier quinquagenaria ex congressu cum adolescentulo imprægnatur. Adiunt omnia graviditatis signa ad quartum mensem, quo menses copiosi fluebant, & singulis mensibus recurrebant, *ventra* manente tumido. Nono mense *parturientium dolores* passa est; sed nihil excluditur. Menses identidem fluunt, permanente ventris tumore. Tandem pluribus elapsis annis, inter mœrorem & ærumnas mortua est.

Inter exenterationem cadaveris inventæ sunt in utero duæ molæ carneæ distinctæ. POLLET.

OBS. 1439. Mulier septem & quinquaginta annorum, per plures annos, *frequentis dysuria* laborabat, ægre etiam deiciebat, & *pondus* molestissimum patiebatur *circa genitalia*; donec viribus exhaustis occubuit.

Seçto utero occurrit mola extus ossæa & intus carneæ, totum visceris cavum, cum arcta connexione replens. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENSIBUS.

OBS. 1440. Fœmina quinquagesimum quintum ætatis annum agens, *tumorem* durum quindecim abhinc annis in *abdomine* gestabat; cujus demum incremento varii emergunt morbi, quibus extinguitur.

Reperiebatur uterus ingens, continens molam carneam, cum aquæ citrinæ libris duodecim. E DIARIO ERUDITOR.

OBS. 1441. In cadavere mulieris a quindecim annis viduæ, ac vitæ integræ, cujus *abdomen* erat *utrifforme*, quale est hydropticorum; reperiebatur mola vivens, & incorrupta. DURETUS.

OBS. 1442. Inter sectionem mulieris *tumore uteri* laborantis, deprehendebatur in utero mola, ovo anserino magnitudine æqualis, & putrida; cum male affecta uteri substantia. PARÆUS.

Huicce classi adscribi debent observationes Lib. I, 812, 1366, 1647, 852.

UTERUS.

ARTICULUS XIV.

Mola ossæ.

OBS. 1443. Matrona quinque & septuaginta annos numerans, *multum cruentum* per nonnullos menses passa, *febra* corrigitur, *ventris torminibus*, & dolore lumborum stipata. Dein urinæ mucosæ, purulentæ & foetidæ evadunt; cum exacerbatis doloribus, & deficientibus viribus occubuit.

Exenterato cadavere, in conspectum venit ren sinister mole major, lapidem & arenulas, cum materia purulenta & grave olente recondens. Uterus ingens & scirrhusus, capitis magnitudine, corpus quoddam compactum, & quasi osseum, ad uncias sex accedens, fovebat. EX. ACT.

CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1444. Fœmina septem & quinquaginta annorum *asthmaticæ*, de quodam *pondere in hypogastrio*, cum mingendi difficultate jamdiu querebatur. Tandem vehementiori insultu asthmatico enecatur.

Uterus continebat molam carneam pugni magnitudinem superantem, substantiæ uteri firmiter accretam, & partim osseam. Pulmo dexter scirrhusus plevræ hærebat. EX ACT. LONDINENSIB.

His subnectere licet observationem Lib. I. 1439.

ARTICULUS XV.

Lapides in utero.

OBS. 1445. Virgo sexagenaria major, de quodam *pondere in regione uteri*; non secus ac de doloribus in lumbis & femoribus multis abhinc annis conquerebatur; cum incessu difficili. Præterea immani pruritu in sinu pudoris, & vicinis partibus vexabatur. Tandem inflammatione pectoris enecatur.

Aperto cadavere, inveniebatur in cavo uteri, haud insolitæ molis, lapis durissimus, & albicans superficie inæquali; ac drachmas novem pendens. EX. ACT. CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1446. Vetula quinque & septuaginta annorum, *mingendi difficultate*, acerbissimis doloribus in lumbis, pube & peritoneo stipata, a quindecim circiter annis conflabat. Sub quo rerum statu sensim exacerbato tandem occubuit.

Lustrato cadavere reperiebantur renes, cum vesica, plane inculpati: sed uterus

scirrhusus fovebat calculum levem & friabilem ponderis quatuor unciarum. EX. ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 1447. Inter exenterationem cadaveris cujusdam fœminæ, quæ jampridem acerbissimis doloribus in hypogastrio torquebatur, inveniebantur in utero duo & triginta lapides, quorum majores ad fabæ magnitudinem accedebant. MORUS.

OBS. 1448. Plura prostant apud varios auctores, autopsia anatomica edoctos exempla lapidum intra uterum delitescantium, absque, vel levissimo, incommodo. EX. ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 1449. In cadavere mulieris doloribus uterinis, cum febre, diu vexatæ, extractus fuit e dissecto utero lapis ingens, gypseus, mucori nigerrimo, & copioso innatans. DONATUS.

OBS:

OBS. 1450. Matrona de *dyspnæ* querula, *abdomen* gestabat *tumidum*, cum sup-
pressis mensibus. Dein in *ascitem* incidit,
& post decennium moritur.

Reperiebatur in utero lapis quatuor li-
brarum, coloris fusci, & multis eminen-
tiis exasperatus. BARTHOLINUS.

OBS. 1451. Instituta sectione cadaveris
cujusdam viduæ, quæ ob *ventrem tumi-*
dum, pro gravida inconsulto habebatur,

reperiti sunt plures lapides in utero. MÆ-
BIUS.

UTERUS.

OBS. 1452. In lustratis cadaveribus va-
riarum mulierum *lapides in utero* se obser-
vasse testantur HOLLERIUS, GEMMA,
THOMAS A VEGA, &c.

Ad traditas accedunt observationes Lib.
I. 632. Lib. IV. 113.

A R T I C U L U S XVI.

Fœtus petrefactus.

OBS. 1453. Inter exenterationem cujus-
dam mulieris septuagenariæ, *ab octo & vi-*
ginti annis, uti videbatur, *gravida*, depre-
hendebatur in utero infans in orbem im-
plicitus, & ex transverso positus in sua
cysti callosa. Omnia hujusce cadaverculi
viscera, etsi summe conspicua, sicca &

indurata annotabantur. Manus præsertim
& pedes observabantur plane lapidificati,
& quasi marmorei. ALBOSIUS.

Affinem casum exhibet observatio Lib.
I. 1536.

A R T I C U L U S XVII.

Os uteri occlusum & obturatum.

OBS. 1454. Quædam mulier *per sex dies*
partus dolores patiebatur. Infans primis
diebus vivus per sentiebatur, Tandem nul-
la signa vitæ edens, matrem jam dolori-
bus fractam & vivis tollit.

Aperto utero emanavit fœtor intolera-
bilis. Exempto infante, collum uteri ab-
fcessu turgidum reperitur, cum sanie pu-
ridissima, cui prædictus obex omnem e-
gressum denegabat. E MISCELLAN. CU-
RIOSIS.

OBS. 1455. Expleto gestationis tempore,
fœmina nullo conatu factum *eniti potuit*.
Hinc extinctus infans miseræ quoque ma-
tris acceleravit interitum.

Secundum cadaver exhibebat in orificio u-

teri carneam excrescentiam, qua plane ob-
turabatur ostium; & omnem infanti exi-
tum denegabat. BARTHOLINUS.

OBS. 1456. In cadavere cujusdam fœmi-
nae *salacissima* & sterilis, arteria spermati-
ca bifida reperiebatur. Extra collum ute-
ri propendebat excrescentia carnea, lon-
gitudine digitorum minorem, crassitie vero
lumbricum æquans, quæ uteri collum ex-
acte claudebat; adeo ut nullum semen u-
terum ingredi potuerit. BIERLIN-
GIUS.

OBS. 1457. Mulier quinto graviditatis
mente *paralysi inferiorum partium* corripit-
tur. Ob longam in decubitu moram, gan-
græna

græna repente nates occupat; ac nil con-
ferentibus præsidii moritur.

UTERUS.

Reperiebatur os uteri arctissime clau-
sum, cum fœtu optimi habitus mortuo.

BARTHOLINUS.

OBS. 1458. Quædam matrona post pri-
mum & laboriosissimum puerperium sterilis
mansit. Post obitum secta exhibit in cer-
vice uteri scirrhum, magnitudine ovi an-

ferini, qui hanc viam plane obturabat.
HILDANUS.

OBS. 1459. In alia muliere, etiam steri-
li, deprehendebatur in uteri cervice inte-
riori tuberculum pisi magnitudine, quo
accurate obturabatur illud ostium. JOU-
BERTUS.

Huc pertinent observationes Lib. I. 1418,
1426, 1427, 1433.

A R T I C U L U S XVIII.

Uterus duplex.

OBS. 1460. Virgo nobilis vigesimum sex-
tum ætatis annum agens, diu ægra, or-
thostadia tamen, mensibus modo nimis,
modo deficientibus laborabat. Urina erat
limpida: *hysterici tandem convulsionibus*,
quibus erat obnoxia, fere absque ullo de-
cubitu, interijt.

Lustrato cadavere occurrit ren unicus,
in sinistro latere situs, a naturali forma
degener, & libras urinæ duas continens.
Duplex reperitur uterus, cum duabus va-
ginis: uterque unico ovario, a naturali

minime recedente instruebatur. CLAR.
HALLERUS.

OBS. 1460. (2) Inter sectionem cada-
veris cujusdam virginis novemdecim an-
nos natæ, patebant duo orificia vaginæ,
suo hymene instructa. Duæ vaginæ ad la-
tus sibi positæ & æquales orificium uteri
excipiebant; qui etiam duplex reperi-
ebatur. Unica tamen utrinque erat tuba,
cum unico ovario. CISENMANNUS.

A R T I C U L U S XIX.

Uteri defectus.

OBS. 1461. Lustrato cadavere cujusdam
fœminæ sterilis, alias sanæ, quæ mirum
in modum querebatur quoties cum viro
coibat; genitalia externa, & vagina, nil
peculiare & morbosum referebant; sed haud
citra stuporem annotabatur, uterum & te-
stes plane desiderari. COLUMBUS.

De Utero materia crassa repleto, vide
observat. Lib. I. 1310. Lib. II. 776.

De Uteri hernia, vide observat. Lib.
IV. 140.

De Uteri prolapsu, vide observat. Lib.
IV. 141.

SECTIO DECIMA-TERTIA.

DE TUBIS ET OVARIIIS.

ARTICULUS I.

Hydrops tubarum.

OBSERVATIO 1462. In cadavere virginis trium & quadraginta annorum, quæ ab octodecim annis *ventris intumescencia molestissima* laboraverat, cum extrema macie totius corporis; abdomen in tantam molem excreverat ut reliquæ partes vix conspicerentur; quo aperto nulla aqua effluxit: omnis enim continebatur in dextra uterituba, ad libras scilicet duodecim & centum. Crassitiem semi-digiti habebant tubæ morbosæ latera, quorum superficies multis vesiculis aquosis, quasi conspersa, cernebatur. In latere opposito alter tumor conspiciebatur continens puru-

lentam, fungosam, & cartilagineam materiam. Hepar insuper se præbet multis hydatidibus oblitum, quarum majores ovum columbinum superabant. MUNNICKS. OVARIA.

OBS. 1463. Inter exenterationem cadaveris cujusdam fœminæ *sterilis*, & cujus abdomen multis abhinc annis in *immensum tumebat*, maxima colluviei purulentæ copia reperiebatur in utraque uteri tuba. TULPIUS.

In hac classe recipi queunt observationes Lib. I. 1064, 1693, 1755.

ARTICULUS II.

Tubarum purulentia.

OBS. 1464. Fœmina triginta annorum in-nupta & ruricola, post *febrem quartanam* pertinacissimam, menstruis caruit; tumoremque mox in *sinistro hypochondrio* animadvertit; cui in dies incrementi jungitur *ascites*. Progrediente morbo ad paracentesim confugitur, qua educitur colluvies quædam gelatinosa ad quatuor & vigin-ti libras. Tandem erumpente e pulmoni-

bus pure suffocatur.

Referato pectore patent bronchia & trachea pure scatentia, a disrupta pulmonum vomica. Lustrato abdomine constitit rubam Fallopianam, mire expansam, tumorem sinistrum efformasse, qui scilicet laticis purulenti albi octodecim libras continebat. CLAR. DE HAEN.

ARTICULUS IIL.

Fœtus in tuba.

OBS. 1465. Mulier quatuor & triginta annos nata, post decennium *sterilis* conjugii, tandem imprægnatur. Tertio gestationis mense fœtus motionem circa ilium finistrum perſentit. Quinto de *pondere mobili per abdomen* queritur. Paulo post male se habere cœpit; ingruunt ſcilicet *vomitones*, & ſæviunt *ventris tormina*, cum tenefmo. Octavo mense exacerbatis ſymptomatibus deiecit nonnulla fœtus putridi oſſa, & dein totum ferme fœtum membratim, cum materiis ichorosis per pudicem enixa fuit. Nonnullis elapſis menſibus inter hæſce anguſtias tandem obiit.

ſecto cadavere in conſpectum venit omentum ſiniſtrorſum protenſum, & peritoneo hærens, non ſecus ac ovario & veſicæ. Intestinum ileum varias inflammatio- nis notas exhibebat. Uterus erat incolu- mis. Placenta vero invenitur denſiſſima & albicans; ſimbriis tubæ Fallopianæ, non ſecus ac intestino colô implantata, cui ul- cere exſeſo, & perforato hiabat placenta.

CLAR. BIANCHI.

OBS. 1466. Quædam gravida quatuor & viginti annorum, novem elapſis menſibus in parturientium dolores incidit; ſed in- caſſum. *Venter* poſtea ſimili ferme modo *tumet*, ſine tamen magna moleſtia. Sub hoc ſtatu nonnunquam recurrunt *tormina atrociora*. *Febris* tandem exſurgit, cum *diarrhæa* enormi, & ventris ſubſidentia. Rebus poſtremo in pejuſ ruentibus circa ſeptimum a primo graviditatis indicio an- nuu ad plures migrat.

Reſerato abdomine reperiebantur infan- tis oſſa integra, uti videbatur decimeſtris, in tuba Fallopiana ſiniſtra, quæ denſitatem & craſſitiem uteri contraxerat; variaſque gangrænæ notas exhibebat. Simili ferme labe afficiebatur hærens intellinum rectum, in quod tuba pervio foramine hiabat; adeo ut tumores cum carnibus putridis per hancce viam exitum ſibi paraverant. E

DIARIO MEDICO.

Inter affines numerari debent obſerva- tiones Lib. I. 1476, 1478, 1753. Inſuper vide *Fœtus extra uterum*.

ARTICULUS IV.

Ovaria tumentia.

OBS. 1467. Cuidam mulieri *venter poſt puerperium* in tantam magnitudinem ſen- ſim increverat ut ejus ambitus continebat quinque pedes geometricos. Miſeram ſub hac rerum conditione aliquandiu traxit vi- tam. Tandem triduo ante obitum, rupto umbilico ultra octodecim aquæ menſuræ effluxerunt, paululum ſubſidente ventre.

Luſtrato corpore, reperiuntur viginti aquæ menſuræ in abdomine. Ovarium dex- trum ad ovi anſerini magnitudinem erat adauctum, pilis, & materia quadam pu-

rulenta, oleoginoſa & albâ infarctum. FABR. HILDANUS.

OBS. 1468. In cadavere pauperculæ, *hydrope* defunctæ, abdomen continebat ſeri limpidi oſto & quadraginta libras; poſt cujuſ effluxum tumor remanſit in *inguine ſiniſtro* duriffimus, de quo patiens diu con- queſta erat; qui nihil aliud erat quam o- varium glandulis & hydatidibus intus & extus compactum, & tres libras pendens. Ovarium dextrum ſimili ferme modo affi- cie-

ciebatur; & decem ponderabat uncias. E
MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1468. (a) Sæta muliere, quæ tumorem in regione iliaca sinistra gerebat, reperiatur ovarium ejusdem lateris maxime distentum, & intus aquæ circiter pintam continens; præterea corpora lutea innatantia, & vesiculæ quamplurimæ sero turgidæ apparebant. PORTAL.

OBS. 1469. Lustratis interaneis cadaveris cujusdam virginis *hysterica*, in conspectum veniebat ovarium, instar majusculæ pilæ, protuberans, croceo humore infarctum, & vicinas partes tingens. Grave olebat prædictus latex, & quid tetrum præ se ferebat. VESALIUS.

OBS. 1470. Inter exenterationem cujusdam virginis quatuordecim annorum, affectibus *hystericis* etiam obnoxia; sed pulmonum inflammatione sublatæ, deprehendebatur ovarium dextrum mole majus & humore quodam luteo & fœtidissimo scatens. VESALIUS.

OBS. 1471. In cadaveribus variarum *hystericarum*, deprehenduntur ovaria, nunc

mole majora, nunc vesiculis sero limpidis, vel croceo plenis, referta; nunc materiam similem sero, vel purulentam, cum copia pilorum recondebant. J. BAUHINUS.

OVARIA.

OBS. 1472. Cultro anatomico subjectis cadaveribus nonnullarum *hystericarum*, deprehendebantur ovaria excedentia magnitudinem pilæ palmariæ; materia nunc viscida, nunc auriginosa, nunc crocea infarcta. DIEMERBROEK.

OBS. 1473. In cadavere mulieris novem & triginta annorum, quæ jamdudum doloribus *nephriticis*, cum vomitu & urina cruenta, erat obnoxia, in apricum veniebat ovarium ingens, & materia quadam steatomatosa, cum ossibus & pilis fœctum. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1474. In virginibus *hystericis* testes pugno grandiores, seroso semine turgentes; quin etiam tubam uteri amplificatam, & valde dilatatam sæpius se vidisse testatur RIOLANUS.

De simili læsione mentio subjicitur in observationibus Lib. I. 110, 1435.

A R T I C U L U S V.

Ovaria ingentia.

OBS. 1475. Fœmina triginta annorum, mensibus deficientibus, & doloribus *nephriticis* obnoxia, de dolore stomachi circa lienem, cum tumore abdomine, & nonnulla fluctuatione querebatur. Præterea febre lenta, siti, tussicula & vigiliis laborabat. Progrediente morbo venter magis protuberabat, & macilentior evadit: deficit appetitus; febris & dolores exacerbantur, lotio parce fluente. Celebrata paracentesi, educitur primo materia crassa, viscida, purulenta & saniosa ad libras tres; & dein aqua ad duplum. Postridie subito corripitur dolore *savissimo* in latere sinistro ad pedem se spargente; cum sudore im-

mani, vomitu & lypothymiis, ac brevi ad plures abiit.

Reperitur in sinistra abdominis parte tumor ingens, & in dextra faccus aqua plenus ejusdem ferme magnitudinis. Peritoneum erat densissimum, crassum & scirrhum. Stomachum & intestina obsidebant tumores albicantes, scirrholi & grandiniformes. Epiploon semi-putridum observatur. Tumor lateris sinistri nil aliud erat quam ovarium viginti circiter libras pendens; & materias diversæ fortis distinctis cellulis recondens. Ovarium dextrum in faccum ejusdem lateris abierat. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

Dd 2

OBS.

OVARIA. OBS. 1476. Mulier quadragenaria, mensibus jam per plures annos suppressis, de *tumore in abdomine* conqueritur, qui sensim stupendam molem assequitur, pro variis symptomatibus hinc oriundis molestissimum. Post decem annos inter hæc ærumnas, occubuit.

Deprehendebatur in abdomine tumor quindecim libras pendens, qui sectus exhibuit materias carneas, gypseas, glandulosas & vesiculares; membranas, vasa & ossa. Attento animo inspecta hæc rudis & indigesta moles exhibebat fœtus trimestris reliquias in tuba Fallopiana; quæ sensim infarscæta, & diversimode labefactata uterum, ovarium & ligamenta in consortium traxit; e quibus invicem accretis constari videbatur prædictus tumor. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1477. Virgo sexdecim annorum in *ventris tumorem* incidit, haud sine graviditatis suspitione. Procedente morbo, innotescit *hydrops* pertinacissimus; mensibus plane suppressis. Tandem impeditur respiratio a protuberante abdomine; omnisque denegatur decubitus. Post celebratam paracentesim, bene se habere videbatur ægra; cum febre purpurata, delirio stipata, corripitur, qua intra quatrimum tol- litur.

Lustrato corpore, præter aquæ copiam in abdominis cavo stagnantem deprehenditur ovarium sinistrum mole maximum hydatidibus variæ magnitudinis scatens. SCHÄCHERUS.

OBS. 1478. In cadavere cujusdam fœminæ, quæ multis abhinc annis *ventrem tumidum* gestabat, occurrit saccus ingens, qui ab utero, vesica & intestino colo prodire videbatur, ad hypochondrium sinistrum ascendens; qui accurato examini subjectus, exhibet ovarium dextrum ingens, & variis materiis refertum; nempe humore quodam gelatinoso, subluteo; materia sebacea, &c. quæ substantiæ peculiaribus cellulis, vel receptaculis continebantur. Præterea animadvertiebantur cum hisce substantiis pilorum glomeramen, & tres dentes cum suis alveolis. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1479. Mulier sex & triginta annorum, suppressis mensibus & *ventre tu-*

mido, pro gravida habebatur, cum circa decimum mensem procidit aqua per vaginam, & venter sublidet. Postea erumpunt mentes; & secunda videbatur valetudo; cum denuo recurrit morbus, qui post plures menses tanta *ventris tormina* post se trahit, ut viribus exhaustis occubuerit misella mulier.

Aqua ad libras sexdecim stagnabat in abdomine. Nigricabant viscera & peritoneum, quibus hærebatur tumor ingens inferiorem abdominis partem replens; quo examini subjecto, innotescit ovarium sinistrum, pluribus cellulis, diversis materiis scatentibus, turgidum. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1480. Virgo, quæ amorem clandestinum, renuentibus parentibus, contraxerat, *furor uterino*, & amentia corripitur. Nuda profluit, lasciva petens, & nisi a robustissimis vinculis contineri potest. Perpetuo vigilat; oculi scintillant; facies ignescit; humor viscidus & acris per sinum pudoris effluit; pulsusque vehemens exploratur; tandem venæ sectionibus exhausta obiit.

Clitoris mira magnitudine prominebat. Occurrebant ovaria ingentis molis, cum ovulis inspersis pisum æquantibus. MANGETUS.

OBS. 1481. Mulier sex & viginti annorum, inter mensium suppressionem de acerbissimis *ventris doloribus* conquerebatur. Abdomen præterea gestabat tenum & protuberantem. Tandem doloribus attrita, extremum diem clausit.

Sectio cadavere occurrit utrumque ovarium, ad capitis humani molem accedens, & superficie inæquali. Horum substantia albicans & compacta vesiculas humore subrubente turgidas recondebat. Stagnabat insuper in abdomine aqua limpida, inodora, ad libras sex. Ejusdem humoris libræ duæ etiam reperiuntur in pectore. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1482. Pauperculâ quadragenaria *tumorem* in abdominis regione iliaca gestabat, cum spirandi difficultate & *dyuria*. Tumore in dies crescente; tandem e medio tollitur.

Referato abdomine, in propatulum venit ovarium dextrum ingens; quod sacci in.

inflar, varia corpora cellulosa, materia serosa, sebacea & purulenta, turgentia recondebant. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1483. In cadavere mulieris quadraginta circiter annorum, quæ tumorem abdominis ultra triennium gestaverat, reperitur ovarium dextrum mirum in modum distentum, hydatidibus foetum, humore mucoso & purulento turgidum; præter maximam aquæ sublutæ & graveolentis copiam in abdominis cavo stagnantem. VATERUS.

OBS. 1484. Mulier duorum & quadraginta annorum, duodecim abhinc annis ventrem tumidum gestabat cum suppressis menses, & febricula; sine tamen dolore. Progrediente morbo deficit appetitus, prosterunt vires, & accedit lethum.

Ovarium dextrum mole maximum quatuordecim libras pendebat; cum aqua copiosa in abdomine stagnante. EX ACTIS PARIENSIBUS.

OBS. 1485. Instituta exenteratione cuiusdam mulieris sexagenariæ, cujus jampridem abdomen erat tumidum, cum doloribus in hypogastrio; animadvertebatur ovarium dextrum duorum pugnorum magnitudinem adæquans, materias purulentas, fuscas, subrubras, cartilagineas, & osseas recondens. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1486. Virgo claustralis in furorem uterinum incidit, & tam enormem effrenatamque libidinem ostendit, ut catenis vincienda fuerit. Dum conatus varios, quibus ab iis se impediret adhibet, derepente suffocatur.

Testiculus sinister pugnæ magnitudinem æquabat, crasso, uti videbatur spermate turgidus. BLEGNI.

OBS. 1487. In cadavere mulieris sexagenariæ a decem annis hydropicæ, nullus reperiebatur tumor stagnans in abdomine: sed ovarium dextrum stupendæ molis deprehenditur, ac centum libras, & amplius pendens; quod humorem viscidum & fuscum continebat. Plures etiam occurrunt

hydatides pellucidæ, circa fimbrias tubæ Fallopianæ. VATERUS.

OVARIA.

OBS. 1488. Quædam virgo in furorem uterinum incidit; dein tanta mania fuit correpta, ut catenis vinciri deberet. Interea ex improvviso obiit.

Lustrato cadavere occurrit ovarium dextrum pugnæ magnitudinem forte superans, materiaque lenta, & viscida infarctum; BLANCARDUS.

OBS. 1489. Mulier rustica, suppressis menses, abdominis tumore laborabat. Re naturæ commissa, post maximum tumoris incrementum, quasi subito periit.

Introspectis interaneis ovarium sinistrum ingens annotatur, & aqueo liquamine repletum. ROLFINKIUS.

OBS. 1490. Examini subjecto cadavere cuiusdam mulieris derepente extinctæ, in propatulum veniebat magnus tumor testiculi dextri, ob copiam pilorum, materiæque sebaceæ, & purulentæ, quibus scatebat. J. BAUHINUS.

OBS. 1491. Quædam vidua ad affectus hystericos valde proclivis; ex improvviso in terram concidit exanimis. Aperto cadavere deprehendebatur testiculus sinister ovi gallinacæ molem æquans, intus & extus nigricans. RIVERIUS.

OBS. 1492. In cadavere cuiusdam fœminæ, quæ ascitica putabatur, venter non affusa aqua, sed tumore opplebatur ovarii sinistri, ponderis quatuor & viginti librarum, quod humore viscido, lento & lutulento partim scatebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1493. In cadavere cuiusdam virginis a quinque & viginti annis suffocationibus uterinis obnoxia, & febre putrida sublatæ, erant ovaria ingentia, vesiculis terro, & atro humore, repletis, obstita. HEURNIUS.

In hac serie locum assequi valent observationes Lib. I. 1423, 1693, 1698, 1699. Lib. IV. 168.

ARTICULUS VI.

Ovariorum purulentia.

OBS. 1494. Mulier quadragenaria diuturno pectoris morbo oppressa *tumorem* gestabat in *hypogastrio*; qui ad umbilici regionem accedebat, haud sine maxima molestia, qua tandem victa occubuit.

Reperiebatur in abdomine corpus quoddam pugni magnitudinem superans; a quo intestina sursum & extrorsum compellebantur. Quo examini subiecto, innotescit ovarium sinistrum, subrotundum & tuberosum, in pelvis medio situm, variisque abscessibus refertum. CLAR. MORGA-
GNUS.

OBS. 1495. Quædam fœmina ex assidua & contumacissima gonorrhœa, enormes cruciatus circa uteri regionem patiebatur. Tandem doloribus victa extremum diem clausit.

Cadavere cultro anatomico subiectoprehendebatur in abdomine abscessus ingens in altero ovario. P A N A R O-
L U S .

Inter affines numerari debent observationes Lib. II. 372, 356. Lib. III. 198.

ARTICULUS VII.

Ovaria scirrhusa.

OBS. 1496. Mulier sexagenaria multarum prolium parens, a pluribus annis *phibisi*, uti videbatur, laborans, tandem diarrhœa colliquativa, cum doloribus vagis in abdomine corripitur. Sequitur ventris & pedum intumescencia, quæ mortem post se trahit.

Nulla reperitur exulceratio in pulmonibus, materia solummodo spumosa infarctis. Ramus arteriæ cœliacæ ad lienem tendens in anevrysmâ seu in saccum rotundum osseum nucis juglandis magnitudine dilatatus erat. Ovaria mole majora occurrabant scirrhusa, & tuberculosa. Tuba Fallopiana sinistra exhibebat tumorem osseum ovum gallinaceum magnitudine æquantem, qui intus recondebatur diversis cavitates membrana investitas. CLAR.
B A A D E R U S .

OBS. 1496. (a) Mulier quinque & triginta annos nata post quintum partum, *tumore grandi*, duro & inæquali in *inguine sinistro* tangitur. Venter interea ma-

gis *tumet*; ac per tres annos in tantam molem excrevit, ut tandem misellam ægram suffocaverit.

Sectio abdomine effluxit aqua ad libras quinquaginta. Dein lustratis interaneis, reperitur tumor ingens, decem libras ad minimum pendens, variis tuberibus & sulcis inæqualibus; globis scilicet quasi in acervum congestis constans, tubæ sinistræ hærens, qui nil aliud erat quam ovarium sinistrum, scirrhusum, & diversas materias recondens DRELINCURTIUS.

OBS. 1497. Cuidam mulieri octo & viginti annorum venter *tumebat cum dolore in inguine sinistro*. Inter spem graviditatis, innotescit *hydrops*. Interea venter ulterius protuberat. Nil proficientibus remediis ad paracentesim devenitur, quæ intra quadriennium quinquagesies fuit celebrata:educta stupenda aquæ copia, tandem occubuit.

Omnia abdominis viscera crusta quadam gelatinosa obducebantur. Epiploon ingens, & scir-

& scirrhum inveniebatur. Ovarium finistrum mole maximum & scirrhum, involucri quasi cartilagineo, varias hydatides recondebat. EX ACTIS LONDINENSIB.

OBS. 1493. Mulier quadragenaria, & fecundissima, de inordinatis mensibus queiebatur. Post biennium erumpunt in utroque hypogastrio tumores duri & mobiles. Irregularibus omnibus prædictis solitum incrementum capiunt prædicti tumores; & hydroperitoneum lethale post se trahunt.

Deprehendebantur ovaria stupendæ molis, quæ seorsim quatuordecim libras pendebant. Horum substantia scirrhusa innumeris hydatidibus erat repleta. Uterus insuper occurrit durus & exiguus; omentum semi-putridum; & mesenterium scirrhum.

EX ACTIS CHIRURG. PARISIENSIBUS.

OVARIA.

OBS. 1499. Mulier juvenis & formosa, a marito ob zelotipiam fastidita, tacite injuriam concoquit. Interea a non exulto naturæ fundo, crebris affectibus hysterice divexatur; quibus succedit delirium melancholicum: tandem diutino mœrore, & inædia confecta extinguitur.

Secundo cadavere, testes vasaque omnia tum præparantia, tum asservantia, vel deferentia, materia quadam lenta, indurata, ac in gypleam duritiem concreta, infarcta deprehendebantur. BONETUS.

Ad hunc ordinem revocari debent observationes Libr. I. 918. 1267, 1520, 1702, 1707. Libr. II. 363.

A R T I C U L U S V I I I .

Tumores ex ovariiis.

OBS. 1500. Fœmina quadragenaria, debilis constitutionis, post numerosos partus, & varios abortus, hysterica evadit, cum ventre tumido, respiratione difficili, & tussis sicca. Explorato abdomine, deprehenditur in regione umbilicali corpus scirrhum ingens, incipiens a latere dextro, paulo supra umbilicum, & sese extendens ad hypogastricam regionem, cum motu aquæ resonantis. Interea urget tussis ferina, diu noctuque, cum sputo cruento, summa spirandi difficultate, febricula, & decumbendi impotentia. Sub hoc rerum statu menses copiose & inordinate fluebant; abdomen fit tumidius, sensus & gravior. Postea accedit dolor lateris circa hepatis regionem, cum urina pauca, crassa & lixiviosa, atque crurum tumore. Omnia in pejus rorant; ac demum fractis viribus ad extremam maciem reducta, obiit.

Præter ingentem aquæ flavescentis & lixiviosæ copiam in abdomine, invenitur tuber magnum, ponderis decem librarum, extus carnosum, intus pure cruento scatens, ex ovario dextro ortum ducens. Aliud tuber deprehenditur in mesenterio pugni

magnitudinem superans. Alia vero minoris molis passim occurrunt. Præterea pancreas erat durissimum; omentum putre & partim absumptum. Utrumque denique pectoris latus aquam recondebat, cum pulmonibus nonnihil inflammatis, & maculis nigris conspersis. HARDERUS.

OBS. 1501. Quædam muliercula quinque & quadraginta annos nata jamdudum hysterica, & variis abdominis protuberantibus tumoribus obnoxia, tandem in hydropem ascitem incidit; quæ sensim ad ultimum gradum deversa, mortem post se trahit.

Exenterato cadavere, præter diluviem aquosam in abdomine stagnantem, in propatulum veniebat alterum ovarium duplo majus, e quo erumpebat tumor quidam cysticus, pugni magnitudinem superans, & materia quadam sebacea scatens. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 1502. In virgine triginta annorum, chlorosi laborante, & repentina morte extincta in conspectum veniebat testiculus similis pugno major; intus humore seroso & sub.

& subflavo refertus; foris vero sanguine
OVARIA. suffusus. RIOLANUS.

OBS. 1503. Inter sectionem cujusdam fœminæ, de dolore & tumore in hypogastrio dextro sæpius querulæ, reperitur tumor ovario dextro tumido adnatus; quasi ovum ex ovo protuberans. RUYSCHIUS.

OBS. 1504. In nonnullis virginibus hysterici & puerperis, post obitum dissectis testes artheromate, & steatomate, magnitudine pugni distentos se vidisse testatur RIOLANUS.

Haud absimilem casum exhibet observatio Libri II. 1.

A R T I C U L U S IX.

Hydrops ovariorum.

OBS. 1505. Mulier duorum & quingenta annorum menstruans, a duodecim retro annis tussi vexata, post venæ sectionem fluxu menstruo caruit. Paulo post de dolore in hypogastrio queritur & tumet venter. Post mensem dura omnia deprehenduntur in hypogastrio; nulla fluctuatione. Dein inter ambulandum, quodam dolore cum dilacerationis sensu in sinistra abdominis parte corripitur. Ex illo die manifesta fuit humorum undulatio & venter magis protuberat. Instituta paracentesis duodecim libras humoris fuscæ & turbidæ eduxit. Post duos circiter menses repetitur hæc operatio, qua evacuatur similis latex ad libras sexdecim. Tum sæviunt anxietates, & urget spirandi difficultas cum difficili decubitu in latus sinistrum. Tandem variis incassum tentatis præsiidiis obiit.

Corpus ingens fuscum & durum totum replebat abdomen, ab ima pelvi ad hepar & lienem. Accurato examine patuit ovarium dextrum, quod quatuor & viginti aquæ libras continebat; præter varia tubercula sebacea aut ichorosa, quibus sca-tebat prædictum ovarium sacciforme. Ovarium sinistrum in varios degeneraverat tumores. Uterus mutatus fuerat in duram substantiam difficile percindendam; & ejus cavitas fere obliterata. Pauca erat aqua in abdominis cavo; sed stagnabat in dextro thoracis latere ad libras tres. Pleura insuper, diaphragma & mediastinum tuberculosa deprehendebantur. CLAR, DE HAEN.

OBS. 1506. Muliercula duorum & quadraginta annorum a bubone pestilenti liberata, paulo post cruris dextri tumescentiam patitur. Tumore in dies incrementum ægre incedebat. Dein venter tumebat sine molestia; mensibus inordinate fluentibus. Triennio ante obitum, appetitus imminuitur, & respiratio fit difficilis. Serum interdum e crure œdematoso per diapedesim fluebat certo proventu cum solamine. Dein intumuit pes sinister; tument pudenda, cum manifestis hydropis indicibus. Ingravescente demum spirandi difficultate, viribusque exhaustis, a morbo decem circiter annorum succubuit.

Referato abdomine, in apricum venit moles ingens, utrem aqua repletum referens; qui uter nil aliud erat quam ovarium dextrum continens seri subflavi sexaginta libras; cum variis corporibus diversæ molis & naturæ, quorum nonnulla erant saniosa, purulenta & putrida; inter quæ plurima patebant ovula. Tuba ejusdem lateris erat plane obliterata: ne guttula quidem seri extravasati observata fuit in abdominis cavo. ZVVINGERUS.

OBS. 1507. Quædam mulier hemiplegia, convulsionibus, febribusque tertianis obnoxia, de dolore lateris conqueritur, lotio nonnunquam cruento, & purulento. Pus etiam per anum & uterum excreverat & a venere, per multos annos ob dolorem abhorruit. Dein protuberante primum latere dextro abdominis; totus intumuit venter, cum maximis doloribus. Accedunt propterea rauco & spirandi difficultas; & post

post ægritudinem sexdecim annorum suffocata expiravit.

Prima abdominis sectione reperitur tumor insignis in dextro latere; vel ipsummet ovarium ingens, atque aquæ libras novem, & ultra, continens: omentum vero erat plane absumptum. Circa collum uteri conspiciebantur binæ fistulæ ad anum vergentes, & purulentæ. Multum præterea feri stagnabat in utroque thoracis latere. Mirum sane nullum reperiri pus, nec in abdomine, nec in renibus, & nullum fuisse fœtorem. C. BAUHINUS.

OBS. 1508. Fœmina triginta annorum, post partum immaturum, lochiis parce fluentibus, mansit venter tumidus; tanquam adhuc gravida esset. Crescente tumore, accedunt sitis inextinguibilis; ardor ingens in abdomine; dolor a cibo & potu, stranguaria, aliaque symptomata, quibus tandem æ medio tollitur.

Lustrato cadavere, In propatulum venit saccus membranaceus, crassus, peritoneo, utero & intestino recto firmiter adnatus; ubi ovarii sinistri vasa, & tuba cum aliquot hydatidibus, illic infixæ apparebant. Præter ingentem aquæ copiam continebat hic saccus tumorem glandulosum pugno majorem exulceratum, & pururidum. Omentum ad superiora retrusum plurimis corporibus glandiformibus scatebat. Præterea vermis reperitur in ileo ultra octo ulnas longus & depressus, cujus frusta interdum ejiciebat, dum viveret, ægra. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1509. Mulier quinque & quadraginta annorum febris cuidam intermittenti obnoxia, quam largo vini potu depellere solebat, ob intempellive cohibitam urinam præ verecundia incidit in ischuriam. Dein tumet abdomen. Frustra variis adhibitis remediis, tandem e decocto juniperi bene se habet: sed venter inæqualis figura & tactu deprehenditur. Postea ad paracentesim devenitur, cujus ope educuntur liquoris fusci & spissi sex & quinquaginta libræ. Accedunt anxietates; vires deficiunt; ac tandem superveniente singultu pertinacissimo migravit ad superos.

Reperitur in abdomine saccus ingens, rotum fere abdomen replens, peritoneo partim accretus, qui ab ovario sinistro ortum ducebat. Hic saccus crassus, tubero-

Tomus I.

sus & semi purulentus aquam fuscam, copiosam & fœtidam recondebat; præterquam alia stagnabat in abdomine minime fœtens. CLAR. DE HAEN.

OVARIA.

OBS. 1510. Mulier quinquagenaria tumore ventris laborabat, qui pro graviditatis signo a nonnullis habebatur. Progrediente intumescencia, & superato locho partus tempore cogitatur de hydrops; hinc varia in usum trahuntur præsidia, sed frustra. Interea maximum incrementum capit tumor; adeo ut post quadriduum, ventrem portentosum haud sine magna molestia gestabat ægra: quæ demum fatis cessit.

Aperto cadavere in apricum veniebat saccus ingens in abdomine, quinquaginta ad minimum aquæ fordidæ libras continens, qui accuratiori examini subiectus exhibet ovarium dextrum in hanc portentosam molem distentum; quod, exhausta colluvie, duodecim libras ponderabat. Huic tumori acciata erat tuba ejusdem lateris, a nativa forma plane degener. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1511. Fœmina septem & quinquaginta annorum post immanem uteri hamorrhagiam, de dolore ventris queritur. Hunc excipit tumor abdominis; & brevi in propatulum venit hydrops, quam per plures annos gestavit, cum obscura fluctuatione. Inciso, arte chirurgica, abdomine, educitur materia quædam gelatinosa & crassissima ad quinque & triginta libras. Procelata hac evacuatione per plures dies, accedit alvi fluxus; ingruit febris, vires deficiunt, & decimo a prima operatione die obiit.

Inveniebatur in abdomine tumor cysticus totam ferme cavitate occupans; erumpens e latere dextro uteri, ex ovario scilicet & tuba fallopiana, cujus pars fimbriata in superficie tumoris percipiebatur. Præter materiam vel colluviem gelatinosam, varias hydatides recondebat prædictus tumor. EX AGTIS CHIRURG. PARIISIENS.

OBS. 1512. Mulier quadragesimum quintum ætatis annum agens, post hamorrhagiam uteri periculosissimam incidit in hydropem abdominis, vel ascitem; propter quam paracentesis novemdecies intra annum celebratur. Tandem viribus exhaustis;

Ee & ur-

— & urgente febre lenta, ad plures menses. OVARIA. gravit.

Seçto abdomine, fuit aqua gelatinosa ad libras quadraginta. Dein in conspectum venit sacculus amplissimus totum ventrem replens, omniaque viscera cooperiens, & occultans, cui arte hærebant omentum & muscoli abdominales, parte infima utero adnatus, e quo prodire videbatur, prope rubam fallopianam vix dignoscendam. Varios insuper tumores scirrhusos, & purulentos, quorum nonnulli pugni magnitudinem æquabant, cum innumeris hydatidibus, recondedat hic tumor cysticus, ex ovario prognatus. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1513. Mulier melancholica viginti annorum, pectore opprimitur, cum protuberante abdomine. Appetitus prostermitur, cum siti, febre hectica, & tabe. Dein accedunt diarrhæa torminosa, sudores colliquativi, tumor hydropicus crurum & abdominis; tussis perpetua, & respiratio anhalosa; quibus ægra in marasmi statum redigitur spatio sex hebdomadarum; & tandem interiit.

Pulmones infarcti plevræ hærebant. Unius ovarii parenchyma exulceratione plane exesum & consumptum deprehendebatur; cuius involucrium mire dilatum occurrebat; continens scilicet plures lymphæ purulentæ libras, cum effusis, & quibusdam fibrillis flavi crinis formam præ se ferentibus. MORTON.

OBS. 1514. Quædam virgo suppressis menses male se habebat, donec tandem intumescebat venter, ut ratione molis male audiret; vel graviditatis suspicionem moveret. Cum bene sibi conscia de vita desperasset, ut mortuum corpus secaretur pro innocentie testimonio petiit.

Ideo inciso post obitum abdomine effluxit plurima aqua. Omentum conspiciebatur semi-corruptum. Ovaria ex utraque parte non solum capitis recens nati magnitudinem assequebantur; sed etiam livida, & quasi fungosa se præbebant; ac vesicis aquosis plena, quæ ex majori parte ruptæ fuerant; unde aqua stagnans in abdomine. Pulmones præterea semi-corrupti inveniebantur. SCHENCKIUS.

OBS. 1515. Virgo quinquagesimum quin-

tum ætatis annum agens, jamdiu in hydrope incidit. Equidem stupenda erat abdominis & artuum inferiorum moles, cum difficili respirazione. Paracentesi ter celebrata educitur colluvies lutulenta, saniosa, & ex rubro nigricans, ac graveolens. Interea pergente morbo, & urgentibus doloribus, vires deficiunt, & accedit lethum.

Seçto abdomine, & exhansta materia ejusdem indolis in ejus cavo stagnante, invenitur ingens sacculus, extra quem sita erant viscera, quasi recondita. Ejus facies interior obsita erat abscessibus, tumoribus scirrhusos & hydatidibus. Hæc cystis nil aliud erat quam ovarium sinistrum. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1516. Quædam virgo quadragenaria hydrope ascite corripitur. Post lapsum ab alto sic infolita humorum evacuatio per anum, & genitalia. Venter subsidet remanente quodam tumore. Octo annis sub hac rerum conditione elapsis, dolore vehementi lumborum, & siti intensa prehenditur: accedit spirandi difficultas; vires collabuntur; & paulo post obiit.

Aperto cadavere, hepar occurrit partibus ambientibus morbose hærens, & nonnullas gangrænæ notas exhibens prope stomachum. Cystis fellea inanis annatur. Renes obsidebant hydatides. Ovarium dextrum mole majus, & pondo quatuor librarum, laticem fuscum, cum variis corpusculis scirrhusos continebat. Sinistrum, magnitudine mali aurantii, hydatidibus scatebat. EX ACT. PHIS. MED. GERMANIÆ.

OBS. 1517. Matrona quædam hydrope, cultro anatomico post obitum subjecta, stupendam aquæ flavescens, urinæ haud dissimilis, copiam, vel mensuras quatuor & viginti, exhibuit in abdomine. Dimidium hujusce cavitatis occupabat sacculus membranaceus quinque mensuras aquæ limpide continens. Circa latus dextrum alius minor unius & dimidiæ mensuræ capax, humorem crassum, & amuræ similem recondens. Alter in sinistro latere ejusdem magnitudinis sero lactescente plenus. Nonnulli præterea alii minores occurrebant humore diverso scatentes. Varia ligamenta in sinistram uteri tubam implantata prædictos

distos faccos colligabant. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1518. Virgo triginta annorum post quemdam laborem arduum, conqueritur de dolore subitaneo in abdomine, quod dein in tumorem attollitur. Hunc tumorem folitum incrementum in dies fumentem per quindecim annos gestavit; quibus elapsis respiratio fit difficilis; non secus ac incessus. Accedunt lypothymia, tussis sicca & febris lenta, quibus tandem occubuit.

Exenterato cadavere reperitur in abdomine corpus quoddam sphericum, lateri sinistro uteri adnatum, & jure pro ovario habitum, latice ichoroso repletum. EX ACT. PHYS. MED. GERMANIAE.

OBS. 1519. Quaedam mulier, suppressis mensibus, in tumorem abdominis incidit, qui sensim ita increvit ut successu temporis enormis evaserit. Interea artus oedematosi ruborem erysipelaceum patiuntur; hunc pressio pede sequebatur gangrena, quæ feralem habuit exitum.

Celebrata cadaveris sectione, deprehendebatur in abdomine saccus ingens crassissimus colluviem quamdam mucosam continens, ad libras circiter quinquaginta. Peritoneo, utero & tubæ dextræ hærebant hic tumor cysticus; & pro ovario dextro ab omnibus habebatur. EX ACT. PHYS. MED. GERMANIAE.

OBS. 1520. Vidua quinque & quadraginta annorum ad hystericum affectum proclivis, in febrem lentam sensim incidit cum levi spirandi difficultate, ac dolore in regione epigastrica dextra. Dein artus inferiores fiunt oedematosi; collabuntur vires & accedit lethum.

Referato abdomine, ovarium dextrum sex hydatides exhibebat, quarum majores ad ovi columbini magnitudinem accedebant; minores vero nucem avellanam æquabant. Ovarium sinistrum duplo majus quam par erat, scirrhum deprehendebatur. BARERUS.

OBS. 1521. Obstetrix quadraginta annorum de tumoribus molestissimis in sinistro abdominis latere querebatur. Progrediente morbo, venter ingentem molem sensim adipiscitur. Urgentibus denique gravioribus symptomatibus ad Superos migravit.

Reperiebatur in abdomine cystis materia faculenta, adiposa & cruenta turgens, uteri dextro lateri adnata; hinc pro ovario ab omnibus habita. Integer hic saccus ad quinquaginta libras accedebat. CAMERARIUS.

OVARIA.

OBS. 1522. In cadavere cujusdam mulierculæ quæ a pluribus annis ventrem tumidum, cum tibiis oedematosis gestabat; & inter singultum pertinacissimum extinctæ; passim occurrunt in tubo intestinali maculæ gangrænosæ. Diaphragma circa cælophagum levi phlogosi tactum conspicitur. Ovarium sinistrum mole majus, humorem lutulentum continebat. Stagnabat insuper colluviei ferossæ & turbidæ copia in abdomine. EX ACT. PHYS. MED. GERMANIAE.

OBS. 1523. Quaedam mulier, suppressis mensibus, abdominis tumore laborabat, qui sensim incrementum sumens, tandem post novem annos vitæ imposuit finem.

Instituta cadaveris sectione, præter omentum putridum videre fuit utramque uteri tubam novem circiter aquæ purissimæ fibras continuisse, innumeris prope modum velicis inclusas. TULPIUS.

OBS. 1524. In cadavere scæminæ duorum & quadraginta annorum, quæ jampridem abdomen summe protuberans gestabat, comperiebatur saccus ingens octodecim libras feri sublutei recondens. E latere dextro uteri ortum mutuari videbatur; & post accuratiusexamen ovarium innotescit, quod plura corpora vesiculosa, latice fusco turgida continebat. EX ACT. PHYS. MED. GERMANIAE.

OBS. 1525. Virgo quinque & quadraginta annorum post suppressos menses ventris protuberantia, & spirandi difficultate laborabat. Sensim increfcens, ingens dein evadit tumor abdominis, quem per quinque annos gestavit. Postea ingruit vomitus; crura fiunt oedematosa; vires deficient, & obiit.

Occurrit ovarium dextrum mole amplissimum & sexaginta libras pendens, variis cellulis aqua turgidis refertum. IMHOFFIUS.

OBS. 1526. Vidua quinquagenaria cujus

OVARIA. *venter a pluribus annis intumuerat*, de quodam pondere in regione *hypogastrica* querebatur; ubi tactu percipiebatur corpus magnum, durum & mobile. Interea morbo sensim ingravescente occubuit.

Lustrato abdomine in conspectum venit faccus ingens sexaginta aquæ libras continens; ex ipsomet ovario mire dilatato, ortum ducens. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1527. In cadavere mulieris, quæ multis abhinc annis *immensum abdominis tumorem* gestabat, in conspectum veniebat ovarium stupendæ molis; quod scilicet totam abdominis cavitatem non solum replebat; sed etiam diaphragma usque ad tertiam costam legitimam repellebat. EX ACT. EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1528. Lustrato cadavere cuiusdam septuagenariæ, *hydropo abdominis* extinctæ, reperiebatur ovarium mirum in modum turgens, & totum fere abdomen explens, aqua, ichore & pure infarctum.

Simulque præterea vera erat ascites. CL. DE HAEN.

OBS. 1529. Cultro anatomico subjectum cadaver cuiusdam *hydropica*, exhibet ovarium dextrum totam ferme abdominis cavitatem occupans; in quo octoginta libræ, & amplius, feri limpidi congestæ fuerant. CLAR. BIANCHI.

OBS. 1530. In cadavere cuiusdam *hydropica* nulla erat in abdomine aquæ stagnatio; sed ovarium in immensam molem accreverat e congerie hydatidum, quarum majores plures aquæ viscidæ libras continebant. EX ACT. LONDINENSIBUS.

OBS. 1531. Inter sectionem mulieris, quæ dum viveret de *tumore dextri lateris* querebatur; occurrit ovarium dextrum decem aquæ libras continens. BAUHINUS.

In hac serie recipi debet observatio Lib. I. 1701.

A R T I C U L U S X.

Fœtus extra uterum.

OBS. 1532. Mulier duorum & viginti annorum dolores in *hypogastrio* patiebatur, cum difficili decubitu in latus sinistrum. Septimo graviditatis mense exploratum uteri osculum omnem graviditatis opinionem excludere; et si fœtus movebatur in abdomine. Interea accedunt vomitus, inappetentia, sitis morbosæ, febris & vigiliæ cum alvo adstricta. Facies subflavo colore fœdatur, cum macie totius corporis, nonnunquam recurrentibus animi deliquiis. Postea *insolito pondere ad fundum abdominis* premebatur ægra, fœtu nullum motum edente. Post mensem a fœtu mortuo, ingruit febris immanis cum intenso frigore; urgentibus lypothymiis. Abdominis moles in immensum accrevit, cum imminente suffocatione. Tum fœtus a fere septem hebdomadis mortuus & semi-putridus *sectione Casarea extrahitur*; qua au-

xit pleno gurgite serum putridum, sanctum & fœtidissimum. Undecimo ab operatione die exacerbatur febris; urget spirandi difficultas; impeditur deglutitio, & accedunt convulsiones lethales.

Lustrato cadavere, invenitur faccus ingens totam ferme abdominis cavitatem occupans; in quo fœtus fuerat contentus. Singulis partibus undequaque circumpositis intine adhærebat prædictus faccus, qui nil aliud erat quam tuba sinistra in immensum dilatata; utero remanente qualis in non gravidis solet. EX INSTITUTO BONONIENSI.

OBS. 1533. Mulier triginta annos nata inter primos graviditatis menses, dolores *acerbos in toto imo ventre* cum nausea, & animi deliquiis patiebatur. Quinto mense lacte distenduntur mammæ; & persistentibus

tibus doloribus, accedunt febricula & macies. Labente nono mense ingruunt *dolores lumbares* vehementissimi, & per quadriduum sæviunt. Fœtus extra litum tantum percipitur; cessat ejusmotio, & silent dolores. Paulo post lecto surgit mulier & domestica pensa sumit; cum ramen *remanente ponderis sensu* in ventre tumido. Dein prodeunt meosæ. Sensim inter quatuordecim annos res in deterius ruebant; donec febre lenta, ad extremam maciem redacta, ac doloribus ulceribusque per universum corpus attrita prægnans obiit.

Referato abdomine, peritoneum exsuccum densa & coriacea fœtus incorrupti involucri obtegebat; quæ etiam mense rio arctissime jungebantur. Fœtus crusta quadam sebacea obducebatur; & octo libras pendebat. Omnes ejus partes molles & flexiles annotabantur. Saccus erat aperius qui sinistram crus fœtus recipit & materiam quandam memoratæ crustæ haud ab similem. Hic saccus dignoscitur pro ovario dextro, in quo fœtus enutritus, ad debitam nascentium magnitudinem excreverat. CLAR. BIANCHI.

OBS. 1534. Mulier gravida solito tempore, in dolores parturientium incidit, sed frustra. Accurato examini subiectus uterus reperitur vacuus; & nullum fuit dubium quin infans indefinente motu agitato, extra uterum sitis fuisset. *Prætoris partus tempore, cessat motus infantis*, & compelluntur ventris dolores: sed remanet *ventris tumor*, usque ad obitum; per triginta scilicet annos: quibus elapsis, ingruit pectoris inflammatio, quæ gravissimis symptomatibus stipata, tandem misellam ægram ad libitinæ rationem mittit.

Exenterato cadavere deprehenditur in abdomine tumor capitis humani magnitudinem superans, utero adnatus, qui nil aliud erat quam tuba fallopiana in immensum dilatata, continens fœtum nonimestrem putriditatis expertem; cujus involucri erant crassiora & densiora; partim scilicet cartilaginea, partim ossea. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1535. Quædam fœmina, suppressis mensibus, incidit in *dolores colicos* pertinacissimos, & vomitus stipatos. Interea *venter sensim tumebat*, cum *motione* quadam *interina*, quasi a corpore vivente extra re-

gionem uteri. Post novem menses a suppressis mensibus, *dolores* fiunt *acerbiores*, cessante prædicto motu interno. Urget vomitus cum alvi fluxu contumacissimo; & inter hæc ærumnas vitam miserrimam traxit ultra sex menses.

Abdomen aquæ subrubræ quatuor & viginti libras continebat. Præterea occurrit fœtus mortuus nonimestris situs in latere ventris dextro, capite hepar attingente. Funiculus umbilicalis octo pollices longus, a placenta ortum trahebat, tribus superioribus lumborum vertebrae hærente. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1536. Mulier quadragesimum ætatis annum agens sæpius conquerebatur se lapideam quamdam molem in utero gestare. *Pondus* sentiebat tribus *infra umbilicum* digitis, permolestum. Tandem sub hac rerum conditione casu ab alto, subito enecatur.

Seçto abdomine occurrit tumor ingens ad capitis magnitudinem accedens, cujus involucri durissimum & densissimum, ope variorum ligamentorum vicinioribus partibus annegebatur. Continebat prædictus tumor fœtum communem situm retinentem; qui jam aliquatenus lapidescere cœperat; neque ultra eam magnitudinem excreverat, quam fœtus semestris assequi solet. Uterus insuper illæsus & intactus reperiebatur. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 1537. Fœmina quatuor & triginta annorum inter adversam valetudinem, ad decimum graviditatis mensem perducitur, nullo adveniente partu. Exacerbatis tum *ventris doloribus*, non amplius movetur fœtus; *venter subsidet*; hypogastriotamen remanente tumido. Dein *sedantur dolores*; sed vires collabuntur, & post decem circiter dies abiit ad plures.

Abdomen sex aquæ cruentæ libras continebat; quibus exhaustis, in conspectum venit fœtus nonimestris partim nudus, partim suis involucribus obductus. Cystis quæ fœtus cum suis membranis involvebatur, a dilatata tuba oriri videbatur. BRUNETUS.

OBS. 1538. Quædam mulier circa septimum imprægnationis mensem, *ventris doloribus acerbissimis* corripitur: postmodum sedatis haud amplius sentit infantis motum:

venter subsidet, hypogastrio tantum remanente duro, & tumido. Post elapsam annum ingruit febris; recrudescunt dolores in hypogastrica regione. Progrediente febre contabescit ægra; & tandem collapsis viribus occubuit.

Inter sectionem cadaveris, deprehendebatur pulmo dexter plevræ accretus. Lustrato abdomine occurrit in regione hypogastrica, vel pelvi, serum sordidum & saniosum, cui innatabat fœtus nudus, & semi-putridus. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1539. Fœmina circa quartum impregnationis mensem de tumore duro, ovi magnitudine, supra regionem inguinis dextræ conqueritur. Accedunt dolores gravissimi circa pubem, frequentes cardialgia & interdum lypothymia; quibus sensum ingravescentibus fatis cessit.

Inciso statim abdomine, ut fœtus Sacri Baptismatis fonte ablueretur, cætera perlustrantur. Reperiuntur in cavo abdominis concreti sanguinis libræ sex. Tuba fallopiana, quæ antea fœtum continebat, lacera animadvertitur, cum disrptione vicinarum partium: utero manente sano & integro. RIOLANUS.

OBS. 1540. In cadavere mulieris sexagenariæ a triginta annis pro gravida habita, & tandem peripneumonia sublata; inveniebatur in imo ventre tumor ad capitis virilis molem accedens, situs in regione umbilicali & hypogastrica, e tuba uteridextra oriundus, epiplo, peritoneo, cæterisque partibus ambientibus hærens; pondo octo librarum; cujus involucrium crassissimum, & densissimum; cartilaginis scilicet, vel ossis duritiem referens recondebatur fœtum decimestrem, putriditatis expertem, nullo ambiente liquore. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1541. Vetrula quatuor & nonaginta annorum circa quadragesimum octavum ætatis annum ventrem tumidum gestabat, cum omnibus graviditatis signis. Nullus tamen sequitur partus; & remanet tumor pondere tantum molestus, quo scilicet sex & quadraginta annos laboravit, vel usque ad obitum.

Lustrato abdomine in apicem venit corpus durum ad capitis magnitudinem acce-

dens, & in tuba situm. Erat fœtus nonimestris cum suis involucriis durissimis, cartilagineis vel ossis, quæ fœtum a putredine vindicaverant. EX ACT. PARIENSIB.

OBS. 1542. Quædam mulier circa quintum graviditatis mensem, nulla prævia ægritudine, syncope corripitur. Quæ fugata de dolore atrocissimo in abdomine circa inguen dextrum queritur: accedunt sudores frigidi, & mors.

Incisita sectione cadaveris, deprehendebatur in abdomine maxima effusi sanguinis copia, cui innatabat embryo, pollicis magnitudinem æquans: ovarium dextrum tumidum, & disruptum annotabatur. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1543. Quædam fœmina post majores in abdomine molestias, inter partus tormina, uti nonnullis videbatur, obiit.

Reperit abdominis cavum sanguine partim fluido, partim conglumato plenum, cum fœtu, forte quadrimestri, nudo. Ovarium dextrum quadruplo majus disruptum occurrit, & sanguine conspurcatum; utero, & cæteris partibus plane inculpatis. LA ROQUE.

OBS. 1544. In cadavere mulieris graviditate octodecim annorum confictatæ, reperitur corpus ovale ad capitis virilis molem accedens, situm in pelvi, pone uterum alias sanum. Fœtum octimestrem exsiccatum, & in odorem recondebatur prædictus tumor; sacci instar, ovario sinistro adnatus. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1545. Lustrato corpore cujusdam mulieris sexagenariæ a sex & viginti annis gravide, inveniebatur fœtus mortuus, undecim pollices longus, & pondo octo librarum, extra uterum, in abdominis cavo; cujus dorso hærebat epiploon crassissimum. Varias sane alterationes subierat, absque tamen fœtore, & putriditate. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1546. Inter exenterationem cadaveris cujusdam fœminæ diuturnis partus torminibus, irritisque conatibus extinctæ, reperitur puellus optime formatus, extra uterum locatus, vivens inter uterum scilicet.

scilicet, & rectum intestinum, infante, & illaeso utero. MONCONIUS.

Fallopiana dextra. E MISCELLANEIS
CURIOSIS.

OVARIA.

OBS. 1547. Quædam *gravidæ* crudelibus per quatuor menses *ventris doloribus* torquebatur; quibus tandem ulterius sævientibus e vivis tollitur.

Secundo cadavere inventus est fœtus pollicis longitudine, & crassitie, bene conformatus, intra alteram uteri tubam locatus. RIOLANUS.

OBS. 1548. Fœmina triginta annorum nono graviditatis mense *parturientium doloribus* per decem continuos dies laborabat; ac tandem obiit.

Introspectis interaneis, uterus invenitur vacuus. Occurrit fœtus mortuus in tuba

OBS. 1549. Mulier juvenis & *prægnans*, post quadraginta circiter dies a lapsu, febre & rigore corrumpitur, & quinto die interiit.

Aperto cadavere deprehenditur fœtus mortuus in dextra uteri tuba delitescens. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1550. In cadaveribus nonnullarum mulierum quæ *ventris tumore*, cum graviditatis suspicione, laboraverant, fœtum in uteri tuba latitantem se observasse restatur RIOLANUS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 1400, 1401.

SECTIO DECIMA-QUARTA.

DE LÆSIONIBUS ABDOMINIS GENERALIBUS.

ARTICULUS I.

Ariditas viscerum.

OBSERVATIO 1551. Quædam matrona *lepra* laborabat: omni capillitio deceduo, torvus erat aspectus, micantibus oculis. Vultum gutta rosacea sædabat, & luridus color violaceo proximus. Protuberabant tumores in collo, & juxta clavículas. Lingua pustulis obrita tumebat, cum oris fœtore. Mammarum nulla erant vestigia; voce interdum rauca. Obtusus erat sensus tactus; cum abdomine duro & respiratione anghela. Fæces retro odore nares feriebant; cum lotio turbido, & fœtido. Cutis ubique scabra & arida colorem fuscum & nigro proximum præ se ferebat. Femora & tibias, omni sensu destituta, squamæ vestiebant; etiam acu alte adusta. Genitalia prurientia pustulæ obdebant. Accessit febris cum siti inextingui-

bili & vultus defædatione, quæ horrorem omnibus incuriebat. Tandem hisce miseriis victa obiit.

Pulmones aridi & scirrhusi deprehenduntur; cum trachea exsucca & arida. Jecur lividum & scirrhusum, admodum parvum, & quasi lapideum se probat. Lien etiam summe parvus & durus conspicitur. Pancreas quoque erat ficcum; mesenterium aridum & scirrhusum. Inania intestina simili labe erant tacta. Renes occurrunt calculis infarcti, non secus ac ureteres, & vesica. Uterus coarctatus, & exsiccatus observatur. Inanes demum erant arteriæ: venæ vero sanguine atro & adusto scatebant. BONETUS.

OBS. 1552. Inter exenterationem cuiusdam

LESIONES
GENERALES.

LÆSIONES
GERALES.

dam juvenis *hydrophobia* sublatis sanum & plane inculpatum deprehendebatur cerebrum: sed omnia viscera, tum pectoris, tum abdominis arida & exsiccata annotabantur. BONETUS.

OBS. 1552. (a) Apertis nonnullorum *hydrophorum* cadaveribus, nulla apparent in faucibus inflammationis vestigia; etfi

dum viverent, de angina querebantur: sed sicciora erant viscera vitalia & naturalia. ROLFINCKIUS.

OBS. 1553. In cadaveribus variorum *febre epidemica*, *siti inextinguibili* stipata; denatorum, reperiuntur cor, pulmones, hepar & reliqua viscera tandem exusta. PANAROLUS.

A R T I C U L U S II.

Viscera adipe obruta.

OBS. 1554. In cadavere cujusdam, qui *abdomen durum* etfi in *insignem magnitudinem* elevatum diu gestabat, atque post varios exantlatis cruciatuum labores obiit, annotabatur sub cute, abdominis pinguedo trium digitorum altitudinem æquans. Tanta erat adipis copia in abdomine ut hac quasi obruerentur viscera. Diaphragma, insuper solito durius & crassius observatur; atque intestina flatu turgebant. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1555. Quædam virgo *scabie fœdissima* laborabat, qua post plures annos evanescente, accedunt dolores universales cum genuum retractione; & quadam voracitate. Interea totum corpus & præcipue

abdomen ita tument, ut anasarca, & ascite affecta, viderentur. Tandem trigésimo quinto ætatis anno obiit.

Lustrato cadavere deprehendebatur sub tegumentis, & in mesenterio ingens adipis anomalæ copia. Simili labe afficiebatur omentum. BONETUS.

OBS. 1555. (a) In cadavere mulieris quadragenariæ & morbo ignoto brevi demorata, quæ abdomen maxime tumidum gestabat, nihil aliud morbo in corpore reperiatur nisi summa adipis copia qua obruebantur pleraque corporis viscera præsertim abdominalia, & cor, quod involuto adipis crassissimo obvolvabatur. PORTAL.

A R T I C U L U S III.

Viscera pustulosa & tuberculosa.

OBS. 1556. In cadaveribus variorum inter *variolas* extinctorum, reperiuntur cerebri vasa cruore supra modum tumentia; & serum stagnans in ventriculis, aliisque cerebri recessibus. Hepar sanguine infarctum videbatur; cum vesicula felle hile atro-viridi repleta. Pustulæ vero variolosæ occurrunt in membranis cerebri, pulmonum, ventriculi & intestino-

rum. Sanguis insuper erat fluidissimus. CHIRAC.

OBS. 1557. Puer duodecim annorum *variolis* corripitur. Cum omnia bene se habere videbantur, erumpunt sputa cruenta. Sanguis etiam una cum urina excernitur. Ac tandem moritur.

Instituta cadaveris sectione deprehendebatur

batur internum corpus exanthematibus, vel pustulis variolosis scatens. BALLONIUS.

OBS. 1558. Quidam juvenis *variolis* laborans, fluxu dysenterico corripitur, ac febris vehementia e medio tollitur.

Inter exenterationem cadaveris in propatulum veniunt hepar, lien, ventriculus & intestina, haud secus ac cutis, sordidissimis papulis manantibus scatentia. Simili modo inquinabatur pulmones. HORSTIUS.

OBS. 1559. Lustratis interaneis quorundam *variolis* enecatorum,prehendebantur papulæ variolosæ viscera tum pectoris, tum abdominis obidentes, & descædantes. FERNELIUS.

OBS. 1560. In duobus puellis inter morbos extinctis annotabantur viscera vitæ, & naturalia pustulis onustis, similibus his quæ in cute emergunt, obstita. PARÆUS.

LÆSIONES GENERALES,

OBS. 1561. In cadavere cujusdam *variolis malignis* sublati, reperiuntur viscera omnia, undique variolosis eruptionibus infecta. HORSTIUS.

OBS. 1562. In quodam *variolofo*, viscera non secus ac cutis, tuberculis vel papulis variolosis conspersa vidit ROD. A CASTRO.

His subnectere licet observationem Lib. II. 204.

A R T I C U L U S I V.

Viscera inflammata.

OBS. 1563. In cadavere puellæ inter *variolas* extinctæ, omentum apparuit inflammatum & semi-putridum. Lien etiam putriditatis notas exhibebat. Ventriculi anterior pars erat inflammata. Hepar etiam phlogosi tactum, maculis gangrænohis erat signatum. Passim demum occurrebant inflammationis notæ. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1564. Inter sectionem puellæ *variolis* extinctæ hepar, lien, ventriculus omentum, aliaque abdominis viscera inflammationis reliquias exhibebant. Pulmones etiam utriusque lateris, tota superficie maculis & pustulis insignibus conspersi, ac pene putridi observabantur. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 1565. In cadavere cujusdam *febre maligna* sublati, reperitur cerebrum cum phlogoseis & syderationis notis. Simili ferme modo afficiebantur viscera, & membranæ pectoris. In abdomine quoque hepar & lien inflammata & sphacelata con-

Tomus I.

spiciebantur; non secus ac pancreas, mesenterium & intestina. Epiploon erat putre. BONETUS.

OBS. 1566. In cadaveribus *febre tertiana* denatorum, qui de ventris torminibus querebantur, in conspectum veniebant inflammationes circa jecoris cavam partem, in ventriculo, intestinis, omento & liene, cum nonnullis, passim occurrentibus gangrænæ notis. SPIGELIUS.

OBS. 1567. Quidam *ardentissima febre* corripitur, cum siti inextinguibili, lentore & albedine linguæ: urgentibus vigiliis, & accedente corporis extenuatione obiit.

Jecur, intestina, & vesica inflammatione quadam erysipelacea erant detenta; præterea ren sinister abscessum fovebat. SYLVATICUS.

OBS. 1568. Quidam *febre & inflammatione*, uti videbatur, renis sinistri, corripitur. Gravi accedente singultu interiit.

Ren sinister sæpe computruerat. In ventriculi fundo innatabat bilis adusta. Cæte-

FF

ra

ra quoque viscera haud leviter inflammata conspiciebantur. BONET.

LÆSIONES GENERALES.

OBS. 1569. Inter sectionem cadaveris cujusdam, qui una cum febre ardente, acerbissimis ventris doloribus quarto die interijt, inveniebantur intestina cum cæteris visceribus inflammata & passim putrida. BALLONIUS.

OBS. 1570. In cadaveribus variorum febre maligna petechiali denatorum, annotantur inflammationes in pulmonibus, hepate, liene, mesenterio, aliisque visceribus. VVEPFERUS.

In hac serie recipi debent observationes Lib. I. 336, &c. 1156. Lib. III. 531.

A R T I C U L U S V.

Viscerum purulentia.

OBS. 1571. Mulier undequadrage annos nata de tumore abdominis, cum continuo dolore querebatur. Post plures menses pus ad libras duas per umbilicum effluxit, cum insigni virium prostratione. Regio hepatis erat dura & dolens; pulsus parvus & debilis. Urgebat tussis cum sputo purulento. Appetitus tamen erat integer, & noctes placidæ. Puris materia indelenter fluebat ex abdomine. Interea accedunt horrores, & corpore demum marasmo confecto, obiit.

Invenitur pus & sanies fætidissimi odoris in valis umbilicalibus, quæ ex hepate sumido & ulceroso scaturiebant. Perito.

neum, mesenterium, omentum & pancreas, omnia plena puris, & vix non consumpta. Intestina etiam aliqua ex parte corrupta. Uterus purulentus & ulcerosus. Diaphragma, plevra, & mediastinum putriditatis notas exhibebant. Pulmones a pure consumpti, maxime in sinistra parte, ubi nil de parenchymate pulmonis conspiciebatur. Inter hæc strages cor saluum, sed flaccidum deprehendebatur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

Pro affinis haberi debent observationes Lib. I. 2, 797, 799, 1123. Lib. II. 360, 369.

A R T I C U L U S VI.

Viscera scirrhusa & strumosa.

OBS. 1572. Quædam scæmina quadragenaria, a longo jam tempore duritiem & dolorem gravantem in hyochondrio dextro, & epigastrio persensit. Dein febre quotidianaprehenditur. Exasperatur tumoris dolor; & vires sensim collabuntur. Supervenit frequens vomitus biliosus, cum siti immani, pulsu parvo & celerrimo. Dolor urget & levi tactu fit intensior: nec desunt inflammationis signa. Accedunt anxietates; respiratio fit difficilior, cum li-

vore labiorum & faciei pallore; postremo frigent extrema, pulsus obliteratur; & accedit lethum.

Referato abdomine patet omentum crassissimum & steatomatosum, nonnihil syderatum & quinque libras pendens. Pancreas quoque steatomatosum conspicitur, pondo duarum librarum, & amplius. Hepatis lobus sinister albus & steatomatosus solito triplo major occurrit. Similem ferme naturam exhibebat vesicula fellea, tri-

ginta

ginta & centum calculos recondens. Lien totus inflammatus & semi-putridus conspicitur. Mesenterium denique corporibus scirrholis vel steatomatosis refertum deprehenditur. CLAR. STORCK.

OBS. 1573. Quidam post potum vappæ, vel vini adulterari in convivio, pondus fessè in ventriculo: ructus habet fœtidos, & flatus in abdomine cum æstu hypochondriorum. Brevi tristitiæ & metus dedit signum, non secus ac affectionis hypochondriacæ. Post plures annos & innumera remedia, (impatiens enim æger moræ diuturnioris, ab omnibus consilium petebat; ac obtemperabat omnibus), accedunt lunctiones; subversiones, pedes œdematosi, appetitus dejectio, difficilis incessus & virium defectus. Postremo defluxiones ad aurem dextram, brachium & femur ejusdem lateris; convulsiones ventriculi, ac demum sopor lethalis.

Occurrit stomachus flatibus admodum distensus, & extenuatus. Ejus fundus materiam atram & fœtidam continebat. Pylorus ita scirrho restrictus erat ut vix pennam admitteret. Præterea mesenterium totum scirrhum & quasi lapideum reperitur. Cor multa pinguedine obducebatur, cæteris visceribus inculpatis. HOECHS-TETTERUS.

OBS. 1573. (a) Miles quadraginta annorum dolore corripitur in regione epigastrica, qui a passu exasperatur; sensim tumet pars affecta. Plane deficit appetitus; accedit macies, qua demum confectus æger ad plures migrat.

Hepar ingens recondebat duodecim & ultra tumores steatomatosos, ad ovum galinaceum accedentes, quorum nonnulli extus protuberabant. Lien zona quadam cartilaginea obvestiebatur. Arcus minor ventriculi, scirrhi instar erat induratus. Similem labem exhibebant pancreas, omentum, & mesenterium. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1574. Quædam rustica se tres rannas viventes per quatuor menses in ventre gestare credebatur. Post multiplices & ærumnolos morbos, in hydropem ascitem incidit, & demum pie obiit: nec ante obitum ab hac falsa imaginatione seduci potuit.

Aperto abdomine, aqua, qualis est hydropicorum, affatim effluxit; unde partes infimi ventris sere omnes concidebant; erigentibus sese tribus excrecentiis, quas vivens, annuente quodam barbitonfore, capita ranarum putabat. Invenitur omentum scirrhum & induratum, cui adnatus erat tumor ejusdem indolis. Mesenterium eadem labe affectum deprehenditur. HORSTIUS.

LAESIONES
GENERALES.

OBS. 1575. Quidam melancholicus, dorso deformis, duobus annis ante obitum ore fœtebat; cum exoriatione gingivarum, & dentium mobilitate. Accedit febricula, cum virium resolutione, inter quam ad Superos migravit.

Introspectis interaneis se obtulit omentum purridum & fœtidissimum; deinde mesenterium nigris varicibus undique circumseptum, cum pancreate indurato & impervio. Hepar extitit parvum, nigrum atque scirrhum. Ren dexter ingens, cum calculo & gangræna; infra quem erat abscessus flavo, & fœrido pure plenus. Lien solito durior conspicitur. Insuper pulmones corrupti videntur cum duabus hydatidibus ab humero ad diaphragma, inter pulmones & pleuram, aqua veluti glaciatæ repletis. ANT. DE POZZIS.

OBS. 1576. Puella quatuordecim annorum, cum diu strumis multis, & magnis, hinc inde suppuratis atque exulceratis, in colli ambitu, & sub axilla sinistra laborasset; tandem extrema macie consumpta, obiit.

Abdomen, & thoracis dextra pars, aqua citrina scatebant; qua etiam ultra modum turgebat pericardium. Mesenterium, omentum & pancreas innumeris strumis defœdabantur. Plures etiam occurrebant in peritoneo, diaphragmate & mediastino, aliæ castaneæ, aliæ avellanæ, aliæ ciceris magnitudine. Jecur, lien & pulmo, præter strumas majusculas quas hinc inde obtinebant, tota intus & extus grandine conspersa erant. HEURNIUS.

OBS. 1577. Mulier novem & quingenta annorum, febre & alvi fluxu diuturno consumpta, ad eam postremo ventriculi infirmitatem devenerat, ut nil alimenti aut medicamenti sustinere posset;

Ff 2 sed

LÆSIO-
NES GE-
NERALES.

fed illico omnia vomitu rejiceret; donec tandem ultimum diem clausit.

Aperto cadavere, invenitur hepar palidum & exangue. Occurrit in superiori abdominis parte, juxta scilicet diaphragma, steatoma callosum ovi columbini magnitudinem exhibens, & adnatum hepati, quod inferiori parte cum ventriculo coalescebat. Omentum erat plane absumptum. Pylorum oblidebat steatoma callosum. Pancreas scirrhum, & firmiter pyloro accretum conspiciebatur. Denique vena portæ steatomate calloso præmebatur. HEURNIUS.

OBS. 1578. Vir duorum & quinquaginta annorum habitus athletici, post immodicum spiritus vini generosissimi usum, *russicula* per intervalla infestabatur. *Alvus erat obstructa*, cum urinæ stillicidio. Accedit *ventris tumor*. Quibus demum ingruentibus, decumbere cogitur, tribus mensibus ante obitum.

Perfuso peritoneo, prorumpens aqua subcruenta. Omentum & peritoneum scirrhum conspiciebantur, non secus ac pancreas. Hepar etiam se præbet scirrhum & variegatum, adeo ut rubri coloris vix superasset vestigium in ipso parenchymate. HARTMANNUS.

OBS. 1579. Puer decennis *scrophulosus*, & jamdudum imminetibus ventris doloribus divexatus; tandem atrophiam plane absumptus exstinguitur.

Totus venter erat *scrophulosus*; adeo ut nec intestina, nec alias partes discernere liceret. Intestina sane quidem ita erant coalita, ut nullo artificio ab invicem separari possent. Glandulæ mesentericæ scirrhum ultra modum tumebant; aliæ vero cartilagineam duritiem assequebantur; aliæ materiam variam, purulentam, pinguem, cineream, vel nigricantem continebant. BLASIUS.

OBS. 1579: (a) In cadavere virginis quatuor & viginti annorum, ab octodecim mensibus, *leucophlegmatica* & *ascite* laborantis, pectoris cavum & ipsum pericardium aqua scatebant, pulmonibus parum laxis. Hepar, lien & uterus scirrhum conspiciebantur. Passim occurrebant hydatides cum maxima aquæ substatæ copia. E DIARIO NOSOC. MILITAR.

OBS. 1579. (b) Instituta sectione cadaveris cujusdam vetulæ, jamdudum *hydrope ascite* laborantis, in apricum veniebat pectus colluvie serosa scatens, non secus ac pericardium. Pulmones tuberculosi collis hærebant. Hepar, lien & pancreas scirrhum deprehendebantur, cum ingenti aquæ copia in abdomine. E DIARIO NOSOC. MILIT.

OBS. 1580. In cadavere puellæ *scrophulosa* præter mensuras duas ichoris flavi & subcæti; varii scirrhi passim occurrebant ab hepate, pancreate, mesenterio, &c. enati; quorum nonnulli pugni magnitudinem superabant. Plures etiam reperiebantur juxta œsophagi & spinæ longitudinem, qui substantiam albicantem, instar tebi concreti, recondabant. HARDERUS.

OBS. 1581. Quidam puer gestabat tumores *scrophulosos* in cervice, qui gulam & asperam arteriam, simul adeo compresserant, ut neque potus, nec ipsemet aer transire posset; cur sit ut tandem moriatur.

Dissecto cadavere deprehendebantur tumores scirrholi orificium stomachi, pulmones, omentum, mesenterium, pancreas, intestina & vesicæ collum obidentes. NIC. FONTANUS.

OBS. 1582. Inter sectionem cujusdam *hypocondriaci* reperiebantur in ventriculo libræ duæ biliosi & melancholici humoris; ejus tunicæ instar chartæ papyraceæ retnues annotabantur. Lien erat exiguus, & vas breve obstructum. Pancreas nigrum & durum se præbet; hepatis vero dexter lobus scirrhus conspicitur; cysti fellea inani. BONETUS.

OBS. 1583. In cadavere mulieris, quæ *mammam strumofam* gestabat, ovaria utero æqualia & strumosa occurrunt. Jecur vero multis glandulis albis & latis, foris & intus erat confersum. Totum denique mesenterium strumofum conspiciebatur; ne hujusmodi labis expertus erat pancreas. RIO-LANUS.

OBS. 1584. In cadaveribus variorum, quos *struma* in partibus exterioribus scatebant, reperiebantur plurimi tumores strumosi in mesenterio; alii magnitudine nu-

cis juglandis, alii avellanæ; nonnullis pugni molem æquantibus, præter alios tumores scirrhopos passim occurrentes. PARÆUS.

OBS. 1585. Inter sectionem cujusdam *scrophulæ*, cujus universum collum strumis oblitum erat; deprehendebatur universum mesenterium strumofum, & simili labe afficiebantur pectoris viscera, & nonnulla abdominis. BARTHOLINUS.

OBS. 1586. Puer universam cervicem strumis oblitam habebat; qui post obitum exhibuit universum mesenterium scirrhoposum: nec immunia hac hacce labe erant

cætera viscera. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

LÆSIONES
GENERA-
LES.

OBS. 1587. In cadavere puellæ *scrophulis*, & febre lenta confectæ, reperiebantur mille & ultra glandulæ scrophulosæ a faucibus ad os pubis usque. BARBETTE.

OBS. 1588. Lustratis cadaveribus variorum puerorum *scrophulis* denatorum, præter mesenterium scirrhoposum passim annotabatur hæc labe in aliis visceribus. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 230, 242, 405, 675, 1011, 1700, Lib. II. 254, 861, Lib. IV. 97. Vide insuper *Tumores in abdomine*.

A R T I C U L U S VII.

Viscera putrida.

OBS. 1589. Virgo quadragenaria, a pertate melancholica, & nonnihil maniacâ, duobus ante obitum annis, cujusdam amore percussa, de *ventris doloribus*, crebro recurrentibus queritur, cum *ardoris sensu mephitim ore & corpore exhalabat*; purulenta extussiebat; perpetuum *cordis & hypochondriorum* dolorem patiebatur. Tandem post pastum, vino liberalius sumpto, gravior ingruit cardialgia: accedunt vertigines cum virium prostratione; & obiit.

Lustratis interaneis, omenti nulla apparere vestigia. Peritoneum erat putridum & lacerum. Mesenterium & intestina erant sphacelata, & purulenta. Conspiciebatur lien nigricans ad medium hypogastrium devolutus. Jecur se præbet simili colore infectum, & extremis lobis putridum. Ovaria demum corrupta annotabantur, cum multa colluvie sordida in abdomines. BONETUS.

OBS. 1590. Mulier quinque & viginti annorum, pusillæ staturæ, phthisicum habitum præ se ferens; ab alimentis probi succi aliena, in *cibifastidium* venit, cum *in more abdominis*, levissimum contactum præ se ferentis. Accedentibus febre

lenta & macie, supervenit *vomitibus materia pituitosa, puri remixta*, qui triduo ante obitum desiiit; cæteris in pejus ruentibus.

Secundo cadavere, reperiuntur pulmones maculis nigris conferti & intus corrupti. Pericardium discissum viginti circiter uncias aquæ effudit. Nulla omenti fere erant vestigia, & peritoneum putridum cernebatur. Hepar erat ingens & scirrhoposum. Mesenterium putre & intestina sphacelata annotabantur; præter amurcam pituitosam, viscidam & purulentam, quæ cavum abdominis implebat. BONETUS.

OBS. 1591. Juvenis triginta annorum *cephalgia* contumaci laborabat. Post exacerbatum dolorem multa *evomit*. Dein ingruunt *cordis palpitaciones*; tremores artuum; ac demum *convulsiones*, quibus sequenti die rapitur; haud citra veneni suspicionem.

Cerebrum invenitur serosa colluvie, usque ad principium nervorum, repletum. Cutis maculis rubris erat punctata. Venter, intus coloris viridis, materiam quamdam cineritiam recondebat. Intestina gangrænosa flatibus turgabant & vermibus

fec.

scatebant. Hepar erat corruptum; pulmones hinc inde exulcerati. Cor lividum & contractum, corpore foetidissimum odorem exhalante. HERMANNUS.

LÆSIONES GENERALES.

OBS. 1592. Hypochondriacus de debilitate crurum conquerebatur. Post inunctiones mercuriales intempestive adhibitas respiratio fit difficilis; accedunt anxietates, sitis intensa & vigilæ. Deficit appetitus, alvus adstricta. Dein tument crura & abdomen, cum ischuria. Ingravescunt anxietates & suffocationes. Emergit vomitus materierum nigrarum. Exacerbantur ventris dolores, & arcetur somnus. Vires deficient. Urgent demum animi deliquia, quibus e medio tollitur.

Observantur stomachus ulcerosus; hepar durum & syderatum; splen putridus; renes materia crassa & viscida repleti; vesica & genitalia necrosis infecta; pulmones demum nigri & pure conspurcati. E MISCELLANEIS. GURIOSIS.

OBS. 1593. Adolescens quindécim annorum, post peripneumoniam gravissimam, incidit in febrem lentam, cum siti intensa, spirandi difficultate & sputo sanguineo, nonnihil purulento. Viribus demum exhaustis spiritum Creatori suo reddidit.

Secundo cadavere deprehenditur omentum putridum. Hepar erat maximum, & partim corruptum. Lien nigricans & putris; pancreas durum; mesenterium & intestina crusta quadam gelatinosa obducta cum ingenti aquæ copia in abdominis cavo. Præterea uterque pulmonum lobus putridus, & corruptus conspiciebatur, cum feri copia in pectores. HARDERUS.

OBS. 1594. Virgo duorum & quadraginta annorum, per plures menses vomitui obnoxia, incidit in febrem, quæ duplici tertiana, vel quartana typum præ se ferebat. Octavo die continua evadit febris, quam concomitantur dolor capitis & ardor lumborum. Inflatur epigastrium, & præcipue hypochondrium dextrum cum dolore hepatis. Sexto die accedit iterus, vires collabuntur, & nono interiit.

Cadaver exhibebat epiploon corruptum, mesenterium scirrhusum & putridum, lienem simili labe tactum; concavam hepatis partem scirrhusam & inflammata; pancreasque putrefactum. Ventriculus demum

exulceratus, recondebatur materiam purulentam. RIVERIUS.

OBS. 1595. Puer tredecim annorum longa & non satis intellecta agitudine confectus, tandem ad extremam maciem reductus, ad plures migrauit.

Exenterato cadavere, omnia patent viscera, hepar scilicet, lien, ventriculus & intestina ita invicem connexa, & conglutinata, ut nulla arte integræ separari possent. Hepar grandissimum erat & scirrhusum. Lien putris & fere absumptus conspiciebatur, sicut & epiploon. Mesenterium variis leatomatibus erat repletum. Pulmo dexter semi-putridus costis pereinsciter adhærebat. MANGETUS.

OBS. 1596. Puer quatuordecim annorum jam pridem patiebatur tormina, cum ventris dolore & per vices ingenti diarrhæa. Scæviebat tussis cum febre lenta & macie; quibus tandem persistentibus fatiscunt vires & accedit mors.

Flatus cum ichore recondebatur abdomen. Omentum erat putridum, intestina admodum involuta & invicem adnata. Occurrebant glandulæ intestinorum majusculæ, duriusculæ & nigricantes. Hepar etiam conspiciebatur purulentum; pancreas scirrhusum, renes corrupti, ac demum pulmones putridi. HARDERUS.

OBS. 1597. Quædam virgo a vesperitiana demorfa in mentis stuporem incidit, adeo ut domi ad quinque & triginta annos conclusa maneret. Aliquot ante obitum mensibus de ventris doloribus conqueritur, quos mentis errori falso adscribuntur; inter quos morte quasi subitanea rapitur.

Inter sectionem cadaveris viscera omnia abdominis corrupta inveniuntur, cum teterimo foetore. Capite aperto cerebrum integerrimum, absque omni labe deprehenditur. BONETUS.

OBS. 1598. Quidam viro plus æquo indulgens facium ardore & oris amarore laborabat; cum tumet abdomen. Increcente indies tumore, tandem viribus orbatur, & occubuit.

Secundo abdomine ingens prorupit aquarum copia, vel ad mensuras octo materiam quasi chylosam & turbidam referebat hæc colluvies. Epiploon sese obrulit putredine con-

sum.

sumptum. Lien & pancreas scirrhusa deprehenduntur, non secus ac hepar. Mesenterium erat nonnihil putre. Rendere materiam gypseam recondebat; sinister prominulam habebat hydatidem. Pulmones demum putridi colliculis hærebant. BONETUS.

OBS. 1599. Quidam parce vivens de ventriculi dolore cum siti queritur. Dein hypochondriorum intumescens percipit; quam sequitur *hydrops ascites*. Alvus erat adstricta, cum minori urinæ proventu & noctibus insomnibus; quibus accedunt *atrophia* & *virium exolutio*. Tum celebratur paracentesis, cujus ope educitur aqua citrina & foetida. Omnibus tandem incassum tentatis, placide animam suo creatori reddidit.

Aperto abdomine, nullum viscus sanum repertum est; omnia sane fere consumpta erant. Frustula tantum hepatis & lienis deprehendebantur; nullæ erant pancreatis reliquæ, &c. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1600. Vir sexagenarius immani abdominis dolore a sex diebus laborabat, cum febre, ventre duro, sed parum prominente, & alvo summe adstricta. Præter quæ vomina pertinacissimaangebatur & nonnunquam singultiebat. Prostratis demum viribus, cæterisque in deteriora ruentibus, nono morbi die inter tormina occubuit.

Lustratis interaneis, patet abdomen luto purulento & fætidissimo repletum. Epiploon plane absumptum occurrit. Ventriculus, intestina, & proximiora viscera, invicem adglutinata, & putrida conspiciuntur, adeo ut, uno verbo, abdomen abscessus sordidissimi faciem præ se ferret. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1601. Quidam febre continua laborabat, cum dolore capitis, vigiliis, duritie & tensione utriusque hypochondrii. Quædam sit remissio circa septimum diem; sed undecimo recrudescit morbus. Tum sitis intensior evadit, dejectiones sunt biliosæ. Prostratis tandem viribus decimo septimo die fatis cessit.

Inter exenterationem cadaveris reperitur hepar putrefactum & friabile. Lien simili labe tactus occurrit. Intestina postremo annorantur ulcerosa, corrupta, & lacera, cum stagnatione materiæ putidissimæ. JULIEN.

OBS. 1602. Juvenis sexdecim annorum, gravis eduliis assuetus abdomen gerebat tumidum & inflatum, cum facie pallida & cachectica; tum incidit in febrem acutam, atroci ventris dolore stipatam; e qua opportunis remediis evasit; sed accessit febris hellica, qua sensim consumptus periit.

Omentum occurrit putridum, liquamini sordido & fetido innatans. Intestina prætumida, hinc inde gangrænosa, & tuberculis omni ex parte confita apparebant. Hepar & lien putrida, & tabefacta, inveniebantur. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 1603. In cadavere hellici plane emaciati, deprehendebatur omentum corruptum, & totum fere absumptum. Rendere gangræna correptus calculum digiti crassitie fovebat. Hepar occurrit durum tuberculis putridis refertum. Mesenterium conspiciatur purulentum & putridum; atque pancreas scirrhusum. Pulmones demum purulenti tuberculis scatent; ac cor exile & aridum cernebatur. BARTHOLINUS.

OBS. 1604. Muliercula a suppressis mensibus in ventris intumescens incidit, haud sine imprægnationis spe; sed post annum manifestus fit *hydrops ascites*; quo tandem superioribus extrema macie confectis, occubuit.

Præter aquæ putridæ mensuras duas, omnia viscera in putridam mucaginem videbantur conversa. Uterus hujusce labis minime expers, molem recondebat, caput infantile æquantem. LENTILIUS.

OBS. 1605. Quidam febre acuta mali moris corripitur; cum tumore hypochondriorum. Deiecit per alvum materiam nigram, porraceam, cruentam & foetidissimam. Accedit cataphora cum sorditate, & temporario delirio; viribus obrutis, frustra expectantur parotides; unde spirandi difficultas, quam sequitur circa trigésimum morbi diem interitus.

Cadaver exenteratum exhibet omnia abdominis viscera marcere confecta & putredine deturpata. HOLLERIUS.

OBS. 1606. Instituta sectione cujusdam melancholici & jaebatici, febre lenta, cum virium resolutione extincti, se obtulit omentum putridum & grave olens. Mesenterium nigris varicibus undique circum-

LÆSIONES GENTERALES.

LÆSIONES
GÉNÉRALES.

septum occurrit. Hepar & pancreas scirrhosam duritiem referebant. Ren dexter stupendæ molis calculum recondebat ad uncias quatuor accedentem. Pulmonum denique erat insignis corruptela. BONNETUS.

OBS. 1607. Cadaver cuiusdam mulieris *tabida* sequentia exhibebat; omentum nempe & mesenterium penitus consumpta. Lienis exigua pars conspiciebatur. Hepar insolitæ magnitudinis affatum & quasi torrefactum se præbet; præter aquam citrinam & sordidam in abdomine stagnantem, cum utero purulento. Pulmones demum erant corrupti & exulcerati; atque in pure quasi natantes. HORSTIUS.

OBS. 1608. Ancilla post *casum* gravissimum *ventris tumore* laborare cœpit; qui in dies in monstruosam accrevit magnitudinem; adeo ut post octo integros menses, *inter cruciatus*, lecto fuerit detenta, donec tandem obierit.

Examini subjecto cadavere, occurrit abdomen viginti supra centum aquæ libras, purulentæ & sordidæ, continens: nobilioribus visceribus labefactatis, vel putredine consumptis. HANNÆUS.

OBS. 1609. Quidam inappetentia laborans, cum vomitu purulento, sæpius recurrente, *gangrana in utroque pede* corripitur; qua velociter progrediente, absque dolore, tandem post tres menses a primo vomitu purulento, e vita migravit.

Secundo cadavere, omnia viscera labefacta & corrupta, ac fœtidissima deprehendebantur. DODONEUS.

OBS. 1610. Quidam febre maligna laborabat cum dolore *ventris* continuo & acerbissimo ad hypochondrium dextrum; siti immani, & vigiliis perpetuis: quibus, accedentibus sudoribus frigidis, aliisque gra-

vioribus symptomatibus, e medio tollitur.

Reperiebantur hepar & lien putrida, non secus ac intestina tennia, quæ perforata deprehendebantur. Similis ferme læsio animadvertitur in omento & mesenterio. MOUTON.

OBS. 1611. In cadavere cuiusdam virginis quatuor & triginta annorum, quæ per sexennium *hydrope* afflicta fuerat, reperiebantur præter humoris serosi & subflavi octo & quadraginta mensuras, & maximam viscerum corruptionem, glandulæ circa mesenterium, ad pomi magnitudinem accedentes, purulentæ, quasi materia plene. HELVVIGIUS.

OBS. 1612. Quidam *variis morbis*, & *immanibus doloribus*, per tredecim annos detentus, tandem macie confectus fatiscit.

Lustrato corpore solum cor illæsum reperiebatur: cæteræ partes erant putrefactæ, & magnum fœtorem spargebant. Renes lapidibus scatebant; & pedes magis quam in leproso squalidi erant. FABER.

OBS. 1613. In cadavere cuiusdam fœminæ duorum & septuaginta annorum *hydrope ascite* sublatæ, invenitur in abdomine maxima ichorosæ & purulentæ materiæ copia, vel ad quinque & triginta mensuras. Ventriculus & intestina, hepar, & lien; renes & vesica uredine & situ correpta deprehendebantur. SCHULTERUS.

OBS. 1614. Instituta sectione cuiusdam *leprosi*, cujus artus inferiores stupendum in modum erant squalidi, solum cor inculpatum occurrebat. Cætera viscera erant putredine defœdata. VVILLISIUS.

Ad traditas accedunt observationes Lib. I. 1650. Lib. II. 363, 859. Lib. IV. 149.

ARTICULUS VIII.

LÆSIONES
GÆNERALES.*Viscera syderata.*

OBS. 1615. Mulier *angina gangranosa* corripiebatur. Tunica oris linguæ & œsophagi in crassas pelliculas, & glutinosas abibat. Ætus corporis erat ingens, cum siti immani. Urina continebat materiam fursuraceam, dein pelliculas puri intermixtas. Aderant singultus & ructus afflicti. Præ dolore & astu præcordiorum, tanquam parturiens, clamitabat. Supervenit ventris torsio. Fæces purulentæ & scæridissimæ dejiciuntur. *Sanguis* demum per os & anum erumpit; & post viginti dies, inter acerbissimos cruciatus extincta est.

Sectio cadavere, universa fere viscera nigerrimaprehenduntur, vel suppuratis pustulis plena. GEMMA.

OBS. 1616. Quidam *febre maligna* labrans, omnibus in deteriora ruentibus, biduo ante obitum, de astu viscerum immani conqueritur; cuius ardorem externo ac culinario igni nihil cedere ajebat; donec latius serpente veneno, miserrimam vitam cum felici morte commutavit.

Omnia viscera conspiciebantur nigricantia & sphacelata: quin & ipse ventriculus adeo computruerat, ut sine ruptura, digitis attrectari nequiverit. HEILMANNUS.

OBS. 1617. In cadavere puellæ octennis *peste* raptæ occurrebant pustulæ gangrænosæ circa orificium ventriculi. Carbunculus ingens e peritoneo prope lienem exsurgebat. Similem tumorem exhibebat pancreas. Renes maculis & pustulis gangrænososis defœdabantur. Cor demum & vasa atro sanguine turgebant. COUZIER.

OBS. 1618. Inter sectionem virginis viginti annorum *peste* sublata, pleura & per-

icardium varias gangrænas notas exhibebant; non secus ac cor mole maximum. Pulmones etiam nigricabant. Cystis fellea & stomachus bilem atram recondebant, hepate solito majori. Mesenterium passim gangrænosum occurrit. Vasa demum cerebri sanguine atro turgebant. SOULIERS.

OBS. 1619. In cadaveribus nonnullorum *peste* intra viginti quatuor horas raptorum, reperiebantur viscera, tum pectoris, tum abdominis livida & nigricantia; vel colore rubro saturato; quibus scilicet perspicuæ erant inflammationis gangrænosæ notæ. Vasa insuper sanguine nigro scatebant. SOULIERS.

OBS. 1620. Cultro anatomico subjecta cadavera variorum *morbillis* sublatorum exhibebant viscera pectoris & abdominis, maculis purpureis vel lividis signata. Vesicula fellis bile atro-viridi turgebat. Reperiebatur denique serum saniosum stagnans, tum in pectore, tum in abdomine. CHIRAC.

OBS. 1621. Lustratis interaneis variorum *febre semi-tertiana* extinctorum, reperta fuere viscera abdominalia, imo & pectoralia, nigra & sphacelata. GEMMA.

OBS. 1622. Sectio cadavere cujusdam *fulmine tacti*, reperiebantur præcipua viscera; cor nempe, hepar, lien & tunica intestinalis syderata. GILBERTUS.

Ad traditas referri debent observationes Lib. I. 785, 897, 1479. Lib. II. 300, 304, 640, 770.

ARTICULUS IX.

Viscera transposita.

OBS. 1623. Puer octodecim menses natus, cujus corporis habitus *subtumidus*, colorem citrinum præ se ferebat; cum maximo capite, *respiratione anhela* conflictabatur. Pergente morbo occubuit.

Cadavere cultro anatomico subiecto, magnaprehendebatur colluviei serosæ copia in abdomine, cum epiploo corrupto. Insuper viscera annotantur transposita: hepar

scilicet sinistrum latus occupabat, lien in dextro erat situs; & sic de cæteris abdominis visceribus. Idem etiam observatur in pectore ratione cordis, cujus apex ad dextrum latus vergebat. CARONIUS.

De Visceribus crassa obductis. Vide observ. Lib. I. 947, 1497. Lib. II. 723.

SECTIO DECIMA-QUINTA.

DE TUMORIBUS IN ABDOMINE.

ARTICULUS I.

Aneurisma abdominis.

TUMORES. OBSERVATIO 1624. Vir octo & triginta annorum casu ab alto gravem *contusionem* patitur in abdomine. Dein de *acerbis ventris doloribus* querebatur; sanguinemque grumosum per alvum per triiduum exonerabat. Opportuna cura intra sex septimanas convaleuit. Post biennium denovo cœpit ægrotare: *difficiliter respirabat*: obtundebatur acies oculorum: sensus tabescebant; vires concidebant, cum faciei pallore. Postea accedebant *animi deliquia* & vehemens perſentiebatur *pulsatio in abdomine*. Interea urget tussis; respiratio fit anxiosa, cum pulsu debili & inæquali: molestior sensum fit abdominis pulsatio. Postquam hujusce truculenti morbi vicissitudines per biennium expertus esset, tandem syncope rapitur.

Mesenterium inflammatum, lacerum &

exulceratum deprehenditur, incumbens aneurismati aortæ pugni magnitudinem excedenti, inter arterias emulcentes & iliacas sito. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 1625. Quidam laborabat frequentibus *animi deliquiis* & vagis *ventris doloribus*, cum febre continua, nullis accessionibus distincta, pulsu inordinato & duro, insigni extenuatione, & urinis crassis. Tandem ingruunt *oppressiones*, quæ *lypohymias* post se trahunt, & mortem.

Sectione cadaveris apparuit aneurisma aortæ, paulo supra iliacas. Continebat hic tumor crassissimos polypos, qui sanguinis fluxum versus iliacas impedire videbantur. Aderat insuper extravasatio sanguinis intra tunicas mesenterii; & maxima sanguinis effusi copia circa renes. FANTONUS.

OBS.

OBS. 1626. Mulier trigefimum tertium ætatis annum agens, vino & ingluviei delicta, febrem incurrebat, siti, cibi fallidio, vigiliis, orthopnæa, & corporis jactatione stipatam. Aderat *pulsatio vehemens supra ventriculum*, qua in dies augescente, diutinos labores, & extremum virium detrimentum jam passam, mors occupavit.

Lustrato cadavere, cœliaca sese obtulit ita dilatata, ut compressum pugnum admitteret; in quo sinu sanguis abunde stagnabat ater, grumofus; cruoris in putredinem abeuntis imaginem præ se ferens. LARCHEUS.

OBS. 1627. Quidam querebatur de dolore in regionibus ventriculi & renum, cum ardore & pulsatione. Accedit æstus totius corporis, & præsertim plantarum pedum molestissimus. Accedunt *insultus epileptici*, virium languor, & mors.

Inveniebantur ventriculus & intestina flatu turgida. In dextro rene calculus latitabat: in sinistro vero aderat vesica aqua turgida ad nucis juglandis magnitudinem accedens. Arteria magna spinæ incumbens tantæ erat amplitudinis ut binos pollices admitteret. DORINGIUS.

OBS. 1628. Quidam pro variis agritudinibus decumbens; qui tamen nec de dolore abdominis, nec de ponderis sensu, nec de spirandi difficultate querebatur; paulo post prandium repente obiit.

Ventre aperto, in conspectum venit ingens aortæ aneurisma, in superiori abdominis parte situm, & ad pectus ascendens, in cujus cavo disruptum erat. Adeo ut latus pectoris sinistrum effuso sanguine esset repletum. Superiores lumborum vertebræ cum inferioribus dorsalibus carie erant exesæ. MORGAGNUS.

OBS. 1629. Vir quinque & triginta annorum post casum ab alto, acerbis dorfi & lumborum doloribus prehenditur; adeo ut per octo menses cubare cogeretur. Interea intumuit latus sinistrum infra costas, cum quadam pulsatione; tumente subiecto cru-

re. Inciso tumore ab inepto chirurgo, larga sequitur sanguinis profusio, & intra horæ quadrantem moritur æger. TUMORES.

Referato abdomine, ingens reperitur aneurisma aortæ, a diaphragmate ad pelvim se extendens. CL. MORGAGNUS.

OBS. 1630. Quidam de summo dolore ad spinam dorfi, per annum integrum, querebatur; cum suspitione *luis venereæ*. Hinc pluries adhibita fuit hydrargyrosis, sine successu. Tandem erumpente a superioribus & inferioribus ingenti sanguinis copia extinguitur.

Exenterato cadavere aneurisma compertum est in magnæ arteriæ divisione in iliacas; qua parte spinæ incumbat. BALLONIUS.

OBS. 1631. Instituta sectione cadaveris cujusdam, qui per tres annos, miro, & incognito affectu constabat, cum pulsatione vehementi super umbilicum, deprehendebatur aorta duplo solito major ac sanguine nigro & concreto repleta. Cor etiam majus quam par erat inventum est. Hepar demum conspiciebatur ingens uti videbatur, læsum. BONTIUS.

OBS. 1632. Quidam mingendi difficultate tenebatur, nonnunquam accedente genuina *ischuria*: pergente morbo cum nonnullis remissionibus, tandem derepente e medio tollitur.

Subitæ cladis causa reperta est scilicet aneurisma disruptum. Valde enimerat dilatata aortæ pars quæ valis utinariis subjacet. BALLONIUS.

OBS. 1633. Quædam vetula jampridem variis ventris doloribus, diversisque aliis symptomatibus conflictata, tandem fati cessit.

Lustrato cadavere, inveniebatur in abdomine aneurisma aortæ, quod pugnificatiem longe superabat. Tunica arteriæ dilatatæ, tanta duritie pollebat, ut ossæ appareret. FALLOPIUS.

Tumores scirrholi.

OBS. 1634. Juvenis duorum & viginti annorum, athletico & florido corporis habitu gaudens, & admixtarius, *savissimo in abdomine dolore subito corripitur*; præsertim circa regionem lumbarem; cum nonnulla *luis venerea* suspicione. Persistente & crescente morbo per tres menses, gravi terrore acerrime commovetur, & in *febrem acutam* incidit. Exacerbantur *abdominis jam protuberantis tormina*; lotio parce fluente. Post nonnullos dies fugatur febris, & cætera mitescent symptomata: sed paulo post recurrit morbus truculentior, qui dein in eodem fere statu persistit; cum ferocissimis exacerbationibus noctu redeuntibus; inter quas, tantam tyrannidem exercebant dolores, ut furibundus æger totas ædes ejulatu expleret. Tum abdomen ob convulsos musculos duritiem quasi *saxeam præ se ferebat*. Sed inter remissionem tumor in epigastrio, prope hepar durissimus tactu percipiebatur. Interea accedit spirandi difficultas; excernuntur spurta cruenta, & tandem die vigesimo a febris ortu obiit.

In aprium venit reserato abdomine tumor ingens conglobatus, quasi e variorum tuberculorum congerie exurgens; omnibus vertebis lumbaribus incumbens; quem traiciebant aorta & vena cava. Ossa tamen integra, & nulla carie tacta occurrebant. Tumoris involucrum crassissimum erat & callosum; ejus substantia spongiosa variis cavernulis, succis diversæ indolis repletis intermixta. Pulmones insuper erant infarcti & tuberculosi. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1634. (a) Mulier sexaginta annorum, de inappetentia, siti, doloribus in abdomine, & præsertim in regione lumbari, cum alvo adstricta querebatur. Urina pauca ægre excernebatur. Dein accedunt anxietates & lypothymia: pedes dolore afficiuntur & contabescunt. Sub hoc rerum statu erumpit vomitus cum dolore stomachi. Tumet abdomen cum pulsa nonnun-

quam intermittente & tremulo; ac demum fatis cessit.

Præter majorem aquæ copiam reperitur hepar tuberculorum, durum & exangue. Cylis fellea tres calculos latici sordido innatantes fovebat. Mesenterium erosum & gangrenosum. Omentum, pancreas & ovarium dextrum scirrholi hydatidibus scatebant. E pollica parte uteri excrevit scirrhus ingens ad renes & anum pertingens. Renes exulcerati & fere absumpti conspiciantur. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1635. Vir duorum & triginta annorum contusionem in lumbis passus erat: ubi dolor post biennium cum colico dolore, vomitu, dolore ischiatico & dysuria; quibus tractu temporis accesserunt spirandi difficultas, tussis continua, & violenta, cum marasmo. Ac demum suppressa per triduum expectoratione occubuit.

Mesenterium macilentum & transparens erat; circa cujus exortum ingens apparuit tumor, qui intestina in latus dextrum retruserat: protendebatur ab appendicibus diaphragmatis ad os coccygis atque ad umbilicum, & lumborum vertebis fibrosa connectione firmiter adhærebat aortam & venam cavam involvens sua mole. Longus erat pedem unum, sex polices latus, quinque crassus: pendebat septem circiter libras. In frustra dissectus hic tumor glandulosus apparuit & carneus. Aperto demum thorace inveniebantur pulmones innumeris ferme tuberculis scatentes; quorum majora ad uncias duas accedebant. VARTHON.

OBS. 1636. Quidam lue venerea laborans, de doloribus vagis, præsertim in capite querebatur. Frustra bis adhibetur hydragryosis. Morbo progrediente accedit dysuria molestissima, cum alvo adstricta. Ileo demum corripitur, cuius ratione propinatur libra una mercurii crudi; venter interea tumet, cum renitentia; ac tandem obiit.

Repe-

Reperitur latex subalbicans in abdomine; epiploon erat putridum; intestinum colon passim exulceratum & tribus in locis perforatum; cæcum simili labe affectum; ileumque inflammatum cum nonnullis gangrænæ notis. Ubique occurrunt globuli mercuriales. Hepar gangrænosum conspicitur. Hypogastrium sinistrum ingentem tumorem recondebat, inter vesicam & rectum situm; qui ex ossè sacro carioso ortum habere videbatur, libras duas & amplius pendens, cujus contextus glandulosus videbatur. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1637. Virgo septemdecim annorum paupercula, cujus prava hinc erat victus ratio, conquerebatur de dolore circa fundum ventriculi; cum fœtere narium adstantibus summe molesto. Postea venter tumet; deficit appetitus, cum œdemate crurum. Tandem fractis viribus, vitam cum morte commutavit.

Ichor flavus & subfœtidus in abdomine stagnabat. Epiploon putridum & partim consumptum comparuit. Intestina erant supra modum flatulenta. E pancreate erumpens tumor scirrholus insignis. Passim præterea occurrebant varia corpora scirrholosa, quasi stromosa. Mesenterium conspiciebatur scirrholum; cum liene putrido. Pectus referatum exhibebat thymum scirrholum; pulmones costis adnatos; pericardium crassum & seroturgens. HARDERUS.

OBS. 1633. Mulier sexagenaria, jam ab octennio abdomen tumidum & doloris expers gestabat; quod in tantam demum molem excrevit, ut duobus ante obitum mensibus coacta fuerit lecto se tradere. Tum accedente febre continua, cum acerbissimis doloribus in regione lumbari; mixtu difficili, & alvo adstricta, extremum diem clausit.

Deprehendebatur tumor ingens e mesenterio erumpens, & vertebriis hærens, ac etiam peritoneo in antica parte passim scirrholus & cartilagineus. Variis loculis, materiam oleosam, melleam, sebaceam & puriculæ similem continentibus, conflari videbatur prædictus tumor. Hepar insuper scirrholum occurrit; nec illæsa erant alia viscera, PARÆUS.

OBS. 1639. Mulier quædam post partum ventris intumescencia cum summa spirandi difficultate & pedum œdemate laborabat, quibus incrementibus satis cessit. TUMORES.

Referato ejus cadavere reperiatur tumor steatomatosus plures libras ponderans ortum ducens e mesenterio; uterus e sede dimovebatur, hepar & lien minores solito erant, & diaphragma sursum pellebatur. PORTAL.

OBS. 1639. (a) Fœmina quadragenaria jamdiu querebatur de duritie circa uterum, cum dolore pungente & levi: aliquoties febricitavit. Tumor sensum increvit: accedunt dolor capitis & vomitus. Progredientem morbo tumoris dolor intensior evadit. Post decennium tandem febre acuta rapitur.

Referato abdomine, repertus est tumor capitis magnitudinem superans. Situs habebat in postica uteri parte; hinc rectum intestinum vehementer premebat: substantia carnosæ videbatur. Nullum præterea detegitur ovariorum vestigium. VALSALVA.

OBS. 1639. (b). In cadavere ancillæ diuturno morbo, cum maxima luis venerea suspicione, conflata; & hæmorrhagia uteri sublatæ, inveniuntur ovaria scirrholosa. Dimidia fere pelvis replebatur scirrholo albo, duro & crasso, dextro uteri lateri adnato. In sinistro latere major scirrhus fuit ossi pubis, partibusque vicioribus accretus, & intus purulentus. Alii præterea passim annotabantur scirrhi in abdomine. CLAR. HALLERUS.

OBS. 1640. Puer lactans, cujus dextrum ventris latus tumebat, cum suspicione hepatis scirrholosi, tandem macie confectus interit.

In apricum venit excrecentia quædam glandulosa totam abdominis dextram partem implens, retrudens intestina sinistrorsum, & colon ipsum, æque ac hepar. Musculis abdominalibus, & spinæ, adnatus prædictus tumor, circa pancreas initium cœpisse videbatur. Magnitudo erat quantum ambæ manus capiunt. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1641. In cadavere mulieris, quæ per plures annos ingentem ventris tumorem

TUMORES. rem gestaverat, & pro *ascitica* habebatur, repertum fuit corpus quoddam scirrhum, totam imi ventris capacitatem implens, ventriculo, aliisque partibus circumjacentibus hærens. Pendebat hæc stupenda moles libras sex & sexaginta; crassa robustaque membrana obvestiebatur; ac materias adiposas, saniofas & fordidas recondabat. HORSTIUS.

OBS. 1642. Virgini viginti annorum, cum ex *suppressis mensibus* intumesceret venter, hydropis suspicio fuit oborta. Per quadriennium ita augetur *abdominis protuberantia*, ut vix ferendo oneri par esset; quæ tandem post diuturnos cruciatus pie decessit.

Deprehendebatur in abdomine carnea moles, ingens & rotunda, glandulis & pinguedine referta, ex uteri externa facie duobus crassis processibus enata; & quatuor supra triginta libras civiles pendens. PALMA.

OBS. 1643. Quædam magno *tumore interno in ventre* laborabat, cum dolore in dorso & ad sinistrum lumbum. Urinam difficile excernebat. Partes macie extenuantur; pedes fiunt œdematosi; ac sinistrum crus obidet erysipela lethale.

Ad ventris referati centrum ingens apparuit tumor, viscera undique comprimens, pluribus in locis lividus, qui pendere videbatur e mesenterio. VALSALVA.

OBS. 1644. Vir alias vegetus, incidit in *gangranam utriusque tibiæ*. Antea tibiæ & pedes assidue frigeabant, & quasi stupore tenebantur. Paulo post obiit.

Invenitur tumor scirrhus circa venam cavam descendentem, ubi scilicet bifurcatur ad utramque tibiæ. Scirrhus in magnitudinem auctus ita constrixerat arteriam & venam; ut nullus ferme sanguis ad artus inferiores permeare posset. FABRI. HILDANUS.

OBS. 1645. In cadavere cujusdam quadragenarii *ascite* extincti, in conspectum veniebant, præter aquæ fœtidæ copiam, omnia intestina corpusculis albis, callosis & pinguibus oblita. Hepar cernitur durum, inflammatum & pallidum. Scirrhus demum occurrit ingens prope lienem, ab ejus mole compressum. HILDANUS.

OBS. 1646. Virgo triginta annorum *ventrem summe protuberantem* ab undecim annis gestabat. Aperto post obitum corpore, invenitur tumor ingens, quasi sarcoma, dorso, & peritoneo hærens; sed uteri fundo præsertim adnatus. EX ACT. PHYS. MED. GERMANIÆ.

In hoc censu locum obtinent observationes Lib. I. 564, 568, 635, 1500, 1732. Lib. II. 153,

A R T I C U L U S III.

Tumores cystici.

OBS. 1647. Fœmina vitæ sedentariæ assuetæ, *menfes immodicos*, cum vaginæ prolapsu, patiebatur. Redux e thermis Badenensibus, doloribus acerbissimis confligatur in abdomine, præsertim circa lumbos & uteri regionem; cum convulsionibus per intervalla recurrentibus. Sexagenaria major menstruum tributum adhuc persolvit; remanente vaginæ procidentia. Ultimo vitæ quadriennio, menstruis deficientibus, convulsiones & *cruciatus hystericos*, in dies

vehementiores, perpessa, in *tumorem abdominis & crurum* incidit. Sensim altius protuberante abdomine, semper decumbere tenetur ægra. Urinæ turbidæ sedimenta farinaceum deponebant. Pulsus erat celer & frequens; cum difficili respiratione. tandem corpore macie confecto, mors languoribus finem operatum imposuit.

Reperiuntur muscoli abdominales ad membranæ tenuitatem redacti. Tumor ingens occurrit in abdomine, dorso adnatus,

continens materiam saniosam, sæcibus vini rubri similem, ad pintas circiter duodecim. Crassissima & durissima tunica donabatur prædictus tumor; præter quem alii occurrebant pugni magnitudine, eadem illuvie turgentes. Omentum plane erat absumptum; mesenterium nonnihil inflammatum, & scirrhusum; non secus ac pancreas. Uterus naturali quadruplo major totus etiam scirrhusus videbatur; in vagina variæ observantur hydatides; & in cavo uteri plures molæ carneæ diversæ magnitudinis, quarum majores ovum anserinum æquabant. PEYERUS.

OBS. 1648. Vir sex & triginta annos natus colicis doloribus intestinorum, & paroxysmis nephriticis obnoxius, cum alvo adstricta; gravem confusionem patitur in regione renum, prope marginem ossis ilei; unde dolor vehemens, qui tamen postmodum fugatur. Post sex menses inter inducias, recrudescit hic dolor cum vigiliis & difficili decubitu in latus sinistrum. Contrahitur genu ejusdem lateris; tumor proximus testiculus, qui sensim scirrhusus evadit cum febre lenta. Procedente morbo dolores sæviores in alias abdominis partes propagantur, & ad pectus pertingunt. Dein erumpit tumor scirrhusus in cervicis latere sinistro. Tandem septimo mense obiit.

Intestinum ileum prope os ilium sinistrum subviride occurrit. Lien mole amplius vicinis partibus arte hæret, ejus involucri ad cornu duritiem accedente. Pancreas erat scirrhusum. Ren sinister duplo major extus exhibet ulcus saniosum. Plures insuper occurrunt tumores steatomatosi & cancerosi, juxta lumborum vertebrae, circa receptaculum chyli; inter quos nonnulli ulcerosi eructabant saniem, qua partes viciniores lædebantur, & confurcabantur. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1648. (a) Ancilla quinque & triginta annorum, post suppressam febrem tertianam, tumore molestissimo in hypochondrio dextro laborabat, quam sequebatur hydrops. Fugato hydropi, remanet tumor ultra scrobiculum cordis se extendens. Circa annum ætatis quinquagesimum recurrit hydrops, cum vomitu materierum viscidarum, inappetentia & oris amarore. Accedit tussis sicca, cum dolore gravativo in

regione ventriculi. Interea tument crura; respiratio fit difficilis, & cor haud raro palpitat. Dein se prohibet intertus accessio-
TUMORES.
nibus febrilibus quotidianis stipatus; usque ad obitum.

Hepar mole majus & steatomatosum se præbet; e cujus parte convexa emergebat tumor saccatus ingens qui sex mensuras ad minimum continebat, quo depellebantur diaphragma, mediastinum cor & pulmones. Materiam opacam, purulentam & foetidam continebat, cui innatabant ampullæ diaphanæ ad capitis recens nati molem accedentes; quarum superficies innumeras hydatidulas exhibebat. Vesicula demum fellea pure turgebat. CLAR. BAA-
DERUS.

OBS. 1649. Juvenis septem & viginti annorum tumorem anormalem in parte interna femoris sinistri gestabat, qui molestissimus sectione auferitur. Anno elapso ab hac sectione in quendam somnolentiam incidit, cum dolore circa coxendicem sinistrum; quam paulo post sequitur febricula cum siti & astu interaneorum, præsertim circa noctem; urgentibus vigiliis. Oculi sinister primo nebulosus sensim tumet & extra orbitam prorumpit cum cæcitate. Alvus erat adstricta & desiciebant vires; cum plures erumpunt tumores duri in capite, dorso, cervice, &c. Acrius sævit dolor coxendicis, cum pulsu duro & celeris, ac demum occubuit.

Præter tumores externos steatomatosos pectoris, occurrunt numerosiores in cavo pectoris, cum carie costarum & vertebrarum subjacentium. Innumera alia corpuscula scirrhusa circa vasa annotabantur. Pancreas mole maximum & scirrhusum conspicitur. Alii insuper occurrebant tumores similis indolis, vertebrae & ossibus innominatis, carie læsis, infidentes. EX ACT. LONDINENSIBUS.

OBS. 1650. Vir quadragenarius emaciatus immensum abdominis pondus patiebatur, cum spirandi difficultate, & appetitu quasi canino. Exortus erat hic morbus ante biennium. Tumor ventris non mollis erat; sed quasi carnosus. Pedes œdemate tumebant; sed nulla percipiebatur fluctuatio in abdomine. Tandem lapsus ab alto enecatur.

Vix una aut altera aquæ libra in abdomine

TUMORES. mine deprehenditur; sed ingens cujusdam corporis moles, in superficie pinguedinem referens, conspiciendam se exhibuit: totum fere mesenterium occupabat monstruosa hæc excrefcentia, ponderis quinquaginta librarum. Tumorum anomalorum instar, diversas materias recondebant hæc massa. Præterea viscera abdominalia semiputrida videbantur; & pericardium pertinacissime cordi hærebat. BONETUS.

OBS. 1651. Cuidam fœminæ venter novem mensium incremento tumuit; quibus sine puerperio effluentibus, spes prolis in *hydropem* mutatur. Quo procedente, accedit *spirandi & mingendi difficultas*. Crescente abdominis pondere standi & decumbendi facultas adempta est. Tandem *suppresso lotio*, suffocata interiit.

Deprehendebatur tumor ingens in abdominis cavo, mediis quasi immixtus pulmonibus a compulso diaphragmate. Secto ejus involucri membranaceo erumpunt vesicæ, & globuli membranacei plurimi cum magna vi aquarum. Tumoris tunica in nonnullis locis erat cartilaginea, ossæa, imo & lapidea. Diversas materias, præter aquam, recondebant vesicæ, substantiam nempe sebaceam, caseosam, crassam; non secus ac in atheromate, & meliciredi. Pondus totius massæ quinque & quadraginta libras superabat. PEYERUS.

OBS. 1652. Puella tredecim menses nata insigni *ventris tumore & tensione* laborabat; quæ tandem, inter varias medicorum opiniones, fatis cessit.

Secto cadavere, reperitur ingens abscessus in sinistro latere, e vertebra lumborum sub liene ortum habens & libras decem pendens; e triplici cystide conflatus, recondens materiam; pulmentum, ova coacta, ficus, carnem, aliaque ejusmodi præter naturam, referentem. Duo alii conspiciebantur abscessus in dextro latere; alter sub hepate, alter prope pelvim, ejusdem indolis, sed minoris molis. Ab stupenda horumce tumorum massa, diaphragma ad claviculas impellebatur. Hinc minime mirum si suffocata abierit. CABROLIUS.

OBS. 1653. In cadavere virginis quinquagenariæ, quæ ab octodecim annos gestabat *ventrem* stupenda & *molestissima mo-*

le protuberantem, invenitur inter cutem & musculos abdominis tumor cysticus ingens ad genua usque fere descendens, & ab umbilico ortum trahens. Innumeris substantiis diversæ naturæ replebatur, carneis nempe, cartilagineis, lapideis; atque vesiculis aqua sublutea, materia adiposa, aliisque substantiis, turgidis. Aperto abdomine alia io conspectum venit cystis vertebris adnata, haud ab similibus materiis foeta; præter aquam subrusam ad libras octo in abdomine stagnantem. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1654. Mulier triginta annorum, post gravem *abdominis contusionem*, de dolore continuo hypogastrii querebatur. Post plures menses increvit abdomen cum manifesta *fluctuatione*. Accedentibus in dies variis symptomatibus, post triennium extinguitur.

Lustrato cadavere in propatulum venit tumor cysticus, capitis humani molem longe superans, cellulis innumeris intus distinctus, fero sordido & purulento scatentibus. E fundo uteri callosi, & quasi lapidei, cui annectebatur, ortum ducebat hic tumor. Præterea conspiciebantur intestina, humore crasso & subviridi obducta, & invicem hærentia. DU CHESNE.

OBS. 1655. In cadavere mulieris quatuor & viginti annorum, *ascitica*, quæ a quatuordecim annis male se habuerat conquesta semper de *præcordiorum dolore & summa gravitate* imprimis ab assumpto cibo & potu; præter aquæ suberventæ & foetidæ copiam, occurrit tumor enormis in epigastrio, & regione umbilicali; qui ab omnibus hærentiis solutus quinque libras pendebat. Partibus vicinis arcte hærebat; hepatis scilicet, ventriculo, duodeno, jejunio, pancreati, &c. Hepar insuper varios abscessus recondebant. BLASIUS.

OBS. 1656. Puella quatuordecim annos nata, ante menses octodecim *ventris intumescencia* laborabat; quæ sensim increfcens, tandem illam ad libitinæ rationem duxit.

Inter cadaveris exenterationem invenitur tumor ingens in tuba dextra, vas spermaticis & omento hærens; passim cartilagineus imo & ossæus. Diversas materias stea.

Neatomatum instar recondebat; inter quas nonnulla occurrunt pilorum glomeramina. Hepar mole amplius nonnihil erat purulentum. BLASIIUS.

OBS. 1657. Vir quatuor & sexaginta annorum, jampridem *ventris doloribus* confectus; post ingluviem *vomitum* corripitur, cum sævissimis ventris torminibus. Accedentibus *animi deliquiis*, brevemigrat ad superos.

Intestina ultra modum tumebant; & prima abdominis sectione foras cum impetu profluebant, nonnullas inflammationis notas præ se ferentia. Conspiciebatur in abdomine tumor quidam cysticus, anomalous, materiis liquidis, mollibus & duris, ac diversæ naturæ fœtus; præcipuam cavitatis partem occupans; qui e mesenterio ortum trahere videbatur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1658. Cuidam mulierculæ *abdomen* per octo annos *intumuerat*; urinis parce fluentibus & alvo plerumque soluta. Accedebat crescente ventre, atrophia cæterarum partium. Biennio ante obitum *apoplexia* corripitur, succedente hemiplegia. Tandem ingruente *affectu iliaco*, e medio tollitur.

Præter aquæ limpidæ libras quadraginta, cum variis hydatidibus, reperiēbatur in hypochondrio dextro tumor ingens, costis spuris adnatus, ponderis viginti librarum & humore limido repletus. Similis tumor in alio latere costis spuris etiam hærens, & octodecim librarum, serum turbidum & subruentum continens conspicitur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1659. Mulier quadragenaria major *tumorem abdominis*, sensim per sex annos adauctum gestabat, qui sub primis temporibus pro graviditate habebatur. Inter ea moles ingens ad paracentesim devenire cogit; qua intra quatuordecim menses, duodecies celebrata sexcentæ libræ colluviei ferossæ nonnihil fœtidæ, evacuantur.

Secundo post obitum corpore, occurrit tumor steatomatosus, parti internæ umbilici adnatus; basi duos transversos pollices lata. Varias cellulas diversis materiis scatentes recondebat prædictus tumor, octo li-

bras pendens. EX ACTIS EDIMBURGENSIB.

TUMORES.

OBS. 1660. Vir sexagesimum sextum ætatis annum agens *tumorem* gestabat haud exiguum *circa inguen* sinistri lateris; quo in dies crescente, tandem accedit ischuria lethalis.

Reperiuntur peritonem putridum & omentum plane absumptum. Prope sinistrum vesicæ latus tumor comparuit capitis virilis magnitudine, vesicæ, recto & ossi pubis adnatus. Erat merum steatoma continens substantiam mollem, butyro congelato æmulam, cum parva sanguinis copia. Vesica nonnullos sanguinis grumos etiam recondebat. BARTHOLINUS.

OBS. 1661. Vir jampridem *calculo laborans*, tantæ copię lapides & lapillos cum urina excrevit, ut aliquot scatulos adimplerent a liberis servati. Tandem doloribus acerbissimis attritus in totalem *lotii suppressionem* incidit, & nono die interiit.

In renibus parvuli & pauci reperiuntur lapilli. Ureter dexter calculo daſtyliformi obturabatur. Occurrit prope vesiculam felleam sacculus hepatis adnatus, innumeros calculos forma seminis tritici turcici, recondens. E medio hujus sacculi conspiciebatur ductus quidam, instar ureteris, ad vesicam tendens. POLISIUS.

OBS. 1662. Quidam tussi sicca erat vexatus, diarrhæa diuturna & macie confectus, cum *tumore infra nothas costas* in jecoris regione, quem commode pertractare licebat, quibus exacerbatis supremum diem obiit.

Aperto mortui cadavere, in apricum venit tumor pendulus, annexus musculis lumbaribus lateris dextri, capitis vitulini magnitudine, cui plurimæ adnatæ erant cystides; aliæ materia pulti simili repletæ, aliæ substantia sebum, lardum, vel mel referente. Insuper aqua stagnabat in abdomine, ad mensuras duas Parisienses. LAGNEAU.

OBS. 1663. Mulier, cujus menses nunc inordinati, nunc suppressi erant, *tumorem molestissimum in regione pubis* jampridem gestabat. Tandem macie confecta obiit.

Exenterato cadavere, præter omentum putridum reperiēbatur tumor ligamenti uteri prope fundum adnatus, qui magnitu-

Hh di-

TUMORES. dinem capitis virilis adæquabat; diversas substantias, serosam nempe, gelatinosam, sebaceam & purulentam recondens; cujus superficies variis hydatidibus obsita erat. REISELIUS.

OBS. 1664. Cuidam virgini post *casum ab alio*, exurgit tumor *lienis regionem occupans*, qui in dies incrementum sumit. Post sex menses appetitus languet, vires deficiunt; & de dolore *lumborum* conqueritur ægra; quæ paulo post naturæ debitum solvit.

Aperto cadavere, pinguem quamdam molem in sinistro latere præcipue latitantem, & intestinis incumbentem exhibuit abdomen. Decem libras ponderabat prædictus tumor cysticus. FROMANNUS.

OBS. 1665. Quædam mulier *ventrem summe tumidum* per multos annos gestans, cum consumptione totius corporis; tandem satis cessit.

Exhausta abdominis aqua inventus est tumor insignis, & latus, cute valida circumductus, & pluribus eminentiis præditus. E genere anomalorum varias materias continebat; pinguedinis nempe, glutinis albi, sanguinis subnigri, & foetidi substantiam æmulantes. PALMA.

OBS. 1666. Mulier sexagenaria a multis mensibus *tumore quodam circa umbilicum cum dolore gravativo* ad dorsum & minigendi difficultate laborabat. In dies crescebat tumor; donec tandem obierit ægra.

Aperto abdomine, occurrit tumor stupendæ molis, qui basin habebat in mesenterii centro, cum arctissima adhæsione ad finem intestini coli; qui scilicet præter materiam steatomatosam quam in variis locis continebat, substantiam firmiorem recondebat. VALSALVA.

OBS. 1667. Lustrato cadavere cuiusdam puerperæ duorum & triginta annorum, cujus *venter a suppressis lochiis intumuerat*, reperitur latex subluteus stagnans in abdomine. Præterea in propatulum venit tumor quidam cysticus, hydatidibus obsitus, peritoneo prope umbilicum adnatus, qui majori materiæ purulentæ copia scatebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1668. Vir quadragesimum ætatis

annum agens *obstructione alvi* laborabat; qua ingravescente erumpit vomitus, nulla arte sedandus. Quo pergente sensim in atrophiam incidit æger, quæ tandem confectus obiit.

Reperitus est in abdomine ingens abscessus, quem vocant steatoma, cujus magnitudo ad ovum anserinum accedebat. CAMERARIUS.

OBS. 1668. (2) In cadavere pueri bimæstris qui tumorem ab umbilico ad vesicam usque protractum gerebat, reperiebatur aquæ magna quantitas stagnans in cavitate urachæ, quæ videbatur conflata quatuor ligamentis umbilicum versus connexis & e contra divaricatis prope vesicam, in cujus substantia musculosa firmiter adhærebant. PORTAL.

OBS. 1669. In cadavere cuiusdam hydro-pici, qui a septem annis *abdomen mole portentosum* gestabat, invenitur saccus ingens, uberrimo aquæ proventu distentus, e peritoneo oriundus; sub quo latitabant viscera; præter quem in conspectum veniebat in regione hypogastrica steatoma, pendens duas & quinquaginta libras. SCHEFFERUS.

OBS. 1670. Quidam e lapsu ab equo *contusionem* passus est *circa lumborum regionem*. Dolor invadit partem affectam; & per biennium identidem exasperatur. Tandem exhaustis viribus, vitam cum morte commutavit.

Exenterato cadavere ingens apparuit tumor, circa mesenterii exortum, vertebri lumborum fibrosa connexionе firmiter hærens. VVARTHON.

OBS. 1671. Mulier quinquagenaria per triginta annos patiebatur in *abdomine dolorem*, quasi diceret matricalem. Tandem *volvulo* correpta die nono ad plures abiit.

Secundo cadavere reperitur tumor annexus recto intestino: erat e genere cysticorum; atque recondebat pinguedinem, sebum, ossa, dentes, & capillos. BOSCUS.

OBS. 1672. In cadavere vetulæ quæ *continuo alvi fluxu* per sex hebdomadas laboraverat, reperitur sub ventriculo, tumor cysticus magnus & rotundus, ovi anserini magnitudine, materiam pinguem, mellem

leam & gypseam continens; cum nonnullis gangrænæ notis, in tubo intestinali. Pericardium insuper flatu distendebatur. BARTHOLINUS.

OBS. 1673. Lustrato cadavere cujusdam viduæ, quæ multis abhinc annis, *abdomen alte protuberans* gestaverat, deprehenditur ingens steatoma; quod e pancreate erumpere videbatur; & stateræ impositum sex & viginti libras ponderabat. FONTANUS.

OBS. 1674. Secta muliere quæ *hydropica* credebatur; occurrit in abdomine massa durissima proprio involucri obducta;

quæ continebat aliquot nigricantis & foetidissimæ aquæ amphoras; cum crassis humoribus, & concreto sanguine. HILDANUS.

OBS. 1674. (a) Introspetto cadavere virginis cuius *venter tumebat* cum suspitione hydropis; in apricum venit corpus quoddam, ex pluribus abscessibus conflatum, materia quadam sebacea, alteriusve sortis, scatentibus. BALLONIUS.

Pro affinibus haberi debent observationes Lib. I. 1045, 1767. Lib. II. 313, 782. Vide insuper *Tumores ventriculi, omenti, intestinorum, &c.*

A R T I C U L U S IV.

Tumores vesiculares.

OBS. 1675. Mulier trium & quadraginta annorum, multipara, post septem menses a suppressis mensibus de *duritie & immani pondere in regione pubis* querebatur. *Venter ultra modum protuberans*, cum cruribus oedematosis. Facies erat pallida, & difficilis respiratio, cum pulsu frequenti. Imo ventre accuratiori examini subiecto, tactu exploratur quidam tumor supra pubem, dolore molestissimus, cum stagnatione manifesta cujusdam colluviei in abdominis cavo. Pergente morbo, & incrementum sumente ventris intumescencia, devenitur ad paracentesim, cuius ope educitur materia quædam mucosa, substantiæ crassiori & melliformi intermixta. Interea macie & febre lenta, cum exacerbationibus serotinis confecta ægra, ventrisque mole oppressa, alteram paracentesim exposulat; qua incassum celebrata, post triduum obiit.

Abdomen prima sectione exhibet corpus adiposum inter tegumenta & musculos situm, putriditate & purulentia defædaturum. Referato abdomine occurrit præter colluviem sordidam tumor cysticus in regione hypogastrica ad umbilicum ascendens; qui innumeros folliculos serosos, & purulentos continebat. Præterea epiploon cum

portione proxima coli erat putridum. **DIARIO MEDICO.**

OBS. 1676. Quidam de variis in *abdomine tumoribus, dolore stipatis* jamdiu querebatur. Tandem in *ischuriam* incidit, quæ paulo post, exquisitioribus præliis frustra adhibitis, enecatur.

Referato abdomine, in conspectum venit tumor sacciformis, cuius diameter ad octo pollices accedebat, vesicæ fundo adnatus, arctique intestino hærens, hydatidibus replebatur prædictus saccus. Quo exhausto, alius occurrebat, ex ipsamet vesica etiam emergens, similibus hydatidibus turgidus. Binis hisce tumoribus compressa vesica, & dilatari nescia unum vel alterum urinæ sebruentæ cochlear duntaxat continebat. Sacci ejusdem naturæ, numero quinque, etiam hepatis, alias sano, hærebant. Lien scirrhusus capsulam habebat cartilagineam, & varias quoque hydatides colligebat; quæ passim etiam occurrebant in aliis locis. **EX ACTIS PARIISIENSIBUS.**

OBS. 1677. Vir quadragesimum quintum ætatis annum agens, laboribus arduis assuetus, & herniosus, *doloribus colicis* per-

TUMORES. totum abdomen sævientibus subito corripitur; qui sensim, & per plures dies exasperantur ut demum decumbentem illuc mittunt unde negant redire quemquam. Partes ilei & omenti in sacco hernioso contenti, gangræna tactæ reperiuntur. Hepar totum purulentum occurrit. Præterea observatur tumor ingens in regione lienis, ad cucurbitæ magnitudinem accedens; hærens lieni, diaphragmati & intestino collo, innumeris, vel supra centum, hydatidibus fœtus; qui uti videbatur ortum ducebat a liene. E DIARIO ERUDITORUM.

& viginti annorum, quæ per plures annos, *ventrem* mirum in modum *protuberantem* gestabat, reperiatur in cavo abdominis copia seri fœtidi & purulenti. Occurrit supra regionem umbilicalem faccus ingens, amplitudinem abdominis fere æquans. E diaphragmate in cavitatem pectoris depulso, originem mutuari videbatur. Innumeras, vel supra ducentas hydatides continebat sero purulento & fœtido innatantes. EX ACT. PHIS. MED. GERMANIÆ.

OBS. 1678. In cadavere mulierculæ sex

Id genus tumoris exemplum exhibet observatio Lib. II. 153.

A R T I C U L U S V.

Tumores cancrofi.

OBS. 1679. Vir undetriginta annorum, vino & fumo fistulari deditus post gravem *contusionem in hypochondrio sinistro, doloribus colicis* sæpius, conficiabatur. Tandem febreprehenditur, cum vigiliis & dolorum exacerbatione. Accedunt nausæ: alvus adstringitur. Dein *dolores qui totum abdomen pervadebant*, renibus & ureteribus præcipue infigi videntur. Interea erumpit tumor, in umbilico, sensim ad pugni magnitudinem accedens. Omnia in pectus ruunt; & sub finem tertii mensis obiit.

Inter sectionem cadaveris reperitur tumor ingens scirrhusus & cancrusus, vertribus lumbaribus adnatus, dimidiam abdominis partem replens, & ponderis quinque librarum. Nonnullæ hujusce sarcomatis partes ulcerosæ & gangrænosa eructabant virulentam saniem, quæ viciniores partes inquinabat & defœdabat. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1680. Mulier quinque & triginta annorum, tabida, *ventris intumescencia,*

sensim crescente per triennium laboraverat. Durum valde abdomen, quasi lapideam constitutionem exterius referebat; ubi manu attingebatur.

Aperto abdomine, nulla occurrunt vestigia pinguedinis, membranarum & musculorum abdominalium. Hæc omnia in alienam substantiam erant commutata, cujus crassities, facta dimensione ab umbilico ad interiora ventris, ad ulnæ dimidiæ longitudinem accedebat. Extus cartilaginea, intus cancrusa videbatur prædicta substantia. BLASIUS.

OBS. 1681. In cadavere mulieris septuagenariæ hæmorrhagia uteri sublata, reperitur in abdomine tumor melonis molem superans, cum maculis gangrænosis; humore quodam mucoso & cruento scatebat prædictus tumor: ac stagnabat materia purulenta copiosa in abdomine. Vesica insuper passim gangrænosa occurrit. HARTMANNUS.

ARTICULUS VI.

TUMORES.

Anthracæ in abdomine.

OBS. 1632. Vir triginta annorum, temperamento melancholico, tumore parotidum, & *bubone pestilentiali* in inguine sinistro corripitur. Resolutis hisce tumoribus bene se habere videbatur; cum post quindecim dies recurrit bubo, nulla arte in suppuratum adducendus. Interea erumpunt exanthemata purpurea in pectore, & quarto die accedit mors.

Exenterato cadavere epiploon maculis purpureis oblitum conspicitur: lien subviridis & mole major. E diaphragmate sinistro prodibant plures anthracæ, & pustulæ gangrænosæ. Ex hepate scirrhus etiam erumpebat anthrax. Vesicula fellis inflammata, anthrace etiam defœdata, turgēbat bile viscida & nigerrima. Varii in-

super tumores ejusdem indolis observantur in intestinis renibus & peritoneo prope vertebra. Pulmones etiam ingentem anthracem exhibebant. COUZIER.

OBS. 1633. Vidua quinque & quadraginta annorum, horrore, succedente *febre pestilentiali*, cum dolore capitis, & virium defectu, corripitur. Erumpunt maculæ purpureæ circa pectus. Tertio die ingruit vomitus, & paulo post moritur.

Lustratum cadaver passim exhibebat, tum in pectore, tum in abdomine, pustulas gangrænosas, instar carbunculorum. Ventriculus insuper inflammatus humorem viridem recondebat. COUZIER.

ARTICULUS VII.

Abscessus in abdomine.

OBS. 1684. Quidam senex pluribus abhinc annis dolore continuo circa regionem ossis sacri, cum ardore urinæ, & mingen-
di difficultate afflictus fuit. Quibus pergen-
tibus & exacerbatis, tandem obiit.

Instincta cadaveris sectione invenitur circa regionem ossis sacri, ea nimirum parte qua vena cava bifurcatur, abscessus ingens, qui præter materiam fœtidam, sanguinem coagulatum continebat, cum carie ossis sacri. Vesica præterea quatuor lapides fo-
vebat. HILDANUS.

OBS. 1685. Quædam fœmina post intempestivam veteris fontanellæ excisionem, incidit in *spirandi difficultatem*; paulo post intumuit totum corpus. Ingravescēte tandem asthma; viribusque morbi diuturnitate fractis interiit.

Exenteratum cadaver exhibebat in late-

re sinistro, & superiore abdominis, abscessum apertum, ex quo magna fœtidissima saniei copia effluxit. BLANGARDUS.

OBS. 1686. Puella in levem febrem incidit, tertiane intermittenti haud dissimilem, nullo dolore stipatam. Accidentibus dein animi deliquiis, cum quibusdam horripilationibus, subito extinguitur.

Aperto abdomine magna puris copia circa uterum inventa est, quæ ad superiores usque partes redundabat. JACOTIUS.

OBS. 1687. Mulier ab excisata fontanella, brevi *spirandi difficultate* prehenditur. Procedente morbo tumet venter, & pedes fiunt œdematosi. Urget oppressio pectoris; donec tandem fatis cesserit.

Inter sectionem cadaveris in proparulum venit abscessus ingens, juxta lienem situs, & sa.

— & sanien foetidissimam continens. HOR-
TUMORES. STIUS.

OBS. 1683. Quædam matrona *hydropē* la-
borans, de *dolore lateris dextri* sæpius con-
querebatur, cum difficillimo decubitu in
aliud latus. Tandem ingravescente morbo
interiit.

Cadaver cultro anatomico subiectum ex-
hibebat in dextra abdominis parte abscess-
sum ingentem pure foetidissimo repletum,
& hepatis adnatum. BARTHOLINUS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib.
I. 409, 346 (A). Lib. IV. 171, 193.

A R T I C U L U S VIII.

Tumor ab adunatis intestinis.

OBS. 1689. Cuidam *venter intumuerat*,
cum *hydropis* suspicione. Post copiosas vo-
mitiones depleri videbatur abdomen; re-
manente *tumore duro in hypogastrio*, quo
manu compresso, *flatus* per inferiora ex-
cludebantur. Interea perstabat vomitus cum
alvi obstructione. Nulla erant inflammatio-
nis signa in abdomine, doloris experte: etsi
æger morbo confectus obiit.

Reperiuntur tenuia intestina, mire in-
ter se implicata, & per nexus, ex firma
denaque substantia, tendineæ instar,
inter se juncta, quæ scilicet tumorem il-
lum durum efficiebant; præsertim ob sæ-
ces quibus referta erant. Colon præterea
carnis fibris compactum, impervium vide-
batur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1690. Sexagenarius *hæmorrhoidibus*
obnoxius, post varias minoris momenti

ægritudines, queritur de quadam *duritie*
in ventre, cum *alvo adstricta*, & vomitu.
Insurgit febricula, quæ maciem post se
trahit: tumor interea mobilis manifestior
evadit: octo scilicet transversos digitos la-
tus sedem habet supra umbilicum. Con-
tractatus tuberosus videbatur: a pressione
erumpebant flatus cum nonnullo dolore;
tandem erumpit vomitus materierum *fec-
ulentarum*, quem pressio pede sequitur le-
thum.

Aperto abdomine patent ileum & pars
jejuni supra umbilicum sursum retracta &
coarctata, atque arctissime inter se con-
juncta; unde tumor erat prominens. CL.
MORGAGNUS.

Vide *intestina invicem implicata*. Vide
observationem Lib. I. 141 (A).

SECTIO DECIMA-SEXTA.

DE COLLUVIE ABDOMINIS.

ARTICULUS I.

Ascites nulla obvia causa.

OBSERVATIO 1691. Vir quidam sexagenarius, largius & avidius comedens, spirandi difficultate premebatur inter pastum, & quoties noctu ad somnum se componebat; adeo ut cum statim se erigere cogereetur. Interea venter sensim sine sensu in tumorem attollitur, cum quadam

palpitatione circa hypochondria. Morbo tandem ingravescente, extremum diem clausit.

COLLUVIES.

In dissecto cadavere deprehendebatur hepatis sanum; cæteris etiam plane inculpatis visceribus; cum maxima aquæ copia in abdomine. TIDIRÆUS.

ARTICULUS II.

Hydrops cysticus.

OBS. 1692. Cuidam mulieri venter increvit, cum maxima graviditatis suspitione; mensibus parum fluentibus. Post novem menses nullum partus indicium; nec persentitur infantis motus; ac ulterius tumet venter, cum artubus inferioribus ædematosis. Irritis omnibus præsiidiis in majorem molem in dies attollitur abdomen; lotio parcissime fluente. Celebrantur nonnullæ scarificationes in pedibus ultra modum tumebantibus; quarum ope detumescunt inferiora, cum nonnulla salutis spe. Abdomen tamen ulterius protuberat: adhibentur balnea e sabulo maris calido; sed frustra. Hinc ad paracentesim devenitur; sed nulla educitur aqua. Vigente appetitu, accedunt postremo dolores, quos pro imminente partu habebat ægra; inter quos, viribus deficientibus, fatis cessit.

Prima abdominis sectione profilit materia crassa & viscida copiosissima, cum quodam corpore, figura & magnitudine co-

num pineum referente. Basi uteri rupti artissime hærebat hæc glutinosa moles. In latere sinistro uteri etiam disrupro, ob nimiam extensionem occurrit corpus membranofum capitis virilis magnitudinem æquans, quod similem continebat materiam. Viscera abscondita erant tegumento membranoso, & crasso; inter quod & musculos abdominales continebatur hæc materia crassa & viscida, ad octo & viginti mensuras. Secta hac membrana, oculis patent hepar, lien & cætera viscera, ultra modum compressa, alias sana. E MISCELLANEIS NATURÆ CURIOSIS.

OBS. 1693. Mulier multis abhinc annis hydrofica ventrem monstruosum, & veluti in acumen prominutum gestabat. Nulla erat fluctuatio nisi in exigua sinistri epigastrii plaga. Ter instituta fuerat paracentesis. Anxietates arcebant somnum. Tussis erat molestissima; vomitus pertinacissimus, & ap-

COLLUVIES.

& appetitus omnino deletus. Accessit vaginæ prolapsus, cum oculis & facie collapsis; pulsu fere obliterato. Tandem delira, & integro triduo cum morte luctata, expiravit.

Peritoneum arcte partibus contentis accretum reperitur: secto variis in locis prodit succus quidam gelatinosus in separatis loculis inclusus. Post accuratum, tædiosum & sordidum examen, constitit sacculus ingentem quo totum abdomen replebatur, a dilatata tuba uteri dextra originem mutuari, quæ sanie glutinosa scatebat. Ovarium dextrum tuberosum, & pugni molem æquans, humorem glutinosum recondebat. Illud spatium in quo venter videbatur acuminatus, occupabat peculiaris tumor, magno sacco antierius adnatus, capitis humani magnitudinem æquans. Lustratum peritoneum innumera tubercula in loculis humore glutinoso turgidos diffusa exhibebat. Intestina invicem accreta innumeris hydatidibus obstita deprehendebantur. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1694. Fœmina duorum & quadraginta annorum, sterilis, cui menses a tribus annis deficientibus, incidit in *ventrie tumorem* insolitum; quem sensim adauctum, cum fluctuatione manifesta, concomitatur *adama crurum*. Interea abdomen in stupendam molem attollitur, nil proficientibus remediis. Marcor partes superiores invadit. Languet appetitus, cum siti. *Urina parce fluunt, alvo adstricta*. Pulsus erat debilis & frequens: respiratio summe difficilis omnem decubitus præpediebat. Tussis erat assidua & vigilie pertinacissimæ; cum viribus plane deficientibus. Instituta paracentesi evacuantur quinque & viginti aquæ libræ, cum levamine. Bis iterata hac operatione, educatur præter aquam, materia fordida & purulenta; tandem accedit lethum.

Deprehendebatur in lustrato abdomine saccus ingens in variis cellulis divisum, maximam laticis serosi, purulenti, & lutulenti copiam recondens, vel libras circiter quadraginta. Omnia abdominis viscera extra sacculum conspiciebantur; si excipias omentum, e quo efformatum fuisse prædictum sacculum jure conspiciebatur. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1695. Mulier trigessimum quintum

ætatis annum agens, temperamento atrabiliari, & mater trium liberorum, incidit in *tumorem abdominis* inæqualem, *mensibus fluentibus*. Increvit tumor per quatuor annos, quibus elapsis menses sufflaminantur. Tum accedunt *animi deliquia*, *nauseæ & cordis palpitationes*; cum dejectionibus nigris & fœtidissimis. Celebrata paracentesi ne gutta quidem humoris educitur: ac tandem exhaustis viribus obiit.

In binas partes dividebatur abdomen, ope cujusdam septi transversi, quod crassitiem pollicis assequebatur; quarum altera totam regionem epigastricam & lumbarem dextram continebat; altera vero partem sinistram & inferiorem abdominis: hæc replebatur humore nigro, viscido & fœtidissimo, cui innatabant varia corpuscula dura & albicantia pisiformia. Hujusce cystis latera, in nonnullis locis ad latitudinem trium pollicum accedebant, & bino foramine hiabant in intestina crassiora. EX ACTIS PARIISIENS.

OBS. 1696. Fœmina sex & triginta annorum *ventrem tumidum cum sensu ponderis* gestabat. Mensibus deficientibus, *pondus circa umbilicum* molestius evadit, & crescit ventris moles. Elapsis sub hoc rerum statu quatuor annis febre intermittente corripitur, quam sequitur artuum inferiorum tumor oedematosus, cum gravi *spirandi difficultate*, & manifesta fluctuatione in abdomine. Accedente cibi fastidio, cum pallore faciei; celebratur paracentesis, qua educuntur triginta circiter libræ feri fusci & lutulenti; qua evacuatione complanatur abdomen. Post octiduum recurrit ventris intumescencia, cum majori spirandi difficultate. Iteratur punctio abdominis; qua ægre fluit humor crassior, subniger & lutulentus. Inter hæc ærumnas brevi ad Superos migravit æger.

Sectis musculis abdominalibus, partim gangræna tactis, patet saccus ingens, totum fere abdomen occupans; e cujus parte superiori exsurgebat tumor steatomatosus, pondere decem librarum; qui pro omento summe labefactato habebatur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1697. Vir undequingenta annorum, *anasarca*, & *ascite* laborans, paracentesi submititur, qua educuntur centum circiter libræ aquæ turbidæ & rubræ. Exacto men-

menſe, alia inſtituitur evacuatio etiam copioſiſſima, quæ ſepties intra octo menſes iteratur. Poſtea proſternuntur vires, appetitus deficit; ingruunt febres, ſudoribus ſtipatæ. *Venter* interea *ultra modum protuberat, cum imminente ſuffocatione*; ſed octava paracenteſis periculofa videbatur, quam tamen ſubire voluit æger, qui undecimo ab illinc die periit.

Omentum craſſiſſimum in pelvim uſque propendebat, peritoneo & inteſtinis accretum. Nulla erat in abdominis cavo aqua; ſed copioſiſſima, rubra & foetida occurrit in ſacco omenti; cui hærebat tumor ſteatomatoſus tres & triginta libras æquans. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1698. Matrona quinquagenaria ante triennium de *lumborum & abdominis dolore*, præfertim circa inguinum regionem conquerebatur; menſibus ſenſim deficientibus. Dein manifeſtus fit *abdominis*, & *pe- dum tumor*, qui fruſtra tentatis variis præſidiis, ſolitum incrementum ſumit; adeo ut poſtremo umbilicus ad inguina, atque reliquus aqualiculus ad genua uſque propenderet. Poſt caſum, ingruunt dolores abdominis, cum variis ſymptomatibus, quibus brevi accerſitur ultimum fatum.

Inſtituta cadaveris ſectio, occurrunt varii tumores cyſtici, quadam materia gelatinofa repleti; quæ collecta centum & quadraginta libras pendebat. Erat ovarium ſiniſtrum ingens, vel ad capitis magnitudinem accedens, diverſas materies continens. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1699. Cuidam mulieri *venter* poſt partum manſit *durus & intentus*. Erat primo tumor ad ſiniſtrum umbilici latus, quem neglexerat. Plures alii tumores ſenſim percipiuntur in abdomine; in dies alius protuberante. Interea accedunt *dyspnoea, acerbiffimi ventris dolores, ſitis, vomitus & diarrhoea*. Tandem inter animi deliquia, ad ſuperos migravit.

Deprehendebantur in abdomine innumeri propemodum ſacci lymphæ pleni, omnibus obviis viſceribus, ſpinæ dorſi & peritoneo adnati; inter quos prominebat ovarium dextrum, diverſas ſubſtantias, ad libras duas & amplius, recondens. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1700. Cadaver cujuſdam *hydropica* *Temus I.*

ſexagenariæ, exhibebat in abdomine tumores innumeros & diverſæ indolis. Epiploon, diaphragma, meſenterium & inteſtina ſcirrhis obſita deprehendebantur; quorum nonnulli duritiem quaſi lapideam aſſequebantur. Ex epiploo originem ducebat tumor cyſticus portentofæ magnitudinis, materiæ ſebaceis, purulentis & gypſeis ſcærens. Reliqui tumores ovi columbini magnitudine, liquore viſcido, hydatidum inſtar, turgebant. RIVALERIUS.

COLLUVIES.

OBS. 1701. Mulier quinque & triginta annorum, poſt puerperium de *dolore in hypocondrio ſiniſtro* queritur, qui dein per totum abdomen propagatur, qui ſenſim tumet, & poſtea in *ſupendam molem* aſſurgit: adeo ut circa ſextum annum decumbere cogeretur ægra, quæ paulo poſt interiit.

Abdomen aquæ fuſcæ octoginta, & amplius, libras continebat, in cyſtim ampliſſimam collectæ; quæ cyſtis ab ovario ſiniſtro oriri videbatur. Hepar inſuper ſcirrhoſum deprehenditur. Uterus cum tuba, & ovario dextri lateris, ſanus; ſed paululum compreſſus occurrit. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1702. In cadavere cujuſdam *mulieris hydropica*, ſecto abdomine, annotatur ingens cyſtis materia ſubflava & purulenta repleta; cujus latera variis prominentiis exaſperata, craſſiora & membranacea videbantur. Stomachus extra prædium ſaccum, non ſecus ac alia viſcera, flatulentia turgidus conſpiciebatur. Vaſa epiploica in cyſtim diſſeminabantur. Cætera viſcera, etſi compreſſa, a naturali ſtatu minime recedebant; ſi excipias nonnullas hydatides hepatis adnatas; & ovarium dextrum tumidum & ſcirrhoſum. E quibus patet cyſtim illam ampliſſimam nil aliud eſſe quam omentum morboſum. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1703. Quædam paupercula annoſa, per ſexennium *immenſi ventris* onus geſtabat, cum *acerbiffimis doloribus*; quibus tandem emaciata, ultimum diem clauſit.

Lustrato cadavere inveniebatur ſaccus ingens vertebris lumbaribus & peritoneo juxta latera annexus, qui materiam ſubflavam & craſſam, ad duas & viginti libras, continebat. Præterea plures alii oc-

II cur-

COLLUVIES. currebant tumores cystici materia gelatino-
sa alba scatentes. E MISCELLANEIS
CURIOSIS.

OBS. 1704. Mulier triginta annorum *ventrem ultra modum protuberantem*, octo annos, gestabat. A paracentesi ter celebrata, educebatur major colluviei diversæ indolis copia; flavæ scilicet, subviridis, nigricantis, & summe sætidæ. Omnibus interea in deteriora ruentibus, emaciata ad tumulum properavit.

Inter sectionem cadaveris, in propatulum veniebat in abdomine faccus ingens in varias cellulas distinctus, quæ singulæ materias recondebant diversæ indolis. EX ACTIS PARIENSIBUS.

OBS. 1705. Mulieri triginta annorum, per lexennium *venter sensim prominebat*, cum *suppressis mensibus*; sine tamen molestia, quasi ex graviditate. Ab stupenda demum ventris mole emergit *spirandi difficultas*; sub qua rerum conditione, post gravem & fortuitam corporis concussionem occubuit.

Aperto abdomine reperitur utriculus ventris capacitatem explens. Ab uteri fundo ortum ducebat, & aquam copiosam lixivium colore & consistentia æmulantem, continebat. Uterus insuper exiguus deprehendebatur. ACHOLTZIUS.

OBS. 1706. In cadavere cujusdam pauperculæ *rabide & aëtica* occurrit jecur lapidosum. Observantur binæ vesicæ inter peritoneum & intestina; quarum altera bovinæ vesicæ urinariæ magnitudinem su-

perabat. Quibus disruptis tantæ aquæ lividæ copia effluxit, ut vas triginta librarum capax adimpleret. ZACUTUS.

OBS. 1707. Secto abdomine *mulieris hydropica*, post celebratam paracentesim, extinctæ, reperiebatur ingens faccus continens humoris lutulenti libras triginta. E latere sinistro uteri ortum ducere videbatur hæc cystis, e qua bini protuberabant tumores; alter, mere scirrhus; alter, genuinum ovarium, ovi struthio cameli molem æquabat. EX ACTIS PARIENSIBUS.

OBS. 1708. Instituta exenteratione cadaveris cujusdam matronæ *hydropice* extinctæ, deprehenditur abdomen vesicis innumeris aqua plenis scatens; quæ nulla arte præsciri, vel depleri, potuerunt. BARTHO-LINUS.

OBS. 1709. In referato abdomine cujusdam fœminæ, post suppressos menses, *hydropice* sublatæ, occurrunt innumere vesicæ, quæ continebant ultra mensuras sexaginta aquæ. PERSIUS.

OBS. 1710. In ventre inferiore cujusdam *hydropici*, innumeras vesicas aqua turgidæ, & visceribus hærentes se vidisse refertur COITERUS.

OBS. 1711. In cadaveribus variorum *hydropicorum*, aquam vesiculis varæ magnitudinis inclusam vidit HÆFERUS.

Vide *Hydrops peritonei*.

A R T I C U L U S III.

Hydrops vesicularis.

OBS. 1712. Mulier septem & quadraginta annorum, tumorem a septemdecim annis gestabat in *hypochondrio sinistro*, sub ultimis temporibus molestissimum; ac insul-tibus febrilibus cum rigore stipatum. A nota fluctuatione aperitur prædictus tumor, & educitur latex seroso-purulentus,

cum maxima hydatidum copia; quarum nonnullæ ovum gallinaceum mole æquabant. Interea insiduum vulnus gangrænosum evadit; collabuntur vires; ægra ad ineluctabile fatum properante.

Instituta cadaveris sectione, reperiebatur in abdomine faccus ingens hepatis ad-natus,

natus, quasi tripartitus, majorem abdominis partem occupans; & innumeras hydatides saniei innatantes continens. Occurrit insuper amplissimus abscessus in mesenterio; cum latice fordido & sanioso in cavo abdominis stagnante. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1713. Cuidam fœminæ menses deferant, cum *ventris intumescencia*, unde uterum segerere existimabat. Interea exacto gestationis tempore, ventreque subinde accrescente, de spe concepta dubitabat. Abdomen in dies magis magisque protuberabat, cum dolore continuo, inter noctem, acerbior. Sic tandem cruciatibus & inquietudine confecta, obiit.

Secto abdomine effluxit aqua purpurea, sed pariori copia. Dein conspicitur stupendus vesicularum numerus, inter peritoneum, & musculos abdominales summe extenuatos. Inciso peritoneo, apparent viscera compressa in angusto spatio; sed parum læsa. ACHOLTZIUS.

OBS. 1714. Fœmina quædam plebeja quadragenaria, ante biennium nupta, pro *ventris tumore* se gravidam credebat. Sensim ingruunt dolores noctu ingravescentes. Accedente macie imprægnationis spes in hydropis metum mutatur. Dolorum denique vehementia exanimata, occubuit.

Referato abdomine nulla occurrit aqua, & omnia viscera in angusto spatio contenta apparebant; ob stupendam copiam vesicularum, aqua limpida distenturam, & invicem cohærentium. ACHOLTZIUS.

OBS. 1715. In cadavere mulieris triginta annorum, *phthisi*, & *ascite* extinctæ, inveniebatur in abdomine hydrops vesicularis. Peritoneum triplo solito erat crassius & quasi tendineum. Thorax majorem aquæ turbidæ copiam recondebant. Pericardium ex nimia repletionem quasi splendebat. Pulmo dexter putris observatur: sinister vero nonnihil erat purulentus. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1716. Cadaver cujusdam fœminæ *hydropica*, cujus abdomen inæquale varias protuberantias præ se ferebat, exhibuit cystes aqua repletas, & diversæ molis; peritoneo, diaphragmati, hepatis, stomacho, utero, &c. adnatas, quarum nonnul-

læ libras duas pendebant. Præterea hepar, lien & renes mole maxima reperiebantur. E MISCELL. CURIOSIS.

COLLUVIES.

OBS. 1717. In cadavere virginis ætate provectioris, *ascite* extinctæ, tota abdominis distenti cavitas innumeris vesiculis, aut sacculis, humore tenaciori & glutinoso refertis, repleta erat. Nonnullæ magnitudinem pugni minoris æquabant; aliæ nucem juglandem, vel avellanam non superabant. RUYSCHIUS.

OBS. 1718. Inter sectionem mulieris quatuor & triginta annorum, a multis annis *ascitica*, deprehendebatur in abdomine sacculus ingens membranaceus in varios loculos divisus, continens laticis subflavi libras circiter quinquaginta; cui innarabant hydatides innumeræ, quarum majores, nucis avellanæ magnitudinem minime superabant. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1719. Exenterato cadavere matronæ duorum & quinquaginta annorum, quæ *ventris tumorem* molestissimum multis abhinc annis gestabat, in conspectum veniebant innumeræ cystes, sero limpido, ruffo, subluteo, &c. repletæ; quarum nonnullæ viginti circiter libras pendebant. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1720. Mulier novem menses *uterum gestare putabatur*: instante, uti videbatur, partus tempore, præ dolore immani ob *ventris tumorem* fati concessit.

Lustratis interaneis, in apricum veniebant epiploon, mesenterium, hepar, lien & peritoneum hydatidibus obsita. BAL- LONIUS.

OBS. 1721. In cadavere cujusdam *hydropica*, maxima aquæ copia occurrit in abdomine; præter quam passim observantur hydatides numerosissimæ, præsertim circa uterum. Intestina erant putrida. Cordis ventriculi ingentes concrectiones polyposas recondebant. THEBESIUS.

OBS. 1722. Cultro anatomico subjectum corpus mulieris *hydropica* & *asthmatica* exhibebat in cavo abdominis saccum membranaceum crassum, ad magnitudinem sto-

machii accedentem, & hydatidibus diversæ
COLLU. fortis foetum. RUYSCHIIUS.
VIES.

in imo ventræ innumeræ vesicæ, omnibus
ferme visceribus adnatæ, & aqua citrina
repletæ. CORDÆUS.

OBS. 1723. Inciso cadavere cujusdam fœ-
minæ *hydropæ* sublatæ, deprehendebantur

In hoc ordine locum meretur observa-
tio Lib. I. 1725.

A R T I C U L U S VI.

Hydrops peritonei.

OBS. 1724. Mulier quinque & triginta annos nata, multis abhinc annis *ventrem tumidum* gestabat, *sine molestia*. Sinistrum abdominis latus, altius prominere videbatur, cum manifesta fluctuatione. Interea vigeat appetitus; menses solito more flu-
bant; haud obscurabatur nitor faciei, & nulla percipiebatur macies. Procedente, & crescente morbo, ulterius tumet abdomen; crura fiunt œdematosa; respiratio difficilis evadit; ac tandem accedentibus ly-
potheriis ultimum diem clausit.

Prima abdominis sectione, & exhausta. Rupenda aquæ sæculentæ copia; omnia viscera desiderari videbantur; cum prædicta colluvies concluderetur inter peritoneum & musculos abdominales, qui capsulæ complementum suppeditabant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1725. Virgo septem & triginta annorum corripitur stupore quodam molestissimo in crure sinistro, quo plane præpedi-
tur incessus. Post plures menses accedit tumor œdematosus in parte affecta, mensibus solito more fluentibus. Dein venter protuberat, exacerbantur dolores; & ingruit febris, prævio horrore. Pergente morbo ulterius distenditur abdomen; accedunt nausæ; omniaque in pejus riuunt; & ad cœlestem anram properat ægra.

Aperto abdomine prosilit aqua sæculenta, subrubra & inodora ad viginti & centum libras. Dein patet cystis ingens innumeris hydatidibus intus referta; cujus latera crassissima binos pollices æquabant. Viscera extra saccum ultra modum contracta, sana deprehenduntur. Musculi vero abdominales erant exilissimi, & quasi

membranacei. EX ACTIS CHIR. PAL-
RISIENSIS.

OBS. 1726. Mulier sexagenaria per plures annos tumore laborabat in regione epigastrica, qui sensim excrecens demum molestissimam evasit, tam ratione molis, quam ratione ponderis; adeo ut decumbere cog-
eretur ægra, quam manebat lethum.

Secundo abdomine, prorupit liquor sub-
cruentus ad libras quadraginta, & cen-
tum. Patet factum abdomine nil in conspe-
ctum se exhibuit præter membranam val-
lidissimam, visceribus superstratam. Re-
moto sacco illo ingente partes omnes ab-
dominis comparuerunt inculpatae; si exci-
pias pancreas scirrhum. In thorace pul-
mones nigri præter prægressam phlogosim
animadvertuntur; & vicinis partibus hæ-
rentes. SPONIUS.

OBS. 1727. Fœmina duorum & quadra-
ginta annorum abdomen tumidum a sexde-
cim annis gestabat, absque molestia; flu-
entibus catameniiis. Paulatim excrecente
ventris mole, facta est mater trium libe-
rorum. Postea non detumuit venter; ac su-
perveniunt graviora symptomata, nempe
ambulandi difficultas, coxa dolor, præcor-
diorum anxietas, animi deliquia; ac de-
mum alvi fluxus, quo imminuitur ventris
moles; ita ut haud levis spes affulgeret
redintegranda valetudinis. Paulo post ta-
men ingruit summa spirandi difficultas, quæ
feralem habuit exitum.

Lustrato abdomine oculis se sistit faccus
membranaceus tantæ amplitudinis, ut qua-
draginta circiter mensuras contineret, qui
facili-

scilicet innoxie omnibus visceribus incumbebat. MERCKLINUS.

OBS. 1728. Quædam scæmina doloribus capitis & abdominis obnoxia, inter prægnationem, cordis palpitazione, & crebris lypothymiis conficiabatur. Post partum, urget dolor in latere sinistro, sub nothis collis. Postea tumet venter cum dolore, anorexia, & mensium mora. Procedente morbo, adaugetur ventris moles, haud sine molestia. Sub epigastrio demum acuminatus hic tumor ad genua usque fere propendebat. Spirandi difficultate tenebatur ægra; accedentibus postremo lypothymiis, inter quas interit.

Scito cadavere reperiebatur inter tunicam duplicatam peritonei stupenda humoris subflavi & fœtidi copia, inibi stagnantis. HELVVIGIUS.

OBS. 1729. In quadam muliere a pluribus anni hydropica celebratur paracentesis, cujus ope proficit aqua ad libras quadraginta. Post mensem, abdomine iterum distento, iteratur hæc operatio, & eliciuntur colluviei lutulentæ libræ triginta. Elapsis quinque hebdomadis adtertiam punctiorem devenire necessum judicatur; quæ scilicet evacuatur materia purulenta, inodora ad libras circiter viginti. Dein febris hæctenus lenta exacerbat; & paulo post obiit ægra.

Inter exenterationem cadaveris, in propatulo veniebat saccus ingens, e peritoneo introrsum adaucto oriundus, totum ferme abdomen occupans; & colluviei cujusdam lutulentæ libras quatuor & viginti continens. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1730. Cuidam mulieri quatuor & quinquaginta annorum tumet abdomen. Moles sensim increvit cum fluctuatione manifesta, & pondere molestissimo. Dein ingruit tussis, cum spirandi difficultate. Tandem inter hæc molestias pluribus elapsis annis, pulsus debili, & abdomine in stupendam magnitudinem adaucto, erumpit tumor erysipelaceus circa umbilicum, qui intra duodecim dies in suppuratum abiit; subsequente gangræna, quæ tandem lethum accersit.

Evacuata abdominis colluvie aquea ad libras circiter centum; nulla patent vi-

scera; sed saccus duntaxat ingens ab intus repulso peritoneo ortum trahens; quo disrupto in conspectum veniebant viscera contracta & sana. E DIARIO MEDICO.

COLLUVIES.

OBS. 1731. Puerpera a lochiis suppressis, immanibus in abdomine torminibus corripitur, quæ intra quatrimum, nunc remittuntur, nunc exacerbantur; ventre sensim protuberante, cum macie totius corporis. Tandem ingravescente morbo, & abdomine in stupendam molem adaucto, cecubuit.

Continebat imus venter quinquaginta supra centum libras aquæ, colore dilute rubro tinctæ, & inodoræ. Musculi abdominales soluti & quasi gelatinosi videbantur. Ingens erat saccus, cujus pars posterior a peritoneo oriunda, omnia viscera recondebant. Epiploon putridum huic membranæ firmiter hærebat. Insuper mesenterium erat scirrhusum, & nonnihil purulentum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1732. Quædam mulier hydrope abdominis laborans paracentesi submittitur, qua educuntur laticis lutulenti, fœtidi & nonnihil cruenti sex & triginta libræ. Post tres elapsos menses, eadem ferme aquæ copia, ejusdemque indolis, simili operatione evacuatur. Interea viribus exhaustis supremum diem clausit.

Deprehendebatur in abdomine cyllis ingens, inter viscera & musculos abdominalis; quæ totum ventrem replebat, ad diaphragma & vesicam pertingens. Insuper plures annotantur tumores scirrhusi in regione iliaca utriusque lateris. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENSIBUS.

OBS. 1733. Mulieri quinquaginta annorum venter tumebat, & pro ascitica habebatur. Narrabat, priusquam id sibi accideret, tumorem quemdam percipi potuisse, ad sinistram umbilici latus, inæqualem, & ea magnitudine ut impositam manum ferme æquarer. Tandem progrediente morbo, & accedentibus gravioribus symptomatibus extinguitur.

Incisis musculis abdominalibus plurima aqua erupit putidissima, quam a genuino ventris cavo peritoneum separabat. Ea exhausta, tumor de quo mulier dixerat, in conspectum venit, innatus peritoneo & con-

& constans a tribus sacculis crassioribus, ferro turgidis. CLAR. MORGAGNUS.

COLLU-
VIES.

OBS. 1734. Mulier a decimo quarto ætatis anno *ventris intumescencia* laborabat. Gravida infantem peperit sanum, sine ventris, uti videbatur, detumescencia; quam tamen in posterum gestabat absque incommodo. Tantum interea incrementum sumpsit hic tumor, ut ingruant dolores *gravissimi*, cum summa debilitate. Postremo in lecto decumbere cogeatur, usque ad obitum.

Seçto abdomine ingens effluxit aquæ limpidæ, minime fœtentis copia, vel ad libras viginti quinque supra centum; quæ stagnabat inter peritoneum & musculos abdominales; adeo ut aperto tantummodo sacco, omnia latebat viscera. MECKE-REM.

OBS. 1735. Juvenis septemdecim annos natus, per sex menses *asciticus*, largo & spontaneo urinæ profluvio sanatur. Paulo post recurrit tumor abdominis, cum tanto incremento ut disrumpatur umbilicus, & fluat aqua, ad triginta libras. Dein bene se habere videbatur æger; sed post duos menses redit hydrops, cum simili successu. Tertiam demum, urgente ventris intumescencia, umbilici dilacerationem passus, obiit.

Reperitur aqua inter peritoneum, variis tuberculis exasperatum, & musculos abdominales. Hepar putriditatis notas passim exhibet. Eadem ferme labe afficiebatur pulmo dexter. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1736. In cadavere mulieris quæ *hydrope abdominis* laborabat, deprehendebatur colluvies serosa inter binas peritonei tunicas, quarum facies interior scirrhusa & inæqualis videbatur. Hic sacculus crassissimus continebat quinquaginta libras aquæ salis, viscidæ, & fœtidæ. Disrupta parte postica prædicti sacculi mesenterium inveniebatur scirrhusum. Ventriculus insuper & intestina erant ultra modum contracta; alias inculcata. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1737. Virgini septemdecim annorum *tumet venter*, haud sine maxima graviditatis suspitione. In dies incrementum

sumit tumor molestissimus. Interea languet appetitus; *stis urget*; accedit macies cum *difficili respiratione*; & tandem omnibus in pectus ruentibus, tanto oneri impar & vivis eripitur.

Referato abdomine erumpunt flatus, una cum salientibus aquis. Dilatata cavitate nulla conspiciuntur viscera; & clare patet hydrops peritonei. DRELINGURTIUS.

OBS. 1738. Cuidam mulieri *venter tumebat*, & sensim incrementum fumebat. Dolores atroces interea patiebatur, cum *difficili respiratione*; quibus per quatuor annos ingravescentibus, tandem migravit ad plures.

Inter primam abdominis sectionem stupenda aquæ turbidæ & subruentæ copiam effluxit, ad libras scilicet ducentas & ultra. Hic latex peculiari sacco, sive uteri amplissimo includebatur, qui nil aliud erat quam peritoneum mire expansum. E MISCELLANIS CURIOSIS.

OBS. 1739. In cadavere cujusdam matronæ, quæ diu, graviterque *tumidum ventrem* gestaverat, post exhaustam aquam copiosissimam, nulla apparent viscera; sed occurrit membrana densior, & prorensa ab osse xiphoide ad inguina usque. Resecta hac membrana in conspectum prodierunt intestina, & reliqua viscera; cum abscessu ingenti circa hepatis regionem. Lien quoque erat purulentus. BARTHO- LINUS.

OBS. 1740. Examini subiecto cadavere virginis quinque & viginti annorum, cujus *abdomen extensum* erat, turgidum & *tuberosum*, renitens & stupendæ molis, prima sectione effluxit materia crassa, fœtida, coloris subfusci ad mensuras quinque & triginta. Abdomine aperto & exsiccatò conspicitur membranosum corpus, quo omnia viscera regebantur, refertum pluribus glandulis purulentis, quorum nonnullæ ovum asferinum superabant. HÆCH-STETTERUS.

OBS. 1741. Virgo trium & viginti annorum in *ventris tumore* incidit, quo sensim mirum in modum crescente decumbere cogitur. Post quinquennium obiit.

Occurrit ingens aquæ copia, ducentas scilicet libras superans, intra laminas peritonei: omnibus visceribus tum pectoris, tum abdominis mire contractis, alias inculpatis. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1742. Vir quinquaginta annorum hæmorrhagia narium obnoxius; tandem prævio faciei & crurum œdemate, hydrope ascite corripitur; sub cujus incremento vigiliis pertinacissimis torquetur. Dein crus dextrum invadit gangræna; & hinc brevi sequitur mors.

Secundo cadavere reperiebatur stupenda aquæ copia inter peritoneum & musculos abdominales. EX ACTIS PHIS. MED. GERMANIÆ.

OBS. 1743. Mulier quinquagenaria a decem annis intumescencia totius abdominis laborabat; quæ ortum duxisse videbatur a quibusdam tumoribus solitariis, in superiori ventris parte protuberantibus. Difficilis interea erat respiratio; dein accedunt nigra vomitiones, & mors.

Invenitur tumor cysticus triginta aquæ fœtidæ & turbidæ libras continens, quæ parim ab erosa cysti in abdominis cavum effusa erat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1744. Mulier quadraginta annorum post suppressos menses, abdomen turgidum, per octo annos, sine insigni molestia circumtulit. Tandem sub onere faciscens, tanta mole suffocatur.

Primo inflicto vulnere, amurcæ fœtidæ copia ad libras viginti profiliit; quæ inter musculos abdominales & peritoneum continebatur; passim occurrentibus tuberculis ad nucis avellanæ magnitudinem accedentibus. BOGDANUS.

OBS. 1745. Instituta cadaveris sectione cujusdam virginis triginta annos natæ, & hydrope defunctæ; exhibebat apertus venter

aquæ libras novem & viginti; quæ tamen haud detinebatur in genuino imi ventris cavo; sed inter musculos abdominales, & subjectum peritoneum. BLASIUS.

COLLUVIES.

OBS. 1746. In cadavere mulieris quinquagenariæ ab enormi abdominis tumore, inter cruciatus extinctæ, prima abdominis sectione profiliit aqua turbida, quæ collecta ad decem supra centum libras accedebat. Dein patet sacculus ingens ultra quem delitescerant viscera abdominalia. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1747. Fœmina primis morbi mensibus pro gravida habita, ventrem per triginta annos, enormem, & horrendum, gestabat; tandem obiit.

Cadaver exenteratum exhibebat inter peritoneum, & musculos abdominales stupendam aquæ copiam, vel ad ducentas libras, & amplius. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1748. Inter sectionem mulieris, a novem annis hydropica ventre ultra modum elato, viscera sana occurrebant; sed inveniebatur extra peritoneum, vel inter hanc membranam & musculos abdominis, serum ichorosum ad mensuras quatuor & quinquaginta. SCULTETUS.

OBS. 1749. In cadavere mulieris, quæ suppressis mensibus, hydrope imi ventris laborabat; reperiebatur aqua stagnans in peritonei duplicatura. BARBETTE.

OBS. 1750. Hydropem spurium inter abdomen proprie dictum, in quo scilicet continentur viscera, & musculos abdominales observavit SPIGELIUS.

His subnectere licet observationem Lib. I. 950.

ARTICULUS V.

Colluvies sanguinea.

OBS. 1751. *Fœmina vigesimum octavum ætatis annum numerans, cui catamenia a binis mensibus erant suppressa, ventris doloribus corripitur; qui post octo dierum intermissionem, vel remissionem, recurrentes abortum concitant. Tum febris excandescit, cum inquietudinibus, & tensione ventris; e quibus evasit. Omnia bene se habere videbantur cum ab incaute exhibitio cathartico drastico, queritur de astu intensiori interaneorum. Tum venter tumet cum dolore & duritie; alvus adstringitur; ac paulo post ingruunt sudores frigidi; qui feralem habent exitum.*

Totum abdomen repletum invenitur sanguine partim congruato, partim diluto. Levis deprehendebatur phlogosis circa orificium ventriculi superius. Intestinum rectum intus & extus erat inflammatum, & excoriatum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1752. Vir triginta annorum post gravissimum casum ab alto, de insigni dolore abdominis circa hypochondrium dextrum, & cartilaginem xiphoidem querebatur. Non profluit urina nisi immisso cathetere. Tumet abdomen, cum dolore: excandescit febris, siti & pectoris angustia stipata: accedunt singultus & lypothymia. Cogitatur de sanguine extravasato in abdomine; hinc celebratur paracentesis, qua profuit sanguis ad uncias sex. Omnia paulo post exacerbantur; caligant oculi; fatiscunt vires; ac post biduum a lapsu vitam cum morte commutavit.

Aperto abdomine, occurrit magna sanguinis copia passim fluitans. Disrupta erat vesica circa fundum, cum variis inflammationis & gangrænæ notis. Ren dexter cum appenso uretere inflammatione insigni affectus erat. SPONIUS.

OBS. 1753. Mulier, cujus suppressi erant menses, casu supra genua conflictatur. Duobus ab hoc infortunio elapsis mensibus de dolore immani in abdomine sensim protuberante & spirandi difficultate queritur.

Post viginti quatuor horas paululum compescuntur dolores, & erumpunt, uti credebatur, menses. Interea deficientibus viribus obiit.

Abdominis cavum cruore nigro & fluído ad octo libras replebatur. Tuba sinistra dilacerata invenitur a sæctu sesqui pollicem longo, cum involucris. Uterus etiam effuso sanguine scatebat, qui exitum sibi paraverat per vaginam sub mensium titulo. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1754. Quædam mulier, ob ventris tumorem & duritiem, prægnans judicatur. Ulterius tumet venter cum immanibus doloribus; ac tandem vivere desinit.

Sexto abdomine ingens sanguinis serosi copia effluxit; qui etiam thoracis cavitatem occupabat. Vacuæ & inanitæ observantur venæ. Omentum occurrit putredine absumptum. Intestina tenuia inter se connectebantur arctissime. Simili agglutinatione afficiebantur hepar, lien, ventriculus nonnihil cartilagineus, &c. BARTHOLINUS.

OBS. 1755. Virgo trium & triginta annorum, deficientibus menstruis, dolorem sentiebat in inguine dextro. Abdomen sensim in ingentem tumorem accrevit; quibus demum succubuit.

Reperitur sanguis nigerrimus effusus inter peritoneum & musculos abdominales, ad libras octoginta, aqua ad libras quadraginta stagnante in cavo abdominis. Tuba sinistra in ingentem tumorem distenta humoris visceris libras tredecim recondebatur. Diaphragma adeo repulsum annotabatur ab aqua & sanguine ut vix non ad jugulum pertingeret. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1756. Quædam mulier, post insignem diarrhæam, de dolore in ventre queritur, haud secus ac aliquid disruptum esset, cum astu insigni. Præcedente cœna, glaciei frustum, mole duorum pugnorum

rum voraverat. Interea ob summam debilitatem lecto se tradidit; pulsu debili & intermittente, obiit.

Exenterationi tradito cadavere; totum sanguinem in abdomen confluisse animadvertitur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1757. Quidam post sumptuosam cœnam, tripudio indulgens, vomitu corripitur, cum animi deliquio. Sequuntur dolores in abdomine, adeo acerbis, ut paulo post spiraret.

Inter sectionem cadaveris, deprehendebatur peritonei cavitas cruore effuso plena. SMETIUS.

OBS. 1758. Fœmina juvenis a gravi abdominis percussione subito fere enecatur.

Cadaver exhibuit abdomen sanguine effuso repletum, a disruptione scilicet vasorum omenti, uti ex accurato examine patuit. EX ACTIS PETROPOLITANIS.

OBS. 1759. Quædam post lautissimum prandium, animi deliquio corripitur, & post quatuor horas expiravit.

Lustrato cadavere, reperta est abdominis cavitas sanguine effuso repleta. BOTALLUS.

COLLUVIES.

OBS. 1760. Quidam herniosus repente in ventris tumorem incidit, & brevi e medio tollitur.

Referato abdomine in conspectum veniunt quatuordecim circiter sanguinis extravasati libræ. TULPIUS.

OBS. 1761. In cadavere cujusdam fœminæ *Hydrops ascite*, uti videbatur, extinctæ, reperiebatur abdomen soluto cruore repletum. SEVERINUS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 964, 982, 1127, 1429, 1435, 1533, 1542, 1543. Lib. II. 98, 320, 866. Lib. III. 226. Lib. IV. 191.

A R T I C U L U S VI.

Bilis effusa in abdomen.

OBS. 1762. Quidam vir consistentis ætatis, ab inflicto vulnere versus regionem hepatis, tumore &ensione totius abdominis laborabat; cum alvo adstricta. Interea febris expers, vigiliis pertinacissimis confidebatur. Postremo ventre sensim magis protuberante, circa octavum a primo infortunio diem, fatis concessit.

Instituta cadaveris sectione in propatulum venit cystis fellea fauciata; hinc inanis; cum maxima bilis copia in abdominis cavum effusæ; quæ omnia inquinabantur viscera. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

Inter affines recenseri queunt observationes Lib. I. 899, 910, 911, 912.

A R T I C U L U S VII.

Hydrops lacteus.

OBS. 1763. Virgo septennis post lapsum ab alto, & gravem capitis contusionem, inter varia symptomata tristis & somnolenta evadit. Accedit cibi fastidium: erumpit vomitus ingestorum. Dien protuberans abdomen ab obstructione, uti videbatur, me-

lenta evadit. Accedit cibi fastidium: erumpit vomitus ingestorum. Dien protuberans abdomen ab obstructione, uti videbatur, me-

K k sen-

COLLUVIES.

senterii. Interea affectu colliaco prehenditur; venter ulterius prominet, cum manifesta fluctuatione. Macie postremo confecta, quarto a casu mense, occubuit.

Referato abdomine, in conspectum veniebat mesenterium scirrhum, vel materia quadam albicante & quasi cretacea, infarctum; cum maxima copia humoris lactei; vel mere & chylacei in abdomine stagnantis. EX ACTIS PARIISIENSIBUS.

OBS. 1764. Instituta sectione cadaveris cuiusdam pueri, qui prius leucophlegmatia, dein ascite laboraverat, deprehendebatur cavum abdominis latice quodam mere lacteo repletum, a disrupto scilicet ductu chylifero. LOSSIUS.

Vix ab similem casum sistit observatio Lib. II. 342.

A R T I C U L U S VIII.

Colluvies sordida.

OBS. 1765. Virgo quindecim annos nata cachectica incidit in hydropem: ultra modum enim tumebat venter cum manifesta fluctuatione, & regumentorum œdemate: artus inferiores etiam tumebant. Paracentesi quater celebrata educebatur primo aqua odore & colore lotium referens; & dein sordida & purulenta. Interea urget spirandi difficultas, vires deficiunt; & accedit lethum.

Lustrato cadavere inveniebatur materia purulenta ad libras duas stagnans in abdomine. Intestina flatulenta, invicem hærebant, & coalescebant, ope materiæ cuiusdam gelatinosæ, & purulentæ. Epiploon pene absumptum annotatur; hepat ingens & scirrhum; æque ac pancreas. Insuper aqua scatebat pectoris cavum. Pericardium simili humore distentum ad capitis magnitudinem accedebat, atque cor ingens recondebatur. EX ACT. PARIISIENSIBUS.

OBS. 1766. Juvenis viginti annorum stranguria laborabat, cum febre & dolore acerbissimo circa regionem pubis. Post nonnullam remissionem febris recrudescit cum somnolentia, & virium defectu. Paulo post, persistente febre, ad lentam vergente, urinæ minguntur nonnihil purulentæ. Dein ingruit alvi fluxus cum immani totius abdominis dolore. Postremo accedunt sopor comatosus, frigus extremorum, & interitus.

Pauca aqua stagnabat in abdomine; sed

copia puris nidulabat in pelvi, inter scilicet vesicam & rectum. Rènes intus sani, extus exhibebant quatuor abscessus; præter duo tubercula in rene dextro sita, scirrhusa, & nonnihil purulenta. BARRERUS.

OBS. 1767. Mulier nobilis viginti annorum post febrem continuam mali moris, incidit in ventris tumorem magnum & indolentem. Per novem menses sensim in majorem molem assurgit venter; quibus elapsis recurrit febris, inter quam œdematosa fiunt crura. Celebratur paracentesis; cuius ope educitur partitis vicibus pus foetidissimum ad libras triginta. Tandem die decimo tertio a prima punctione placide obiit.

Aperto abdomine effluerunt quadraginta libræ circiter puris foetidissimi. Inveniebantur intestina gangrænosa. Præterea occurrebat tumor ingens mesocolo adnatus, cuius diameter pedem integrum assequebatur. Triginta scilicet libras pendebat prædictus tumor; variosque saccos colligebat materia serosa, mucilaginosa, pultacea & sebacea scatentes. BONE-TUS.

OBS. 1768. Quædam mulier post partum laboriosum, de dolore sinistri lateris gravissimo querebatur. Postea venter in insignem molem intumuit. Erumpit protuberantia in umbilico, e qua secta effluxit puris foetidissimi.

diffimi pinta integra. Vulnus in fistulam facessit, quæ materiam sordidam, cum omenti ramentis, præbet. A copioso puris effluxu vires exhauriuntur; & post mensem accedit mors.

Introspecto cadavere omnia deprehendebantur viscera abdominalia pure conspurcata. Omentum erat absumptum, & peritoneum plane corruptum. MECKEREN.

OBS. 1769. Juvenis quatuor & viginti annorum, post *insolationem* & *haustum aqua frigida* inter æstum, febre continua corripitur, quam excipit cachexia. Dein accedit febris intermittens, nunc tertiana, nunc quartana. Venter sensim tumet cum macie totius corporis. Viribus demum fractis, post elapsos octo menses, e vita discessit.

Reperiuntur in imo ventre puris albi librae undecim, & ultra. Hepar & lien scirrhusa conspiciuntur. Sed genuinum puris fontem investigare non licuit. HILDANUS.

OBS. 1770. Virgo quadragenaria jam sex annos ægrotans ex ingenti corporis *intumescencia*; tandem *suffocatione* expiravit.

Aperto abdomine affluebant sex & quadraginta mensuræ humoris, multi instar, crassi. Omentum erat saniosum. Dexter lobus pulmonum ita costis adhærebat, ut vix sine dilaceratione dimoveri posset: cordis demum ventriculi grumoso sanguine replebantur. ZACUTUS.

OBS. 1771. Puerpera suppressis lochiis pariter *febricitabat*, cum *hypogastri tensione*, & protuberantia; inibi sævientibus *ferocissimis doloribus*. Nil proficientibus remediis, brevi post a vita decessit.

Exenterato cadavere, invenitur in abdomine multum materiæ fœtidæ & saniosæ, lochiorum corruptorum faciem præ se ferentis; quæ forte ex utero per tubas in

abdominis cavitatem pervenerat. RUYSCHIUS.

COLLUVIES.

OBS. 1772. Lapidarius quinquagenarius, post *colicam saturninam*, *manuum contracturam*, cum digitis rigidis, adhibita cura congrua, melius se habebat; cum *venter cepit intumescere*, cum dolore. Ingruit febris lenta, qua demum confectus obiit.

Occurrunt intestina livida saniei purulentæ innatantia: Pulmones tuberculis duris, & quasi cartilagineis scatebant, & passim pus recondebant. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1773. Virgo viginti annos nata, post *casum ab alto*, febre, gravissimo *lumborum dolore* itipata afficitur. Accedit *pondoris sensus* in ventris cavo, urgente vomitu. Dejectiones alvinæ modo virides, modo nigricantes conspiciuntur. Morbo demum ingravescente, & deficientibus viribus, interijt.

Replebatur abdominis cavum sanie ad libras circiter octo. Intestina erant inter se connexa, ope materiæ cujusdam viscidæ, & saniosæ. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1774. In cadavere cujusdam diuturno morbo sublati, cui *venter se immensum excreverat*, deprehendebatur stupenda puris copia, stagnans in abdomine. Pulmones utriusque lateris in pus erant conversi. Sed nulla annoratur corruptio in visceribus imi ventris, etsi puri innatantibus. PLATERUS.

His adde observationes Lib. I. 335, 351, 358, 359, 389, 407, 409, 411, 431, 560, 599, 644, 679, 697, 707, 717, 723, 728, 729, 784, 806, 810, 811, 947, 957, 967, 1123, 1145, 1263, 1278, 1387, 1420, 1425, 1426, 1431, 1539, 1637, 1712. Lib. II. 172, 297, 373, 396, 565, 613, 859, 871. Lib. IV. 147. Præterea; vide *Viscera putrida*. *Tumores abdominis*. *Abcessus abdominis*.

ARTICULUS IX.

Flatus extra viscera.

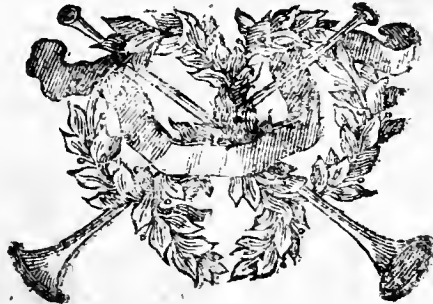
OBS. 1775. Lustrato cadavere cujusdam vetulæ genuino *tympante* chronico extinctæ; inter sectionem abdominis ultra modum tumentis, maximus flatuum provenus cum impetu profudit, & sublevis abdomen. Intestina nonnihil flatulenta plane inculcata deprehendebantur; adeo ut a solo peritoneo cohiberetur hæc stupenda acris massa. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

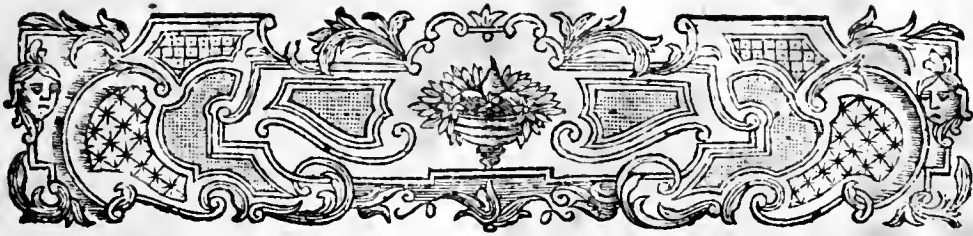
OBS. 1776. In quadam muliere *hydrope* sublatâ, admoto cultro in abdomen, mox

se obtulerunt plurimi flatus, cum impetu exitum quærentes; postea demum aquosus humor, sed minori copia. VERZASCHA.

OBS. 1776. (*) Secto cadavere pueri septennis inter *variolas* demortui, & abdomen tumidum gestantis, flatus cum sibilo crumpunt & odorem cuilibet adstantium intolerabilem spargunt. PORTAL.

Inter affines numerari debent observationes Lib. I. 73, 377.

HISTORIA

ANATOMICO-MEDICA

SISTENS

*Numeroſiſſima Cadaverum extiſpicia, quibus in aprium venit
genuina morborum ſedes; horumque obvia ſunt
cauſæ, vel reſerantur effectus.*

LIBER SECUNDUS.

Colligens læſiones internas peſtoris.

VISCERUM cæterarumque partium in thorace degentium, læſiones cadaverum ſeſtione conſpicuas completur hicce liber, qui, eſt mole minor, priori tamen minime cedit; cum organa vitalia, pulmones nempe, & cor præſertim, reſpiciat; quorum affectus, inter chronicos receuſendi, grave curantibus faceſſunt negotium; ac decumbentium diuturna curatione pertæſorum, producant ærumnas; quorum plerique inter mortis luſtamina diutius, quam vires ferant verſantur. Neminem latet potiorem læſionum abdominalium partem beneficio obſequioſorum muſculorum explorantibus digitis innotefcere: ſed raro ſe proferunt tactus o-

pe vitia in peſtore recondita. Hinc patet quanti ſint momenti extiſpicia, quibus in aprium venit hæc morboſa conſtitutio. Conſpicui ſane quidem evadunt oonnulli pulmonum, quibus eſt aditus, affectus; ſed in obſcuris ſemper latet cordis, aliarumque partium thoracicarum, labes. Itaque pro inſtituti ratione primo agimus de bronchiorum & pulmonum læſionibus, cadaverum rimatoribus obviis; conſulto omiſſa trachea arteria, ſere tota extra peſtus ſita; quæ ideo ad cervicem ſpectat. Sequuntur cordis & pericardii, affectus, inter vitam, uti jam innuimus, intricatiſſimi. His ſubneſtuntur plevræ, mediæſtini, partiumque ſubjacentium vitia, quæ meris dumtaxat conjeſturis aſſequi ſolent. Agmen claudit diaphragma, diverſimode

affectum. Dein accedunt læsiones generales; tumores nempe varizæ fortis, huic vel illi parti insidentes; ac demum colluvies ferosa, sanguinea, lactea, sordida, &c. A proposito alienum putavi his subungere historias ad œsophagum attinentes; qui-

tubus, etsi totum pectus peragrat, huic tamen minime pertinet. Ideo rectius ad cervicem, præcipuam hujusce tubi partem recipientem, refertur: quapropter numero partium externarum, quibus dicatur Liber quartus, addicitur.

S E C T I O P R I M A.

DE PULMONIBUS.

A R T I C U L U S I.

Bronchia sanguine obruta.

PULMONES. OBSERVATIO 1. Mulier sexagenaria post fugatum ventris hydropem, gestabat tumorem durum in hypogastrio. Rediit hydrops cum respiratione anxiosa. Edematose tument artus; labuntur vires; & subito extinguitur.

Multus sanguis grumosus continebatur in aspera arteria, & bronchiis. Utique pectoris cavum copiosam aquam recondibat. Cor mediante crusta quadam alba, pericardio arctissime hærebat. Abdomen aqua limpida scatebat. Ex ovario dextro oriebatur hydacis magna, quæ ultra libram liquoris pellucidi continuit. Ovarium dextrum solito majus, & cartilagineum, aquam etiam colligebat, cum ossiculo rotundo, pisum majus æquante. CLARUS STORCK.

OBS. 2. Adolescens sexdecim annos natus, febre maligna, solitis symptomatibus stipata, corripitur. Nono morbi die erumpit hæmorrhagia narium; quæ post largam sanguinis profusionem cohibetur ope aquæ

stypticæ naribus admotæ. Post duas tresve horas inter dormiendum insciis adstantibus obiit.

Lustrato pectore reperiuntur bronchia sanguine obruta. Præterea stomachus & intestina colorem rubrum primo conspectu præ se ferentia, cruore etiam scatebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 2. (a) Explorato cadavere cujusdam mulieris quæ diu sanguinem expuerat, & quæ tandem febre consumpta obierat, reperiuntur pulmones collis adhærentes, & bronchia sanguine concreto infarsa. PORTAL.

OBS. 3. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri subitanea suffocatione interempti, in conspectum veniebant bronchia sanguine fluido, congruato, repleta. HESLUS.

Casus similis argumenti præbens observationes Lib. II. 280, 426.

ARTICULUS II.

PULMONES.

Materia sordida & purulenta in bronchiis.

OBS. 4. Puella quinquennis de dolore faucium queritur, quem brevi sequitur spirandi difficultas, cum voce clangosa & febre vehementi. Amygdalæ tumidæ conspiciantur, nonnihil impedita deglutitione urgebant sitis & nausææ. Spuma pauca & sordida exercebantur. Tandem exacerbato morbo, tertio a prima invasione die, mente constans, interit.

Glottidi hærebat materia quædam mucosa. Interior tracheæ facies crusta viscida & purulenta investiebatur. Bronchia vero haud abfimiliatice, sed fluidiori scatebant. Pulmones nullam labem ostendebant. Occurrebat in stomacho stupenda maci copia. CLAR. HOME.

OBS. 4. (a) Puer septennis inter tussiculam a morbillis contractam, febre acuta corripitur, æstu, siti & voce clangosa stipata. De dolore circa tracheam querebatur, & ægre respirabat, cum spuma in ore, & facie subtumida. Interea pulsus debiliior evadit; Ingravescit spirandi difficultas; & tertio die extinguitur.

Trachea arteria crusta quadam membranacea intus obducebatur; sub qua latebat materia puriformis, cum nonnullis inflammationis notis. Simili labe afficiebantur bronchia, quæ scilicet latice purulento scatebant; pulmonibus, uti videbatur, inculpatis. CLAR. HOME.

OBS. 4. (b) Puer quatuor annos natus, ruffi & difficili respiratione prehenditur. Opportunis remediis mitescit morbus; cum post octo dies ingruit febris vehemens, deglutendi & respirandi difficultatem comitem habens; cum ruffi & voce rauca; atque intra triduum moritur.

Tracheæ facies interna exhibebat materiam mucoso-purulentam, membranæ crassioris faciem referentem; bronchia cum apensis vesiculis simili ferme modo lædebantur. CLAR. HOME.

OBS. 4. (c) Febre laborabat octennis

puer, cum ruffi & anhelitu difficili. Vox erat clangosa cum levi deglutitionis difficultate: sub qua rerum conditione, quarto a primo insultu die ad æthereas sedes convolvit.

Tubus trachealis extus tumidus & cedematofus videbatur. Ejus facies interior levi phlogosi correpta, materia quadam crustacea obtegebatur. Bronchia & vesiculæ pulmonares, pure scatebant; et si intacta erat pulmonum substantia. CLAR. HOME.

OBS. 4. (d) Puerum triennem, vultum subtumidum habentem, invadit febris cum ruffi sicca & anhelitu; doloris tamen erat expertus. Urgentibus nausæis, propinatus emeticum, quo ejecit materiam mucosæ copia. Dein exacerbatur morbus; vires deficiunt; & tertio die mors adventat.

Lustrato cadavere, reperitur in trachea & bronchiis, mucus purulentus, membranæ crassioris instar lateribus horumce tubulorum hærens; quo adempto, patebant leves phlogoseos reliquæ. CLAR. HOME.

OBS. 4. (e) Puella quadriennis tussicula & levi spirandi difficultate corripitur, cum pulsu celeri. Ingravescit morbus; & spuma nonnihil purulenta excernuntur. Quinto a prima invasione die fatis cessit.

Referata trachea, in conspectum venit crusta quædam, muci purulenti indolem referens, qua obtegebatur tota hujusce fistulæ facies interna. Bronchia & vesiculæ pulmonares similem materiam continebant, integris pulmonibus. CLAR. HOME.

OBS. 4. (f) Anus, cui cancer, sinistro labiorum angulo absumpto, inde alterius sub lingua terpebat, cum thoracis affectionibus, quas catarrhales ipsa dicebat, obnoxia esset, ingruente suffocatione e vivis rapitur.

Cadavere cultro anatomico subjecto, ichor sub

PULMONES.

sub glottide, in aspera arteria, & in bronchiis conspicitur. Pulmones colore cinereo, lineis nigris erant signati. Cor demum sanguine nigro turgebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 5. Introspetto cadavere infantis sexdecim menses nati, & *spirandi difficultate* intra septem dies sublato, in conspectum veniebant bronchia & trachæa lactice mucoſa & nonnihil purulento obſtructa, & levi phlogoli tacta. CLAR. HOME.

OBS. 5. (a) Puer septennis febre & *anhelitu* corripitur, cum voce clangosa & dolore obscuro in cervice anteriori. Urinis lutulentis, quarto die obiit.

Trachea & bronchia pure infarcta oc-

currunt, salva pulmonum substantia. CL. HOME.

OBS. 5. (b) Inter sectionem cujusdam pleuritis sexto morbi die sublato, qui materiam quamdam, albam, densam, oblongam & ramosam tussis ejecerat, reperiuntur bronchia lateris sinistri, tali materia repleta, cum pulmone purulentia deſœdato. CLAR. DE HAEN.

OBS. 6. In corporibus variorum *phthisi* extinctorum, obstructionem bronchiorum a purulenta, tenaci & viscida materia sæpius observarunt ROLFINKIUS, MORGAGNUS, &c.

In hac serie recipiuntur observationes Lib. I. 713. Lib. II. 307. Vide in Lib. IV. *Trachea pure scatens.*

A R T I C U L U S III.

Pustulæ & tubercula in bronchiis.

OBS. 7. Instituta sectione cadaveris cujusdam adolescentis duodeviginti annorum, nono *variolarum* confluentium die inter delirium, & *spirandi difficultatem* extincti; in apicem veniunt viscera pectoris & abdominis papulis variolosis, cutaneis vix abſimilibus, conspersa; iisdem pustulis ſcatebant trachea & bronchia. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 8. Quædam scæmina quadragesimum ætatis annum agens *perpetuo asthma* tenebatur. Accessit *icterus*, cum al-

vo adstricta. Pergente morbo macie conficitur; & a graviore asthmatis insultu suffocatur.

Introspetto cadavere, invenitur hepar scirrhum, & quasi tartareum; arque mole portentosum. Pulmonum bronchia gangliis arctabantur; seu lupiis coriaceis innumeris atque durissimis. DRELINCURTIUS.

Hujus læsionis exemplum præbet observatio Lib. II. 305.

ARTICULUS IV.

PULMONES.

Bronchiorum obstructio a corporibus extraneis.

OBS. 9. Quidam juvenis tres claviculos, quos in ore servabat, inter cachinnationem, per tracheam in pulmones admisit; hinc in immanem hæmoptoeon, tussi ferocissima stipatum, incidit. Quibus sedatis remanet tussis sicca cum nonnulla spirandi difficultate. Alias bene se habebat; imo & uxorem duxit. Die nuptiali post liberiores vini potationem, & nimiam saltationem acutissimo pectoris dolore, difficillimaque respiratione, cum horrendis spasmis corripitur misellus sponsus. Ingruit febris primo acuta, dein lenta, molestissimam tussim comitem habens. Ac post unum aut alterum mensem phthisicus obiit.

Deprehenduntur tres claviculi, in pure quasi sepulti, paulo infra bronchiorum divaricationem. Pulmones insuper putres colluviei purulentæ copiosissimæ innatabant. MORTON.

OBS. 10. Juvenis duorum & viginti annorum, qui a pueritia in gypsi officinis suas operas locabat, pluribus abhinc annis *asthmaticus*, in febrem lentam macie si-

patam incidit. Tandem denegato decubitu & ingravescente spirandi difficultate, suffocatus obiit.

Introspecto cadavere, in propatulum veniunt pulmones tumidi & parribus circum ambientibus accreti. Bronchia ab inspissato gypsi pulvere infarcta annotantur, & partim obstructa. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 11. In corporibus variorum *lapidinarum*, *asthmatis* obnoxiorum, & suffocatione interemptorum deprehendebantur bronchia, cum appensis pulmonum vesiculis, pulvere infarcta. BONETUS.

OBS. 12. Inter sectionem cadaverum, nonnullorum, ex *fossoribus metallicis*, mortuorum, in conspectum veniebant concreta metalla in bronchiis, quæ hinc obstruebantur. SENNERTUS.

Affines bronchiorum læsiones exhibent observationes Lib. IV. 69, 70, 71, &c.

ARTICULUS V.

Pulmonum vicinis annexi.

OBS. 13. Multa vel innumera occurrunt cadavera, quorum pulmones, alias inculpati, tam firmiter toto fere ambitu plevræ, costas subcingentes adhærebant, ut sine magna vi & dilaceratione avelli non possent; qui tamen homines dum in vivis agerent, de *nullo respirationis incommodo* conquesti fuerant; quod sane minime mirari subit, cum hæc hærentia, cæteris bene se habentibus, haud præpediat quominus pulmonum & pectoris dilatatio, ad

Tomus I.

respirationis mania obeunda, libere exercetur. DIEMERBROEK.

OBS. 14. In cultro anatomico subjectis cadaveribus variorum utriusque sexus, tum suspenforum, tum diversis morbis, acutis vel chronicis sublatorum, qui dum viverent *facillima respiratione* gaudebant, in propatulum veniebant Pulmonum cohæsiones, in alterutro latere, nunc cum plevra costas investiente, nunc cum media

L I fino;

PULMONES. Alios rarius cum diaphragmate; quam pulmonum læsionem innexam plures primis sub-
felli auctores etiam annotarunt. E NO-
STRIS ADVERSARIIS.

OBS. 15. Quidam a diuturna capitis destillatione in *spirandi difficultate*, sine stertore inciderat; atque malo progrediente eo devenerat, ut in alterutrum latus, haud sine labore & anxietate, cubare posset; in dorsum nequaquam, ob immanes dolores, quos juxta anteriorem thoracis partem experiebatur. Tandem morbi sævitia e medio tollitur.

Sectio cadavere, patent pulmones costis omnibus anterioribus, ita pertinaciter hærentes, ut nonnisi cultro sejungi possent. ZECCHIUS.

OBS. 16. Puer quinquennis, valetudinarius, post exercitium immodicum, incidit in *tussi cum spirandi difficultate* & febricula. Accedunt *leiporhymia*, pulsus fit parvus, languidus & frequens; *venter reusus & dolens*, cum siti & difficiliore respiratione, & obiit.

Pulmonis pars sinistra diaphragmati ita firmiter hærebat ut separari non potuerit. Sinistra vero cordis auricula, solito amplior referta erat materia crassa & compacta, laridum coctum referente. RIVERIUS.

OBS. 17. Quidam melancholicus *ventrem tumidum*, cum *cruribus œdematosis*, multis abhinc annis gestans, apoplexia gravissima e medio tollitur.

Omnia viscera pectoris invicem, & vicinioribus partibus connexa, & conglutinata cernebantur. Hepar ingens & durum partibus vicinioribus hærebat; æque ac ventriculus. Mesenterium erat crassum, & pinguedine refertum. Intestina flatibus & fæcibus turgebant, cum exuperante adipe. HECHSTETTERUS.

OBS. 18. Vir quatuor & quinquaginta annorum hæmorrhoidibus, & diarrhæa biliosa vexabatur; quibus deficientibus de sepultis in *pectore doloribus*, cum *spirandi difficultate*, nonnunquam recurrente que- rebatur. Dein urgebant paroxysmi asthmatici: inter ferociorem aphonus & convulsus animam efflavit.

Pulmones utrinque plevræ, diaphrag-

mati & pericardio pertinacissime hærebant: cor tumidum, tensum, & quasi orbiculatum cernitur. Aqua stagnabat in cerebri ventriculis, & vertebrarum theca. LANCISIUS.

OBS. 19. Juvenis mulier *tussi & dyspnæa* laborabat cum *precordiorum angustia*, & difficili decubitu in sinistrum latus. Materiam catarrhalem interdum spuebat. Pedes & venter erant œdematosi. Tandem, pulsu debili, somnolenta evadit, & post triduum obiit.

Præter aquæ quatuor libras stagnantis in abdomine; pulmo dexter plevræ pertinaciter hærebat, cum sero effuso, paucis & subflavo. Ventriculi cerebri sero sub-
cruento scatebant. CL. MORGAGNUS.

OBS. 20. Quidam nobilis a diuturna capitis destillatione in *spirandi difficultatem*, sine stertore inciderat, atque malo progrediente, eodevenerat, ut in alterutrum latus non cubare posset; neque in dorsum ob anxietates & cruciatus quæ experiebatur. Inter hæc ærumnas interiit.

Pulmones integri partibus circum ambientibus ita pertinaciter hærebant, ut nonnisi cultello sejungi possent. ZECHIUS.

OBS. 21. Mulier quinquagenaria dyspnæa laborabat, cum siti ingenti, pulsu parvo, & calore. Tandem *spirandi difficultate* in dies ingravescente occubuit.

Pulmo sinister sanus, & a collis solutus aquæ subsalsæ innarabat. Dextræ arctissime plevræ hærebat undique, adeo ut nulla reperiebatur aqua. Cor polyposis concretionibus scatebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 22. Quidam quinque & viginti annorum *febre catarrhali* per duodecim dies laborabat; cum subito lateris sinistri dolore *acutissimo*, & *immani spirandi difficultate* corripitur; quibus ultra modum sævientibus intra quatuor horas enecatur.

Sectio cadavere, pater pulmo sinister arcte diaphragmati annexus, cum nonnullis inflammationis potis. BARRERUS.

OBS. 23. Quidam juvenis quinque & viginti annorum *dyspnæa*, & *vesica calculo* laborabat. Accedente sensim marasmo; viribus tandem deficientibus extinguitur.

Aper-

Apertum cadaver exhibebat sinistrum pulmonis lobum, una cum dextro succingenti membranæ ita tenaciter adhærentem, ut vix avelli potuerit. FABR. HILDANUS.

OBS. 24. Puella quatuordecim annorum dolorem patiebatur in *summa scapula sinistra*, cum *febre*. Non poterat in illud la-
tus decumbere; quin statim tussi corripere-
retur.

Post obitum dissecta exhibet pulmonem costis utrinque, diaphragmati & pericardio undique accretum. RIVERIUS.

OBS. 25. Quidam post diuturnum alvi fluxum æruginosum, in insignem *spirandi difficultatem* incidit, urgente tussi sicca; quibus pergentibus, & ingravescentibus e vivis tollitur.

Invenitur lobus dexter pulmonis ita co-
stis & diaphragmati adnatus, ut invicem continui viderentur. BONTIUS.

OBS. 26. Mulier septuagesimum tertium ætatis annum agens *asthmæ* jamdudum obnoxia, morte subitanea rapitur.

Referatis pectoris clausis tacta pulmo-
num cum costis cohæsiõ deprehenditur, ut inde divelli absque dilaceratione non pos-
sent. BONETUS.

OBS. 26. (a) Sectis cadaveribus homi-
num perquam plurimum morbis acutis aut chronicis enectorum, & qui *nuquam difficili respiratione laboraverant*, pulmones undique costis accreti reperiiebantur. PORTAL.

OBS. 26. (b) In cadavere fœminæ pau-
perculæ de *difficili respiratione nusquam querula*, reperiiebatur totus pulmo undique costis, dorso & mediastino hærens, ut mo-
tus in eo aliquis omnino concipi nequiret. CLAR. HALLERUS.

OBS. 27. Secto puello anniculo, qui post triduam agrotationem *suffocatus* interiit, pulmo dexter vitiatus deprehenditur, & costis annexus. Hæpar pro ætate solito ma-
jus annotatur. BONETUS.

OBS. 28. In cadavere cujusdam fœmi-
næ, quæ *asthmatica* fuerat, pulmonem dextro latere per valida filamenta nervea, aliquot locis costis adnatum vidit PAV-
VIUS.

PULMO-
NES.

OBS. 29. Inter exenterationem monachi, qui dum viveret, *orthopnea* premebatur, reperitur tanta pulmonum cum costis coalescentia, ut vix cultro possent separari. SAXONIA.

OBS. 30. In cadavere pueri novennis *hydropæ* extincti, pulmones partibus ambi-
entibus accreti observantur, & variis hyda-
ridibus scæti; præter aquam in abdomine stagnantem, & omenti adhæsiõnem cum intestinis. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 31. Lustrato cadavere cujusdam *anasarca* defuncti, inveniuntur pulmones ut-
rinque costis arcte adhærentes. Cætera omnia vitiis expertia deprehenduntur. RHODIUS.

OBS. 32. In cadavere cujusdam *asthma-
tica*, quæ inter saltandum *subitanea mor-
te* rapta erat, occurrebant pulmones ita ante undique thoracis lateribus adacti, ut vix separari potuerint. SALZMANNUS.

OBS. 33. Inter sectionem cujusdam reli-
giosæ, quæ *asthmæ*, & *orthopneæ* labo-
raverat, pulmones coalescentes cum mem-
brana costas succingente vidit SAXONIA.

OBS. 34. In pluribus cadaveribus eorum qui *suspirio* valde angebantur, pulmonum ad costas agglutinationem observavit RHODIUS.

In hac serie recipiuntur observationes
Libr. I. 82, 269, 438, 543, 600, 601,
646, 665, 711, 1770. Lib. II. 44, 59, 62,
261, 283, 404, 409, 521, 522, 676, 695,
697, 707, 762, 866, 896. Lib. III. 411.
Insuper vide *Pulmones crusta obducti, in-
flammati, purulenti, scirrhusi, &c.*

ARTICULUS VI.

Pulmonum emphysema.

OBS. 35. Homo octo & quinquaginta annorum *tussi molestissima*, & gangræna ad digitos pedis laborabat. Opportunis adhibitis remediis gangræna evanuit, & tussis mitior evasit. Post quindecim dies recurrit tussis ferocior, cum impedita respiratione; quibus paulo post e medio tollitur.

Introspecto cadavere deprehendebatur totus pulmo inflatus, durus & valde elasticus. Aer scilicet inter membranam pulmonem investientem effusus multas diversæ magnitudinis bullas efformavit. Nulla pressione aer quo turgebat pulmo per asperam arteriam expelli potuit. Occurrit pericardium aqua limpida summe distentum. Dexter cordis ventriculus concreto sanguine turgebat. Venæ cerebri varicosæ, nigro & grumoso sanguine infarctæ conspiciantur. CLAR. STORCK.

OBS. 36. Fœmina triginta annos nata a longo tempore *spirandi difficultate*, & tussis sicca premebatur. Tumebant artus, atque nec decumbere, nec ambulare poterat ægra. *Vox erat anxia*; pulsusque parvus & inæqualis. Interea excernuntur sputa glutinosa. Tum conquerebatur de pulmone in pectore natante. Dein ingruunt anxietates; totum corpus fit œdematosum; respiratio difficilior evadit, cum pulsu tremulo; instantis lethi prodromo.

Inter sectionem cadaveris in conspectum veniebat aer per totum pulmonem effusus, cum variis vesicis in superficie, quarum nonnullæ pugni magnitudinem æquabant. Hepar, alias sanum, recondebat varios saccos sero limpidio repletos, quorum major ovum gallinaceum æquabat. CLAR. STORCK.

ARTICULUS VII.

Pulmones infarcti.

OBS. 37. Miles sex & viginti annos natus febre quadam epidemica laborabat. Pulsus explorabatur celer, plenus & durus. *Anxie respirabat*, & omnia membra languebant: quinto morbi die obscure delirabat, & tremulis manibus floccos carpebat. Sexto erumpebant pectus, & omnia symptomata exacerbabantur. *Tussis* urgebat sicca, cum magis anxiosa respiratione. Interea pulsus annotatur intermittens, cum manifesto tendinum subsultu. Nono demum die inter luctuosa suspiria diem suum obiit.

Lustrato cadavere, si excipias intestina flata distenta, omnia viscera abdominalia sana & integerrima conspiciantur. Referato thorace, in propatulum veniebat pulmo gravis, atro cruore infarctus & in aqua

subsicens. Ventriculi cordis grumoso sanguine scatabant. HASENOHRL.

OBS. 38. Juvenis optimo habitu præditus in sanguinis sputum copiosum incidit, & spumolum; cum hypochondrii dextri dolore & *tussi vehementi*. Morbo per intervalla recurrente; tandem vehementi febre corripitur, siti, tussi & *spirandi difficultate*, aliisque gravioribus symptomatibus stipata. Die demum vigesimo quinto extinguitur.

Hepar magnum, sed sanum deprehenditur. Pulmo vero totus sanguine repletus, mirum in modum tumidus apparuit; ita ut non vasa tantummodo turerent; sed per totam substantiam sanguis conglobatus scirrhi duritiem æmuleretur. Cor
& cir.

& circumlitæ venæ sanguine etiam mirum in modum replebantur. PROSP. MARTIANUS.

OBS. 39. Quidam agricola, a cane rabido demorsus, vulneribus post septem hebdomadas ad cicatricem perductis, suis muniis sine ullo incommodo fungebatur. Paulo post conqueritur de dolore lancinante in loco acceptorum nuper vulnorum: ac brevi in veram *hydrophobiam* incidit. Ingravescentibus symptomatibus hunc truculentum morbum concomitari solitis, & accedentibus convulsionibus interit.

Inter exenterationem cadaveris, nil notatu dignum occurrit in cicatricibus vulnorum. Intestina nonnullas levis inflammationis notas ostendunt. Pulmo plevræ adhærens concreti sanguinis molem referebat: usque adeo extravasatus & coagulatus erat sanguis, ut plerasque pulmonis vesiculas adimplere videretur. Diaphragma si derationis vestigia monstrabat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 40. Quidam nobilis, inter ætatem consistentem, spirandi difficultate, cum quodam pondere in regione cordis, post prandium, corripitur; succedentibus anxietatibus molestissimis, cum animi deliquiis; quibus intra semi-horam de medio tollitur.

Secto cadavere, sanguis fluidissimus reperitur. Stomachus ingestis turgebat. Vesicula fellis nonnullos fovebat pseudo lapides. Pulmones vero tumidi sanguine infarcti occurrebant. Cor maximum molle, & corrugatum ne guttam quidem sanguinis continebat, & plane inane conspiciebatur. DIONIS.

OBS. 40. (a) Mulier quædam jamdiu lue venerea affecta molestissimis vexabatur symptomatibus; cum asthmate interdum recurrente; quibus tandem supra modum exacerbatis supremum diem obiit.

Secto cadavere præter summam ossium rotius corporis cariem & medullæ putrefactionem, apparebant pulmones infarcti materia quadam nigricante, durissima, quasi scalpello secari nescia. PORTAL.

OBS. 41. Vir valetudinarius, & scorbutica labe tactus, respiratione anhalosa, & capitis gravitate, laborabat; cum torpore

insolito prehenditur. Derepente aphonus in humum concidit apoplecticus.

Cadaver cultro anatomico subjectum exhibebat cerebrum plane illæsum; sed totus pulmo discolor & ichore spumoso per totum infarctus annotabatur. BONETUS.

OBS. 42. Quinquagenarius jamdiu asthmaticus, cellam vinariam, in qua servabat mustum, ingressus, tam violento paroxysmo corripitur, ut subito animam reddiderit.

Inter sectionem cadaveris, in conspectum veniebant pulmones citra labem: sed tanta eorum erat moles ut bubulos æquarent magnitudine; ob scilicet stupendum a sanguine infarctum. SYLVIVS.

OBS. 43. Quidam nobilis ad catarrhos proclivis, in febrem ejusdem indolis epidemicam incidit. Suppressis sputis difficilis fit respiratio; sitis urget cum stomacho languidiori; & quarto morbi die e vivis rapitur.

Referato pectore occurrunt pulmones flaccidi, & materia catarrhali infarcti; cum bronchiis eodem humore repletis. MORGAGNUS.

OBS. 44. In cadavere cujusdam subitanea & inexpectata morte rapti; deprehenduntur vasa cerebri sanguine supra modum turgentia. Pulmo dexter gracilis plevræ & diaphragmati hærebat. Sinister vero triplo major, absque hærentia, sanguine nigro & crasso infarctus annotatur. Cor erat ingens. DIONIS.

OBS. 45. Exenterato cadavere cujusdam viri quinquagesimum ætatis annum agentis; diuturno, molestissimoque asthmate attriti, & enecati; inveniebatur pulmo plane exsanguis. Omnes spirabiles meatus pituita crassa & viscida infarcti annotabantur; cum nonnullis minoribus vomis in parenchymate. HEURNIUS.

OBS. 46. Cultro anatomico subjectum cadaver cujusdam viri, inter ambulandum morte repentina sublato; pulmones se præbent ingenti sanguinis copia tensi, & quasi denigrati; corde prorsus inani. Præterea lienis substantia sæci vini persimilis, & contactu diffuens observatur. MONGINOT.

PULMONES.

OBS.

PULMONES.

OBS. 47. Senex quidam obesus, & ad motum tardus, *respiratione difficili* & anhelosa affectus, derepente mortuus in humum concidit.

Thorace aperto inveniebatur pulmo utrinque discolor, atque ichere spumoso per totam substantiam refertus vel infarctus. BONETUS.

OBS. 48. Quidam a commotione cerebri, *post casum ab alto, asthmaticus* factus est. Tandem accedente ferociori catarrho, e vivis decessit.

Instituta cadaveris sectione, occurrit pulmo, ubique pituitosus, & viscidis humoribus scatens. HILDANUS.

OBS. 49. In corpore cujusdam insigni *pectoris oppressione* interempti, inveniebantur pulmones amplissimi, humore lutulento undique prægnantes, qui bilanci impositi uncias octoginta penderunt. BONE TUS.

OBS. 50. Lustratis corporibus variorum *suffocatione* extinctorum, in apricum veniebant pulmones ultra modum intumescen-tes; ab hærente scilicet sanguine crassiore, & sæculentiore intra vasa pulmonaria. VVILLIS.

OBS. 51. Qui in principio *paroxysmi febris tertiana* mortui sunt, iis sanguis in pulmonibus impactus & incrassatus inventus est, adeo ut ejus transitus per pulmones impediatur. HARVÆUS.

OBS. 52. In corpore cujusdam *asthmatici*, inter paroxysmum ferociorem sublato, pulmo tanquam spongia imbutus multo humore pituitoso inventus est. HOLLERIUS.

Hanc classem ingrediuntur observationes. Libr. I. 1045. Libr. II. 270, 472, 604, 704, 705.

A R T I C U L U S VIII.

Pulmones crusta obducti.

OBS. 53. Mulier valetudinaria, terrore a spectro incusso, perterrita, incidit in dolores pectoris, cum *hypocondrii tensione*. Dein de frigore molesto, flatulentia & suffocationibus uterinis conqueritur. *Respiratio difficilior* evadit, cum sibilo; alioque adhiæta, urget suffocatio. Dein paroxysmum febrilem patitur; inter cujus frigus incæpit dolor rodens. & molestus femoris & tibiarum. Postremo accedentibus vomitu, & tussi sicca subito extincta est.

Aperto abdomine, invenitur colon sub umbilico situm, cum intestinis ultra modum flatulentis. Ventriculus tugebat materia viscida spadicei coloris. Sinister pulmo partim plevræ connexus, gelatinoso & viscido humore obductus conspiciebatur. E MISCELL, CURIOSIS.

OBS. 54. Figulus septuagenarius, potator strenuus, post animi curas incidit in

febrem cum vehementi dolore lateris sinistri. Quarto morbi die exacerbatur febris. Sexto accedit delirium furiosum. *Respiratio erat difficilis*, & nulla exercebantur sputa: poltridie stertens, & sudore madens mortuus est.

Reperiuntur omentum seorsum retractedum, & totum hepar diaphragmati morbose hærens. In sinistro pectoris cavo stagnabat multa aqua subflava. Pulmonem ambiebat membrana, quædam flava, crustæ instar, facile lacerabilis; pars inferior dura, & quasi scirrhusa, plevræ hærebatur. Præterea observabantur hydatides in ventriculis cerebri cum paucis sero, & materia quadam gelatinosa inter anfractus cerebri. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 55. Juvenis duorum & viginti annorum, *spirandi difficultate*, & pruritu totius corporis molestissimo, vexabatur, cum tussi sicca, inappetentia & summa

vi-

virium debilitate. Accedunt vigilie cum dolore lateris sinistri, tumidi, & manifestam fluctuationem exhibentis. *Difficilis* erat *decubitus* in latus dextrum. Tandem superveniente phlogosi in pede sinistro, cum imminente gangræna, extinguitur.

Cavum pectoris sinistrum feri sublutei, vel viridis, libras sexdecim continebat. Pulmo scirrhusosus crusta quadam sebacea obducebatur, qua etiam obtegebatur plevra & mediastinum. VVOLFIUS.

OBS. 56. Quidam atris curis anxius incidit in enorme *sanguinis sputum*. Procedente morbo cum febre lenta; *phibicis* evadit, adeo ut atrophiam sensim confectus ultimum diem claudat.

Secundo cadavere, patet auricula cordis dextra, in immensam amplitudinem dilatata. Arteria pulmonaris sanguine ultra modum distendebatur. Uterque cordis ventriculus majorem sanguinis atrii, & quasi adusti copiam recondebatur. Præterea pulmones plevræ hærentes crusta quadam argilacea obducebantur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 57. Vir quinque & quinquaginta annorum *peripneumonia* solitis symptomatibus stipata, corripitur. Febris erat intensa, cum sputo copiosiori. Assulgebat quædam sanitatis spes, cum nono morbi die ad æthereas sedes convolvitur.

Pulmo dexter in parte inferiori putredine tactus, crusta viscida, & quasi purulenta descædabatur, ac latici sordido innatabat. Sinister cum nonnullis inflammationis notis, simili ferme crusta donabatur, sed tenuiori; absque stagnatione. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 58. Juvenis vigesimum quintum ætatis annum agens in *pectoris inflammationem* incidit. Sputa excernebantur copiosiora; sed solutæ & pravæ indolis. Dolor haud vehemens lateri dextro insidens sexto die desinit. Sputa sufflaminantur, & octavo fati cessit.

Exenterato cadavere pulmones deprehenduntur inflammari ac crusta gelatinosa, pus redolente, obducti; cum copia feri effusi in utrumque latus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 59. Quidam juvenis viginti anno-

rum febre *catarrhali*, cum tussi violenta, & *spirandi difficultate* prehenditur. Post mensem a superato hoc morbo incidit in *orthopneam* gravissimam, cum sudore frigido, & pulsu fere oblitterato. Accedentibus anxietatibus intra quinque horas e medio tollitur.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniunt pulmones tumidi & infarcti, plevræ hærentes, & crusta quadam sebacea obducti. BARRERUS.

OBS. 60. Juvenis dolore lateris sinistri, cum tussi sicca, *spirandi difficultate*, ac pulsu exili & frequenti per triduum laborabat. Accedit delirium cum stertore; frigent extremas; & moritur.

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur pulmonum lobus sinister pariter tumidus, & crusta quadam sebacea obvelatus; cujus ope pulmonibus circum ambientibus hærebat. BARRERUS.

OBS. 61. In cadavere cujusdam febre *duplici tertiana*, comite *pleuritide*, enecati, occurrunt pulmones crocea & crustacea quadam materia sordida obducti; simili crusta coinquinatis plevra, mediastino & diaphragmate, cum effusione feri. Cystis fellea erat inanis. Lien turgidus & obstructus conspiciebatur. Intestina denique lumbricorum copiam recondebant. BONE-TUS.

OBS. 61. (a) In cadavere cujusdam viri *pleuro-peripneumonia* extincti, deprehendebantur pulmones labefactati, costis utrimque hærentes, ac crusta quadam viscida ex luteo-viridi obducti. Stomachus & intestina, materiis sordidis & fætidissimis infarcta, nonnihil gangrænosa cernebantur. CLAR. FOURNIER.

OBS. 61. (b) Instituta sectione cadaveris cujusdam senis potatoris strenui & *pleuro-peripneumonia* rapti, in apricum veniebant pulmones inflammati, gangrænosi, & crusta quasi gypsea obducti. Intestina quoque phlogoseos & syderationis notas præ se ferebant. CLAR. FOURNIER.

OBS. 62. Cadaver cujusdam *peripneumonia* extincti exhibebat pulmonem sinistrum, ubi viguerat dolor, partibus circumambientibus hærentem, mediante quodam mu-

PULMONES.

PULMONES.

co glutinoso & tenaci, diverso a pure. Pulmo lividus apparuit. Cordi utrinque inerant magni, & tenaces polypi, adipis frusta mentientes. PEIERUS.

OBS. 63. In cadavere cujusdam juvenis *pleuritide biliosa* interempti reperiabatur fellea conspurcatio pulmonem dextrum obducens, cum stagnatione feri in eodem latere. Pulmonis affecti substantia, atro colore imbuta, inflammationis notas præ se ferebat. CLAR. BIANCHI.

OBS. 63. (a) Secto cadavere cujusdam quadragenarii *inter sevitium* dolorum pleuriticorum extincti, pulmones crusta alba obducti & intus omnino putrefacti apparent. Cor etiam quadam putredine circa apicem defœdabatur. PORTAL.

OBS. 64. Lustratis interaneis cujusdam puellæ septennis septimo *pleuritidis* die extinctæ, reperiuntur pulmones crusta quadam viscida & flava obducti; qua omnibus partibus circumambientibus hærebant. CLAR. DE HAEN.

OBS. 65. In cadavere viri consistentis ætatis *pleuritide biliosa* sublato, observantur in pulmone & vicinis partibus biliosæ irruptionis stigmata, cum inflammationis notis. CLAR. BIANCHI.

In hoc tractu recipiuntur observationes Libr. I. 9, 16, 154, 342. Libr. II. 140. 109 (a), 293, 602, 671. 693 (a), 729, 773, 793. Præterea vide *Pulmonum inflammationem*.

ARTICULUS IX.

Pulmonum inflammatio.

OBS. 66. Mulier quinque & quadraginta annorum *scabie sicca* per totum corpus, cum *ulcere cruris antiquo*, laborabat. Evanescebat scabies, ulcere acrius vexante. Ingrevit febris cum magno æstu: accedit dolor pungens in sinistro & infimo pectoris latere. Quarto die exacerbatur febris, cum tussi ferociori, sputo cruento, purulento & foetido; quod dein nigricat, cum immani orthopnæa. Postremo accedit leve delirium, & die sexto repentina suffocatione extinguitur.

Stagnabat in utroque pectoris latere serum citrinum, & foetidum. Plevra in sinistra parte, pulmone hærens, aspera & tuberculis rubris inæqualis conspicitur. Hic pulmo lividus & hepate durior occurrit; ac colluvie quadam purulenta infarsctus. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 67. Matrona quadragenaria gravida, cum aeri frigidiori se exposuisset, magno rigore correpta est, quem par consecutus est calor febrilis, cum ingenti siti, spirandi difficultate, tussi & dolore gravativo in

dextra thoracis parte ad scapulare vergente, pulsu celeri & duro; ac vomitu bilioso. Sputa erant pauca, densa & albescentia, ac interdum flava. Die quarto pungens fit dolor lateris. Pulsus dein inæqualis & intermittens exploratur, cum corporis jactatione. Suppressis demum sputis & fatiscientibus viribus, quinto morbi die obiit.

Puella inventa est mortua in utero nonnihil inflammato. Pulmo dexter immanem inflammationem, ac duritiem, & sub his inchoatum jam abscessum ostendit. VALSALVA.

OBS. 68. Quidam cannabis carminator pectoris inflammationi obnoxius, in eundem morbum, jam septies passum, incidit. Nil expectorabat, ac biliosa & viridia evomebat. Quinto die ingruit phrenitis, cum subsultibus tendinum carpi; tandem pulsu debiliore facto, septimo die obiit.

Instituta cadaveris sectione, deprehenditur pulmo dexter plevræ & diaphragmati arctissime annexus, alias sanus. Sinister

ster recondebatur in superiori parte tuberculum purulentum. Inferior pars inflammata erat & purulenta; atque eadem labe afficiebatur plevra. Vasa cerebri maxime distenta observabantur. Postremo stagnabat serum subrubrum in ventriculis & circa anfractus cerebri; cum pluribus hydaridibus in plexu choroideo. CLARISS. MORGAGNUS.

OBS. 63. (a) Puer septennis ab ostiduo leviter ægrotabat; cum frequenti *hemorrhagia narium*; facie pallida & subtrumida: sub noctem de frigore conquerebatur, sine febre. Inter hanc rerum conditionem *spirandi difficultate* corripitur, & febre continua. Dein erumpit *sputum*, rotundum, solidum & *peripneumoniam*, cum nonnullo sanguine. Frustra adhibitibus venæ sectionibus, aliisque præsiidiis, biduo postquam ægrotare visus est, debilis, & excreare impos, obiit.

Pulmo sinistèr crûore plenus annotatur; in aquam projectus fundum petiit. Cor sinistrum inane erat: dextrum vero concretionem polyposam turgidum. Nonnulla inflammationis signa exhibebat plevra. CLAR. HALLERUS.

OBS. 69. Quidam voracissimus interocele molestias declinaturus, *castrationi* se submitit, feliciter peractæ. Omnia rite se habebant, cum post tres septimanas *difficultate deglutiendi & difficili respirazione* prehenditur. Tercio die lingua erat carbone nigrior, & urgebat deglutiendi & respirandi difficultas. Nil in hac anginæ specie, nec intus nec extra apparebat, si linguæ nigrorem exceperis.

Mortui aperto corpore, salva reperta est trachea arteria, & omnis phlegmonis expertus. Thymus intumuerat, & atro sanguine scatens tracheam premebat. Pulmones se præbent inflammati, & creberrimis maculis nigris conspersi, cum gangrænæ signis evidentibus. BONETUS.

OBS. 70. Juvenis qui jam *pectoris inflammatione* laboraverat, in eundem morbum incidit: de dolore pectoris gravativo in dextro latere querebatur, multum tussiebat; & sedere in lecto cogebatur ut spiritum duceret. Viscida & sanguinolenta expuebat; pulsu duro, inæquali & inter-

mittente, cum subsultu tendinum. Tandem moritur.

Pectus aqua turbida, & flavescente scatēbat. Pulmones plevræ hærentes deprehenduntur. Dexter prope diaphragma turgidus, & durus occurrit. Pericardium aquam continebat. Cor maximum invenitur atro sanguine repletum, nulla polyposa concretionem. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 71. Quidam quinque & viginti annorum qui *strumis*, & postea *lue venerea* laboraverat, horrore & febre corripitur cum *dolore pungente* in toto ferme pectore. Cubare nisi in dorsum non poterat. De æstu interno querebatur. *Respiratio erat difficilis*, cum sputo fluído & ruffo. Die octavo sudore lethali madet.

Reperitur, in cavo thoracis dextro, serum turbidum & saniosum. Pulmones, interiecta quadam membrana crustacea, plevræ hærebant. Pulmones duri, densi & graves observabantur. Postremo cordis ventriculi concretionem habebant polyposas. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 72. Vir sex & quinquaginta annorum, incidit in *febrem* cum *dolore pungente* circa inferiorem sterni partem, *spirandi difficultate* & tussi. Procedente morbo sputum fit crassum, spumofum, & ex flavo variegatum. Respiratio fit difficilior, cum lingua arida; & die nono moriturus est.

Thorax utrimque aquam habuit flavam & turbidam. Uterque pulmo superius ad plevram nectebatur. Dexter erat gravior & durior, cum nonnullis putredinis notis. Pericardium aquæ copia turgebat, & cor concretionem habebat polyposas. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 73. Virgo duorum & viginti annorum *dolore lateris* dextri *pungente* cum febre, *spirandi difficultate*, tussi & sputo corripitur. In solum dextrum latus cubare potest. Progrediente morbo sputa sanguine tinguntur. Aliquot ante mortem dies sæviunt dolores circa ilia. Nono morbi die, in sinistrum latus decubens ægra inter convulsionem fatiscit.

Lustrato cadavere, serum reperitur stagnans in abdomine. Lien erat prægrandis, cum majori parte tenuium intestino-

PULMONES. rum inflammata. Pulmo dexter plevræ arte hærebat; ac totus erat inflammatus, cum ulcere. Sinister ad atrum vergebat colorem. VALSALVA.

OBS. 74. Clericus trium & viginti annorum, post acutam febrem parotidibus stipatam, e qua evasit, in duplicem tertianam incidit; qua fugata, accedit *difficilis respiratio*, cui se comitem addidit *acuta febris*, cum *dolore lateris dextri*. Tussis primo humida fit sicca & irrita. Difficilis est in utrumque latus decubitus. Pulsus erat inæqualis & intermittens. In regione hepatis dolorem suum indicabat æger; qui septimo die obiit.

Inter sectionem cadaveris, invenitur lien quadruplo major quam par esset. Serum ad libras duas stagnabat in sinistro thoracis cavo. Dextrum humore crassiori & semi-concreto erat plenum. Pulmo dexter ab inflammatione valde induruerat. Pericardium denique sero erat distentum. VALSALVA.

OBS. 75. Virgo novemdecim annorum *dolore pectoris cum difficili respirazione* repente corripitur. Dolor infra mammam sinistram tangendo augebatur; & cubare in id latus minime poterat ægra. Pulsus erat debilis: sonus quasi bullientis humoris in aspera arteria audiebatur, cum tussi profunda & irrita, ac lingua sicca. Tandem nonnihil delirans septimo die obiit.

Referato pectore, in conspectum veniunt pulmones plevræ hærentes. Sinistri superior lobus, hepatis instar, induruerat. In pericardio copia aliqua aquæ subrubræ occurrit; cum polyposis concretionibus intra cordis ventriculos. MORGAGNUS.

OBS. 76. Quidam *febre acuta*, cum horrore, corripitur. *Tussim* vehementem concomitantur *dolor lateris sinistri obtusus*, & *sputa cruenta*. Sexto die morbus decrescere videtur, dein exacerbatur. Urget *spirandi difficultas*, cum virium dejectione. Intus æstuat, perfrigeratis partibus externis. Postea cadaveris instar livet, & interiit.

Instituta cadaveris sectione, pulmones inveniuntur ultra modum tumidi. Sinister penitus inflammatus & nigricans conspectus est, ac partim ichore infarctus. Pleura ubique inflammata, & livescens: mus-

culi demum intercostales fugillati videbantur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 77. Mulier triginta annorum, sexto graviditatis mense, *febre* corripitur, cum *dolore pectoris* gravativo, *tussi* aliquando sicca, aliquando humida: intenso genarum rubore, siti inexhausta & lingua arida. Accedunt vigilæ & delirium. Urgent dolores hypochondriorum, cum flatuum superne & inferne eruptione. Die tandem decimo tertio extinguitur.

Fœtus extinctus erat in utero, alias sano. Intestina mirum in modum turgebant. Hepar ingens sine noxa deprehenditur. Cystis fellea quatuor & quadraginta lapillos continebat, quorum major fabam æquabat. Referato thorace se prodiderunt pulmones inflammati, lividi, tabo & pure undique distenti. BONETUS.

OBS. 78. Sexagenarius *febre & dolore lateris* pungente in latere dextro pectoris corripitur. Cubabat in dorsum; lingua erat arida; pulsus magnus & frequens. Post consuetam, & opportunam curationem, bene se habere videbatur, concessio plenioris victu; cum febris & dolor recurrunt. Pulsus explorabatur durus & vibratus. Mox accedente stercore, mortuus est.

Pulmonis dextri superior lobus magnus & durus deprehenditur. Sinistri pars postica dura & nonnihil purulenta occurrebat. Pericardium multa aqua scatebat; cor vero concretiones polyposas fovebat. CL. MORGAGNUS.

OBS. 79. Quidam in *febrem continuam*, a longo rigore exordium sumentem, delabitur, cum *dolore lateris sinistri* gravativo. *Tussis* erat initio sicca, dein humida, cum sputis subflavis, cruore perfusis. Urgebat summa *spirandi difficultas*, cum malis rubentibus & pulsu molli, languido & inæquali. Die decimo quarto, suffocatus ultimum diem clausit.

Inventa est altera pulmonum pars aucta in magnitudine, ut quadruplo major esset, quam altera, & durior. Qua secta, multa aqua fœtida fuit expurgata; & parenchyma invenitur densum, durum & rubrum, quemadmodum esse solet hepatis caro. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 80. Vir quadragenarius constitutionis sanguineæ, *nephriticis doloribus* obnoxius, incidit in *febrem* cum pectoris angustia, *spirandi difficultate*, sputo cruento, & concurrente urinæ suppressione. Desiit urinæ difficultas remedium congruorum usu; sed ingravescent cætera symptomata; accedente pedum tumore. Tandem circa vigesimum secundum morbi diem, viribus deficientibus, inter delirium, & soporem animam reddidit.

Sexto cadavere, reperitur in cavitæ pectoris serum sanguinolentum copiosum. Pulmones sanguine crassiore scatebant, extremis partibus induratis & nigrificantibus. Intestina sanguine putrido flatibus permixto replebantur. HORSTIUS.

OBS. 81. Quidam octogesimum ætatis annum agens, olim sputum sanguinis passus, in *dolorem pectoris* incidit; in sinistra scilicet & antica parte. Pulsus exploratur inæqualis & intermittens; tussis erat crebra, cum sputo crasso; *difficilis sit respiratio*, cum difficili decubitu ad latera. Dein erumpunt sputa cruenta, & octavo die placide obijt.

Pulmo dexter undique adhærebat plevræ: ejus substantia ex livido atra plures folliculos inanes continebat; quasi vestigia antiqui morbi. Pars inferior sinistri pulmonis, hepatis instar dura & gravis deprehenditur; & membrana quadam mucosa obducta. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 82. In cadaveribus variorum *peripneumonia* quadam epidemica extinctorum, in conspectum veniebant pulmones inflammato cruore obstructi, vel infarcti. Horum color atro-purpureus, hinc inde lividus & cærulescens, adstantibus horrorem injiciebat; præcipue cum ex fissuris scalpello factis, cruorem corruptum, ichore foetido mixtum propullulare conspicerent. In omnibus, dissectus cordis dexter ventriculus ex albo flavescens concretionem polyposam, in pulmonarem arteriam exporrectam monstrabat. CLAR. HALLE-
RUS.

OBS. 83. Puer quindécim menses natus *febre* corripitur cum *siti* inexhausta, *vomitibus* omnium ingestorum & diarrhæa. His accedunt motus oculorum convulsi; qui-

bus post quamdam remissionem ingravescentibus, sexto morbi die, mors obrepit.

Lultrato cadaverculo, mesenterium deprehenditur obstructum. Ren sinister arenulas plurimas puri permixtas continebat. Cor pro ætatis ratione majus occurrit, cum pericardio aqua destituto. Pulmones parvi & exangues, inflammationis erysipelaceæ notas gerebant. BONETUS.

PULMONES.

OBS. 84. Virgo quinquagenaria *thoracis dolore* laborabat, cum *febre*, cephalalgia, *spirandi difficultate*, *tussi* & sputo copiosissimo. Accedente diarrhæa omnia exacerbantur; & nonnisi erecta cervice spirare potest. Circa nonum diem fatis concessit.

Sinister pulmo inventus est plevræ cohærens. Alter inflammatus plevræ & mediastino arctissime annectebatur; abscessum recondebat, qui apertus ingentem saniei copiam ejiciebat. Pericardium aqua plenum deprehendebatur. VALSALVA.

OBS. 85. Vir consistentis ætatis *febre* corripitur cum *dolore pectoris* pungente, *tussi* & *spirandi difficultate*. Dein soporosis leviter delirabat, cum tremantibus digitis. Tandem rebus in deteriora ruentibus, migravit ad superos.

Sectum cadaver exhibet pulmones plevræ accretos. Dexter amplior totus durus & gravis erat, sinister vero nonnihil læsus. Plevra dextri lateris inflammata deprehenditur. Pericardium parum aquæ continebat. Ventriculi cordis concretionibus polyposis replebantur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 86. Rhedarius quinquaginta annorum, jampridem *febre* intermittente confectus, in *peripneumonia* incidit, tussi inani & difficili respiratione stipatam. Accedente levi delirio circa septimum morbi diem vivere desit.

Splen triplo major inventus est. In thoracis cavo stagnabant aliquot uncie feri turbidi. Lobus pulmonis superior occurrit totus inflammatus, & minimis abscessibus hic illic scatens. Pericardii cavea ad dimidium usque erat repleta; atque polyposæ observantur concretiones in cordis ventriculis. VALSALVA.

OBS. 87. Virgo duorum & quadraginta
Mm 2. ad-

PULMONES.

annorum, tussi quotannis inter hyemem obnoxia, febre, præeunte frigore, corripitur, cum dolore pectoris & spirandi difficultate; ac tussi irrita. Progrediente morbo dolor ex una parte transit in aliam cum sensu ponderis, & difficili decubitu in latera. Die septima mortua est.

Inter sectionem cadaveris, pulmones graves, & duri deprehenduntur. Horum substantia, hepaticæ instar, erat compacta, cum nonnullis suppurationis notis. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 87. (a) Quidam peripneumonia laborans, cum pulsu molli, parvo & celeri; paroxysmis suffocatoriis tandem obiit.

In utroque pulmone non inflammatio, non ulcus, sed sanguinis universalis effusio fuit; ut sudore sanguineo in cellulosa fabricam effuso, & sensim collecto, maxima visceris pars nigerrima esset. In aquam projecti pulmones alioquin natales, subsident. CLAR. HALLERUS.

OBS. 88. Quadragenarius febre acuta prehenditur, cum tussi & sputo cruento, postmodum ad colorem viridem inclinante, difficili respiratione, & dolore in latera dextra. Quarta die occubuit.

Inciso cadavere, in propatulum venit pulmo prædurus, & inflammatus, arcte hærens, plevræ omnis inflammationis expertis. Cordis ventriculi, cum suis auriculis, concretionibus polyposis turgebant. VALSALVA.

OBS. 89. Mulier consistentis ætatis febre corripitur, dolore pectoris & spirandi difficultate stipata. Jacebat semper in latius dextrum. Tussis erat sicca, ac tandem moritur.

Referato pectore, pulmones plevræ annectebantur mediante quodam corpore glutinoso, & quasi membranaceo. Horum postica parserat inflammata, densa & nonnihil nigricans. Pericardium copiam aquæ turbidæ & subrubræ continebat. Uterque cordis ventriculus concretionibus polyposis scatebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 90. Quinquagenarius difficili respiratione, ut si a catarrho esset, prehenditur. Ingravescente morbo decumbere cogitur. Vox erat clangosa; sputa exercebantur serosa & uberrima, difficilis erat

respiratio cum sensu quodam strangulationis ad fauces, & difficili in utrumque latus decubitu. Procedente morbo sputa erant pauca, viscida & nonnihil graveolentia. Circa morbi diem quinquagesimum inter febrem lentam obiit.

Sinister pulmo plevræ hærens durus & inflammatus cernitur. Cor concretionibus polyposis replebatur. VALSALVA.

OBS. 91. Juvénis octodecim annorum dolore ventris conquerebatur. Hunc excipit dolor in thorace, cum difficili respiratione, tussi, & siti molesta: pronus assidue cubare cogebatur. Morbo dein ingravescente, die decimo sexto e vivis tollitur.

Sinister pulmo sanus aquæ innatabat. Dexter vero induratus proximis partibus valide annectebatur; in cujus latere stagnabat aqua turbida. Pericardium simili humore, mirum in modum turgebat. Inerant concretiones polyposæ in utroque cordis, ventriculo. VALSALVA.

OBS. 92. Mulier quatuor & sexaginta annorum dolore corripitur in dextra thoracis parte, cum difficili in hanc decubitu. Frequens est respiratio, cum inani tussi, pulsu celeri & parvo. Septimo die sudor oboritur circa caput. Nono tandem exolutis viribus ad plures migrat.

Occurrit pulmo dexter valde turgidus, cum levi adhæione. Pleura crassa quadam membranacea, e sero concreto exurgente descendebatur. Pars postica pulmonis dextri dura & inflammata reperitur; sinistro inculpato. Pericardium aquam continebat, & ventriculi cordis concretionibus lymphaticis scatebant. VALSALVA.

OBS. 93. Miles a gravi morbo convalescens in acutam febrem incidit, cum difficili respiratione, tussi sicca & dolore circa medium sternum. Pulsus frequentissimus explorabatur. Summe æquabant partes internæ, cum siti inextinguibili, quibus, intra paucos dies, ingravescentibus, enecatur.

Hepar erat valde obstructum & tumidum; cum omento semi-consumpto. Pulmo dexter occurrit inflammatus, cum parte superiore dura & scirrhusa. Cor mole maximum, plurimis albicantibus maculis variegatum, conspicitur; cujus substantia atra,

atra, durissima & scirrhusa, cum vasis coronariis turgidissimis. FANTONUS.

OBS. 94. Lanio quinquaginta annorum dolore prehenditur in dextra thoracis parte, & in medio sterni. Supinus cubat; multum tussit, parum expuit. Tandem erecta cervicē spirare cogitur; & die septimo interiit.

Referato pectore, pulmo dexter parte superiore induruerat, & arctius mediastino adhærebat. Sinistèr a tergo infectus erat colore atro: Pericardium aqua turgebat; & cordis thalami concreciones polyposas fovebant, VALSALVA.

OBS. 95. Quidam consistentis ætatis in febrem acutam incidit, cum pungente lateris sinistri dolore, & alvi fluxu. Interea sputa nonnihil cruenta excernuntur: accedit delirium, & die morbi undecimo evidens cessit.

Exenterato cadavere, reperitur pulmonum postica pars vicinis partibus firmiter hærens, pleura inibi inæquali, subnigra & crassiore. Eadem pulmonum pars durior, densior, compacta & nigra annotatur. CL. MORGAGNUS.

OBS. 96. Sexagenarius febre laborabat acuta, cum dolore in sinistra thoracis parte; quo in dorsum cubare cogeatur. Circa decimum morbi diem ingruit soporosa affectio; inter quam moritur.

Aperto corpore, sinister pulmo induratus reperitur. Venterculus cordis dexter polyposam recondebat concrecionem. Venterculi cerebri paululum seri continebant. Vasa cerebri concrecione quadam gelatinosa obducebantur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 97. Quidam senex a paralyti dextri brachii ante biennium liberatus & postea dolori capitis obnoxius, novissime peripneumonia corripitur, cum dolore gravativo in sinistra thoracis parte, & sputo purulento; quo circa diem vigesimum tertium sufflaminato, ex improvviso mortuus est.

Reperitur pulmo sinister tumidus & durus, cum ulcere sanioso. Cor concreciones polyposas continebat. Aqua inventa est in venterculis cerebri ad semi-libram, VALSALVA.

OBS. 98. In cadavere cujusdam adolescentis octodecim annorum, variolis extincti, reperitur omentum lacerum & discerptum. Extremi hepatis lobi nigricabant. Cyllis fellea cruorem nigricantem continebat. Erat insignis copia cruoris in cavitate abdominis & pectoris. Pulmo dexter collis & dorso annexus, inflammatus, & maculis nigris confusus cum nonnulla purulentia observatur. Lingua & fauces variolis oblitæ erant: ab iis immunis erat epiglottis, & aspera arteria. BONETUS.

PULMONES.

OBS. 99. Adolescentulus quindecim annorum inter gravem rixam patitur contusionem in pectore, de dolore circa hanc partem queritur; etsi nulla læsio extus conspicitur. Capite multum dolet, & syncope corripitur. Postea insurgit febris cum perpetuo pectoris dolore: huic additur respirationis difficultas cum tussi. Quibus ingruentibus sanguinea excreantur. Ingruunt delirium & convulsionem; ac circa decimum a contusione diem obiit.

Aperto pectore inveniebatur pulmo dexter inflammatus & durus, arctique pleuræ annexus. VALSALVA.

OBS. 100. Juvenis viginti annorum dolore pungente corripitur in læva pectoris parte. Difficile respirat: multum sinit, & tussit; sed nihil expuit. In affectam duntaxat partem decumbere valet; atque die decimo sexto interiit.

Pulmo sinister undique valide nectebatur cum proximis partibus; insuper erat inflammatus, & circa claviculam jam suppuratus. Pericardium ingenti humoris copia erat dilatatum. Cor denique majus concreciones polyposas recondebat, VALSALVA.

OBS. 101. Senex quatuor & septuaginta annorum lateris dextri dolore gravativo prehenditur, cum difficili decubitu in latus sinistrum. Dolorem concomitatur tussis molestissima, cum sputo cruento, & dolore capitis. Febris erat vehemens, cum pulsu duro & frequenti; ac tertio die moritur.

Secundo cadavere, reperitur dextrum pectoris latus sero repletum. Pulmo ejusdem lateris durus, inflammatus & ater conspicitur.

— citur, atque valde compactus. VALSALVA.
PULMONES. V.A.

OBS. 102. Jüvenis annos plus viginti natus post chronicam febrem, in acutam incidit, cum dolore pectoris, difficultate respirandi, tussi, & paucæ materiæ sanguineo colore tinctæ expuitione. Assidue in sinistrum latus jacebat. Circa decimum sextum diem mortuus est.

Splen triplo major invenitur. Pulmo sinister tumens, durus & inflammatus, plevræ undique annectebatur. Pericardium sero, vaccino simili, distendebatur. Ventriculi cordis concretionibus polyposis replebantur. VALSALVA.

OBS. 103. Mulier sexagenaria, temperamento sanguineo, febre vehementi prehenditur, tussi sicca, & lateris sinistri dolore pungente stipata. Haud tamen difficilis erat decubitus in hanc partem. Interea crassa aliquando expuit: gravior fit respiratio. Tandem die decimo tertio ad plures migrat.

Pulmo sinister a pleura omnino solutus, subalbidus, induratus, nonnulla ostendit tubercula sanie scatentia. Dexter plevræ hærebat, nigris maculis conspersus, versus jugulum durior, parvum abscessum continebat. Cordis ventriculi concretiones habebant polyposas. VALSALVA.

OBS. 104. Jüvenis sex & viginti annorum pungente corripitur dolore in dextra pectoris parte, cum febre & tussi, ac paucos evanescit. Die octavo accedit delirium. Dolor evanescit, sed gravior fit respiratio, facilis tamen decubitus in utrumque latus. Die autem decimo e medio tollitur.

Pulmones ambo toti induruerant, cum nonnullis hærentiis ad pleuram. Præterea substantia quædam membranacea, crustæ instar, plevræ & pulmonibus imposita erat. Utrumque latus humore seroso turbido scatebat. Cordis thalami concretiones polyposas continebant. VALSALVA.

OBS. 105. Vir quinquagenarius acuta febre corripitur, cum laboriosa respiratio, & dolore a sterni ad medios ferme abdominis musculos pertingente. Tussi per molesta consistabatur, & in neutrum la-

tus decumbere poterat, nullo sputo. Quinto morbi die occubuit.

Pulmo sinister durus occurrit, ad subvidem colorem vergens, nigrisque distinctus maculis. Cum secaretur, serum & putrida colluvies, cum mixto sanguine erumpebant. In cordis ventriculis adeant concretiones polyposæ. VALSALVA.

OBS. 106. Puer quatuor annos natus febre continua laborabat, cum catarrho & tussi sicca. Vomitus erat frequens, cum dejectionibus albicantibus. Insurgunt dolores in hypochondriis, cum siti inextinguibili. Præterea de dolore ad sternum, versus latus sinistrum queritur. Ac secundo morbi die sublatus est.

Una pars pulmonis, veluti stipula ardente, deflagraverat. Hepar insuper eadem ferme labactum deprehenditur. BAL-
LONIUS.

OBS. 107. Nonagenarius, qui ob contusum femur cubabat, cum febricula, pulsatili & intermittente, tandem nullo alio accedente symptomate ad plures migrat.

Sectio cadavere, rubens aqua invenitur in utroque pectoris cavo. Lobus inferior pulmonis dextri erat tumidus, durus & inflammatus. Cor in sene alioquin macilentissimo, pinguedine erat opertum. Valvulæ semilunares crassiores, tuberculosæ ad duritiem osseam accedebant. MOR-
GAGNIUS.

OBS. 108. Quidam triginta annorum diffitili corripitur respiratio, cum multo sputo. De dolore in dextra thoracis parte, ineunte morbo, queritur; deinde in sinistra. At tandem decimo morbi die obit.

Serum non multum erat in utroque thoracis cavo, cujus portio undique super pulmones concreverat, tunicæ instar pallescentis. Pulmonis dextri postica pars valde rubebat, cum duritie, & materiam purulentam recondebat. Pericardium æquo crassius flavescens sero turgebat. VAL-
SALVA.

OBS. 109. Virgo sexdecim annorum, suppressis mensibus cachectica, de ardore in sinistra pectoris parte querula, repente in orthopnoeam laboriosam incidit, ut nullo modo,

modo possit decumbere; cum sensu ponderis opprimentis & sputo catarrhali cruento; ac pulsu duro. Quarto morbi die, accedente extremorum frigore, ad plures abiit.

Thorax sero stagnante copioso repletum occurrit. Totus pulmo sinister valde erat durus. Uterque cordis ventriculus concrectiones polyposas fovebat. VALSALVA.

OBS. 110. In cadavere senis quatuor & septuaginta annorum inflammationi pectoris obnoxii, quatuordecim intra octiduum extinctus fuit, pulmones undique plevræ erant annexi; pars dextri summe dura nigricabat. Circa apicem cordis inerat tuberculum, cerasi magnitudine, intra cordis substantiam situm, & extus prominens; cujus involucrium densum, album & inæquale materiam serosam & mucosam continebat. CL. MORGAGNUS.

OBS. 111. In cadavere juvenis octodecim annos nati, quem peripneumonia gravissimis symptomatibus stipata intra paucos dies sustulerat; inveniebatur pulmo dexter partibus circum ambientibus undique hærens; mediante materia quadam glutinosa & quasi membranacea. Ejus superior lobus durissimus & gravissimus deprehendebatur. In sinistro thoracis cavo multa aqua cruenta & nigricans stagnabat; non secus ac in pericardio. CL. MORGAGNUS.

OBS. 112. Virgo octodecim annorum morore & sollicitudinibus divexata, febre maligna epidemica corripitur. Menses subito sufflaminantur, & vires deficiunt, usque ad lypothymiam. Tumes abdomen cum difficili respiratione. Ingruit dolor capitis lancinans, quem excipit delirium. Interea pulsus inæqualis evadit, & quinto accedente morbi die, e medio tollitur. Pulmo sinister erat inflammatus & materia viscida infarctus, cum seri stagnatione. Intestina passim inflammata occurrunt. E DIARIO MEDICO.

OBS. 113. Quidam rigore, & febre quadam epidemica, prehenditur, cum immani capitis dolore, aestu & debilitate. Pulsus exploratur durus & intermittens. Secundo die erumpunt petechiæ. Succedit

hemorrhagia narium; ac demum septimo die, fatis cessit.

Conspiciebantur cerebri vasa sanguine turgida. Pulmo sinister inflammatus & nigricans annotatur; dexter vero aridus & flaccidus. E DIARIO MEDICO.

PULMONES.

OBS. 114. Mulier septem & viginti annorum febre laborabat, dolore in sinistra thoracis parte, spirandi difficultate, tussi vehementi & paucis sputis stipata; quibus persistentibus & ingravescentibus ad æthereas sedes convolvit.

Pulmo sinister a posteriori parte inflammatus & sanie infarctus conspicitur; et si nullus apparebat abscessus. Præterea maculis nigris per ejus substantiam disseminatus descædabatur. VALSALVA.

OBS. 115. Virgo vigesimum ætatis annum agens dolore corripitur in sinistra primum, hinc in dextra thoracis parte; in quam cubare minime potest. Tussit; noctuque delirat. Tandem inter convulsiones moritur.

Secundo cadavere pulmo nonnihil inflammatus conspicitur. Sinister multum rubebat & arcte hærebat plevræ, mediastino, & diaphragmati. VALSALVA.

OBS. 116. Vir triginta annorum in febrem incidit, cum rigoribus periodicis, & quotidianis. Accedit delirium triste, & querulum. Sanguis e naribus quandoque prodit. Tandem migravit ad superos.

Lustratis interaneis, pulmonum pars postica dura & compacta, rubra & distenta deprehenditur. Lien insuper mole major annotatur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 117. In corpore cujusdam virginis trigesimum ætatis annum agentis, quæ jam ab aliquo tempore orthopnea laborabat, & subito fuit extincta; in conspectum veniebat pulmo dexter insigniter ad intima usque inflammatus, cum duritie summa, & firmissima adhæsiōne cum pleura, arque pluribus suppurationis notis. BLASIUS.

OBS. 118. Quidam post varia mala ad imum ventrem attinentia, dolore in læva thoracis parte corripitur, cum difficultate in hanc cubandi, tussi & sputo, quo sup-

suppresso circa decimum diem e vita ex-
cessit.
PULMONES.

Pulmonis sinistri pars superior tota in tumorem obduraerat, & plevræ etiam inflammatae variis in locis adnectebatur. Dexter vero, etiam arctius hærens, sanus apprehenditur. VALSALVA.

OBS. 119. Vir quinque & triginta annorum febre laborabat acuta, cum dolore pectoris. Exacerbata febre accedit delirium; & die undecimo ad superos migravit.

Pulmonum postica pars aliquantum dura & rubra invenitur. Uterque cordis ventriculus concretionem polyposam recondebatur. Paululum seri occurrit in cerebro; & plexus choroides lateris sinistri varicosus annotatur. VALSALVA.

OBS. 120. Quadragenarius duplici conflatus hernia, thoracis dolore, & difficili respirazione corripitur, cum difficili decubitu in dorsum. Multum expuit, & erecta cervice spirare cogitur. Decimo die extinguitur.

Lustrato cadavere inveniuntur pulmones versus dorsum inflammati & multum duri; ac plevræ arcte accreti. Cor continebat concreciones polyposas. VALSALVA.

OBS. 121. Vir quatuor & quinquaginta annorum qui ex casu decubuerat, per sex dies sine sensu & motu, non poterat unquam jacere, sed cogebatur semper in lecto federe, cum perpetua spirandi difficultate, & suffocationis periculo.

Post obitum sectus exhibet pulmonem summe inflammatum, cum dextro cordis ventriculo, atro sanguine repleto. RUMLERUS.

OBS. 122. Sexagenarius dolore prehenditur in dextra thoracis parte, cum febre, siti, & sputo parco; facilius decumbens in dorsum. Dein sputi copia major fit; quo circa undecimum diem suppresso, interit.

Sinister pulmo, etiam sanus, undique plevræ adhærebat. Dexter vero a plevra solutus, summo opere inflammatus, versus dorsum, apprehenditur, ut solidioris carnis substantiam referat. VALSALVA.

OBS. 123. Grassabantur in Italia febres

ardentes spurie, ad continentium naturam accedentes. Invadebant cum dolore capitis, lumborum, & totius corporis; atque siti, comate vigili & phrenitide. Nonnulli vermes deiciebant.

Sectis variorum cadaveribus inveniuntur phlogoses præsertim pulmonum; vermes, & putredines circa viscera naturalia. SYLVATICUS.

OBS. 124. Vir quinque & quinquaginta annorum de dolore queritur in medio thoracis. In dorsum duntaxat cubare potest, & erecta cervice sæpius spirare cogitur. Die morbi sexto occubuit.

Postica pulmonis sinistri pars multum induruerat, & plevræ valide annectebatur, æque ac diaphragmati. Aqua erat in pericardio turbida; cum polyposa concretionem in cordis ventriculo dextro. VALSALVA.

OBS. 125. Vir ætatis consistentis febre acuta corripitur, cum dolore lateris; sputo cruento, aliisque gravioribus symptomatibus peripneumoniam concomitantibus, quæ tandem lethum accersunt.

Hepar ingens totum epigastrium occupabat. Lien oblitus erat. Pulmones duri & inflammati, ac nonnihil putridi conspiciuntur. FANTONUS.

OBS. 126. Puella dies quatuordecim nata stercore afficiebatur, cum faciei rubore. Lactis suctionem respuebat; quibus per octo dies perstantibus vivere desit.

Occurrebat copia bilis in ventriculo. Pulmones in postica præsertim parte erant inflammati, cum variis maculis nigris in eorum substantia. VALSALVA.

OBS. 127. Quidam senex catarrhali affectione detinebatur. Nullus dolor erat in thorace, & satis bene se habere videbatur; etiam ad interitum vergebat.

Thorace aperto, lobus superior pulmonis dextri tumidus, durus & sanguine infarctus apprehenditur. CLAR. MOR-GAGNUS.

OBS. 128. Puer quadriennis febre corripitur continua, cum siti intensissima; qua brevi extinguitur.

Lustrato cadavere, reperitur pulmonis haud exigua pars phlogosi tacta, cum li-vore

vore unius lobi. Hepar quoque inflammatum occurrit. BALLONIUS.

OBS. 129. In cadaveribus variorum *peripneumonia epidemica*, sævioribus symptomatibus stipata, denatorum, occurrebant toti pulmones media ex parte sanguine putrido repleti, turgidi, ac mirum in modum indurati. COITERUS.

mulieris *peripneumonia*, cum pulsu inæquali extinctæ, pulmones & hepar compactam habebant substantiam. Pericardium aquæ copia distendebatur; cum cordis scabritie. CLAR. MORGAGNUS. PULMONES.

His adde observationes Lib. I. 608, 618, 856, 1161, 1205, 1373. Lib. II. 58, 63, 65, 321, 517, 518, 696, 884, 885, 886, 925. Lib. III. 33, 138, 369. Lib. IV. 60. Præterea vide *Plura inflammatio*.

OBS. 130. Introspecto cadavere cujusdam

ARTICULUS X.

Pulmones variolosi & pustulosi.

OBS. 131. Instituta sectione cadaveris cujusdam pueri, a *repercussis variolis* extrinseci, in propatulum veniebant pulmones utrinque lateris, variolis intus & foris obfessi; ita ut nil prorsus in iis sani conspiceretur. Annotabantur autem prædictæ pustulæ variolosæ in vigore suæ naturæ, & pure turgentes; papularum scilicet cutanearum faciem referentes. Lien, non secus ac pulmones, simili labe infectus erat. Nonnullæ etiam conspiciebantur pustulæ per tractum tubi intestinalis, quasi gemmæ distinctæ. Hepar vero intactum, & sanum persisterat. KERKRINGIUS.

OBS. 131. (2) Puer quidam septennis dolore capitis cum febre acuta, & *spirandi difficultate* laborans tandem delirio corripitur: quibus demum exacerbatis ad tumulum ducitur.

Lustratis corporis interaneis cerebrum intactum apparet exceptis varicibus quibusdam vix notandis. Viscera abdominalia nullam labem contraxerant; sed pulmones intus & extus tuberculis variolosis scatebant. PORTAL.

Inter affines numerari debet observatio Lib. III. 16.

ARTICULUS XI.

Sanguis effusus intra pulmones.

OBS. 132. Vir quidam trigessimum secundum ætatis annum agens pondus grave incaute elevare nititur; omnesque vires intendit. Paulo post sentit *dolorem in lumbis*. Calorem, anxietatem & pruritum in pectore sequitur immanis *hæmoptoe*; una cum vomitu cruento. Pergente morbo exanguis evadit æger, & in cachexiam incidit. Dein febris adoritur cum pulsu

duro, *respiratione anxia* & celeris, colore intenso. Demum suppressis sputis quadragesimo morbi die obiit.

Referato pectore, in conspectum venit sinister pulmo partibus circumambientibus hærens, durus & atrox colore. Dissectus exhibuit saccum amplum cruore sordidissimo, qualem vivens rejiciebat, repletum. CLAR. HASENOHRL.

ARTICULUS XII.

Pulmones purulenti.

OBS. 133. Quidam vertigine confictus, repente concidit & obmutuit: designabat locum affectum ad dextrum latus. Convaluit; sed anno elapso in eundem morbum incidit, cum febre, capitis dolore & jactationibus. De dolore lateris prope regionem hepatis querebatur; quem pungentem & lancinantem se sentire narrabat. Vox deficiebat ac si pulmo, aut confossus, aut perforatus, aut adhærens esset. Nil purulentum expectoravit: ac die morbi septimo inter sudorem pinguem interiit.

Aperto cadavere, depressus est pulmo adhærens, tum in parte dextra, tum in parte sinistra costarum; membranis utrinque liventibus. Circa gibbam diaphragmatis partem totus pulmo in pus & sanie foetentem liquefactus erat. Magna quoque puris copia transfluxerat in hepatis regionem, & inibi conclusa erat; adeo ut vomica videretur, & non erat. Totum corpus internum admodum foetebat. Hepar erat sanum, non secus ac lien. BAL-
LONIUS.

OBS. 134. Mulier sex & triginta annorum, uterum gestans, pleuritide lateris sinistri corripitur; multaque purulenta expuit: nihilominus empyema congeritur: si enim præ dolore in latus se convolveret, fluctuationem manifestam, & ipsa & affidentes animadvertabant. Celebrata paracentesi ingens puris copia prodit, cum levamine. Sed tandem ægra tabe conficitur.

Pulmonum lobus sinister, totus pene in putrilagine abierat, per paracentesim partim educit. Particula superioris lobi superstes erat. Plevra & diaphragma purulenta etiam descendebantur. Cor solito majusprehenditur. Pericardium plurimis pustulis erat exasperatum. Hepar tumidum occurrit & scirrhum. Pancreas pene totum consumptum erat, cujus ductus solum cum membrana apparebat. MAN-
GETUS.

OBS. 135. Vir quinquagenarius a pluribus annis, tussi molestissima vexatus & macilentus, de dolore quodam gravativo in thorace querebatur. Difficillima erat respiratio cum sputo sordido, & foetidissimo. Vespere calores vagos & horripilationes, sæpius repetentes habuit. Noctes fuerunt anxie. Ac demum fatiscentibus viribus vivere desit.

Pulmo dexter subniger & totus fere ulceribus exesus erat. Sinister in unum corpus rotundum, durum & scirrhum concreverat, plevræ firmiter accretus; ac in nonnullis locis perfecte cartilagineus, recondebat binos abscessus, callosos, sanie acerrima scatentes, & in bronchia hiantes. Dexter cordis ventriculus summe dilatatus concretionem polyposa replebatur. CLAR. STORCK.

OBS. 136. In cadavere fœminæ trium & triginta annorum, phthisi, & hydropse, denatæ, occurrit pulmo dexter scirrhus, & partim e sanie acerrima exesus. Sinister abscessulis repletis firmissime cum collis concrevit, & ibi sacculum efformavit pure plenum, quod sensim plevræ consumpsit, & arrosit costas. In abdomine fluctuavit multum serum flavum & turbidum. Omentum crassum cartilagineam duritiem habuit. Intestina erant livida & semigangrænosæ. Cystis fœlea tres & quinquaginta, supra centum, calculos recondebat. CLAR. STORCK.

OBS. 137. Quidam peripneumonia corripitur, qua pluries jam laboraverat. Tussis erat sicca, cum vomitu bilioso & viridi. Quinto die ingruit phrenitis, cæteris gravissimis symptomatibus illata. Viribus tandem deficientibus septimo a primo insultu die fati cessit.

Secto cadavere occurrit sinister pulmo tuberculosis, inflammatus & purulentus, plevræ erat simili labe affectus. Cerebrum exhibet vasa sanguinea plus æquo turgida, & colluviem subcruentam in omnibus suis

suis recessibus, & anfractibus, cum variis hydatidibus in plexu choroideo. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 138. Mulier cachectica spirandi difficultati obnoxia, post febrem quartanam, & varios catarrhos, suffocationis periculum sæpius incurrit. Febris jam diuturna excandescit; cum siti & vigiliis perpetuis. Lingua erat arida; urina decolor cum sedimento purulento. Vomitus urget, cui diarrhæa sese adiungit. Incrurescunt venter & pedes. Ingruit tandem lethalis sopor.

Aperto cadavere, pulmones reperiuntur retorridi, & multo tabo purulento prægnantes. Dextri thoracis spatium magnam aquæ copiam continebat; qui latex etiam observatur in cranio, & abdomine. CAR. PISO.

OBS. 139. Quædam noctu horrore concuriebatur, subsequente astu totius corporis, cum dolore lateris dextri punctorio. Singulis horis dolor incrementa sumpsit, cum tussi frequenti. Parcum erat sputum cruentum. Dolor a latere quandoque ad collum usque pertingit, qui tamen nec continuus, nec una sede fixus, permansit. Accedunt virium languor, & delirium lethale.

Pulmo dexter firmiter plevræ adhæsit; quo avulso reperitur serum pallidum ad duas circiter libras in postica pectoris cavitate. Pulmo huiusce lateris magnus, durus & variegatus recondebatur maiorem materię purulentę, & ichorosę copiam. ROLFINKIUS.

OBS. 140. Quidam febre continua cum dolore lateris pleuritico corripitur. Accedunt dolor capitis, sitis & vigilię, pulsus inæquali. Pergente morbo ingruit delirium; ac demum sopor, quem circa vigesimum diem mors excepit.

Pulmones ob creberrimas maculas omnino fere livebant: incisi nigricabant: pressus viscidum emittebant; cæterum utrinque adnati. In dextro latere stagnabat quidam humor gelatinosus. Pericardium & cor erant monstrosa. Materia quædam alba, viscida & crassa, corticis instar, cor ambebat. In abdomine vero invenitur omentum putridum cum praya aliorum vi-

scerum constitutione. E MISCELLAN. CURIOSIS.

PULMONES.

OBS. 141. Juvenis calidi & sicci temperamenti, erysipelate cruris eodem anno bis infestatus, insignem persequitur rigorem in latere thoracis sinistro, quem excipit calor intensus, cum tussi primo sicca, postea humida, sputo cruento & ingenti spirandi difficultate. Incremento morbo excernit purulenta in magna copia, duarum septimanarum spatium; dein sanguinem purum. Tandem deiecit per alvum sanguinem nigrum, grumosum & foetidissimum, adeo ut adstantes pulmones, & jecur excerni putaverint.

Aperto cadavere invenitur ingens aposthema pleuriticum in latere sinistro, quod pulmonem simul occupaverat, eumque totum ferme absumpserat. Ventriculus insuper & intestina grumoso sanguine scatēbant. ROLFINKIUS.

OBS. 141. (a) Mulier vix quintum lustrum emensa fluore albo, cum dolore in abdomine & costis stipato laborabat. Vires deficiebant & de ardore urinę querebatur, cum ingruit vomitus qui notissimis remediis impugnatur. Interea parciior fit fluor albus & sensim pluries definit. Hanc sufflammationem presso pede sequitur tussis cum sputo pituitoso, dein cruento, ac demum purulento. Accedunt febris lenta & rabes, quę brevi ægram ad libitinę rationem ducunt.

Plus æquo tumeabant intestina tenuia & constricta occurrebant crassa. Mesenterium obstructum deprehenditur. Pulmones partibus ambientibus hærebant. Reperiuntur in latere sinistro binę glandulę bronchiorum nucem æquantes, materiam sebaceam continentes. Pulmones erant passim exulcerati & saniosi, & tuberculis scatētes. RAULIN.

OBS. 142. Homo quatuor & viginti annorum, catarrhis obnoxius, in difficili respiracionem incidit, cum tussi & anxietatibus. Pauca excernuntur sputa, & glutinosa. Morbus in dies exacerbatus latentis vomica suspicionem movet, cum accedunt horripilationes circa vespēram; & febricula hecica cum sputo purulento. Deinde ingruunt sudores nocturni & diarrhæa.

colliquativa, quæ egrum jam macie confectum, cito abstulerunt.

PULMONES.

Superficies dextri pulmonis varias vomicas exhibebat. In secta ejus substantia tota purulentia defœdara, plura conspiciabantur ulcera saniosa, & sordida. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 143. Quidam de dolore fixo & pungente ad nothas costas querebatur. Sequenti die, dolor relicta sede priore, ad orificium ventriculi pertinebat. Thoracem omnino dilatare non poterat. Vigebat febris, cum rursus vehementi. Ingravescit spirandi difficultas; & circa septimum diem periit.

Semi-putris erat pulmo; & ita contumaciter ad latus dextrum adhærescebat, ut vix avelli potuerit. Abscessus in ea parte erat, qui suam mole & magnitudine fere ad nothas costas descendebat. Ren sinister plane putris repertus est; cum duobus calculis in vesica. BALLONIUS.

OBS. 144. Vir triginta annorum in phthisim venit. A primo morbi insultu vox intercepta fuit. Sex ante obitum mensibus erumpit tumor infra mentum, durus, quo in dies crescente impedita fuit solidorum deglutitio; hinc solis potulentis vitam protraxit; donec penitus interceptis loquendi reliquiis, e vita migraret, plane emaciatum.

Pulmones, cum nonnullis hærentiis, materia purulenta infarcti erant; quæ sectione extillabat. Aqua fusca & copiosa erat in pericardio. Omentum fere consumptum animadvertitur. Nullum insuper apparuit tumoris in cervice vestigium. BARTHOLINUS.

OBS. 145. Quidam nobilis arthritide, febre & sopore corripitur. Decimo quinto morbi die derepente accessit spirandi difficultas, cum dolore pectoris gravativo, & tussicula. Quatuor elapsis diebus evanescit dolor; superveniente sopore cum genarum rubore. Sputa toto morbi tempore fuerunt alba, viscida, spumosa, & rotunda. Tandem febre, & spirandi difficultate incrementibus, vigesimo secundo a primo insultu die obiit.

Secundo cadavere reperiuntur pulmones insigniter tumidi, & quodammodo exesi. In

his humor albus, tenax & purulentus delitescerebat. CAR. PISO.

OBS. 146. Sexagenaria pinguis & deses quindecim abhinc annis spirandi difficultate laborabat. Obnoxia erat insuper erysipelati tibiæ. Pulsus explorabatur intermittens; deinde oculus dexter clausus apparebat. Postremo semiplegia tacta interit apoplectica.

Exenterato cadavere, præter splenem putridum, conspiciuntur pulmones lividi & lymphatico humore perfuni. Sinister multo pure, & foetido, scatebat. Dexter cordis thalamus intus non solum excoriatus, sed putridus & exulceratus deprehenditur. MANGET.

OBS. 147. Quidam, post multos animi & corporis labores, in febrem continuam delapsus est, cum rigore invadentem. Aderat magna respirandi difficultas, cum tussi & pituitæ albæ expectoratione, interdum etiam putridæ. Genæ intensè rubebant; & difficillimus erat decubitus in sinistram latus. Urgebant vigilæ; & lingua nigricabat. Tandem omnibus ingravescentibus symptomatibus decimo quarto die migravit ad superos.

Inter sectionem cadaveris, inventus est tumor in parte sinistra pulmonis, e cujus sectione materia foetida fuit educata. Præterea reperitur ingens lapis totam vesiculam scilicet replens. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 148. Mulier per annum & dimidium querebatur de siccitate linguæ, siti & astu vehementi thoracis. Omnia sicca erant; nil expectorabat, ne tussiebat quidem; cum postea per viginti dies continuos de dolore sinistri lateris quæsta fuisset, cum orthopnæa, & summa inquietudine, fatis concessit.

Aperto thorace in conspectum venit thorax immensi purulentia defœdatus, cum summe labefactis pulmonibus & membranis. Tanta enim erat copia colluviei purulentæ, ut omnem superaret fidem. BALLONIUS.

OBS. 149. Mulier circa septimum graviditatis mensem cepit sanguinem exuere, cum tussi & febre. Post quinque dies, desit sputum cruentum; & tussis sicca relicta

līta est. Paucae eruperunt purgationes in partu. Quinto a partu die exsurgit *febris ardens*, cum levi *dolore lateris*. Post biduum mitescit febris; sed difficilis est decubitus in dextrum latus. Interea lateris dolor exarcebat; ingravescit *spirandi difficultas*, cum sputo cruento. Ac demum febre lenta conficitur.

Lustrato cadavere inventi sunt pulmones costis hærentes, purulentia conspurcati, & putres. FERNELIUS.

OBS. 150. In cadavere cuiusdam *phthisici*, pulmones tumidiusculi, partim humore lutulento & parenchymate leviter compresso exeunte, partim flatibus inveniabantur. Lobus dexter præ aliis erat vitiatus nulla interim præsentē ulceris nota. In dextro latere serum ad uncias duodecim fluitabat. Jecur in maximam molem excreverat, parte dextra omnino dura & scirrhusa. Nulla erant pene omenti vestigia. Pancreas absumptum duas membranas sibi incumbentes referebat. BONETUS.

OBS. 151. Artifex plumbarius *colica Saturnina* corripitur, cum febre, *spirandi difficultate*, & dolore in *hypochondrio* dextro. Venter tumet cum tensione; & brevi accedit mors.

Intestina flatu erant ultra modum distenta, & præsertim pars epigastrica colli, qua proximior hepatis pars quasi confusa ecchymosim exhibebat. Pulmo dexter materia ichorosa & purulenta infarctus observatur. Sinister simili labe tactus crassa quadam mucosa obducebatur, cum copioso stagnante sero. E DIARIO MEDICO.

OBS. 152. Mulier sexdecim annorum non menstruada *tussi catarrhali* per aliquot dies constabat, cum subito corripitur *febre vehemens*, nullo prævio frigore, sed dolore lateris dextri pectoris stipata. Progrediente morbo, febris & tussis exarcebant; tumet abdomen, & decimo die obiit.

Pulmo dexter pure infarctus & semiputridus plevræ hærebat. Serum stagnabat in utroque latere, non secus ac in pericardio. Cordis thalami, cum appendis auriculis polyposas concrectiones, & amplissimas retondebant. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 153. Fœmina trium & viginti annorum, quæ ab octodecim mensibus menstruis purgationibus carebat, ob terrorem; ab octo mensibus *anhalosa* & *asthmatica*, *tussi* corripitur molestissima, cum sputo crasso & purulento. Demum tabida fatis cessit.

Reperiuntur circa ventriculum glandulæ conglobatæ quasi scrophulosæ, cum multis hydatidibus. Intestinorum exterior membrana exesa erat; Pulmo dexter costis undique annexus: cuius dexter lobus durior & firmior; sinister vero materia purulenta, & fœtida scatebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 154. Puer tumorem pone aurem sinistram ad juncturam maxillæ inferioris radica tum patitur, usque in collum protensum, cum dolore ardente, & febre acuta. Accedit *difficilis anhelitus*, cum tussi sicca & pertinacissima; ac tandem de medio tollitur.

Exenterato cadavere inveniēbatur insignis purulentia in sinistro pulmonum lobo, cum magna diaphragmatis adhæsiōne prædicta purulentia conspurcata. BONE-TUS.

OBS. 154. (a) Vir quidam quadragenarius absque causa evidente in *febrem lentam* incidit, qua perdurante, fatis cessit.

Lustrato cadavere magis quam par erat obeso in propatulum veniunt glandulæ mesentericæ adeo distentæ ut totam fere abdominis occuparent capacitatem; substantia steatomatosa scatebant, quæ nunc magis, nunc minus solida erat & pulmones purulentia defœdabantur; præsertim glandulæ bronchiorum bifurcationi adnatæ. PORTAL.

OBS. 155. In cadavere cuiusdam matronæ octo & triginta annorum *phthisi* extinctæ, occurrit pectus aqua repletum, cum pulmone sinistri lateris fere absumpto, cuius pars superstes purulenta conspiciebatur. Ingens erat cordis moles, cum aquæ uncis quinque in pericardio. Circumferentia valvularum semi-lunarium sinistri ventriculi ossæ deprehenditur. Lien scirrhusus observatur, cum appendice ovum columbinum æquante. HORSTIUS.

OBS. 156. Quidam a *pleuritide maligna* in-

PULMONES.

PULMONES.

incidit in *febrem lentam*, cum *spirandi difficultate*, & *sputo purulento*. Dein *vigiliis perennibus* & *diarrhæa pertinacissima* conficitur; ac tandem, mente ad mortem sana, atrophia conficitur.

In conspectum venit pulmo sinister undique plevræ & pericardio firmiter adnatus. Parenchyma totum ferme erat eliquatum in pus crassum. Pulmo dexter passim vomicas recondebat. HEURNIUS.

OBS. 157. Quidam *asthmate* jamdiu laborans, in sinistrum latus cubare non poterat. Pulsus erat formicans; & tandem subito moritur.

Aperto thorace reperitur in cavitate dextra aqua putrida ad libras quindecim. Pulmo inibi prorsus erat consumptus; adeo ut vix tantillum de ejus substantia restaret. Aderat simul vomica instar ovi gallinæ. Vasa erant purulenta. Pericardium erat aqua repletum. SALMUTHUS.

OBS. 158. Puer duodécim annorum *phthisicus*, post plurimum hebdomadarum decubitum, tandem exstinguitur.

Aperto thorace, mediastinum putrefactum, frustulatum apparuit. Pulmo albicans innumeris pustulis undique scatebat, quæ discissæ crassum pus fundebant. In pericardio ultra decem cochlearia aquæ citrinæ fluctuabant. In hepate & liene plurimæ pustulæ albicantes etiam observantur. SEGERUS.

OBS. 159. In cadavere *phthisica* quadragenariæ post sanguinis, purisque sputum, & diuturnum languorem extinctæ, reperiuntur in dextro pulmone insignis ulcus; ovis anserini capax, cum purulentia per totum parenchyma. Jecur insignis magnitudinis bile diffusa oppletum animadvertitur, qua etiam scatebant ventriculus, & intestina. MANGETUS.

OBS. 160. Puerpera, *lochiiis sufflaminatis*, *febre* & *dolore lateris sinistri* corripitur. Hic status dies pene triginta persistit. Non erat gravis spiritus: non multum tussiebat: nullum erat sputum.

Post obitum secta exhibet partem sinistram pulmonis magna sui parte emaciata, & tabe infectam. Stagnabat pus in cavitate ad plures libras: tamen nullus erat scætor. BALLONIUS.

OBS. 161. Juvenis vino deditus *violenter* & diuturna *tussi* rangitur, tempore nocturno præsertim affligente. Sputum erat rotundum, postea virulentum, & ex albo virescens. Succedit *hemoptisis*, cum febre circa vesperam recrudescente. Adeo emaciatus fuit ut ossa vix cute obtegerentur. Postea *diarrhæa* superveniente omni no vivere desit.

Exenterato cadavere inveniebantur pulmones utrinque scetidissimo pure confuscati. BLANCARDUS.

OBS. 162. Virgo post *insolationem* capite dolebat, & *tussiebat*; cum exsurgit febris exacerbationibus serotinis stipata. Ingruunt anxietates, & crebrior *tussis sicca*. Sitis erat inextinguibilis, cum *spirandi difficultate*. Octavo die, erumpit alvi fluor symptomaticus; & nono interiit.

Deprehenditur totum latus sinistrum, una cum pulmone purulentia defœdatum. BALLONIUS.

OBS. 163. Quidam hora meridiana *dolorem* sensit circa *fauces* & *laryngem*; cum *difficili deglutitione*. Doloribus recrudescentibus, nocte proxima subito strangulatus interiit.

Reperita est pulmonis substantia in pus conversa, cum abscessu in uno latere. Nulla tussis huic antea fuerat molestæ, neque sanguinis sputum præcesserat. Sano, validoque corpore eo usque visus fuerat; imo & obesus. DODONEUS.

OBS. 164. Mulier quinque & triginta annorum, jamdiu *phthisica*, incidit in *leucophlegmatiam*; parco urinæ proventu. Dein suppressis sputis, suffocata interiit.

Invenitur pulmo dexter purulentus cum stagnante majori feri saniosi copia. Mediastinum variis maculis gangrænosus erat signatum. Pulmo sinister erat sanus; non secus ac alia viscera. E DIARIO MEDICO.

OBS. 165. Quidam consistente ætate, cachecticus, *anhelus*, & *raucus*, cum sputo varie colorato, inter tussim excrevit frustum curvi ossiculi. Postea facilius fuit respiratio. Repente tamen moritur.

Pulmones intus & extus folliculis puris plenius scatebant, quorum majores ad unguem acinum accedebant. Pericardium multum aquæ.

aquæ turbidæ continebat. CLAR. MOR-
GAGNUS.

OBS. 166. Quidam ebrius lapide ferisur
in capite: tumor hinc emergit exiguus,
qui litu oleorum brevi discutitur; adeo
ut paulo post ad computationem rediret
æger, qui dein febre correptus e medio
tollitur.

In capite intus & extus omnia sanissi-
ma reperiabantur. Pulmones vero toti pu-
rulentis & abscessibus repleti occurrunt.
HENR. AB HEERS.

OBS. 167. Vir septuagenarius gravissi-
mo & acerbo lateris dolore, cum febre ar-
dentissima correptus, opportunis præsidii
curatur. Post annum recurrit idem mor-
bus vehementior, quo quinto die e vivis
tollitur.

Secundo cadavere, conspiciuntur in sini-
stro latere pulmones suppurati, ubi scili-
cet dolor magis sæviebat. POTERIUS.

OBS. 168. Quidam arthriticus in febrem
acutam sopore, aliisque gravioribus sym-
ptomatibus stipatam, incidit. Progredien-
te morbo insolita accedit spirandi diffi-
cultas: ac demum decimo quinto morbi die
obit.

Pulmo reperiabatur insigniter tumidus
& quodammodo exesus; passim recondens
humorem album, tenacem & purulentum.
CAR. PISO.

OBS. 169. In cadavere cujusdam jamdu-
dam de asthmatica constitutione queruli,
pulmonis dextri ala, tum superior, tum
inferior empyemate infecta erat: ita ut in
superiori ingens vomica, pugni capacitate,
existeret; pulmonibus undequaque pure te-
naci obstitis. HEURNIUS.

OBS. 170. In cadavere puellæ octennis
febre hætica interemptæ, uterque venter
sero lento repletus erat; non secus ac pe-
ricardium. Pulmo sinister totus purulen-
tus occurrit, & plevræ firmiter aggluti-
natus. Glandulæ mesentericæ insigniter tu-
mescentiæ materiam continebant pinguem &
albidissimam. BLASIUS.

OBS. 171. Quidam vegetæ ætatis in fe-
brem dolore in regione hypochondriaca sini-

stra stipatam incidit, & vigesimo primo
morbi die occubuit.

PULMO-
NES.

Secundo cadavere invenitur pectus aqua re-
pletum. Pulmo sinister purulentia conspur-
catus annotatur; pleura simili labe ta-
cta. Postremo lien erat maximus. CREN-
DAL.

OBS. 172. In cadavere pueri triennis
tabe confecti, lien crassior & durus de-
prehenditur, cum aqua purulenta stagnan-
te in abdomine. Lustrato pectore occurrit
pulmo dexter purulentus: sinister vero col-
luviei ferossæ innatabat. EX ACT. PH.
MED. GERMAN.

OBS. 172. (a) Introspetto cadavere pu-
ellæ unius anni, gravi orthopnoea eneca-
tæ, in propatulum veniebat pulmo dexter
ferme totus purulentia defædatus. CLAR.
HALLER.

OBS. 173. In cadavere phthisici, pulmo-
nes substantia & colore sani extus adpa-
rebant. His tamen dissectis exiit pus co-
piosum, viride & fætidissimum. Dexter
pulmonum lobus collis adnatus cerneba-
tur. BONTIUS.

OBS. 173. (a) Secundo cadavere pueri
annotini, spirandi difficultate vel oppressio-
ne rapti, deprehendebatur pulmo dexter
pure albo, cocto & crasso scatens. HAL-
LER.

OBS. 174. In cadaveribus variorum scor-
buticorum pulmones inveniebantur puru-
lenti, acute plevræ, mediastino, pericar-
dio, & diaphragmati hærentes. EX A-
CTIS PARIENSIBUS.

OBS. 174. (a) Lustratis interaneis ju-
venis cujusdam variolis perempti viscera
tum pectoris, tum abdominis pustulis va-
riolosis obruta conspiciebantur, & pulmo-
nes abscessum maximum intus reconde-
bant. PORTAL.

OBS. 175. Inter sectionem cadaveris cu-
jusdam tabe extincti, in apicem venie-
bant pulmones utrinque, cum pleura pu-
rulentia conspurcati. RHODIUS.

OBS. 176. Cadaver cujusdam pleuritici
circa nonum morbi diem sublati exhibebat
uni-

universum thoracem pure prægnantem.
 CAR. PISO.
 PULMO.
 NES.

Hunc ordinem subeunt observationes
 Lib. I. 23, 425, 517, 520, 557, 600,
 748, 867, 898, 936, 967, 1014, 1025,
 1132, 1215. Lib. II. 5, 410, 449, 600,

649, 660, 663, 674, 679, 694, 754,
 780, 885, 916. Lib. III. 76, 105, 529.
 Lib. IV. 72, 113, 172, 209. Cæterum
 vide *Pulmonum inflammatio*, *Plevra in-*
flammatio, *Purulentia*, *Gangrana*, *Collu-*
vies sordida, &c.

A R T I C U L U S XIII.

Pulmonum abscessus.

OBS. 177. Juvenis viginti annorum febre lenta corripitur cum tussicula. Corpus extenuatur & collabuntur vires, cum hypochondrio dextro tumido. Interea respiratio fit difficilis, & erumpunt sputa cruenta. Dein febris hectica exacerbat; & inacie confectus æger ad libitinæ rationem ducitur.

Lustratis interaneis, hepar nonnihil scirrhosumprehenditur; cum omento summe extenuato, & serosa colluvie in abdomine. Pulmones pericardio, plevræ & diaphragmati ita adhærebant, ut illos integros divellere minime liceret: vomice purulentis hinc inde erant pleni. Plevra erat crassissima. Pericardium ichore copioso virefcens distendebatur. Cordis ambitum crusta quædam candicans, levi scalptione separabilis obtegebat. HARDE-
 RUS.

OBS. 178. Mulier novem & viginti annorum, quarta puerperii hebdomada, ingentem dolorem persensit infra dextram claviculam, qui post octo dies descendit infra mammam acerbius, cum febre, angustia pectoris, cephalalgia, & lypothymia. Post quatuordecim dies erumpit tumor infra mammam, sensim facescens in abscessum; e quo aperto puris copia educitur. Tertio die subsecuta est hæmorrhagia per infictum vulnus, vix cohibenda cum dyspnæa; qua sæpius recurrente & ingravescente; tandem quadragesimo septimo morbi die obiit.

Invenitur ingens vomica, sinistrum pulmonem magna ex parte corrodens, & ad cordis substantiam pertingens. Hepar ma-

ximum erat & scirrhosum. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 179. Vir quidam igni assidens inter pocula, mox ab inspirato aere frigidissimo ad vesicam exonerandam, vehementi spirandi difficultate premitur, imminente suffocatione; dein pulsus obliteratur, & erumpit sudor frigidus. Opportunis adhibitis remediis restituitur; sed remanente dyspnæa; qua persistente & ingravescente, tandem post unum, vel alterum mensem extinguitur.

In ipsius pulmonis inferiori sede & basi, qua scilicet diaphragmati incumbit, deprehendebantur duo abscessus, unus in dextro latere, alter in sinistro. DODO-
 NEUS.

OBS. 180. Mulier sexagenaria prehenditur dolore pungente in dextra thoracis parte, ut in hanc cubare nullo pacto posset. Interea tussi vexatur; pauca exspuit; respiratio difficilior evadit. Dein prosternuntur vires; & sensim deficiente pulsu, ægra quoque deficit.

Uterque pulmo plevræ hærebat: dexter totus induruerat & abscessum recondebatur, pure seroso & fusco turgidum; cum nonnullis gangrænæ notis. Pericardium multam aquam continebat; ac uterque cordis ventriculus concretionibus polyposis scatebat. VALSALVA.

OBS. 181. Sexagenaria quædam obesa thoracis dolore in dextra parte prehenditur, cum febre vehementi, siti immani & spirandi difficultate. Urgent lassitudines,
 mens

mens torpida fit & subdelira. Dein sputum excernitur glutinosum & pure confpurcatum. Respiratio fit laboriosior: accedit delirium manifestum; & duodevigesimo die ingruit mors.

Instituta cadaveris anatome, in conspectum veniebat pulmo dexter inflammatus, & abscessum puris copia turgentem recondens. VALSALVA.

OBS. 182. Puer decennis febre miti & continua decumbebat, cum siti, vigiliis & dolore sub axilla dextra. Febris præsertim noctu exarcebatur, vires concidunt; ac urinae minguntur turbidae & nigricantes. Accedit spirandi difficultas; & moventur narium pinnae. Tussis fit crebrior, cum sputo nonnihil purulento. Decimo tandem morbi die fatis cessit.

Inter exenterationem cadaveris deprehendebatur vomica purulenta in pulmone sinistro, cum effuso pure in cavum pectoris. FABER.

OBS. 183. Quædam mulier cordis palpiationibus obnoxia; tandem erumpente enormi hæmorrhagia, diem suum obiit.

Lustrato cadavere, pulmones reperiuntur variis abscessibus referti. Alter pulmonum lobus lateri hærebat. In dextro cordis ventriculo portio materiæ cujusdam membranaceæ continebatur, quæ partim etiam in vena cava contenta, crassioris & oblongi humbrici; similitudinem exhibebat. PUERARIUS.

OBS. 183. (a) Virgo adulta inflammatione pectoris corripitur, gravioribus symptomatibus stipata. Procedente morbo, erumpunt exanthemata; ac demum septimo morbi die ad superos migravit.

Introspecto cadavere, occurrit in dextro pulmonis lobo, imo loco, abscessus magnus, pure flavescente plenus. Nullum erat in plevræ vitium; etsi hic affectus pleuritidis nomine vulgo innotescit. CLAR. HALLER.

OBS. 184. Inter sectionem cadaveris cujusdam phthisici, sinister pulmo aquæ innatabat, cum variis hydatidibus plevræ & diaphragmati adnatis. Similem aquam citrinam pericardium continebat. Dexter autem pulmonis lobus undique plevræ, mediastino & diaphragmati adnatus de-

prehendebatur: incisum parenchyma vomicas parvas lento ichore turgidas exhibebat. HEURNIUS.

PULMONES.

OBS. 185. In cadavere puellæ sex menses natæ, inter febrem tussim, difficili respiratione, aliisque gravioribus symptomatibus stipatam, extinctæ; in conspectum veniebat insignis pulmonis dextri vomica, libras circiter duas puri albi & costi continens. Pulmo affectus plevræ pericardio & diaphragmati arctissime cohærebat; aliosque minores abscessus passim recondēbat. EX ACTIS HAFNIENSIBUS.

OBS. 186. Mulier triginta annorum febre & distillatione veteri in pulmones laborabat, foetum gestans octimestrem. Elapsis decem horis post partum e medio tollitur.

Inventus est uterus sanguine congruato plenus; toto ventre flatibus tumente. Ren dexter purulentus conspiciēbatur; hepar majus, aridum & quasi frixum. Referato pectore, in apicem veniebat abscessus in pulmonum substantia. HOLLERIUS.

OBS. 187. Quidam febre continua prævio rigore corripitur, cum siti & lingua aspera. Dolorem gravativum persentiebat in pectore. Densa erat respiratio cum tussi nunc sicca, nunc humida. Sputa crassa, subflava & cruenta ægre deieciēbantur. Interea sinccos carpit, & septimo die delirans obiit.

Reperitur in altero pulmone abscessus, e quo multa materia foetens prodiit. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 188. Puer duodecennis febre lenta laborabat, quæ tandem exarcebatur cum lateris dolore & spirandi difficultate. De torminibus ventris nonnihil tumidi querebatur. Interea cum in pectus omnia labeantur occubuit.

Instituta cadaveris sectione, reperta est vomica in dextro pulmone, cum pure stagnante in cavo ejusdem lateris. FABER.

OBS. 189. Examini subiecto corpore cujusdam phthisici, deprehendebatur sinistra pulmonum pars firmiter plevræ, costisque adnata; & tota ejus superficies innumeris ulcusculis exesa. In dextra parte vomica

O o con-

conspiciebatur, nuci moschatæ æqualis; pure fœtidissimo repleta. Pericadium sarum copiosum recondebat. BONETUS.

OBS. 190. Adolescens post *peripneumoniā*, *tertiana gravi* admodum laborabat. Febre autem ingravescente, & derepente in continuam mutata, subito suffocatus interiit.

Secto cadavere, occurrit hepar immani tumore scirrholo distentum. In pulmone delitescibat vomica pure plena. CAR. PISO.

OBS. 191. Quidam juvenis febre, dolore lateris stipata corripitur; cum tussi, sputo cruento, & spirandi difficultate; genis intente rubentibus. Undecimo morbi die obiit.

Pectus aqua scatebat: pulmo dexter abscessum recondebat & partibus ambientibus arte hærebat. CRENDAL.

OBS. 192. Vir consistentis ætatis, post quatuor annos a *peripneumonia*, excreatione cruenta & copiosa stipata, in eundem morbum incidit, quo e vivis tollitur.

Exenterato cadavere, in conspectum veniebat abscessus in substantia pulmonis inflammati. CAR. PISO.

OBS. 193. Juvenis in *febrem acutam*, cum dolore lateris & sputo cruento incidit. Brevi accedit spirandi difficultas, & decimo sexto morbi die occubuit.

Reperiebatur abscessus intra pulmonum substantiam, ulcere erosam, cum majori aquæ copia in pectore. CRENDAL.

OBS. 194. In nobili puero *verminoso*, post diuturnam ægritudinem extincto, deprehenditur pulmo plenus exiguis, purulentis, & quasi grandinosis abscessibus; inter quos occurrunt latæ vesiculæ aere solo turgentes. CLAR. HALLERUS.

OBS. 195. In cadavere *phthisica* quinquagenariæ inveniebatur pulmo ubique accretus, flaccidus & innumeris vomicis refertus. Omentum erat semi-patridum. Hepar nonnihil cartilaginofum, alias sanum conspiciebatur. CLAR. STORCK.

OBS. 196. Inter dissectionem *phthisici* inveniebatur pulmo sinister costis & diaphragmati hærens. Dexter vero summe fœtidus ingens apothema prope diaphragma recondebat. BARTHOLINUS.

OBS. 197. Cadavere cujusdam brevi *insultu asmatico*, uti videbatur, sublato cultro anatomico subiecto, deprehendebatur abscessus in pulmone prope venam arteriosam. BALLONUS.

OBS. 198. In cadaveribus variorum *morte repentina* sublatorum, haud alteram mortis causam quam vomicæ disruptionem in pulmonibus vidit FERNELIUS.

Pro affinibus haberi debent observationes Lib. I. 668, 704, 782, 1023. Lib. II. 45, 680, 793, 847, 863. Libr. III. 371. Libr. IV. 87. Vide insuper *Pulmonum inflammationem*.

A R T I C U L U S XIV.

Ulcus Pulmonum.

OBS. 199. Mulier quadragenaria tumorem cancrosum in calcaneo gestans incidit in *febrem*, *spirandi difficultate*, & lateris sinistri dolore pungente stipatam; nullo sputo. Interea melius se habere videbatur, cum quarto die ingruit *spirandi difficultas*, cum sensu angustiae & suffocatio-

nis; adeo ut altiore capite cubare cogetur. Pulsus erat dein intermittens, sine febre, tussi, sputo & dolore. Urget respirationis difficultas, cum macie & virium imbecillitate; ac tandem quindecimo die e recidiva moritur.

Cavum thoracis sinistrum aqua cruenta ple-

plenum invenitur. Ima pulmonis pars cor-
rupta cum profundo ulcere conspicitur.
Dexter nonnulla fteatomata minor recon-
debat. Uterque plevræ hærebat. Pericar-
dium multam aquam subflavam contine-
bat. Erant majores concretiones polyposæ
in ventriculis cordis. Omenti vix appa-
rebant reliquæ. Hæpar, lien & pancreas.
infolitam duritiem præ se ferebant, cum
nonnulla aqua turbida stagnante in abdo-
mine. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 200. Puella a prima infantia, plu-
rimis morbis obnoxia; *tussi* scilicet, *asthma-
mati cordis*, *pulpitationi*, diarrhœæ, lien-
teriæ, & febris intermittenti; tandem *sa-
bida* supremum diem obiit.

Pulmo sinister costis & diaphragmati ar-
tissime connectebatur, & ulceribus sca-
tebat, cum stagnante sero. Pericardium
cordis mucroni adnatum colluvie serosa
turgebat. In sinistro cordis ventriculo
concretiones polyposas variis pedunculis
instruæ, valvulis & fibris implicatæ an-
notabantur. Lien erat durus & nigricans.
Mesenterium gelatina, & muco indutum
conspiciebatur. Ventriculi & intestinorum
eunica interior, quam nuncupant villo-
sam, prorsuserat absumpta; adeo ut rugæ
& valvulæ plane oblitterarentur. E MI-
SCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 201. Vir sexagesimum sextum æ-
tatis annum agens, cum diu exspuisset ca-
tarrhalem materiam, dolore pungente cor-
ripitur in sinistro pectoris latere, cum *fe-
bre* & *tussi*. Sub qua rerum conditione in-
gentem expectorabat materiæ crassæ, fla-
væ, lineis sanguineis distinctæ copiam;
qua tandem suppressa, septimo morbi die
vitam cum morte commutavit.

Inter exenterationem cadaveris invenie-
batur sinister pectoris cavum aqua re-
pletum. Pulmo tamen prædurus plevræ
& mediastino arcte hærebat. Simili ferme
modo partibus cum ambientibus alliga-
batur pulmo dexter; qui insuper ulcere,
quasi cancroso, descædabatur. VAL-
SALVA.

OBS. 202. Quædam meretrix viginti an-
nos nata, *lenta febre*, *tussi* cum sputo pe-
toris notæ, & totius corporis *macie* labo-
rabat. Dolor erat in sinistra thoracis par-
te, in quam difficilis erat decubitus. Præ-

terea summa *spirandi difficultate* conficta-
batur. Pergente morbo & invalescente
accessit copiosum sanguinis sputum, quo
tandem, post quamdam remissionem, gra-
vius recurrente, e vivis rapitur.

Pulmones dura & albicantia tubercula
recondebant: in dextro conspiciebatur ul-
cus ingens, excavatum, & pus conti-
nens. Similem ferme labem, sed levio-
rem, habebat sinister. VALSALVA.

OBS. 203. Virgo viginti quatuor anno-
rum, post *sputum cruentum*, *tussi* vexa-
tur. Sputa sunt saniosa, *febricitas*, cum
dolore lateris dextri, in quod difficilis e-
rat decubitus. Accedunt macies; tumor
pedum oedematofus; ac demum omnibus
in deteriora ruentibus, ingruit lethum.

Sinistrum pectoris cavum sero, cum
nonnullis concreti sanguinis particulis, re-
plebatur. Pleura crassior, & quasi inflam-
mata, rubebat. Dexter pulmo circa cla-
viculam durus, ulcere tactus conspicieba-
tur. VALSALVA.

OBS. 204. Inter exenterationem cada-
veris cujusdam virginis *febre lenta*, cum
dolore ad pectus, & tumore glandularum
cervicalium, extinctæ, reperiuntur varia
abdominis viscera tuberculis prominenti-
bus descædata. Sinister vero pulmo recon-
debat ulcus cum ichore sanioso & tuber-
culis in superficie, qualia erant in abdo-
mine, nonnihil purulentis. VALSALVA.

OBS. 205. Anus septuaginta annorum,
duos circiter menses de interno thoracis
dolore queritur, sine *tussi*. In neutrum la-
tus cubare potest. Persistente & ingrave-
scente morbo, ultimum diem clausit.

Uterque pulmo maculis nigris erat di-
stinctus. Dexter durus & exulceratus de-
prehenditur; quanquam nihil apparuit
saniosæ materiæ. Occurrit demum ingens
concretio polyposa in ventriculo cordis
dextro. VALSALVA.

OBS. 206. Quidam miles *febre* corripit-
tur cum *dolore lateris*, sputo cruento,
tussi, & *spirandi difficultate*. Procedente
morbo ingravescent symptomata; & die
vigesimo quinto occubuit.

In conspectum venit pulmo sinistri late-
ris ulcere descædatus, cum stagnante aqua
sordida. Abdomen haud paucam quoque

PULMONES.

colluviem, serosam, continebat. . GREN-
PULMO, DAL.
NES.

OBS. 207. Secto cadavere cujusdam *tubidi*, occurrit in substantia pulmonis sinistri ulcus magnum, concavum & putridum, sanie multa & prava conspurcatum; cum tamen iste dum viveret, nusquam conquestus sit de aliquo dolore, neque tussiverit. MASSA.

OBS. 208. In cadavere mulieris a duobus annis *phthisica*, invenitur in suprema parte pulmonis, quæ primis collis subjicitur, ulcus, in quo vix castanea includi potuisset. Hæc nunquam sanguinem exspuit. ARGENTERIUS.

OBS. 209. Lustrato corpore *phthisici*, qui materiam purulentam per alvum & urinas excernebat, remittente tussi, per

plures dies ante obitum; inveniebatur in pulmonibus ulcus grande; ac subinde multiplex. SYLVIUS.

OBS. 210. In cadaveribus nonnullorum *phthisicorum*, qui dum in vivis agerent, de nullo pectoris dolore conquesti fuerant; occurrebant in pulmonibus ulcera insignia, cum maxima partis consumptione. DIEMEMBROEK.

OBS. 211. Instituta sectione cadaveris cujusdam militis septimo *pleuritidis* die extincti; patet hydrops pectoris cum pulmonibus utriusque lateris ulcerosis, & plevræ adglutinatæ. CRENDAL.

In harum numero adscribi debent observationes Libr. I. 612, 1402. Libr. II. 887. Libr. IV. 192.

A R T I C U L U S XV.

Pulmones præduri & scirrhosi.

OBS. 212. Adolescens octodecim annorum immoderata *tussi* vexabatur, cum *spirandi difficultate*. Sputa erant pituitosa, viscida & copiosa. Quibus accedunt corporis lassitudo & macies cum siti intensa. His sic se habentibus *febre maligna*, delirio, aliisque gravioribus symptomatibus stipata corripitur, qua brevi e medio tollitur.

Dissectum cadaver exhibet tantam ventriculi angustiam, ut ab intestinis vix discernereretur. Stagnabat in utroque pectoris latere aqua citrina. Pulmo dexter collis firmissime adnexus deprehenditur, adeo ut absque dilaceratione separari non posset. Uterque maculis nigris *diffoedatus*, *scirrhosus*, arenulis vel lapillis *refereus* se se præbet, MANGET.

OBS. 213. Puella septennis ventris protuberantia, & duritie laborabat. Tandem accedit *febricula*, cum dolore capitis, *faciei intumescencia* & pallore. Successunt *catharrhus* in pulmones decumbens, *ventri-*

tus serosus, manuum tremor, cum urinæ nigricantibus & crassis. Postremo ingruunt convulsiones, inter quas ferociore occubuit.

Secto cadavere reperiebantur intestina sero innatantia & flatibus tumentia. Hepar erat maximum. Renes naturalibus triplo majores conspiciebantur. Pectus multam aquam continebat, non secus ac mediastinum. Pulmones vero occurrebant *scirrhosi*. Cor erat ingens cum aqua in pericardio. BONETUS.

OBS. 214. Quidam ad carceres damnatus, in iis ultra duodecim annos vixit, hinc *cachecticus* evasit. Anno ultimo *tussire* cœpit & *purulentam* exspuere. Tussi indies crescente, diu noctuque misere excruciabatur. Sputum subviride, rotundum, quandoque cruore tinctum ejecit; & febre lenta laboravit, donec ad superos migraverit.

In conspectum veniebant pulmonum lobis superiores, utrinque accreti; ambo subdu-
ri &

ri & compacti, ulceribusque passim exesi. In cavo pectoris serum subcruentum copiose redundabat. BONETUS.

OBS. 215. Vir sexagenarius *febre corripitur mali moris*, virium exsolutione & delirio obscuro stipata. Quinto die de *dolore lateris* dextri conqueritur, *difficilis fit respiratio*, cum tussi molesta & *sputo cruento*. Procedente morbo, omnia in pejus ruunt: pulsus debilis & convulsus exploratur; ac decimo quarto morbi die occubuit.

Exenterato cadavere, pulmo dexter durus & quasi scirrhusus, absque purulentia, deprehenditur. Sinister inculpatus occurrit. Parca erat aquæ copia stagnans in utroque latere. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 216. Quidam circa quindecimum ætatis annum, *tussi*, *sputo cruento* & *gravi anhelitu* laboraverat; ac præter spem sanitatem quasi recuperaverat. Trigesimo ætatis anno omnia recrudescunt cum ventriculi debilitate, inappetentia & febre nocturna. Accedit *spirandi difficultas*, desciunt vires, & *tabidus* extinguitur.

Inveniebatur pulmonum totam latus sinistrum a tumore scirrhuso, adeo obrigens, ut sanguis, inter vitam, molem istam ita contractam, & quasi lapideam, non facile, vel minime, pertransierit. BONETUS.

OBS. 217. Quidam poculis deditus sensit *dolorem thoracis*, circa sterni dextram partem, qui ad caput extendebatur, cum *tussi* & *excreatione materia flavæ & purulentæ*; atque *respiratione difficili*: quibus in dies ingravescentibus ad plures tandem migrat.

Secundo cadavere invenitur pulmo dexter totus scirrhusus, fistulosisque ulceribus scærens; plevræ & diaphragmati adnatus. Sinister etiam partibus circumambientibus annectebatur: nec purulentia erat immunis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 218. Inter exenterationem cuiusdam mulieris, quæ morbo admodum intricato, cum *spirandi difficultate* laboraverat, inveniebantur pulmones dextra parte materia purulenta & foetida scærentes; sinistra vero humore seroso imbuti. Occurre-

bant præterea per totam substantiam scirrhi plurimi, colore lividi, in quibus materia quædam nigra, atramenti instar, continebatur, cum lapillis plurimis, hinc inde sparsis. HILDANUS.

PULMONES.

OBS. 219. Juvenis novem & viginti annorum, casu caput graviter offendit, hinc hæmorrhagia ex ore & naribus tanta, ut pene exanimis deduceretur. Sequitur capitis debilitas cum ophtalmia. Ab exsiccato sebaceo *defluxione in pulmonum patitur*; quam excipiunt *tussis & puris sputum*, ac tandem rabies lethalis.

Reperitur copiosum serum in thorace. Pulmones indurati sicci & passim putridi abscessum recondabant. BONETUS.

OBS. 220. Juvenis quatuor & viginti annorum post *dysenteriam hæmorrhoidalem* pertinacissimam, pectoris angustia, & *spirandi difficultate*, cum anxietatibus corripitur. Accedit *tussis* cum *sputo cruento* copiosissimo: suffaminata hæmorrhagia; ingruit *febris intermittens* erratica, nullis remediis domanda. Elapsis quadraginta diebus, emaciatus æger, urgente *spirandi difficultate*, moritur.

Secundo cadavere deprehenduntur pulmones, cruore infarcti & scirrhusi. Lobus sinister ulcere tactus plevræ hærebat. EX ACTIS PHIS. MED. GERMANIÆ.

OBS. 221. Puellus quinquennis *anhelatione* jamdiu laborans, *febre continua* subito prehensus, cum urgentiori *spirandi difficultate* intra biduum occubuit.

Lustrato cadavere reperiebatur pulmonis sinister lobus, partibus ambientibus arcte inhærens; ut nulla vi divelli potuerit. In summa parte erat lividus, & omnino scirrhusus. Lobus dexter recondabat abscessum parvum. FOUBERT.

OBS. 222. Puer tredecim annorum *tussi sicca* & violenta laborabat. Altum erat abdomen, cum *respiratione intricata* & *febre lenta*. Tandem lethargicus obiit.

Omentum erat pene absumptum: mesenterium scirrhusum, cum intestinis putridis. Hepar tuberculis scirrhusis scætebat. Pulmones scirrhusi sterne, costis & vertebri annectebantur. Stupenda demum occurrit pericardii crassities. MANGETUS.

OBS.

PULMONES. OBS. 223. Vir quadraginta circiter annorum *orthopnea* laborabat, cum molestissima *ponderis sensatione in pectore*, suffocationis metum incutiente. Quibus sensim ingravescentibus, prostratis viribus, mente constans, obiit.

Omentum deprehendebatur semi-corruptum, cum hepate obstructo. Pulmo durus & compactus, quasi carnosus videbatur. Cor aquæ pericardii copiosissimæ innatabat. FANTONUS.

OBS. 224. Quinquagenarius post *pleuritidem*, *tussicula*, flatibus & pituita tres annos laboravit. Audiebatur quasi aqua fluctuans ad diaphragma, & ventrem. Instituta paracentesi educitur pus multum & erudum. Quinque post diebus mortuus est.

In conspectum venit pulmo aridus, scirrhis plenus, cum nonnullis syderationis notis, tum in membrana ambiente, tum in plevra. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 224. (a) In puero sexenni post *diurnum morbum* extincto reperiuntur pancreas & omentum scirrhusa. Lienis membrana erat crassior, & peritoneum tuberculis exasperatum. Pulmo vero dexter steatomatibus duris oblitus, membranam habebat ultra lineam crassam. Similia in thymo & hepate reperiabantur steatomata. CLAR. HALLER.

OBS. 224. (b) Sectis cadaveribus binorum infantium *scrophulis* denatorum, & qui *spirandi* difficultate laboraverant, in propatulum veniebant omnes abdominis glandulæ, excepto pancreate, maxime distentæ & materia quadam pultacea infartæ; glandulæ bronchiales eadem labe erant consortes, iisque ductus aeriferi magnopere angustabantur. PORTAL.

OBS. 225. Inter exenterationem cadaveris cuiusdam *tubidi*, observatur summa pulmonum tunicæ crassities, digitum medium fere æquans. Omentum penitus erat carnosum. Hepar vero, lien, diaphragma,

& intestina inter se arctius cohærebant. BARTHOLINUS.

OBS. 226. Mulier quinque & triginta annorum, jamdiu inapperentiam passa, cum *tussi sicca & spirandi difficultate*, tandem obiit.

Reperiebantur tres pulmonum lobi adeo indurati, ut potius tophos lapideos, quam carnem, omnibus videntibus, ementirentur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 227. Mulier *febricula & tussi* per multos menses laborans, tandem macie confecta, ultimum diem clausit.

Lustrato cadavere deprehendebatur in lobo pulmonum dextro scirrhus, ad ovi gallinacei magnitudinem accedens. BOSCUS.

OBS. 227. (a) In corpore pueri bienis, post lentum & *tussiculofum morbum* extincti, pulmones pleni fuerunt scirrhis cartilagineis; & ad plevram undique adhæserunt. CLAR. HALLER.

OBS. 228. In cadaveribus variorum *pleuritide* epidemica denatorum, reperi sunt pulmones sanguine putrido infartati, ac mirum in modum indurati, cum stagnatione feri subruenti. COITERUS.

OBS. 229. Secto corpore viri quinque & quinquaginta annorum ex *asthmate* gravissimo defuncti, pulmones reperiabantur sic indurati, ut vitri cocti instar frangerentur. SILVATICUS.

OBS. 230. Inter exenterationem cuiusdam chronico *asthmate* sublati, in conspectum veniebant pulmones duri & quasi lapidescentes. HELMONTIUS.

Huicce classi adscribi debent observationes. Libr. I. 15, 63, (a) 211, 265, 438, 686, 708; 1334, 1444. Libr. II. 54, 422, 440, 448, 477, 522, 623, 676, 698, 761, 790, 851, 857, 890, 938, 942. Libr. III. 70, 404, 409, 410, 466. Vide insuper *Hydrops pectoris*.

ARTICULUS XVI.

PULMONES.

Pulmonum tubercula.

OBS. 231. Juvenis octo & viginti annorum *asthmate*, uti videbatur, *convulsivo*, a biennio, affligebatur. Respiratio inter paroxysmum, haud ultra sex minuta protensum, erat anhelosa, & brevis: ac unicum solatium in respiratione plane cohibita, situm esse testabatur. Tum pulsus erat parvus & inæqualis. Tandem accedente ferociori insultu obiit.

Pulmo dexter universus, plevræ, diaphragmati & præsertim jugulo arcte accretus conspicitur: circa jugulum durus & inæqualis exhibebat tubercula fere cartilaginea, pus saniosum, vel materiam quamdam caseosam recondentia. Sinister vero erat plane inculpatus. Trachea & bronchia ossæam rigiditatem æmulabantur. Cor valde magnum; in quo ne vestigium quidem concretionis polyposæ apparebat. Ingens erat hepar & compactum. Splen durus admodum, ac colon contractissimum & vacuum. CLAR. DE HAEN.

OBS. 232. Vir quinque & quinquaginta annorum forti constitutione præditus, catarrhis & rucedini obnoxius, in febrem continuam incidit, tussi crebra, cum submissa voce stipata. Sputa ineunte morbo copiosiora, crassa & sordida excernebantur. Decimo quarto die desit febris acuta; persistentibus cæteris symptomatibus, & febre lenta. Interea duodecim circiter diebus elapsis excandescit febris præcedente frigore. Nullus erat dolor pectoris; nulla spirandi difficultas, & facilis erat decubitus in utrumque latus. Remittente febre inter sanitatis spem, subito occubuit.

Cystis fellea pseudo lapide, ovum columbinum magnitudine superante replebatur; nulla superflua bile. Pulmo dexter scirrhusus, innumeris tuberculis purulentis scatebat. E NOSTRIS ADVERSA. RILS.

OBS. 233. Quinquagenarius vertigine gravissima, ad apoplexiam nonnunquam

accedente conflictabatur. Post annum & ultra morbo pectoris corripitur, sub specie *asthmatis sicci*, cum *strangulatione*. Dein succedit *ictus* cum urina flavescente. Appetitus prostratus erat, sitis erat ingens cum febre *hæctica*. Interea *marasmo* conficitur, ob copiosam sputationem, sudores immodicos & *diarream* pertinacissimam. Ingruente demum horrendo & quasi spasmodico dolore in hypochondrio dextro, fatis cessit.

Pulmones tuberculis tum crudis, tum maturis repleti, thoracis parietibus firmiter adhærebant. Hepar durum multo majus quam par erat deprehenditur; cum venæ portæ ramis summe distentis, & varicosis. MORTON.

OBS. 234. Adolescens macie confectus, summa spirandi difficultate afficiebatur. Molesta & irrita erat tussicula, cum stupenda pulsus varietate. Tandem exolutis viribus, ad plures migravit.

Aperto cadavere, inveniebantur pulmones omnibus partibus ambientibus firmiter hærentes. Horum internam substantiam tuberculorum agmen occupaverat. Hæc tubercula numerosissima molem pisi, fabæ imo & fructus castaneæ æquabant. Pericardium crassissimum, corium potius quam tunicam repræsentabat. Diaphragma insueti nexu pulmonibus devictum, retractum & contractum annotabatur. BONETUS.

OBS. 234. (3) Viro sex & triginta annorum, temperamenti sanguinei, post lapsum ab alto, incurvari cœpit spina dorsali; ac sensim increvit tumor gibbosus. Interea emaciantur artus inferiores, vel contracturam subeunt, cum immani dolore. Urina ægre fluens, fit cruenta. Postea emergit tussis crebra cum sputo purulento. Artus & scrotum œdematosè tument. Spuro demum suppresso, & superveniente diarrhæa interit.

Utrumque pectoris cavum sero flavescente replebatur. Pulmones vero tuberculosi & ex-

— & exulcerati deprehendebantur. CLAR.
PULMO. BAADERUS.
NES.

OBS. 235. Quædam vetula per viginti annos dysuria vexata, *tabida* & præ debilitate lecto affixa, cum *febre hectica*, immanibus doloribus a lithiasi torquebatur. Lothium erat purulentum. Accedunt lypothymia, cum mentis vacillatione. Ac tandem viribus attritis obiit.

Ren sinister favi speciem præ se ferebat; foveis scilicet, a quibus calculi olim fuerant extrusi refertus. Ren dexter mole maximus pure & calculis scatebat. Vesica occurrit pure conspurcata. Cystis fellea varios calculos recondebat. Præterea pulmones conspiciebantur tuberculis crudis, vel calculis cretaceis, ubique fere obsessi. MORTON.

OBS. 236. Vir triginta annos natus, jamdudum *spirandi difficultate* premebatur, cum sensim in *febrem hecticam* incidit. Crescit tussiebat cum sputo fido & purulento. Tandem ingravescente anhelitu, & quocumque denegato decubitu, ultimum fatum subiit.

Pulmones utrinque plevræ, mediastino & diaphragmati arcte hærebant. Horum involucrium crassissimum & quasi cartilagineum substantiam scirrhusam tuberculis crudis, gypsis & purulentis refertum obtegebat. Cor maculam latissimam, albicantem, exfoliationis membranaceam insit, exhibebat. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 237. Vir quinque & triginta annorum, qui anno mox elapso e febre pestilentiali evaserat, in insignem *hæmoptoen* incidit. Hinc sequitur tussis & calor *hecticus*, nonnunquam recrudescente hæmorrhagia. Febre lenta cum marcere tenebatur. Dein accedentibus diarrhæa colliquativa, & sudoribus; ac urgente *spirandi difficultate* e vivis tollitur.

Aperto cadavere inveniebantur pulmones mirum in modum tumefacti, & ubique, in omnibus scilicet lobis, tuberculis aliis crudis, aliis exulceratis referti. MORTON.

OBS. 238. Quidam, consistente ætate, tribus ante annis, tussi cum sputo catarrhali, & dein *cruento* laborabat. Tribus

elapsis mensibus, inter morbi remissionem recurrit *hæmoptoe*, cum sputo fido, tussi molesta, & summa *spirandi difficultate*. De nullo tamen dolore in thorace querebatur, & in utrumque latus facile decumbebat. Sub hoc rerum statu erumpunt sudores nocturni; tumescunt pedes; accedit diarrhæa; viribusque deficientibus obiit.

Referato pectore, pulmones multis tuberculis scatebant. Sinistri pars superior prædura ulcus internum saniosum recondebat; cum sero stagnante. VALSALVA.

OBS. 239. Quadragenarius in insignem *hæmoptoen*, *difficili respiratione*, & dolore pectoris stipatum incidit. Dein accedit quædam febris ex intermittentium genere. Tempestiva medicatione melius se habebat dum funestam recidivam patitur.

Secundo cadavere conspiciuntur pulmones colore nigro, terribili conspurcati, tuberculis innumeris ubique referti; quorum alia pure, alia materie quasi mellea erant repleta: sed major pars substantiam steatomatosam in sese continebat. MORTON.

OBS. 240. Fœmina octo & triginta annorum *hæmoptoe* obnoxia, convulsionibus hystericiis prehenditur. Mentes parciore inordinate fluunt. Dein sanguis confertim erumpit, tum e pulmonibus, tum e ventriculo. Mensibus tandem sufflaminatis, & tussi exasperata, macie confecta obiit.

Pulmones utrimque partibus ambientibus adnati se sistunt, tuberculis scirrhusis, & purulentis scatentes. Lien cujus vasa atro sanguine tumebant, erat putridus & friabilis. EX ACT. PHYS. MED. GERMAN.

OBS. 241. Adolescentula octodecim annorum, suppressis mensibus, in diarrhæam colliquativam incidit. Qua anni spatium emaciatur, sine tussi & dyspnæa; nulloque morbi pectoris signo. Dein ingruit *spirandi difficultas*, cum tussi, & sudore immodico: quibus persistentibus brevi extinguitur.

Instituta cadaveris sectione, pulmones apparebant ubique tuberculis, hic illic referti, iisque non tantum crudis verum etiam aliquibus maturis. MORTON.

OBS. 242. In cadavere cujusdam *phthisici*, reperiebatur pulmonum parenchyma multis granulis, instar steatomatum, quæ aliquid sebacei continebant, refertum. Tuberculis purulentis totus pulmo oblitus erat, cum membrana insignis crassitie. Pericardium aquam copiosam suberuentem continebat. Similis humor stagnabat in abdomine, cum omento magna parte consumpto. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 243. Juvenis ab incunabilis ad pubertatem *scrophulosus*, qui *tussi arida* vexabatur, febre quadam putrida corripitur, cum siti & appetitus dejectione. Hæc excipiunt *diarrhæa*, *sudores* colliquativi, & *hydrops* lethalis.

Secundo cadavere, in conspectum veniebant pulmones variis tuberculis interspersi, nonnullis inflammatis, & exulceratis, atque materiam purulentam melleæ consistentiæ, in sese continentibus. MORTON.

OBS. 244. In cadavere cujusdam *phthisici* dexter pulmo tuberculis, & ulcusculis *scirrhis* scatebat, & costis annectebatur. Sinister simili ferme modo afficiebatur. Secundo cordis dextro ventriculo in propatulum venit polypus radicibus suis in fossulis internam cordis superficiem occupantibus intricatus. Pares polypi observantur in sinistro cordis ventriculo, & in majoribus vasibus. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 244. (a) Quidam miles, jamdudum valerudinarius *spirandi difficultate* premebatur, cum incidit in *febrem putridam* lethalem.

Referato pectore in apicem veniunt pulmones tuberculis purulentis scatentes, & ferossæ colluviei innatantes. Lustrato abdomine patent ventriculus & intestina supra modum stantula, cum quibusdam inflammationis notis. E DIARIO NOSOCOMII MILITAR.

OBS. 245. Vir quinque & triginta annorum incidit in insignem *hæmoptoen*, cum maximo cruoris dispendio. *Tussis* urget, cum calore hectico. Recrudescit hæmorrhagia, & excandescit febris cum diar-

TOMUS I.

rhæa sudoribus & hydrope; quibus tandem victas præbet manus.

Inveniuntur pulmones mirum in modum tumefacti, & ubique tuberculis crudis aut exulceratis referti. MORTON. PULMONES.

OBS. 246. Inter sectionem cujusdam *phthisici* deprehendebantur pulmones variis abscessibus pure repletis defædati: & in variis locis picuita adeo concreta videbatur, ut calculi duritiem fere assequeretur, imo & passim annotabantur tubercula quasi lapidescentia. PAVVIUS.

OBS. 246. (a) In cadavere hominis cujusdam sexagenarii *phthisici* defuncti pulmonis glandulæ, bronchiorum bifurcationibus positæ, apparebant adeo distentæ ut ovum columbinum æmulerentur; scalpelloque secatæ liquorem purulentum effundebant; reliquis pulmonis partibus perfecte sanis. PORTAL.

OBS. 247. Cadaver cujusdam, qui de dolore pectoris, cum *respiratione clangosa* querebatur, exhibebat pulmonem dextrum colore nigricantem, & ad jugulum quasi retractum; ac plevræ versus claviculum adglutinatum. In sinistro vero occurrebant tubercula tophaceam materiam continentia, BONETUS.

OBS. 248. In cadavere adolescentis *asthmatici*, & inter ferociorem paroxysmum exincti, deprehendebatur in pulmonum substantia, materia quædam cruda, viscida, & consistens, in tuberculum crudum congesta, & peculiari involucri donata. CAR. PISO.

OBS. 249. Inter anatomen cujusdam *asthmatici*, & *phthisici*, cui sputa primo cruenta, & dein purulenta exercebantur, cum intermissis pulmonum frustulis, reperiuntur pulmones tuberculis purulentis scatentes, plevræ adnati & nonnihil putridi. SAXONIA.

OBS. 250. Cadaver *phthisici* cultro anatomico subiectum ostendit pulmones innumeris tuberculis refertos; cruda, viscidaque materia infarctos & passim ulcerosos, plevræ demum & diaphragmati accretos. HEURNIUS.

P p

OBS.

PULMO
NÆS.

OBS. 251. Lustratis cadaveribus variorum *asthmaticorum*, & *suspiriosorum*; tubercula atheromatum instar, pulmonem infestantia se vidisse testatur COLUMBUS.

OBS. 252. In cadavere *phthisici*, annotantur pulmones tuberculis obiti, quæ

ciceris grana æquabant. Hepar simili labe inquinatum conspicitur. CARDANUS.

Huc pertinent observationes Lib. I. 233, 248, 697, 877, 1086, 1579 (b), 1634, 1635, 1772. Lib. II. 202, 469, 545, 628, 766, 840, 847, 904, 937. Lib. III. 176, 232. Lib. IV. 81, 96, 106, 171.

ARTICULUS XVII.

Pulmones calculosi & grandinosi.

OBS. 253. Quidam dolore stomachi, & *tussi* obnoxius calculos cum *sputis purulentis* rejiciebat. Dein pedes & abdomen intumescunt. Tandem oppressus illuc abiit unde negant redire quemquam.

Inter exenterationem cadaveris conspiciantur in abdomine aliquot feri fluctuantis libræ. Referato pectore reperiebatur in pulmonibus passim exulceratis tantum calculorum diversæ magnitudinis agmen; ut aliquot centum ex iisdem eruere quis potuisset. Hepar præterea induratum, & quasi elixatum annotabatur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 254. Juvenis per multos annos *asthmate*, & *tussi* pertinacissima laborans, cum febre *hectica*, tandem macie confectus obiit.

Præter hepatis, lienis, aliorumque viscerum infarctum scirrhosum, inveniebatur in pulmonum substantia lapis prædurus. Præterea hinc inde per pulmones observantur, præcipue circa ramos tracheæ, tubercula plurima, ex viscida materia in scirrhos concreta. Stagnabat postremo aqua in pectoris cavo, tum in ipsomet pericardio. HILDANUS.

OBS. 255. Quidam *asthmaticus* per plures annos fere semper decumbens; statis horis omni carens spirandi difficultate, tandem inter graviolem insultum fato concessit.

Invenitur hepar corruptum, in illa parte ubi a costis tegitur, cum liene semiputrido. Occurrit in pectore massa admo-

dum indurata, pulmoni coadnata & ingenti copia lapillorum referta, quæ haud nisi plenis manibus extrahi potest. SCHENKIUS.

OBS. 256. In corpore cujusdam *asthmatici* invenitur in pulmone sinistro durities singularis, eo loco ubi vena pulmonalis substantiam pulmonis subit; osseum quasi circulum, ab aliis connexis partibus separata repræsentabat; aspera, aliquo modo fungosa, subrubra, fragilis valde. An os, vel calculus sit hæc substantia jure dubitandum. BLASIUS.

OBS. 257. Dum corpus cujusdam *ulcere vesicae* extincti aperiretur; præter opinionem lustratis pulmonibus, reperiuntur plurimis calculis, milii magnitudinem æquantibus, hinc inde obiti: illorumque copia ad duo cochlearia capacia, collecta est. Mirum profecto illum nunquam de dolore & difficultate pulmonum conquestum fuisse. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 258. Mulier spirandi difficultate laborabat cum tussicula & sputo crassiore. Difficilis erat decubitus; ac de quodam pondere in thorace querebatur, præsertim cum erecta cervice spirabat, quem morbum ad pulmones tartarizatos referebant.

Thorace aperto, pulmones arenaceis incrementonibus scatebant, adeo ut nonnisi cum sidore secarentur. GLAR. MORGAGNUS.

OBS. 259. Mulier quinque & triginta anno.

annorum per plures menses inappetentiam est passa cum *tussi sicca* & *spirandi difficultate* : quibus dein ingravescentibus moritur.

Reperitur ventriculus durus & niger. Conspiciebantur tres pulmonum lobi adeo indurati, ut potius tophos lapideos, quam carnem referrent. Lien insuper erat minimus. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 260. Quidam juvenis inter adversam valetudinem, *tabe* paulatim consumebatur, de *anhelo pectore*, & *tussi* quotidiana præcipue querulus, donec tandem obiit.

In ejus pulmone quatuor lapides, haud faba majuscula minores, lati & nonnihil tuberosi, cinerei & subduri deprehendebantur. FALLOPIUS.

OBS. 261. Exenterato cadavere cujusdam *asthmatici*, a doloribus *nephriticis* sublatis, præter renum lithiasim, varii inventi sunt in pulmonum substantia lapilli, formæ laticioris, & omnino leves; qui exsiccati, spongiae instar, foraminibus pervii visi sunt. CRUCIUS.

OBS. 262. Post diuturnum *asthma*, calculos nunc friabiles, nunc duros, nunc planos, nunc æquales, & pro ratione variorum, tophi instar formatos, quales tussi nonnunquam rejiciuntur, in sectione variorum cadaverum deprehendit PLATERUS.

OBS. 263. Inter sectionem cujusdam *asthmatici*; cum in cavitate tracheæ nullus humor crassus & lentus inveniretur, sectæ tamen pulmonum substantia, occurrunt lapilli minuti & friabiles, quidam etiam pervereri caseo simillimi. SALMUTHUS.

OBS. 264. Quædam scæmina morbo admodum intricato correpta, inter alia symptomata *respirandi difficultate* laborabat. In ejus pulmone, post obitum, lapides pluri hinc inde reperti sunt, diversi coloris, parvi tamen omnes. HILDANUS.

OBS. 265. In corpore cujusdam *asthmatici* in conspectum veniebat vena pulmonaris prope cordis insertionem lapidescens; adeo ut sanguis nonnisi guttatim, aut cum exiguo tantum filo cordi instillaretur. BONETUS.

OBS. 266. Quinquagenarius *asthmatis* sævisimo obnoxius incidit in epilepsiam; ac tandem inter graviores insultum obiit.

Pulmo dexter calculis miliaribus scædens, aquæ citrinæ copiosissimæ innatabat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 267. Juvenis de quotidiana *tussi*, & *anhelo pectore* querebatur. *Tabe* tandem consumptus placide e vita migravit.

Pulmones quatuor lapides fabæ magnitudinem æquantem, nonnihil tuberosos, cinereos & subduros recondebant. KENTMANNUS.

OBS. 268. In corporibus variorum qui dum viverent *asthmate* diuturno & truci lentiori premebantur; in propatulum veniebant calculi veri numerosiores, quibus pulmones erant conferti. FERNEL.

OBS. 269. Examini subjecto cadavere cujusdam *rachitici* deprehendebantur pulmones exsuccati, protuberantis verrucis non dissimilibus asperi; & gypseam substantiam recondentes. BLANCARDUS.

OBS. 270. In cadavere cujusdam mulieris, quæ per plures annos morbo intricatissimo laborabat, reperiebantur quamplurimi lapides in pulmonum substantia, tam albi, quam atrii coloris. HILDANUS.

OBS. 271. Aliquot durissimos calculos, æquali superficie, colore argillaceo, in pulmonibus cujusdam *asthmatici*, inter graviores paroxysmum extincti se vidisse testatur SCALIGERUS.

OBS. 272. In sectione binorum hominum, qui dum viverent *asthmate* premebantur, in conspectum veniebat calculus pulmonibus innatus. PLATERUS.

OBS. 273. In cadavere cujusdam viri sex & quinquaginta annorum *ictero*, *anasarca* stipato, extincti, in propatulum veniebant pulmones aridi, & calculis friabilibus conferti. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 274. Cultro subjectum cadaver cujusdam *tubidi* exhibebat calculum fabæ magnitudinem æquantem, situm in angulo divisionis bronchiorum. HEISTERUS.

PULMONES.

PULMO-
NES.

OBS. 275. Exenterationi tradito corpore cujusdam juvenis *phthisici*, deprehendebantur pulmones putridi, & calculis scatentes. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 276. Inter sectionem cadaveris cujusdam virginis *phthisi* extinctæ, inveniebantur copiosæ arenulæ, cum aliquot lapillis. HILDANUS.

OBS. 277. Cadaver cujusdam adolescentis, *tabe pulmonali* enecati, exhibebat in

pulmonibus lapidem quasi cretaceum, SOLENANDER.

OBS. 278. Instituta sectione cadaveris cujusdam juvenis, *lento pulmonis morbo* sublati, deprehendebatur corpus lapideum in ipso pulmone. VIERIUS.

In hac serie locum assequi valent observationes Lib. I. 112, 242, 530, 1014, 1576. Libr. II. 212, 235, 246, 359, 362, 719, 723, 769, 789.

A R T I C U L U S XVIII.

Offificatio in pulmonibus.

OBS. 279. Vir novem & viginti annorum, multis abhinc annis, *dolori pungenti* in latere *pectoris* dextro erat obnoxius, cum tussicula sicca. Post varias remissiones *tussis* exacerbatur & ingruunt convulsiones. Deinde *difficilis fit respiratio*; accedit *macies* & vires deficiunt; ac denique post multos luctus succubuit.

Instituta cadaveris sectione, deprehenditur serosa colluvies in pectoris cavo; cum hydrope pericardii. Eo in loco quo percipiebatur dolor punctorius, pleura occurrit callosa, partim inflammata, gangrænosæ & exulcerata. Proximior pulmonis pars recondebatur corpus osseum, fere tres pollices longum, acuminatum, cujus cuspis pleuram læserat. CLAR. STORCK.

OBS. 280. In corpore cujusdam febre *continua*, *spirandi difficultate* & *sputo cruento*, stipata, extincti, reperiebantur tres lapides in rene dextro. Summe dilatatus appensus ureter lapide sabæ molem æquante, prope vesicam obstruabatur. Pulmones plevræ, mediastino & diaphragmati firmiter hærebant. Bronchia effuso sanguine obstruebantur. Præterea detegitur in

pulmonis sinistri postica parte corpus osseum, duos pollices longum; præter varias laminas osseas, quæ annotabantur prope auriculam, in vena cava, cum superiori, tum inferiori. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 281. Introspecto cadavere cujusdam *asthmatici*, qui dum viveret de *pondere* in latere *pectoris* dextro querebatur, occurrit aqua stagnans in prædicto latere ad libras quatuor. Pulmo tuberculis scirrhosis & purulentis scatebat, inter quæ annotabatur corpus osseum, ultra duas uncias latum, & coralli instar ramosum. Pulmo sinister nullam in superficie læsionem exhibens, pure infarctus inveniebatur. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 282. Referato pectore cujusdam viri, jam pridem *asthmatici*, & inter graviores insultum extincti, in propatulum veniebant ossa non parva in ipsamet pulmonis substantia. COLUMBUS.

Casus similis argumenti præbet observatio Lib. II. 256.

ARTICULUS XIX.

PULMONES.

Pulmones tabidi & aridi.

OBS. 283. Quædam mulier in *febrem ardentem incidit*, cum pulsu celerrimo, siti immani, vigiliis, capitis dolore & temporum insigni pulsatione. Adest *viscerum asus* cum *spiritu difficili*, & *lateralis dolore*. Fæces & lotium multa bile inquinantur. Urget æstus internus cum linguæ nigredine: tument hypocondria: febris interea binas quotidie habet exacerbationes. Accedunt quinto morbi die anxietates, refrigerantur extrema, respiratio evadit *difficillima*, cum siccitate. Ac tandem præfocata interiit.

Inter sectionem cadaveris deprehendebantur pulmones pene tabidi & exsiccati, præsertim in parte sinistra. ZECCHIUS.

OBS. 284. Vir ætatis mediæ, *fumo tabaci* ultra modum indulgebat; adeo ut vix ullum obire negotium, quin, sibi fatalem, fumum hauriret: donec fatiscente natura in morbum gravissimum delabatur, sub quo materiam nigricantem per utrumque gutturem ejecit: quam evacuationem pressopede sequitur mors.

Introspecto cadavere, trachea camino similis nigra fuligine undique obducta erat. Pulmones præterea conspiciebantur aridi, exsucci & pene friabiles. Hepar totum erat inflammatum, Intestina nigricante materia turgebant; & summe fœtebant. KERCKRINGIUS.

OBS. 285. Quidam *febrem lentam & spirandi difficultate* jamdudum confectus; cum tandem macie confectus, inter delirium, ultimum diem clausit.

Exenterato cadavere, inveniebantur pulmones tabidi & exsucci. Lien occurrit exilis & subcæruleus. Intestina hinc inde inflammata conspiciebantur; & simili ferme modo labefacta erat vesicæ facies interior. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 285. (a) Juvenis quidam viginti circiter annorum *tabe* cum *difficili respira-*

tione laborabat, nullo tamen subsequente œdemate; quibus pergentibus obiit.

Aperto ejus cadavere, pulmones maxime contracti, exsucci & aridi in conspectum veniunt. PORTAL.

OBS. 286. In quodam viro, *tabaci & spiritus vini* mancipio, *asthmate* contumacissimo laborante, atque inter ferociorem insultum extincto, in apicem veniebat totus pulmo, non tantum subniger, verum etiam ad mediocrem duritiem exsiccatus; exiguis hic illic intercurrentibus ulcusculis. DIEMERBROEK.

OBS. 287. Quidam diu *gravi anhelitu & suspirio* laborabat. Post longum decocti lignorum sudorificorum usum, tandem e vivis tollitur.

Aperto cadavere pulmones ita aridi & sicci occurrunt, ut sola fere conspiciebantur bronchia, & pulmonum vasa fidium instar exsiccata. RHODIUS.

OBS. 288. In cadavere cujusdam juvenis *febrem acutam*, siti, *dyspnœa*, & immani calore interno, stipata, extincti, deprehendebantur pulmones ariditate quasi contracti, & exsucci. Hepar erat mole majus; & intestina variis phlogoseis notis erant signata. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 289. In cadaveribus variorum *tabaci fumum* sugendi cacoethe tactorum, & inter morbos pectoris gravissimos extinctorum; reperiebantur toti pulmones nigri & retorridi; non secus ac si fumo indurati essent. HOFFMANNUS.

OBS. 290. Examini subiectum cadaver cujusdam *tabidi*, qui diu *spirandi difficultate* premebatur, nullum ulcus in pulmone apparet; sed pulmones veluti fumo exsiccati conspiciuntur. SENNERTUS.

OBS. 291. In cadaveribus variorum *metallurgorum*, gravissimo pectoris morbo sub-

PULMONES.

latorum, reperiebantur pulmones exsiccati, & attenuati, chartarum more; quasi fuissent in fumo suspensi. SCHENCKIUS.

OBS. 292. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri, inter fumifugos celeberrimi, totus pulmo utriusque lateris deprehendebatur niger, & exsiccatus, cum nonnullis ulcusculis huc & illuc sparsis. DIE MEBBROEK.

OBS. 293. Exenterationi traditum cadaver cujusdam immani pulmonum hæmorrhagia, pro vomitu sanguinis habita extincti, exhibuit pulmones exsuccos, & ita luridos, ac si corium exsiccatum videretur. HEURNIUS.

OBS. 294. Cultro anatomico subjectis ca-

daveribus variorum *phthisicorum*, qui dum in vivis agerent sputa sordida ejiciebant; occurrebant pulmones tabidi & exlucci. STOFFELIUS.

OBS. 295. Lustrato corpore cujusdam *asthmatici*, macie & febre lenta confecti, in conspectum veniebant pulmones adeo exsiccati, ut aridum pomum fere dici potuissent. HEURNIUS.

OBS. 296. Examini anatomico subjectis binis *asthmaticis*, deprehendebantur pulmones utriusque lateris, tabe affecti & exsiccati. SAXONIA.

Traditis addere licet observationes Lib. I. 9, 34, 424, 543, 599, 1022, 1169, 1551. Lib. II. 45, 113, 628, 849, 941, 1567. Lib. IV. 71.

A R T I C U L U S XX.

Pulmones gangrænosî.

OBS. 297. Vir quinque & triginta annorum gravioribus curis sollicitus, de dolore capitis gravativo, lassitudine spontanea, & ore inquinato, a nonnullis diebus querebatur, cum horrore & frigore corripitur, quos excipit febris virium prostratione, & doloribus totius corporis contudentibus stipata. Dein erumpit hæmorrhagia narium vix cohibenda. Os sordidum foetet; torrentur labia; mens obnubilatur cum molestia corporis jactatione. Pulsus debilis & intermittens, cum tendinum subsultu exploratur; exacerbationibus inordinate recurrentibus. Interea prominet abdomen; erumpunt per totam cutem petechiæ, post triduum evanescentes. Tandem ingruit sopor lethargicus, & decimo quinto morbi die obiit.

Lustrato cadavere, occurrunt pulmones lividi, & gangrænosî, sero sanioso innatantes. Stomachus & intestina flatu distenta, phlogoseos & gangrænæ notas exhibebant; cum omento partim putredine absumpto. Stagnabat demum in abdomine colluvies sordida, teterrium o-

dorem spargens. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 298. Fœmina sexagenaria major, post diuturnas ægritudines in molestissimam spirandi difficultatem, tussicula continua stipatam incidit. Sputum erat ichorosum, nigrum & pessime foetens, os & fauces erodens. Totum corpus maculis subnigris & purpureis variegatum deprehenditur. Viribus collapsis ne quidem verbum proferre poterat ægra. Omnis denegabatur decubitus; & arcebatur somnus nisi corpore in exteriora reclinato. Demum ingravescentibus symptomatibus sudor frigidus totum corpus occupat, & ad plures migrat.

Invenitur omentum putridum, & fere consumptum. Pulmo crusta tenaci, crassa, fusca & glutinosa obvestiebatur, quæ albata apparuit totus niger, putridus, & foetens; sanie foetidissima & tuberculis numerosissimis scatens. Pericardium integrum nigrum se præbet. Infuper massa san-

sanguinea penitus dissoluta putrida videbatur. CLAR. STORCK.

OBS. 299. Virgo quatuordecim annorum brevi morbo sublata, ante biennium *aliam* ducebat *spiritum*. Pulsus erat languidus & inæqualis, cum pallore faciei. Accedit *febris continua*; *etiam calore cordaci*. Interea vires dejiuntur; unde *dyspnoea*. Nonnihil tussiebat sine sputo. Accedunt *cordis palpitatio*, cum urinis crassis, albis & adiposis. Nunquam deliravit: nullam noctem duxit in somnum; ne quidem ultimam, in qua placide, & sine agone, expiravit.

Lustrato thorace reperitur magna aquæ virosæ copia; ad libras scilicet quatuor. Pulmones syderati inventi sunt. In eorum ambitu puncta passim albicantia cernebantur, quæ levissimo tactu disrumpuntur, & tabum eructabant. Musculi intercostales, una cum pleura, virore erant perfusi. Pericardium erat exsuccum & semi-putre. RUFIVS.

OBS. 300. Mulier quadragenaria ab octodecim mensibus diarrhæa laborabat, cum inappetentia & virium exolutione. Remediis congruis adstricta alvo, sequebatur vomitus materia subnigra, qui ægram summe debilitavit. Post annum integrum inter hæc molestias, variâ tentantur præsidia; sed incassum. Interea *marces* erat ad ultimum gradum dejecta, & ossa pelle dumtaxat tegebantur. Elapsis sex mensibus supervenit *tussis violenta*; prodierunt *sputa subnigra* & foetida: exacerbatur diarrhæa, quæ dein in meram *typhenteriam* fecerit. Anima tandem exsuccum corpus deseruit.

Pulmones erant flaccidi, exsiccati & nigri: simili colore defœdabantur pericardium, pleura & diaphragma; non secus ac ventriculus, cum omnibus intestinis, omento, peritoneo, pancreate, vesica & utero. Haud absimilem labem etiam exhibebant meninges. CLAR. STORCK.

OBS. 301. Vir temperamento bilioso, in primo senio constitutus, post vigilias immodicas & arduos labores, in *febrem* assiduam delabitur, prævio diuturno rigore, cum *tussi*, *dolore* pungente & *spirandi difficultate*. Sputa erant cruenta; pulsus explorabatur durus & serratus. Post nonnullam remissionem, transacto septimo

die, febris cum rigore rursus invadit, cum tussi, & spirandi difficultate. Tum pulsus erat magnus & undosus; sputio uberrima, cruenta & nigricans. Decimo die, ingravescente morbo, & accedente pseudo-delirio, vires deficiunt. Tandem decimo quarto, vitam cum morte commutavit.

Instituta cadaveris sectione in conspectum veniebat pars dextra pulmonum corrupta, & nigricans, tanquam sanguis concretus; cum pleura ejusdem lateris male affecta. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 302. Sexagenarius, a cane rabioso morsus, post tres menses atrocibus minis, gravibusque verberibus a quodam exceptus, miro & insolenti timore agitur. Dein accessit *luminis* & *aqua horror*: coactus se contorquens bibere conabatur: sed summa erat *deglutendi difficultas*. Perstitit incredibilis pavor, usque ad mortem.

Iliacæ venæ adeo erant turgidæ, ut gracilis intestini diametrum æquarent. Pulmones sanguine turgebant cum syderationis notis. Pericardium aquam subflavam copiosam recondebat. In corde paucuserat sanguis, picis instar, nigerrimus. Vasa cerebri sanguine etiam atro præter modum replebantur; cum colluvie serosa subflava ad uncias tres in ventriculis stagnante. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 303. Virgo novennis *rosalia* corripitur; *febre* scilicet cum *intenso calore*, & *rubore universali*; siti, delirio & catarrho ad fauces; quæ cum remississent, & cuticula squammatim excoriari inciperet; ecce duodecimo morbi die, novus rigor puellam invadit, quem presso pede sequitur calor urentissimus, cum pravis aliis symptomatibus; adeo ut ante diem elapsam, ad plures migraverit.

Deprehendebatur aquæ citrinæ copia in cavitate pectoris. Pulmones ambo lividi & gangrænosus conspiciebantur. Sinister magnum abscessum recondebat. Similis aqua observatur in abdomine. Omentum plane consumptum animadvertebatur. Hepar portentosæ erat magnitudinis, & subpallidum: lien minutulus, & e sede quasi depulsus. DORINGIVS.

OBS. 304. Vir triginta annorum *febre* quædam *epidemicâ* prehenditur, cum nau-
sea,

PULMONES.

PULMONES.

fea, vomitu, & oris amarore. Dein accedit *diarrhæa*, cum defectionibus verminosis. Sævit dolor in *scrobiculo cordis*; qui postea per totum abdomen propagatur. His supervenit dolor *pectoris*, cum *spirandi*, & *deglutendi difficultate*. Lingua arida & nigra evadit: ac demum nono die interiit.

Vasa cerebri sanguine tangebant. Pulmo dexter erat purulentus, & gangræna tactus: sinister inflammatus & nigricans; ac nonnihil purulentus. Præterea occurrit phlogosis in utroque ventriculi orificio. Intestina passim inflammata, putrida & gangrænosa observantur. Hepar demum putre & nigricans conspicitur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 305. Muliercula ab inspiratis forte vaporibus lixivii, in *pectoris angustiam* incidit, quæ ad septennium usque perduravit. Contigit tandem cum bene saturata, de mensa cubitum peteret, ut magna pectoris oppressione corriperetur, & brevi ad plures migraret.

Secundo cadavere inveniebatur pulmo, colore livido ad nigrum vergente, inquinatus. Incisa trachea ad bronchia, occurrunt prope meatus pulmonum carunculæ quamplurimæ nigræ, in modum parvarum glandularum, pisorum, vel fabarum magnitudinem æquantium, aut excedentium; quæ pulmonum fistulas replendo, liberum aeris introitum, & exitum, impediabant. HORSTIUS.

OBS. 306. Quidam, ineunte febre maligna epidemica, *cardialgia* immani vexabatur, quam sequuntur *tussis* molesta, & *spirandi difficultas*. Urget *lateris dolor*, cum sputo viscido & cruento. Urinæ minguntur turbidæ & albicantes. Tertio die ingruunt nausææ; & inflatur regio epigastrica, cum alvi fluxu immani. Quinto inter convulsiones & vivis tollitur.

Ventriculus partim gangrænosus colluviem subviridem & putidissimam continebat. Intestina flatulenta nonnullas inflammationis notas ostendebant. Hepar infarctum deprehenditur, cum cysti fellea inani. Pulmones vero gangræna tacti sero fusco & fœtido innatabant. ROZE.

OBS. 307. Quidam de intenso *lateris dolore* conqueritur; adeo ut fere omnino in-

terciperetur *respiratio*, comite siti inextinguibili, cum *ardentissima febre*. Summa inquietudine torquebatur: algebant extrema, & corporis habitus, cum linguæ nigredine. Postridie a decubitu obiit.

Referato cadavere, sequentia deprehensa sunt. Vesicula felleis plus æquo tangebatur. Lien ingens erat & durissimus. Pulmo sinister lividus, putris & sphacelo correptus, plevræ etiam labefactatæ cohærebatur. Bronchia denique humore sordido, & puris speciem præ se ferente, scatabant. CRAMERUS.

OBS. 308. Quidam a parente podagrico ortus circa ætatis annum trigessimum quintum, *doloribus arthriticis* infestari cœpit; a quibus ut liberaretur emplâstris quibusdam, a chirurgo oblatis, abusus incidit in *febrem ardentem*, pulmonum *inflammatione*, uti videbatur, stipatam, qua suffocatus interiit.

Inter sectionem cadaveris, sese obtulit pulmo niger, adeoque tumidus; ut naturali suo reddi non potuerit hospitio. Hepar magnum plurimo nigro sanguine confersum reperiebatur cum cysti fellea omnibile destituta, & plane inani. ANT. DE POZZIS.

OBS. 309. Vir sexagenarius & obesus, *catarrho* ad pectus fluenti, & *orthopnæa* obnoxius, non secus ac *corus palpitatio-nibus*; hæmorrhoidum fluxu prehenditur, cum ædemate crurum, ventris intumescencia, & pulsu inæquali. Dein accedit frigus horridum, subsequente *calore febrili*, qui in sudorem solvebatur, cum summa virium prostratione. Interea crus invadit erysipela, cum somnolentia, quam excipit lethum.

Examinî anatomico subiecto corpore, patet aquæ copia stagnans in abdomine. Pulmones intus & extus nigricabant. Cor in utroque thalamo concretionem polyposam recondebat. SMETIUS.

OBS. 309. (a) Quemdam febris invadit cum dolore *lateris* pungitivo, *respiratione* frequenti, vomitu bilioso, cephalalgia & *anxietatibus*. Dein erumpunt *sputa cruenta*, rubiginosa & fluidissima. Quarto die dolor evanescit; sputa copiosiora fiunt *sputumosa*. Postremo præeunte obtutu vago, accedit *delirium* lethale.

Alter

Alter pulmonum lobus durus & gangrænosus conspicitur, atro cruore turgidus & plevræ accretus intermedio quodam corio albo & crasso, plevra inculpta. Bronchia sanie purulenta replebantur. Pericardium cyathum feri flavi continebat. Colon varias gangrænx notas exhibebat, cæteris intestinis flatu distentis. CL. SAUVAGES.

& mammis scirrhis conficiata, febre putrida prehenditur, qua gravioribus accidentibus symptomatibus, circa undecimum morbi diem enecat.

PULMONES.

Occurrunt pulmones inflammati & nonnihil gangrænosi. Dexter præterea tuberculis scatebat. Similem ferme labem exhibebant ventriculus & intestina. CLAR. FOURNIER.

OBS. 310. Quidam quadragenarius febre ardentissima, cum insigni lateris dolore, corripitur; accedunt inquietudines, & deliria nocturna. Urinæ mingebantur turbidæ, & erumpebat sudor. Pulsus explorabatur perpetuo frequens & magnus, cum pauca inæqualitate; & tendinum subfultu. Lotium sedimentum nigrum deponerebat. Floccos colligebat æger, perpetuo delirans, & decimo quarto morbi die occubuit.

Conspecto cadavere in apricum veniebant pulmones sphacelo tacti, nigricantes & corrupti. HOLLERIUS.

OBS. 311. Quidam adolescens post frigidissimum haustum, corpore summe incalcescente, in febrem cephalalgia stipatam incidit, sequente delirio. Interea sudoribus facillime difflebat. Ingruunt postremo convulsiones, quæ brevi morrem accersunt.

Secundo cadavere, reperitur cystis fellea intus & extus alba & plane inanis. Pulmo dexter instar atramenti adustus, & niger costis firmiter hærebat. In cerebro & reliquo corpore nil notatu dignum occurrit. BENNINGERUS.

OBS. 312. Quidam post aliquot menses a morfu canis rabii, manifesta hydrophobia corripitur, qua, variis incassum adhibitis præsiidiis, e medio tollitur.

Inter cadaveris exenterationem, occurrit vesicula fellis bile nigerrima repleta. Pulmones conspiciuntur nigri, & grave olentes. Sub dura meninge annotantur bullæ aeræ. Vasa omnia cerebri & plexus choroidis sanguine atro turgabant; nullo stagnante sero. Cerebri & cerebelli substantia nonnihil sicca videbatur. MOR. GAGNUS.

OBS. 312. (A) Virgo quadragenaria doloribus rheumaticis uti videbatur obnoxia,
Tomus I.

OBS. 313. In cadavere scæminæ peripneumonia laborantis, & quarto morbi die sublatæ, conspicitur pulmo totus putris & quasi sphacelo consumptus. In abdomine latebat tumor steatomatosus, uteri accretus, & viginti tres libras pendens. In dextro poplite congener tumor, pondere octodecim librarum annotatur. Fertur hanc scæminam ante prædictum morbum fuisse sanam, hilarem, & agilem. CLARISS. STORCK.

OBS. 314. Juvenis viginti quinque annorum incidit in rissim, cum pectoris angustia. Accedit febris acuta, siti intensa, æstu pectoris, aliisque peripneumoniæ notis, stipata. Septimo a primo insultu die, morbi magnitudine superatus naturæ cessit.

Secundo cadavere inveniebantur pulmones nigricantes, & sphacelo defædatis; atque adhuc hærentes membranæ costas succin-genti. LESSIUS.

OBS. 315. Juvenis viginti annorum febre pestilentiali corripitur. Erumpit parotidis gangrænosa; urget febris; & decimo die moritur.

Lustratis interaneis invenitur pulmo snister maculis purpureo-lividis obsitus. Cor solito majus concretionibus polycephalis turgelat. Hepar etiam ingens occurrit cum cysti fellea bile atro-viridi repleta. DELDIER.

OBS. 316. Vir temperamentis bilioso in febrem assiduam, sed lenam, delabatur, cum appetitu dejecto. Procedente morbo vires sensim deficiunt; & ex inopinato occubuit.

Vesicula fellea bilem continebat fusco colore infectam, cum pseudo-calculo fabam fere æquante. Pulmones nigris maculis erant distincti. Omnia vasa cœnosum sanguinem continebant. VALSALVA.

PULMONES.

OBS. 317. In cadavere juvenis viginti quinque annorum, *peste*, phrenesi stipata, rapti, reperiebatur abscessus inter sternum & mediastinum. Cor mole amplissimum sanguine atro & crassiori replebatur. Pulmones maculis lividis erant obsessi. Hepar & cerebrum similibus maculis descædabantur, DEIDIER.

OBS. 318. Introspetto cadavere adolescentis viginti annorum, intra quinque dies *peste* enecati, annotabatur inflammatio gangrænosa in parte postica pulmonum. Hepar etiam mole maximum conspicitur cum vesicula fellis tumida. Ventriculus & intestina bile viridi scatēbant. SOULIERS.

OBS. 319. In cadavere cujusdam juvenis *peripneumonia* epidemica, & mali moris, enecati, in conspectum veniebat postrema utriusque pulmonis pars sphacelata. Pars posterior hepatis simili labe erat affecta: stagnabat insuper serum cruentum in ventriculis cerebri. EX ACTIS PARISIENSIBUS EXTERN.

OBS. 320. Fœmina sexagenaria rigore vehementissimo cum sensuum fere abolitione corripitur, quem excipit *febris*, cum dolore lateris acuto, & vomitu bilis nigricantis. Pulsus exploratur durus & plenus. Interea urget sopor; & postmodum obiit.

Cadaver cultro anatomico subjectum exhibebat pulmones sanguine infarctos, nigros & gangrænosos. E DIARIO MEDICO.

OBS. 321. Ancilla octodecim annorum immani *hæmoptis* corripitur, qua domari nescia brevi extinguitur.

Aperto cadavere occurrebant pulmones ad nigredinem vergentes & inflammati. Præterea observatur vas insignè disruptum, cum bronchiis multo sanguine spumoso infarctis. DOLÆUS.

OBS. 322. In corpore infantis bimestris, suffocatione sublati, reperitur lobus pulmonum dexter, plane niger, per quinque tubercula nigra. Hepatis quoque pars superior livida, & nigricans observatur. SALMUTHUS.

OBS. 323. In cadavere juvenis duorum & viginti annorum, intra sex dies *peste* enecati, hepar semi-putridum occurrit & mole maximum. Pulmones nigricantes quatuor anthraces in parte postica ostendebant. COUZIER.

OBS. 324. Quidam *angina gangrænosa* laborabat, cum anhelitus insuavitate; sputa erant sordida, & purulenta; & brevi moritur.

Instituta cadaveris sectione totus internus thorax syderatus & nigricans apparuit. BALLONIUS.

OBS. 325. Lustrato cadavere infantis *dyspnæa*, sine tussi, laborantis, in propatulum veniebat pulmo nigricans; cum copia ichoris albi in dextra parte. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 80 (a), 425, 604, 632, 666, 782, 864, 1144, 1592, 1726. Lib. II. 239, 453, 868, 891, 898, 930, 931. Lib. III. 104 (a), 470. Vide insuper *Pulmonum inflammatio*.

ARTICULUS XXI.

PULMONES.

Pulmonum putredo.

OBS. 326. Vir quinquagenarius, viginti ab hinc annis, *tussi* laborabat. *Respiratio* erat *difficilis*, cum pulsu inæquali. Exacerbatur tussis & sputa excernuntur glutinosa & subflava. Post nonnullam remissionem inter ætatem, ingruente tempore autumnali, recidivam patitur, cum viribus languidioribus. Noctes inæquales, ob tussim continuam, decebat; sputa erant crassa & puriformia. Dolebat capite inter tussendum. Tandem in animi deliquium incidit; & ultimum diem clausit.

Aperto abdomine inventum est omentum semi putridum, & in frusta dilaceratum. Ventriculus ingens sexdecim aquæ librâs potuit recipere. Hepar nonnihil cartilaginolum occurrit. Pulmo sinister cum pleura firmiter concretus, totus siccus & friabilis deprehendebatur: dexter vero niger, flaccidus, nigro & grumoso sanguine infarctus plevræ quoque hærebat. Cor concretionibus polyposis scatebat. Ablato cranio conspiciebatur sub dura matre copiosum, & valde tenax gluten. Lobi medii cerebri partem gangranosam exhibebant. Ventriculi vero exsiccati & corrugati cernebantur. CLAR. STORCK.

OBS. 327. Miles *peripneumonia* corripitur, solitis symptomatibus stipata. Excretio materiæ morbosæ neutiquam obtineri potest. Decimo quarto morbi die, vigentibus signis suppurati pulmonis, os sacrum & magnam dorsi partem occupabat incipiens inflammatio. Mox in cute inflammata sparsim enascebantur parva tubercula, quæ sponte rupta pus plorabant. Dein erumpit tumor in pectoris latere, qui brevi in suppuratum abit. Alter ejusdem indolis superiorem sterni partem obsidet. Interea urgent *febris hectica*, sudores nocturni, & *diarrhæa colliquativa*, quæ tandem letum accersunt.

Abcessus in summitate sterni situs in sinistram pectoris cameram penetrabat; alter pleuram dumtaxat attingebat, quæ integra deprehendebatur. Pulmo dexter un-

dique plevræ accretus, & partim scirrhus occurrit. Sinister vero corruptus, niger & friabilis, in copioso pure scæcente natabat, & ulceribus saniosis scatebat. Sternum & clavicula carie læsa, & corrosa videbantur. CL. HASENOHRL.

OBS. 328. Juvenis quinque & viginti annorum die quinta Martii, *febre* & *dolore lateris sinistro*, cum *tussi*, & *difficili respirazione* corripitur. Die nono sputa excernuntur cruenta. Decimo nono raucus erat æger, cum pulsu parvo & siti ingenti. Vigesimo sputa sunt purulenta. Vigesimo quinto melius se habere videbatur. Dein ab errore dietæ omnia in pejus ruunt; respiratio scilicet difficilior evadit, cum pulsu celeri & debili: tussis erat pauca, & expectoratio fere nulla: urgebat pectoris angustia, cum anxietate; obscurantur oculi & pedes tumere incipiunt. Die secunda Aprilis respiratio erat liberior, & sputum parcius. Sexto sputum copiosius & purulentum, anxietates, tabes, facies horrida, sitis ingens, pulsus obscurus & respiratio difficilior; ac decimo die decimo Aprilis suffocatur.

Pulmo sinister collis & diaphragmati adnatus, semi-corruptus erat, & quasi pure infarctus. Lien putris; & diaphragmati firmiter accretus, etiam observatur. ZUINGERUS.

OBS. 329. Puer decennis post febrem acutam, in *spirandi difficultatem*, *tussi sicca* stipatam incidit. Oculi sunt concavi: genæ & oris labia livent; pulsus exploratur debilis & intermittens, cum virium defectu. Manu pectori admota, percipitur *cor motu tremulo*, & celerrimo agitari. Tandem omnibus in deteriora ruentibus; & accedente sudore frigido tenacissimo, inter anxias luctationes expiravit.

Lobus superior utriusque pulmonis totus niger, & in liquamen nigrum foetidumque corruptus reperiebatur. Reliqui lobi sani, crusta flava, crassa & densa inve-

PULMONES.

stiebantur, cujus ope plevræ & diaphragmati hærebant. Dissecto pericardio cor in sacco coriaceo, flavo, tenaci, semipollicem crasso exterius, hirsuto & piloso, interius glabro, latuit. CLAR. STORCK.

OBS. 330. Quidam cachecticus & diuturna diarrhæa confectus, magno dorso & lumborum dolore corripitur. Accedit febris continua, cum *tussi* molestissima, & sanguinis sputo, quod denique fit purulentum. Febris hæcticæ typum refert: vigiliæ sunt contumaces: facies Hippocratica, & cadaverosa. Tandem viribus exhaustis. & mente sana, ultimum diem clausit.

Pulmo lateris sinistri arcte annectebatur plevræ, mediastino & pericardio. Totum parenchyma in pus crassum commutatum erat, vel induratum, coloris fulci, carnis, instar infusaræ. Pulmo dexter erat exliccat, & passim pure infarctus. Multum iterum fluctuabat in pericardio, & thoracis cavo. HEURNIUS.

OBS. 331. Juvenis quinque & viginti annorum variis hæmorrhagiis, narium scilicet, pulmonum, ani, & penis, per triennium obnoxius, cum spirandi difficultate, febre vehementiori, prehenditur cum molestissimis anxietatibus. Accedit delirium fugax, sed sæpe recurrens, sequuntur convulsiones. Omnia demum in pectus ruunt, & occubuit æger.

Reperitur mesenterium scirrhum, cum intestinis flatulentis. Ren sinister putris sanguinem recondit. Vesica erat sphacello tacta. Pulmo dexter varia tubercula in superficie exhibebat. In ejus substantia latebat vomica, materia putri turgens. Sinister erat putris & foetidus. E MISC. CURIOSIS.

OBS. 332. Vidua quinque & quadraginta annorum, variis ægritudinibus, appetitu prostrato obnoxia, incidit in febrim continuam, cum maculis rubris per totum corpus morbillorum instar. Noctu sæviant exacerbationes, ingruit affectus comatosus: natura nil movet diebus iudicibus: dejectiones sunt putres admodum, cum viribus deficientibus. Die duodecimo accedunt leve delirium, oculorum lacrymæ involuntariæ, genarum rubor, tremores & subultus tendinum; ac demum mors.

Seçto cadavere, reperti sunt pulmones

veluti putres, costis adhærentes. Occurrebant præterea intestina ultra modum flatulenta. BALLONIUS.

OBS. 333. Quadragenarius febre ardentissima, cum dolore lateris corripitur. Septimo die erumpit sudor levis in capite & thorace. Accedunt deliria nocturna, æstus & inquietudines, cum urinisturbidis. Nono & undecimo erumpit sudor sine levamine. Urinæ subsident. Pulsus exploratur perpetuo frequens & magnus; ac nonnihil inæqualis. Die decimo terro floccos colligit, & revelluntur digiti, cum delirio perpetuo. Ac demum decimo quarto obiit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebant pulmones utrimque corrupti, & nigricantes. HOLLERIUS.

OBS. 334. Quidam immanibus in dorso doloribus diu vexatus; tandem nigra vomuit; cum ramento membranaceo, cruento.

Mortui secto cadavere, pulmo rotus corruptus & putrefactus deprehenditur, & dorso firmiter adhærens. Oesophagus ulcere erat perforatus. & per hoc foramen materia putris pulmonum ad ventriculum appellebat. Unde per intervalla vomitu ista saburra prodit. VOLCAMERUS.

OBS. 334. (a) Quidam sordus, viâ plus æquo indulgens, febre quadam putrida, inflammationem pulmonum comitem habente, corripitur, e qua ægre evasit; remanentibus *tussi* cum sputis sordidis & summa virium debilitate. Tandem macie & febre leura conficitur.

Seçto abdomine, reperiuntur ventriculus & intestina infarcta, ac variis phlogoseis & gangrænæ notis signata. Pulmones semi putridi utrimque hærebant; cum stagnante colluviei serosæ, & purulentæ copia. CLAR. FOURNIER.

OBS. 335. Anicula laborabat per plures menses *tussi* vehementi, cum sputo subviridi, purulento & foetido. Impedita erat respiratio, cum metu suffocationis inter somnum; ac difficilis erat decubitus in quocumque situ. Febris primo lenta, dein exacerbatur. Accedit tumor totius corporis œdematosus. Tandem viribus exolatis obiit.

Stagnabat aqua in utroque pectoris latere. Pulmones passim exulcerati & putridi, reperiuntur. E DIARIO MEDICO.

OBS.

OBS. 336. Juvenis quinquè & viginti annos natus *inflammatione cordis* corripitur. Doloze lateris sinistri torquebatur, cum tussi & spirandi difficultate. Febris erat intensa, & excernebantur sputa cruenta solutiora. Morbo procedente, omnia ingravescent symptomata: pulsus convulsus evadit; & undecimo die migravit ad superos.

Lustrato cadavere, occurrunt pulmones infarcti, & plevræ firmiter hærentes. Sinister erat putridus, absque purulentia conspicua. E NOSTRIS ADVERSAR.

OBS. 337. Vir octo & triginta annorum, de ardore & gravitate in præcordiis nonnunquam querebatur. Accessit dolor in lumbis, ischiadicum mentiens, quem excipit tumor, vel *abscessus* in parte postica femoris sinistri, e quo aperto stupenda profluxit puris copia, quam evacuationem pressio pede sequitur mors.

Lobus sinister pulmonis e directo affectu femoris, purulentus & putris apparuit. Splen quoque friabilis, & præ putredine dissolvebatur. BONET.

OBS. 338. Juvenis nobilis, laute victitans, quinto, vel sexto die alvum ægre exonerans; & cui erumpebant inter æilatem pustulæ rubicundæ in facie; febre duplici tertiana prehenditur, quæ solitis præsidiiis faulse fugatur. Post nonnullos menses incidit in febrem putridam, qua nono die e vivis tollitur.

Observantur pulmones pustulosi & putridi. Lien erat major & nigricans; atque jecur ponderosum & exsiccatum. BONETUS.

OBS. 339. Puerpera, haud fluentibus lochiis, in tussim molestantem incidit, quæ sensim cum pectoris dolore, & gravitate, exacerbatur. Febris per intervalla vehemens eam invadebat. Tandem febre hellica per decem menses conficitur.

Pulmones, deprehendebantur toti purulenti & putridi, & ad costas utrimque adhærescentes. Præterea in his annotabatur saccus pure repletus, juxta claviculas situs. CATTIERUS.

OBS. 340. Vir duorum & quadraginta annorum angina gangrenosa epidemica corripitur, cum febre ardente, dolore capitis

acerbissimo, & molestissima deglutendi difficultate. Pulsus explorabatur exilis; & tertio die moritur.

Præter oris stragem, reperiuntur in dextro thoracis cavo aquæ purulentæ & foetidissimæ libræ circiter quatuor. Pulmo ejusdem lateris purulentus & putridus observabatur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 341. Instituta sectione cadaveris cujusdam pueri phthisi, & marasmo extincti, in conspectum veniebant pulmones costis, dorso & mediastino annexi, & putres. Uterque lobus, superna parte, ulcus immane ostendebat, pugnum utrimque admittens, cujus cavitas cruore, sanie & pure grandinosa, repleta conspiciebatur. Pericardium denique aqua distentum annotabatur. BONETUS.

OBS. 342. Sexagenarius ex pravo victu in leucophlegmatiam incidit, & dein in insignem ventris, scroti & pedum tumorem; ac septimo mense obiit.

Reperitur lien exiguus. Vesicula fellis tres calculos recondebat. Aqua parca copia stagnabat in pectore & in abdomine; sed major erat hujusce humoris proventus in pericardio. Pulmo dexter sædo ichore scatebat, & costis hærebat. Simili ferme modo afficiebatur sinister. HEURNIUS.

OBS. 343. Quidam febre epidemica, tussi & singultu molestissimis stipata, laborabat. Identidem intumuit corpus. Urgebat dolor œsophagi circa orificium ventriculi. Dejectiones erant biliosæ & dein purulentæ; tandem ad tabem vergens interiiit.

Abdomen aquæ copiam continebat. Pulmones occurrebant purulenti & corrupti. Intestina livescebant, cum nonnullis gangrænæ notis. Postremo lien putris annotabatur. BALLONIUS.

OBS. 344. Juvenis octo & viginti annorum, post diarrheam diuturnam, de ingravescente tussi, & virium imbecillitate querebatur. Accedit insignis macies. Eji-ciuntur sputa sordida, nullo dolore pectoris. Tandem paulo ante obitum convulsionibus corripitur.

Aperto cadavere, conspiciuntur omentum & peritoneum erosa & putrida. Pul-

PULMONES.

mo vero dexter plane corruptus deprehenditur. MANGETUS.

PULMONES.

OBS. 345. Quidam post *debulsam scabiem* intempestivis remediis, *defluxione* salis humoris ad *pulmones* corripitur. Sanguinem per intervalla tussi rejicit. Accedente febre *hæctica* sensum conficitur.

Inlinita cadaveris sectione, in propatulum veniunt pulmones omnino fere corrupti, & magna ex parte in scirrhum indurati. VELSCHIUS.

OBS. 346. Juvenis quinque & viginti annorum pluribus abhinc mensibus *anasarca* laborabat. Nulla erat spirandi difficultas; nullus dolor pectoris; donec quindecim diebus ante obitum *tussi* corripere, cum *sputo cruento*.

Inter examen cadaveris, pulmones reperiuntur utrimque putridi, cum pauca colluvie serosa. Major erat copia feri stagnantis in abdomine. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 347. In cadavere cujusdam *repentina* morte extincti, deprehenditur pulmo dexter putridus & partim consumptus; residua membrana exteriori crassissima, arcte plevræ adnata; cum aquæ grave olentis stagnatione. Pericardium multa aqua erat distentum. BARTHOLINUS.

OBS. 348. Lustrato cadavere cujusdam *tubidi* duorum & viginti annorum, inveniebatur insignis pulmonis dextri corruptela. Sinister nonnullas vomicas recondabat. Pericardium erat aqua valde distentum. Cordis auricula dextra ad magnitudinem ovi anserini intumuerat; sanguine nigro & crasso oppleta. HEURNIUS.

OBS. 349. Quidam diu laboraverat *sputo sanguinis*; ac dein *saniei copiosissima*. Postremo extenuatus obiit.

Seçto cadavere reperiuntur pulmones coctis & diaphragmati arcte adnati. In dextro quidem latere, ubi dolorem senserat, inventa sunt fragmenta bronchiorum epulmonibus avulsa, cum sanie copiosa. BONATIUS.

OBS. 350. Quidam post plures *insultus pleuriticos*, *dyspnæa* laborabat, cum defluxu in pedem. Persistente & ingravescente morbo, macie confectus obiit.

Pulmones passim exhibebant tubercula quasi glandulosa: sinister vero lobus corruptus & gangrænosus videbatur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 351. Quidam obesus frigidum liberalius potabat; & a viginti circiter annis *asphmare* per intervalla redeunte laborabat.

Mortui secto cadavere inveniebantur pulmones maxima ex parte nigri & putridi, non sine pure; ea præsertim parte, qua dorsum attingebant. BONETUS.

OBS. 352. Quædam fœmina in *febre continua* incidit; inter quam ingruit *asphæctus comatosus*, cum genarum rubore, delirio & tremore, quæ lethum accersunt.

Referato pectore deprehendebantur pulmones veluti putres, & partibus ambientibus adhærentes. BONET.

OBS. 353. In cadavere mulieris *phthisica* rotus pulmo intus purulentus, & putridus inveniebatur; ita ut e quavis parte secta puserumperet. Hæc lenta macie consumpta sceleton plane referebat. Morbus erat hereditarius. PAVVIUS.

OBS. 354. Inter sectionem cujusdam *cachectici*, morbo pectoris sublato, hepar palidum, & quasi coctum invenitur. Pulmo sinister inflammatus & fere putridus occurrat. BARTHOLINUS.

OBS. 355. In corporibus variorum *peripneumonia* extinctorum præcedente levi dolore lateris, reperiatur pulmonis corpus putre, saniosum, & foetidissimum. BALLONIUS.

Hinc pertinent observationes Lib. I. 23, 26, 402, 439, 584, 640, 798, 779, 782, 799, 956, 959, 1088, 1134, 1514, 1590, 1715. Lib. II. 57, 407, 420, 547, 644, 746, 776, 860, 867, 876, 912, 926. Lib. III. 530, 506 (a). Lib. IV. 85, 168, 179. Vide *Viscera abdominis putrida*.

ARTICULUS XXII.

PULMONES,

Pulmones absumpti.

OBS. 356. Quidam juvenis quintum lustrum attingens *peripneumoniam* perpeffus, *febre lenta*, cum quodam *lateris sinistri dolore* laborabat. Accedit totius corporis habitus *œdematosus*. Urinæ lateritiæ parce fluebant. Rara erat *ruffis*, sed sensim ingravescibat dolor lateris. Urgebat *spirandi difficultas*, cum difficili decubitu in latus dextrum. Procedente morbo innotescunt *ascites*, & *leucoplegmatia*. Tum febris excandescit; propagatur dolor lateris ad regionem cordis & hepatis. Interea omnis denegatur decubitus ob imminentem suffocationem; & die trigesimo secundo a *peripneumonia* extinguitur.

Haud ultra aquæ libras quatuor abdomen continebat. Ingens & scirrhum hepatis deprehendebatur. Pulmo sinister plane absumptus erat, nullis apparentibus reliquiis; pure sincero & lacteo hanc pectoris cavitatem replente. Cor exiguum sero copioso, subruento innatabat: erosa videbatur ejus superficies, non secus ac facies interna pericardii; sed error erat in autopsia; cum crusta quadam membranacea obvestiebatur prædictum viscus, & obducebatur pericardium; qua facili morte sublata, integræ & sanæ repenebantur prædictæ partes. E NOSTRIS ADVERSA RIIS.

OBS. 357. Vir septem & quadraginta annorum, ab equo præceps actus, sentiebat continuos *dorsi & lumborum dolores*. Biennio post pedes inflari cœperunt, & venter quoque intumescere. Accedit *tussicula*, & *dispnea* cum torpore brachii dextri *œdematosi*. Urget *spirandi difficultas*, cum difficili decubitu in utrumque latus. Nil proficientibus remediis ad paracentesim devenitur, qua educuntur octo & viginti libræ feri limpidi & flavi. Perstat *spirandi difficultas*, cum tussi & anxietatibus, unde emerfit suspicio de hydrope pectoris. Paulo post obiit.

Abdomen colligebat sexdecim libras aquæ parum fœtidæ, Occurrebant in me-

terio bini tumores scirrhusi & nonnihil cartilaginei, pugni molem æquantés; & materiam quandam sebaceam recondentes. Utraque pectoris camera aqua erat plenissima, cui pus innatabat. Plevra & diaphragma pseudo membrana purulenta obducebantur. Pulmonis dextri vix supererat vestigium. Pericardium denique simili aqua subpurulenta replebatur. CLAR. HASENORL.

OBS. 358. Quidam acutissimis doloribus colicis obnoxius incidit in febrem, *duplici tertiana* typum servantem, vigiliis & siti molestat. Septimo die oborta est diarrhæa ad quadragesimum perseverans. Aderat levis *tussicula*, cum difficili ad latera decubitu. Quadragesimo die remittit febris, & tardius, post octo scilicet vel decem dies, recurrit. Dein alternis diebus invadit, cum *spirandi difficultate*, & anxietate in principio accessionis. Postea sunt induriciæ per mensem, quo elapso recrudescit febris. Sputa erant crassa & subflava; urinæ sedimentum crallum exhibebant. Tandem circa finem sexti mensis, omnibus in pejus ruentibus obiit.

Exenterato cadavere, reperiebatur hepatis tumidum & decolor. Stagnabant aquæ libræ quinque in cavo pectoris dextro; pulmone nonnihil putrido & fanioso. Nullum repertum fuit pulmonis sinistri vestigium præter membranam costis hærentem. VELFCHUS.

OBS. 359. Fœmina triginta circiter annorum jamdiu quærebatur de dolore gravativo in regione hepatis, qui vel levi pressione mire exacerbabatur. Tumebat pars affecta cum tenentia & calore intensiori. Crus dextrum stupore afficiebatur. Accedit *ruffis*, cum sputo subruento & purulento. Sæviebat febris lenta cum exacerbationibus serotinis. Tandem erumpunt vomitus cruenti, cum dejectionibus nigris & fœtidissimis. Viribus ultimo exhaustis & macie confecta perist.

He.

PULMO
NES.

Hepar sanum occurrit; sed reperitur abscissus ingens in rene dextro cum decem lapidibus, nullo remanente vestigio renis substantiæ. Pulmo sinister plane consumptus exhibuit saccum pure repletum. Dexter tuberculis mere lapideis scatebat. Pericardium cordi arcte hærebat. E DIARIO MEDICO.

OBS. 360. Juvenis quinque & viginti annorum *febre quartana* a duobus mensibus laborabat, quæ intempestiva curatione fugatur. Paulo post sensim tumet abdomen donec innotescat *ascites*. Post cuius incrementum, celebratur paracentesis, & maxima colluviæ fœtidæ copia educitur. Intra quindecim dies denuo distenditur abdomen, & subito exstinguitur. Notandum quod nunquam tussiebat, nullaque erat spirandi difficultas; in latus dextrum sæpius etiam decumbebatur.

Venter aqua fœtida & fœtida replebatur, cum omento putrido & fere consumpto. Hepar, intestina & cætera abdominalis viscera, crusta quadam gelatinosa & purulenta obvestiebantur. Pulmo dexter, si excipias frustum, teniæ instar, mediastino accretum, omnino absumptus reperitur; locum vacuum replente fero fordido & purulento. Plævra & diaphragma materia quadam gelatinosa & purulenta obducebantur. Pulmo sinister sanus occurrit. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 361. Adolescens decimum octavum ætatis annum agens *febre continua epidemica*, cum solitis exacerbationibus & insigni virium prostratione laborabat. Acerbissimus erat capitis & præsertimincipitis dolor. Haud tussiebat; de nullo pectoris dolore querebatur; & respiratio libere exercebatur. Decimo quarto die desit febris; & æger bene se habere videbatur; si excipias insolitam pro ætate debilitatem. Post integram hebdomadam subito recurrit febris cum dolore lateris sinistri acutissimo, & insigni spirandi difficultate: tertio a recidiva die interiit.

Exenterato cadavere deprehendebatur pulmo sinister plane absumptus; cuius nativam sedem occupabat latex purulentus. Omnia alia viscera, tum pectoris, tum abdominis inculcata videbantur; vel quibusdam læsionibus haud notatu dignis, affecta. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 362. Juvenis duorum & viginti annorum ab octo mensibus *tussi* laborabat; quæ dein ferina evadit, cum *spirandi difficultate*, *sputo purulento*, *febre hectica*, macie, alvi fluxu & sudoribus nocturnis; aliisque phthiseos confirmatæ symptomatibus; quibus tandem exstinguitur.

Inveniebatur hepar duplo majus. Lien durus erat & callosus. Stomachus mole hepatis e sede depellebatur. Latus pectoris sinistrum ferme vacuum exhibebat pulmonem absumptum, remanentibus membrana & majoribus vasibus; & quadam parte scirrhusa, haud tamen duos pollices lata, bronchiis hærente. Pericardium aquæ uncias quinque continebat. Pulmo dexter partibus circum ambientibus firmiter hærens, tuberculis partim gypseis, partim purulentis, scatebat. E DIARIO MEDICO.

OBS. 363. Fœmina quinque & viginti annorum, jam diu *phthisi*, & *hydropse* laborabat, cum teterrimo uteri fluore, lento, granuloso & quasi calcario. Viribus tandem exhaustis, e medio tollitur.

Pulmones occurrunt ab acri ichore adeo exesi, ut nil nisi membranam crassam, flaccidam & exulceratam referrent. In abdomine latuit ferum copiosum nigrum & fœtidum. Omentum erat putridum & fere absumptum. Intestina semi-putrida & partimerosa conspiciebantur. Uterus, cum vagina, videbatur gangrænosus. Ovaria pugno virili majora, dura & tuberosa recondebant materiam vere cretaceam. Vesica etiam semi-putrida annotabatur. CL. STORCK.

OBS. 364. Puer octennis *de scala delapsus*, sanguinem exspuit & cœpit sensim contabescere. Dein *tussis perpetua*, & *sputa purulenta*. Huic *febre hectica* ad extremum marcorem adducto, erumpit prominentia inter costas, tuberculi instar molli; quod pressum in thoracis spatium retrocedebat; remissum redibat; e quo seculo pus copiosissimum profiliit. Viribus tandem fatiscientibus obiit.

Seçto cadavere deprehendebantur pulmones putredine penitus fere absumpti; vel in pus conversi; cum plævra prætumida, & purulentia conspurcata. PLATERUS.

OBS. 365. Villicus triginta circiter annorum.

norum solidus, & *leucophlegmatia* laborans, de nullo alio morbo querebatur. Œdema interea solitum incrementum sumebat. Accedit *febricula*, urinis turbidis parce fluentibus. Vires sensim deficiebant, & æger decumbere cogebatur, qui paulo post placide obiit.

Viscera abdominalia occurrebant integra, & inculcata. Pulmo dexter plane deficiebat, si excipias nonnullas bronchiorum reliquias, quæ pomi minoris molem vix æquabant. Pectoris cavum a pulmone vacuum pure sincero replebatur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 366. Puella quinquennis post morbillos incidit in *febrem semi-tertianam*; per cuius decursum adstrictionibus alvi continuis, & dolore circa regionem *hepatis*, atque *dyspnæa* summo opere divexabatur; a quibus tandem convaleuit. Paulo post recidivam passa de *immani ventriculi & dorsi dolore* conquerebatur. Tandem viribus exhaustis ad plures migravit.

Omentum erat dilaceratum, & inferius delapsum. Colon & ventriculus conspiciantur deorsum extra sedem propulsa. Hepar magnum & scirrhum valide adnatum diaphragmati. Pulmo dexter semi-putridus; sinister vero omnino absumptus, & in pus commutatus deprehenditur. PLATERUS.

OBS. 367. Vir triginta annorum a biennio laborabat dolore capitis obtuso & molestissimo; non secus ac *asthmate*, cum *stertore* & *susu ponderis* in thorace. Facies erat pallida & œdematosa; variisque tuberculis exasperata. Tandem subito extinguitur.

Vasa cerebri ultra modum tuebant. Dexter cerebri ventriculus recondebat corpus fibrosum, ad ovi gallinacei molem accedens. Uterque ventriculus aqua scatēbat. Pulmo dexter plane consumptus erat; materia saniosa & fordida cavum pectoris occupante; quæ ob cariem costarum & sterni extus promumpens tumorem conspicuum in parte interiori pectoris concitaverat. PONCELET.

OBS. 368. Puella *chlorasi* & *soirandi difficultate* per triennium laborabat, cum persensit horribilem agitationem in pectore, quasi totum esset aqua repletum: ingrave-
Tpmus I.

sciente anhelitu, accedunt *convulsiones*, quas excipit lethum.

Aperto cadavere foetidissimo, tota fere cavitas pectoris superius vacua, cadavere supino jacente, & inferius nonnisi crasso lacte repleta videtur: sed latus duntaxat dextrum sic se habebat, cum terria sinistri parte. Quantitas limosæ materiæ erat circiter trium pintarum. Continebatur hic latex sacculo crassiori, qui mediastini quodam modo vices gerebat. BONETUS.

PULMONES.

OBS. 369. Vir quidam qui ante viginti quinque annos *venenum* aliquod assumpserat, multis & gravibus ægitudinibus ac præsertim *asthmate* conflictabatur. Quibus ultimis vitæ annis ingravescentibus, ne verbum quidem proferre valebat, quod ab astantibus intelligeretur.

Pulmonis pars dextra dorso connexa conspicitur; sinistra vero tota consumpta occurrit; sic ut pus spatium illud totum pectoris repleverat. In pure autem laminæ plurimæ reperiebantur, ossis duritiem, coloremque referentes. Omnia abdominis viscera etiam labefacta inveniuntur, & nonnulla purulenta. BLASIUS.

OBS. 370. Quidam *asthmate* diu laboraverat, cum pulsus formicante. *Difficilis* erat *decubitus* præcipue in latus sinistrum. Tandem *subitanea morte* rapitur.

Secundo cadavere reperiuntur in thoracis cavitate dextra aquæ libræ quindecim; pulmone ex ea parte prorsus consumpto, ut ne tantum de ejus substantia restaret. Aderat simul vomica instar ovi gallinacei. Pulmo sinister erat integerrimus, & pericardium aqua plenum; unde pulsus formicans extiterat. SALMUTHUS.

OBS. 371. Quidam post morbum acutum pectoris incidit in *cachexiam*, *russi* & *dyspnæa* itiparam. Tandem phthisicus obiit.

Dexter pulmo plevræ supra modum crassæ validissime erat adnatus. Totus ibi pulmo scæde consumptus erat ut vix præter vasa & filamenta quid perciperetur. Cavitas replebatur foetidissima sanie. Sinister pulmo aliquantulum corruptus, & exiguis vomicis refertus appareret. Cor pericardio erat accretum, omentum vero fere consumptum. HEURNIUS.

OBS. 372. Fœmina sex & viginti annorum,
R r

PULMONES.

rum, per selsui annum *ascite* laborabat, cum gravitate & tumore duro ad regionem uteri. Tandem fatis cessit.

Aperto abdomine effluxerunt quadraginta mensuræ aquæ. Ovarium dextrum tantæ erat magnitudinis ut caput infantis æquaverit; quod sectum ingentem puris copiam exhibuit. Pulmones ne minimam partem parenchymatis, sed solummodo vasa & membranas continebant; cum tamen de nullo dolore, nec tussi conquesta fuerit. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 373. Quadragenarius *purulenta tussis*, circa diaphragma sinistrum vehementissime doluit. Sputa sunt spumosa: *venter inflatur*, & sonat instar tympani; pedes tument, & lotium mingitur cruentum. Per sex menses lecto affixus *tabe* conficitur & *ascite* extinguitur.

Sinister pulmo fere totus consumptus erat, & cavitas pectoris multas mensuras feri purulenti, & flavi continebat. Diaphragma solito crassius erat. Abdomen eodem ferme humore erat repletum. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 374. Vir quinque & quadraginta annorum a binis & dimidio annis *tussicula sicca* & molestissima laborabat, cum difficili decubitu in latus sinistrum. Sputum erat *tenue* & spumofum. Interea vires sensim concidunt; desinunt capilli, evanescent carnes; ac postremo erumpente sudore copioso & acerrimo, accedit lethum.

Pulmo dexter referebat saccum membranaceum, qui octo libras feri foetidi, acris & subfusci recludebat. CLAR. STORCK.

OBS. 375. In cadavere foeminæ sex & quinquaginta annorum *hydrope* denatæ; præter ingentem aquæ copiam in abdomine contentam, & viscerum abdominalium labem,prehendebatur pulmo dexter plane consumptus, remanentibus duntaxat reliquiis vasculosis & membranosis. Hoc pectoris cavum latice sordido replebatur; et si ægra nusquam de dolore, & tussi, aliove symptomate pectus respiciente, conquesta fuerat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 376. Vir quinque & triginta annorum, pancreatica sanitate gaudens, *peripneumonia* corripitur, solitis symptomatibus stipata, e qua evasisse videbatur; re-

manentibus molestissimis reliquiis, *febre nempe hætica*, & *spirandi difficultate*. Tandem trigesimo secundo morbi die obiit.

Cadaver exenteratum pulmonem dextrum plane absumptum exhibebat. Sinceri scilicet puris & inodori stupenda copia integram pulmonis sedem occupabat, exigua hujusce visceris parte superstite. E NOTIS ADVERS.

OBS. 377. In cadavere cujusdam *phthisica* pulmo sinister fere totus consumptus videbatur; & cavitas pure teterrimo & virescente, cui innatabant ramenta putrida, replebatur. Plevra solito crassior passim erat inæqualis. Pars pulmonis superstes multas vomicas continebat. Dexter vero pulmo duris tuberculis scatebat, nec non sanie purulenta; adeo ut incipientis putredinis notas exhiberet. HEURNIUS.

OBS. 378. Quidam *pleuritide* laborabat cum sputo cruento & sanioso. Febrem acutam excipit lenta, & quadagesimo a prima morbi invasione die ad plures migravit.

Nullum apparuit pulmonis sinistri vestigium, stupenda saniei copia cavum ejusdem lateris replente. Diaphragma & musculi abdominales exesa conspiciebantur; adeo ut si nonnullos dies adhuc supervixisset æger, crepuisset per costas. VVOLPHIUS.

OBS. 379. In corporibus variorum *phthisicorum*, qui dum viverent, præter marcorem & tussim, nullo alio morbo laborare videbantur; qui paucodumtaxat ante obitum tempore, *spirandi difficultate* premebantur; unus & alter pulmo reperiebatur purulentia plane absumptus; adeo ut nil de viscere superesset, præter callum quo obturabantur vasa huc pertingentia. PLATERUS.

OBS. 380. Juvenis sexdecim circiter annorum ægre, instar *asthmatici*, respirabat. De dolore assiduo & gravitate lateris sinistri, cum *tussi sicca*, admodum molesta, querebatur. Tandem *febre lenta*, qua jampridem laborabat, interiit.

Instituta cadaveris sectione sinister pulmonis lobus omnino consumptus apparuit. Cavitas vero sinistra pectoris, erat plena sero purulento. BAYLE.

OBS.

OBS. 381. Juvenis duorum & viginti annorum e *gravi catarrho* neglectim habito incidit in violentam, & *diurnam rufum*, noctu maxime affligentem, cum *sputo rotundo*, postea *virulente* ex albo *virescente*, subsequente *sanguinis sputo* copioso cum febre lenta, & totius corporis extenuatione. Tandem tument pedes, alvus solvitur, vires deficiunt, & accedit lethum.

Visi sunt pulmones toti suppurati; pure olido & foetente sola membrana pulmonem succingente contento. LOSSIUS.

OBS. 382. Juvenis octodecim annorum *phibisi* per triennium oppressus, tandem macie confectus obiit. In thoracis dissecta regione pulmones dextri non sunt inventi; quoniam forte prætabo laceri, suppurati, a puris acrimonia laniati, & ab adurente calore absumpti sunt: ita ut præter mucilaginem quamdam putridam, asperæ arteriæ adnatæ, nil amplius pulmonum loco conspiceretur. ZACUTUS.

OBS. 383. Puer biennis febre acuta *epidémica* corripitur; quam excipiunt febris lenta, *dispnaa*, *russis*, alvi fluxus foeti dissimulus, & mucosus; vigiliæ & cibi fastidium. Quibus post elapsum mensem ingravescentibus, prævio habitu œdematoso, præfocatus interiit.

Reperiebatur totus pulmo sinister in purulentiam conversus; adeo ut de parenchymate nullum superesset vestigium, salvis corde & pericardio. CNOFELIUS.

OBS. 384. Juvenis dundetriginta annorum, *leucophlegmatia* laborans, inter remedia huic morbo dicata, repentina morte tollitur.

Thorax sinister pure repletus invenitur, nullis ferme manentibus pulmonis reliquiis. Non tussiebat æger, in utrumque latus decumbebat: nullum, uno verbo, fuerat morbi pectoris iudicium; quod sane mirari subit. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 384. (a) Vir quidam quinquagenario major febre *hectica* absque ullo pectoris dolore & ulla decumbendi impotentia laborans, ad extremam maciem redactus obiit.

Lustrato cadavere, liquamine defœdata

occurrunt viscera abdominalia; pulmones putredine fere erant absumpti, & aqua in pericardio stagnabat. PORTAL.

PULMONES.

OBS. 385. Secto cadavere cujusdam gestantis tumorem in regione hepatis, dolore in dies crescente; adeo ut de purulentia inibi latitante, maxima esset suspicio apud medicos; hepar pene illæsum reperitur; sed tota thoracis dextri cavitas pure replebatur; ita ut de pulmone vix exigua portiuncula conspiceretur. VVERNERUS.

OBS. 386. Quidam incidit in febrem, typum *duplicis tertiana* servantem. Inter alia symptomata aderat *russicula*, non continua.

Mortui aperto cadavere reperitur sinistra pulmonis pars in saniem albicantem resoluta, quæ pulmonis tunica, tanquam in sacco continebatur: adeo ut nullum plane esset parenchymatis vestigium. BONE-TUS.

OBS. 387. In cadavere cujusdam tabide, macie confectæ, occurrunt pulmones omnino putres, fere consumpti, quorum tantummodo superstities deprehendebantur summi lobi. Mesenterium insuper erat scirrhum, & semi-corruptum. Hepar occurrebat scirrhum: lien erat jussu major & simili labe tactus. Renes denique calculis infarcti ad nigredinem vergebant. TIMÆUS.

OBS. 388. Vir quinquagenario major *asthmaticus*, febre acuta corripitur, cum dolore acerbissimo *sinistri lateris*. Nauseis urgentibus propinatur emeticum, quod convulsiones & lypothymias accersit. Dein quasi surdus & hebes evadit, cum pulsu debili. Sputa purulenta ægre excernebantur, & ingruerat singultus vehementissimus. Quibus demum quinto morbi die extinguitur.

Ne minimum erat pulmonis sinistri vestigium, corde maximo & materiæ purulentæ innatante. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 389. In cadavere pueri quatuor annos nati, *marasmo* confecti, hepar erat ingens, & recondebatur abscessum. Prope venam cavam, circa partem gibbosam pu-

R-r 2-

re.

PULMO-
NES.

re circumquaque obductam, omentum vix erat conspicuum. Pulmones, mirum dictū, nulli. Horum loco reperiebatur vesica membranosa flatu repleta, venulis exiguis munita, originem sumens ab ipsa aspera arteria. FONTANUS.

OBS. 390. Virgo quadraginta annorum, a novem mensibus *phthisi* laborabat, cum difficili decubitu in latus sinistrum. Hanc morbosam corporis constitutionem haud moleste ferebat, cum subito inopinata morte rapitur.

Lustrato cadavere invenitur pulmo dexter plane absumptus; exigua dumtaxat bronchiorum parte superstite. Ejus locum replebat colluvies purulenta, fordida & foetidissima. E NOSTRIS ADVERS.

OBS. 391. Puella, triennis diuturna *febre quartana* laborans, subito *inexpectata* morte rapitur.

Aperto cadavere, visi sunt pulmones adeo contabuisse, ut nullum quasi vestigium appareret; sed tantum membrana pure repleta: cum tamen nunquam, mirabile dictū, vel de tussi conquesta fuisset, vel pus exquisset. NONNIUS.

OBS. 392. In cadavere puellæ a diuturno *asthmate*, *tussi sicca*, & indefinenti, plurimisque *tumoribus scrophulosis* in pede dextro, pus fundentibus, extinctæ; nulum in latere sinistro deprehenditur pulmonis vestigium; sed tantum materia dura, gypsea, costis affixa, & membrana obducta. BLEGNY.

OBS. 393. Cadaver cujusdam virginis octodecim annorum, quæ post suppressos menses, *hamophthisim* & mox *tubercula* lethalem, cum difficili decubitu in latus dextrum, passa fuerat, exhibebat omentum purridum, & pulmonem dextrum saccum pure repletum referentem. Erat præterea hydrops pectoris, pericardii, & abdominis. MANGET.

OBS. 393. (a) Secto cadavere cujusdam post *laxum* & *diuturnum languorem* extincti; pulmo sinister torus evanuerat, ac ejus loco multum viscidæ aquæ subfoetidæ, concretescibilis ad speciem albuginis, in pectore fuit. Dexter pulmo olidus, areolus & ulceribus plenus annotatur. Pe-

ricardium sterno vehementer adnatum conspiciebatur. CLAR. HALLER.

OBS. 394. Quidam catarrho acri & contumaci decumbens, affligebatur *arthritide*, & gonagra, renum calculo & *pulmonis vomica*. Tandem macie confectus obiit.

Reperiebatur tota pulmonum substantia in pus foetidum conversa, propria visceris capsula contentum. Renes præterea erant calculis infarcti. FORESTUS.

OBS. 395. In cadavere cujusdam qui per duos menses pauca *tussi* laborabat, nulla spirandi difficultate, nec materiæ purulentæ ejectione, reperiebatur tota thoracis sinistri cavitasaqua purulenta repleta. Ac nulla pulmonis sinistri pars conspiciebatur. PANAROLUS.

OBS. 396. In cadavere *phthisici* inveniuntur pulmones unius lateris absumpti, & in pus conversi. Abdomen etiam magnam puris copiam recondebat, abique viscerum, dumtaxat denigratorum, corruptione. PLATERUS.

OBS. 397. In cadavere *tubida* octodecim annorum occurrit hepar ingens, coloris cinerini. Lien quoque decolor & exangis observatur. Pulmo sinister totus erat absumptus, vel in pus commutatus; & dexter arcte colitis accretus. HARDERUS.

OBS. 398. In cadaveribus variorum *phthisicorum* deprehenditur pulmo alterutrius lateris, corruptus & in pus conversus, vasis juxta cor callo coactis, & oblitteratis. Nonnunquam etiam mediastinum & pericardium purulentia defœdantur. PLATERUS.

OBS. 399. Cadaver cujusdam virginis *phthisi* extinctæ, exhibebat sinistrum thoracis cavum ingenti materiæ purulentæ & foeculentæ, pulvis instar liquefcentis, copia repletum; exigua saltem pulmonum substantia superstite. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 400. Inter exenterationem cujusdam *phthisici*, pulmo dexter plane consumptus invenitur, exiguo saltem residuo, minutissimæ instar spongiolæ eviccatæ; sinistro præfusus illæso. SALMUTHUS.

OBS.

OBS. 401. In cadavere puelli decimestris deprehenditur in sinistro pectoris latere, puris viridis & fœtidissimi copia insignis; adeo ut pulmonis vix essent vestigia. BONETUS.

OBS. 402. Instituta sectione cadaveris cujusdam *phthisici*, occurrit intra pectus purulenta adeo copiosa, ut pulmonum corruptorum, & exulceratorum residuæ particulæ, in pure quasi natarent. HORSTIUS.

OBS. 403. In cadaveribus *phthisicorum*, sæpius pulmonis parenchyma æquali attritione ita dissolutum conspicitur, ut in putrilagine, limi quamdam speciem præ se ferentem, redactum videatur. BONETUS.

PULMONES.

Ad traditas accedunt observationes Lib. I. 218, 583, 683, 1571, 1774. Lib. II. 134, 155, 156, 157, 406, 518, 624, 675, 678, 934. Vide præterea *Colluvies sordida pectoris*.

A R T I C U L U S XXIII.

Pulmones falso incusati.

OBS. 404. Instituta sectione corporis cujusdam pauperculæ, uti videbatur *phthisica*; quæ scilicet sputa flava subviridia, crassa & copiosissima, fundum aquæ salis illico petentia, jampridem ejiciebat; adeo ut de pulmone absumpto apud medicos congitaretur; deprehendebatur pulmo sinister plevræ, & pericardio accretus; qui sane accurato examini submissus, & diversimode sectus, nullum exhibuit, nec purulentæ, nec putriditatis vestigium. CLARHAEN.

OBS. 404. (a) Quidam circa trigessimæ ætatis annum, *tussi cum sputo sordido*; febre lenta, macie, aliisque *phthisicos* sym-

ptomatibus laborabat. Incassum adhibitis opportunis, uti videbatur, remediis, tandem supremum diem obiit.

Pulmones occurrunt integerrimi & plane inculpati. Pancreas vero tumidum & scirrhosum annotatur; hujusce læsionis etiam confors erat mesenterium. PORTAL.

Pro affinis recenseri debent observationes Lib. I. 273, 533. Lib. II. 419, 447. Lib. III. 180. Lib. IV. 48. (a)

De *Pulmonum cicatrice*, vide Lib. III. observ. 444.

A P P E N D I X.

Ventriculus ingens.

Fœmina quatuor & sexaginta annorum, *superata hemiplegia, insultu nephritico corripitur, & calculum, phaseoli magnitudine, excrevit. Dein ingruunt dolores in scapula sinistra. & hypochondrio ejusdem lateris: vires prosteruntur cum pedibus œdematosi. Tandem quarto ante obitum die erumpit vomitus, primo biliosus & pituitosus, demum chylosus alvo clausa. Tum dolores sæviebant in abdomine; urgebat rursus cum pulsu febrili & debili. Pergen-*

te vomitu, exacerbantur dolores, præsertim in inguinibus. Tandem cruciatibus confecta animam exhalavit.

Ventriculus invenitur adeo distensus, ut sex mensuras ad minimum caperet. Intestina flatibus mire turgabant. Occurrit hernia inguinalis, cujus protuberantia vix ad avellanæ magnitudinem accedebat. Cystis fellea novem calculos recondebat. Ovaria demum tuberculosa deprehendebantur. GL. BAADERUS.

Ulcus ventriculi.

Quidam potator a triennio ingentem ardorem in epigastrio, quasi a ferro candente patiebatur, cum fœtore oris. A præpostera curatione malum exacerbatur, accedentibus anorexia, vomitu cum atrocibus intestinorum doloribus, ascite, febre lenta & tæbe, quibus demum e vivis rapitur.

Abdomen continebat viginti mensuras se-

ri viridescens. Aperto stomacho e sede depulso exivit fœtor horrendus, & in propatulum venit circa antrum pylori ulcus tres pollices latum, sordidum & cœnosum. Intestina erant inflammata, hepares exangues, mesenterium obstructum & pericardium sero distentum, vasis fere inanibus. CLAR. SAUVAGES.

Intestina flatu mire distenta.

Vir consilientis ætatis post colicam flatulentam in tympanitidem delabitur, doloribus ferocissimis stipatam. Variis incastrum tentatis præsidiiis, ad plures migravit.

Referato abdomine patent intestina flatibus supra modum distenta, non secus ac

ventriculus, hinc summe tumens. Vesicula fellea bile nigricante & copiosa scatebat. Pâncreas annotabatur durum & obstructum; æque ac mesenterium. Cæcum iose super imense dilatatum stupendam molem præbebat. E DIARIO MEDICO.

Intestina inflammata.

In cadavere cujusdam qui per septimanam omnia vomitu rejecerat cum febre, dolore & tensione abdominis, inventum est cæcum e sede sua ita dimotum ut ventriculo in-

cumberet firmiterque hæreret, colo & recto multum angustatis & quasi inanibus; cæteris intestinis summe distentis; & inflammatione tactis. GL. SAUVAGES.

Hydatides in hepate.

Juvenis quatuor & viginti annorum *tumore epigastrio* a quadriennio laborabat, cum febre acuta corripitur. Die quinto a febris invasione delirare cœpit; ac nono obiit.

Lustrato cadavere, hepar occurrit mole

portentosum; ac veluti pluribus scirrhis obfessum lymphæ plures menfuras in variis loculis continebat, in qua libere fluctuabant numerosissimæ hydatides, diversæ magnitudinis, citra ullius pedunculi vestigia.

CLAR. DE HAEN.

Lien putris & gangrænosus.

Quidam febre corripitur cum dolore in hypochondrio sinistro. Congruis adhibitis præsiidiis melius se habere videbatur, cum subito sudore frigido, pulsu plane oblittrato, prehenditur & obiit.

Secundo abdomine in conspectum venit lien putridus & gangrænosus, cæteris visceribus inculpatis. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

Pancreatis exulceratio.

Quidam chirurgus sævis lumborum doloribus excruciat, arenulas rubras cum urinis excernens, gravissimo sæviente vomitu, demum obiit.

Reperiebatur pancreas tumidum & cancrum, cum diaphragmate exulceratione perfecto, & duobus vertebra cariosis. BERTODIUS.

Vesica contracta & callosa.

Puer febre *hæctica* & *lithiasi* laborans; tandem dysenteria cum prolapsu intestini e medio tollitur.

Aperto cadavere reperitur vesica circa calculum in substantiam densam & com-

pastam ita contracta, ut vix superesset cavitas ad excipiendum lotium. Occurrebant ureteres amplissimi & callosi. Simili labe afficiebantur renes, alias purulenti. CL. DE HAEN.

Vesicæ inversio.

Quædam virgo in *ischuriam* incidit, frequentibus motibus convulsivis stipatam. Tumebat abdomen cum dolore & vomitu.

Protuberabat in sinu pudoris tumor quidam cysticus ad ovi gallinacei magnitudinem accedens & sub-diaphanus. Nulla adhi.

adhibita cura ingravescent symptomata usque ad lethum.

Inventi sunt ureteres in sua insertione obstructi, ad intestini crassitiem acceden-

tes, ob retentam urinam. Lustrata vesica annorantur ejus membranæ internæ inversio, & per urethram extrusio. NOELIUS.

Ulcus uteri.

Mulier sexagenaria ab obitu mariti mœrore confecta levem fluxum cruentum e genitalibus, menstruorum instar, patiebatur. Ingruunt dolores in artubus inferioribus ad arthriticos accedentes, quos post sex menses excipit alvi fluxus. Dein erumpit fluor albus cum ventris dolore, qui sensim exacerbatur fluxu genitali pu-

ruulentiam redolente. Quibus persistentibus, & ingravescentibus, tandem tabe absumpta obiit.

Uterus ingens & a propria forma degener totus carcinomatofus se præbet. Facies interior varias proruberantias ulcerosas & pure conspurcatas exhibebat. CLAR. RAULIN.

Tumores cystici in abdomine.

Puella octennis tumorem gestabat in regione hepatis. Vehementi contusione partis affectæ inter calum, subito evanescit hic tumor. Tum exandescit febris cum doloribus vehementioribus in abdomine. Venter protuberat cum dejectionibus alvinis frequentibus, & albo-virescentibus quibus pergentibus accedunt convulsiones, quæ bre-

vi mortem post se trahunt.

Referato abdomine patet fissura, tres pollices longa in hepate, cujus ope ad cystim plane vacuum devenitur, quæ ne quidem hydatidum vestigium exhibebat. Nil etiam continebat abdomen. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

Hydrops lacteus.

Seclis cadaveribus variarum puerperarum inflammatione abdominis extinctam, reperiebatur materia lactea fluxilis & gau-

mosa, ad libram unam quandoque accedens, in abdomen effusa. CLAR. SAUVAGES.

FINIS TOMI PRIMII.

C. R.

